
CaixaBank

DOCUMENTACIÓ LEGAL

corresponent a l'exercici 2015

Comptes anuals i Informe de gestió del Grup CaixaBank, que el Consell d'Administració, en la sessió de 25 de febrer de 2016, acorda elevar a la Junta General d'Accionistes.

Traducció dels comptes anuals emesos originalment en castellà i preparats d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (IFRSs). En el cas de discrepància, preval la versió en castellà.

ÍNDEX

- **Comptes anuals del Grup CaixaBank de l'exercici 2015**
- **Informe de gestió del Grup CaixaBank de l'exercici 2015**

COMPTES ANUALS DEL GRUP CAIXABANK DE L'EXERCICI 2015

- Balanços de situació a 31 de desembre de 2015 i 2014, abans de l'aplicació del resultat
- Comptes de pèrdues i guanys corresponents als exercicis anuals finalitzats el 31 de desembre de 2015 i 2014
- Estats d'ingressos i despeses reconeguts corresponents als exercicis anuals finalitzats el 31 de desembre de 2015 i 2014
- Estats totals de canvis en el patrimoni net corresponents als exercicis anuals finalitzats el 31 de desembre de 2015 i 2014
- Estats de fluxos d'efectiu corresponents als exercicis anuals finalitzats el 31 de desembre de 2015 i 2014
- Memòria corresponent a l'exercici anual finalitzat el 31 de desembre de 2015

BALANÇOS DE SITUACIÓ

a 31 de desembre de 2015 i 2014, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

Actiu

	31-12-2015	31-12-2014 (*)
Caixa i dipòsits en bancs centrals (Nota 10)	5.771.567	4.156.781
Cartera de negociació (Nota 11)	13.532.064	12.256.760
Valors representatius de deute	3.255.486	2.049.774
Instruments de capital	470.387	32.616
Derivats de negociació	9.806.191	10.174.370
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>	<i>305.946</i>	
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys (Nota 23)	1.565.960	937.043
Valors representatius de deute	969.076	549.070
Instruments de capital	596.884	387.973
Actius financers disponibles per a la venda (Nota 12)	62.997.235	71.100.537
Valors representatius de deute	59.617.962	67.205.087
Instruments de capital	3.379.273	3.895.450
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>	<i>416.679</i>	<i>3.049.202</i>
Inversions creditícies (Nota 13)	211.317.005	195.731.456
Dipòsits en entitats de crèdit	7.493.150	4.377.197
Crèdit a la clientela	202.896.200	188.761.864
Valors representatius de deute	927.655	2.592.395
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>	<i>64.393.412</i>	<i>59.642.121</i>
Cartera d'inversió a venciment (Nota 14)	3.820.114	9.608.489
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>	<i>299.878</i>	
Ajustos a actius financers per macrocobertures	3.279	138.812
Derivats de cobertura (Nota 15)	3.917.462	5.155.973
Actius no corrents en venda (Nota 16)	7.960.663	7.247.941
Participacions (Nota 17)	9.673.694	9.266.397
Entitats associades	8.530.921	8.110.608
Entitats multigrup	1.142.773	1.155.789
Actius per reassurances (Nota 18)	391.225	451.652
Actiu material (Nota 19)	6.293.319	6.404.416
Immobilitzat material	3.039.823	3.144.819
<i>D'ús propi</i>	<i>3.039.823</i>	<i>3.144.819</i>
Inversions immobiliàries	3.253.496	3.259.597
Actiu intangible (Nota 20)	3.671.588	3.634.566
Fons de comerç	3.050.845	3.050.845
Altres actius intangibles	620.743	583.721
Actius fiscals (Nota 26)	11.123.143	10.097.557
Corrents	1.029.933	707.311
Diferits	10.093.210	9.390.246
Resta d'actius (Nota 21)	2.217.157	2.435.069
Existències	1.135.337	1.197.035
Resta	1.081.820	1.238.034
Total Actiu	344.255.475	338.623.449
Promemòria		
Riscos contingents (Nota 27)	10.650.071	10.241.836
Compromisos contingents (Nota 27)	58.028.933	50.706.226

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 41 i els Annexos 1 a 6 adjunts formen part integrant del balanç de situació consolidat a 31 de desembre de 2015.

BALANCOS DE SITUACIÓ

a 31 de desembre de 2015 i 2014, en milers d'euros
CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

Passiu i Patrimoni net

	31-12-2015	31-12-2014 (*)
Passiu		
Cartera de negociació (Nota 11)	12.200.290	11.974.880
Derivats de negociació	9.498.607	10.105.414
Posicions curtes de valors	2.701.683	1.869.466
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys (Nota 23)	2.075.402	1.442.391
Dipòsits de la clientela	2.075.402	1.442.391
Passius financers a cost amortitzat (Nota 22)	253.498.820	247.538.656
Dipòsits de bancs centrals	23.753.214	12.156.872
Dipòsits d'entitats de crèdit	10.509.238	13.762.059
Dipòsits de la clientela	184.031.637	180.200.450
Dèbits representats per valors negociables	28.069.587	32.920.219
Passius subordinats	4.345.199	4.396.075
Altres passius financers	2.789.945	4.102.981
Ajustos a passius financers per macrocobertures	2.213.205	3.242.925
Derivats de cobertura (Nota 15)	756.163	876.116
Passius associats amb actius no corrents en venda	79.059	
Passius per contractes d'assegurances (Nota 23)	40.574.638	40.434.093
Provisions (Nota 24)	4.597.740	4.370.507
Fons per a pensions i obligacions similars	2.858.645	2.964.457
Provisions per a impostos i altres contingències legals	514.206	396.589
Provisions per a riscos i compromisos contingents	381.477	563.597
Altres provisions	843.412	445.864
Passius fiscals (Nota 26)	1.555.970	1.671.832
Corrents	379	265
Diferits	1.555.591	1.671.567
Resta de passius (Nota 21)	1.499.638	1.839.481
Total Passiu	319.050.925	313.390.881
Patrimoni net		
Fons propis (Nota 25)	23.688.634	23.372.983
Capital	5.823.990	5.714.956
Prima d'emissió	12.032.802	12.032.802
Reserves	5.264.729	5.069.833
Reserves (pèrdues) acumulades	4.356.286	3.982.602
Reserves (pèrdues) d'entitats valorades pel mètode de la participació	908.443	1.087.231
Altres instruments de capital	5.120	0
Resta d'instruments de capital	5.120	
Menys: Valors propis	(19.713)	(11.013)
Resultat atribuït al Grup	814.460	620.020
Menys: Dividends i retribucions	(232.754)	(53.615)
Ajustos per valoració (Nota 25)	1.480.290	1.821.656
Actius financers disponibles per a la venda	816.586	1.601.142
Cobertures dels fluxos d'efectiu	85.622	(20.872)
Diferències de canvi	378.102	174.915
Entitats valorades pel mètode de la participació	199.980	66.471
Interessos minoritaris (Nota 25)	35.626	37.929
Ajustos per valoració	530	560
Resta	35.096	37.369
Total Patrimoni net	25.204.550	25.232.568
Total Passiu i Patrimoni net	344.255.475	338.623.449

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 41 i els Annexos 1 a 6 adjunts formen part integrant del balanç de situació consolidat a 31 de desembre de 2015.

COMPTES DE PÈRDUES I GUANYS

Exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i 2014, en milers d'euros
CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	2015	2014 (*)
Interessos i rendiments assimilats (Nota 29)	8.373.068	8.791.327
Interessos i càrregues assimilades (Nota 30)	(4.020.418)	(4.636.761)
MARGE D'INTERESSOS	4.352.650	4.154.566
Rendiment d'instruments de capital (Nota 31)	202.719	185.374
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació (Nota 17)	375.135	305.705
Comissions percebudes (Nota 32)	2.156.832	1.973.488
Comissions pagades (Nota 32)	(143.395)	(148.328)
Resultats d'operacions financeres (net) (Nota 33)	742.625	573.596
Cartera de negociació	58.779	(41.767)
Instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	670.611	452.787
Altres	13.235	162.576
Diferències de canvi (net)	123.824	65.990
Altres productes d'explotació (Nota 34)	1.216.738	1.057.288
Ingressos de contractes d'assegurances i reassegurances emesos	735.197	637.237
Vendes i ingressos per prestacions de serveis no financers	154.977	129.516
Resta de productes d'explotació	326.564	290.535
Altres càrregues d'explotació (Nota 34)	(1.301.510)	(1.228.074)
Despeses de contractes d'assegurances i reassegurances	(520.702)	(488.501)
Variació d'existències	(131.740)	(124.519)
Resta de càrregues d'explotació	(649.068)	(615.054)
MARGE BRUT	7.725.618	6.939.605
Despeses d'administració	(4.239.792)	(3.423.442)
Despeses de personal (Nota 35)	(3.178.805)	(2.577.893)
Altres despeses generals d'administració (Nota 36)	(1.060.987)	(845.549)
Amortització (Notes 19 i 20)	(365.923)	(349.811)
Dotacions a provisions (net) (Nota 24)	(422.315)	(384.874)
Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net) (Nota 37)	(2.094.068)	(2.193.370)
Inversions creditícies	(1.655.348)	(2.053.803)
Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	(438.720)	(139.567)
RESULTAT DE L'ACTIVITAT D'EXPLOTACIÓ	603.520	588.108
Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net) (Nota 38)	(322.762)	(48.809)
Fons de comerç i altre actiu intangible	(48.076)	(14.119)
Altres actius	(274.686)	(34.690)
Guany (pèrdues) en baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda (Nota 39)	33.795	(28.149)
Diferència negativa en combinacions de negocis (Nota 7)	602.183	
Guany (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats com a operacions interrompudes (Nota 40)	(278.632)	(308.977)
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	638.104	202.173
Impost sobre beneficis (Nota 26)	180.758	417.752
RESULTAT DE L'EXERCICI PROCEDENT D'ACTIVITATS CONTINUADES	818.862	619.925
Resultat d'operacions interrompudes (net)	(2.360)	
RESULTAT CONSOLIDAT DE L'EXERCICI	816.502	619.925
Resultat atribuït a l'entitat dominant	814.460	620.020
Resultat atribuït a interessos minoritaris (Nota 25)	2.042	(95)
Benefici per acció en operacions continuades i interrompudes		
Benefici bàsic per acció (euros) (Nota 6)	0,14	0,11
Benefici diluït per acció (euros) (Nota 6)	0,14	0,11

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 41 i els Annexos 1 a 6 adjunts formen part integrant del compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2015.

ESTATS D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS

Exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i 2014, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	2015	2014 (*)
Resultat consolidat de l'exercici	816.502	619.925
Altres ingressos/(despeses) reconeguts (Nota 25)	(341.396)	1.117.495
Partides que es transferiran al compte de pèrdues i guanys en propers períodes	(341.396)	1.117.495
Actius financers disponibles per a la venda	(795.196)	790.068
<i>Guanys/(Pèrdues) per valoració</i>	<i>(408.641)</i>	<i>1.019.329</i>
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	<i>(386.555)</i>	<i>(229.261)</i>
Cobertures dels fluxos d'efectiu	182.755	(21.872)
<i>Guanys/(Pèrdues) per valoració</i>	<i>224.767</i>	<i>(19.079)</i>
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	<i>(42.012)</i>	<i>(2.793)</i>
Cobertures d'inversions netes en negocis a l'estranger	0	0
Diferències de canvi	200.865	240.692
<i>Guanys/(Pèrdues) per valoració</i>	<i>189.498</i>	<i>240.692</i>
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	<i>11.367</i>	
Actius no corrents en venda	0	0
Entitats valorades pel mètode de la participació	133.509	286.019
<i>Guanys/(Pèrdues) per valoració</i>	<i>133.509</i>	<i>286.019</i>
Resta d'ingressos i despeses reconeguts	0	0
Impost sobre beneficis	(63.329)	(177.412)
Partides que no es transferiran al compte de pèrdues i guanys en propers períodes	0	0
Guanys/(Pèrdues) actuàrials en plans de pensions	0	0
<i>Guanys/(Pèrdues) per valoració</i>	<i>90.022</i>	<i>(228.550)</i>
<i>Imports transferits a Reserves</i>	<i>(90.022)</i>	<i>228.550</i>
Total ingressos/(despeses) reconeguts	475.106	1.737.420
Atribuïts a l'entitat dominant	473.094	1.737.663
Atribuïts a interessos minoritaris	2012	(243)

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 41 i els Annexos 1 a 6 adjunts formen part integrant de l'estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidat de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2015.

ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET

Exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i 2014, en milers d'euros
CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant										
	Fons propis										Total Patrimoni net
	Capital	Prima d'emissió	Reserves (pèrdues) acumulades	Altres instruments de capital	Menys: Valors propis	Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	Menys: Dividends i retribucions	Total Fons propis	Ajustos per valoració	Interessos minoritaris	
EXERCICI 2015											
Saldo inicial a 31-12-2014	5.714.956	12.032.802	5.069.833	0	(11.013)	620.020	(53.615)	23.372.983	1.821.656	37.929	25.232.568
Ajust per canvis de criteri comptable								0			0
Ajust per errors								0			0
Saldo inicial ajustat	5.714.956	12.032.802	5.069.833	0	(11.013)	620.020	(53.615)	23.372.983	1.821.656	37.929	25.232.568
Total Ingressos/(Despeses) reconeguts						814.460		814.460	(341.366)	2012	475.106
Altres variacions del patrimoni net	109.034	0	194.896	5.120	(8.700)	(620.020)	(179.139)	(498.809)	0	(4.315)	(503.124)
Augments de capital	109.034		(109.034)					0			0
Conversió de passius financers en capital								0			0
Incrementos d'altres instruments de capital (Nota 25)								0			0
Distribució de dividends/remuneracions als socis			(264.955)					(232.754)	(497.709)	(205)	(497.914)
Operacions amb instruments de capital propi (net)			72		(8.700)			(8.628)			(8.628)
Traspasos entre partides de patrimoni net			566.405			(620.020)	53.615	0			0
Incrementos/(reduccions) per combinacions de negoci								0			0
Resta d'incrementos/(reduccions) de patrimoni net			2.408	5.120				7.528		(4.110)	3.418
Saldo final a 31-12-2015	5.823.990	12.032.802	5.264.729	5.120	(19.713)	814.460	(232.754)	23.688.634	1.480.290	35.626	25.204.550

Les Notes 1 a 41 i els Annexos 1 a 6 adjunts formen part integrant de l'estat total de canvis en el patrimoni net consolidat de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2015.

ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET

Exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i 2014, en milers d'euros
CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant										
	Fons propis										
EXERCICI 2014	Capital	Prima d'emissió	Reserves (pèrdues) acumulades	Altres instruments de capital	Menys: Valors propis	Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	Menys: Dividends i retribucions	Total Fons propis	Ajustos per valoració	Interessos minoritaris	Total Patrimoni net
Saldo inicial a 31-12-2013 (*)	5.027.610	10.583.008	5.649.317	1.938.222	(22.193)	502.703	(32.982)	23.645.685	704.013	(15.926)	24.333.772
Ajust per canvis de criteri comptable			(200.369)			(186.831)		(387.200)			(387.200)
Ajust per errors								0			0
Saldo inicial ajustat	5.027.610	10.583.008	5.448.948	1.938.222	(22.193)	315.872	(32.982)	23.258.485	704.013	(15.926)	23.946.572
Total Ingressos/(Despeses) reconeguts						620.020		620.020	1.117.643	(243)	1.737.420
Altres variacions del patrimoni net	687.346	1.449.794	(379.115)	(1.938.222)	11.180	(315.872)	(20.633)	(505.522)	0	54.098	(451.424)
Augments de capital	214.715		(214.715)					0			0
Conversió de passius financers en capital								0			0
Incrementos d'altres instruments de capital (Nota 25)			(33.224)					(33.224)			(33.224)
Distribució de dividends/remuneracions als socis			(85.694)				(53.615)	(139.309)		(17)	(139.326)
Operacions amb instruments de capital propi (net)			3.205		(3.820)			(615)			(615)
Traspasos entre partides de patrimoni net	472.631	1.449.794	282.890	(1.937.425)	15.000	(315.872)	32.982	0			0
Incrementos/(reduccions) per combinacions de negoci								0			0
Resta d'incrementos/(reduccions) de patrimoni net			(331.577)	(797)				(332.374)		54.115	(278.259)
Saldo final a 31-12-2014	5.714.956	12.032.802	5.069.833	0	(11.013)	620.020	(53.615)	23.372.983	1.821.656	37.929	25.232.568

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 41 i els Annexos 1 a 6 adjunts formen part integrant de l'estat total de canvis en el patrimoni net consolidat de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2015.

ESTATS DE FLUXOS D'EFECTIU

Exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i 2014, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	2015	2014 (*)
A. FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ	2.259.995	(4.890.969)
Resultat consolidat de l'exercici	816.502	619.925
Ajustos per obtenir els fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	5.444.288	4.697.092
Amortització	365.923	349.811
Altres ajustos	5.078.365	4.347.281
Augment/Disminució neta dels actius d'explotació	6.203.284	(11.182.867)
Cartera de negociació	(1.271.690)	(2.063.317)
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	(628.917)	(486.838)
Actius financers disponibles per a la venda	7.697.526	(14.283.045)
Inversions creditícies	507.624	7.271.064
Altres actius d'explotació	(101.259)	(1.620.731)
Augment/Disminució neta dels passius d'explotació	(9.935.272)	1.343.463
Cartera de negociació	217.024	4.084.237
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	633.010	190.327
Passius financers a cost amortitzat	(5.964.461)	(7.882.629)
Altres passius d'explotació	(4.820.845)	4.951.528
Cobraments/Pagaments per impostos sobre beneficis	(268.807)	(368.582)
B. FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ	4.764.308	9.142.944
Pagaments	(2.294.023)	(1.350.555)
Actius materials	(421.803)	(835.442)
Actius intangibles	(136.163)	(136.543)
Participacions	(757.842)	(273.971)
Entitats dependents i altres unitats de negoci	(815.703)	
Actius no corrents i passius associats en venda	(162.512)	(104.599)
Cobraments	7.058.331	10.493.499
Actius materials	158.185	267.271
Actius intangibles	600	
Participacions	852.203	157.771
Actius no corrents i passius associats en venda	303.445	1.457.484
Cartera d'inversions a venciment	5.616.376	8.610.973
Altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió	127.522	
C. FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT	(5.411.793)	(7.065.463)
Pagaments	(7.423.752)	(8.472.512)
Dividends	(497.709)	(139.309)
Passius subordinats	(48.600)	
Amortització d'instruments de capital propis		(797)
Adquisició d'instruments de capital propi	(38.587)	(60.772)
Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament	(6.838.856)	(8.271.634)
Cobraments	2.011.959	1.407.049
Alienació d'instruments de capital propi	29.959	71.952
Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament	1.982.000	1.335.097
D. EFECTE DE LES VARIACIONS DELS TIPUS DE CANVI	2.276	2.461
E. AUGMENT (DISMINUCIÓ) NET DE L'EFECTIU I EQUIVALENTS (A+B+C+D)	1.614.786	(2.811.027)
F. EFECTIU I EQUIVALENTS A L'INICI DEL PERÍODE	4.156.781	6.967.808
G. EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE	5.771.567	4.156.781
Promemòria		
COMPONENTS DE L'EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE		
Caixa	1.796.141	1.721.313
Saldos equivalents a l'efectiu en bancs centrals	3.975.426	2.435.468
TOTAL EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE	5.771.567	4.156.781

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 41 i els Annexos 1 a 6 adjunts formen part integrant de l'estat de fluxos d'efectiu consolidat de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2015.

Memòria del Grup CaixaBank de l'exercici 2015

<u>ÍNDEX DE NOTES DE LA MEMÒRIA</u>	<u>PÀGINA</u>
<u>1. Naturalesa de l'Entitat i altra informació</u>	<u>11</u>
<u>2. Principis, polítiques comptables i criteris de valoració aplicats</u>	<u>20</u>
2.1. Combinacions de negocis i principis de consolidació	20
2.2. Instruments financers	25
2.3. Cobertures comptables	35
2.4. Reclassificació d'actius financers	37
2.5. Actius que garanteixen operacions de finançament (<i>asset encumbrance</i>)	38
2.6. Compensació d'actius i passius financers	40
2.7. Baixa d'instruments financers	40
2.8. Garanties financeres	42
2.9. Deteriorament del valor dels actius financers	43
2.10. Operacions de refinançament o reestructuració	47
2.11. Operacions en moneda estrangera	48
2.12. Reconeixement d'ingressos i despeses	48
2.13. Fons d'inversió, fons de pensions i altres patrimonis gestionats	50
2.14. Beneficis als empleats	50
2.15. Impost sobre beneficis	53
2.16. Actiu material	53
2.17. Actiu intangible	55
2.18. Existències	56
2.19. Actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda	57
2.20. Arrendaments	58
2.21. Actius contingents	59
2.22. Provisions i passius contingents	60
2.23. Operacions d'assegurances	60
2.24. Estat de fluxos d'efectiu	62
2.25. Estats de canvis en el patrimoni net. Part A) Estats d'ingressos i despeses reconeguts	63
2.26. Estats de canvis en el patrimoni net. Part B) Estats totals de canvis en el patrimoni net	63
<u>3. Gestió del risc</u>	<u>64</u>
3.1. Risc de crèdit	91
3.2. Risc de mercat	127
3.3. Risc estructural de tipus	133
3.4. Risc de liquiditat	137
3.5. Risc operacional	145
3.6. Risc de compliment	153
3.7. Risc reputacional	153
3.8. Risc actuarial i del negoci assegurador	155
3.9. Risc legal i regulatori	159
3.10. Situació de recursos propis	161
<u>4. Gestió de la solvència</u>	<u>163</u>
<u>5. Distribució de resultats</u>	<u>165</u>
<u>6. Retribució a l'accionista i beneficis per acció</u>	<u>167</u>
<u>7. Combinacions de negocis, adquisició i venda de participacions en el capital d'entitats dependents</u>	<u>170</u>
<u>8. Informació per segments de negoci</u>	<u>174</u>
<u>9. Retribucions del «personal clau de la direcció»</u>	<u>178</u>
<u>10. Caixa i dipòsits en bancs centrals</u>	<u>187</u>

<u>11. Cartera de negociació (actiu i passiu)</u>	188
<u>12. Actius financers disponibles per a la venda</u>	191
<u>13. Inversions creditícies</u>	194
13.1. Dipòsits en entitats de crèdit	195
13.2. Crèdit a la clientela	195
13.3. Valors representatius de deute	200
13.4. Fons de deteriorament	200
<u>14. Cartera d'inversions a venciment</u>	202
<u>15. Derivats de cobertura (actiu i passiu)</u>	203
<u>16. Actius no corrents en venda</u>	207
<u>17. Participacions</u>	210
<u>18. Actius per reassegurances</u>	218
<u>19. Actiu material</u>	219
<u>20. Actiu intangible</u>	222
<u>21. Resta d'actius i passius</u>	226
<u>22. Passius financers a cost amortitzat</u>	229
22.1. Dipòsits d'entitats de crèdit	230
22.2. Dipòsits de la clientela	230
22.3. Dèbits representats per valors negociables	231
22.4. Passius subordinats	239
22.5. Altres passius financers	241
<u>23. Passius per contractes d'assegurances</u>	242
<u>24. Provisions</u>	244
24.1. Fons per a pensions i obligacions similars	245
24.2. Provisions per a impostos i altres contingències legals	251
24.3. Riscos i compromisos contingents	252
24.4. Altres provisions	252
<u>25. Patrimoni net</u>	253
25.1. Fons propis	253
25.2. Ajustos per valoració	255
25.3. Interessos minoritaris	257
<u>26. Situació fiscal</u>	258
<u>27. Riscos i compromisos contingents</u>	263
<u>28. Altra informació significativa</u>	265
28.1. Operacions a compte de tercers	265
28.2. Actius financers transferits	265
28.3. Dipòsits de valors i serveis d'inversió	272
28.4. Actius financers donats de baixa del balanç a causa del seu deteriorament	273
<u>29. Interessos i rendiments assimilats</u>	274
<u>30. Interessos i càrregues assimilades</u>	275
<u>31. Rendiment d'instruments de capital</u>	276
<u>32. Comissions</u>	277
<u>33. Resultats d'operacions financeres (net)</u>	278
<u>34. Altres productes i càrregues d'explotació</u>	279
<u>35. Despeses de personal</u>	281

<u>36. Altres despeses generals d'administració</u>	283
<u>37. Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)</u>	286
<u>38. Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)</u>	287
<u>39. Guanys (pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda</u>	288
<u>40. Guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats com a operacions interrompudes</u>	289
<u>41. Operacions amb parts vinculades</u>	290
<u>Annex 1 - Participacions de CaixaBank en societats dependents del Grup CaixaBank</u>	296
<u>Annex 2 - Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank</u>	304
<u>Annex 3 - Negocis conjunts de CaixaBank (societats multigrup)</u>	314
<u>Annex 4 - Deduccions de l'impost sobre societats per reinversió de beneficis</u>	316
<u>Annex 5 - Notificacions sobre adquisició i venda de participacions en el capital en l'exercici 2015</u>	317
<u>Annex 6 – Informe bancari anual</u>	318

**Memòria corresponent a
l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2015**

**CAIXABANK, SA
I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK**

D'acord amb la normativa vigent sobre contingut dels comptes anuals consolidats, aquesta Memòria completa, amplia i comenta el balanç, el compte de pèrdues i guanys, l'estat de canvis en el patrimoni net i l'estat de fluxos d'efectiu, i forma amb ells una unitat, amb l'objectiu de mostrar la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera del Grup consolidat CaixaBank a 31 de desembre de 2015, com també dels resultats de les seves operacions, dels canvis en el patrimoni net i dels fluxos d'efectiu, que s'han produït en l'exercici anual acabat en aquesta data.

1. Naturalesa de l'Entitat i altra informació

Naturalesa de l'Entitat

Caixabank, SA i les seves societats dependents integren el Grup CaixaBank (d'ara endavant, «Grup CaixaBank» o el «Grup»). CaixaBank, SA (d'ara endavant, «CaixaBank»), amb NIF A08663619 i domicili social a Barcelona, avinguda Diagonal, 621, és l'entitat sorgida del procés de transformació de Critería CaixaCorp, SA, que va culminar amb la inscripció de CaixaBank en el Registre de Bancs i Banquers del Banc d'Espanya el dia 30 de juny de 2011, i l'inici de la seva cotització en borsa, ja com a entitat de crèdit, des de l'endemà, 1 de juliol de 2011.

A 31 de desembre de 2015, Critería Caixa, SAU (d'ara endavant, Critería) és l'accionista majoritari de CaixaBank amb una participació econòmica del 56,76% (58,96% a 31 de desembre de 2014), i una participació en drets de vot del 56,17% (57,24% a 31 de desembre de 2014). Critería està participada al 100% per la Fundació Bancària "la Caixa".

L'objecte social de CaixaBank consisteix principalment en:

- a) la realització de tota classe d'activitats, operacions, actes, contractes i serveis propis del negoci de banca en general, incloent-hi la prestació de serveis d'inversió i serveis auxiliars, i la realització d'activitats d'agència d'assegurances;
- b) la recepció de fons del públic en forma de dipòsit irregular o en altres d'anàlogues, per a la seva aplicació per compte propi a operacions actives de crèdit i de microcrèdit, i a altres inversions, prestant a la clientela serveis de gir, transferència, custòdia, mediació i altres, i
- c) l'adquisició, tinença, gaudi i alienació de tota classe de títols valor i la formulació d'oferta pública d'adquisició i venda de valors, així com de tota classe de participacions en qualsevol societat o empresa.

Com a entitat bancària, està subjecta a la supervisió del Banc Central Europeu i del Banc d'Espanya.

Bases de presentació

Els comptes anuals consolidats del Grup han estat elaborats d'acord amb el Codi de Comerç, les Normes Internacionals d'Informació Financera (d'ara endavant, NIIF), adoptades per la Unió Europea mitjançant reglaments comunitaris, d'acord amb el Reglament 1606/2002 del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de juliol de 2002, i modificacions posteriors. En la seva preparació s'han pres en consideració la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, de 22 de desembre, relativa a les Normes d'Informació Financera Pública i Reservada i als Models d'Estats Financers de les Entitats de Crèdit, que constitueix l'adaptació de les NIIF adoptades per la Unió Europea al sector de les entitats de crèdit espanyoles.

Els comptes anuals s'han preparat a partir dels registres de comptabilitat mantinguts per CaixaBank i per la resta d'entitats integrades en el Grup, i inclouen certs ajustos i reclassificacions que tenen per objecte homogeneïtzar els principis i criteris seguits per les societats integrades amb els de CaixaBank.

Les xifres es presenten en milers d'euros, llevat que s'indiqui explícitament que es fa servir una altra unitat monetària. Determinada informació financera d'aquesta Memòria ha estat arrodonida i, consegüentment, les xifres mostrades com a totals en aquest document poden variar lleugerament de l'operació aritmètica exacta de les xifres anteriors.

Normes i interpretacions emeses pel International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor en l'exercici 2015

En la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats han entrat en vigor les millores de les NIIF Cicle 2011-2013 i Cicle 2010-2012, l'adopció de les quals en el Grup CaixaBank no hi ha tingut un impacte significatiu.

Normes i interpretacions emeses per l'IASB no vigents

En la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats, les següents són les normes i interpretacions més significatives publicades per l'IASB, però que encara no han entrat en vigor, o bé perquè la seva data d'efectivitat és posterior a la data dels comptes anuals consolidats, o bé perquè encara no han estat aprovades per la Unió Europea.

El Grup ha avaluat els impactes que se'n deriven i ha decidit no exercir l'opció d'aplicació anticipada, en cas que fos possible, ja que considera que no tindria impactes significatius.

Normes i interpretacions	Títol	Aplicació obligatòria per a exercicis iniciats a partir de:
<i>Aprovades per ser aplicades a la UE</i>		
Modificació de la NIC 19	Plans de prestació definida als empleats	1 de gener de 2016
Modificació NIC 1	Modificacions menors: Presentació dels estats financers	1 de gener de 2016
Modificació de les NIC 16 i 38	Mètodes acceptables de depreciació i amortització	1 de gener de 2016
Modificació de la NIIF 11	Adquisició de participacions en operacions conjuntes	1 de gener de 2016
Modificació de les NIIF 10 i 12 i la NIC 28	Entitats d'inversió: aplicació de l'excepció de consolidació	1 de gener de 2016
Modificació de la NIC 27	Mètode de la participació en estats financers individuals	1 de gener de 2016
Milliores a les NIIF: Cicle 2012-2014	Modificacions menors	1 de gener de 2016
<i>No aprovades per ser aplicades a la UE</i>		
Modificació de la NIIF 10 i NIC 28	Venda o contribució d'actius entre un inversionista i el seu negoci conjunt o associada	1 de gener de 2016
NIIF 15	Ingressos procedents de contractes amb clients	1 de gener de 2017
NIIF 9	Instruments financers: classificació i valoració	1 de gener de 2018
NIIF 16	Arrendaments	1 de gener de 2019

Modificació de la NIC 19: «Contribucions d'empleats a plans de prestació definida»

Aquesta modificació s'emet per facilitar la possibilitat de deduir les contribucions d'empleats a plans de prestació definida del cost del servei en el mateix període en què es paguen si compleixen certs requisits, sense necessitat de fer càlculs per atribuir la reducció a cada any de servei. Les contribucions d'empleats o tercers establertes en els termes formals d'un pla de beneficis es registraran de la manera següent:

- Si la contribució és independent del nombre d'anys de servei, es pot reconèixer com una reducció del cost del servei en el mateix període en què es paga (és una opció comptable que s'ha d'aplicar consistentment al llarg del temps).
- Si la contribució depèn d'un nombre específic d'anys de servei, ha de ser obligatòriament atribuïda a aquests períodes de servei.

Modificació de la NIC 1: «Presentació dels estats financers»

Aquesta modificació s'emet amb la finalitat de reforçar l'aplicació del judici en les revelacions d'informació financera. En relació amb la materialitat, s'aplica a totes les partides dels estats financers sense distinció, i no és necessari revelar informació immaterial.

Així mateix, els epígrafs de l'estat de situació financera i de resultat es podran agregar o disgregar d'acord amb la seva rellevància.

Finalment, pel que fa a l'ordre de les notes no cal seguir l'ordre que suggereix el paràgraf 114 de la IAS 1.

Modificació de les NIC 16 i 38: «Mètodes acceptables de depreciació i amortització»

Aquesta modificació, que s'aplicarà amb caràcter prospectiu, aclareix que no es permeten els mètodes d'amortització basats en ingressos, ja que no reflecteixen el patró esperat de consum dels beneficis econòmics futurs d'un actiu.

Modificació de la NIIF 11: «Adquisicions de participacions en operacions conjuntes»

La modificació, que s'aplicarà amb caràcter prospectiu, requereix que quan l'operació conjunta sigui un negoci s'hi apliqui el mètode d'adquisició de la NIIF 3 «Combinacions de negocis». Fins ara no estava específicament tractat.

Modificació de les NIIF 10 i 12 i la NIC 28: «Entitats d'inversió: aplicació de l'excepció de consolidació»

La modificació aclareix en quins casos no és necessari consolidar els estats financers d'una subsidiària quan aquesta o la tenidora són societats d'inversió.

Modificació de la NIC 27: «Mètode de la participació en estats financers individuals»

La modificació permetrà la utilització del mètode de la participació en el registre comptable en els estats financers individuals de les participacions en entitats dependents, negocis conjunts i associades.

Modificació de la NIIF 10 i la NIC 28: «Venda o contribució d'actius entre un inversionista i el seu negoci conjunt o associada»

La modificació estableix que quan una entitat ven o aporta actius que constitueixen un negoci (incloent-hi les seves subsidiàries consolidades) a una associada o negoci conjunt de l'entitat, aquesta haurà de reconèixer els guanys o pèrdues procedents de la transacció en la seva totalitat. Tanmateix, quan els actius que ven o aporta no constitueixen un negoci, haurà de reconèixer els guanys o pèrdues només en la mesura de les participacions en l'associada o negoci conjunt d'altres inversors no relacionats amb l'entitat.

Aquesta modificació serà aplicable als exercicis que comencin a partir de l'1 de gener de 2016, encara que se'n permet l'aplicació anticipada.

NIIF 15: «Ingressos procedents de contractes amb clients»

Aquesta norma substituirà les actuals NIC 11 «Contractes en construcció» i NIC 18 «Ingressos ordinaris», així com les interpretacions vigents sobre ingressos (IFRIC 13 «Programes de fidelització de clients», IFRIC 15 «Acords per a la construcció d'immobles», IFRIC 18 «Transferències d'actius procedents de clients» i SIC 31 «Ingressos ordinaris – Permutes de serveis de publicitat»). El nou model de NIIF 15 és molt més restrictiu i basat en regles, per la qual cosa l'aplicació dels nous requisits pot donar lloc a canvis en el perfil dels ingressos.

En la data actual, el Grup està analitzant tots els futurs impactes d'adopció d'aquesta norma i no és possible proporcionar una estimació raonable dels seus efectes fins que aquesta anàlisi estigui completa.

NIIF 9: «Instruments financers: Classificació i valoració»

La NIIF 9 substituirà en el futur la part de classificació i valoració actual d'instruments financers de la NIC 39. Hi ha diferències molt rellevants amb la norma actual en relació amb els actius financers. Entre altres, l'aprovació d'un nou model de classificació basat en dues úniques categories de cost amortitzat i valor raonable, la desaparició de les actuals classificacions d'«Inversions mantingudes fins al venciment» i «Actius financers disponibles per a la venda», l'anàlisi de deteriorament només per als actius que van a cost amortitzat i la no bifurcació de derivats implícits en contractes d'actius financers.

En relació amb els passius financers, les categories de classificació proposades per la NIIF 9 són similars a les ja establertes actualment en la NIC 39, de manera que no hi hauria d'haver diferències gaire rellevants, llevat del requisit de registre de les variacions del valor raonable relacionat amb el risc propi de crèdit com un component del patrimoni, en el cas dels passius financers de l'opció de valor raonable.

La data d'entrada en vigor de la NIIF 9 està pendent de seu endós per part de les autoritats europees, tanmateix ja disposa de l'opinió favorable de l'EFRAG (*European Financial Reporting Advisory Group*). En qualsevol cas, la seva aplicació obligatòria no es preveu per a exercicis anteriors als iniciats l'1 de gener de 2018 (vegeu Nota 3).

NIIF 16 «Arrendaments».

Aquesta norma substituirà l'actual NIC 17 «Arrendaments», així com les interpretacions vigents sobre arrendaments (IFRIC 4 «Determinació de si un acord conté un arrendament», SIC 15 «Arrendaments operatius — Incentius» i SIC 27 «Avaluació de l'essència de les transaccions que adopten la forma legal d'un arrendament»).

La NIIF 16 estableix els principis per al reconeixement, mesurament, presentació i desglossament sobre els arrendaments. L'objectiu d'aquesta norma és assegurar que els arrendataris i els arrendadors proporcionin informació rellevant d'una forma que representi aquestes transaccions de manera fidel. La proposta de la NIIF 16 per a l'arrendatari és la d'un model únic, en què tots els arrendaments es registren en balanç i amb un impacte similar als actuals arrendaments financers (amortització del dret d'ús i despesa financera pel cost amortitzat del passiu). Tanmateix, per a l'arrendador la proposta és continuar amb el model dual, similar a l'actual NIC 17.

En la data actual, el Grup està analitzant tots els futurs impactes d'adopció d'aquesta norma i no és possible proporcionar una estimació raonable dels seus efectes fins que aquesta anàlisi estigui completa.

Responsabilitat de la informació i estimacions efectuades

Els comptes anuals de CaixaBank i els consolidats del Grup CaixaBank, corresponents a l'exercici 2015, han estat formulats pel Consell d'Administració en la reunió celebrada el 25 de febrer de 2016. Aquests comptes anuals estan pendents d'aprovació per la Junta General d'Accionistes. No obstant això, el Consell d'Administració de CaixaBank espera que siguin aprovats sense modificacions. Els comptes anuals de CaixaBank i els consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2014 van ser aprovats per la Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 23 d'abril de 2015, i es presenten exclusivament a efectes comparatius amb la informació referida a l'exercici 2015 (vegeu «Comparació de la informació» en aquesta mateixa Nota). CaixaBank està integrada en el Grup Criteria, que al seu torn està integrat en el Grup Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "la Caixa" l'entitat dominant del qual és Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa".

En l'elaboració dels comptes anuals s'han utilitzat judicis, estimacions i assumpcions fetes per l'Alta Direcció de CaixaBank i de les entitats consolidades per tal de quantificar alguns actius, passius, ingressos, despeses i compromisos que hi consten registrats. Aquestes estimacions es refereixen, principalment, a:

- Les pèrdues per deteriorament de determinats actius financers i del valor raonable de les garanties associades a aquests actius (Notes 12 a 14)
- La valoració dels fons de comerç i dels actius intangibles (Nota 20)
- La vida útil i les pèrdues per deteriorament d'Altres actius intangibles i Actius materials (Notes 19 i 20)
- Les pèrdues per deteriorament dels actius no corrents en venda (Nota 16)
- La valoració de les participacions en entitats multigrup i associades (Nota 17)
- Hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul dels passius per contractes d'assegurança (Nota 23)
- Hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul de passius i compromisos postocupació (Nota 24)
- El valor raonable de determinats actius i passius financers (Nota 2.2)
- La valoració de les provisions necessàries per a la cobertura de contingències laborals, legals i fiscals (Nota 24)

- El valor raonable dels actius, els passius i els passius contingents en el context de l'assignació del preu pagat en les combinacions de negoci (Nota 7)
- La despesa de l'impost de societats determinada sobre el tipus impositiu esperat a final d'any, i l'activació dels crèdits fiscals i la seva recuperabilitat (Nota 26)
- La determinació dels resultats de les participacions en societats associades (Nota 17).

Aquestes estimacions s'han fet en funció de la millor informació disponible en la data de preparació d'aquests comptes anuals, per bé que és possible que esdeveniments futurs obliguin a modificar-los en propers exercicis.

Comparació de la informació i variacions del perímetre de consolidació

Les xifres corresponents a l'exercici anual de 2014, incloses en els comptes anuals adjunts de l'exercici 2015, es presenten exclusivament a efectes comparatius.

Els comptes anuals corresponents a l'exercici 2015 inclouen el registre de la combinació de negocis amb Barclays Bank, SAU. En la Nota 7 es detallen els saldos de balanç integrats en la combinació de negocis amb Barclays Bank, SAU a 1 de gener de 2015.

No s'ha produït cap canvi significatiu de normativa que afecti la comparació dels comptes anuals adjunts dels exercicis 2015 i 2014.

Estacionalitat de les transaccions i importància relativa

Les activitats de CaixaBank no tenen un caràcter cíclic o estacional rellevant. No obstant això, determinades taxes i gravàmens es registren com a despesa quan sorgeix l'obligació. Entre les més significatives destaquen les aportacions al Fons de Garantia de Dipòsits (FGD), les quals es registren el 31 de desembre de cada any, i l'impost de béns immobles, la despesa del qual es registra l'1 de gener de cada any. Les noves aportacions al Fons de Resolució Nacional (FRN) creat en l'exercici 2015 han estat registrades en l'últim trimestre de 2015, una vegada rebuda la comunicació del FROB que determinava l'import de la contribució.

D'altra banda, a l'hora de determinar la informació que s'ha de revelar en aquests estats financers anuals consolidats, s'ha tingut en compte la seva importància relativa en relació amb el mateix període comptable anual.

Participacions en el capital d'entitats de crèdit

El Grup CaixaBank no manté a 31 de desembre de 2015 cap participació directa igual o superior al 5% del capital o dels drets de vot en entitats de crèdit diferent de les participacions en societats dependents i associades que es detallen en els Annexos 1 i 2. No hi ha cap entitat de crèdit espanyola o estrangera, o grup en què s'integri una entitat de crèdit, que tingui una participació igual o superior al 5% del capital o dels drets de vot d'alguna de les entitats de crèdit que són societats dependents del Grup CaixaBank.

Coeficient de reserves mínimes

Durant tot l'exercici 2015, CaixaBank ha complert els mínims exigits per la normativa aplicable per a aquest coeficient.

Fons de Garantia de Dipòsits de Entitats de Crèdit

En data 20 de juny de 2015 va entrar en vigor la Llei 11/2015, de 18 de juny, de recuperació i resolució d'entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió, la qual modifica el règim jurídic del Fons de Garantia de Dipòsits de Entitats de Crèdit (FGD), conseqüència de la transposició de la Directiva 2014/49/UE, de 16 d'abril de 2014, que harmonitza determinats aspectes dels sistemes de garantia de dipòsits a escala europea. Aquesta Llei es complementa amb el Reial Decret 1012/2015, de 6 de novembre, que la desplega reglamentàriament i que modifica el Reial Decret 2606/1996, de 20 de desembre, sobre Fons de Garantia de Dipòsits de Entitats de Crèdit.

El Fons es divideix en dos compartiments estancs (i) el compartiment de garantia de dipòsits, els fons del qual es destinaran a les tasques encomanades per la Directiva, i (ii) el compartiment de garantia de valors, els seus fons es destinaran als titulars de valors i altres instruments financers confiats a una entitat de crèdits pels imports garantits.

En el cas del compartiment de garantia de dipòsits, s'estableix un nivell objectiu mínim que hauran d'assolir els seus recursos del 0,8 per cent dels dipòsits garantits abans del 3 de juliol de 2024. Aquest nivell es pot reduir al 0,5 per cent amb l'autorització prèvia de la Comissió Europea.

D'acord amb les modificacions introduïdes, la base de càlcul de les aportacions al Fons passa a determinar-se per les quanties efectivament garantides. Fins a 100.000 euros, els dipòsits no estan subjectes a absorció de pèrdues i tenen preferència de cobrament.

Les modificacions també preveuen que les aportacions anuals de les entitats al compartiment de garantia de dipòsits s'ajustin en funció del seu perfil de risc una vegada el Banc d'Espanya hagi desenvolupat els mètodes necessaris per al càlcul. Atès que la data màxima per a aquest desenvolupament és el 31 de maig de 2016, aquests ajustos no han estat aplicables a les aportacions corresponents a l'exercici 2015.

Respecte a l'aportació al Fons corresponent a l'exercici 2015, en la sessió de 2 de desembre de 2015 la Comissió Gestora del Fons va acordar fixar l'aportació anual al compartiment de garantia de dipòsits en l'1,6 per mil de la base de càlcul dels dipòsits efectivament garantits.

Les aportacions meritades en concepte de les aportacions assenyalades en els paràgrafs anteriors en els exercicis 2015 i 2014 van pujar a 185.996 i 293.119 milers d'euros, respectivament (vegeu Nota 34), i s'han registrat el 31 de desembre de cada any.

Fons de Resolució Nacional

Conseqüència de la transposició de la Directiva 2014/59/UE, de 15 de maig de 2014, per la qual s'estableix un marc per a la reestructuració i la resolució d'entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió, és la creació d'un Fons de Resolució Nacional (FRN) a través de la Llei 11/2015, el qual té com a finalitat finançar les mesures de resolució que executi el FROB (Fons de Resolució Ordenada Bancària), que n'exerceix la gestió i l'administració. El Fons està finançat per les aportacions de les entitats de crèdit i les empreses de serveis d'inversió, i els seus recursos financers han d'assolir, almenys, l'1 per cent dels dipòsits garantits de totes les entitats no més tard del 31 de desembre de 2024.

A fi d'assolir aquest nivell, el FROB recaptarà, almenys anualment i amb inici en l'exercici 2015, contribucions ordinàries de les entitats, incloses les seves sucursals a la Unió Europea, prenent en consideració (i) la proporció que l'entitat representi sobre el total agregat de les entitats, en termes de passius totals, exclosos els recursos propis i l'import garantit de dipòsits, i (ii) el perfil de risc de cada entitat, el qual inclou una avaluació de la probabilitat de ser objecte de resolució, la complexitat de la seva estructura i resolubilitat, i indicadors de la situació financera i del nivell de risc, entre altres.

D'acord amb el calendari previst, el gener de 2016 l'Autoritat Única de Resolució Europea va iniciar plenament les seves operacions, havent-se fusionat a finals d'aquest mateix mes el FRN amb la resta de fons nacionals dels Estats membres de l'eurozona en un Fons Únic de Resolució Europeu. Les aportacions corresponents a l'exercici 2016 i següents es van fer a aquest Fons Europeu, i el FRN va quedar únicament per a les empreses de serveis d'inversió.

L'aportació meritada per aquest concepte en l'exercici 2015, segons comunicació rebuda per part del FROB, puja a 93.000 milers d'euros (vegeu Nota 34).

Llançament d'oferta pública d'adquisició (OPA) sobre les accions ordinàries del banc portuguès BPI

El 17 de febrer de 2015 CaixaBank va anunciar en la *Comissão do Mercado de Valores Mobiliários* portuguesa (CMVM) la seva intenció de llançar una oferta pública d'adquisició (OPA) sobre les accions ordinàries del banc portuguès BPI.

L'OPA es va formular amb el caràcter de voluntària i per un preu en metàl·lic d'1,329 euros per acció. El preu ofert era la mitjana ponderada dels últims 6 mesos i, a l'efecte de la normativa portuguesa, es considerava com a preu equitatiu. L'OPA s'adreçava a tot el capital de BPI que no que pertany a CaixaBank i la seva eficàcia estava condicionada (i) a obtenir acceptacions que representessin més del 5,9% de les accions emeses –de manera que CaixaBank, juntament amb la seva participació actual del 44,1% del capital, superés el 50% del capital després de l'OPA– i (ii) a l'eliminació per part de la corresponent junta general d'accionistes de BPI de la limitació del 20% dels drets de vot que un accionista pot emetre, que estableix l'article 12.4 dels seus Estatuts. Perquè aquest límit fos suprimit era necessari el vot favorable del 75% del capital present o representat en la corresponent Junta General d'Accionistes de BPI, en la qual CaixaBank només hi podia votar pel 20% dels drets de vot.

En data 18 de juny de 2015, CaixaBank va informar que el seu Consell d'Administració va acordar presentar davant la CMVM el desistiment del registre de la seva oferta d'adquisició sobre les accions de BPI anunciada el passat 17 de febrer, davant el fet que no s'ha acomplert la condició que s'eliminés el límit de drets de vot que un accionista pot emetre establert en els Estatuts de BPI, ja que la Junta General de BPI que va tenir lloc el dia anterior va acordar no eliminar aquesta limitació estatutària.

El dia 4 de febrer de 2016, CaixaBank valora positivament la decisió que ha pres el Consell d'Administració de BPI, a iniciativa de la seva Comissió Executiva, de recomanar als accionistes l'eliminació de la limitació de drets de vot dels Estatuts de BPI.

CaixaBank no ha pres cap decisió sobre la seva participació a BPI i es troba en aquest moment en una fase d'anàlisi de les alternatives estratègiques disponibles, tenint en compte els objectius del seu Pla Estratègic 2015-2018.

Signatura d'un acord de permuta amb Criteriacaixa sobre les participacions en Grupo Financiero Inbursa i The Bank of East Asia

El dia 3 de desembre de 2015, els consells d'administració de CaixaBank i de Criteriacaixa van signar un contracte de permuta sota el qual CaixaBank s'obligava a lliurar a Criteriacaixa el 17,24% de The Bank of East Asia (BEA) i el 9,01% de Grupo Financiero Inbursa (GFI) i Criteriacaixa s'obligava, per la seva part, a lliurar a CaixaBank el 9,9% d'accions pròpies de CaixaBank titularitat de Criteriacaixa i 642 milions d'euros en efectiu.

El Consell d'Administració de CaixaBank té previst proposar a la Junta General d'Accionistes de CaixaBank l'amortització, com a mínim, de les accions pròpies que adquireixi de Criteriacaixa sota aquesta permuta (9,9%) i com a màxim el 10% del capital social que CaixaBank arribi a tenir en autocartera en aquest moment.

El tancament de la permuta està subjecte a (i) la modificació dels actuals acords subscrits per CaixaBank relatius a les seves participacions a BEA i GFI de manera que Criteriacaixa ocupi la posició de CaixaBank, com a nou accionista d'aquests bancs i CaixaBank continuï sent part com a soci bancari d'aquests bancs, (ii) l'obtenció de les autoritzacions regulatòries aplicables a Hong Kong i a Mèxic; (iii) l'autorització del Consell d'Administració de GFI a l'adquisició de les accions de GFI per part de Criteriacaixa, i (iv) l'autorització del Banc Central Europeu per a l'adquisició per part de CaixaBank de les accions pròpies de CaixaBank, així com la posterior amortització d'aquestes, que el Consell d'Administració de CaixaBank preveu proposar a la seva pròxima Junta General d'Accionistes.

Atès que l'entrega de les accions de BEA i GFI únicament es produirà si s'obtenen totes les autoritzacions, i el Grup no té la intenció d'alienar-les en cas que no s'autoritzi la transacció, aquestes participacions es mantenen classificades a 31 de desembre de 2015 com a entitats associades.

Després d'aquesta transacció, CaixaBank manté les seves relacions estratègiques amb BEA i GFI.

Després de l'operació, la participació de Criteriacaixa en CaixaBank baixarà del 56,8% actual al 52%. Si es considera la participació *fully diluted* (tenint en compte el bo de Criteriacaixa de 750 milions d'euros bescanviable en accions de CaixaBank amb venciment el novembre de 2017), aquesta baixaria del 54% al 48,9%.

Fets posteriors

Entre el 31 de desembre de 2015 i la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats no s'ha produït cap fet no descrit en la resta de notes explicatives de la Memòria.

2. Principis, polítiques comptables i criteris de valoració aplicats

En l'elaboració dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015 s'han aplicat els següents principis i polítiques comptables i criteris de valoració:

2.1. Combinacions de negocis i principis de consolidació

Els comptes anuals consolidats inclouen, a banda de les dades corresponents a la societat dominant, la informació corresponent a les entitats dependents, multigrup i associades. El procediment d'integració dels elements patrimonials d'aquestes societats es fa en funció del tipus de control o influència que s'hi exerceix.

Entitats dependents

El Grup considera entitats dependents aquelles sobre les quals es té capacitat de control. Aquesta capacitat de control es manifesta quan:

- es disposa del poder per dirigir-ne les activitats rellevants, és a dir, les que afecten de manera significativa el rendiment, per disposició legal, estatutària o acord;
- es té capacitat present, és a dir, pràctica, d'exercir els drets per fer servir aquell poder per tal d'influir en el seu rendiment,
- i a causa de la seva implicació, s'està exposat o es té dret a rendiments variables de l'entitat participada.

Generalment, els drets de vot proporcionen el poder per dirigir les activitats rellevants d'una entitat participada. Per al seu còmput, es tenen en compte tots els drets de vot, directes i indirectes, inclosos els potencials, com, per exemple, opcions de compra adquirides sobre instruments de capital de la participada. En determinades situacions, es pot tenir el poder per dirigir les activitats sense disposar de la majoria dels drets de vot.

En aquests casos es valora si de manera unilateral es té la capacitat pràctica per dirigir les seves activitats rellevants. Entre aquestes activitats rellevants, hi ha les financeres, les operatives o les relacionades amb el nomenament i la remuneració dels òrgans de direcció, entre altres.

Els comptes anuals de les entitats dependents es consoliden, sense excepcions per raons de la seva activitat, amb els de CaixaBank mitjançant el mètode d'integració global, que consisteix en l'agregació dels actius, passius i patrimoni net, ingressos i despeses, de naturalesa similar, que consten en els seus comptes anuals individuals. El valor en llibres de les participacions, directes i indirectes, en el capital de les entitats dependents s'elimina amb la fracció del patrimoni net de les entitats dependents que aquelles representen. La resta de saldos i transaccions entre les societats consolidades s'eliminen en el procés de consolidació.

La participació de tercers en el patrimoni i en els resultats de l'exercici del Grup CaixaBank es presenta en els capítols «Interessos minoritaris» del balanç consolidat i «Resultat atribuït a interessos minoritaris» del compte de pèrdues i guanys, respectivament (vegeu Nota 25).

Pel que fa a la consolidació dels resultats de les entitats dependents adquirides en l'exercici, s'efectua per l'import del resultat generat des de la data d'adquisició. De manera anàloga, els resultats de les entitats dependents que deixen de ser-ho en l'exercici es consoliden per l'import del resultat generat des de l'inici de l'exercici i fins a la data en què es perd el control.

Les adquisicions i les alienacions, quan no impliquen un canvi de control en l'entitat participada, es registren com a operacions patrimonials i no es reconeix cap pèrdua ni guany en el compte de pèrdues i guanys. La diferència entre la contraprestació lliurada o rebuda i la disminució o l'augment dels interessos minoritaris, respectivament, es reconeix en reserves.

La NIIF 10 estableix que, quan es produeix la pèrdua de control d'una entitat dependent, els actius, els passius, els interessos minoritaris i les altres partides que puguin estar reconegudes en ajustos per valoració s'han de donar de baixa del balanç consolidat i s'ha de registrar el valor raonable de la contraprestació rebuda, així com de qualsevol inversió romanent. La diferència entre aquests dos valors es reconeix en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Quant a les aportacions no monetàries a entitats controlades conjuntament, l'IASB ha reconegut l'existència d'un conflicte normatiu entre la NIC 27, que estableix que, en cas de pèrdua de control, la participació romanent es valori al seu valor raonable i es registri en el compte de pèrdues i guanys el resultat complet de l'operació, i el paràgraf 48 de la NIC 31, juntament amb la interpretació SIC 13, que, per a transaccions sota el seu abast, únicament permet reconèixer la part del resultat atribuïble a la participació posseïda per la resta de participants en l'entitat controlada conjuntament. El Grup ha optat per aplicar de forma consistent a les transaccions que es trobin dins l'abast d'aquestes normes el que estableix la NIC 27.

L'Annex 1 d'aquesta Memòria facilita informació rellevant sobre aquestes entitats. La informació correspon a les últimes dades disponibles reals o estimades en el moment de redactar aquesta Memòria.

Negocis conjunts (entitats multigrup)

El Grup considera entitats multigrup les entitats que no són dependents i que, per un acord contractual, controla juntament amb altres accionistes. En aquests casos, les decisions sobre les activitats rellevants exigeixen generalment el consentiment unànim dels partícips que comparteixen el control. El Grup participa en el 66,67% del capital social d'Inversions Alaris, SL, capçalera d'un grup d'entitats que opera en el ram assistencial, i en virtut d'un pacte d'accionistes amb altres socis la considera com a entitat multigrup, malgrat que té la majoria dels drets de vot. Aquesta entitat és l'única rellevant que compleix aquesta casuística a 31 de desembre de 2015.

L'amortització dels actius intangibles de vida útil definida identificats com a conseqüència de l'elaboració d'un *purchase price allocation* – PPA per a l'assignació del preu d'adquisició pagat s'efectua amb càrrec al capítol «Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació» del compte de pèrdues i guanys.

L'Annex 3 i, si escau, la Nota 17 d'aquesta Memòria faciliten informació rellevant sobre aquestes societats. Per a les societats cotitzades en borsa s'indiquen les dades públiques més recents. Per a la resta, la informació correspon a les últimes dades disponibles reals o estimades en el moment de redactar aquesta Memòria.

Entitats associades

Les entitats associades són aquelles sobre les quals el Grup CaixaBank, de manera directa o indirecta, exerceix influència significativa i no són entitats dependents o multigrup. La influència significativa es fa palesa, en la majoria dels casos, mitjançant una participació igual o superior al 20% dels drets de vot de l'entitat participada. Si els drets de vot són inferiors al 20%, la influència significativa s'evidenciarà si es produeix alguna de les circumstàncies assenyalades en la NIC 28. Algunes circumstàncies que habitualment posen de manifest l'existència d'influència significativa són el fet de tenir representació en el Consell d'Administració, participar en els processos de fixació de polítiques de la participada, l'existència de transaccions d'importància relativa entre l'entitat i la participada, l'intercanvi de personal directiu o el subministrament d'informació tècnica essencial.

Excepcionalment, no tenen la consideració d'entitats associades les entitats en què es mantenen drets de vot en l'entitat participada superior al 20%, però en què es pot demostrar clarament que aquesta influència no existeix, i per tant, el Grup CaixaBank no té el poder d'intervenir en les polítiques financeres i operatives. Partint d'aquests criteris, a 31 de desembre de 2015, el Grup manté diverses inversions amb participacions entre el 20 i el 50% classificades en el balanç de situació en el capítol «Actius financers disponibles per a la venda». La més significativa és la participació en el Grupo Isolux.

Les inversions més representatives en les quals es té influència significativa amb un percentatge inferior al 20% són les següents:

- Bank of East Asia (BEA): la relació amb aquesta participada es va iniciar el 2007 i va ser reclassificada a entitat associada el 2009. Amb aquesta entitat bancària hi ha un acord estratègic i exclusiu de col·laboració, pel qual BEA és la plataforma d'expansió bancària del Grup CaixaBank en la zona Àsia-Pacífic. En aquest marc, està iniciant la seva activitat una *joint venture* dedicada a finançar la compra d'automòbils en el mercat xinès en què participen BEA i Brilliance Automotive, fabricant xinès d'automòbils, i CaixaBank Consumer Finance, filial de CaixaBank. D'altra banda, el President de CaixaBank és membre del Consell d'Administració i de la Comissió de Nomenaments de BEA. Així mateix, s'han establert acords de col·laboració entre les fundacions de la participada i la Fundació Bancària "la Caixa". A 31 de desembre de 2015, la participació de CaixaBank és del 17,24% (vegeu Nota 1 – Acord de permuta d'actius entre CaixaBank i Critería).
- Erste Bank: la relació amb aquesta participada es va iniciar el 2008 i es va reclassificar com a entitat associada el 2009. Hi ha un acord de col·laboració preferent entre l'accionista de control d'Erste Bank (la Fundació Erste) i CaixaBank, que formalitza el caràcter amistós i l'orientació a llarg termini de la inversió, un acord de cooperació empresarial i comercial entre Erste Bank i CaixaBank, i un acord de col·laboració entre la Fundació Erste i "la Caixa". De conformitat amb aquest acord de col·laboració preferent, CaixaBank té dret a designar un conseller en el Consell de Vigilància d'Erste Bank. El desembre de 2014, CaixaBank va reforçar el seu acord estratègic amb la Fundació Erste mitjançant una modificació a l'acord de col·laboració preferent. De conformitat amb el nou acord, CaixaBank té dret a designar un segon conseller en el Consell de Vigilància d'Erste Bank. CaixaBank votarà en la Junta General d'Accionistes en el mateix sentit que la Fundació Erste pel que fa únicament a l'elecció de membres del Consell de Vigilància. Amb aquest acord, CaixaBank va entrar a formar part del grup de socis estables del banc austríac, juntament amb un grup de caixes austríaques i algunes de les seves fundacions, i el *holding* WSW, i conjuntament mantenen una participació de prop del 30% del capital. A 31 de desembre de 2015, la participació de CaixaBank és del 9,92%.
- GF Inbursa: la relació amb aquesta participada es va iniciar el 2008 amb l'entrada en el seu capital, amb una participació del 20%, i es va classificar des de llavors com a associada. CaixaBank té establert un pacte d'accionistes amb els seus accionistes de control. El 2013, CaixaBank va efectuar

la venda d'un percentatge lleugerament superior a la meitat de la seva participació inicial i es va modificar el pacte d'accionistes subscrit el 2008 per adaptar-lo a la nova situació accionarial. El Consell d'Administració de GF Inbursa té dos membres vinculats a CaixaBank, un dels quals també és membre del Comitè d'Auditoria de GF Inbursa. Així mateix, un directiu de CaixaBank, responsable de facilitar l'intercanvi d'informació i coneixements tècnics entre totes dues entitats, forma part del Comitè de Direcció de GF Inbursa. A 31 de desembre de 2015, la participació de CaixaBank és del 9,01% (vegeu Nota 1 – Acord de permuta d'actius entre CaixaBank i Criteria).

- Repsol: CaixaBank, amb una participació a 31 de desembre de 2015 del 12,14%, és actualment el màxim accionista de Repsol i ha ocupat històricament des de la seva fundació una posició rellevant en el seu accionariat i en el seu Consell d'Administració. El President de CaixaBank és conseller de Repsol, i és així mateix Vicepresident Primer del Consell d'Administració i membre de la Comissió Delegada. A més, CaixaBank disposa d'un segon Conseller al Consell d'Administració de Repsol, que és membre de la Comissió de Nomenaments, de la Comissió de Retribucions i de la Comissió de Sostenibilitat. D'altra banda, Repsol i el Grup tenen un acord d'accionistes que instrumenta el control conjunt de Gas Natural SDG, SA.

En els comptes anuals consolidats, les entitats associades es valoren mitjançant el mètode de la participació, és a dir, per la fracció del seu net patrimonial que representa la participació del Grup en el seu capital, una vegada considerats els dividendes percebuts i altres eliminacions patrimonials. En el cas de transaccions amb una entitat associada, les pèrdues i guanys corresponents s'eliminen en el percentatge de participació del Grup en el seu capital. S'imputa en el compte de resultats del Grup la part proporcional segons la participació econòmica del resultat de les entitats associades.

El Grup no ha utilitzat estats financers d'entitats per a les quals s'aplica el mètode de la participació, que es refereixin a una data diferent de la de la societat dominant del Grup.

L'amortització dels actius intangibles de vida útil definida identificats com a conseqüència de l'elaboració d'un *purchase price allocation* – PPA per a l'assignació del preu d'adquisició pagat s'efectua amb càrrec al capítol «Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació» del compte de pèrdues i guanys.

L'Annex 2 i, si escau, la Nota 17 d'aquesta Memòria faciliten informació rellevant sobre aquestes societats. Per a les societats cotitzades en borsa s'indiquen les dades públiques més recents. Per a la resta, la informació correspon a les últimes dades disponibles reals o estimades en el moment de redactar aquesta Memòria.

Entitats estructurades

Una entitat estructurada és aquella entitat que ha estat dissenyada de manera que els drets de vot i altres drets similars no siguin el factor primordial a l'hora de decidir qui controla l'entitat, per exemple en cas que els drets de vot es refereixin només a tasques administratives i les activitats rellevants es gestionin a través d'acords contractuals.

En els casos en què el Grup constitueix entitats, o participa d'aquestes entitats, per tal de permetre l'accés als clients a determinades inversions o per transmetre a tercers alguns riscos, s'analitza si hi ha control sobre l'entitat participada i, per tant, si aquesta ha de ser o no objecte de consolidació.

- *Entitats estructurades consolidables:*

Per tal de determinar si sobre una entitat estructurada hi ha control, i per tant s'ha de consolidar en el Grup, s'analitzen els drets contractuals existents diferents dels drets de vot. Per fer-ho, es consideren el disseny i el propòsit de cada entitat, així com, entre altres, l'evidència de la capacitat per dirigir activitats rellevants, possible existència de relacions especials o la capacitat per influir en l'import dels rendiments a què es troba exposat.

Es produeixen casos en què el Grup té una exposició alta als rendiments variables existents i manté el poder de decisió sobre l'entitat, o bé de manera directa, o bé a través d'un agent. És el cas dels fons de titulització. La informació relativa a aquests fons, els suports financers atorgats als vehicles i la seva motivació consten detallats en la Nota 28.2. A 31 de desembre de 2015 no hi ha acords de suport financer significatius addicionals a un altre tipus d'entitats estructurades consolidades que les descrites anteriorment.

- *Entitats estructurades no consolidables:*

El Grup constitueix vehicles per tal de permetre l'accés als seus clients a determinades inversions o per a la transmissió de riscos o altres finalitats. Atès que sobre aquests vehicles el Grup no manté el control ni compleix els criteris per a la seva consolidació que es defineixen en la NIIF 10, no es consoliden.

A 31 de desembre de 2015, el Grup no té interessos ni ha concedit suport financer a entitats estructurades no consolidables que siguin significatius.

Combinacions de negocis

Les normes comptables defineixen les combinacions de negocis com la unió de dues o més entitats en una única entitat o grup d'entitats, en què l'«entitat adquirent» és la que, en la data d'adquisició, assumeix el control d'una altra entitat.

Per a aquelles combinacions de negocis en què el Grup adquireix el control, es procedeix a determinar el cost de la combinació, que generalment coincidirà amb el valor raonable de la contraprestació transferida. Aquesta contraprestació estarà integrada pels actius lliurats, els passius assumits davant els anteriors propietaris del negoci adquirit i els instruments de capital emesos per l'entitat adquirent.

També s'avalua, en la data d'adquisició, la diferència entre:

- i) la suma del valor raonable de la contraprestació transferida, dels interessos minoritaris i de les participacions prèvies mantingudes en l'entitat o el negoci adquirit.
- ii) L'import net dels actius identificables adquirits i dels passius assumits, mesurats al seu valor raonable.

La diferència positiva entre i) i ii) es registra en l'epígraf «Actiu intangible – Fons de comerç» del balanç de situació, sempre que no sigui possible l'assignació a elements patrimonials concrets o a actius intangibles identificables de l'entitat o el negoci adquirit. Si la diferència és negativa, es registra en l'epígraf «Diferència negativa en combinacions de negoci» del compte de pèrdues i guanys.

2.2. Instruments financers

Classificació dels actius i passius financers

Els actius financers es presenten en el balanç de situació en les diferents categories en què es classifiquen a l'efecte de la seva gestió i valoració: «Cartera de negociació», «Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys», «Actius financers disponibles per a la venda», «Inversions creditícies» i «Cartera d'inversió a venciment», llevat que s'hagin de presentar com a «Actius no corrents en venda» o corresponguin a «Caixa i dipòsits en bancs centrals», «Ajustos a actius financers per macrocobertures» o «Derivats de cobertura», que es presenten de manera independent.

Al seu torn, els passius financers es classifiquen en les categories següents: «Cartera de negociació», «Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys» i «Passius financers a cost amortitzat», llevat que s'hagin de presentar com a «Passius associats amb actius no corrents en venda» o corresponguin a «Ajustos a passius financers per macrocobertures» o «Derivats de cobertura», que es presenten de manera independent.

Cartera de negociació: està integrada principalment pels actius i passius financers adquirits/emesos amb la intenció d'efectuar-los a curt termini o que formen part d'una cartera d'instruments financers, identificats i gestionats conjuntament, per a la qual hi ha evidència d'actuacions recents dirigides a obtenir guanys a curt termini. També es consideren cartera de negociació les posicions curtes de valors com a conseqüència de vendes d'actius adquirits temporalment amb pacte de retrocessió no opcional o de valors rebuts en préstec. Finalment, es consideren cartera de negociació els derivats actius i passius que no compleixen la definició de contracte de garantia financera ni han estat designats com a instruments de cobertura.

Altres actius i passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys: s'hi inclouen els instruments financers designats pel Grup CaixaBank en el seu reconeixement inicial, com per exemple els actius o passius financers híbrids que s'han de valorar íntegrament pel seu valor raonable, així com els actius financers que es gestionen conjuntament amb «Passius per contractes d'assegurances» valorats a valor raonable, o amb derivats financers per reduir l'exposició a variacions en el valor raonable, o es gestionen conjuntament amb passius financers i derivats per tal de reduir l'exposició global al risc de tipus d'interès. En general, s'inclouen en aquesta categoria tots els actius financers que, en classificar-se en aquesta, veuen eliminades o reduïdes significativament les incoherències en el seu reconeixement o valoració (asimetries comptables). Els instruments financers d'aquesta categoria hauran d'estar sotmesos, permanentment, a un sistema de mesurament, gestió i control de riscos i resultats, integrat i consistent, que permeti comprovar que el risc es redueix efectivament. Els actius i els passius financers només es poden incloure en aquesta cartera en la data d'adquisició o quan s'originen.

Actius financers disponibles per a la venda: està integrada pels valors representatius de deute i instruments de capital que no s'han classificat en altres categories.

Inversions creditícies: inclou el finançament atorgat a tercers amb origen en les activitats típiques de crèdit i préstec efectuades pel Grup CaixaBank, els deutes contrets amb aquest per part dels compradors de béns i pels usuaris dels serveis que presta i pels valors representatius de deute no cotitzats o que cotitzen en mercats que no són suficientment actius.

Cartera d'inversió a venciment: recull els valors representatius de deute negociats en un mercat actiu amb venciment fix i fluxos d'efectiu d'un import determinat o determinable, que es té la intenció i la capacitat demostrada de conservar en cartera fins a la data de venciment.

Passius financers a cost amortitzat: es registren els passius financers que no s'han classificat com a cartera de negociació o com a altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys. Els saldos que es registren en aquesta categoria responen a l'activitat típica de captació de fons de les entitats de crèdit, independentment de la forma d'instrumentalització i el termini de venciment.

Valoració dels instruments financers i registre de les variacions sorgides en la seva valoració posterior

Tots els instruments financers es registren inicialment pel seu valor raonable, que, llevat d'evidència en contra, coincideix amb el preu de la transacció, que majoritàriament és la data de contractació. L'Entitat no s'ha reconegut cap actiu ni passiu financer el valor raonable del qual difereixi del preu de la transacció i no s'hagi avaluat mitjançant metodologies i hipòtesis que en permetin la classificació en el nivell 1 i el nivell 2. Per tant, no s'ha reconegut cap guany ni pèrdua per reflectir les modificacions dels factors utilitzats en la valoració que els participants en mercat tindrien en compte a l'hora de fixar el preu de l'actiu o passiu.

Posteriorment, en una data determinada, el valor raonable d'un instrument financer correspon a l'import pel qual podria ser lliurat, si es tracta d'un actiu, o liquidat, si es tracta d'un passiu, en una transacció efectuada entre parts interessades, informades en la matèria, que actuïn en condicions d'independència mútua. La referència més objectiva del valor raonable d'un instrument financer és el preu que es pagaria per ell en un mercat actiu, transparent i profund, per la qual cosa s'agafa el preu de cotització o preu de mercat.

Quan no hi hagi preu de mercat, per estimar-ne el valor raonable es recorre al preu de transaccions recents d'instruments anàlegs i, en cas que no n'hi hagi, a models de valoració suficientment contrastats i reconeguts per la comunitat financera internacional, considerant les característiques específiques de l'instrument que s'ha de valorar i, molt especialment, els diferents tipus de risc associat a aquest.

Excepte en els derivats de negociació, totes les variacions en el valor dels instruments financers per raó de la meritació d'interessos i conceptes assimilats es registren en els capítols «Interessos i rendiments assimilats» o «Interessos i càrregues assimilades», segons que correspongui, del compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què es va produir la meritació. Els dividends percebuts d'altres societats es registren en el capítol «Rendiment d'instruments de capital» del compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què neix el dret a percebre'ls.

Les variacions en les valoracions que es produeixin després del registre inicial per causes diferents de les esmentades en el paràgraf anterior es tracten com es descriu a continuació, en funció dels tipus dels actius i passius financers:

- Els instruments financers inclosos en la «Cartera de negociació», «Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys» i «Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys» es valoren inicialment pel seu valor raonable i, posteriorment, les variacions

que es produeixen en el mateix es registren amb contrapartida en el capítol «Resultats d'operacions financeres (net)» del compte de pèrdues i guanys.

- Per la seva part, els instruments financers inclosos en «Actius financers disponibles per a la venda» es valoren inicialment pel seu valor raonable i, posteriorment, les variacions que s'hi produeixen, netes del seu impacte fiscal, es registren amb contrapartida en els epígrafs de «Patrimoni net. Ajustos per valoració – Actius financers disponibles per a la venda» i «Patrimoni net. Ajustos per valoració – Diferències de canvi» del balanç de situació.
- Els derivats es registren en el balanç de situació pel seu valor raonable. En el moment de la seva contractació, i llevat de prova en contra, el preu de transacció és el seu valor raonable i es registren com un actiu si aquest és positiu o com un passiu si és negatiu. En cas que en el moment de la contractació el seu preu difereixi del seu valor raonable, la diferència es registra immediatament en el compte de pèrdues i guanys per als derivats classificats en els nivells 1 i 2 de la jerarquia de valor raonable (vegeu l'apartat «Valor raonable dels instruments financers» d'aquesta mateixa Nota).

Els canvis posteriors del valor raonable dels derivats es registren en el compte de pèrdues i guanys, en el capítol «Resultats d'operacions financeres (net)», excepte si es tracta de derivats de cobertura de fluxos d'efectiu, que es registren en l'epígraf «Patrimoni net. Ajustos per valoració – Cobertures de fluxos d'efectiu» del patrimoni net.

Els derivats implícits en altres instruments financers o en altres contractes es registren separatament com a derivats quan els seus riscos i característiques no estan estretament relacionats amb els de l'instrument o contracte principal, i sempre que es pugui donar un valor raonable fiable al derivat implícit considerat de forma independent.

- Els instruments financers inclosos en la cartera d'«Inversions creditícies», «Cartera d'inversions a venciment» i «Passius financers a cost amortitzat» es valoren al seu cost amortitzat. El cost amortitzat és el cost d'adquisició corregit, en més o en menys segons el cas, pels reemborsaments de principal i la part imputada en el compte de pèrdues i guanys, mitjançant la utilització del mètode del tipus d'interès efectiu, de la diferència entre l'import inicial i el valor de reemborsament al venciment. A més, el cost amortitzat es minora per l'import de les correccions de valor motivades pel deteriorament experimentat pels actius.

El tipus d'interès efectiu és el tipus d'actualització que iguala exactament el valor inicial d'un instrument financer amb els fluxos d'efectiu estimats per tots els conceptes fins al venciment o la cancel·lació. Per als instruments financers a tipus d'interès fix, el tipus d'interès efectiu coincideix amb el tipus d'interès contractual més, si escau, les comissions i els costos de transacció que formen part del rendiment financer. Per calcular el tipus d'interès efectiu dels instruments financers a tipus d'interès variable, s'utilitza el tipus d'interès variable com si fos fix fins a la propera revisió del tipus d'interès de referència.

Valor raonable dels instruments financers

A continuació es presenta a 31 de desembre de 2015 i 2014 el valor raonable dels instruments financers, així com el seu corresponent valor en llibres:

Actius

(Milers d'euros)

	31-12-2015		31-12-2014	
	Valor en llibres	Valor raonable	Valor en llibres	Valor raonable
Cartera de negociació (Nota 11)	13.532.064	13.532.064	12.256.760	12.256.760
Valors representatius de deute	3.255.486	3.255.486	2.049.774	2.049.774
Instruments de capital	470.387	470.387	32.616	32.616
Derivats de negociació	9.806.191	9.806.191	10.174.370	10.174.370
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	1.565.960	1.565.960	937.043	937.043
Actius financers disponibles per a la venda (Nota 12)	62.997.235	62.997.235	71.100.537	71.100.537
Valors representatius de deute	59.617.962	59.617.962	67.205.087	67.205.087
Instruments de capital	3.379.273	3.379.273	3.895.450	3.895.450
Inversions creditícies (Nota 13)	211.317.005	240.642.294	195.731.456	221.452.636
Dipòsits en entitats de crèdit	7.493.150	7.493.150	4.377.197	4.377.197
Crèdit a la clientela	202.896.200	232.166.558	188.761.864	214.244.050
Valors representatius de deute	927.655	982.586	2.592.395	2.831.389
Cartera d'inversió a venciment (Nota 14)	3.820.114	3.861.116	9.608.489	9.810.381
Derivats de cobertura (Nota 15)	3.917.462	3.917.462	5.155.973	5.155.973
Total	297.149.840	326.516.131	294.790.258	320.713.330

Passius

(Milers d'euros)

	31-12-2015		31-12-2014	
	Valor en llibres	Valor raonable	Valor en llibres	Valor raonable
Cartera de negociació (Nota 11)	12.200.290	12.200.290	11.974.880	11.974.880
Derivats de negociació	9.498.607	9.498.607	10.105.414	10.105.414
Posicions curtes de valors	2.701.683	2.701.683	1.869.466	1.869.466
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	2.075.402	2.075.402	1.442.391	1.442.391
Passius financers a cost amortitzat (Nota 22)	253.498.820	256.250.867	247.538.656	252.777.241
Dipòsits de bancs centrals	23.753.214	23.753.214	12.156.872	12.156.872
Dipòsits d'entitats de crèdit	10.509.238	10.509.238	13.762.059	13.762.059
Dipòsits de la clientela	184.031.637	186.810.849	180.200.450	184.564.616
Dèbits representats per valors negociables	28.069.587	27.833.496	32.920.219	33.613.545
Passius subordinats	4.345.199	4.458.233	4.396.075	4.495.303
Altres passius financers	2.789.945	2.885.837	4.102.981	4.184.846
Derivats de cobertura (Nota 15)	756.163	756.163	876.116	876.116
Total	268.530.675	271.282.722	261.832.043	267.070.628

Tots els instruments financers es classifiquen en un dels nivells següents en funció de la metodologia utilitzada en l'obtenció del valor raonable:

Nivell I: a partir de preus cotitzats en mercats actius.

Nivell II: mitjançant tècniques de valoració en les quals les hipòtesis considerades corresponen a dades de mercat observables directament o indirectament, o preus cotitzats en mercats actius per a instruments similars.

Nivell III: mitjançant tècniques de valoració en les quals algunes de les hipòtesis significatives no estan recolzades en dades directament observables en el mercat.

El desglossament dels instruments financers mantinguts pel Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015 i 2014 en funció del mètode de càlcul del valor raonable és el següent:

Actius

(Milers d'euros)

	31-12-2015			31-12-2014		
	Nivell I	Nivell II	Nivell III	Nivell I	Nivell II	Nivell III
Cartera de negociació (Nota 11)	3.766.407	9.765.657	0	1.603.397	10.653.363	0
Valors representatius de deute	3.253.648	1.838		1.558.521	491.253	
Instruments de capital	470.387			32.616		
Derivats de negociació	42.372	9.763.819		12.260	10.162.110	
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	1.565.960			937.043		
Actius financers disponibles per a la venda (Nota 12)	61.072.609	1.242.035	682.591	68.398.761	1.825.978	875.798
Valors representatius de deute	58.374.313	1.241.404	2.245	65.363.372	1.824.821	16.894
Instruments de capital	2.698.296	631	680.346	3.035.389	1.157	858.904
Inversions creditícies (Nota 13)	478.302	183.430	239.980.562	1.744.887	12.882	219.694.867
Dipòsits en entitats de crèdit			7.493.150			4.377.197
Crèdit a la clientela			232.166.558			214.244.050
Valors representatius de deute	478.302	183.430	320.854	1.744.887	12.882	1.073.620
Cartera d'inversió a venciment (Nota 14)	264.168	3.431.426	165.522	3.678.326	5.740.486	391.569
Derivats de cobertura (Nota 15)		3.917.462			5.155.973	
Total	67.147.446	18.540.010	240.828.675	76.362.414	23.388.682	220.962.234

Passius

(Milers d'euros)

	31-12-2015			31-12-2014		
	Nivell I	Nivell II	Nivell III	Nivell I	Nivell II	Nivell III
Cartera de negociació (Nota 11)	2.786.572	9.413.718	0	1.862.449	10.112.431	0
Derivats de negociació	84.889	9.413.718		35.978	10.069.436	
Posicions curtes de valors	2.701.683			1.826.471	42.995	
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	2.075.402			1.442.391		
Passius financers a cost amortitzat (Nota 22)	0	0	256.250.867	0	0	252.777.241
Dipòsits de bancs centrals			23.753.214			12.156.872
Dipòsits d'entitats de crèdit			10.509.238			13.762.059
Dipòsits de la clientela			186.810.849			184.564.616
Dèbits representats per valors negociables			27.833.496			33.613.545
Passius subordinats			4.458.233			4.495.303
Altres passius financers			2.885.837			4.184.846
Derivats de cobertura (Nota 15)		756.163			876.116	
Total	4.861.974	10.169.881	256.250.867	3.304.840	10.988.547	252.777.241

Procés de determinació del valor raonable

El procés de determinació del valor raonable establert en l'Entitat assegura que els actius i els passius són valorats adequadament. S'ha establert una estructura de comitès en què es basa el procés de proposta i aprovació per a la contractació d'instruments financers en el mercat. Els *inputs* de mercat i altres paràmetres i metodologies de valoració i quantificació de riscos, així com els condicionants del registre de les operacions i possibles impactes de caràcter comptable, jurídic o fiscal, són objecte d'anàlisi per part de les àrees responsables i de manera prèvia a l'autorització. Els aspectes associats a la valoració d'instruments derivats i instruments de renda fixa són responsabilitat d'una unitat independent, organitzativament situada a l'Àrea de Riscos de CaixaBank, que comunica les decisions adoptades a l'entorn de gestió on el nou producte hagi de ser objecte de contractació. Sense cap menyscabament de l'autonomia i independència en la seva presa de decisions respecte de l'exercici de la funció de valoració i quantificació de riscos, aquesta anàlisi comporta un procés de contrast, conciliació i, en la mesura que es pugui, de consens amb les àrees de negoci.

Per al Grup CaixaBank, la majoria d'instruments financers registrats com a actius financers disponibles per a la venda tenen com a referència objectiva per a la determinació del seu valor raonable les cotitzacions de mercats actius (Nivell 1) i, per tant, per determinar-ne el valor raonable s'utilitza el preu que se'n pagaria en un mercat organitzat, transparent i profund («el preu de cotització» o «el preu de mercat»). S'inclouen en aquest nivell, de manera general, els valors representatius de deute amb mercat líquid, els instruments de capital cotitzat i els derivats negociats en mercats organitzats, així com els fons d'inversió.

Respecte dels instruments classificats en el nivell 2 per als quals no hi ha un preu de mercat, el valor raonable s'estima recorrent a preus cotitzats recents d'instruments anàlegs i a models de valoració suficientment contrastats i reconeguts per la comunitat financera internacional, considerant les peculiaritats específiques de l'instrument que s'ha de valorar i, molt especialment, els diferents tipus de riscos associats a aquest. D'aquesta manera, el valor raonable dels derivats OTC (*over the counter*) i d'instruments financers (principalment valors representatius de deute) negociats en mercats organitzats poc transparents es determina mitjançant la utilització de mètodes, com per exemple el «valor actual net» (VAN), en què cada flux s'estima i es descompta tenint en compte el mercat al qual pertany, l'índex a què fa referència i el risc de crèdit assumit amb l'emissor o la contrapartida, o models de determinació de preus d'opcions basats en paràmetres observables en el mercat, com per exemple Black'76 per a *caps*, *floors* i *swaptions*; *black-scholes* per a opcions de renda variable i tipus de canvi. Gairebé la totalitat d'instruments

financers registrats com a derivats de negociació i derivats de cobertura es valoren d'acord amb el criteri expressat del nivell 2.

Per a l'obtenció del valor raonable de la resta d'instruments financers classificats en el nivell 3, per a la valoració dels quals no hi ha dades observables directament en el mercat, s'utilitzen tècniques alternatives, entre les quals hi ha la sol·licitud de preu a l'entitat comercialitzadora o la utilització de paràmetres de mercat corresponents a instruments amb un perfil de risc assimilable a l'instrument objecte de valoració, ajustats amb l'objectiu de recollir els diferents riscos intrínsecs.

Pel que fa als instruments de capital no cotitzats, classificats en el nivell 3, es considera que el seu cost d'adquisició minorat per qualsevol pèrdua per deteriorament obtinguda partint de la informació pública disponible és la millor estimació del seu valor raonable.

A continuació es presenten els principals mètodes de valoració, hipòtesis i *inputs* utilitzats en l'estimació del valor raonable segons el tipus d'instrument financer de què es tracti, i els corresponents saldos a 31 de desembre de 2015 i 2014:

Actius

(Milers d'euros)

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>		
	Nivells 2 i 3	Nivells 2 i 3	Principals tècniques de valoració	Principals <i>inputs</i> utilitzats
Cartera de negociació (Nota 11)	9.765.657	10.653.363		
Valors representatius de deute	1.838	491.253	Mètode del valor present	Tipus d'interès de mercat i primes de risc. Comparables de mercat
Derivats de negociació	9.763.819	10.162.110	Swaps: Mètode del valor present; Opcions sobre tipus de canvi: Model de Black-Scholes; Opcions sobre tipus d'interès: Model de Black; Opcions sobre índexs i accions: Model de Black-Scholes, volatilitat local, model de Heston; Opcions sobre taxes d'inflació: Model de Black normal; Crèdit: Descompte de fluxos i intensitat de <i>default</i>	Dades observables de mercat, correlacions (renda variable), dividends (renda variable)
Actius financers disponibles per a la venda (Nota 12)	1.924.626	2.701.776		
Valors representatius de deute	1.243.649	1.841.715	Mètode del valor present	Dades observables de mercat (tipus d'interès, primes de riscos, comparables de mercat), net asset value o valor teòric comptable
Instruments de capital	680.977	860.061		
Derivats de cobertura (Nota 15)	3.917.462	5.155.973	Swaps: Mètode del valor present; Opcions sobre tipus d'interès: Model de Black	Dades observables de mercat
Total	15.607.745	18.511.112		

Passius

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014		
	Nivells 2 i 3	Nivells 2 i 3	Principals tècniques de valoració	Principals inputs utilitzats
Cartera de negociació (Nota 11)	9.413.718	10.112.431		
Derivats de negociació	9.413.718	10.069.436	Swaps: Mètode del valor present; Opcions sobre tipus de canvi: Model de Black-Scholes; Opcions sobre tipus d'interès: Model de Black; Opcions sobre índexs i accions: Model de Black-Scholes, volatilitat local, model de Heston; Opcions sobre taxes d'inflació: Model de Black normal; Crèdit: Descompte de fluxos i intensitat de <i>default</i>	Dades observables de mercat, correlacions (renda variable), dividendes (renda variable)
Posicions curtes de valors	0	42.995	Mètode del valor present	Dades observables de mercat
Derivats de cobertura (Nota 15)	756.163	876.116	Swaps: Mètode del valor present; Opcions sobre tipus d'interès: Model de Black	Dades observables de mercat
Total	10.169.881	10.988.547		

Les valoracions obtingudes pels models interns podrien ser diferents si s'haguessin aplicat altres mètodes o altres assumpcions en el risc de tipus d'interès, en els diferencials de risc de crèdit, de risc de mercat, de risc de canvi, o en les seves corresponents correlacions i volatilitats. No obstant això, els Administradors del Grup consideren que els models i tècniques aplicats reflecteixen adequadament el valor raonable dels actius i passius financers registrats en el balanç, així com dels resultats generats per aquests instruments financers.

Ajustos a la valoració per risc de crèdit

El *credit valuation adjustment* (CVA) és un ajust a la valoració dels derivats OTC (*over the counter*), conseqüència del risc associat a l'exposició creditícia que s'assumeix amb cada contrapartida.

El càlcul del CVA es duu a terme tenint en compte l'exposició potencial amb cada contrapartida en cada termini futur. El CVA per a una determinada contrapartida és igual a la suma del CVA per a la totalitat dels terminis. Els ajustos que s'han de fer es calculen mitjançant l'estimació de l'exposició (*exposure at default*), la probabilitat d'incompliment (*probability of default*) i la severitat (*loss given default*), per a tots els productes derivats sobre qualsevol subjacent, a nivell de l'entitat legal amb què el Grup CaixaBank mantingui exposició.

Les dades necessàries per al càlcul de la probabilitat d'incompliment, així com de la severitat, provenen dels mercats de crèdit (*credit default swaps*), i s'hi aplica el de l'entitat en els casos en què aquest existeixi. En els casos en què aquesta informació no està disponible, el Grup CaixaBank desenvolupa un exercici que considera, entre altres, el sector i *rating* de la contrapart que permet assignar la probabilitat, així com la severitat, calibrades directament a mercat o amb factors d'ajust a mercat de la probabilitat de fallida i pèrdues esperades històriques.

El *debit valuation adjustment* (DVA) és un ajust a la valoració similar al CVA, però en aquest cas neix com a conseqüència del risc propi de CaixaBank que assumeixen les seves contrapartides en els derivats OTC. Anàlogament, el DVA es calcula com el producte de l'exposició esperada negativa per les probabilitats d'incompliment i multiplicant el resultat per la severitat de CaixaBank.

Els ajustos de CVA i DVA registrats en el balanç a 31 de desembre de 2015 pugen a -205,4 i 53,6 milions d'euros, respectivament, sobre els valors raonables dels derivats. A 31 de desembre de 2014 pujaven a -217,6 i 47,8 milions d'euros, respectivament. La variació de valor dels ajustos esdevinguda en l'exercici 2015 per un import de 17,8 milions d'euros ha suposat un impacte positiu en el capítol «Resultat d'operacions financeres (net)» del compte de pèrdues i guanys. Així mateix, en l'exercici 2015 l'afectació del CVA dels derivats vençuts o cancel·lats ha suposat el registre d'un impacte negatiu de 0,9 milions d'euros registrat en el capítol «Resultat d'operacions financeres (net)» del compte de pèrdues i guanys (vegeu Nota 33).

Traspassos entre nivells

El criteri aplicat per a la revaluació de la cartera es revisa com a mínim amb periodicitat mensual. S'hi poden donar dues circumstàncies:

- Millores del nivell de valoració dels instruments financers com a conseqüència d'haver obtingut preus publicats pels contribuïdors de preus de mercat o perquè ha millorat la qualitat del preu publicat.
- Empitjorament del nivell de valoració dels instruments financers com a conseqüència del fet que els contribuïdors de preus de mercat han deixat de publicar preus o perquè ha empitjorat la qualitat del preu publicat.

A continuació es faciliten els traspassos entre nivells de valoració d'instruments financers produïts en l'exercici 2015:

Traspassos entre nivells

(Milers d'euros)	DE:	Nivell I		Nivell II		Nivell III	
	A:	Nivell II	Nivell III	Nivell I	Nivell III	Nivell I	Nivell II
ACTIUS							
Negociació				522.481			
Actius financers disponibles per a la venda		550		63.730			
PASSIUS							
Total		550		586.211			0

En l'exercici 2015 s'han produït traspassos principalment del nivell 2 al nivell 1. La causa principal ha estat que s'han pogut obtenir preus d'un difusor de mercat que millorava la qualitat de la dada utilitzada fins aquest moment.

Moviments d'instruments financers de nivell 3

El moviment que s'ha produït durant els exercicis 2015 i 2014 en el saldo del Nivell 3 es detalla a continuació:

Moviments de nivell 3 - 2015

(Milers d'euros)

	Instruments financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		Actius financers disponibles per a la venda	
	Valors representatius de deute	Derivats de negociació	Valors representatius de deute	Instruments de capital
Saldo a 31-12-2014	0	0	16.894	858.904
Alta per combinacions de negoci (Nota 7)				2.160
Utilitats o pèrdues totals	0	0	(2.836)	(89.275)
A pèrdues i guanys				(243.882)
A ajustos de valoració del patrimoni net			(2.836)	154.607
Compres				137.714
Liquidacions i altres			(1.854)	(229.157)
Amortitzat			(9.959)	
Saldo a 31-12-2015	0	0	2.245	680.346
Total d'utilitats o pèrdues del període per als instruments mantinguts al final del període	0	0	2.836	89.275

Moviments de nivell 3 – 2014

(Milers d'euros)

	Instruments financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		Actius financers disponibles per a la venda	
	Valors representatius de deute	Derivats de negociació	Valors representatius de deute	Instruments de capital
Saldo a 31-12-2013	0	0	547.476	1.168.829
Utilitats o pèrdues totals			(43.385)	(87.484)
A pèrdues i guanys			(43.047)	(104.857)
A ajustos de valoració del patrimoni net			(338)	17.373
Compres				8.636
Reclassificació a/de nivell 3			(2.006)	
Liquidacions i altres			(388.710)	
Variació neta dels instruments financers a cost amortitzat			(96.481)	(231.077)
Saldo a 31-12-2014	0	0	16.894	858.904
Total d'utilitats o pèrdues del període per als instruments mantinguts al final del període	0	0	43.385	87.484

Anàlisi de sensibilitat

Amb l'objectiu de determinar si es produeix una variació significativa en el valor dels instruments financers classificats en el nivell 3, com a conseqüència de canvis en una o més dades d'entrada no observables de mercat que reflecteixin supòsits alternatius raonablement probables, el Grup CaixaBank ha efectuat una anàlisi sobre els instruments més significatius, que ha posat de manifest que no es produïrien alteracions substancials dels valors obtinguts.

L'efecte sobre el valor raonable dels principals instruments financers classificats com a Nivell 3 de modificar els valors dels *inputs* no observables més importants, prenent el valor més alt (escenari favorable) i més baix (escenari més desfavorable) a 31 de desembre de 2015 és el següent:

Impactes en canviar assumpcions en la valoració d'instruments financers de Nivell 3

(Milers d'euros)

	Impacte potencial en el compte de resultats		Impacte potencial en ajustos per valoració (*)	
	Escenari més favorable	Escenari més desfavorable	Escenari més favorable	Escenari més desfavorable
Actius financers disponibles per a la venda - Instruments de capital			23.812	(23.812)
Total	0	0	23.812	(23.812)

(*) S'ha considerat una variació del -5%, +5% en la valoració.

2.3. Cobertures comptables

El Grup CaixaBank utilitza derivats financers com a eina de gestió dels riscos financers (vegeu Nota 3). Quan aquestes operacions compleixen determinats requisits, es consideren «de cobertura».

Quan el Grup CaixaBank designa una operació com de cobertura, es fa des del moment inicial de l'operació o dels instruments inclosos en l'esmentada cobertura, i l'operació es documenta de conformitat amb la normativa vigent. En la documentació de les operacions de cobertura s'identifiquen clarament l'instrument o els instruments coberts i l'instrument o els instruments de cobertura, a més de la naturalesa del risc que es pretén cobrir, i els criteris o mètodes seguits per valorar l'eficàcia de la cobertura durant tota la seva durada.

El Grup CaixaBank considera com a operacions de cobertura les que són altament eficaces. Una cobertura es considera altament eficaç si durant el termini previst de durada d'aquesta les variacions que es produeixin en el valor raonable o en els fluxos d'efectiu atribuïts al risc cobert en l'operació de cobertura són compensades en la seva pràctica totalitat per les variacions en el valor raonable o en els fluxos d'efectiu, segons el cas, de l'instrument o dels instruments de cobertura.

Per mesurar l'efectivitat de les operacions de cobertura, s'analitza si des de l'inici i fins al final del termini definit per a l'operació de cobertura es pot esperar, de manera prospectiva, que els canvis en el valor raonable o en els fluxos d'efectiu de la partida coberta que siguin atribuïbles al risc cobert es compensaran gairebé en la seva totalitat pels canvis en el valor raonable o en els fluxos d'efectiu, segons el cas, de l'instrument o dels instruments de cobertura, i que, retrospectivament, els resultats de la cobertura han oscil·lat dins un rang de variació del 80% al 125% respecte del resultat de la partida coberta.

Complint el que estableix la NIC 39, els mètodes de valoració utilitzats per a l'estimació del valor raonable dels instruments coberts i de cobertura s'ajusten a les millors pràctiques de mercat i les mesures, tant retrospectives com prospectives, d'eficàcia satisfan les GA105-113:

- L'eficàcia de la cobertura es troba dins l'interval 80-125%.
- La fórmula utilitzada per a l'avaluació retrospectiva de la cobertura és la següent:

$$80\% \geq \frac{(\text{Variació PV + realitzats del mes}) \text{ dels elements de cobertura}}{(\text{Variació PV + realitzats del mes}) \text{ dels elements coberts}} \leq 125\%$$

PV: *present value* o valor raonable és la valoració actual dels fluxos futurs de l'operació.
Realitzats: fluxos ja liquidats de l'operació.

- L'avaluació es fa com a mínim en cadascun dels moments en què l'entitat prepara els estats financers anuals o intermedis per als mètodes retrospektius i diàriament per als prospectius.
- Les mesures de VaR i sensibilitat verifiquen l'elevada correlació estadística entre les variacions de valor raonable de l'element cobert i l'element que cal cobrir, que provenen del risc cobert (principalment risc de tipus d'interès).
- Les mesures de VaR i sensibilitat consideren el valor temporal dels diners (sensibilitats basades en descompte de fluxos i, per tant, en valors actuals).
- En el mètode prospectiu es verifica que la ràtio de la sensibilitat de tipus d'interès de l'element que s'ha de cobrir i la sensibilitat de tipus d'interès dels instruments de cobertura se situa dins l'interval 80-125%.
- Macrocobertura de tipus d'interès: sovint es verifica que la ràtio entre el VaR 1d 99% de la cartera global (element que s'ha de cobrir i cobertura a mercat) i el VaR 1d 99% de l'element que s'ha de cobrir és inferior al 10%.

El Grup no ha utilitzat els *carve outs* sobre la NIC 39 aprovats per la Unió Europea en la seva macrocobertura de valor raonable.

Les operacions de cobertura efectuades pel Grup CaixaBank es classifiquen en dues categories:

- Cobertures de valor raonable, que cobreixen l'exposició a la variació en el valor raonable d'actius i passius financers o de compromisos en ferm no reconeguts encara, o d'una porció identificada dels esmentats actius, passius o compromisos en ferm, atribuïble a un risc en particular i sempre que afectin el compte de pèrdues i guanys.
- Cobertures dels fluxos d'efectiu, que cobreixen la variació dels fluxos d'efectiu que s'atribueixen a un risc particular associat a un actiu o passiu financer o una transacció prevista altament probable, sempre que pugui afectar el compte de pèrdues i guanys.

D'altra banda, el Grup CaixaBank cobreix el risc de tipus d'interès d'un determinat import d'actius o passius financers, sensibles al tipus d'interès, que formen part del conjunt d'instruments de la cartera però que no estan identificats com a instruments concrets. Aquestes cobertures, que es denominen macrocobertures, poden ser de valor raonable o de fluxos d'efectiu.

En les cobertures de valor raonable, les diferències de valor produïdes tant en els elements de cobertura com en els elements coberts, per la part corresponent al tipus de risc cobert, es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys. En les macrocobertures de valor raonable, les diferències de valoració dels elements coberts, atribuïbles al risc de tipus d'interès, es registren directament en el compte de pèrdues i guanys, però la seva contrapartida, en comptes de registrar-se en els epígrafs on estan registrats els elements

coberts, es registra en els capítols «Ajustos a actius financers per macrocobertures» o «Ajustos a passius financers per macrocobertures», en funció de la naturalesa de l'element cobert.

En les cobertures de fluxos d'efectiu, la part eficaç de la variació de valor de l'instrument de cobertura es registra transitòriament en l'epígraf «Ajustos per valoració – Cobertures de fluxos d'efectiu» del patrimoni net fins al moment en què es produeixin les transaccions que han estat motiu de cobertura. A partir d'aquest moment, els imports prèviament registrats en el patrimoni net es porten al compte de pèrdues i guanys de manera simètrica als fluxos d'efectiu coberts. Els elements coberts es registren d'acord amb els criteris explicats en la Nota 2.2, sense cap modificació pel fet de ser considerats instruments coberts.

Quan els derivats de cobertura deixen de complir els requisits per ser-ho es reclassifiquen com a derivats de negociació. En el cas de cobertures de valor raonable, els ajustos prèviament registrats a l'element cobert s'imputen al compte de pèrdues i guanys utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu resultant a la data d'interrupció de la cobertura. Per al cas de cobertures de fluxos d'efectiu, l'import acumulat de l'instrument de cobertura reconegut en el patrimoni net es mantindrà així fins que es produeixi la transacció coberta, moment en què es registrarà en el compte de pèrdues i guanys, llevat que es prevegi que no es farà la transacció, cas en què es registrarà immediatament.

Majoritàriament, el Grup CaixaBank cobreix de manera individualitzada el risc de mercat associat als derivats contractats amb clients mitjançant la contractació de derivats simètrics en mercat i els registra tots dos en la cartera de negociació. D'aquesta manera, el risc de posició, o risc de mercat generat per aquesta operativa és poc significatiu.

2.4. Reclassificació d'actius financers

A 31 de desembre de 2015, els imports dels actius financers reclassificats i les conseqüències relacionades són els següents:

Actius financers reclassificats

(Milers d'euros)

	Valor en llibres a 31-12-2015	Valor raonable a 31-12-2015	Valor en llibres en la data de reclassificació	Rang de tipus d'interès efectiu en la data de reclassificació
Primer semestre 2013 (1)				
ES00000120G4	102.898	103.141	100.590	4,85
ES00000122D7	50.575	58.549	49.961	6,16
ES00000123B9	85.865	102.477	86.740	6,38

(1) Reclassificació el març de 2013 d'«Actius financers disponibles per a la venda» a «Cartera d'inversions a venciment» d'un import nominal de 5.916 milions d'euros de bons diversos. Els motius de la reclassificació es van deure a l'estratègia de mantenir aquesta inversió de manera efectiva fins al seu venciment i al fet de tenir la capacitat suficient per fer-ho.

Les pèrdues i guanys que haurien estat reconeguts en els resultats o en un altre resultat global si no s'haguessin produït les reclassificacions d'actius financers, així com els guanys, les pèrdues, els ingressos i les despeses reconeguts en el compte de resultats, consten resumits en els quadres següents:

(Milers d'euros)

	Import
Contribució dels actius financers reclassificats a l'exercici 2015	0
Reconeixement en el patrimoni net	
Reconeixement en el resultat de l'exercici	
Canvis de valor raonable	(5.841)
Que s'haurien reconegut en patrimoni net si els actius financers no s'haguessin reclassificat	(5.841)
Que s'haurien reconegut en el resultat de l'exercici si els actius financers no s'haguessin reclassificat	

2.5. Actius que garanteixen operacions de finançament (*asset encumbrance*)

A continuació es detallen els actius que garanteixen determinades operacions de finançament i aquells que es troben lliures de càrregues o garanties a 31 de desembre de 2015 i 2014:

Actius que garanteixen operacions de finançament i actius lliures de càrrega

(Milers d'euros)

	31-12-2015		31-12-2014	
	Valor en llibres d'actius compromesos	Valor en llibres d'actius no compromesos	Valor en llibres d'actius compromesos	Valor en llibres d'actius no compromesos
Instruments de capital	0	3.626.145	0	4.459.928
Valors representatius de deute	4.882.193	20.400.228	8.096.122	29.468.802
Inversió creditícia	61.047.293	157.539.665	49.444.784	151.676.628
Altres actius	2.395.393	68.411.288	2.130.503	77.738.998
Total	68.324.879	249.977.326	59.671.409	263.344.356

Aquests actius corresponen, principalment, a préstecs que garanteixen les emissions de cèdules hipotecàries, cèdules territorials i bons de titulització; a valors representatius de deute que són lliurats en operacions de cessions temporals d'actius i als actius posats en garantia (préstecs o instruments de deute) per accedir a operacions de finançament del BCE. També s'inclouen com a actius compromesos el saldo d'efectiu lliurat per garantir l'operativa de derivats.

Com a complement a la taula anterior referida a actius propis, en la taula següent s'incorpora informació dels actius rebuts. Aquestes garanties rebudes són principalment per l'operativa d'adquisició temporal d'actius, efectiu i valors representatius de deute rebuts per garantir l'operativa de derivats i l'autocartera emesa de deute avalat i deute sènior. A continuació es detallen els col·laterals rebuts i els que estan lliures de càrregues o garanties i es podrien comprometre per obtenir finançament a 31 de desembre de 2015 i 2014:

(Milers d'euros)	31-12-2015		31-12-2014	
	Valor raonable d'actius compromesos	Valor raonable d'actius no compromesos	Valor raonable d'actius compromesos	Valor raonable d'actius no compromesos
Col·lateral rebut	2.370.017	20.360.312	6.028.307	12.250.006
Instruments de capital	0	0	0	0
Valors representatius de deute	2.370.017	16.426.531	6.028.307	8.080.546
Altres garanties rebudes	0	3.933.781	0	4.169.460
Autocartera emesa (*)	0	1.462.272	56.678	2.047.508
Total	2.370.017	21.822.584	6.084.985	14.297.514

(*) És l'autocartera emesa diferent de les cèdules hipotecàries/territorials o bons de titulització, és a dir, deute avalat retingut en la part de valor raonable d'actius compromesos i deute avalat retingut i deute sènior retingut en la part de valor raonable d'actius no compromesos.

A continuació es recull la ràtio d'actius col·lateralitzats (*asset encumbrance*) a 31 de desembre de 2015 i 2014:

Ràtio d'actius col·lateralitzats

(Milions d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Actius i col·lateral rebut compromès	70.694.896	65.699.716
Instruments de capital	0	0
Valors representatius de deute	7.252.210	14.124.429
Inversió creditícia	61.047.293	49.444.784
Altres actius	2.395.393	2.130.503
Total actius + Total actius rebuts	341.032.535	331.496.552
Instruments de capital	3.626.145	3.923.951
Valors representatius de deute	44.078.969	52.688.776
Inversió creditícia	218.586.958	202.007.642
Altres actius	74.740.463	72.876.183
Ràtio actius col·lateralitzats (<i>asset encumbrance</i>)	20,73%	19,82%

Durant 2015 la ràtio ha augmentat en 0,97 punts percentuals perquè s'ha incrementat el finançament obtingut del Banc Central Europeu, a través dels diferents instruments de política monetària que tenen com a col·lateral, principalment, garanties el subjacent de les quals és inversió creditícia, que s'ha transformat en fons de titulització i cèdules per a descompte a Banc Central Europeu. A més, cal destacar, com a efecte que ha reduït aquest impacte, la disminució de l'apellació al mercat repo, que explica que hi hagi un saldo inferior de valors representatius de deute col·lateralitzats.

A continuació es recull la relació entre els passius garantits i els actius que els garanteixen a 31 de desembre de 2015 i 2014:

Passius garantits

(Milions d'euros)

	31-12-2015		31-12-2014	
	Passius coberts, passius contingents o títols cedits	Actius, garanties rebudes i autocartera emesa (*)	Passius coberts, passius contingents o títols cedits	Actius, garanties rebudes i autocartera emesa (*)
Passius financers	56.330.344	68.040.774	53.435.549	63.050.625
Derivats	2.826.761	2.395.393	2.521.162	2.130.503
Dipòsits	28.672.993	28.156.644	17.379.605	18.868.931
Emissions	24.830.590	37.488.737	33.534.783	42.051.191
Altres fonts de càrregues	2.701.683	2.654.122	2.705.769	2.705.769
Total	59.032.027	70.694.896	56.141.318	65.756.394

(*) Llevat de cèdules i bons de titulització compromesos.

2.6. Compensació d'actius i passius financers

Els actius i passius financers es compensaran, i en conseqüència es presentaran en el balanç de situació pel seu import net, només quan es tingui el dret, legalment exigible, de compensar els imports dels instruments esmentats i la intenció de liquidar la quantitat neta, o d'efectuar l'actiu i procedir al pagament del passiu de manera simultània.

Les modificacions efectuades a la NIC 32 van aclarir els aspectes següents sobre la compensació d'actius i passius:

- El dret, exigible legalment, de compensar els imports reconeguts no ha de dependre d'un esdeveniment futur i ha de ser legalment executable en totes les circumstàncies, incloent-hi casos d'impagament o insolvència de qualsevol de les parts.
- S'admetran com a equivalents a «liquidacions per l'import net» aquelles liquidacions en què es compleixin les condicions següents: s'elimini la totalitat, o pràcticament la totalitat, del risc de crèdit i de liquiditat, i la liquidació de l'actiu i del passiu es faci en un únic procés de liquidació.

A 31 de desembre de 2015, no es mantenen posicions compensades d'actius i passius financers.

2.7. Baixa d'instruments financers

Un actiu financer es dona totalment o parcialment de baixa en el balanç de situació quan expiren els drets contractuals sobre els fluxos d'efectiu de l'actiu financer o quan es transfereixen a un tercer separat de l'entitat.

El tractament comptable que cal aplicar a les transferències d'actius està condicionat pel grau i la manera com es traspassen a tercers els riscos i beneficis associats a la propietat dels actius que es transfereixen. En aquest cas:

- Si es transfereixen de manera substancial a tercers els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer –com en el cas de les vendes incondicionals, les vendes amb pacte de recompra pel seu valor raonable en la data de recompra, les vendes d'actius financers amb una opció de compra adquirida o de venda emesa profundament fora de diner o les titulitzacions d'actius en què

el cedent no reté finançaments subordinats ni concedeix cap tipus de millora creditícia als nous titulars, entre altres–, aquest es dóna de baixa del balanç de situació, i es reconeix simultàniament qualsevol dret o obligació retingut o sorgit com a conseqüència de la transferència.

- Si es retenen substancialment els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer transferit –com en el cas de les vendes d'actius financers amb pacte de recompra per un preu fix o pel preu de venda més la rendibilitat habitual d'un prestador, els contractes de préstec de valors en què el prestatari té l'obligació de tornar-los o actius similars i altres casos anàlegs–, no es dóna de baixa del balanç i es continua valorant amb els mateixos criteris utilitzats abans de la transferència i es reconeix comptablement:
  - Un passiu financer associat per un import igual al de la contraprestació rebuda, que es valora posteriorment al seu cost amortitzat, llevat que compleixi els requisits per classificar-lo com a altres passius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys.
  - Els ingressos de l'actiu financer transferit, però no donat de baixa, i les despeses del nou passiu financer, sense compensar.
- Si no es transfereixen ni es retenen substancialment els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer transferit –com en el cas de les vendes d'actius financers amb una opció de compra adquirida o de venda emesa que no estan profundament dins ni fora de diner, les titulitzacions en què el cedent assumeix un finançament subordinat o un altre tipus de millores creditícies per una part de l'actiu transferit i altres casos semblants–, es distingeix entre:
  - Si l'entitat cedent no reté el control de l'actiu financer transferit, es dóna de baixa del balanç i es reconeix qualsevol dret o obligació retingut o sorgit com a conseqüència de la transferència.
  - Si l'entitat cedent reté el control de l'actiu financer transferit, el continua reconeixent en el balanç per un import igual a la seva exposició als canvis de valor que pugui experimentar i reconeix un passiu associat a l'actiu financer transferit. L'import net de l'actiu transferit i el passiu associat és el cost amortitzat dels drets i obligacions retinguts, si l'actiu es mesura pel cost amortitzat, o el valor raonable dels drets i obligacions retinguts, si l'actiu transferit es mesura pel seu valor raonable.

D'acord amb els termes dels contractes de cessió, gairebé la totalitat de la cartera d'inversions creditícies titulitzada pel Grup CaixaBank no compleix els requisits per donar-la de baixa del balanç de situació.

De la mateixa manera, els passius financers es donaran de baixa del balanç de situació quan s'hagin pagat o cancel·lat les obligacions derivades del contracte, o quan hagin expirat.

2.8. Garanties financeres

Garanties financeres emeses

Es consideren garanties financeres els contractes pels quals s'exigeix a l'emissor la realització de pagaments específics per reemborsar al creditor pel deute incorregut quan un deutor específic incompleix la seva obligació de pagament d'acord amb unes condicions contractuals, independentment de la manera com estigui instrumentada l'obligació, ja sigui una fiança, un aval financer, un contracte d'assegurança o un derivat de crèdit.

Els avals financers són qualsevol tipus d'avals que garanteixen, directament o indirectament, instruments de deute, com ara préstecs, crèdits, operacions d'arrendament financer i ajornament en el pagament de tot tipus de deutes.

Les fiances o contractes de garantia són contractes d'assegurança en què hi ha l'obligació de compensar un beneficiari en cas d'incompliment d'una obligació específica diferent de l'obligació de pagament per part d'un deutor concret, com per exemple les fiances per assegurar la participació en subhastes i concursos, les promeses d'aval formalitzades irrevocables o qualsevol aval tècnic.

Totes aquestes operacions es registren en la promemòria del balanç de situació en comptes d'ordre en la categoria de «Riscos contingents».

En formalitzar-se les garanties financeres i els contractes de garantia, es reconeixen pel seu valor raonable més els costos de transacció, entès com la prima rebuda més el valor actual dels fluxos d'efectiu futurs, en l'epígraf de l'actiu «Inversions creditícies – Valors representatius de deute», amb contrapartida en l'epígraf «Passius financers a cost amortitzat – Altres passius financers» o en el capítol «Resta de passius», respectivament. Els canvis en el valor raonable dels contractes es registren com un ingrés financer en el compte de pèrdues i guanys.

Les carteres de garanties financeres i contractes de garantia, sigui quin sigui el seu titular, instrumentació o altres circumstàncies, s'analitzen periòdicament per determinar el risc de crèdit a què es troben exposades i, si escau, estimar l'import de les provisions que cal constituir. En aquest procés s'apliquen criteris similars als establerts per quantificar les pèrdues per deteriorament d'instruments de deute valorats al seu cost amortitzat, que s'han comentat en la Nota 2.9 següent.

Les provisions constituïdes per a aquests contractes consten registrades en l'epígraf «Provisions – Provisions per a riscos i compromisos contingents» del passiu del balanç de situació. Les dotacions i recuperacions de les provisions es registren en el capítol «Dotacions a provisions» del compte de pèrdues i guanys.

En cas que calgui constituir una provisió específica per contractes de garantia financeres, les corresponents comissions pendents de meritació es reclassifiquen de l'epígraf de «Passius financers a cost amortitzat – Altres passius financers» a l'epígraf «Provisions – Provisions per a riscos i compromisos contingents».

Garanties financeres rebudes

El Grup no ha rebut garanties significatives sobre les quals s'estigui autoritzat a vendre o pignorar sense que s'hagi produït un impagament per part del propietari de la garantia, excepte per les pròpies de l'activitat de tresoreria (vegeu Nota 2.5).

2.9. Deteriorament del valor dels actius financers

Un actiu financer es considera deteriorat quan hi ha una evidència objectiva d'un impacte negatiu en els fluxos d'efectiu futurs que es van estimar en el moment que es va formalitzar la transacció o quan no es pugui recuperar íntegrament el seu valor en llibres. La disminució del valor raonable per sota del cost d'adquisició no constitueix per si mateixa una evidència de deteriorament.

Com a criteri general, la correcció del valor en llibres dels instruments financers a causa del seu deteriorament s'efectua amb càrrec al capítol «Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)» del compte de pèrdues i guanys del període en què es manifesta el deteriorament esmentat, i les recuperacions de les pèrdues per deteriorament prèviament registrades, en cas que es produeixin, es reconeixen en el mateix epígraf del compte de pèrdues i guanys del període en què el deteriorament s'elimina o es redueix.

Instruments de deute valorats al seu cost amortitzat

En funció del risc d'insolvència imputable al client o a l'operació, es classifiquen en alguna de les categories següents:

- *Risc normal*: comprèn els instruments que no compleixen els requisits per classificar-los en altres categories.
- *Risc subestàndard*: comprèn els instruments que, sense complir els criteris per classificar-los individualment com a dubtosos o fallits, presenten debilitats que poden suposar pèrdues per al Grup CaixaBank. Inclou, entre altres, les operacions de clients que formen part de col·lectius que s'ha posat de manifest que tenen dificultats econòmiques, com ara els residents en una àrea geogràfica determinada o els que pertanyen a un sector econòmic concret.
- *Risc dubtós*:
  - *Per raó de la morositat del client*: comprèn l'import total dels instruments de deute, sigui quin sigui el titular i la garantia, que tinguin algun import vençut per principal, interessos o despeses pactats contractualment, amb més de 90 dies d'antiguitat, llevat que sigui procedent classificar-los com a fallits.

El refinançament o reestructuració de les operacions que no estan al corrent de pagament no interromp la seva morositat, ni produeix la seva reclassificació a la categoria de risc normal, llevat que hi hagi la certesa raonable que el client pot fer front al seu pagament en el calendari previst o s'aportin noves garanties eficaces (vegeu Nota 2.10).

Tenen la consideració de garanties eficaces les garanties pignoratives sobre dipòsits dineraris, instruments de capital cotitzat i valors representatius de deute emesos per emissors de solvència reconeguda; les garanties hipotecàries sobre habitatges, oficines i locals polivalents acabats i finques rústiques, deduïdes, si escau, les càrregues prèvies, i les garanties personals, com ara avals, fiances o incorporació de nous titulars, que impliquin la responsabilitat directa i solidària dels nous garants davant el Grup CaixaBank, sent els nous garants persones o entitats amb solvència suficientment demostrada a l'efecte de garantir el reembossament total de l'operació en els termes acordats.

- *Per raons diferents de la morositat del client*: comprèn els instruments de deute, vençuts o no, en què sense que es donin les circumstàncies per classificar-los en les categories de fallits o dubtosos per raó de la morositat del client, hi ha dubtes raonables sobre el seu reembossament total, principal i interessos, en els termes pactats contractualment.

Com a criteri general únicament s'activen, i per tant incrementen l'import del deute, les despeses reclamables judicialment, com les despeses de lletrats i procuradors.

- *Risc fallit*: en aquesta categoria es classifiquen els instruments de deute, vençuts o no, per als quals després d'una anàlisi individualitzada es considera que tenen possibilitats remotes de recuperació i es procedeix a donar-los de baixa de l'actiu, sens perjudici de les actuacions que pugui dur a terme el Grup CaixaBank per intentar aconseguir cobrar-los fins que no s'hagin extingit definitivament els seus drets, sigui per prescripció, condonació o altres causes.

Llevat que hi hagi una prova en contra, s'inclouen en aquesta categoria tots els dèbits, llevat dels imports coberts amb garanties eficaces suficients, quan els acreditats pateixen un deteriorament notori i irrecuperable de la solvència, quan s'hagi declarat la fase de liquidació del concurs de creditors o quan hagin transcorregut més de quatre anys des de la seva classificació com a dubtós per raó de la morositat.

Amb l'objectiu de determinar si un actiu financer o un grup d'actius financers han patit un deteriorament, al final de cada període s'analitza si hi ha alguna evidència objectiva que ho indiqui. Els principals esdeveniments que poden ser indicatius de l'existència d'un deteriorament són:

- Dificultats financeres significatives de l'emissor o de l'obligat.
- Incompliment de les clàusules contractuals, com ara impagats o retards en el pagament dels interessos o el principal.
- S'atorguen concessions o avantatges al prestatari per raons econòmiques o legals relacionades amb dificultats financeres que altrament no s'haurien concedit.
- És probable que el prestatari entri en una situació concursal o en una altra situació de reorganització financera.
- La desaparició d'un mercat actiu per a l'actiu financer en qüestió, a causa de dificultats financeres.
- Hi ha dades observables que indiquen que existeix una disminució mesurable dels fluxos d'efectiu estimats futurs en un grup d'actius financers des del seu reconeixement inicial. Per bé que la disminució encara no pugui ser identificada amb actius financers individuals del grup, incloent-hi entre aquestes dades:
  - Canvis adversos en les condicions de pagament dels prestataris del grup.
  - Condicions econòmiques locals o nacionals que es correlacionin amb impagats en els actius del grup.

Amb l'objectiu de determinar les pèrdues per deteriorament, se segmenta la cartera creditícia partint de models interns de gestió del risc de crèdit agrupant els actius financers en funció de característiques similars del risc de crèdit del deutor que siguin indicatives de la seva capacitat per pagar la totalitat dels imports deguts. L'anàlisi es duu a terme:

- Individualment: les pèrdues per deteriorament de totes les operacions d'un import significatiu d'actius classificats com a dubtosos per raons de la morositat del client es consideren de manera individualitzada, tenint en compte l'antiguitat dels imports impagats, les garanties aportades i la situació econòmica del client i dels garants. També s'analitzen i es consideren de manera individual les pèrdues per deteriorament de les operacions classificades com a dubtoses per raons diferents de la morositat del client.
- Col·lectivament: el càlcul de les pèrdues per deteriorament per a la resta d'operacions classificades com a dubtoses per raons de la morositat del client es realitza de manera col·lectiva agrupant els instruments que tenen característiques de risc de crèdit similars i que siguin indicatives de la

capacitat dels deutors per pagar els imports deguts, principal i interessos, d'acord amb les condicions contractuals. Les característiques de risc de crèdit que es consideren per agrupar els actius són, entre altres: el tipus d'instrument, el sector d'activitat del deutor, l'àrea geogràfica de l'activitat, el tipus de garantia, l'antiguitat dels imports vençuts i qualsevol altre factor rellevant per a l'estimació dels fluxos d'efectiu futurs.

Com a criteri general, l'import de les pèrdues per deteriorament experimentades per aquests instruments coincideix amb la diferència positiva entre els seus respectius valors en llibres i els valors actuals dels seus fluxos d'efectiu futurs previstos.

En l'estimació de la cobertura per deteriorament dels instruments classificats com a dubtosos per raó de la morositat del client determinada de manera col·lectiva s'apliquen, com a mínim, al risc viu de les operacions, els percentatges de cobertura que s'indiquen a continuació en funció del temps transcorregut des del venciment de la primera quota impagada.

Percentatge de cobertura

Fins a 180 dies	25,00%
Més de 180 dies, sense excedir 270 dies	50,00%
Més de 270 dies, sense excedir 1 any	75,00%
Més d'1 any	100,00%

Per al cas d'instruments de deute que disposin de garanties reals, es considera el valor dels drets rebuts en garantia com la millor estimació del valor recuperable d'aquests instruments, sempre que els drets reals siguin primera càrrega i estiguin degudament constituïts i registrats a favor del Grup.

Per determinar el valor dels drets rebuts en garantia, s'utilitza l'import més baix entre el cost escriturat o acreditat del bé i el valor de taxació en el seu estat actual. Quan l'antiguitat de la data de l'escriptura sigui notòria, el seu import s'ajustarà mitjançant un indicador que reflecteixi adequadament la variació del cost entre la data d'escriptura i la data d'estimació.

Al valor de la garantia, així determinat, s'hi aplica un percentatge segons el tipus de bé de què es tracti:

Ponderacions

Habitatges acabats, residència habitual	80%
Finques rústiques en explotació i oficines, locals i naus polivalents acabades	70%
Habitatges acabats (altres)	60%
Parcel·les, solars i altres actius immobiliaris	50%

La cobertura del risc de crèdit s'estima sobre el risc viu pendent que excedeix el valor de la garantia ponderada amb els percentatges del quadre precedent. Sobre aquests valors s'apliquen els percentatges de cobertura indicats anteriorment en funció del temps transcorregut des del venciment de la primera quota impagada.

Amb el propòsit d'assegurar la cobertura correcta de les pèrdues en què s'hagi incorregut per deteriorament d'actius financers valorats a cost amortitzat es contrasten les provisions determinades tal com s'ha descrit anteriorment amb les pèrdues obtingudes a partir de models interns. Sobre la base d'informació que li proporcionen els seus models de gestió interna, CaixaBank disposa d'una metodologia de càlcul de pèrdua en què s'ha incorregut que es basa en el producte de tres factors: l'exposició en el moment d'incompliment (EAD, pel seu acrònim en anglès per a *exposure at default*), la probabilitat d'incompliment (PD, pel seu acrònim en anglès per a *probability of default*) i la severitat (LGD, pel seu acrònim en anglès per a *loss given default*) (vegeu Nota 3.1.3.1).

A 31 de desembre de 2015 els models interns del Grup llancen un resultat d'estimació de pèrdues incorregudes per risc de crèdit que no presenta diferències materials pel que fa a les provisions registrades.

Valors representatius de deute classificats com a disponibles per a la venda

La pèrdua per deteriorament dels valors representatius de deute inclosos en la cartera d'actius financers disponibles per a la venda equival a la diferència positiva entre el seu cost d'adquisició (net de qualsevol amortització de principal) i el seu valor raonable, una vegada deduïda qualsevol pèrdua per deteriorament prèviament reconeguda en el compte de pèrdues i guanys. El valor de mercat dels instruments de deute cotitzats es considera una estimació raonable del valor actual dels seus fluxos d'efectiu futurs.

Quan hi ha una evidència objectiva que les diferències positives sorgides en la valoració d'aquests actius tenen l'origen en el seu deteriorament, deixen de presentar-se en l'epígraf del patrimoni net «Ajustos per valoració – Actius financers disponibles per a la venda» i es registra en el compte de pèrdues i guanys l'import considerat com a deteriorament acumulat fins a aquell moment. En cas de recuperar-se posteriorment la totalitat o una part de les pèrdues per deteriorament, el seu import es reconeix en el compte de pèrdues i guanys del període en què es produeix la recuperació.

Instruments de capital classificats com a disponibles per a la venda

La pèrdua per deteriorament dels instruments de capital inclosos en la cartera d'actius financers disponibles per a la venda equival a la diferència positiva entre el cost d'adquisició i el valor raonable, una vegada deduïda qualsevol pèrdua per deteriorament prèviament reconeguda en el compte de pèrdues i guanys.

Quan hi ha una evidència objectiva de deteriorament, com ara una disminució del 40% en el valor raonable o una situació de pèrdua continuada durant un període superior als 18 mesos, les minusvàlues latents es reconeixen seguint amb els criteris de registre de les pèrdues per deteriorament aplicats als valors representatius de deute classificats com a disponibles per a la venda, excepte pel fet que qualsevol recuperació que es produeixi de les pèrdues esmentades es reconeix en l'epígraf del patrimoni net «Ajustos per valoració – Actius financers disponibles per a la venda».

Instruments de capital valorats al cost d'adquisició

Les pèrdues per deteriorament dels instruments de capital valorats al seu cost d'adquisició equivalen a la diferència positiva entre el seu valor en llibres i el valor actual dels fluxos de caixa futurs esperats, actualitzats al tipus de rendibilitat de mercat per a altres valors similars. En l'estimació del deteriorament d'aquesta classe d'actius es té en consideració el patrimoni net de l'entitat participada, llevat dels ajustos per valoració» deguts a cobertures per fluxos d'efectiu, determinat en funció de l'últim balanç aprovat, corregit per les plusvàlues tàcites existents en la data de valoració.

Les pèrdues per deteriorament es registren en el compte de pèrdues i guanys del període en què es manifesten, i minoren directament el cost de l'instrument.

2.10. Operacions de refinançament o reestructuració

D'acord amb el que estableix la normativa, aquestes operacions corresponen a aquelles en què el client ha presentat, o es preveu que pugui presentar, dificultats financeres per atendre les seves obligacions de pagament en els termes contractuals vigents i, per aquest motiu, s'ha procedit a modificar, cancel·lar i/o fins i tot formalitzar una nova operació.

Per al Grup CaixaBank són una excepció les operacions que compleixin alguna de les condicions següents:

- Operacions que tenen períodes de carència pactada contractualment.
- Operacions amb persones físiques que es troben al corrent de pagament en el moment del seu refinançament i que compleixen una determinada ràtio d'endeutament o disposen d'un nivell adequat de *scoring* intern.
- Operacions amb persones jurídiques que estan al corrent de pagament en el moment del seu refinançament i que compleixen una determinada ràtio de deute financer sobre EBITDA o disposen d'un nivell adequat de *scoring* intern.
- Per al cas del producte Crèdit Obert, s'analitzen el nombre de disposicions i la seva finalitat per determinar quin ha de ser l'import que s'ha de considerar com a refinançat.

Com a norma general, les operacions refinançades o reestructurades i les noves operacions realitzades per al seu refinançament es classifiquen en la categoria de risc subestàndard. Tanmateix, tenint en compte les característiques concretes de l'operació, es classifiquen en altres categories de risc:

- Risc dubtós: i) operacions el deute patrimonial de les quals en el moment del refinançament era inferior al deute patrimonial actual, ii) operacions que han estat refinançades prèviament i iii) operacions amb un període de carència d'amortització de capital superior a 30 mesos.
- Risc normal: i) operacions amb un període de carència d'amortització de capital inferior a 6 mesos, ii) operacions concedides a persones físiques amb una ràtio d'endeutament inferior o igual al 50% i iii) operacions concedides a persones jurídiques el deute financer de les quals sobre EBITDA és inferior o igual a 5. Quan no es compleix perquè és més elevat, s'observa el seu *rating* intern i en els casos que aquest valor és inferior a un nivell determinat, es manté classificat com a risc normal.

Més endavant les operacions refinançades es podran reclassificar com a risc normal quan s'hagi cobrat el 10% del deute refinançat o el client atengui els compromisos pactats. Aquesta última condició significa que s'han de donar alhora les circumstàncies següents:

- Que des del moment del refinançament l'acreditat atengui els seus compromisos durant almenys 12 mesos consecutius (6 mesos per al cas del finançament per a la compra d'habitatge habitual).
- Que des de la finalització del període de carència, moratòria o espera, l'acreditat atengui els seus deutes durant un mínim de 3 mesos.

Si no es compleix aquesta última circumstància però sí l'anterior i l'operació està classificada com a risc dubtós, es classificarà com a risc subestàndard en comptes de fer-ho com a risc normal.

Per a la resta de situacions no es procedeix a la reclassificació del risc de les operacions i es mantenen classificades en la situació de risc definit en el moment del refinançament. No obstant això, totes les operacions quedaran classificades sempre en la situació més desfavorable després d'aplicar-los els criteris descrits de refinançament o els que corresponguin per aplicació de la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya.

2.11. Operacions en moneda estrangera

La moneda funcional i la moneda de presentació del Grup CaixaBank és l'euro. Conseqüentment, tots els saldos i transaccions expressats en monedes diferents de l'euro es consideren expressats en moneda estrangera. S'entén per «moneda funcional» la moneda de l'entorn econòmic principal en què opera el Grup CaixaBank. En funció del país d'ubicació de les sucursals, la moneda funcional pot ser diferent de l'euro. La moneda de presentació és aquella amb la qual el Grup CaixaBank elabora els seus estats financers.

Totes les transaccions en moneda estrangera es registren en el moment del seu reconeixement inicial, aplicant-hi la taxa de canvi de comptat entre la moneda funcional i la moneda estrangera.

Al final de cada període sobre el qual s'informa, les partides monetàries en moneda estrangera, incloses les operacions de compravenda de divises contractades i no vençudes considerades de cobertura, es converteixen a euros utilitzant el tipus de canvi mitjà del mercat de divises de comptat corresponent als tancaments de cada exercici. Les partides no monetàries valorades a cost històric es converteixen a euros, aplicant-hi el tipus de canvi de la data d'adquisició i les partides no monetàries valorades a valor raonable, que es converteixen al tipus de canvi de la data de determinació del valor raonable.

Les operacions de compravenda de divises a termini contractades i no vençudes, que no són de cobertura, es valoren als tipus de canvi del mercat de divises a termini en la data de tancament de l'exercici.

Els tipus de canvi aplicats en la conversió dels saldos en moneda estrangera a euros són els publicats pel Banc Central Europeu a 31 de desembre de cada exercici.

Les diferències de canvi que es produeixen en convertir els saldos en moneda estrangera a la moneda funcional del Grup es registren, com a criteri general, en el compte de pèrdues i guanys, en el capítol «Diferències de canvi (net)». Tanmateix, les diferències de canvi sorgides en variacions de valor de partides no monetàries es registren en l'epígraf del patrimoni net «Ajustos per valoració – Diferències de canvi» del balanç de situació, fins al moment que aquestes s'efectuïn, mentre que les diferències de canvi produïdes en instruments financers classificats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys es registren en el compte de pèrdues i guanys, sense diferenciar-les de la resta de variacions del seu valor raonable.

Per tal d'integrar en els comptes anuals del Grup CaixaBank els estats financers individuals de les sucursals a l'estranger amb moneda funcional diferent de l'euro, s'apliquen els criteris següents:

- Es converteixen els estats financers de les sucursals a l'estranger a la moneda de presentació del Grup CaixaBank. La conversió es fa aplicant el tipus de canvi utilitzat en la conversió de saldos en moneda estrangera, excepte per als ingressos i les despeses, que es converteixen al tipus de canvi de tancament de cada mes.
- Es registra la diferència de canvi resultant en l'epígraf del patrimoni net «Ajustos per valoració – Diferències de canvi» del balanç de situació, fins a la baixa en el balanç de l'element a què correspongui, moment en què es reclassificaran al compte de pèrdues i guanys.

2.12. Reconeixement d'ingressos i despeses

A continuació es resumeixen els criteris més significatius emprats pel Grup CaixaBank en el reconeixement dels seus ingressos i despeses:

Ingressos i despeses per interessos, dividendes i conceptes assimilats

Els ingressos i les despeses per interessos i conceptes assimilats es reconeixen comptablement en funció del seu període de meritació, per aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu i independentment del flux monetari o financer que se'n deriva. Els interessos meritats per deutors classificats com a dubtosos, inclosos els de risc de país, s'abonen a resultats en el moment del seu cobrament, la qual cosa és una excepció al criteri general. Els dividendes percebuts d'altres societats es reconeixen com a ingrés en el moment en què neix el dret a percebre'ls, que és el de l'anunci oficial de pagament de dividend per l'òrgan adequat de la societat.

Comissions

El registre en el compte de pèrdues i guanys dels ingressos i les despeses en concepte de comissions és diferent en funció de la seva naturalesa.

- Les *comissions financeres*, com per exemple les comissions d'obertura de préstecs i crèdits, formen part del rendiment integral o cost efectiu d'una operació financera i es reconeixen en el mateix capítol que els productes o costos financers, és a dir, en «Interessos i rendiments assimilats» i «Interessos i càrregues assimilades». Les comissions que es cobren per endavant s'imputen en el compte de pèrdues i guanys durant la vida de l'operació, excepte si es compensen els costos directes relacionats.

Les comissions que compensen costos directes relacionats, entesos com aquells que no s'haurien produït si no s'hagués concertat l'operació, es registren en el capítol «Altres productes d'explotació» en el moment de constituir-se l'operació d'actiu. Individualment, aquestes comissions no superen el 0,4% del principal de l'instrument financer, amb el límit màxim de 400 euros; l'excés, si escau, s'imputa en el compte de pèrdues i guanys durant la vida de l'operació. Quan l'import total de les comissions financeres no supera els 90 euros, es reconeixen de manera immediata en el compte de pèrdues i guanys. En tot cas, els costos directes relacionats i identificats individualment es podran registrar directament en el compte de resultats a l'inici de l'operació, sempre que no superin la comissió cobrada (vegeu Notes 32 i 34).

Per als instruments financers valorats pel seu valor raonable, amb canvis en pèrdues i guanys, l'import de la comissió es registra immediatament en el compte de pèrdues i guanys.

- Les *comissions no financeres*, derivades de la prestació de serveis, es registren en els capítols «Comissions percebudes» i «Comissions pagades», durant el període de prestació del servei, llevat de les que responen a un acte singular, que es meriten en el moment en què es produeixen.

Ingressos i despeses no financers

Es reconeixen comptablement d'acord amb el criteri de meritació.

Cobraments i pagaments diferits en el temps

Es reconeixen comptablement per l'import que resulta d'actualitzar financerament a taxes de mercat els fluxos d'efectiu previstos.

2.13. Fons d'inversió, fons de pensions i altres patrimonis gestionats

Els fons d'inversió i els fons de pensions gestionats per les societats consolidades no es registren en el balanç de situació consolidat del Grup, ja que els seus patrimonis són propietat de tercers. Les comissions meritades en l'exercici per aquesta activitat es registren en el capítol «Comissions percebudes» del compte de pèrdues i guanys consolidat.

El balanç de situació consolidat tampoc no recull altres patrimonis gestionats per les societats consolidades que són propietat de tercers i per la gestió dels quals es percep una comissió (vegeu Nota 28.1).

2.14. Beneficis als empleats

Recull totes les formes de contraprestació concedida a canvi dels serveis prestats pels empleats del Grup o per indemnitzacions per cessament. Es poden classificar en quatre categories:

- Beneficis als empleats a curt termini.
- Beneficis postocupació.
- Altres beneficis als empleats a llarg termini.
- Beneficis per terminació.

Beneficis als empleats a curt termini

Correspon als beneficis als empleats diferents d'indemnitzacions per cessament, que s'espera liquidar totalment abans dels dotze mesos següents al final del període anual sobre el qual s'informa, originats pels serveis que han prestat els empleats en aquest període. Inclou sous, salaris i aportacions a la Seguretat Social; drets per permisos retribuïts i absències retribuïdes per malaltia; participació en guanys i incentius i beneficis no monetaris als empleats, com ara atencions mèdiques, allotjament, automòbils i lliurament de béns i serveis gratuïts o parcialment subvencionats.

El cost dels serveis prestats consta registrat en l'epígraf «Despeses d'administració – Despeses de personal» del compte de pèrdues i guanys.

La concessió de facilitats creditícies als empleats per sota de les condicions de mercat té la consideració de retribució no monetària, i s'estima per la diferència entre les condicions de mercat i les pactades amb els empleats. Aquesta diferència es registra en l'epígraf «Despeses d'administració – Despeses de personal» amb contrapartida en el capítol «Interessos i rendiments assimilats» del compte de pèrdues i guanys.

Beneficis postocupació

Són beneficis postocupació tots els que el Grup CaixaBank ha assumit amb el seu personal i que es liquidaran després de finalitzar la seva relació laboral amb el Grup. Inclou els beneficis per retir, com per exemple el pagament de pensions i els pagaments únics per retir, i altres beneficis postocupació, com la contractació d'assegurances de vida i d'atenció mèdica a empleats una vegada finalitzada la seva relació laboral.

Plans d'aportació definida

Els compromisos postocupació mantinguts pel Grup CaixaBank amb els seus empleats es consideren compromisos d'aportació definida, quan es realitzen contribucions de caràcter predeterminat a una entitat separada, sense tenir obligació legal ni efectiva de fer contribucions addicionals si l'entitat separada no pot atendre les retribucions als empleats relacionades amb els serveis prestats en l'exercici corrent i en els anteriors. Les aportacions efectuades per aquest concepte en cada exercici es registren en l'epígraf «Despeses d'administració – Despeses de personal» del compte de pèrdues i guanys.

Els compromisos postocupació que no compleixin les condicions anteriors es consideren compromisos de prestació definida.

Plans de prestació definida

Es registra en l'epígraf «Provisions – Fons per a pensions i obligacions similars» del balanç de situació consolidat el valor actual dels beneficis postocupació de prestació definida, nets del valor raonable dels actius del pla (vegeu Nota 24).

Es consideren actius del pla aquells amb els quals es liquidaran directament les obligacions del pla i compleixen les condicions següents:

- No són propietat de les entitats consolidades sinó d'un tercer separat legalment i sense el caràcter de part vinculada al Grup.
- Només estan disponibles per pagar o finançar beneficis postocupació i no estan disponibles pels creditors del Grup ni tan sols en situació concursal. Tampoc no poden retornar a les entitats consolidades del Grup, excepte quan els actius que queden en el pla són suficients per complir totes les obligacions, del pla o de l'entitat que informa, relacionades amb els beneficis postocupació o serveixen per reemborsar els beneficis postocupació que el Grup ja ha satisfet als seus empleats.

Gairebé la totalitat dels beneficis postocupació de prestació definida del Grup estan assegurats mitjançant pòlisses contractades amb VidaCaixa, SA, de Seguros y Reaseguros, entitat dependent del Grup i, en conseqüència, aquests contractes d'assegurança no compleixen les condicions requerides per ser actius afectes al pla. El valor raonable dels contractes d'assegurança consta registrat en l'actiu del balanç individual de CaixaBank en el capítol «Contractes d'assegurances vinculats a pensions».

La resta dels beneficis postocupació de prestació definida de CaixaBank, la majoria provinents de processos de fusió, estan assegurats mitjançant pòlisses contractades amb entitats que no tenen la condició de part vinculada i que sí que compleixen les condicions requerides per ser actius afectes al pla. El valor raonable d'aquests contractes d'assegurança consta registrat com a menor valor de les obligacions en el capítol «Provisions – Fons per a pensions i obligacions similars». Quan el valor dels actius del pla és superior al valor de les obligacions, la diferència positiva es registra en el capítol «Resta d'actius – Altres».

En el procés de consolidació s'incorporen els actius i passius de VidaCaixa, SA, de Seguros y Reaseguros, que inclouen les provisions matemàtiques de les pòlisses contractades, i per això, en el procés de consolidació, s'elimina l'import registrat en el capítol «Contractes d'assegurances vinculats a pensions» i pel mateix import es minora el capítol «Passius per contractes d'assegurança».

Els beneficis postocupació es reconeixen de la manera següent:

- El cost dels serveis es reconeix en el compte de pèrdues i guanys i inclou els components següents:

- El cost dels serveis del període corrent, entès com l'increment del valor actual de les obligacions que s'originen com a conseqüència dels serveis prestats en l'exercici pels empleats, es reconeix en l'epígraf «Despeses d'administració – Despeses de personal».
- El cost dels serveis passats, que té l'origen en modificacions introduïdes en els beneficis postocupació ja existents o en la introducció de noves prestacions, així com el cost de reduccions, es reconeix en el capítol «Dotacions a provisions (net)».
- Qualsevol guany o pèrdua que sorgeixi d'una liquidació del pla es registra en el capítol «Dotacions a provisions (net)».
- L'interès net sobre el passiu/(actiu) net de beneficis postocupació de prestació definida, entès com el canvi durant l'exercici en el passiu/(actiu) net per prestacions definides que sorgeix pels transcurso del temps, es reconeix en el capítol «Interessos i càrregues assimilades» o en el capítol «Interessos i rendiments assimilats», en cas que resulti un ingrés, del compte de pèrdues i guanys.
- La revaluació del passiu/(actiu) net per beneficis postocupació de prestació definida es reconeix en el capítol «Ajustos per valoració» del balanç. La norma permet l'opció que es reclassifiquin posteriorment a reserves voluntàries o es mantinguin com a ajustos per valoració. En aquest sentit, el Grup ha optat per la seva reclassificació a reserves voluntàries.

Inclou:

- Les pèrdues i guanys actuaries generats en l'exercici que tenen l'origen en les diferències entre hipòtesis actuaries prèvies i la realitat, i en els canvis en les hipòtesis actuaries utilitzades.
- El rendiment dels actius afectes al pla, excloent-ne les quantitats incloses en l'interès net sobre el passiu/(actiu) per beneficis postocupació de prestació definida.
- Qualsevol canvi en els efectes del límit de l'actiu, excloent-ne les quantitats incloses en l'interès net sobre el passiu/(actiu) per beneficis postocupació de prestació definida.

Altres beneficis als empleats a llarg termini

Les altres retribucions a llarg termini, enteses com els compromisos assumits amb el personal prejubilat (el que ha cessat de prestar els seus serveis en l'Entitat però que, sense estar legalment jubilat, continua amb drets econòmics davant aquesta fins que passi a la situació legal de jubilat), els premis d'antiguitat i altres conceptes similars es tracten comptablement, en el que és aplicable, segons el que s'ha establert anteriorment per als plans postocupació de prestació definida, a excepció del fet que les pèrdues i guanys actuaries es reconeixen en el capítol «Dotacions a provisions» del compte de pèrdues i guanys consolidat (vegeu Nota 24).

Beneficis per terminació

El succés que dona lloc a aquesta obligació és la finalització del vincle laboral entre l'Entitat i l'empleat com a conseqüència d'una decisió de l'Entitat per rescindir-lo, la creació d'una expectativa vàlida a l'empleat o la decisió d'un empleat d'acceptar beneficis per una oferta irrevocable de l'Entitat a canvi de donar per finalitzat el contracte laboral.

Es reconeixen un passiu i una despesa des del moment en què l'Entitat no pot retirar l'oferta d'aquests beneficis realitzada als empleats o des del moment en què reconeix els costos per una reestructuració que quedi dins l'abast de la NIC 37 que suposi el pagament de beneficis per terminació. Aquests imports es

registren com una provisió en l'epígraf «Provisions – Fons per a pensions i obligacions similars» del balanç de situació, fins al moment de la seva liquidació.

2.15. Impost sobre beneficis

La despesa per impost sobre beneficis es considera una despesa de l'exercici i es reconeix en el compte de pèrdues i guanys, excepte si és conseqüència d'una transacció els resultats de la qual es registren directament en el patrimoni net, en aquest cas, el seu efecte fiscal corresponent també es registra en patrimoni net.

La despesa per impost sobre beneficis es calcula com a suma de l'impost corrent de l'exercici, que resulta d'aplicar el tipus de gravamen sobre la base imposable de l'exercici, i de la variació dels actius i passius per impostos diferits reconeguts durant l'exercici en el compte de pèrdues i guanys. La quantia resultant es minora per l'import de les deduccions que fiscalment són admissibles.

Es registren com a actius i/o passius per impostos diferits les diferències temporàries, les bases imposables negatives pendents de compensació i els crèdits per deduccions fiscals no aplicades. Aquests imports es registren aplicant-los el tipus de gravamen al qual s'espera recuperar-los o liquidar-los.

Tots els actius fiscals estan registrats en l'epígraf «Actius fiscals» del balanç de situació i es mostren segregats entre corrents, pels imports a recuperar en els propers dotze mesos, i diferits, pels imports a recuperar en exercicis posteriors.

De la mateixa manera, els passius fiscals estan registrats en l'epígraf «Passius fiscals» del balanç de situació i també es mostren segregats entre corrents i diferits. Com a corrents es recull l'import a pagar per impostos en els propers dotze mesos i com a diferits els que es preveu liquidar en exercicis futurs.

Cal assenyalar que els passius per impostos diferits sorgits per diferències temporàries associades a inversions en entitats dependents, participacions en negocis conjunts o entitats associades, no es reconeixen quan el Grup CaixaBank controla el moment de reversió de la diferència temporària i, a més, és probable que aquesta no revertirà en un futur previsible.

D'altra banda, els actius per impostos diferits només es reconeixen quan s'estima probable que en el futur es disposaran de suficients guanys fiscals per poder recuperar-los.

En cada tancament comptable es procedeix a la revisió dels impostos fiscals diferits registrats per assegurar que es mantenen vigents i, si és necessari, s'ajusten d'acord amb les noves estimacions efectuades. Amb caràcter semestral es fa un test de deteriorament dels actius fiscals registrats per assegurar-ne la recuperació.

2.16. Actiu material

Inclou l'import dels immobles, terrenys, mobiliari, vehicles, equips informàtics i altres instal·lacions adquirides en propietat o en règim d'arrendament financer. El capítol «Actiu material» del balanç de situació es desglossa en dos epígrafs: «Immobilitzat material» i «Inversions immobiliàries».

El primer recull els actius materials d'ús propi i els actius cedits en arrendament operatiu. L'immobilitzat material d'ús propi està integrat pels actius que el Grup CaixaBank té per a ús actual o futur amb propòsits administratius o per a la producció o subministrament de béns i que s'espera que siguin utilitzats durant més d'un exercici econòmic.

A l'epígraf «Inversions immobiliàries» es recullen els valors nets dels terrenys, edificis i altres construccions que es mantenen per explotar-los en règim de lloguer o per obtenir-ne una plusvàlua mitjançant la venda.

Amb caràcter general, els actius materials es presenten al cost d'adquisició, net de l'amortització acumulada i de la correcció de valor que resulta de comparar el valor net de cada partida amb el corresponent import recuperable.

L'amortització es calcula, aplicant el mètode lineal, sobre el cost d'adquisició dels actius menys el seu valor residual. En són una excepció els terrenys, que no s'amortitzen perquè s'estima que tenen una vida indefinida.

Les dotacions en concepte d'amortització dels actius materials s'efectuen amb contrapartida en el capítol «Amortització» del compte de pèrdues i guanys i, bàsicament, equivalen als percentatges d'amortització següents, determinats en funció dels anys de vida útil estimada dels diferents elements.

Amortització dels actius materials

	Anys de vida útil estimada
Immobles	
Construcció	16 - 50
Instal·lacions	8 - 25
Mobiliari i instal·lacions	4 - 50
Equips electrònics	4 - 8
Altres	7 - 14

Amb motiu de cada tancament comptable, el Grup CaixaBank analitza si hi ha indicis que el valor net dels elements del seu actiu material excedeixi el seu corresponent import recuperable, entès aquest com l'import més alt entre el seu valor raonable menys els costos de venda necessaris i el seu valor en ús.

A CaixaBank, els actius materials d'ús propi estan majoritàriament assignats a la unitat generadora d'efectiu (UGE) del negoci bancari. Sobre aquesta UGE es fa el corresponent test de deteriorament per tal de verificar que es generen els fluxos d'efectiu suficients per suportar el valor dels actius que la integren.

En el cas particular de les inversions immobiliàries, el seu valor raonable correspon al valor de taxació de mercat de l'actiu en el seu estat actual efectuat per experts independents. Per determinar el valor raonable a 31 de desembre de 2015 s'han sol·licitat taxacions d'acord amb els criteris establerts per l'Ordre ECO/805/003, quan l'última taxació disponible tenia una antiguitat superior a 2 anys o el valor brut comptable de l'actiu era superior al milió d'euros. Per a la resta d'immobles s'han efectuat taxacions estadístiques.

En aquest sentit, el Grup CaixaBank compta amb una política corporativa que garanteix la competència professional i la independència i objectivitat de les agències de valoració externes, d'acord amb el que estableix la normativa, que requereix que les agències de valoració compleixin els requisits de neutralitat i credibilitat per tal que l'ús de les seves estimacions no menyscabi la fiabilitat de les seves valoracions. Aquesta política estableix que la totalitat de societats i agències de valoració i taxació amb què el Grup CaixaBank treballi a Espanya han d'estar inscrites en el Registre Oficial del Banc d'Espanya i que les seves valoracions s'han de fer seguint la metodologia establerta en l'Ordre ECO/805/2003, de 27 de març. Les principals societats i agències amb què ha treballat el Grup CaixaBank a Espanya, durant l'exercici 2015, es detallen en la Nota 19.

Si es determina que cal reconèixer una pèrdua per deteriorament es registra amb càrrec a l'epígraf «Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net) – Altres actius» del compte de pèrdues i guanys, reduint el valor en llibres dels actius fins al seu import recuperable. Després del reconeixement de la pèrdua per deteriorament, s'ajusten els càrrecs futurs en concepte d'amortització en proporció al valor en llibres ajustat i a la seva vida útil romanent.

De manera similar, quan es constata que s'ha recuperat el valor dels actius, es registra la reversió de la pèrdua per deteriorament reconeguda en períodes anteriors i s'ajusten els càrrecs futurs en concepte d'amortització. En cap cas la reversió de la pèrdua per deteriorament d'un actiu no pot representar un increment del seu valor en llibres superior al que tindria si no s'haguessin reconegut pèrdues per deteriorament en exercicis anteriors.

Així mateix, una vegada a l'any o quan s'observen indicis que ho aconsellen, es revisa la vida útil estimada dels elements de l'immobilitzat i, si cal, s'ajusten les dotacions en concepte d'amortitzacions en el compte de pèrdues i guanys d'exercicis futurs.

Les despeses de conservació i manteniment es carreguen en el capítol «Despeses d'administració – Altres despeses generals d'administració» del compte de pèrdues i guanys. De la mateixa manera, els ingressos d'explotació de les inversions immobiliàries es registren en el capítol «Altres productes d'explotació» del compte de pèrdues i guanys, mentre que les despeses d'explotació associades es registren en el capítol «Altres càrregues d'explotació».

2.17. Actiu intangible

Tenen la consideració d'actius intangibles els actius no monetaris identificables que no tenen aparença física i que sorgeixen com a conseqüència d'una adquisició a tercers o que han estat desenvolupats internament.

Fons de comerç

El fons de comerç representa el pagament anticipat efectuat per l'entitat adquirent pels beneficis econòmics futurs procedents d'actius que no han pogut ser identificats individualment i reconeguts per separat. Només es registra fons de comerç quan les combinacions de negoci es realitzen a títol oneros.

En els processos de combinacions de negoci, el fons de comerç sorgeix com a diferència positiva entre:

- La contraprestació lliurada més, si escau, el valor raonable de les participacions prèvies en el patrimoni del negoci adquirit i l'import dels socis externs.
- El valor raonable net dels actius identificats adquirits menys els passius assumits.

El fons de comerç es registra en l'epígraf «Actiu intangible – Fons de comerç».

Els fons de comerç no s'amortitzen en cap cas.

Amb motiu de cada tancament comptable o quan hi hagi indicis de deteriorament es procedeix a estimar si s'hi ha produït algun deteriorament que redueixi el seu valor recuperable per sota del seu cost net registrat i, en cas afirmatiu, es procedeix al seu oportú sanejament amb contrapartida en l'epígraf «Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net) – Fons de comerç i altre actiu intangible» del compte de pèrdues i guanys. Les pèrdues per deteriorament no són objecte de reversió posterior.

Altres actius intangibles

Aquesta partida inclou l'import dels actius intangibles identificables, entre altres conceptes, actius intangibles sorgits en combinacions de negoci i els programes informàtics.

Són de vida útil indefinida quan, sobre la base de les anàlisis efectuades de tots els factors rellevants, es conclou que no hi ha un límit previsible del període durant el qual s'espera que generin fluxos d'efectiu nets a favor del Grup i de vida útil definida per als casos restants.

Els actius intangibles de vida útil indefinida no s'amortitzen. No obstant això, amb motiu de cada tancament comptable, o sempre que hi hagi indicis de deteriorament, es revisen les vides útils romanents per tal d'assegurar que aquestes continuen sent indefinides o, en cas contrari, procedir en conseqüència.

Els actius intangibles amb vida útil definida s'amortitzen en funció d'aquesta, aplicant-hi criteris similars als adoptats per a l'amortització dels actius materials.

La despesa per l'amortització d'aquests actius es registra en el capítol «Amortització» del compte de pèrdues i guanys.

Les pèrdues que es produeixen en el valor registrat d'aquests actius, ja siguin de vida útil indefinida com definida, es reconeixen comptablement amb contrapartida en l'epígraf «Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net) – Fons de comerç i altre actiu intangible» del compte de pèrdues i guanys. Els criteris per al reconeixement de les pèrdues per deteriorament d'aquests actius i, si escau, de les recuperacions de pèrdues per deteriorament registrades en exercicis anteriors són similars als aplicats per als actius materials.

Programes informàtics desenvolupats per la mateixa entitat

Els programes informàtics desenvolupats internament es reconeixen com a actius intangibles quan, entre altres requisits, es compleix que es té la capacitat per utilitzar-los o vendre'ls i a més són identificables i es pot demostrar la seva capacitat de generar beneficis econòmics en el futur.

Les despeses en què s'ha incorregut durant la fase d'investigació es reconeixen directament en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què s'incorren, i no es poden incorporar posteriorment al valor en llibres de l'actiu intangible.

A 31 de desembre de 2015 i 2014, gairebé la totalitat dels actius intangibles corresponents a programari han estat desenvolupats per tercers.

2.18. Existències

Aquest epígraf del balanç de situació recull els actius no financers que es mantenen per a la seva venda en el curs ordinari del negoci, els actius que estan en procés de producció, construcció o desenvolupament amb aquesta finalitat o es preveu consumir-los en el procés de producció o en la prestació de serveis.

Les existències es valoren per l'import menor entre el seu cost, incloses les despeses de finançament, i el seu valor net de realització. Per valor net de realització s'entén el preu estimat de venda neta dels costos estimats de producció i comercialització. Els principis comptables i criteris de valoració aplicats als actius rebuts en pagament de deutes, classificats en aquest epígraf, són els mateixos que estan recollits en la Nota 2.19.

El cost de les existències que no siguin intercanviables de forma ordinària i el dels béns i serveis produïts i segregats per a projectes específics es determina de manera individualitzada, mentre que el cost de les altres existències es determina majoritàriament per aplicació del mètode de «primera entrada primera sortida» (FIFO) o del cost mitjà ponderat, segons que correspongui.

Tant les disminucions com, si escau, les posteriors recuperacions del valor net de realització de les existències es reconeixen en l'epígraf «Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net) – Altres actius» del compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què tenen lloc.

El valor en llibres de les existències es dona de baixa del balanç i es registra com a despesa en el compte de pèrdues i guanys en el període en què es reconeix l'ingrés procedent de la venda. Quan la venda correspon a activitats que no formen part de l'activitat habitual del Grup la despesa es registra en l'epígraf «Altres càrregues d'explotació – Variació d'existències» del compte de pèrdues i guanys o en l'epígraf «Altres càrregues d'explotació – Resta de càrregues d'explotació», per a la resta de casos.

2.19. Actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda

Els actius registrats en aquest epígraf del balanç de situació recullen el valor en llibres de les partides individuals, o integrades en un conjunt (grup de disposició) o que formen part d'una unitat de negoci que es pretén alienar (operacions en interrupció), la venda dels quals és altament probable que tingui lloc en les condicions en què aquests actius es troben actualment en el termini d'un any a comptar de la data a què es refereixen els comptes anuals. La recuperació del valor en llibres d'aquestes partides tindrà lloc previsiblement a través del preu que s'obtingui en la seva alienació.

Concretament, els actius immobiliaris o altres actius no corrents rebuts per cancel·lar, totalment o parcialment, les obligacions de pagament de deutors per operacions creditícies es consideren «Actius no corrents en venda», llevat que s'hagi decidit fer un ús continuat d'aquests actius.

Simètricament, l'epígraf «Passius associats amb actius no corrents en venda» del balanç consolidat recull els saldos creditors amb origen en els grups de disposició i en les operacions en interrupció.

El Grup CaixaBank té centralitzada gairebé la totalitat dels actius immobiliaris adquirits o adjudicats en pagament de deutes en la seva societat instrumental BuildingCenter, SAU, amb l'objectiu d'optimitzar-ne la gestió.

Els actius no corrents en venda es valoren, generalment, tant inicialment com posteriorment, pel menor import entre el seu valor raonable menys els costos de venda i el seu valor en llibres calculat en la data de la seva assignació a aquesta categoria.

El valor en llibres en la data d'adquisició dels actius no corrents en venda procedents d'adjudicacions o recuperacions és el seu cost amortitzat, definit com el saldo pendent de cobrament dels préstecs/crèdits en el moment de la seva cancel·lació net del deteriorament estimat que, com a mínim, serà del 10%. El valor raonable dels actius no corrents en venda procedents d'adjudicacions o recuperacions correspon al valor de taxació de mercat de l'actiu rebut en el seu estat actual menys els costos de venda.

En cas que els actius adjudicats romanguin en el balanç durant un període de temps superior a l'inicialment previst, el valor dels actius es revisa per reconèixer qualsevol pèrdua per deteriorament que la dificultat de trobar compradors o ofertes raonables hagi pogut posar de manifest. CaixaBank no endarrereix en cap cas el reconeixement del deteriorament que, com a mínim, suposa elevar el percentatge de cobertura del 10% anterior fins al 20%, el 30% o el 40% per als actius que es mantenen en balanç més de 12, 24 o 36 mesos, respectivament.

A 31 de desembre de 2015, el valor raonable d'aquests actius s'ha determinat mitjançant taxacions o valoracions efectuades d'acord amb els criteris establerts per l'Ordre ECO/805/003 per experts independents i tenen una antiguitat màxima de 2 anys o inferior si hi ha indicis del seu deteriorament. Són una excepció els habitatges amb un valor comptable brut inferior a 500.000 euros que s'actualitzen mitjançant taxacions estadístiques. En aquest sentit, el Grup CaixaBank té una política corporativa que garanteix la competència professional, la independència i l'objectivitat de les agències de valoració externes, d'acord amb el que estableix la normativa, que requereix que les agències de valoració compleixin els requisits de neutralitat i credibilitat per tal que l'ús de les seves estimacions no menyscabi la fiabilitat de les seves valoracions. Aquesta política estableix que totes les societats i agències de valoració i taxació amb què el Grup CaixaBank treballi a Espanya han d'estar inscrites en el Registre Oficial del Banc d'Espanya i les seves valoracions s'han de fer seguint la metodologia que estableix l'Ordre ECO/805/2003, de 27 de març. Les principals societats i agències amb què ha treballat el Grup CaixaBank a Espanya, durant l'exercici 2015 es detallen en la Nota 16.

Els actius no corrents en venda no s'amortitzen mentre romanen en aquesta categoria.

Les pèrdues per deteriorament d'un actiu, o grup de disposició, degudes a reduccions del seu valor en llibres fins al seu valor raonable (menys els costos de venda) es reconeixen en el capítol «Guany (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats com a operacions interrompudes» del compte de pèrdues i guanys. Els guanys d'un actiu no corrent en venda per increments posteriors del valor raonable (menys els costos de venda) augmenten el seu valor en llibres i es reconeixen en el mateix capítol del compte de pèrdues i guanys fins a un import igual al de les pèrdues per deteriorament anteriorment reconegudes.

2.20. Arrendaments

Arrendaments financers

Tenen la consideració d'arrendaments financers les operacions en les quals, substancialment, tots els riscos i els avantatges que recauen sobre el bé objecte de l'arrendament es transfereixen a l'arrendatari.

Les operacions en què el Grup CaixaBank intervé com a arrendadora del bé es registren com un finançament prestat en el capítol «Inversions creditícies» del balanç de situació per l'import resultant de la suma dels valors actuals dels fluxos a cobrar de l'arrendatari. Aquests fluxos incorporen el preu d'exercici de l'opció de compra a favor de l'arrendatari al venciment del contracte, en els casos en què aquest preu d'exercici sigui suficientment inferior al valor raonable del bé a la data de venciment de l'opció, de manera que sigui raonablement probable que s'hagi d'exercir.

Quan el Grup CaixaBank actua com a arrendatari, el cost dels actius arrendats apareix registrat en els epígrafs corresponents del balanç de situació, segons la naturalesa del bé, i, simultàniament, es registra un passiu pel mateix import, que serà el menor del valor raonable del bé arrendat o de la suma dels valors actuals de les quantitats que cal pagar a l'arrendador més, si escau, el preu d'exercici de l'opció.

Aquests actius s'amortitzen utilitzant els mateixos criteris que es fan servir per a la resta d'actius materials d'ús propi.

Tant els ingressos financers quan s'actua com a arrendador com les despeses financeres quan s'actua com a arrendatari es registren en el compte de pèrdues i guanys, en els epígrafs «Interessos i rendiments assimilats» o «Interessos i càrregues assimilades», respectivament.

Arrendaments operatius

Es tracten com a arrendaments operatius les operacions en les quals, substancialment, tots els riscos i els avantatges que recauen sobre el bé objecte de l'arrendament, i també la seva propietat, es mantenen per a l'arrendador.

En les operacions en les quals el Grup CaixaBank actua com a arrendadora, el cost d'adquisició dels béns arrendats estan registrats en l'epígraf «Actiu material» del balanç de situació. Els actius s'amortitzen utilitzant els mateixos criteris que es fan servir per a la resta d'actius materials d'ús propi i els ingressos corresponents a aquests contractes es reconeixen en el capítol «Altres productes d'explotació» del compte de pèrdues i guanys.

Quan el Grup CaixaBank actua com a arrendatari, les despeses d'aquests contractes es registren en l'epígraf «Despeses d'administració – Altres despeses generals d'administració» del compte de pèrdues i guanys.

Transaccions de venda amb arrendament posterior

En les vendes d'actius al seu valor raonable amb arrendament operatiu posterior, els resultats generats en l'operació es reconeixen immediatament en el compte de pèrdues i guanys. En cas que la venda s'efectuï a un preu inferior al seu valor raonable, els resultats també es reconeixen immediatament en el compte de pèrdues i guanys, excepte si la pèrdua queda compensada per quotes futures de l'arrendament per sota dels preus de mercat, en aquest cas es diferirà i s'imputarà en proporció a les quotes pagades durant el període en el qual s'espera utilitzar l'actiu. Al contrari, si el preu de venda és superior al valor raonable, l'excés es diferirà i s'imputarà en el compte de pèrdues i guanys durant el període que s'espera utilitzar l'actiu.

En les operacions de venda i posterior arrendament, el Grup CaixaBank té establert un procediment per fer un seguiment prospectiu de l'operació, prestant especial atenció a l'evolució en el mercat dels preus de lloguer d'oficines en comparació amb les rendes fixades contractualment que ha de pagar CaixaBank i a la situació dels actius venuts.

S'ha establert que la revisió es faci anualment, llevat que circumstàncies excepcionals en el mercat de lloguer d'oficines aconsellin una freqüència més gran. És previst fer les provisions necessàries si, com a resultat de la revisió descrita, es posa de manifest alguna situació permanent i significativa que les fa necessàries.

Adicionalment, en el moment inicial, s'avalua si el contracte d'arrendament inclou un instrument financer derivat implícit que requereixi una segregació.

2.21. Actius contingents

Els actius contingents sorgeixen per successos inesperats o no planificats dels quals neix la possibilitat d'una entrada de beneficis econòmics. Els actius contingents no són objecte de reconeixement en els estats financers i d'aquesta manera no es registra un ingrés que potser mai no es materialitzi.

Els actius contingents són objecte d'avaluació continuada amb l'objectiu d'assegurar que la seva evolució es reflecteix adequadament en els estats financers. Quan l'entrada de beneficis econòmics passa a ser pràcticament certa, es procedeix al reconeixement de l'ingrés i de l'actiu en els estats financers del període en què ha tingut lloc aquest canvi. Si l'entrada de beneficis econòmics s'ha convertit en probable, s'informa en notes sobre el corresponent actiu contingent.

2.22. Provisions i passius contingents

Les provisions cobreixen obligacions presents en la data de formulació dels comptes anuals sorgits com a conseqüència de fets passats dels quals es poden derivar perjudicis patrimonials i es considera probable la seva ocurrencia; són concrets respecte a la seva naturalesa, però indeterminats respecte al seu import i/o moment de cancel·lació.

En els comptes anuals del Grup CaixaBank es recullen totes les provisions significatives respecte de les quals s'estima que la probabilitat que calgui atendre l'obligació és més elevada que la probabilitat que no calgui fer-ho. Les provisions es registren en el passiu del balanç en funció de les obligacions cobertes, d'entre les quals s'identifiquen els fons per a pensions i obligacions similars, les provisions per a impostos i les provisions per a riscos i compromisos contingents.

Les provisions, que es quantifiquen tenint en consideració la millor informació disponible sobre les conseqüències del succés en què porten la seva causa i són reestimades amb motiu de cada tancament comptable, s'utilitzen per afrontar les obligacions específiques per a les quals van ser originàriament reconegudes. Es procedeix a la seva reversió, total o parcial, quan aquestes obligacions deixen d'existir o disminueixen.

La política del Grup respecte de les contingències fiscals és proveir les actes d'inspecció incoades per la Inspecció de Tributs amb relació als principals impostos que hi són aplicables, tant si han estat objecte de recurs com si no ho han estat, més els corresponents interessos de demora. Pel que fa als procediments judicials en curs, es proveeixen els superiors a 150 mil euros la probabilitat de pèrdua dels quals s'estima que supera el 50%.

Quan hi ha l'obligació present però no és probable que hi hagi una sortida de recursos que incorporin beneficis econòmics, es registra com a passius contingents. Els passius contingents poden evolucionar de manera diferent de la inicialment esperada, per la qual cosa són objecte de revisió continuada per tal de determinar si aquesta eventualitat de sortida de recursos s'ha convertit en probable. Si es confirma que la sortida de recursos és més probable que es produeixi que no pas que no es produeixi, es reconeix la corresponent provisió en el balanç de situació.

Les provisions es registren en el capítol «Provisions» del passiu del balanç de situació en funció de les obligacions cobertes. Els passius contingents es reconeixen en comptes per ordre del balanç de situació.

2.23. Operacions d'assegurances

El Grup aplica els requeriments establerts en la NIIF 4 «Contractes d'assegurança» a tots els actius i passius dels seus estats financers consolidats que es deriven de contractes d'assegurança, d'acord amb la definició prevista en aquesta norma.

El Grup no separa cap component de dipòsit associat als contractes d'assegurança; aquesta dissociació és de caràcter voluntari. Així mateix, s'estima que el valor raonable de les opcions de rescat emeses a favor dels prenedors de contractes d'assegurança té un valor nul o, en cas contrari, la seva valoració forma part del valor dels passius per contractes d'assegurança.

D'acord amb els criteris assenyalats en les NIIF, les entitats asseguradores han de dur a terme un test de suficiència, en relació amb els compromisos contractuals assumits, dels passius per contractes d'assegurança registrats en el seu balanç.

Amb aquest objectiu, es determina:

- i) La diferència entre el valor en llibres dels seus contractes d'assegurances, net dels costos d'adquisició diferits o de qualsevol actiu intangible relacionat amb els contractes d'assegurança

objecte d'avaluació, i el valor actual dels fluxos d'efectiu derivats dels contractes d'assegurança i dels fluxos d'efectiu connexos, com ara els costos de tramitació de les reclamacions i els fluxos d'efectiu que procedeixin d'opcions i garanties implícites.

- ii) La diferència entre el valor en llibres i el valor actual dels fluxos d'efectiu projectats dels actius financers afectes als contractes d'assegurança.

A l'efecte de determinar el valor actual dels fluxos d'efectiu dels contractes d'assegurança, s'utilitza el mateix tipus d'interès que s'utilitza per estimar el valor actual dels actius financers afectes als contractes d'assegurança.

Quan la diferència del punt i) és més gran que la diferència del punt ii), es posa de manifest que les provisions per contractes d'assegurança registrades en el balanç de situació consolidat són insuficients i es reconeix aquest import en el compte de pèrdues i guanys del període.

A continuació es detallen els components principals recollits com a provisions tècniques:

- *Primes no consumides i riscos en curs*

La provisió per a primes no consumides correspon a la fracció de les primes meritades en l'exercici que s'ha d'imputar al període comprès entre el tancament de cada exercici i el final del període de cobertura de la pòlissa.

La provisió per a riscos en curs té per objecte complementar la provisió de primes no consumides en la mesura que el seu import no sigui suficient per cobrir la valoració de tots els riscos i despeses corresponents al període de cobertura no transcorregut a la data de tancament de l'exercici.

- *Assegurances de vida*

Aquesta provisió està integrada principalment per les provisions matemàtiques dels contractes d'assegurança, així com per les primes no consumides dels contractes d'assegurança amb un període de cobertura igual o inferior a l'any. Les provisions matemàtiques representen l'excés del valor actual actuarial de les obligacions futures de les companyies asseguradores dependents sobre el de les primes que ha de satisfer el prenedor de l'assegurança.

Les entitats asseguradores utilitzen les taules de mortalitat i supervivència PERM/F-2000P per a tots els contractes nous a partir del 15 d'octubre de 2000. Per als contractes anteriors a aquesta data, apliquen les taules PERM/F-2000C.

- *Relatives a l'assegurança de vida quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors*

Corresponen a les provisions tècniques dels contractes d'assegurances en què el prenedor assumeix el risc de la inversió.

- *Prestacions*

Recull l'import total de les obligacions pendents derivades dels sinistres que han tingut lloc abans de la data de tancament de l'exercici. El Grup calcula aquesta provisió com la diferència entre el cost total estimat o cert dels sinistres ocorreguts i pendents de declaració, liquidació o pagament, incloses les despeses externes i internes de gestió i tramitació dels expedients, i el conjunt dels imports ja pagats per raó d'aquests sinistres.

- *Provisions per a participació en beneficis i per a extorns*

Inclou l'import dels beneficis meritats a favor dels assegurats o beneficiaris encara no assignats a la data de tancament. No recull l'efecte d'assignar part de les plusvàlues latents de la cartera d'inversions a favor dels prenedors d'assegurança.

Les provisions tècniques corresponents a la reassegurança acceptada es determinen d'acord amb els mateixos criteris utilitzats en l'assegurança directa.

Les provisions tècniques de l'assegurança directa i de la reassegurança acceptada es presenten en el balanç consolidat, a l'epígraf «Passiu per contractes d'assegurança» (vegeu Nota 23).

Les provisions tècniques vinculades als riscos cedits a entitats reasseguradores es calculen en funció dels contractes de reassegurança subscrits, seguint criteris anàlegs als establerts en les assegurances directes. El seu import es presenta en l'epígraf «Actius per reassegurances» del balanç de situació consolidat (vegeu Nota 18).

Així mateix, el Grup aplica l'opció comptable que preveu la NIIF 4, denominada «comptabilitat tàcita». D'acord amb aquesta opció comptable, la norma permet, però no exigeix, a l'entitat asseguradora que canviï les seves polítiques comptables, de manera que la pèrdua o guany reconegut però no efectuat, en els actius associats als contractes d'assegurances, afecti les valoracions dels passius per contractes d'assegurances de la mateixa forma que la pèrdua o guany efectuat. L'ajust corresponent en aquests passius (o en els costos d'adquisició diferits o en els actius intangibles) es reconeixerà en un altre resultat global si, i només si, els guanys o pèrdues no efectuats es reconeixen en altres ingressos i despeses reconeguts.

2.24. Estat de fluxos d'efectiu

Els conceptes utilitzats en la presentació dels estats de fluxos d'efectiu són els següents:

- Fluxos d'efectiu: entrades i sortides de diners en efectiu i dels seus equivalents; és a dir, les inversions a curt termini de gran liquiditat i baix risc d'alteracions en el seu valor.
- Activitats d'explotació: s'utilitza el mètode indirecte per a la presentació dels fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació, que reflecteix el flux procedent de les activitats típiques de les entitats de crèdit, així com d'altres activitats que no es poden qualificar com d'inversió o de finançament.
- Activitats d'inversió: les d'adquisició, alienació o disposició per altres mitjans d'actius a llarg termini, com ara participades i inversions estratègiques i altres inversions no incloses en l'efectiu i els seus equivalents.
- Activitats de finançament: activitats que produeixen canvis en la composició del patrimoni net i dels passius que no formen part de les activitats d'explotació, com els passius financers subordinats. S'han considerat com a activitats de finançament les emissions efectuades pel Grup CaixaBank col·locades en el mercat institucional, mentre que les col·locades en el mercat detallista entre els nostres clients s'han considerat com a activitat d'explotació.

2.25. Estats de canvis en el patrimoni net. Part A) Estats d'ingressos i despeses reconeguts

En aquest estat es presenten els ingressos i les despeses reconeguts com a conseqüència de l'activitat del Grup durant l'exercici, i es distingeix entre els registrats com a resultats en el compte de pèrdues i guanys i els altres ingressos i despeses reconeguts directament en el patrimoni net.

Les partides utilitzades en la presentació de l'estat són les següents:

- i) El resultat de l'exercici.
- ii) L'import net dels ingressos i les despeses reconeguts transitòriament com a ajustos per valoració en el patrimoni net.
- iii) L'import net dels ingressos i les despeses reconeguts definitivament en el patrimoni net.
- iv) L'impost sobre beneficis meritat pels conceptes anteriors.
- v) El total dels ingressos i les despeses reconeguts calculats com la suma dels conceptes anteriors.

2.26. Estats de canvis en el patrimoni net. Part B) Estats totals de canvis en el patrimoni net

En aquest estat es presenten tots els canvis produïts en el patrimoni net del Grup, incloent-hi els originats en canvis en els criteris comptables i en correccions d'errors. En l'estat es presenta una conciliació del valor en llibres al començament i al final de l'exercici de totes les partides que formen el patrimoni net, agrupant els moviments en funció de la seva naturalesa:

- i) Ajustos per canvis en criteris comptables i correccions d'errors: inclou els canvis en el patrimoni net que sorgeixen com a conseqüència de la reexpressió retroactiva dels saldos dels estats financers distingint els que tenen origen en canvis en els criteris comptables dels que corresponen a correcció d'errors.
- ii) Total d'Ingressos i despeses reconeguts: recull, de manera agregada, el total de les partides registrades a l'estat de canvis en el patrimoni net part A) Ingressos i despeses reconeguts, indicades anteriorment.
- iii) Altres variacions en el patrimoni net: recull la resta de partides registrades en el patrimoni net, com poden ser augments o disminucions de capital, distribució de dividends, operacions amb instruments de capital propis, pagaments amb instruments de capital propis, traspassos entre partides del patrimoni net i qualsevol altre increment o disminució del patrimoni net.

3. Gestió del risc

La gestió adequada del risc és essencial per al negoci de qualsevol entitat de crèdit i, en especial, per a les que com CaixaBank duen a terme la seva activitat principalment en el segment detallista i defineixen la confiança dels seus clients i dels seus accionistes com un valor fonamental.

El 2015, l'activitat s'ha dut a terme en un entorn complex, en què destaquen quatre factors que han influït significativament en les prioritats de gestió del risc en l'Entitat¹,

- **Entorn macroeconòmic.** El procés de creixement de l'economia mundial s'ha reajustat aquest 2015; d'una banda, s'ha desaccelerat el creixement dels països emergents i, de l'altra, els països desenvolupats han consolidat el seu procés d'expansió. En global, esperem que el 2015 tanqui amb un creixement del 3,1% i que l'any vinent millori fins al 3,6%. El deteriorament en les perspectives d'avenç econòmic en les economies emergents és degut fonamentalment a tres factors. El primer ens remetria a l'actual fase de preus baixos de les primeres matèries, de les quals molts d'aquests països són grans exportadors. Com a exemple paradigmàtic d'aquest procés podem esmentar el petroli. Un segon factor estaria relacionat amb el procés de normalització monetària als EUA. Finalment l'alentiment de la Xina, l'emergent més important de tots i un dels més connectats amb la resta del món emergent.

Davant aquesta situació, l'eurozona, i dins d'ella Espanya, especialment, prossegueix la seva recuperació econòmica. Per a l'any vinent esperem un creixement del PIB del 2,7%, lleugerament inferior al previst per al conjunt del 2015 (3,1%), però, en tot cas, substancialment millor a l'1,4% registrat el 2014.

El vigor que ha exhibit l'economia espanyola en els últims trimestres s'explica, en part, per factors de caràcter temporal, com l'abaratiment del cru, una política monetària acomodaticia, la depreciació de l'euro i un ajust fiscal menor. Cal esperar que el ritme de creixement es vagi desaccelerant lleugerament a causa de l'esgotament progressiu d'aquests factors.

La demanda interna és el principal motor de l'expansió, gràcies a l'avenç tant del consum privat com de la inversió. El sector exterior es va sumant al creixement (recolzat en un comportament excepcional del turisme).

Aquest millor panorama macroeconòmic té la seva translació positiva en les economies familiars, la renda disponible de les quals s'ha anat recuperant gràcies a la millora del mercat laboral (per bé que a un ritme més lent que a principis de 2015) i gràcies als baixos tipus d'interès que han reduït substancialment la càrrega del deute de les famílies. Amb vista als pròxims trimestres, preveiem que la reducció necessària de l'endeutament de les llars serà compatible amb la millora dels fluxos de finançament.

Es detecta una millora en el sector immobiliari, tal com testifiquen els increments simultanis de transaccions, del finançament hipotecari, dels preus i dels habitatges iniciats.

Pel que fa al sector bancari, és destacable l'existència de claroscurs en la seva evolució. Així, la taxa de morositat confirma la seva tendència decreixent (des de 2013). Al contrari, el saldo viu de crèdit continua mostrant taxes de creixement negatives malgrat el considerable repunt en el ritme de noves concessions. El procés de despallanquejament unit a uns tipus d'interès en mínims històrics genera reptes per a la rendibilitat del sector bancari en la seva dimensió i estructura actual. La resolució adequada d'aquests reptes en els pròxims anys serà clau per assegurar un retorn adequat a accionistes i inversors, i també al conjunt de la societat.

---

¹ En la identificació d'aquests factors s'han tingut en compte estudis sobre tendències i riscos, elaborats per fonts reputades: «Risk Assessment of the European Banking System» de l'EBA (desembre 2015) i «Financial Institutions 2025 Risk Index» de Willis Group Holdings.

- **Canvis regulatoris.** El 2015 han continuat apareixent novetats en la regulació i en la supervisió de què són objecte les entitats financeres, tant en el pla normatiu com de *reporting*, de valoració d'actius i d'inspecció. Sense ànim d'exhaustivitat, es destaquen els canvis següents:
  - Adaptació a la nova regulació de requeriments de capital: Directiva de Requeriments de Capital (CRD IV) i el Reglament de Requeriments de Capital (CRR), així com el seguiment regulatori i la implementació dels Estàndards Tècnics de Regulació (*Regulatory Technical Standards*, RTS) i els Estàndards Tècnics d'Implementació (*Implementing Technical Standards*, ITS) de totes dues normes, que es van desenvolupant d'una manera contínua. Una menció especial mereix aquest any 2015 la revisió desenvolupada pel Comitè de Basilea per a Supervisió Bancària (BCBS, per l'acrònim en anglès) sobre els diferents mètodes estàndard de consum regulatori de capital (per a risc de crèdit, mercat i operacional).

Per a aquests desenvolupaments, tant el BCBS com l'Autoritat Bancària Europea (EBA) sol·liciten anàlisis previsionals de canvis (*Quantitative Impact Study*, QIS) i enquestes (*surveys*) a aquest respecte. En aquest exercici s'han fet i/o s'estan avaluant, entre altres, les anàlisis següents:

- QIS Global Systemically Important Banks (G-SIB), en què s'inclouïa anàlisi d'actius i passius en les carteres bancària i de *trading*.
- QIS Revisió del Mètode Estàndard de Risc de Crèdit, en què es quantificaven els impactes presentats en el document en fase consultiva pel que fa al BCBS.
- QIS Public Sector Entities, en què es quantificava el pes d'aquesta tipologia d'acreditats dins les diferents carteres del banc.
- Survey Leveraged Lending, incloent-hi una definició d'aquesta tipologia d'acreditats i el seu pes en les diferents carteres del banc.
- QIS *Shadow Banking*, per conèixer el pes d'aquesta tipologia d'acreditats en les exposicions del banc.
- QIS per mesurar els llindars proposats en les directrius sobre el risc Credit Value Adjustment (CVA), en el marc del procés de supervisió, revisió i avaluació (SREP, acrònim en anglès).

Finalment, cal comentar que s'ha endegat el Projecte d'Homogeneïtzació de les Opcions i Discrecionalitats Nacionals (més de 150 àrees identificades), iniciat a instàncies del Banc Central Europeu

- Inici del projecte Risk Data Agregation (RDA): el gener de 2013 el Comitè de Basilea va emetre una nova regulació (BCBS - 239 - «Principles for Effective Risk Data Aggregation and Risk Reporting»), en què es defineixen 14 principis per enfortir les capacitats d'agregació de dades i generació d'informes de riscos de les entitats financeres. Inicialment és aplicable a les entitats designades com a bancs globals sistèmics (G-SIFI), i serà de compliment obligat el gener de 2016. Addicionalment, es recomana als supervisors locals que apliquin aquests principis als bancs identificats com a locals sistèmics, amb aplicació en els tres anys següents a la seva designació.

CaixaBank, de manera proactiva i avançada, ja que no és considerat banc global sistèmic, ha iniciat un programa per implementar els principis de RDA.

Davant la comunicació remesa pel Banc d'Espanya, segons la qual el Grup CaixaBank serà considerat com «una altra entitat d'importància sistèmica» amb efecte 1 de gener de 2016,

L'adopció d'aquests principis podria arribar a ser exigible en l'exercici 2019, en cas que el supervisor assumeixi la recomanació de BCBS.

L'objectiu d'aquest programa per al Grup és millorar el control del procés de generació d'informació de riscos, de manera que formi part de la cultura de *reporting* que caldrà fer en el futur, mitgant i reduint el risc d'introduir errors en la generació d'informes, així com millorant l'eficiència del procés productiu d'informació. És un projecte en què s'involucra diferents àrees de CaixaBank, com ara Sistemes, Riscos i Intervenció i Comptabilitat.

El 2015 s'han assolit diverses fites en diferents àrees d'aquest programa:

- En Governança destaca la creació i l'inici d'operacions del Comitè del Govern de la Dada i Qualitat d'Informació, liderat per tres membres del Comitè de Direcció.
  - En Model de Dades s'ha avançat significativament en la construcció del Diccionari de dades i s'han definit mètriques i dimensions segons metodologia RDA, com a part d'un projecte transversal.
  - En Model de Processos s'ha creat la metodologia per assegurar el compliment RDA dels processos (ja siguin manuals o automàtics).
  - En Validació s'ha creat el qüestionari d'autoavaluació i l'exercici de validació.
- Ple desenvolupament de la Supervisió Bancària per part del MUS (en funcionament des del novembre de 2014), seguint les pautes establertes per part d'EBA. En conseqüència, aquest organisme va assumir aquesta funció que abans exercia el Banc d'Espanya (en el cas del Grup), i va crear equips conjunts de supervisió (*joint supervisory teams*) integrats per personal del BCE i del Banc d'Espanya, que són els encarregats del seguiment recurrent del Grup.
  - Aplicació de la Directiva 2002/87/EC amb les necessitats d'informació suplementàries que s'hi inclouen, relatives al conglomerat financer segons definició de la mateixa norma.
  - Seguiment dels desenvolupaments mitjançant actes delegats i estàndards tècnics de la Directiva de reestructuració i resolució bancària (BRRD), en particular, en relació amb els indicadors mínims que s'han d'incloure en els plans de recuperació, les circumstàncies perquè una entitat entri en resolució, les contribucions als fons de resolució nacionals i als fons únic de resolució, així com als requisits mínims de fons propis i passius elegibles (MREL).
  - Anàlisi de les implicacions sobre la Directiva sobre mercats d'instruments financers, coneguda com a «MiFID 2» i el Reglament (MiFIR) i les seves modificacions al Reglament sobre derivats OTC, entitats de contrapartida central i registre d'operacions (Reglament EMIR), en particular en relació amb les consultes d'ESMA per a l'assessorament tècnic a la Comissió Europea en el desplegament de la norma.
  - *Norma Internacional d'Informació Financera (NIIF) 9 «Instruments financers»*

La NIIF 9 estableix de manera exhaustiva el conjunt de requeriments comptables per al registre i la valoració dels actius i passius financers (excloent-ne la part relativa a macrocobertures). La seva data de primera aplicació és l'1 de gener de 2018, moment en què reemplaçarà l'actual Norma Internacional de Comptabilitat (NIC) 39 «Instruments financers: reconeixement i valoració».

Respecte de la classificació i valoració dels actius financers, l'enfocament de la NIIF 9 es basa a considerar de manera conjunta tant les característiques dels fluxos de caixa que es deriven dels instruments com el model de negoci sota el qual es gestionen. A la pràctica, es redueixen el nombre de carteres i els models de deteriorament previstos actualment en la NIC 39. Els actius financers els fluxos de caixa dels quals representen només pagaments de principal i interessos es registren a cost amortitzat si es mantenen en un model de negoci que té com a objectiu cobrar els fluxos anteriors, mentre que es valoren a valor raonable, registrant els canvis de valoració en altres ingressos i despeses, si l'objectiu és tant cobrar els fluxos com vendre'ls. La resta d'actius financers, entre ells els que incorporen derivats implícits, s'hauran de valorar íntegrament a valor raonable amb canvis registrats en el compte de pèrdues i guanys.

Per a tots els actius que no estiguin valorats a valor raonable amb canvis registrats en el compte de pèrdues i guanys, les entitats hauran de reconèixer les pèrdues esperades de crèdit diferenciant entre els actius la qualitat creditícia dels quals no ha empitjorat de manera significativa des del seu reconeixement inicial d'aquells actius que sí que ho han fet.

És precisament la part corresponent al deteriorament de valor de la NIIF 9 la que presenta canvis més substancials respecte de l'actual model de NIC 39, basat en la comptabilització de les pèrdues incorregudes per risc de crèdit. En particular, la NIIF 9 requerirà que una entitat basi el seu mesurament de les provisions per insolvències utilitzant un enfocament de deteriorament que diferència entre tres estats. El mesurament de les pèrdues esperades depèn de si s'ha produït un increment significatiu en el risc de crèdit des del reconeixement inicial, de tal manera que: (i) la pèrdua esperada en l'horitzó temporal de 12 mesos (estat 1) s'aplica a tots els actius (des del seu reconeixement inicial), sempre que no hi hagi un increment significatiu del risc de crèdit; (ii) la pèrdua esperada total (estats 2 i 3) s'ha de registrar quan s'ha produït aquest increment significatiu del risc de crèdit, mesurat en base individual o col·lectiva. Per als actius financers considerats com a deteriorats que estan classificats en l'estat 3, els interessos financers es meritran sobre el valor net comptable.

L'avaluació respecte de si s'ha produït un increment significatiu en el risc de crèdit s'ha de basar en informació raonable i sustentable que estigui disponible sense cost o esforç desproporcionat, que sigui indicativa d'increments en el risc creditici des del reconeixement inicial, i ha de reflectir informació històrica, corrent i amb vista al futur (*forward-looking*).

De la comparació del nou model de pèrdua esperada previst en la NIIF 9 amb l'actual model de pèrdua incorreguda previst en la NIC 39 convé destacar el següent:

- En el moment del reconeixement inicial, la NIIF 9 requereix el reconeixement de la pèrdua esperada en l'horitzó temporal de 12 mesos per a totes les activitats típiques de préstec i crèdit originades pel Grup, incloent-hi els nous préstecs que es concedeixin, així com per a tots els instruments de renda fixa que s'adquireixin i de manera independent a la seva qualificació creditícia inicial,
- En el model de pèrdua esperada hi haurà un increment en el judici necessari per determinar la informació *forward-looking* i les hipòtesis de comportament que afecten la vida dels instruments que s'han de considerar, i de quina manera aquestes hipòtesis s'incorporen en la valoració de la pèrdua esperada,
- El mètode usat per al càlcul de la pèrdua esperada serà més complex, en certa manera comparable a la complexitat associada a l'ús de models avançats IRB a l'efecte de capital, utilitzant conceptes similars com ara la probabilitat d'impagament (PD – *probability of default*), la quantificació de totes les pèrdues

que poden resultar en l'impagament (LGD – *loss given default*) i l'exposició dels saldos deguts quan s'esdevé l'impagament (EAD – *exposure at default*).

- Hi haurà altres factors que poden donar lloc a variabilitat en les pèrdues de crèdit esperades registrades en el compte de pèrdues i guanys. Entre altres, s'espera que els canvis en les probabilitats d'impagament (PD) generaran variacions en la quantitat total de pèrdues que s'han de reconèixer sota l'enfocament de pèrdua esperada, cosa que no succeeix necessàriament amb el model de pèrdua incorreguda.

En relació amb els passius financers, les categories previstes en la NIIF 9 són similars a les previstes actualment en la NIC 39 i la seva valoració no canviarà, excepte pel requisit de registrar les variacions en el valor raonable relacionades amb el risc propi de crèdit com un component del patrimoni en el cas de mantenir passius financers als quals s'ha aplicat l'opció de valor raonable.

Per a la comptabilitat de cobertures s'ha reemplaçat la granularitat dels actuals requeriments de la NIC 39 per un nou model capaç de reflectir millor en els estats financers les activitats internes de gestió de riscos. Hi ha canvis respecte de la NIC 39 en diversos aspectes, com les partides cobertes, els instruments de cobertura, la comptabilització del valor temporal de les opcions i l'avaluació de l'eficàcia, que permetran a les entitats amb activitat financera del Grup ampliar les operacions a les quals s'aplica la comptabilitat de cobertura i facilitar-ne l'aplicació, mentre que la resta d'entitats es veuran beneficiades principalment per la possibilitat de cobrir riscos no financers.

El Grup ha iniciat els treballs preparatoris per a la implementació d'aquesta norma. Liderat per un Comitè de Projecte Intern, l'objectiu principal és la realització de les tasques necessàries per a la implementació de la NIIF 9, en la totalitat d'àrees del banc afectades, de manera que se'n garanteixi el compliment en la data de primera aplicació, i avaluar els potencials impactes quantitatius i qualitatius (en negoci, infraestructura, etc.) amb prou anticipació a l'efecte de la seva millor gestió.

Entre les principals tasques del Comitè, destaquen:

- Elaborar en un primer moment una definició d'enfocament que permeti identificar els aspectes clau de la nova norma comptable, un diagnòstic dels diferents aspectes que cal analitzar i un pla d'acció a l'efecte de garantir la implantació de la NIIF 9,
- Garantir la identificació i planificació de totes les necessitats quantitatives i qualitatives i de planificació d'aquestes, de manera adequada per tal d'aconseguir una implementació a la data d'aplicació,
- Garantir la capacitat de fer un càlcul d'impacte previ a la data de primera aplicació.

El Comitè, liderat per la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital, en coordinació amb la Direcció Corporativa de Gestió Global de Risc, és l'enllaç amb el Comitè de Direcció del Grup i també s'encarrega de la gestió operativa i la presa de decisions estratègiques (recursos, terminis, definició de models, etc.).

El projecte l'integren diferents equips (sistemes, models, *impairment*, intervenció, polítiques comptables, seguiment), que són els encarregats de la gestió del dia a dia del projecte. Addicionalment, s'ha creat un Comitè de Seguiment, format pels responsables de les àrees esmentades.

S'han definit una sèrie d'objectius principals d'implantació, relatius tant a la classificació i la valoració com al model de provisions que es va iniciar en l'exercici 2015 i s'estendrà fins al 2017, moment en què s'espera el desenvolupament operatiu del càlcul.

L'Entitat està actualment calculant els impactes potencials que l'aplicació de la NIIF9 pot tenir en el valor dels actius i passius financers actualment reportats, incloent-hi l'estimació de les provisions per insolvències.

Aquesta transformació estructural per la qual està travessant el marc bancari europeu ha tingut una influència molt significativa en el dia a dia de la Gestió de Riscos i ha motivat una nova evolució interna per adaptar-s'hi i superar de manera adequada aquests reptes.

- **Amenaces ancorades en l'evolució tecnològica.** La proliferació accelerada de solucions digitals a les necessitats de clients particulars i d'empreses està donant lloc a nous patrons de consum, de pagament, d'estalvi i de finançament. En aquest context, estan apareixent múltiples *FinTechs*: empreses de nova creació, que presten serveis vinculats a la indústria financera, basant-se en innovacions disruptives en tecnologies de la informació i la comunicació (TIC). En concret, posen en valor una combinació de nous llenguatges de programació, més capacitats d'emmagatzematge i processament de dades, algoritmes analítics, menors restriccions legals/regulatòries (també s'inclouen en el concepte de *shadow banking*) i models de negoci més lleugers en costos.

També d'origen tecnològic són els «ciberatacs», que consisteixen en l'accés fraudulent a les dades contingudes en les infraestructures tecnològiques d'informació i comunicació de l'Entitat, o manipulació fraudulenta dels processos desenvolupats mitjançant aquestes infraestructures, i que cerquen un benefici per als qui els cometen. A més del perjudici per als clients corresponents, tot això pot ser objecte de sancions econòmiques i de lucre cessant amb altres clients per la imatge de vulnerabilitat que han transmès les entitats que els han patit, amb una repercussió mediàtica immediata. Els creixents hàbits de compra en línia/mòbil dels clients faciliten l'actuació de grups criminals, la capacitat i l'abast dels quals estan augmentant de manera notòria.

Entre els bancs que han contestat el qüestionari de Risk Assessment d'EBA, el 95% constata que la sofisticació i complexitat més gran de les TIC està generant noves amenaces a les seves infraestructures tecnològiques. En la mateixa línia, cal destacar que, dels cinc principals factors de risc que esmenten els directius de serveis financers consultats per Willis en el seu estudi, tres d'ells fan referència a les amenaces tecnològiques i les inversions o pèrdua de negoci que suposen per a institucions financeres.

- **Confiança i imatge del sector.** En quart lloc continua sense recuperar-se la confiança de la societat espanyola i europea en la banca, en un context complex, al qual els factors abans esmentats també estan contribuint (crisi financera, reacció regulatòria de vegades generalitzada, escàndols sobre la gestió de la informació de clients, etc.). En aquesta línia, també estarien enquadrades les sancions a determinades entitats financeres a escala global, en matèria del denominat «*risc de conducta*». Aquest concepte englobaria males pràctiques en el disseny, la venda i la postvenda de productes i serveis financers, amb què l'entitat financera hauria aprofitat el fet de tenir més informació i control del procés per obtenir un benefici més gran, cosa que hauria generat un perjudici a clients, a contraparts o a inversors. A efectes de consum de capital, aquests perjudicis econòmics quedarien recollits en el mesurament i la gestió del risc operacional.

Així mateix, la crisi econòmica, l'elevat palanquejament de famílies i d'empreses, i la pèrdua de valor de les inversions en productes financers, entre altres aspectes, han provocat una erosió generalitzada de la imatge sectorial. Les millors pràctiques i la major sensibilitat social que ha aplicat el Grup CaixaBank en la mitigació dels impactes han repercutit en una diferenciació a ulls dels clients i de l'opinió pública en general; no obstant això, l'Entitat també s'ha vist afectada per aquest deteriorament de la reputació i continuarà treballant per millorar-la.

En conclusió, i amb aquests factors de risc confluint en un entorn complex per a la seva activitat, el Grup CaixaBank ha fet un esforç molt rellevant i diferencial respecte d'exercicis anteriors, per evolucionar el seu marc de gestió de riscos, descrit a continuació, i alinear-lo amb les millors pràctiques internacionals.

En aquest apartat general, es descriuen els següents elements centrals d'aquest marc de gestió:

- La cultura de riscos, que, entre altres, s'articula a través dels principis generals de gestió del risc (principalment enfocats a risc de crèdit) i la formació a empleats
- L'estructura de govern i l'organització
- El mapa de riscos corporatiu
- El marc d'apetit al risc
- El model de control intern

Cultura de riscos

Principis generals de gestió del risc

Es resumeixen a continuació els principis generals que regeixen la gestió del risc a CaixaBank.

- El risc és inherent a l'activitat de CaixaBank:

La creació de valor en la prestació de serveis d'intermediació financera implica, en diversos graus, l'assumpció de riscos que cal gestionar de manera adequada. Els més rellevants són: risc de crèdit, de mercat, de liquiditat, estructural de tipus d'interès, de participades, operacional i reputacional.

- Responsabilitat última del Consell i implicació de l'Alta Direcció:

El Consell d'Administració té l'última responsabilitat en la gestió del risc. Aprova i revisa periòdicament les principals polítiques i estratègies. La Direcció està implicada en la gestió del risc:

- Informa el Consell d'Administració sobre la situació i l'evolució dels riscos del Grup, a temps i amb visió global. També atén les peticions addicionals d'informació que els òrgans de govern de l'Entitat consideren oportunes.
- Analitza en el Comitè Global del Risc la situació i l'evolució de les principals magnituds del risc, i proposa accions en l'àmbit de la gestió per garantir l'aplicació de les millors pràctiques. Les decisions del Comitè Global del Risc són col·legiades.

- Perfil de risc mitjà-baix.

El perfil objectiu de CaixaBank és mitjà-baix, cosa que es tradueix en un objectiu de *rating* en la categoria AA/A. El risc i la rendibilitat de les operacions contractades, el grau de confiança de les eines estadístiques utilitzades en el mesurament dels riscos i el nivell i la composició de capitals seran coherents amb aquest nivell de solvència.

- Implicació de tota l'organització.
  - Les àrees de risc i control identifiquen, de manera global, la totalitat dels riscos que afecten l'activitat, i desenvolupen la gestió i control dels riscos com a tasca principal amb equips especialitzats.
  - Les unitats de negoci de la Xarxa i els centres operatius dels Serveis Centrals són els que disposen del coneixement de primera mà dels clients i de les operacions, factor indispensable per a la documentació i admissió adequades i per al seguiment de la seva evolució.

- Cicle de vida de les operacions.

La gestió comprèn el cicle complet de les operacions: des de l'anàlisi prèvia a la concessió, el seguiment de la solvència i la rendibilitat, fins al reemborsament o la recuperació dels actius deteriorats

- Decisions conjuntes, tenint en compte que hi ha un sistema de facultats i que sempre es requereix l'aprovació de dos empleats.

- Independència de les unitats de negoci i operatives.

La funció de risc és independent de les unitats de negoci i operatives, i està subjecta a les decisions del Consell d'Administració i de la Direcció General.

- Concessió partint de la capacitat de devolució del titular i d'una rendibilitat adequada.

- Homogeneïtat en els criteris i les eines utilitzades.

La definició dels riscos, els criteris d'anàlisi i les eines per a la gestió i el seguiment són homogenis en tota l'organització. Les polítiques i procediments de risc estan publicats en la normativa interna, a disposició de tota la plantilla. La identificació dels riscos té en compte el desenvolupament de nous productes i negocis, així com els canvis rellevants en els existents, per garantir que s'adeqüen al perfil de risc de l'Entitat.

- Descentralització de les decisions.

La integració en els sistemes del quadre de facultats facilita la descentralització de les decisions, per adoptar-les tan a prop del client com es pugui i assegurar a la vegada l'autorització dels riscos per nivell adequat. Els empleats disposen d'informació adequada per dur a terme la identificació, gestió i comunicació dels riscos, i coneixen les responsabilitats que tenen assignades en relació amb aquestes funcions.

- Ús de tècniques avançades.

El mesurament i anàlisi dels riscos s'efectua amb eines i mètodes avançats, d'acord amb les millors pràctiques del sector. Entre altres, s'utilitzen els càlculs de probabilitat d'incompliment a través d'eines de *rating* i *scoring*, els càlculs de severitat i pèrdua esperada de les diferents carteres i eines de rendibilitat ajustada al risc, tant a nivell de client com d'oficina. També s'efectuen càlculs de valor en risc (VaR) per a les diferents carteres, com a element de control i fixació de límits dels riscos de mercat, i la identificació dels diferents riscos operacionals per a cadascuna de les activitats de CaixaBank tant amb tècniques quantitatives com el càlcul de valor en risc (VaR), com a qualitatives mitjançant els indicadors de risc (KRI), els processos d'autoavaluació de riscos operacionals i l'establiment de plans d'acció i mitigació de riscos.

Totes les actuacions en l'àmbit del mesurament, seguiment i gestió del risc es duen a terme d'acord amb la recomanació del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea i la normativa que estableixen les directives europees i la legislació espanyola vigent.

- Dotació de recursos adequats.

Els recursos humans i tècnics assignats a la funció de gestió del risc són adequats en nombre i qualitat per complir els seus objectius.

Formació

Durant el 2015 cal destacar que, amb l'objectiu que els directors d'oficines, gestors de banca premier i assessors de banca privada del Grup ofereixin el millor servei als clients i consolidin la seva confiança, més de 5.000 directors i gestors de banca premier han obtingut el diploma d'Assessorament Financer de la UPF School of Management (de la Universitat Pompeu Fabra) i gairebé els mateixos han obtingut el Certificate in Wealth Management del Chartered Institute for Securities & Investment (CISI), titulació reconeguda entre les entitats financeres (com ara HSBC, BNP Paribas, Credit Suisse, Banc Nacional d'Abu Dhabi, Citi Bank, UBS, Barclays o Deutsche Bank) com a referent no solament de coneixements en assessorament financer, sinó també en codis de conducta i ètica necessaris per a l'excel·lència en l'atenció al client. D'aquesta manera el Grup es converteix en la primera entitat financera espanyola que certifica la formació dels seus empleats amb un diploma de postgrau universitari en Assessorament Financer i amb un certificat internacional de gran prestigi en el sector financer.

En l'àmbit específic de l'activitat de Riscos, la Direcció General de Riscos i la Direcció General de Recursos Humans defineixen els continguts de formació, tant en les funcions de suport al Consell d'Administració / Alta Direcció, amb continguts específics que facilitin la presa de decisions a alt nivell, com en la resta de les funcions de l'organització, especialment pel que fa a professionals de la xarxa d'oficines. Tot això es fa amb l'objectiu de facilitar la translació a tota l'organització del Marc d'Apetit al Risc, la descentralització de la presa de decisions, l'actualització de competències en l'anàlisi de riscos i l'optimització de la qualitat del risc.

L'Entitat està estructurant la seva oferta formativa a través de l'Escola de Riscos. D'aquesta manera, la formació es planteja com una eina estratègica orientada a donar suport a les àrees de negoci i alhora com el canal de transmissió de la cultura i les polítiques de riscos de la companyia, que ofereix formació, informació i eines per a tots els professionals de l'Entitat. La proposta s'articula com un itinerari formatiu d'especialització en la gestió de riscos que estarà vinculat a la carrera professional de qualsevol empleat de l'Entitat, comprenent des de Banca *Retail* fins a especialistes de qualsevol àmbit. Es busca que el personal de l'Entitat tingui un coneixement adequat de:

- el sistema financer i els diferents riscos de l'entorn econòmic i del negoci bancari;
- l'organització i el funcionament de la Gestió de Riscos en el Grup;
- els processos i les eines associats a operacions creditícies tant en l'admissió i el seguiment com, eventualment, en les fases de renegociació i recobriment;
- els productes de crèdit i del risc inherent a cadascun, així com de la legislació relativa als contractes de crèdit.

El setembre de 2015, l'Escola de Riscos va llançar la primera promoció del Certificat d'Anàlisi de Risc (destinat a 1.132 gestors comercials, amb un total 46.200 hores) i la primera promoció del Diploma de Postgrau d'Anàlisi de Risc – Especialitat *Retail* (destinat a 760 directors i subdirectors d'oficina, que totalitzen 37.900 hores de formació).

És previst que els pròxims anys, amb dues convocatòries per any, tots els empleats que facin aquestes funcions passin per aquesta Escola.

A més, durant el 2015 s'han dut a terme més de 992 hores de formació en matèria de riscos distribuïdes en diferents programes de formació que s'han ofert a empleats de les diferents àrees de riscos del Grup. Hi destaquen els següents:

- Formació en desenvolupament d'habilitats personals i professionals:
  - ComuniCAR: Curs presencial per millorar la comunicació entre els analistes de risc (ubicats en els Centres d'Admissió de Riscos, CAR) i la xarxa d'oficines.
  - Parlar en públic: Curs presencial per millorar les presentacions en públic destinat a responsables d'equips en Serveis Centrals i Directores d'Admissió de Risc (DAR) dels CAR.
- Formació en coneixements específics:
  - Formació sobre el Marc d'Apetit al Risc (MAR): destinat a analistes de riscos i departaments especialitzats l'activitat dels qual pugui tenir un impacte més gran en el compliment del MAR (p. ex. Desenvolupament Corporatiu), per introduir-los tant als propòsits, declaracions qualitatives i quantitatives de MAR com a les possibles modificacions en el seu dia a dia derivades d'aquest Marc.
  - Banca Privada: destinat a analistes de riscos, per conèixer amb més profunditat el segment de Banca Privada, els seus productes, eines comercials i respostes específiques (assessorament patrimonial) existents.
  - Formació en finances: destinat a analistes de riscos, per aprofundir en els diagnòstics sobre l'estat economicofinancer de les empreses, sobre la seva planificació financera i estats de tresoreria resultants i esquemes d'anàlisi específics per a empreses de diversos segments.
  - Nous analistes de risc: curs destinat a aquest col·lectiu per introduir-los en els criteris i les polítiques de gestió del risc, les eines de què disposen per exercir la seva funció, els principals productes de finançament existents en l'Entitat i els aspectes jurídics relacionats amb el risc. Aquest curs el fan, entre altres, una selecció d'empleats de Gestió Global de Riscos en Serveis Centrals, a fi de complementar la seva visió tècnica i conceptual amb situacions aplicades de les polítiques de risc, particularitats dels productes i reforçar les capacitats en altres riscos que no són de la seva responsabilitat directa (p. ex. mercat). Durant aquest any i el següent s'oferirà aquest curs a tots els empleats que s'han integrat fa poc als centres d'admissió de riscos de les diferents direccions territorials.

Estructura de govern i organització

Estructura de govern

El Consell d'Administració

Corresponen al Consell d'Administració, entre altres, les funcions d'aprovar l'estratègia de l'Entitat, l'organització per a la seva posada en pràctica i la supervisió i el control de la direcció de l'Entitat amb la intenció d'assegurar que aquella compleix els objectius marcats i respecta l'objecte i l'interès social.

De manera especial s'ha d'assenyalar que s'atribueix al Consell d'Administració l'aprovació de la política general de control i gestió dels riscos, així com el seguiment periòdic dels sistemes interns de formació i control. Es configura així el Consell d'Administració com l'òrgan que determina la política de risc de l'Entitat.

Així mateix, el Consell d'Administració ha fixat les seves pròpies funcions en matèria de risc, i s'ha reservat una sèrie de matèries per a la seva decisió pròpia. La taula següent mostra les matèries pròpies de decisió del Consell relacionades amb la gestió del risc, així com les seves principals funcions:

Matèries de decisió pròpies del Consell d'Administració relacionades amb la gestió del risc	Funcions de caràcter general
<ul style="list-style-type: none"> • Adopció i seguiment dels mètodes per mesurar els riscos i calcular els requeriments regulatoris de capital que comporten. • Organització al màxim nivell de les funcions de control. • Establiment de límits globals de risc. • Assegurar la coherència deguda entre la planificació estratègica, la financera i la de riscos. • Determinació de les polítiques generals d'actuació de l'Entitat en matèria de riscos i coneixement de la seva evolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Definir els principis generals de gestió del risc i del marc d'apetit al risc. • Establir la distribució de funcions al si de l'organització i els criteris per a la prevenció de conflictes d'interès. • Aprovar i revisar periòdicament les estratègies i polítiques d'acompliment, gestió, control i reducció dels riscos. • Aprovar les estratègies i procediments generals de control intern. • Conèixer els resultats de la funció de gestió i control dels riscos i de la situació de control intern, pel que fa a: risc de crèdit i contrapartida, risc de mercat, risc de liquiditat, risc estructural de tipus d'interès, risc operacional i risc associat a la cartera de participades.

Comissió de riscos

El Consell d'Administració ha delegat algunes matèries en comissions delegades. Concretament, el setembre de 2014 es va crear la Comissió de Riscos, encarregada del seguiment recurrent de la gestió de riscos.

Aquesta Comissió de Riscos ret comptes al Consell d'Administració dels acords presos en cada sessió. Així mateix, en les sessions del Consell d'Administració el President de la Comissió informa, a petició del President del Consell, de l'activitat de la Comissió, així com dels treballs efectuats i l'opinió de la Comissió respecte de temes que hagin estat prèviament tractats i que hagi de resoldre el Consell.

Per tal de reforçar les relacions de l'Àrea de Riscos amb els òrgans de govern, el Comitè Global de Riscos reporta directament a la Comissió de Riscos, de la qual depèn.

De conformitat amb el Reglament del Consell d'Administració, la Comissió de Riscos ha d'estar està composta exclusivament per Consellers no executius i que posseïxin els oportuns coneixements, capacitat i experiència per entendre plenament i controlar l'estratègia de risc i la propensió al risc de l'Entitat, en el nombre que determina el Consell d'Administració, amb un mínim de tres (3) i un màxim de sis (6). Almenys un terç d'aquests membres han de ser Consellers independents. La Comissió designa entre els seus membres el President, que ha de ser Conseller independent, i pot designar un Secretari. A falta d'aquesta última designació actuarà com a Secretari el del Consell, i, si no, un dels Vicesecretaris.

Actualment la Comissió de Riscos està composta per 5 membres, i la majoria d'ells (3 membres) són Consellers independents. El President és un Conseller independent.

La Comissió de Riscos es reunirà amb la freqüència que calgui per al compliment de les seves funcions i serà convocada pel President, a iniciativa pròpia o a requeriment del President del Consell d'Administració o de dos membres de la mateixa Comissió.

Com a principals funcions es troben, i d'acord amb l'article 13 del Reglament del Consell d'Administració:

- Assessorar el Consell d'Administració sobre la propensió global al risc, actual i futura, de l'Entitat i la seva estratègia en aquest àmbit, informar sobre el marc d'apetit al risc, assistir en la vigilància de l'aplicació d'aquesta estratègia, vetllar per tal que les actuacions del Grup siguin consistents amb el nivell de tolerància del risc prèviament decidit i efectuar el seguiment del grau d'adequació dels riscos assumits al perfil establert.
- Proposar al Consell la política de riscos del Grup.
- Proposar al Consell d'Administració la naturalesa, la quantitat, el format i la freqüència de la informació sobre riscos que ha de rebre el Consell d'Administració i fixar la que ha de rebre la Comissió.
- Revisar regularment exposicions amb els clients principals, sectors econòmics d'activitat, àrees geogràfiques i tipus de risc.
- Examinar els processos d'informació i control de riscos del Grup, així com els sistemes d'informació i indicadors.
- Valorar el risc de compliment normatiu en el seu àmbit d'actuació i decisió, entès com el risc de patir deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori, o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.
- Informar sobre els nous productes i serveis o sobre canvis significatius en els existents.
- Examinar, sense perjudici de les funcions del Comitè de Remuneracions, si els incentius previstos en els sistemes de remuneració tenen en consideració el risc, el capital, la liquiditat i la probabilitat i l'oportunitat dels beneficis.

D'acord amb l'article 42 del RD 84/2015, també correspon a la Comissió de Riscos:

- Vigilar que la política de preus dels actius i passius que s'ofereixen als clients sigui consistent amb el pla empresarial i l'estratègia de risc de l'Entitat. Si no ho és, presentar al Consell un pla per esmenar-la.

Organització

Direcció de Riscos

La funció de riscos a CaixaBank es duu a terme a través d'una Direcció General responsable dels riscos del Grup i independent de les àrees de negoci, tant des del punt de vista jeràrquic com funcional. En depenen la Direcció Corporativa d'Anàlisi i Concessió de Particulars, amb responsabilitat en l'anàlisi i la concessió de crèdit a clients detallistes; la Direcció Corporativa d'Anàlisi i Concessió d'Empreses, amb responsabilitat en l'anàlisi i la concessió de risc a la resta de segments de negoci i a sectors especialitzats (empreses i pimes, corporativa, sector públic-sobirà, entitats financeres, immobiliari, *project finance*, sector turisme i agroalimentari), i la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc, amb responsabilitat en la gestió dels riscos en l'àmbit corporatiu i la tutela de la sanitat de l'actiu i els mecanismes de solvència i garantia. També depenen de la Direcció General de Riscos, de manera independent de les direccions corporatives abans esmentades, el Comitè Permanent de Crèdits, que té facultats delegades pel Consell per a l'aprovació

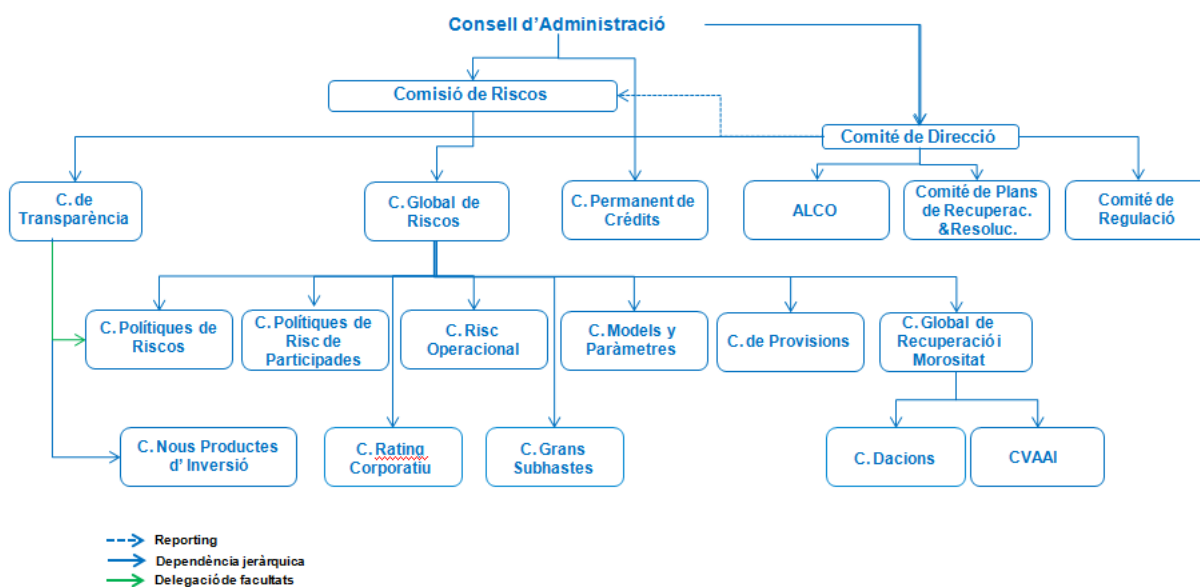
d'operacions, i la Direcció de Validació de Models de Risc, que avalua els procediments de gestió i control perquè el nivell de risc s'adapti a l'estratègia i al perfil de l'Entitat, així com la validació dels models interns de risc.

Dins les funcions de la Direcció de Riscos es troba la identificació, valoració i integració de les diferents exposicions, així com la rendibilitat ajustada al risc de cada àmbit d'activitat, des d'una perspectiva global del Grup CaixaBank i d'acord amb la seva estratègia de gestió.

D'altra banda, una de les missions més rellevants de la Direcció de Riscos, en col·laboració amb altres àrees de l'Entitat, és liderar la implantació en tota la xarxa territorial dels instruments que permetin la gestió integral dels riscos, sota les directrius de Basilea, per tal d'assegurar l'equilibri entre els riscos assumits i la rendibilitat esperada.

Òrgans col·legiats dins l'àmbit de riscos

L'Alta Direcció del Grup, sota la supervisió de la Comissió de Riscos, en el marc de les atribucions delegades pel Consell, configura els diversos comitès de gestió del risc, que estableixen polítiques generals d'actuació, concedeixen operacions al màxim nivell i gestionen els riscos de negoci del Grup.

- Comitè de Transparència

El Comitè de Transparència actua com a òrgan decisor per a tots els aspectes relacionats amb la transparència en el disseny i la comercialització d'instruments financers, de productes bancaris i d'assegurances d'estalvi i inversió.

Té la responsabilitat de garantir la transparència en la comercialització d'aquests productes, amb la definició i aprovació de les polítiques de comercialització, de prevenció de conflictes d'interès, de salvaguarda d'actius de clients, i de millor execució. Així mateix, valida la classificació dels nous instruments financers, productes bancaris i d'assegurances d'estalvi i inversió en funció del seu risc i de la seva complexitat, d'acord amb el que estableix la normativa MiFID, de transparència bancària i d'assegurances.

- Comitè Global del Risc

Aquest Comitè té la missió de gestionar, controlar i monitorar de manera global els riscos que afecten l'Entitat i els específics de les participacions financeres més rellevants, així com les implicacions de tots ells en la gestió de la solvència i el capital.

També serà objectiu del Comitè Global del Risc adequar l'estratègia de CaixaBank en matèria de riscos al que estableixi el Consell d'Administració en el marc d'apetit al risc; aclarir i solucionar els dubtes d'interpretació del marc d'apetit al risc, i mantenir informat el Consell de CaixaBank, a través de la seva Comissió de Riscos, de les principals línies d'actuació i de la situació en els àmbits de riscos del Grup CaixaBank.

Igualment analitzarà el posicionament global de riscos del Grup i definirà les línies mestres d'actuació que permetin optimitzar la gestió de riscos en el marc dels seus reptes estratègics.

És responsabilitat de tots els membres del Comitè Global del Risc informar el Comitè dels aspectes de la seva responsabilitat que puguin afectar la gestió global de riscos del Grup.

- Comitè Permanent de Crèdits

Analitza i, si escau, aprova les operacions dins el seu nivell d'atribucions i eleva al Consell d'Administració les que l'excedeixen. És l'última instància en l'esquema de facultats delegades; més enllà d'aquestes, la potestat de concessió retorna al Consell d'Administració.

- Comitè de Polítiques de Risc

Aquest Comitè aprova les polítiques de risc de crèdit i mercat del Grup. S'entén per polítiques les directrius que regeixen l'actuació de l'Entitat, així com els procediments que les hagin de sustentar.

El Comitè de Polítiques de Risc té la responsabilitat de fixar polítiques que estiguin alineades amb el marc d'apetit al risc establert per al Grup CaixaBank i suportin aquest marc. Les seves competències, per delegació del Comitè Global de Risc, inclouen la definició i l'aprovació de polítiques de concessió i de seguiment de riscos, així com les polítiques de morositat i de recuperacions.

El Comitè de Polítiques de Risc, per delegació del Comitè de Transparència, ha d'analitzar i aprovar els productes d'actiu, i s'ha d'assegurar que el disseny o modificació d'aquests productes s'ajusta a la normativa que en regula la comercialització.

- Comitè de Polítiques de Risc de Filials

El Comitè de Polítiques de Risc de Filials aprova les polítiques de risc de crèdit i mercat relacionades amb les filials del Grup CaixaBank. Aquest Comitè té les mateixes responsabilitats i competències que el Comitè de Polítiques de Risc per al perímetre d'empreses filials.

Al seu torn, al si del Comitè de Polítiques de Risc de Filials s'informarà les filials de l'evolució de principals magnituds de risc i dels canvis legislatius en l'organització i en circuits de risc que les puguin afectar. Així mateix, les filials informaran de l'evolució de riscos dels seus negocis.

- Comitè de Risc Operacional

S'ocupa, dins el marc integral de gestió de risc operacional, d'aplicar, revisar i transmetre aquest marc, així com de la identificació dels punts crítics, i establir procediments de control i mitigació del risc operacional.

- Comitè de Models i Paràmetres

El Comitè de Models i Paràmetres revisa i aprova formalment els models i paràmetres del risc de crèdit i mercat (incloent-hi el risc de contrapart-crèdit en l'activitat de tresoreria i operacional), així com qualsevol metodologia derivada de la funció de control que exerceix.

- Comitè de Provisions

S'ocupa de la modificació de la qualificació i les cobertures comptables dels crèdits vinculats als acreditats avaluats individualment partint d'evidències objectives de deteriorament, així com de la modificació dels criteris d'estimació de la provisió dels actius el deteriorament de valor dels quals s'estima de manera col·lectiva i, en general, de qualsevol modificació en l'estructura de dotació que suposi un impacte significatiu en les provisions de deteriorament de la cartera creditícia.

- Comitè Global de Recuperacions i Morositat

Analitza els objectius de morositat traslladats per l'Alta Direcció i els trasllada a les carteres gestionades i als actors del procés. Duu a terme el seguiment i la monitorització del nivell de compliment dels objectius marcats i coordina amb les diferents àrees les mesures necessàries per a la seva correcció en cas de desviacions. Defineix i fa el seguiment de les polítiques i els procediments de recuperacions, la implantació dels quals s'ha de presentar al Comitè de Polítiques perquè l'aprovi. Efectua el *reporting* al Comitè Global de Risc sobre les competències transferides.

- Comitè de Nous Productes d'Inversió

Òrgan delegat del Comitè de Transparència que té com a objectiu assegurar que les àrees involucrades en la gestió *ex ante* i *ex post* a la contractació coneixen amb deteniment les característiques dels productes financers d'inversió que suposin una nova contractació amb clients o modificacions d'enfocament en el seu tractament, gestió o seguiment posterior a la contractació, i assegurar també que tots els seus components de risc i operatius estan perfectament adaptats i s'adeqüen al marc establert per la Direcció.

- Comitè de *Rating* Corporatiu

Aprova i/o modifica les qualificacions corporatives internes, proposades pels analistes, així com els seus venciments, tant en la modalitat estàndard com en *pre-rating*.

- Comitè de Grans Subhastes

Estudia i autoritza l'adjudicació d'actius immobiliaris amb un deute superior als 600.000 €. Especialment, la concreció de la postura de subhasta i la presa de decisions de qualsevol tipus amb relació a les subhastes (p. e. paralització de la subhasta).

- Comitè de Dacions

Estableix les polítiques d'actuació necessàries per a cada cas en el supòsit de dació, o el que és el mateix, adquisició de béns immobles posats en garantia d'operacions creditícies de particulars i la seva posterior subrogació a BuildingCenter.

- Comitè de Valoració i Adquisició d'Actius Immobiliaris

Analitza i, si escau, aprova, a proposta de la Direcció Territorial corresponent, les operacions de compra d'actius immobiliaris acceptats en pagament d'operacions de crèdit, concedides a promotors immobiliaris, tenint en compte els aspectes legals de l'operació, el valor de taxació i les

expectatives de la inversió. També aprova la compra d'actius immobiliaris procedents d'empreses en concurs de creditors i excepcionalment quan és la millor opció de recuperació d'una inversió.

- Comitè ALCO

Hi ha altres comitès no dependents de la Direcció de Riscos, com el Comitè ALCO (*Asset and Liability Committee*), les funcions del qual afecten els riscos de liquiditat, de tipus d'interès i de canvi en l'àmbit dels riscos estructurals i proposa la realització de cobertures i emissions per gestionar-los.

- Comitè de Plans de Reestructuració i Resolució

Un altre comitè no dependent de la Direcció de Riscos és el Comitè de Plans de Reestructuració i Resolució (CPRR), que coordina tots els aspectes relacionats amb els plans de recuperació i resolució.

En el procés d'elaboració del Pla de Recuperació, el CPRR determina l'abast del Pla i les àrees implicades, en proposa l'actualització com a freqüència mínima anual d'acord amb la normativa aplicable i dirigeix el projecte, supervisant i controlant el procés d'elaboració, que correspon a l'Oficina del Projecte.

En el procés d'aprovació del Pla de Recuperació, el CPRR valida l'Informe proposat per l'Oficina del Projecte i l'eleva al Comitè de Direcció.

En relació amb els indicadors de recuperació, el CPRR revisa trimestralment l'informe que elabora l'Oficina del Projecte i, en funció de la situació presentada en aquest informe, podria elevar una proposta d'activació/tancament d'un Pla de Recuperació.

En l'àmbit dels plans de resolució, el CPRR coordina les peticions d'informació de les autoritats de resolució nacionals (Banc d'Espanya / FROB) i europea (Junta Única de Resolució).

Mapa de riscos corporatiu

L'entorn actual d'evolució del sistema financer i la transformació del marc regulatori han posat de manifest la creixent rellevància de l'avaluació dels riscos i del seu entorn de control.

El Grup CaixaBank disposa d'un «Mapa de Riscos Corporatiu» per a la identificació, el mesurament, el seguiment, el control i el *reporting* dels riscos, coordinat per l'Àrea de Control Intern, que ofereix una visió integral dels riscos associats a les activitats corporatives del seu entorn de control.

El Mapa de Riscos Corporatiu va incloure la formalització d'un Catàleg de Riscos Corporatiu el març de 2014, que facilita el seguiment i *reporting*, intern i extern, dels riscos de l'Entitat, agrupats en dues categories principals: riscos associats a l'activitat financera de l'Entitat i riscos associats a la continuïtat de l'activitat.

Els principals riscos que es reporten de manera periòdica a la Direcció i als òrgans de govern són:

- Riscos associats a l'activitat financera de l'Entitat
  - **Crèdit:** pèrdua de valor dels actius del Grup CaixaBank davant una contrapartida pel deteriorament de la capacitat d'aquesta per fer front als seus compromisos.

- **Mercat:** Pèrdua de valor dels actius o increment de valor dels passius de la cartera de negociació del Grup, per fluctuacions dels tipus o preus en els mercats on es negocien aquests actius i passius.
  - **Estructural de tipus (interès i canvi):** efecte negatiu sobre el valor econòmic del balanç o sobre els resultats, derivat de canvis en l'estructura de la corba de tipus d'interès o fluctuacions del tipus de canvi.
  - **Liquiditat:** Dèficit d'actius líquids per satisfer els venciments contractuals dels passius, els requisits regulatoris o les necessitats del negoci.
  - **Actuarial:** increment del valor dels compromisos contrets per contractes d'assegurança amb clients i per pensions amb empleats arran de la divergència entre les estimacions de sinistralitat i tipus i l'evolució real d'aquestes magnituds.
  - **Situació de recursos propis:** restricció de la capacitat del Grup CaixaBank per adaptar el seu volum de recursos propis a les exigències normatives o a la modificació del seu perfil de risc.
- Riscos associats a la continuïtat de l'activitat
    - **Legal/Regulatori:** pèrdua o disminució de rendibilitat del Grup CaixaBank a conseqüència de modificacions en el marc regulatori o d'errades judicials desfavorables per a l'Entitat.
    - **Compliment:** deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.
    - **Operacional:** pèrdues derivades de la inadequació o fallada de processos interns, persones i sistemes, o degudes a successos externs. Inclou les categories de risc que estableix la normativa.
    - **Reputacional:** menyscabament de la capacitat competitiva per deteriorament de la confiança en CaixaBank d'alguns dels seus grups d'interès, a partir de l'avaluació que aquests grups efectuen de les actuacions o omissions, realitzades o atribuïdes, de l'Entitat, la seva Alta Direcció o els seus òrgans de govern.

CaixaBank ha posat el focus en la solvència i la qualitat com a prioritats estratègiques per reforçar la confiança dels clients en l'Entitat. A més, en els últims anys CaixaBank ha reforçat les estructures de control intern, compliment normatiu i prevenció de blanqueig de capitals, per minimitzar la probabilitat que s'esdevinguin actuacions o omissions com les que han aflorat recentment en entitats financeres globals, amb una creixent repercussió mediàtica i en la imatge del sector.

Marc d'apetit al risc

Context

De manera creixent els reguladors i els organismes consultius del sector financer han assenyalat la conveniència de definir i implantar un marc d'apetit al risc, com a suport en la presa de decisions i en l'adopció conscient dels riscos.

En particular, es destaquen els principis rectoris publicats pel *Financial Stability Board* (novembre de 2013), que els considera un requisit per al bon govern, i per a la gestió i supervisió adequades dels grups financers. L'European Banking Authority i el Single Supervisory Mechanism han subscrit aquestes recomanacions, malgrat que encara no tenen caràcter normatiu, i les han convertit en un factor fonamental en l'avaluació

de la qualitat de govern corporatiu de les entitats financeres, en el context del Supervisory Review and Evaluation Process (SREP).

En el Grup CaixaBank, la cultura de riscos ha constituït sempre un element diferenciador de la presa de decisions i la gestió del negoci. Aquesta cultura, juntament amb les polítiques i la infraestructura de Riscos i les capacitats del seu equip humà, han permès mantenir un perfil de risc moderat i una solvència destacada en el mercat espanyol, que ha permès consolidar el lideratge de l'Entitat durant la recent crisi financera.

Fruit de la seva vocació de lideratge i excel·lència, el Grup CaixaBank ha adoptat aquest marc d'actuació, considerat entre les *best practices* del govern intern dels riscos.

Descripció i estructura

El Marc d'Apetit al Risc (d'ara endavant, el «Marc» o «RAF», com a acrònim de la seva denominació en anglès) és una eina integral i prospectiva amb la qual el Consell d'Administració determina la tipologia i els llindars de risc que està disposat a acceptar, en la consecució dels objectius estratègics i de rendibilitat del Grup.

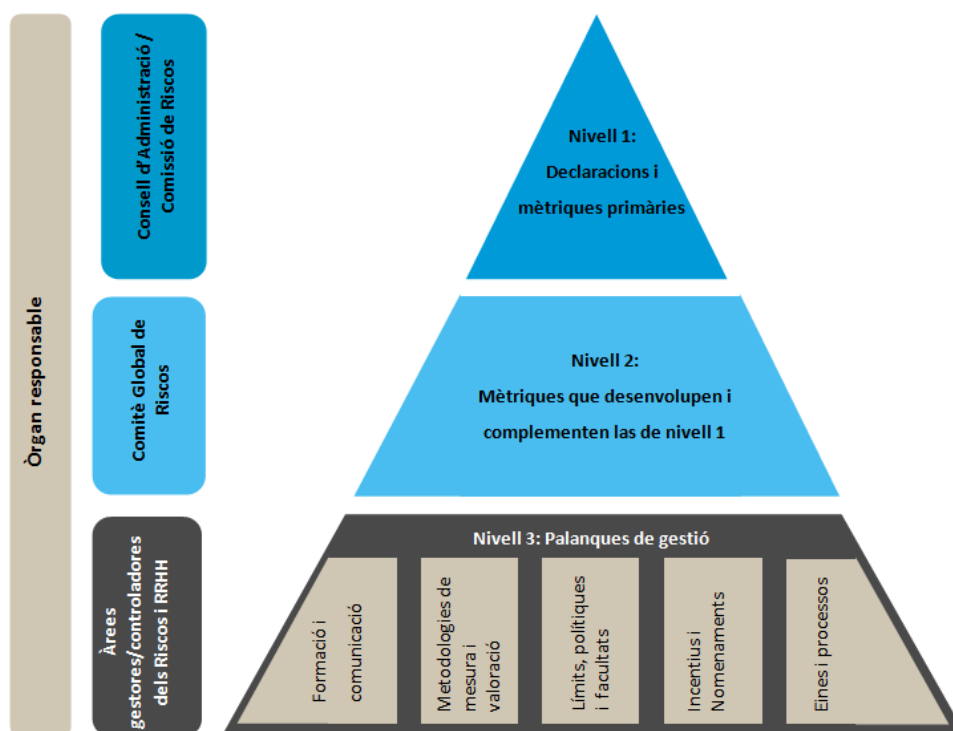
El Consell fixa quatre dimensions prioritàries que expressen l'aspiració del Grup en relació amb els riscos més rellevants. Són les següents:

- **Protecció davant pèrdues:** CaixaBank es marca com a objectiu mantenir un perfil de risc mitjà-baix i una confortable adequació de capital, per enfortir la seva posició com una de les entitats més sòlides en el mercat bancari europeu.
- **Liquiditat i finançament:** CaixaBank vol tenir la certesa d'estar permanentment en condicions de complir les seves obligacions i necessitats de finançament de manera oportuna, fins i tot sota condicions adverses de mercat, i es marca com a propòsit tenir una base de finançament estable i diversificada, per preservar i protegir els interessos dels seus dipositants.
- **Composició de negoci:** CaixaBank aspira a mantenir la seva posició de lideratge en el mercat de banca detallista i la generació d'ingressos i de capital de manera equilibrada i diversificada.
- **Franquícia:** CaixaBank es compromet en la seva activitat amb els estàndards més alts ètics i de governança, fomentant la sostenibilitat i l'acció social responsable, i assegurant-ne l'excel·lència operativa.

En línia amb les millors pràctiques del sector financer, l'estructura del Marc complementa aquestes declaracions amb mètriques i palanques de gestió, per traslladar-les de manera coherent, clara i eficaç a la gestió del negoci i dels riscos.

A continuació es representa el Marc com una estructura piramidal que culmina amb els principis i les mètriques de primer nivell, complementades al seu torn per mètriques de més detall (segon nivell), i tot això és integrat en l'activitat diària i en la presa de decisions dels empleats mitjançant les palanques de gestió (tercer nivell).

- El Nivell 1 engloba tant la Declaració d'apetit al risc com les mètriques fonamentals, a les quals s'assignen llindars d'apetit i de tolerància. És el Consell d'Administració el que defineix, aprova, monitora i pot modificar aquest nivell amb la periodicitat definida en el mateix reglament de govern del Marc, amb assessorament especialitzat i un seguiment recurrent per part de la Comissió de Riscos.

Es fixen nivells d'«apetit» i de «tolerància» per a cadascuna de les mètriques a través d'un sistema de semàfors d'alerta:

- «Semàfor verd»: objectiu de risc
- «Semàfor ambre»: alerta precoç
- «Semàfor vermell»: incompliment

Adicionalment, i per a una selecció de mètriques recollides en el *Recovery Plan*, s'ha definit un «semàfor negre» que, si s'activés, desencadenaria uns processos de comunicació i de governança propis d'acord amb la gravetat de les situacions així definides.

Amb això, s'assegura un procés integral de monitorització i escalat de potencials deterioraments en el perfil de risc de l'Entitat.

Com a exemple, s'esmenten algunes de les mètriques considerades per a cadascuna de les dimensions:

- Protecció davant pèrdues. Ràtios de solvència regulatòria, càlculs basats en els models i metodologies avançades (pèrdua esperada, VaR) i magnituds de l'àmbit comptable, com ara el cost del risc o la ràtio de morositat.
  - Liquiditat i finançament. Mètriques externes (ràtios regulatòries) i internes (de gestió).
  - Composició de negoci. Indicadors que fomenten la diversificació (per acreditat, sectorial...) i minimitzen l'exposició a actius no estratègics.
  - Franquícia. S'integren els riscos no financers (operacional, reputacional...), tant amb mètriques quantitatives com amb compromisos de tolerància zero davant l'incompliment.
- El Nivell 2 recull mètriques de més detall, que són monitorades per l'equip directiu i, en particular, pel Comitè Global de Riscos. Aquests indicadors solen derivar de la descomposició factorial dels de Nivell 1 o d'un major desglossament de la contribució al nivell d'agregació superior per carteres de risc o segments de negoci. També incorporen elements de mesurament del risc més complexos i especialitzats que permeten traslladar les mètriques de primer nivell a la presa de decisions de les unitats gestores dels riscos.

D'aquesta manera, el Consell d'Administració té la certesa que l'equip directiu monitora els mateixos riscos, més detalladament, per identificar i prevenir possibles desviacions en el perfil de risc que ha definit.

- Finalment, el Nivell 3 representa les palanques de gestió que l'equip directiu, a través de les diferents unitats de negoci i de les àrees responsables de l'admissió, seguiment i control de cada risc, defineix i implementa, per alinear l'execució amb el marc establert.

Aquests mecanismes són:

- **Formació i comunicació**, aspectes clau perquè tots els empleats que participen en la presa de decisions del Grup coneguin i interioritzin el seu grau de contribució al Pla Estratègic i al manteniment de l'apetit al risc del Consell. Tant la formació com la comunicació són dos eixos fonamentals en la consolidació i en la difusió d'una cultura de riscos clara i eficaç, en entorns tan canviants i incerts com els que s'estan vivint en el sector financer.
- **Metodologies de mesurament i valoració de riscos**, per poder proporcionar al Consell d'Administració una visió precisa, clara i consistent sobre l'exposició a cadascun dels riscos. En bona part, la funció que exerceix el RAF consisteix en la selecció i proposta als òrgans de govern de les metodologies que millor compleixen les necessitats en cada cas, combinant la perspectiva comptable, regulatòria, econòmica o de pèrdues potencials / en condicions d'estrès, segons que sigui necessari.
- **Límits, polítiques i facultats en aprovació de noves posicions de risc**: aquests tres components permeten traslladar, pel que fa a organització, procés i exposició, el que es pot fer, en coherència amb el Marc d'Apetit al Risc i els altres eixos del marc de gestió de riscos.
- **Incentius i nomenaments**: es tracta de les polítiques de Recursos Humans considerades de més impacte directe a curt termini per encaminar conductes de l'equip directiu i dels empleats en sentit ampli.
- **Eines i processos**: el Marc aprofita la infraestructura tecnològica, els sistemes d'execució i control, així com els processos de *reporting* intern existents en l'Entitat (p. ex. per a la

implantació dels límits de concentració de risc en la concessió de crèdit). També se n'han creat alguns *ad hoc*, per assegurar una gestió i un compliment adequats del govern del Marc.

Seguiment i governança del Marc d'Apetit al Risc en el Grup CaixaBank

El Consell d'Administració defineix i supervisa el perfil de risc del Grup, actualitzant les mètriques i els llindars del Marc quan ho consideri oportú. El desenvolupament del Marc durant el 2015 ha demostrat la seva utilitat per al Consell i la Comissió de Riscos com a plataforma única i integral per encaminar estratègia, gestió i control del Grup: s'hi han inclòs noves mètriques i s'han establert alguns llindars més exigents.

En tot aquest procés la Comissió de Riscos és la responsable d'assistir el Consell en aquesta tasca i de revisar amb més freqüència i profunditat l'evolució de les mètriques de nivell 1, així com el compliment dels plans d'acció per reconduir els riscos subjacents a la zona d'apetit com més aviat millor.

Per assegurar el compliment del Marc i una transparència en línia amb les millors pràctiques internacionals, s'ha definit el següent sistema de *reporting* mínim:

- Presentació mensual per part de la Direcció Corporativa de Gestió Global de Riscos en el Comitè Global de Riscos, indicant la tendència passada i futura de les mètriques de primer nivell, segons previsions del Pla Estratègic. En cas que els nivells de risc actuals siguin superiors al llindar de:
  - *Apetit*: s'assigna un «semàfor ambre o alerta primerenca» a l'indicador, i el Comitè Global de Riscos designa el responsable o comitè directiu encarregat de preparar un pla d'acció per tornar a la zona «verda», amb indicació del calendari.
  - *Tolerància*: s'assigna un «semàfor vermell», amb una explicació del motiu de la ineficàcia del pla d'acció anterior, així com una proposta d'accions correctives o mitigants per reduir l'exposició, que ha d'aprovar la Comissió de Riscos. Els membres de la Comissió informaran la resta del Consell amb la urgència i profunditat que considerin necessari.
  - *Recovery Plan*: es desencadenaria el procés de governança del Pla, que preveu un conjunt de mesures per:
    - Reduir la possibilitat que l'Entitat faci fallida o entri en un procés de resolució
    - Minimitzar l'impacte en cas de fallida, tractant d'evitar el rescat des del sector públic (*bail out*)

En aquest cas, hi ha l'obligació d'informar el supervisor dels incompliments severos i dels plans d'acció que es preveuen adoptar.

- Presentació trimestral a la Comissió de Riscos, sobre la situació, els plans d'acció i les previsions per a les mètriques de primer nivell.
- Presentació al Consell d'Administració amb periodicitat semestral, sobre la situació, els plans d'acció i les previsions per a cadascuna de les mètriques de primer nivell.

En aquestes sessions, el Consell podria establir la modificació o actualització de les mètriques i dels líndars prèviament assignats.

Així mateix, i en cas que en algun dels riscos se superi el nivell de tolerància definit i això pugui suposar una amenaça per a la viabilitat del Grup, el Consell podria activar alguna de les accions establertes al *Recovery Plan*.

Integració en els processos de planificació i exercicis d'estrès

Des de la seva aprovació el novembre de 2014, el Marc s'ha convertit en un pilar fonamental dels processos de planificació interna i de simulació davant potencials escenaris d'estrès. El 2015, es destaquen les fites següents en la seva integració, que han permès als òrgans de govern analitzar, modificar i aprovar amb ple coneixement:

- El Pla Estratègic 2015-2018, publicat en el primer trimestre de l'any, certificant la seva coherència en el pla qualitatiu i el quantitatiu amb el compliment de les declaracions i de les mètriques de nivell 1 del Marc.
- L'Informe d'autoavaluació de capital, l'Informe d'autoavaluació de liquiditat i els corresponents escenaris d'estrès: comprovació que cap de les mètriques de nivell 1 passava a estar en incompliment (vermell) en els escenaris central, debilitat o debilitat extrema.

Model de Control Intern de CaixaBank

El Model de Control Intern de CaixaBank proporciona un grau de seguretat raonable en la consecució dels objectius del Grup. Així mateix evoluciona, en línia amb les directrius dels reguladors i les millors pràctiques del sector, cap al model de les tres línies de defensa:

- La primera línia de defensa està formada per les unitats de negoci i de suport del Grup, responsables d'identificar, mesurar, controlar, mitigar i comunicar els principals riscos que afecten el Grup en l'exercici continu de la seva activitat.
- La segona línia de defensa actua de manera independent de les unitats de negoci, i té la funció d'identificar, valorar, monitorar i reportar tots els riscos materials del Grup, així com establir i desenvolupar els sistemes per fer-ne la gestió i control, i dissenyar les polítiques de compliment. La segona línia de defensa, inclou les funcions de Gestió de Riscos (p. ex. Gestió Global del Risc), Validació Interna, Compliment Normatiu i Control Intern.

El desembre de 2015, s'ha reforçat la segona línia de defensa amb la creació de la Subdirecció General de Control i Compliance, en què s'integren les funcions de Control Intern i Compliment Normatiu.

- La tercera línia, constituïda per Auditoria Interna, es responsabilitza de l'avaluació de l'eficàcia i l'eficiència de la gestió de riscos, i dels sistemes de control intern, aplicant-hi els principis d'independència i objectivitat.

Gestió Global del Risc

La Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc, dependent de la Direcció General responsable dels riscos del Grup, és la responsable de:

- dinamitzar el desenvolupament i la implantació del Marc d'Apetit al Risc,
- assegurar la seva translació i la dels principis generals de gestió del risc a les polítiques, els límits i les facultats a la gestió del risc,
- organització de la funció de riscos (estructura, dimensionament i comitès);
- ús de metodologies de mesurament i de valoració ajustades a la complexitat dels riscos;
- seguiment de les posicions i de la solvència dels acreditats, i
- seguiment dels sistemes i procediments per a la informació, la gestió i el control dels riscos.

Per atendre les necessitats d'informació, gestió i control adequat dels diferents llindars establerts, s'ha definit un sistema de *reporting* sistemàtic i periòdic adreçat als diferents òrgans de govern.

Adicionalment, des del Departament de Riscos de l'Operativa en Mercats, integrat organitzativament en la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc, s'exerceix la funció de control independent del risc estructural de tipus d'interès (IRRBB) i liquiditat. Entre altres, aquesta supervisió es materialitza en els punts següents:

- Control i seguiment de l'evolució dels riscos de liquiditat i risc estructural de tipus d'interès assumits, supervisant que s'ha complert el Marc d'Apetit al Risc aprovat pel Consell d'Administració i qualsevol altre marc que puguin establir els comitès competents.
- Validació i, si escau, realització de propostes de millora dels models i les fonts d'informació utilitzats en la gestió de tots dos riscos.
- Obtenció d'informació sobre esdeveniments rellevants i afectació en les mètriques de seguiment i control del risc de tots dos riscos.
- Presa de coneixement dels informes de recomanacions efectuats per unitats internes i tercers en la seva funció de revisió i supervisió.
- Revisió de la fiabilitat i integritat de la informació referent a la gestió de tots dos riscos que es publiqui o distribueixi internament al si dels comitès ALCO i Comitè Global de Riscos.

Validació Interna

L'Acord de Capital Basilea està orientat a determinar els requeriments mínims de capital de cada entitat en funció del perfil de risc. En l'àmbit del risc de crèdit permet a les entitats la utilització de models interns de *rating* i estimacions pròpies dels paràmetres de risc per determinar les necessitats de recursos propis.

La criticitat i importància del procés de gestió del risc i de la determinació del capital exigeix disposar d'entorns de control adequats que garanteixin la fiabilitat de les estimacions. A més, cal que l'entorn de control sigui suficientment especialitzat i que es faci de manera contínua en les entitats. En aquest sentit, la validació interna ha de complir les exigències regulatòries, i ha de representar un suport fonamental a la gestió del risc, en les seves responsabilitats d'emissió d'opinió tècnica i autorització a l'ús de models interns.

La normativa estableix la validació interna com un requisit ineludible previ a la validació supervisora que ha de dur a terme una unitat suficientment independent i especialitzada dins la mateixa entitat, amb funcions clarament establertes.

A CaixaBank la funció de validació interna l'exerceix Validació de Models de Risc (VMR), la creació de la qual va ser aprovada pel Comitè de Direcció. VMR és una funció directament dependent de la Direcció General de Riscos. Es garanteix així la seva independència de les àrees responsables del desenvolupament de models de risc i de polítiques i infraestructures de risc.

La missió de VMR és emetre una opinió tècnica sobre l'adequació dels models interns utilitzats a l'efecte de gestió interna i/o de caràcter regulatori en l'Entitat.

D'acord amb la missió, l'àmbit d'actuació de VMR engloba els riscos de crèdit, mercat i operacional, i revisa els aspectes metodològics, de gestió (usos dels models i eines de gestió, polítiques de risc, nivell de cobertura, controls, governança, implantació dels models en els processos de gestió) i la verificació de l'existència d'un entorn tecnològic amb la qualitat de dades suficient per donar suport a les necessitats dels models.

Les activitats de VMR estan alineades amb les exigències normatives dels diferents mecanismes de supervisió i coordinades amb Auditoria Interna en l'exercici de les seves funcions com a segona i tercera línia de defensa, respectivament.

Les activitats de VMR s'agrupen en tres àmbits:

- Planificació anual:

VMR disposa d'una planificació anual, que reflecteix les activitats d'anàlisi i les revisions que s'efectuaran cada any per garantir la vigència de les opinions emeses.

- Revisió i seguiment:

Mitjançant els cicles de validació, VMR manté actualitzada l'opinió sobre els diferents models i la seva integració en la gestió (per als models IRB).

En el cas de *roll-out* de models, canvis rellevants i canvis no rellevants VMR fa revisions específiques.

Revisions específiques que complementen els processos de validació ordinaris i tenen com a objectiu aportar valor addicional a les àrees de gestió de risc.

- Activitats de *reporting*:

- Memòria anual de VMR, sobre les activitats dutes a terme en l'últim exercici.
- Coordinació del procés d'actualització dels dossiers de seguiment dels models.
- Seguiment periòdic de les recomanacions emeses.

Els resultats de qualsevol activitat de revisió de VMR deriven en recomanacions i en una opinió global. L'atenció de VMR s'ha de centrar en les principals deficiències identificades, adequant el nivell de seguiment i escalat de les recomanacions en funció de la seva rellevància.

Per assolir els seus objectius, VMR ha d'actuar sota els principis generals definits en el marc global de validació de models de risc. En particular, en el procés de valoració de les revisions són especialment rellevants els principis generals següents:

- Examen crític: S'ha d'avaluar tota la informació rellevant en relació amb els models i els seus usos, i s'ha d'emetre una opinió rigorosa, profunda i fonamentada.
- Transparència: l'opinió de VMR ha de ser degudament compresa per les àrees revisades.
- Compliment Normatiu: VMR ha de complir sempre les normes internes i regulatòries que li siguin aplicables. En particular, ha d'assegurar que els models interns compleixen els requisits mínims regulatoris.

Compliment Normatiu

L'objectiu de la funció de Compliment Normatiu és la supervisió del risc de compliment, definit com el risc de patir deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.

La responsabilitat del compliment normatiu en cada Societat del Grup recau sobre els seus propis òrgans de direcció i administració, els quals han de dotar la funció dels recursos adequats per gestionar eficaçment aquest risc. L'Àrea de Compliment Normatiu de CaixaBank estableix línies d'actuació, coordinació i control amb els responsables de Compliment Normatiu de les filials.

L'Àrea de Compliment Normatiu supervisa el risc de compliment derivat de possibles deficiències en els procediments implantats, mitjançant l'establiment de controls de segon nivell dins el seu àmbit d'actuació. En cas de detecció de deficiències, les àrees de gestió afectades desenvolupen propostes d'accions de millora de les quals Compliment Normatiu en fa un seguiment periòdic. Així mateix, l'Àrea de Compliment Normatiu vetlla per les bones pràctiques en matèria d'integritat i normes de conducta, per a la qual cosa disposa, entre altres mitjans, del canal confidencial de consultes i denúncies intern per a empleats implantat en l'Entitat. Aquest Canal serveix, a més, per resoldre les denúncies relacionades amb les irregularitats de naturalesa financera i comptable que es puguin produir.

També cal destacar que l'Àrea de Compliment Normatiu és interlocutor, en matèries de la seva competència, dels principals organismes supervisors nacionals i internacionals i, si escau, coordina els requeriments que aquests organismes puguin remetre. Finalment, l'Àrea de Compliment Normatiu fa el report periòdic a l'Alta Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control sobre les seves activitats de control.

Dins l'Àrea de Compliment Normatiu, i com a una unitat independent, hi ha la Unitat de Prevenció de Blanqueig de Capitals i Finançament del Terrorisme (UPB). La UPB està dirigida i supervisada per la Comissió de PBC i FT del Grup i les seves actuacions es reporten a l'Alta Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control de CaixaBank.

Finalment, el 2015 s'ha creat una nova unitat dins l'Àrea de Compliment Normatiu la funció de la qual és la definició, implantació i supervisió de polítiques de l'Entitat i del Grup en matèries de compliment normatiu i, en particular, la coordinació en el seu àmbit amb les filials del Grup i amb les sucursals, oficines de representació i filials de CaixaBank a l'exterior.

Control Intern sobre la informació financera

El model de Control Intern sobre la Informació Financera de CaixaBank inclou un conjunt de processos dissenyats per la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital i duts a terme pel Consell d'Administració, la Comissió d'Auditoria i Control, l'Alta Direcció i el personal involucrat per tal de proporcionar seguretat raonable respecte de la fiabilitat de la informació financera que l'Entitat publica.

El model implantat es basa en els estàndards internacionals del *Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission* (COSO), així com en el conjunt de principis generals i bones pràctiques elaborats per un grup d'experts i publicat el juny de 2010 per la Comissió Nacional del Mercat de Valors en l'informe «Control intern sobre la informació financera en les entitats cotitzades».

En l'Informe Anual de Govern Corporatiu de l'exercici es descriuen amb més profunditat els mecanismes que componen els sistemes de control i gestió de riscos en relació amb el procés d'elaboració i emissió d'informació financera en l'Entitat.

Control Intern

L'Àrea de Control Intern, integrada en la Subdirecció General de Control i Compliance, creada el desembre de 2015, forma part de la segona línia de defensa i té la missió d'assegurar, raonablement, a la Direcció i als òrgans de govern, l'existència i el disseny adequat dels controls necessaris per a la gestió dels riscos del Grup.

Les seves principals funcions són:

- La coordinació del mapa de riscos corporatiu. L'Àrea de Control Intern promou el seu ús i la seva integració en la gestió i el control dels riscos per part de l'organització, tenint en compte el Marc d'Apetit al Risc definit per l'Entitat.

El mapa de riscos corporatiu inclou la sistematització de les activitats de l'Entitat, la seva distribució durant l'organització i un catàleg de riscos corporatiu. El mapa de riscos corporatiu facilita una visió corporativa homogènia de la criticitat dels riscos i del seu entorn de control.

- L'assessorament a l'Alta Direcció en relació amb els protocols de control i plans d'actuació adequats per solucionar les eventuais deficiències de control.
- El *reporting* sistemàtic i periòdic a l'Alta Direcció i als òrgans de govern sobre l'entorn de control del Grup.

En l'exercici de les seves funcions proporciona una visió transversal dels principals riscos assumits pel Grup i avalua el seu entorn de control.

Auditoria Interna

La Direcció General Adjunta d'Auditoria es responsabilitza d'assegurar la supervisió adequada del Model de Control Intern del Grup. Reporta de manera sistemàtica i periòdica al Conseller Delegat de CaixaBank, així com a la Comissió d'Auditoria i Control, òrgan supervisor de les funcions de control i responsable de la integritat del marc de control intern en el Grup.

Auditoria Interna té la missió d'agregar valor i millorar les activitats del Grup, i contribuir a la consecució dels objectius estratègics.

Auditoria Interna actua sota els principis d'independència i objectivitat, i aporta un enfocament sistemàtic i disciplinat en l'avaluació i la millora dels processos de gestió de riscos i controls, i del govern corporatiu. Supervisa les actuacions de la primera i segona línies de defensa, i actua com a tercera línia de defensa proporcionant informació independent sobre el Model de Control Intern del Grup.

Les principals funcions d'Auditoria Interna inclouen:

- Avaluar l'eficàcia i l'eficiència dels sistemes de control intern establerts per a la mitigació dels riscos associats a l'activitat de l'Entitat, amb especial atenció al següent:
  - El compliment de la legislació vigent, els requeriments dels organismes supervisors i l'aplicació adequada dels marcs de Gestió Global i Appetit al Risc definits per al sector bancari i assegurador.
  - El compliment de les polítiques i normatives internes, i l'alineació amb les millors pràctiques i bons usos sectorials, per a un Govern Intern Corporatiu adequat.
  - La fiabilitat i integritat de la informació financera i operativa, incloent-hi l'efectivitat del Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF).
  - L'ús econòmic i eficient dels recursos per part de l'Entitat.
- Aportar valor mitjançant la formulació de recomanacions proposades per solucionar les debilitats detectades en les revisions efectuades i el seguiment del seu grau d'implantació per part dels centres responsables.
- Reportar de manera periòdica, a l'Alta Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control, informació rellevant sobre les conclusions dels treballs efectuats, les debilitats detectades i les recomanacions formulades.

L'obtenció del Certificat Internacional de Qualitat de l'IIA (*Institute of Internal Auditors*) el gener de 2015 ha suposat una oportunitat per potenciar i equiparar la qualitat d'Auditoria Interna amb les millors pràctiques del sector. Aquest Certificat de Qualitat proporciona assegurament i valor afegit a la Direcció i als òrgans de govern de CaixaBank, i reforça la confiança en la funció d'Auditoria Interna pel nou Supervisor Europeu (BCE/MUS).

Auditoria Interna ha desenvolupat un Pla Estratègic específic de la funció, alineat amb el Pla Estratègic 2015-2018 de CaixaBank, les línies directrius del qual es resumeixen a continuació:

- Focalitzar les revisions en els riscos més alts del Grup CaixaBank.
- Millorar la qualitat i la comunicació en els treballs i en els informes.
- Gestionar eficientment l'equip, i potenciar el desenvolupament professional i la formació.
- Implantar un pla de sistemes, que incrementi l'eficiència.
- Supervisar «el model de les tres línies de defensa».

3.1. Risc de crèdit

3.1.1 Descripció general

El risc de crèdit és el més significatiu del balanç del Grup CaixaBank i es deriva de l'activitat bancària i asseguradora, de l'operativa de tresoreria i de la cartera de participades. L'exposició màxima al risc de crèdit, a 31 de desembre de 2015, dels instruments financers inclosos en els epígrafs «Cartera de negociació», «Actius financers disponibles per a la venda», «Inversions creditícies», «Cartera d'inversions a venciment» i «Derivats de cobertura», inclosos en el balanç de situació adjunt, així com els epígrafs «Riscos contingents» i «Compromisos contingents», inclosos en la promemòria del balanç de situació adjunt, no difereix significativament del seu valor comptable.

Respecte a l'activitat ordinària, CaixaBank orienta la seva activitat creditícia a la satisfacció de les necessitats de finançament a les famílies i a les empreses. La gestió del risc de crèdit es caracteritza per una política de concessió prudent i de cobertures adequades. La inversió creditícia, consolidada en particulars i crèdit hipotecari per a l'adquisició de primer habitatge, presenta una estructura amb un nivell de risc significativament baix pel seu alt grau de diversificació i atomització. De conformitat amb el que estableix el Marc d'Apetit al Risc de CaixaBank, l'Entitat persegueix assumir un risc de crèdit de perfil mitjà-baix, amb la voluntat de mantenir el seu lideratge en el finançament de particulars i reforçar posició en el segment d'empreses, tal com recull el Pla Estratègic 2015-2018.

Per tal de garantir el nivell de protecció adequat dels clients, persones físiques, d'entitats de crèdit, l'actual marc legal (Llei 2/2011, de 4 de març, d'economia sostenible i l'Ordre EHA/2899/2011, de 28 d'octubre, de transparència i protecció del client de serveis bancaris) obliga totes les entitats a establir polítiques, mètodes i procediments que assegurin l'estudi i concessió correctes de les operacions de crèdit. El nou concepte de «préstec responsable» estableix la necessitat de dur a terme una avaluació adequada de la solvència dels clients i de fomentar les pràctiques dirigides a garantir la concessió responsable de les operacions.

Per fer-ho, CaixaBank ha detallat les polítiques, els mètodes i els procediments d'estudi i concessió de préstecs o crèdits responsables segons el que exigeix l'Annex 6 de la Circular 5/2012, de 27 de juny, del Banc d'Espanya, a entitats de crèdit i proveïdors de serveis de pagament, sobre transparència dels serveis bancaris i responsabilitat en la concessió de préstecs.

El document elaborat va ser aprovat pel Consell d'Administració de CaixaBank el mes de gener de 2015, acomplint el que determinen les Circulars 5/2012 i 3/2014 del Banc d'Espanya, i, entre altres, estableix les polítiques següents:

- Una relació adequada entre els ingressos i les càrregues que assumeixen els consumidors.
- La verificació documental de la informació facilitada pel prestatari i la seva solvència.
- La informació precontractual i els protocols d'informació adequats a les circumstàncies i les característiques personals de cada client i de l'operació.
- Una valoració adequada i independent de les garanties immobiliàries.
- No és política de l'Entitat concedir crèdit en moneda estrangera a particulars.

Adicionalment, en l'actual context economicosocial, CaixaBank ha desenvolupat un Pla d'Ajudes a persones físiques amb hipoteca sobre l'habitatge habitual, per ajudar els clients vinculats que es troben amb dificultats econòmiques de caràcter conjuntural. Amb el desenvolupament d'aquest Pla d'Ajudes es persegueixen tres objectius:

- Ser proactius en la prevenció de la insolvència.

- Oferir ajuda a les famílies amb bon comportament històric en la seva relació com a clients de l'Entitat, que estiguin en risc d'entrar en mora a causa de situacions d'atur d'alguns dels titulars, malaltia, reducció temporal d'ingressos o altres circumstàncies de caràcter conjuntural.
- Reduir la taxa de morositat.

CaixaBank també s'ha adherit al Codi de Bones Pràctiques per a la reestructuració viable dels deutes amb garantia hipotecària sobre l'habitatge habitual inclòs en el Reial decret Llei 6/2012, de 9 de març, de mesures urgents de protecció de deutors hipotecaris sense recursos, i modificat per la Llei 1/2013, de 14 de maig, de mesures per reforçar la protecció als deutors hipotecaris, reestructuració de deute i lloguer social.

3.1.2 Principals magnituds

A 31 de desembre de 2015 i 2014, la taxa de morositat (incloent-hi els dubtosos per riscos contingents) se situa en el 7,9% i 9,7%, respectivament. La ràtio de morositat del conjunt del sistema financer espanyol, amb dades del desembre de 2015, se situava en el 10,1%. Els deutors dubtosos s'han situat en 17.100 i 20.110 milions d'euros a 31 de desembre de 2015 i 2014, respectivament. Així mateix, a 31 de desembre de 2015 i 2014, la taxa de cobertura de les provisions constituïdes sobre els actius dubtosos se situa en 55,62% i 55,30%, respectivament.

3.1.3 Cicle del risc de crèdit

El cicle complet de gestió del risc de crèdit comprèn tota la vida de l'operació, des de l'anàlisi de la viabilitat i l'admissió del risc segons criteris establerts, fins al seguiment de la solvència i de la rendibilitat i, eventualment, la recuperació dels actius deteriorats. La diligència en la gestió de cadascuna d'aquestes etapes propiciarà l'èxit en el reemborsament.

3.1.3.1 El mesurament i la valoració del risc de crèdit

La Direcció Corporativa de Models i Polítiques de Risc, dins Gestió Global del Risc de CaixaBank, té la missió de construir, mantenir i fer el seguiment dels sistemes de mesurament del risc de crèdit. A més, és l'encarregat d'assegurar i orientar l'ús que es fa d'aquests sistemes i de vetllar perquè les decisions que es prenguin basades en aquestes mesures tinguin en compte la seva qualitat. Tal com estableixen les millors pràctiques, aquesta Direcció Corporativa és independent de les àrees de negoci per garantir que els criteris de valoració no tinguin interferències derivades de consideracions comercials.

D'acord amb el Reglament Delegat (UE) núm. 529/2014 de la Comissió (CRR), CaixaBank utilitza models interns en l'avaluació del risc de crèdit vinculat a les tipologies d'exposició següents:

- Préstecs hipotecaris concedits a persones físiques
- Préstecs personals concedits a persones físiques
- Targetes lliurades a persones físiques
- Préstecs i crèdits atorgats a petites i mitjanes empreses (pimes)
- Préstecs i crèdits atorgats a grans empreses (corporacions)
- Cartera de participacions industrials

Adicionalment als models anteriors, l'Entitat disposa de models interns utilitzats en l'àmbit de gestió, però no a l'efecte de càlcul de requeriments mínims de capital regulatori per a algunes tipologies d'exposició, com per exemple el finançament especialitzat.

Es revisen periòdicament la totalitat dels models per tal de detectar possibles deterioraments en la qualitat dels mesuraments, així com les estimacions per incorporar les variacions del cicle econòmic. Amb periodicitat mensual, s'avalua gairebé la totalitat de la cartera de clients de banca detallista, que inclou el segment de particulars i el de pimes, fet que permet actualitzar, de manera continuada, el coneixement d'aquestes carteres. La contínua avaluació dels riscos permet conèixer la distribució de l'exposició de les diferents carteres respecte a la qualitat creditícia expressada com a probabilitat d'incompliment.

El mesurament del risc s'articula al voltant dels conceptes bàsics que es descriuen a continuació.

Pèrdua esperada

La pèrdua esperada és el resultat de multiplicar tres magnituds: l'exposició, la probabilitat d'incompliment i la severitat.

Exposició

L'exposició (EAD en el seu acrònim en anglès per a *exposure at default*) estima quin serà el deute pendent en cas d'incompliment del client. Aquesta magnitud és especialment rellevant per a aquells instruments financers que tenen una estructura d'amortització variable en funció de les disposicions que faci el client (comptes de crèdit, targetes de crèdit i, en general, qualsevol producte *revolving*).

L'obtenció d'aquesta estimació es basa en l'observació de l'experiència interna de la morositat de l'Entitat, relacionant els nivells de disposició en el moment de l'incompliment i en els 12 mesos anteriors. Per tal de fer-la, es modelitzen per a cada transacció les relacions observades en funció de la naturalesa del producte, el termini fins al venciment i les característiques del client.

Probabilitat d'incompliment

CaixaBank disposa d'eines d'ajuda a la gestió per a la predicció de la probabilitat d'incompliment (PD en el seu acrònim en anglès per a *probability of default*) de cada acreditat que cobreixen gairebé la totalitat de l'activitat creditícia.

Aquestes eines han estat desenvolupades d'acord amb l'experiència històrica de mora de l'Entitat i incorporen les mesures necessàries per ajustar els resultats al cicle econòmic, amb l'objectiu d'oferir mesuraments relativament estables a llarg termini, que poden diferir de les taxes d'incompliment observades en cada moment. Així mateix, aquestes eines estan implantades a tota la xarxa d'oficines i integrades dins les eines habituals de concessió i seguiment dels productes d'actiu.

Les eines d'avaluació del risc de crèdit poden estar orientades al producte o al client. Les eines orientades al producte s'utilitzen bàsicament en l'àmbit d'admissió de noves operacions de banca detallista i prenen en consideració característiques del perfil del deutor, informació derivada de la relació amb els clients, alertes internes i externes i característiques pròpies de l'operació, per determinar la probabilitat d'incompliment d'aquesta operació. D'altra banda, les eines orientades al client avaluen la probabilitat d'incompliment del deutor de manera genèrica, encara que en el cas de persones físiques poden aportar resultats diferenciats per producte. Aquest últim grup d'eines està constituït per anotacions de comportament per al seguiment del risc de persones físiques i per *ratings* d'empreses.

Pel que fa a empreses, les eines de *rating* varien notablement en funció del segment al qual pertanyen. En el cas de microempreses i pimes, el procés d'avaluació es basa en un algorisme modular i es valoren quatre àrees d'informació diferents: els estats financers, la informació derivada de la relació amb els clients, alertes internes i externes i altres aspectes qualitatius.

La funció de *Rating* Corporatiu, que depèn de la Direcció de Gestió Global del Risc de CaixaBank, disposa de models interns per qualificar el segment de grans empreses. Aquests models són de caràcter expert, cerquen replicar els *ratings* de les agències de qualificació i requereixen el criteri expert dels analistes. Davant la falta d'una freqüència suficient, en termes estadístics, de morositat interna en aquest segment, la construcció d'aquests models s'ha alineat amb la metodologia de Standard & Poor's, de manera que s'han pogut usar les taxes d'incompliment global publicades per aquesta agència de *rating*, que afegeix fiabilitat a la metodologia. Els models s'han desenvolupat a partir de dades que tenen una profunditat històrica suficientment significativa i, per tant, incorporen de manera raonable l'efecte del cicle i garanteixen estabilitat als mesuraments obtinguts.

Els resultats de totes les eines es vinculen a una escala mestra de risc que permet classificar la cartera creditícia en termes homogenis, és a dir, que permet agrupar riscos a partir d'una mateixa taxa de morositat anticipada.

Severitat

La severitat (LGD en el seu acrònim en anglès per a *loss given default*) correspon al percentatge del deute que no podrà ser recuperat en cas d'incompliment del client. CaixaBank efectua una revisió permanent dels procediments de recuperació i regularització dels deutes morosos per tal de minimitzar l'impacte d'una eventual fallida.

Es calculen les severitats històriques amb informació interna de CaixaBank i s'han considerat tots els fluxos de caixa associats als contractes des del moment de l'incompliment fins a la regularització de la situació, o bé fins al moment que s'han declarat fallits. Dins aquest còmput també es té en compte una aproximació de les despeses indirectes (personal d'oficines, infraestructura, etc.) associades al procés.

A més es treballa en la modelització de la severitat per a la seva correcta estimació *a priori*, mitjançant la garantia, la relació préstec/valor, el tipus de producte, la qualitat creditícia de l'acreditat i, tal com requereix la regulació, les condicions recessives del cicle econòmic.

Com a resultat de les polítiques de concessió, l'exigència d'aportació de garanties i la seva relació préstec/valor, així com de la gestió activa de la morositat, que millora els nivells de regularització i recuperació en cas d'incompliment, les severitats estimades per a la cartera actualment sanes són baixes.

Pèrdua inesperada

El mesurament de la pèrdua esperada garanteix un bon control del risc creditici en condicions «normals» de mercat. De fet, la pèrdua esperada es pot considerar com un cost addicional al negoci. Ara bé, de vegades les pèrdues reals poden superar les pèrdues esperades fruit de canvis sobtats en el cicle, o variacions en factors de risc específics de cada cartera, i de la correlació entre el risc de crèdit dels diferents deutors.

La variabilitat de les pèrdues esperades de la cartera constitueix la pèrdua inesperada, la qual representa la pèrdua potencial imprevista. Es calcula com la pèrdua associada a un nivell de confiança suficientment elevat de la distribució de pèrdues, menys la pèrdua esperada. L'Entitat, en el desenvolupament normal del negoci, ha de tenir la capacitat d'absorbir aquestes pèrdues no anticipades.

3.1.3.2 Admissió i concessió

La concessió d'operacions d'actiu a CaixaBank segueix com a criteri bàsic l'avaluació de la capacitat de devolució de l'acreditat; no és política de l'Entitat l'aprovació d'operacions per la mera existència de garanties. Tanmateix, encara que es compleixi el criteri bàsic, també és important l'obtenció de garanties addicionals, sobretot en operacions de llarga durada, i la fixació d'un preu d'acord amb el conjunt de característiques de l'operació.

El procés d'admissió i concessió de noves operacions es basa en l'anàlisi dels intervinents, de la finalitat de l'operació, de la capacitat de devolució i de les característiques de l'operació.

L'Entitat disposa d'un sistema de facultats en la concessió del crèdit que suposa un instrument de delegació molt eficaç pel que fa a la gestió del risc. El sistema es basa en l'establiment de nivells d'aprovació segons uns imports màxims per garantia i client/Grup, quan es tracta de particulars o de grans empreses, i per límits de pèrdua esperada a escala de client / Grup econòmic, per a la resta de segments d'empresa. Les decisions que pel nivell de risc requerit es resolen de manera descentralitzada necessiten sempre la concurrència de la signatura de dos empleats amb facultats de risc suficients per sancionar-les.

La determinació del nivell de facultats de concessió es fonamenta en l'estudi de cinc eixos clau:

- **Import:** entenent per import el total de la suma econòmica sol·licitada juntament amb el risc ja concedit. Aquest import determinarà el nivell de risc base d'aprovació.
- **Garantia:** comprèn el conjunt de béns i/o solvències que estan afectats per assegurar el compliment d'una obligació. Aquest eix analitza el percentatge de cobertura de la garantia sobre l'import finançat.
- **Política de risc general:** conjunt de polítiques que identifiquen i avaluen variables rellevants de cada sol·licitud.
- **Termini:** el termini és la durada de l'operació sol·licitada i és una variable crítica que afegeix incertesa a l'operació.
- **Preu ajustat al risc:** el *pricing* o preu ajustat al risc indica el preu de l'operació, incloent-hi la prima de risc de l'operació.

En aquest sentit, durant l'exercici 2015 s'ha continuat el procés d'actualització dels paràmetres de risc en les carteres amb més materialitat i s'han implantat nous models de gestió amb l'objectiu de millora contínua del poder predictiu d'aquestes eines.

L'actualització dels *scorings* de clients s'efectua de manera mensual amb l'objectiu de mantenir permanentment la qualificació creditícia adequada. En l'àmbit de persones jurídiques, l'Entitat duu a terme accions periòdiques d'actualització d'estats financers i informació qualitativa de les nostres empreses per aconseguir el màxim nivell de cobertura del *rating* intern.

El sistema d'autoritzacions, tant pel que fa a les noves sol·licituds com a les operacions ja existents, es fonamenta en l'expedient electrònic que elimina el moviment físic de l'expedient i millora l'eficiència del procés. Aquest inclou tota la documentació necessària perquè l'operació pugui ser analitzada i resolta pel nivell corresponent, capturant la informació bàsica de manera automàtica dels sistemes d'informació i a través de l'escaneig de la documentació que ofereixi alguna signatura autògrafa dels intervinents (com per exemple, l'oferiment d'un aval).

Per determinar el preu de les operacions s'utilitzen, d'una banda, les eines de *pricing* integrades en el sistema de sol·licituds (basades en la cobertura adequada de la prima de risc, el cost de la liquiditat i les despeses operatives) i, de l'altra, la informació de l'eina RAR (rendibilitat ajustada al risc).

Amb la mètrica RAR, es pretén aconseguir més control de l'equilibri entre la rendibilitat i el risc. Gràcies a ella es poden identificar adequadament els factors determinants de la rendibilitat de cada client i analitzar clients i carteres segons la seva rendibilitat ajustada al risc.

Des de l'any 2014 hi ha una àrea específica i centralitzada per a les operacions de risc de particulars i autònoms, *Centre d'Admissió de Riscos de Particulars*. Aquest centre té com a principal objectiu gestionar la concessió de les operacions de risc els titulars de les quals siguin persones físiques i que excedeixin les facultats de les oficines. El compromís de resposta és de 48 hores.

Per a les sol·licituds de persones jurídiques hi ha en l'àmbit territorial diversos centres d'admissió de riscos. Aquests centres gestionen les sol·licituds fins a uns determinats nivells d'aprovació de risc, de manera que si el nivell de risc sol·licitat per aprovar una operació no excedeix les seves atribucions, aquesta pot quedar aprovada dins el seu àmbit. En cas contrari, la sol·licitud és traslladada a Serveis Centrals.

L'organització interna d'Admissió de Riscos d'Empreses en Serveis Centrals es fa partint de l'estructura següent ajustada a la tipologia de riscos i canals de comercialització:

- **Riscos Corporativa:** centralitza les operacions de grups empresarials gestionats pels centres de Corporativa.
- **Risc d'Empreses:** comprèn les persones jurídiques o els grups d'empreses amb facturació inferior i que estan gestionats en els centres d'empreses o en la xarxa *retail*.
- **Risc Sobirà, País i Entitats Financeres:** responsables de la gestió del risc bancari, país i sector públic.
- **Risc Immobiliari:** atén empreses promotores de qualsevol segment independentment de la facturació i societats d'inversió immobiliària.
- **Risc Turisme i Agroalimentari:** comprèn totes les empreses o grups empresarials que duen a terme la seva activitat en el sector turisme i agroalimentari.
- **Project Finance:** comprèn totes les operacions que es presenten mitjançant l'esquema de finançament de projecte, o *project finance*.

Durant l'any, també cal destacar les actuacions següents:

- Durant l'any 2015, s'han implementat les millores definides en el projecte de revisió de les polítiques de concessió de riscos tant d'empreses com de particulars, que va tenir lloc durant el 2014. Amb aquestes millores s'han simplificat i racionalitzat els circuits d'admissió i s'ha incrementat la delegació de facultats a la xarxa d'oficines.
- A partir del bon funcionament de la preconcessió centralitzada en persones físiques s'ha iniciat un projecte de preconcessió de risc per a persones jurídiques en l'àmbit de micro i petita empresa.
- S'ha consolidat el quadre de comandament de polítiques, que permet una anàlisi i un seguiment detallats de les polítiques de risc. Aquest quadre de comandament és un instrument molt útil per a l'ajust i la millora de les polítiques implementades.

Les eines de *pricing* integrades en el sistema de sol·licituds (basades en la cobertura adequada de la prima de risc), que utilitza la informació de l'eina RAR (Rendibilitat Ajustada a Risc), s'han consolidat en la xarxa de CIB, centres d'empreses i resta de pimes.

3.1.3.3. Límits als grans riscos

Dins el procés d'Admissió, el Grup CaixaBank monitora i controla el compliment dels límits regulatoris que estableix el CRR (25% sobre fons propis computables) i els llindars d'apetit al risc de concentració en grans noms, que consta entre les mètriques de nivell 1 del RAF del Grup CaixaBank. Encara que estiguin exempts dels límits regulatoris, sí que s'apliquen sublímits RAF per a altres tipus d'exposició, com ara les administracions públiques.

Per a la perspectiva del RAF, s'utilitza una metodologia interna, de caràcter molt més conservador: inclou el risc de crèdit per la cartera creditícia i les participacions accionaries, la cartera del negoci assegurador, i les posicions dels fons d'inversió i fons de pensions garantits.

Al tancament del 2015 no hi ha incompliment en els límits definits.

3.1.3.4 Mitigació del risc de crèdit

Com a polítiques de mitigació del risc de crèdit l'Entitat aplica les següents:

- Polítiques i processos de compensació:

Els acords de compensació d'operacions, inclosos en les clàusules dels contractes marc de compensació, són utilitzats com a tècniques de mitigació del risc de crèdit, ja que permeten fer una compensació entre contractes d'un mateix tipus. En aquest sentit, en la gestió del risc i el càlcul de recursos propis, els saldos d'efectiu existents i recíprocs entre l'Entitat i la contrapart es compensen.

Tal com ja s'ha comentat, la concessió d'operacions a CaixaBank es basa en l'avaluació de la capacitat de devolució de l'acreditat. Si aquest criteri es compleix, addicionalment, s'avalua l'aportació de garanties complementàries (hipoteca, fiança dels socis o de la matriu, o pignoració) i es fixa un preu d'acord amb les condicions anteriors i que garanteixi una cobertura adequada de la prima de risc.

De tota manera, operacions a llarg termini han de tenir garanties més sòlides, ja que la capacitat de devolució sempre està subjecta a la contingència del pas del temps i a la dificultat d'avaluar i controlar els projectes d'inversió. En cap cas aquestes garanties han de substituir una falta de capacitat de devolució o una finalitat incerta de l'operació.

A continuació es descriuen les diferents tipologies de garanties amb les seves polítiques i procediments en la gestió i valoració:

- Garanties personals

Destaquen les operacions de risc pur amb empreses, en què es considera rellevant l'aval dels socis, siguin persones físiques o jurídiques, com a responsables màxims del curs de l'operació. Quan es tracta de persones físiques, l'estimació de la garantia s'efectua a partir de les declaracions de béns i, quan l'avalador és persona jurídica, s'analitza en el procés de concessió com un titular.

- Garanties reals

Els principals tipus de garanties reals acceptats en l'operativa diària són els següents:

- Garanties pignorades

Aplicable a préstecs, crèdits oberts, comptes de crèdit, avals, línies de risc o lísings, mitjançant penyor d'operacions de passiu o intermediació de CaixaBank. En gairebé la totalitat dels casos, CaixaBank ha de ser l'entitat dipositària de la garantia pignorada i la pignoració roman fins que venç o es cancel·la anticipadament l'actiu o mentre no es doni de baixa. Els principals tipus de garanties financeres acceptades són:

- Llibretes d'estalvi a la vista: s'efectua la pignoració d'un import concret. De la resta se'n pot disposar lliurement i fins i tot pot servir com a garantia d'una altra operació activa.

- Imposicions a termini i làmines d'estalvi: s'hi aplica la retenció efectiva de la totalitat de l'import del producte.
- Participacions en fons d'inversió: la retenció de la garantia s'aplica al nombre de participacions que sumen l'import pignorat, en funció de la valoració en el moment de la pignoració. La resta de participacions poden ser pignorades en altres operacions d'actiu. Els percentatges establerts per a garantia pignorativa varien en funció del tipus d'inversió entre el 100% del valor efectiu, per al FIM i FIAMM, i el 50% per als de renda variable, mixtos o en divises.
- Pòlisses d'assegurança: pignoració en termes de la pòlissa associada i pel valor més baix entre el valor de rescat i l'import dels capitals, pensions i aportacions. La pòlissa pignorada queda afectada pel total.
- Cèdules hipotecàries: s'aplica la pignoració al nombre de títols que sumen l'import pignorat. La resta de títols es podran utilitzar com a garantia en altres operacions d'actiu.
- Drets i valors: Poden ser objecte de pignoració els valors de renda fixa o variable dipositats a CaixaBank en un expedient de valors, sempre que cotitzin en mercats oficials. Les aplicacions de CaixaBank recullen l'evolució diària del valor dels títols pignorats. Per regla general, el percentatge de pignoració aplicable és del 50% del valor efectiu en el cas de renda variable, i del 85% per a la renda fixa, encara que en determinats casos el sistema aplica percentatges inferiors o fins i tot n'impedeix la pignoració. El sistema controla, en el procés d'alta de la garantia, que el títol és pignorable i determina el coeficient.
- Factures a càrrec d'un organisme públic i certificació d'obres, subministraments o serveis o subvenció estesa per un ens públic: Són operacions de préstec o compte de crèdit a les quals s'afegeix l'afectació a favor de l'Entitat d'un dret de cobrament. En tots els casos, s'ha de formalitzar un contracte de cessió de crèdit juntament amb el contracte de préstec o pòlissa de compte de crèdit.

- Garanties hipotecàries

La normativa interna estableix de manera expressa els aspectes següents:

- El procediment d'admissió de garanties i els requeriments necessaris per a la formalització de les operacions com, per exemple, la documentació que ha de ser lliurada a l'Entitat i la certesa jurídica que ha de tenir aquesta.
- Processos de revisió de les taxacions registrades, per assegurar el seguiment i control correctes de la garantia. Es duen a terme processos periòdics de contrast i validació dels valors de taxació, per tal de detectar possibles anomalies en l'actuació de les societats de taxació que proveeixen CaixaBank.
- Política de desemborsament, que afecta principalment les operacions de promocions immobiliàries, perquè les disposicions es duguin a terme en funció de la valoració per part d'una societat de taxació del grau d'avançament de les obres.
- *Loan to value* (LTV) de l'operació. Els capitals que es concedeixen en operacions hipotecàries estan limitats a uns percentatges sobre el valor de la garantia, valor que es defineix com el més baix de tres: el de taxació, l'estimat pel sol·licitant i, en cas que sigui una operació d'adquisició, el que consta en l'escriptura pública de compravenda. Els sistemes informàtics calculen el nivell d'aprovació requerit per a cada tipus d'operació.

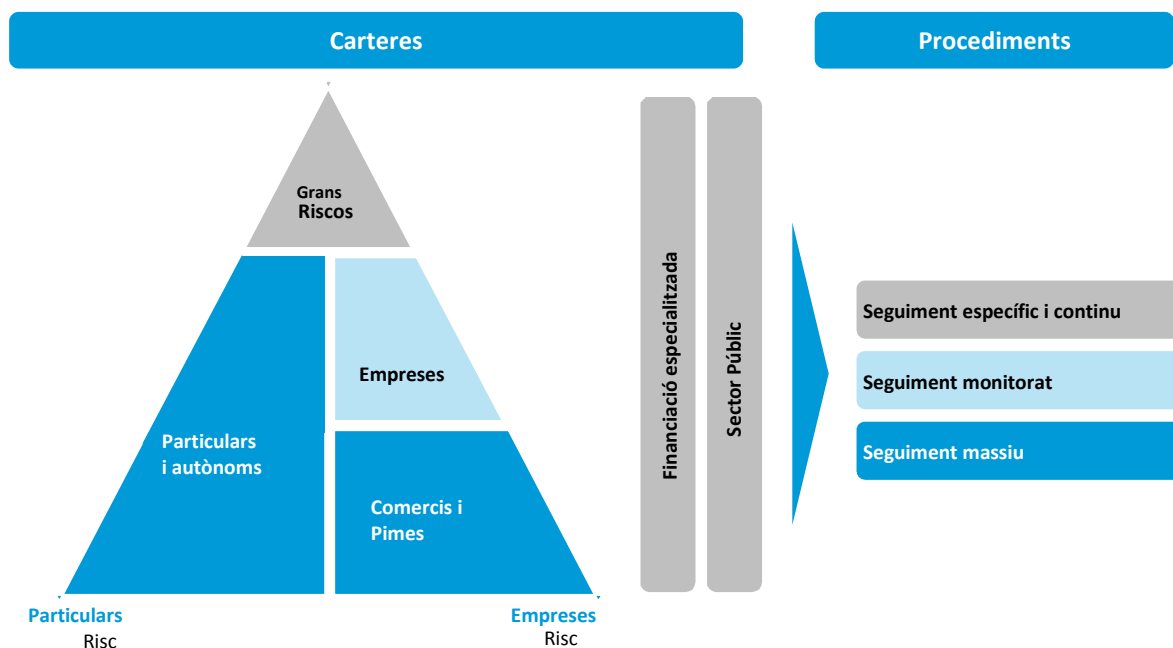
3.1.3.5 Seguiment del risc de crèdit

La gestió adequada del risc de crèdit fa imprescindible un seguiment continuat dels acreditats durant tota la vida de les seves operacions. El resultat de l'actuació de seguiment és establir una conclusió que determini el grau de satisfacció amb el risc assumit amb un acreditat i les accions que cal dur a terme, si escau. L'objectiu del seguiment de risc és la cartera d'inversió creditícia de manera global.

Els equips de seguiment i gestió preventiva del risc a CaixaBank depenen de la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc. La seva funció té un doble vessant: d'una banda, l'elaboració d'informes de seguiment sobre acreditats individuals o grups econòmics amb nivells de risc més elevats o grans riscos, i, de l'altra, el seguiment dels titulars de risc que presenten símptomes de deteriorament en la seva qualitat creditícia, segons el *rating* i la qualificació de seguiment, basada en alertes de risc de cada acreditat.

Una altra característica del sistema d'alertes és la seva absoluta integració en els sistemes d'informació de clients, fins i tot en totes les sol·licituds d'operacions d'actiu relacionades amb aquest client. Les alertes s'assignen individualment a cada acreditat, i mensualment se n'estableix una classificació de manera automàtica.

El seguiment de les carteres s'articula en diferents polítiques i procediments, en funció de la seva exposició i especificitat:

Els procediments de seguiment són el *seguiment massiu* per a persones físiques i pimes (risc inferior a 150.000 euros) mitjançant la gestió preventiva generant accions automàtiques amb implicacions directes sobre la gestió del risc, el *seguiment monitorat* per a empreses i promotores amb risc fins a 20 milions d'euros i el *seguiment específic i continu* per als riscos rellevants o amb característiques específiques.

El resultat de l'acció de seguiment és l'establiment de *plans d'acció* sobre cadascun dels acreditats analitzats. Aquests plans complementen la qualificació per *alertes* i, al mateix temps, són una referència per a la política de concessions futures.

3.1.3.6 Gestió de la morositat

La funció de morositat és l'últim pas del procés de gestió del risc de crèdit, i està alineada amb les directrius de gestió de riscos de CaixaBank.

L'activitat recuperadora es concep com un circuit integral de gestió que s'inicia fins i tot abans de l'incompliment, o l'exigibilitat de l'obligació, mitjançant el sistema de prevenció implementat per CaixaBank, i acaba amb la recuperació o situació de fallit definitiu d'aquesta.

És responsabilitat de la xarxa d'oficines de CaixaBank aquesta activitat recuperadora. L'àmplia xarxa de què disposa l'Entitat ens permet cobrir tot el territori nacional, i assegurar proximitat i coneixement del client, punts que són explotats sota criteris d'eficàcia i eficiència.

Una de les prioritats màximes de la gestió de riscos de CaixaBank des de l'inici de la recessió econòmica a Espanya ha estat assegurar-se que els centres encarregats del control de la morositat disposen dels mitjans necessaris per portar a bon terme la seva activitat.

L'objectiu és actuar des del primer moment que es detecten indicis de deteriorament de la solvència del deutor i d'aquesta manera adoptar, amb la màxima diligència, les mesures oportunes per fer el seguiment de les operacions i de les seves garanties associades i, si escau, iniciar les reclamacions per aconseguir la ràpida recuperació del deute. Aquestes mesures queden plasmades en els tres primers «Principis i premisses de l'activitat recuperadora de l'Entitat»:

- **Prevenció:** Un dels principis més importants que es planteja CaixaBank és la detecció primerenca del risc d'impagament per poder gestionar-lo i normalitzar la situació fins i tot abans que aquesta s'arribi a produir.
- **Orientació al client:** Les gestions recuperadores estan adreçades a ajudar el client a trobar solucions davant situacions d'irregularitats en els pagaments. Aquestes gestions, a més, són alhora una forma de fidelització dels clients, ja que la gestió recuperadora es fa amb el client i per al client, el qual l'ha de conèixer i analitzar per definir la millor actuació tant per a l'Entitat com per al client.

Les incidències es gestionen de manera unitària, és a dir, considerant totes les posicions del client i no cadascuna de les posicions amb incidències per separat. També es té en compte la vinculació del client dins un grup econòmic o amb altres clients. En general, es pretén evitar la duplicitat de gestions, amb el consegüent increment en els costos.

- **Anticipació:** En la mesura que es pugui, CaixaBank cerca actuar amb la màxima anticipació possible per aconseguir solucions primerenques i avançar-se a l'actuació d'altres creditors, per tal d'assolir un millor posicionament davant els deutors i la resta de creditors.

La situació del mercat immobiliari a Espanya planteja situacions d'especial dificultat per als qui van contreure préstecs hipotecaris en els moments de valoració més elevada dels immobles i ara es troben amb la impossibilitat de satisfer les obligacions de pagament.

En aquest context, l'Entitat va ser pionera a acollir-se al Codi de Bones Pràctiques i va adoptar al moment oportú, i continua aplicant avui dia, un conjunt de mesures dirigides als clients particulars que travessen dificultats transitòries per atendre el pagament de préstecs amb garantia hipotecària sobre l'habitatge habitual. Aquestes mesures, que només s'apliquen als clients la relació dels quals amb l'Entitat deixa clara la seva voluntat inequívoca de fer front als compromisos adquirits, pretenen adaptar les condicions de l'operació a la situació actual del deutor. La introducció de períodes de carència, les clàusules d'espera, la reunificació de deutes o la moratòria de quotes són un exemple de les mesures que s'analitzen per decidir amb el client la que s'adequa més a la seva situació particular, sempre amb el criteri de prudència que estableixen els «Principis i les premisses de l'activitat recuperadora»:

- Prudència: L'objectiu del procés recuperador és obtenir el màxim import, tan ràpidament com sigui possible i amb el menor cost en qualsevol moment de la vida de l'expedient (inclosa la fase judicial) però sempre actuant amb la màxima prudència en la negociació permanent amb el client. En aquest sentit, les actuacions que impliquin una millora en la classificació d'un client i excedeixin les facultats delegades de la persona responsable de la seva gestió s'hauran de decidir de manera consensuada i mai unilateralment. D'altra banda, s'hauran d'acceptar acords només quan siguin raonables i realistes i compleixin els circuits dissenyats per a la seva aprovació.

3.1.3.7. Recuperacions

Polítiques i estratègies del Grup CaixaBank en relació amb els actius problemàtics del sector de la construcció i promoció immobiliària

El criteri fonamental que guia la gestió dels actius problemàtics del sector promotor en el Grup CaixaBank és facilitar als acreditats el compliment de les seves obligacions.

En primer lloc i amb el compromís dels accionistes i altres empreses del grup acreditat, s'estudia la possibilitat de concedir períodes de carència que permetin el desenvolupament dels sòls finançats, la finalització de les promocions en curs i la comercialització de les unitats acabades.

En l'anàlisi que es duu a terme preval la viabilitat dels projectes, de manera que s'evita l'augment de la inversió per als actius immobiliaris sobre els quals no s'entrevéu una possibilitat clara de vendes futures.

A més, en el refinançament d'operacions l'objectiu és incorporar noves garanties que reforcin les existents. La política és no esgotar amb segones hipoteques el marge actual de valor que ofereixen les garanties prèvies.

En el cas d'obra acabada, s'analitza la possibilitat d'ajudar a la seva comercialització mitjançant Servihabitat Servicios Inmobiliarios, SL, societat participada per CaixaBank en un 49%, que gestiona en exclusiva per un període de 10 anys els actius immobiliaris del Grup CaixaBank (vegeu Nota 17), bàsicament els immobles de BuildingCenter, SAU, societat instrumental del Grup CaixaBank tenidora dels immobles, i del Grup Critería, participat directament per la Fundació Bancària "la Caixa". Això permet una gestió eficient de la inversió, anticipar-ne la recuperació i afegir-hi valor i rendibilitat.

En tots els casos es duu a terme un control exhaustiu de la qualitat dels adquirents per assegurar la viabilitat de les operacions de finançament a compradors finals.

Finalment, quan no s'albiren possibilitats raonables de continuïtat de l'acreditat, es gestiona l'adquisició de la garantia. El preu d'adquisició es determina a partir de la valoració efectuada per, com a mínim, una societat de taxació inscrita en el Registre Oficial del Banc d'Espanya. En els casos en què el preu de compravenda és inferior al deute, s'anticipa el sanejament del crèdit per ajustar-lo al valor de la transmissió.

Polítiques i estratègies en relació amb els actius adquirits en pagament de deutes

BuildingCenter, SAU és la societat dependent de CaixaBank encarregada de la tinença dels actius immobiliaris del Grup. BuildingCenter adquireix els actius immobiliaris procedents de l'activitat creditícia de CaixaBank, i es gestionen a través de Servihabitat Servicios Inmobiliarios, SL.

L'adquisició d'actius immobiliaris s'efectua per tres vies diferents:

- 1) Adjudicació en subhasta com a conclusió d'un procediment d'execució, generalment hipotecària. Els preus de concurrència en subhasta es fixen, amb els límits determinats per la legislació aplicable, d'acord amb taxacions actualitzades fetes per societats de taxació homologades pel Banc d'Espanya. La supervisió de les activitats d'adjudicació en subhasta és responsabilitat del Comitè de Subhastes, integrat per les àrees de Riscos i Jurídica de CaixaBank, i dels representants de la societat BuildingCenter, aquesta com a tenidora final dels actius.
- 2) Adquisició d'actius immobiliaris hipotecats concedits a particulars, amb la posterior subrogació i cancel·lació dels deutes. Com en el cas anterior, la fixació dels preus d'adquisició es fa d'acord amb taxacions actualitzades fetes per societats de taxació homologades pel Banc d'Espanya i els paràmetres definits en la normativa aprovada a CaixaBank per a aquest tipus d'operacions.
- 3) Adquisició d'actius immobiliaris concedits a societats, generalment promotores immobiliàries, per a la cancel·lació dels seus deutes. Com en els casos anteriors, els preus d'adquisició es fixen d'acord amb les valoracions de societats de taxació homologades pel Banc d'Espanya i els paràmetres definits en la normativa aprovada a CaixaBank per a aquest tipus d'operacions. El procés d'adquisició inclou la realització de revisions jurídiques i tècniques completes dels immobles. El Comitè de Valoració i Adquisició d'Actius Immobiliaris, integrat per les àrees de Riscos i Jurídica de CaixaBank i per representants de la societat BuildingCenter, aquesta com a tenidora final dels actius, fa un seguiment permanent de l'operativa i és la primera instància d'aprovació de les operacions abans de la seva presentació al Comitè de Direcció de CaixaBank.

El volum acumulat a 31 de desembre de 2015 dels actius lliurats a BuildingCenter, SAU per a la seva administració puja a 7.110 milions d'euros (6.515 milions a 31 de desembre de 2014). L'import dels actius lliurats durant l'exercici 2015 puja a 3.022 milions d'euros.

Les estratègies desenvolupades per a la comercialització d'aquests actius són les següents:

- Desenvolupament de sòl. Alguns dels sòls, tot i ser urbanitzables, tenen pendents algunes actuacions per culminar el seu desenvolupament, com poden ser la finalització del planejament, la reparcel·lació o la seva urbanització, entre altres. El desenvolupament d'aquestes actuacions s'efectua a través dels serveis especialitzats de Servihabitat Servicios Inmobiliarios, sempre sota criteris d'inversió molt exigents, i només s'actua en aquells casos en què la inversió permet el manteniment del valor dels actius afectats.
- Finalització de promocions. Els criteris d'adquisició fixats per CaixaBank han limitat l'adquisició de promocions en curs. Amb l'objectiu que algunes d'aquestes promocions es puguin comercialitzar s'efectua un conjunt d'actuacions menors per a la seva millora. Aquestes actuacions es duen a terme aprofitant els recursos tècnics i l'experiència de Suministros Urbanos y Mantenimientos, SA (Sumasa), una entitat dependent del Grup, també sota criteris d'inversió molt exigents.
- Promoció en permuta. Consisteix a mobilitzar determinats sòls a través d'una operació de cessió a un promotor contra el lliurament d'una part del producte acabat en la promoció. Aquesta estratègia s'utilitza de manera molt restrictiva i amb criteris de selecció del promotor molt exigents pel que fa a solvència i capacitat de desenvolupament del projecte. D'aquesta manera

s'aconsegueix transformar el sòl adquirit inicialment en un producte acabat, cosa que en facilita la col·locació en el mercat.

- Promoció pròpia. Restringida a operacions molt concretes en què la qualitat i les característiques de l'actiu fan que el seu desenvolupament sigui la via més clara i segura de recuperar la inversió i generar un marge positiu.
- Explotació en lloguer. Permet aprofitar una demanda en auge i generar ingressos recurrents sense forçar-ne la venda en un mercat de compra en contracció i amb dificultats d'accés al finançament. A més, aquesta estratègia adquireix una dimensió social quan l'oferta es fa als antics propietaris perquè puguin continuar vivint en l'immoble que han cedit per cancel·lar el deute.
- Venda. Servihabitat Servicios Inmobiliarios, societat que gestiona els actius immobiliaris de BuildingCenter, duu a terme una activitat de comercialització intensa a través d'un sistema multicanal –Internet, oficines de CaixaBank, les seves oficines pròpies i API, entre altres–, cosa que la situa permanentment com un referent, tant per volum de comercialització com per reconeixement de marca i innovació.

3.1.3.8 Polítiques de finançament

El finançament és la reinstrumentació de riscos de clients amb dificultats financeres per intentar millorar les garanties disponibles i facilitar el compliment dels seus compromisos. El 2 d'octubre de 2012 el Banc d'Espanya va publicar la Circular 6/2012, de 28 de setembre, que inclou el tractament i la classificació de les operacions de finançament i reestructuració (vegeu Nota 2.10). Es consideren com a tals les operacions de finançament, operacions finançades, reestructurades, d'acord amb les descripcions incloses a la Circular esmentada.

El Grup CaixaBank disposa d'una detallada política de finançament de deutes de clients, que compleix l'esmentada Circular 6/2012 i que comparteix els principis generals publicats per l'Autoritat Bancària Europea per a aquest tipus d'operacions.

CaixaBank està adherit des de l'inici al Codi de Bones Pràctiques per a la reestructuració viable dels deutes amb garantia hipotecària sobre l'habitatge habitual inclòs en el Reial decret llei 6/2012, de 9 de març, de mesures urgents de protecció de deutors hipotecaris sense recursos i modificat per la Llei 1/2013, de 14 de maig, de mesures per reforçar la protecció als deutors hipotecaris, reestructuració de deute i lloguer social.

Els procediments i les polítiques aplicades en la gestió de riscos permeten, en qualsevol moment, fer un seguiment detallat de les operacions creditícies. En aquest sentit, qualsevol operació que CaixaBank detecti que pugui requerir modificacions en les seves condicions, com a conseqüència d'evidència de deteriorament en la solvència de l'acreditat, ja passa a tenir els marcatges necessaris perquè disposi a la data de la seva modificació de la corresponent provisió per deteriorament. Per tant, com que les operacions estan correctament classificades i valorades al millor judici de CaixaBank, no es posen de manifest requeriments addicionals de provisions per deteriorament sobre els préstecs finançats.

A continuació es facilita informació del saldo viu de les operacions refinançades a 31 de desembre de 2015 i 2014 en funció de la classificació del risc d'insolvència del client:

31-12-2015

(Milers d'euros)

	Normal					
	Garantia hipotecària immobiliària plena		Resta de garanties reals		Sense garanties reals	
	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut
Administracions públiques	101	89.171	2	10.045	80	878.243
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	21.189	3.109.283	387	76.227	8.665	1.361.017
<i>Del qual: finançament a la construcció i promoció</i>	2.099	799.883	35	18.009	95	5.699
Resta de persones físiques	83.841	5.200.509	801	53.675	28.592	149.787
Total	105.131	8.398.963	1.190	139.947	37.337	2.389.047

31-12-2014

(Milers d'euros)

	Normal					
	Garantia hipotecària immobiliària plena		Resta de garanties reals		Sense garanties reals	
	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut
Administracions públiques	106	95.281	2	10.169	91	814.443
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	24.917	3.706.197	409	145.646	9.404	1.181.964
<i>Del qual: finançament a la construcció i promoció</i>	2.186	1.071.386	22	73.479	114	11.060
Resta de persones físiques	70.675	4.143.224	726	40.321	25.648	133.933
Total	95.698	7.944.702	1.137	196.136	35.143	2.130.340

31-12-2015

(Milers d'euros)

	Subestàndard						
	Garantia hipotecària immobiliària plena		Resta de garanties reals		Sense garanties reals		Cobertura específica
	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut	
Administracions públiques	6	22.128	0	0	1	41.000	0
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	1.681	554.503	141	60.485	719	434.199	239.366
<i>Del qual: finançament a la construcció i promoció</i>	802	285.785	25	33.762	2	770	112.482
Resta de persones físiques	6.453	375.059	383	47.024	1.671	8.862	117.760
Total	8.140	951.690	524	107.509	2.391	484.061	357.126

31-12-2014

(Milers d'euros)	Subestàndard						
	Garantia hipotecària immobiliària plena		Resta de garanties reals		Sense garanties reals		Cobertura específica
	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut	
Administracions públiques	38	67.648			16	87.950	
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	3.033	828.889	120	42.965	567	427.656	296.880
<i>Del qual: finançament a la construcció i promoció</i>	731	340.309	11	15.789	4	9.752	131.000
Resta de persones físiques	9.655	605.157	311	34.767	1.416	6.168	122.974
Total	12.726	1.501.694	431	77.732	1999	521.774	419.854

31-12-2015

(Milers d'euros)	Dubtós						
	Garantia hipotecària immobiliària plena		Resta de garanties reals		Sense garanties reals		Cobertura específica
	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut	
Administracions públiques	6	4.134	0	0	32	21.519	289
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	10.766	3.512.154	755	594.254	3.155	1.267.136	2.590.801
<i>Del qual: finançament a la construcció i promoció</i>	3.227	1.544.667	176	359.131	110	82.751	917.214
Resta de persones físiques	24.123	2.072.575	925	117.034	11.286	70.488	552.643
Total	34.895	5.588.863	1.680	711.288	14.473	1.359.143	3.143.733

31-12-2014

(Milers d'euros)	Dubtós						
	Garantia hipotecària immobiliària plena		Resta de garanties reals		Sense garanties reals		Cobertura específica
	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut	Nre. operacions	Import brut	
Administracions públiques	2	3.825	1	3.035	26	26.614	80
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	14.398	4.067.059	1.005	746.441	3.743	1.043.375	2.784.730
<i>Del qual: finançament a la construcció i promoció</i>	4.800	1.884.551	291	477.372	173	660.301	1.723.674
Resta de persones físiques	26.631	2.224.508	941	97.043	11.690	68.247	554.010
Total	41.031	6.295.392	1.947	846.519	15.459	1.138.236	3.338.820

31-12-2015

(Milers d'euros)	Total		
	Nre. operacions	Import brut	Cobertura específica
Administracions públiques	228	1.066.240	289
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	47.458	10.969.258	2.830.167
<i>Del qual: finançament a la construcció i promoció</i>	6.571	3.130.457	1.029.696
Resta de persones físiques	158.075	8.095.013	670.403
Total	205.761	20.130.511	3.500.859

31-12-2014

(Milers d'euros)	Total		
	Nre. operacions	Import brut	Cobertura específica
Administracions públiques	282	1.108.965	80
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	57.596	12.190.192	3.081.610
<i>Del qual: finançament a la construcció i promoció</i>	8.332	4.543.999	1.854.674
Resta de persones físiques	147.693	7.353.368	676.984
Total	205.571	20.652.525	3.758.674

A continuació es presenta la ràtio de móra per a cadascuna de les carteres refinançades, calculada com el quocient entre els saldos bruts dubtosos sobre el total saldo refinançat de cada cartera:

	31-12-2015	31-12-2014
Administracions públiques	2,4%	3,0%
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	49,0%	48,0%
<i>Del qual: finançament a la construcció i promoció</i>	<i>63,5%</i>	<i>66,5%</i>
Resta de persones físiques	27,9%	32,5%

El moviment durant els exercicis 2015 i 2014 de l'import brut i el fons de deteriorament de les operacions refinançades és com segueix:

31-12-2015

(Milers d'euros)	Normal		Subestàndard		Dubtós		Total	
	Import brut	Import brut	Provisió	Import brut	Provisió	Import brut	Provisió	
Saldo a 31-12-2014	10.271.178	2.101.200	(419.854)	8.280.147	(3.338.820)	20.652.525	(3.758.674)	
Alta per combinacions de negoci (Nota 7)	562.905	200.059	(19.165)	971.374	(594.854)	1.734.338	(614.019)	
Altes	1.728.274	430.976	(65.877)	1.001.226	(523.274)	3.160.476	(589.151)	
Baixes (1)	(899.220)	(288.322)	41.552	(2.823.691)	1.555.746	(4.011.233)	1.597.298	
Reclassificacions	309.464	(721.571)	95.177	412.107	(303.961)	0	(208.784)	
Variacions de saldo (2)	(1.044.644)	(179.082)	11.041	(181.869)	61.430	(1.405.595)	72.471	
Saldo a 31-12-2015	10.927.957	1.543.260	(357.126)	7.659.294	(3.143.733)	20.130.511	(3.500.859)	

31-12-2014

(Milers d'euros)	Normal		Subestàndard		Dubtós		Total	
	Import brut	Import brut	Provisió	Import brut	Provisió	Import brut	Provisió	
Saldo a 31-12-2013	10.790.269	3.379.539	(592.050)	11.105.712	(5.152.231)	25.275.520	(5.744.281)	
Altes	2.173.821	514.436	(87.514)	1.139.831	(297.824)	3.828.088	(385.338)	
Baixes (1)	(1.875.372)	(1.080.799)	148.487	(3.998.762)	2.326.063	(6.954.933)	2.474.550	
Reclassificacions	531.891	(963.948)	108.713	432.056	(301.009)	(1)	(192.296)	
Variacions de saldo (2)	(1.349.431)	251.972	2.510	(398.690)	86.181	(1.496.149)	88.691	
Saldo a 31-12-2014	10.271.178	2.101.200	(419.854)	8.280.147	(3.338.820)	20.652.525	(3.758.674)	

(1) En «Baixes» s'inclou l'import dels saldos de les operacions que s'han cancel·lat totalment durant l'exercici, ja sigui per cobrament, per adjudicació o per un nou refinançament.

(2) En «Variacions de saldos» s'inclouen la resta de moviments produïts en l'exercici sobre les operacions refinançades, principalment imports cobrats.

L'import net registrat en el compte de pèrdues i guanys en els exercicis 2015 i 2014 com a menor necessitat de cobertura per risc de crèdit amb motiu del refinançament puja a 185 i 172 milions d'euros, respectivament. Els interessos pendents de pagament que no constaven registrats comptablement com a ingressos perquè les operacions estaven en situació comptable de suspensió de la meritació d'interessos i que s'han registrat com a ingrés en el compte de pèrdues i guanys per motiu del refinançament han pujat a 28 i 27 milions d'euros (inclosos els interessos de demora), respectivament.

3.1.4 Concentració de riscos

En línia amb els Principis que va publicar el Comitè de Supervisors Bancaris Europeus (CEBS en les seves sigles en anglès) el setembre de 2010,² poc abans de la seva dissolució i de l'assumpció de les seves funcions per part d'EBA, la concentració de riscos és una de les principals causes de pèrdues significatives i de potencial destrucció de la solvència d'una entitat financera, fet evidenciat ja durant el període de 2008 a 2009.

Com a pràctica habitual en la indústria, i segons que consta en el Catàleg de Riscos Corporatiu de CaixaBank, el risc de concentració queda englobat conceptualment dins el risc de crèdit. No obstant això, tal com recomanen els supervisors sectorials i realitzen les millors pràctiques, el perímetre d'anàlisi i de seguiment ha de ser més ampli que la simple inversió creditícia i englobar qualsevol tipus d'actiu.

Així mateix, tal com especifica el 7è Principi de CEBS, el Grup CaixaBank ha desenvolupat metodologies, processos i eines per identificar de manera sistemàtica l'exposició agregada en relació amb un mateix client, tipus de producte, ubicació geogràfica i sector econòmic. Allà on s'ha considerat necessari, també s'han definit límits a l'exposició relativa a cadascun d'aquests eixos, dins el marc d'apetit al risc del Grup CaixaBank.

Finalment, l'impacte de la interdependència dels riscos i el grau de diversificació entre aquests és mesurat tant des d'una perspectiva de capital regulatori com de capital econòmic.

Concentració en clients o en «grans riscos»

Com s'ha esmentat en l'apartat «3.1.3.3. Límits als grans riscos», es combina la perspectiva i el mesurament regulatori amb la de gestió, utilitzada com a referència en el Marc d'Apetit al Risc.

Concentració per tipus de producte

CaixaBank integra en el seu *reporting* intern una perspectiva intra-risc tradicional i, a més, una visió transversal inter-riscos, per monitorar i oferir als òrgans de gestió i de govern una perspectiva completa de posicions comptablement classificades en Inversió Creditícia, Cartera de Renda Fixa, Cartera de Renda Variable i Derivats.

Adicionalment, amb freqüència mensual s'elabora un informe que mostra totes les posicions el Grup CaixaBank i dels fons d'inversió i de pensió garantits. L'informe analitza l'evolució de la cartera financera en funció de la tipologia de producte, de la cartera comptable, del risc de país i del risc emissor/contrapartida.

Concentració per ubicació geogràfica

A continuació s'informa de la concentració del risc per àrea geogràfica per als exercicis 2015 i 2014, respectivament:

---

² «CEBS Guidelines on the management of concentration risk under the supervisory Review process (GL31)»

31-12-2015

(Milers d'euros)

	TOTAL	Resta de la Unió			Resta del món
		Espanya	Europea	Amèrica	
Entitats de crèdit	29.253.025	7.084.293	18.651.116	1.099.969	2.417.647
Administracions públiques	63.768.880	58.747.946	5.020.036	0	898
Administració central	46.012.531	40.991.597	5.020.036		898
Resta	17.756.349	17.756.349			
Altres institucions financeres	18.524.056	12.780.323	5.693.050	43.423	7.260
Societats no financeres i empresaris individuals	91.459.490	85.238.428	3.793.112	1.825.512	602.438
Construcció i promoció immobiliària	9.521.635	9.420.290	77.751	22.801	793
Construcció d'obra civil	5.936.216	5.269.049	286.103	375.209	5.855
Resta de finalitats	76.001.639	70.549.089	3.429.258	1.427.502	595.790
Grans empreses	41.539.672	37.279.805	2.708.743	1.052.374	498.750
Pimes i empresaris individuals	34.461.967	33.269.284	720.515	375.128	97.040
Resta de llars i institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars	114.573.791	112.701.736	1.094.142	147.803	630.110
Habitatges	92.500.677	91.065.895	1.036.691	127.723	270.368
Consum	10.365.959	10.340.450	14.480	5.694	5.335
Altres fins	11.707.155	11.295.391	42.971	14.386	354.407
SUBTOTAL	317.579.242	276.552.726	34.251.456	3.116.707	3.658.353
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputats a operacions concretes	105.637				
TOTAL	317.473.605				

31-12-2014

(Milers d'euros)

	TOTAL	Resta de la Unió			Resta del món
		Espanya	Europea	Amèrica	
Entitats de crèdit	27.915.558	5.346.366	19.426.847	1.111.036	2.031.309
Administracions públiques	74.174.163	71.877.165	2.296.146	0	852
Administració central	54.321.863	52.024.865	2.296.146		852
Resta	19.852.300	19.852.300			
Altres institucions financeres	14.871.005	9.798.094	5.028.339	44.572	
Societats no financeres i empresaris individuals	91.111.193	86.290.344	2.222.900	1.753.342	844.607
Construcció i promoció immobiliària	10.827.477	10.702.307	98.978	24.356	1.836
Construcció d'obra civil	6.077.165	5.562.956	229.804	284.334	71
Resta de finalitats	74.206.551	70.025.081	1.894.118	1.444.652	842.700
Grans empreses	46.340.585	42.788.857	1.735.516	1.335.227	480.985
Pimes i empresaris individuals	27.865.966	27.236.224	158.602	109.425	361.715
Resta de llars i institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars	106.294.991	104.934.909	912.459	121.371	326.252
Habitatges	83.671.813	82.437.847	846.725	104.418	282.823
Consum	8.788.687	8.772.961	7.385	3.844	4.497
Altres fins	13.834.491	13.724.101	58.349	13.109	38.932
SUBTOTAL	314.366.910	278.246.878	29.886.691	3.030.321	3.203.020
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputats a operacions concretes	68.419				
TOTAL	314.298.491				

El detall del risc d'Espanya per comunitats autòniques per als exercicis 2015 i 2014, respectivament, és el següent:

31-12-2015

1 / 2

(Milers d'euros)

	Total	Andalusia	Balears	Canàries	Castella-la Manxa	Castella i Lleó
Entitats de crèdit	7.084.293	58.113	318	3.608	14.591	4.462
Administracions públiques	58.747.946	1.817.062	497.609	514.206	192.977	372.098
Administració central	40.991.597					
Resta	17.756.349	1.817.062	497.609	514.206	192.977	372.098
Altres institucions financeres	12.780.323	73.165	1.058	4.358	1.003	47.562
Societats no financeres i empresaris individuals	85.238.428	8.488.990	2.233.827	4.137.311	1.284.651	2.075.965
Construcció i promoció immobiliària	9.420.290	1.277.204	270.861	693.688	185.672	229.936
Construcció d'obra civil	5.269.049	401.632	91.277	140.508	62.518	74.076
Resta de finalitats	70.549.089	6.810.154	1.871.689	3.303.115	1.036.461	1.771.953
Grans empreses	37.279.805	813.765	453.915	489.086	81.380	524.414
Pimes i empresaris individuals	33.269.284	5.996.389	1.417.774	2.814.029	955.081	1.247.539
Resta de llars i institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars	112.701.736	17.137.661	3.939.392	5.597.054	3.054.700	3.885.189
Habitatges	91.065.895	13.633.880	3.235.315	4.884.005	2.582.643	3.360.821
Consum	10.340.450	1.663.976	338.358	466.241	229.723	237.868
Altres fins	11.295.391	1.839.805	365.719	246.808	242.334	286.500
TOTAL	276.552.726	27.574.991	6.672.204	10.256.537	4.547.922	6.385.276

31-12-2015

2 / 2

(Milers d'euros)

	Catalunya	Madrid	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	Resta (*)
Entitats de crèdit	2.335.391	3.445.688	79	4.406	537.175	680.462
Administracions públiques	5.217.570	5.565.303	663.056	1.250.850	751.884	913.734
Administració central						
Resta	5.217.570	5.565.303	663.056	1.250.850	751.884	913.734
Altres institucions financeres	6.603.244	5.723.958	26.441	55.190	214.398	29.946
Societats no financeres i empresaris individuals	22.288.978	27.217.923	1.784.924	5.605.719	3.461.912	6.658.228
Construcció i promoció immobiliària	2.270.237	2.752.307	193.656	619.593	249.851	677.285
Construcció d'obra civil	2.009.938	1.653.073	157.585	263.751	185.042	229.649
Resta de finalitats	18.008.803	22.812.543	1.433.683	4.722.375	3.027.019	5.751.294
Grans empreses	13.403.008	15.973.767	628.139	1.133.566	1.810.840	1.967.925
Pimes i empresaris individuals	4.605.795	6.838.776	805.544	3.588.809	1.216.179	3.783.369
Resta de llars i institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars	37.056.694	16.730.344	3.624.610	8.179.110	3.265.396	10.231.586
Habitatges	28.078.066	14.139.100	3.096.204	6.823.870	2.774.374	8.457.617
Consum	4.191.985	1.191.009	265.294	647.408	248.587	860.001
Altres fins	4.786.643	1.400.235	263.112	707.832	242.435	913.968
TOTAL	73.501.877	58.683.216	6.099.110	15.095.275	8.230.765	18.513.956

(*) Inclou les comunitats autòniques que en conjunt no representen més del 10% del total.

31-12-2014

1 / 2

(Milers d'euros)

	Total	Andalusia	Balears	Canàries	Castella-la Manxa	Castella i Lleó
Entitats de crèdit	5.346.366	32.358	257.747			102.542
Administracions públiques	71.877.165	1.468.969	678.919	626.929	265.078	479.286
Administració central	52.024.865					
Resta	19.852.300	1.468.969	678.919	626.929	265.078	479.286
Altres institucions financeres	9.798.094	18.811	104	97	876	7.334
Societats no financeres i empresaris individuals	86.290.344	7.299.136	1.853.023	3.335.830	1.071.255	2.134.751
Construcció i promoció immobiliària	10.702.307	1.863.942	279.620	1.000.346	321.163	296.067
Construcció d'obra civil	5.562.956	361.435	96.826	125.467	59.486	83.448
Resta de finalitats	70.025.081	5.073.759	1.476.577	2.210.017	690.606	1.755.236
Grans empreses	42.788.857	1.091.317	495.145	645.594	41.266	753.869
Pimes i empresaris individuals	27.236.224	3.982.442	981.432	1.564.423	649.340	1.001.367
Resta de llars i institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars	104.934.909	17.868.613	3.624.557	6.052.651	3.099.658	3.785.840
Habitatges	82.437.847	12.841.765	2.684.164	5.378.709	2.598.179	3.235.393
Consum	8.772.961	952.258	169.844	276.036	118.438	118.118
Altres fins	13.724.101	4.074.590	770.549	397.906	383.041	432.329
TOTAL	278.246.878	26.687.887	6.414.350	10.015.507	4.436.867	6.509.753

31-12-2014

2 / 2

(Milers d'euros)

	Catalunya	Madrid	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	Resta (*)
Entitats de crèdit	2.403.897	1.995.298		48.128	316.690	189.706
Administracions públiques	5.945.115	6.736.519	316.631	1.298.131	879.820	1.156.903
Administració central						
Resta	5.945.115	6.736.519	316.631	1.298.131	879.820	1.156.903
Altres institucions financeres	5.979.569	3.712.766	36.426	21.575	840	19.696
Societats no financeres i empresaris individuals	26.443.034	27.225.238	1.920.912	4.742.984	4.373.739	5.890.442
Construcció i promoció immobiliària	2.321.713	2.499.198	283.868	703.607	359.529	773.254
Construcció d'obra civil	2.362.960	1.462.030	154.498	194.099	282.127	380.580
Resta de finalitats	21.758.361	23.264.010	1.482.546	3.845.278	3.732.083	4.736.608
Grans empreses	13.979.857	18.829.620	711.109	1.399.770	2.786.696	2.054.614
Pimes i empresaris individuals	7.778.504	4.434.390	771.437	2.445.508	945.387	2.681.994
Resta de llars i institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars	31.159.658	14.778.863	3.741.996	7.784.177	3.018.605	10.020.291
Habitatges	24.066.761	11.792.323	3.148.488	6.372.362	2.523.405	7.796.298
Consum	5.303.549	579.505	257.515	374.587	145.732	477.379
Altres fins	1.789.348	2.407.035	335.993	1.037.228	349.468	1.746.614
TOTAL	71.931.273	54.448.684	6.015.965	13.894.995	8.589.694	17.277.038

(*) Inclou les comunitats autònomes que en conjunt no representen més del 10% del total.

Concentració per sectors econòmics

La concentració per sectors econòmics està subjecta als límits establerts pel marc d'apetit al risc (nivell 1) del Grup CaixaBank, diferenciant la posició amb les diferents activitats econòmiques del sector privat empresarial i el finançament al sector públic. En línia amb la política de comunicació interna del marc d'apetit al risc, es presenta l'evolució d'aquestes magnituds de manera mensual al Comitè Global de Riscos i trimestral a la Comissió de Riscos (com a mínim) de CaixaBank.

Per al sector privat empresarial, s'ha establert un límit màxim de concentració en qualsevol sector econòmic, agregant la posició comptable registrada com a inversió creditícia, com a cartera financera i participacions accionaries (no s'hi inclou operativa de tresoreria de repos, dipòsits i cartera financera de negociació).

Al tancament de desembre, el sector d'activitats immobiliàries és el que té un pes relatiu més gran. En el capítol següent, s'hi inclou una visió més extensa i profunda tant del finançament al sector immobiliari com de l'adquisició d'habitatge i d'actius adquirits en pagament de deutes.

Adicionalment, en el càlcul del consum de capital econòmic es determina l'efecte diversificació de la cartera de crèdit a partir de la concentració sectorial.

També es fa una anàlisi i seguiment recurrents de l'exposició al sector públic. Aquest es detalla en la secció 3.1.5 Risc sobirà. A continuació s'informa de la distribució del crèdit a la clientela per activitat, en els exercicis 2015 i 2014, respectivament:

31-12-2015

(Milers d'euros)

	TOTAL	Del qual: Garantia immobiliària	Del qual: Resta de garanties reals	Crèdit amb garantia real (loan to value)				
				≤ 40%	> 40% ≤ 60%	> 60% ≤ 80%	> 80% ≤ 100%	>100%
Administracions públiques	14.152.657	477.420	3.029	31.123	29.043	57.146	111.617	251.520
Altres institucions financeres	10.984.205	216.225	4.708.757	12.955	112.249	46.030	55.346	4.698.402
Societats no financeres i empresaris individuals	64.004.650	30.553.930	2.245.107	8.545.169	9.266.046	9.185.881	3.205.544	2.596.397
Construcció i promoció immobiliària	7.450.440	6.598.855	167.589	1.258.910	2.000.755	2.242.267	694.649	569.863
Construcció d'obra civil	4.279.794	767.642	50.806	217.525	278.908	185.165	64.712	72.138
Resta de finalitats	52.274.416	23.187.433	2.026.712	7.068.734	6.986.383	6.758.449	2.446.183	1.954.396
Grans empreses	19.918.904	2.952.776	428.619	897.427	689.373	1.115.316	268.982	410.297
Pimes i empresaris individuals	32.355.512	20.234.657	1.598.093	6.171.307	6.297.010	5.643.133	2.177.201	1.544.099
Resta de llars i institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars	113.860.325	98.724.053	989.490	23.452.996	35.835.784	32.308.555	6.589.093	1.527.115
Habitatges	92.496.925	86.862.302	446.885	19.947.918	32.355.366	29.008.911	5.167.844	829.148
Consum	10.351.891	4.123.516	232.088	1.367.568	1.234.260	1.144.191	436.496	173.089
Altres fins	11.011.509	7.738.235	310.517	2.137.510	2.246.158	2.155.453	984.753	524.878
SUBTOTAL	203.001.837	129.971.628	7.946.383	32.042.243	45.243.122	41.597.612	9.961.600	9.073.434
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputats a operacions concretes	105.637							
TOTAL	202.896.200							
PROMEMÒRIA								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	16.629.652	13.487.804	270.856	2.170.191	2.316.226	2.905.506	2.872.976	3.493.761

31-12-2014

(Milers d'euros)

	TOTAL	Del qual: Garantia immobiliària	Del qual: Resta de garanties reals	Crèdit amb garantia real (loan to value)				
				≤ 40%	> 40% ≤ 60%	> 60% ≤ 80%	> 80% ≤ 100%	> 100%
Administracions públiques	13.983.235	545.039	583	61.792	90.915	340.585	16.984	35.346
Altres institucions financeres	3.049.141	753		753				
Societats no financeres i empresaris individuals	66.025.567	27.930.249	807.954	9.746.578	10.357.963	6.170.816	990.663	1.472.183
Construcció i promoció immobiliària	9.565.785	9.279.622	64.357	1.885.893	3.848.458	2.818.140	385.334	406.154
Construcció d'obra civil	4.089.395	860.540	29.635	319.207	323.441	184.322	24.734	38.471
Resta de finalitats	52.370.387	17.790.087	713.962	7.541.478	6.186.064	3.168.354	580.595	1.027.558
Grans empreses	27.038.405	4.438.684	284.262	1.887.938	1.296.639	796.128	116.063	626.178
Pimes i empresaris individuals	25.331.982	13.351.403	429.700	5.653.540	4.889.425	2.372.226	464.532	401.380
Resta de llars i institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars	105.772.340	96.071.947	461.295	22.022.967	33.422.147	32.676.233	7.023.636	1.388.259
Habitatges	83.671.813	81.873.585	114.158	16.248.825	28.238.366	29.948.589	6.436.553	1.115.410
Consum	8.788.687	1.896.559	119.448	903.326	691.140	325.905	66.734	28.902
Altres fins	13.311.840	12.301.803	227.689	4.870.816	4.492.641	2.401.739	520.349	243.947
SUBTOTAL	188.830.283	124.547.988	1.269.832	31.832.090	43.871.025	39.187.634	8.031.283	2.895.788
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputats a operacions concretes	68.419							
TOTAL	188.761.864							
PROMEMÒRIA								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	16.893.851	13.934.800	272.956	3.128.699	4.408.841	4.877.871	1.374.808	417.537

A continuació s'informa de la concentració del risc per qualitat creditícia dels títols de renda fixa, en els exercicis 2015 i 2014, respectivament:

2015

(Milers d'euros)

	Inversions creditícies (Nota 13.3)	Cartera de negociació (Nota 11)	Actius financers disponibles per a la venda (Nota 12)	Cartera d'inversions a venciment (Nota 14)	TOTAL
AAA			319.149		319.149
AA+			3.326		3.326
AA	7.801	52.547	848.735		909.083
AA-		7.754	126.626		134.380
A+		23.445	510.163		533.608
A		14.742	376.288		391.030
A-		20.183	403.582		423.765
BBB+	403.185	3.100.023	42.307.701	3.586.019	49.396.928
BBB		11.582	12.640.126		12.651.708
BBB-		25.068	704.905		729.973
Investment grade	410.986	3.255.344	58.240.601	3.586.019	65.492.950
	44,3%	100,0%	97,7%	93,9%	96,9%
BB+		142	65.706		65.848
BB			209.682		209.682
BB-			6.287		6.287
B+			1.040		1.040
B			2.215		2.215
B-					0
CCC+			71.851		71.851
CCC					0
CC					0
C	13.099				13.099
D	45.562				45.562
Sense qualificació	458.008		1.020.580	234.095	1.712.683
Non-investment grade	516.669	142	1.377.361	234.095	2.128.267
	55,7%	0,0%	2,3%	6,1%	3,1%
Saldo a 31-12-2015	927.655	3.255.486	59.617.962	3.820.114	67.621.217

2014

(Milers d'euros)

	Inversions creditícies (Nota 13.3)	Cartera de negociació (Nota 11)	Actius financers disponibles per a la venda (Nota 12)	Cartera d'inversions a venciment (Nota 14)	TOTAL
AAA		578	194.552		195.130
AA+			114.921	750.129	865.050
AA		254.045	416.608		670.653
AA-			57.591		57.591
A+	983.539	10.046	419.423		1.413.008
A			260.577		260.577
A-		26.679	988.733		1.015.412
BBB+	7.409	240.445	1.854.986	3.087.078	5.189.918
BBB		1.505.867	51.857.284	4.466.820	57.829.971
BBB-		10.229	9.088.555		9.098.784
Investment grade	990.948	2.047.889	65.253.230	8.304.027	76.596.094
	38,2%	99,9%	97,1%	86,4%	94,0%
BB+	571.730		419.807		991.537
BB		1.885	330.249	915.752	1.247.886
BB-			25.134		25.134
B+			60.285		60.285
B			3.909		3.909
B-					0
CCC+			70.582		70.582
CCC					0
CC					0
C					0
D					0
Sense qualificació	1.029.717		1.041.891	388.710	2.460.318
Non-investment grade	1.601.447	1.885	1.951.857	1.304.462	4.859.651
	61,8%	0,1%	2,9%	13,6%	6,0%
Saldo a 31-12-2014	2.592.395	2.049.774	67.205.087	9.608.489	81.455.745

A 31 de desembre de 2015 i 2014, el *rating* del deute sobirà del Regne d'Espanya se situava, segons Standard & Poor's, en BBB+ i BBB, respectivament.

La metodologia aplicada per a l'assignació de qualitat creditícia de les emissions de renda fixa es fa en funció del criteri regulatori bancari derivat de la regulació CRD IV i CRR de requeriments de capital, pel qual s'escull el segon millor *rating* d'entre les avaluacions creditícies disponibles.

3.1.5. Risc sobirà

La posició en deute sobirà del Grup, concentrat principalment en CaixaBank i el Grup Assegurador, està subjecta a la política general d'assumpció de riscos de la Societat, que assegura que la totalitat de les posicions preses estiguin alineades amb el perfil de risc objectiu d'aquesta.

En primer lloc, la posició en deute públic i autonòmic queda adscrita als límits generals establerts sobre el risc de concentració i de país. En concret, en ambdós s'estableixen procediments de control diaris que impedeix l'assumpció de noves posicions que suposin incrementar el risc de crèdit sobre els noms o països en què la Societat té una alta concentració de risc, llevat d'aprovació expressa del nivell d'autorització competent.

En particular, per a la renda fixa, s'ha establert un marc que regula les característiques en termes de solvència, liquiditat i ubicació geogràfica de totes les emissions de renda fixa del Grup (com ara obligacions, renda fixa privada, deute públic, participacions preferents, etc.) i qualsevol altra operació de naturalesa anàloga que impliqui per al seu comprador desemborsament d'efectiu i assumpció del risc de crèdit propi del seu emissor o del col·lateral associat. Aquest control s'efectua en la fase d'admissió del risc i durant tota la vida de la posició en cartera.

Respecte a la posició en deute públic de la Sala de Tresoreria, s'han definit un conjunt de límits de termini i import per país sobre les posicions en emissions de deute sobirà per a les activitats de gestió de la liquiditat residual del balanç i de creació de mercat i arbitratge.

A més, aquestes posicions també queden adscrites al marc de control i límits de risc de mercat establert per a les posicions tesoreres (vegeu l'apartat referent al risc de mercat).

També cal destacar que, a l'efecte de seguiment del risc de mercat i crèdit, sovint diària, s'elaboren informes sobre el risc de país que es basen en l'anàlisi de l'evolució de la cotització dels *credit default swaps* i la comparació del *rating* implícit derivat d'aquests instruments amb els *ratings* oficials atorgats per les agències de qualificació.

Finalment, a més d'aquests controls, amb freqüència mensual s'elabora un Informe que mostra totes les posicions del Grup Consolidat, i dels Fons d'Inversió i de Pensió Garantida. L'informe analitza l'evolució de la cartera en funció de la tipologia de producte, de la cartera comptable, del risc de país i del risc emissor/contrapartida.

A continuació es presenta el valor en llibres de la informació rellevant amb relació a l'exposició al risc sobirà referida a 31 de desembre de 2015 i 2014:

31-12-2015 (Grup CaixaBank, excloent-ne Grup assegurador)

(Milers d'euros)

País	Venciment residual	Cartera de negociació	Cartera de negociació	Actius financers	Inversions	Cartera
		representatius de deute	negociació posicions curtes	disponibles per a la venda	creditícies	d'inversions a venciment
		(Nota 11)	(Nota 11)	(Nota 12)	(Nota 13)	(Nota 14)
Espanya	Menys de 3 mesos	381.417	0	356.521	1.346.568	102.898
	Entre 3 mesos i 1 any (1)	1.378.601	(346.472)	1.054.186	4.056.199	1.028.459
	Entre 1 i 2 anys	222.237	(128.526)	1.215.721	585.245	514.230
	Entre 2 i 3 anys (2)	87.525	(148.744)	548.929	501.447	0
	Entre 3 i 5 anys	192.649	(727.214)	4.658.262	1.723.869	50.576
	Entre 5 i 10 anys	196.487	(962.551)	5.128.868	3.973.599	344.631
	Més de 10 anys	195.044	(269.472)	7.748	1.929.559	0
	Total	2.653.960	(2.582.979)	12.970.235	14.116.486	2.040.794
Itàlia	Menys de 3 mesos	67.751				
	Entre 3 mesos i 1 any	150.667	(34.136)			
	Entre 1 i 2 anys	100.363	(18.099)			
	Entre 2 i 3 anys	8.595	(66.469)			
	Entre 3 i 5 anys	12.903				
	Entre 5 i 10 anys	5.917		2.288.619		
	Total	346.196	(118.704)	2.288.619	0	0
Resta (*)	Menys de 3 mesos	50.025		256.109	36.191	
	Entre 3 mesos i 1 any			561.818		
	Entre 1 i 2 anys	1.172				
	Entre 3 i 5 anys	456				
	Total	51.653	0	817.927	36.191	0
Total països		3.051.809	(2.701.683)	16.076.781	14.152.677	2.040.794

Nota: El Grup CaixaBank no té posicions de risc sobirà amb Grècia

31-12-2015 (Grup assegurador)

(Milers d'euros)

País	Venciment residual	Cartera de negociació		Actius financers disponibles per a la venda (Nota 12)	Inversions creditícies (Nota 13)	Cartera d'inversions a venciment (Nota 14)
		valors representatius de deute (Nota 11)	posicions curtes (Nota 11)			
Espanya	Menys de 3 mesos			124.619		
	Entre 3 mesos i 1 any			866.870		
	Entre 1 i 2 anys			1.098.343		
	Entre 2 i 3 anys			895.820		
	Entre 3 i 5 anys			1.153.450		
	Entre 5 i 10 anys			6.658.815		
	Més de 10 anys			24.240.000		
Total		0	0	35.037.917	0	0
Bèlgica	Entre 3 mesos i 1 any			551		
	Entre 1 i 2 anys			147		
	Entre 2 i 3 anys			3.156		
	Entre 3 i 5 anys			700		
	Entre 5 i 10 anys			10.795		
	Més de 10 anys			121		
Total		0	0	15.470	0	0
Irlanda	Entre 3 i 5 anys			1.827		
	Total	0	0	1.827	0	0
Itàlia	Menys de 3 mesos			6.306		
	Entre 3 mesos i 1 any			13.109		
	Entre 1 i 2 anys			22.300		
	Entre 2 i 3 anys			8.302		
	Entre 3 i 5 anys			14.769		
	Entre 5 i 10 anys			182.390		
	Més de 10 anys			1.303.498		
Total		0	0	1.550.674	0	0
Resta (*)	Menys de 3 mesos			41		
	Entre 3 mesos i 1 any			1.436		
	Entre 1 i 2 anys			2.285		
	Entre 2 i 3 anys			113		
	Entre 3 i 5 anys			7.352		
	Entre 5 i 10 anys			5.265		
	Més de 10 anys			44.407		
Total		0	0	60.899	0	0
Total països		0	0	36.666.787	0	0
Total Grup (CaixaBank + Grup assegurador)		3.051.809	(2.701.683)	52.743.568	14.152.677	2.040.794

Nota: El Grup assegurador no té posicions de risc sobirà amb Grècia

31-12-2014 (Grup CaixaBank, excloent-ne Grup assegurador)

(Milers d'euros)

País	Venciment residual	Cartera de negociació	Cartera de negociació	Actius financers	Inversions	Cartera
		representatius de deute	negociació posicions curtes	disponibles per a la venda	creditícies	d'inversions a venciment
		(Nota 11)	(Nota 11)	(Nota 12) (2)	(Nota 13) (1)	(Nota 14)
Espanya	Menys de 3 mesos	75.957	(74.000)	849.758	1.158.875	1.808.771
	Entre 3 mesos i 1 any (1)	56.724	(837.841)	7.075.100	3.699.651	2.458.528
	Entre 1 i 2 anys	359.499	(59.697)	1.438.950	635.680	1.131.940
	Entre 2 i 3 anys (2)	117.733	(135.012)	1.295.807	905.539	514.461
	Entre 3 i 5 anys	160.206	(86.613)	5.140.335	2.100.705	
	Entre 5 i 10 anys	473.627	(279.617)	6.645.401	3.534.157	395.535
	Més de 10 anys	239.362	(322.303)	8.109	1.926.766	
	Total	1.483.108	(1.795.083)	22.453.460	13.961.373	6.309.235
Itàlia	Menys de 3 mesos	1.436				
	Entre 3 mesos i 1 any	10.678				
	Entre 1 i 2 anys	25.994	(9.691)			
	Entre 2 i 3 anys	4.791	(24.286)			
	Entre 3 i 5 anys	22.227	(3.319)			
	Entre 5 i 10 anys	16.490	(18.763)			
	Més de 10 anys	1.313	(18.324)			
	Total	82.929	(74.383)	0	0	0
Resta (*)	Menys de 3 mesos	150.005		852	21.863	
	Entre 3 mesos i 1 any	100.020				
	Entre 1 i 2 anys			408.878		
	Entre 2 i 3 anys	1.170				
	Entre 3 i 5 anys	2.299				
	Entre 5 i 10 anys	1.130				
	Total	254.624	0	409.730	21.863	0
Total països		1.820.661	(1.869.466)	22.863.190	13.983.236	6.309.235

Nota: El Grup CaixaBank no té posicions de risc sobirà amb Grècia

(1) «Inversions creditícies» incorpora 17 milions d'euros de CaixaRenting, SA i 0,6 milions d'euros de Caixa Card 1 EFC, SAU.

(2) «Actius financers disponibles per a la venda» incorpora 44,9 milions d'euros de CaixaBank Asset Management, SGIIC, SAU.

31-12-2014 (Grup assegurador)

(Milers d'euros)

País	Venciment residual	Cartera de negociació		Actius financers disponibles per a la venda (Nota 12)	Inversions creditícies (Nota 13)	Cartera d'inversions a venciment (Nota 14)
		valors representatius de deute (Nota 11)	posicions curtes negociació (Nota 11)			
Espanya	Menys de 3 mesos			271.073		
	Entre 3 mesos i 1 any			361.220		
	Entre 1 i 2 anys			1.138.128		
	Entre 2 i 3 anys			1.168.526		
	Entre 3 i 5 anys			1.542.944		
	Entre 5 i 10 anys			5.058.263		
	Més de 10 anys			25.170.098		
Total		0	0	34.710.252	0	0
Bèlgica	Entre 3 mesos i 1 any			2.083		
	Entre 1 i 2 anys			567		
	Entre 2 i 3 anys			154		
	Entre 3 i 5 anys			3.965		
	Entre 5 i 10 anys			11.021		
	Més de 10 anys			123		
Total		0	0	17.913	0	0
Irlanda	Entre 5 i 10 anys			1.856		
	Total	0	0	1.856	0	0
Itàlia	Menys de 3 mesos			9.499		
	Entre 3 mesos i 1 any			14.791		
	Entre 1 i 2 anys			17.636		
	Entre 2 i 3 anys			21.250		
	Entre 3 i 5 anys			18.720		
	Entre 5 i 10 anys			100.067		
	Més de 10 anys			1.327.703		
Total		0	0	1.509.666	0	0
Resta (*)	Menys de 3 mesos			878		
	Entre 3 mesos i 1 any			495		
	Entre 1 i 2 anys			1.528		
	Entre 2 i 3 anys			2.436		
	Entre 3 i 5 anys			3.365		
	Entre 5 i 10 anys			11.519		
	Més de 10 anys			64.253		
Total		0	0	84.474	0	0
Total països		0	0	36.324.161	0	0
Total Grup (CaixaBank + Grup assegurador)		1.820.661	(1.869.466)	59.187.351	13.983.236	6.309.235

Nota: El Grup assegurador no té posicions de risc sobirà amb Grècia

Les posicions curtes de valors representatius de deute constitueixen, fonamentalment, cobertures de gestió de posicions llargues en deute públic espanyol classificat en les carteres de negociació i d'actius disponibles per a la venda.

Risc de país

El risc de país és la probabilitat que es produeixi una pèrdua financera per circumstàncies macroeconòmiques, polítiques, socials o per desastres naturals, en un país determinat. Per tant, és un component del risc de crèdit, que incorpora totes les operacions de crèdit transfrontereres, per circumstàncies diferents del risc comercial habitual.

El risc de país té com a objectiu delimitar l'exposició i protegir davant possibles incompliments, i els seus elements principals són:

- Risc sobirà entès com l'incompliment d'entitats sobiranes que no poden ser objecte de constrenyiment per part de cap tribunal.
- Risc de transferència, que consisteix en la impossibilitat de repatriar els drets a l'estranger, com a resultat de les restriccions en el lliure moviment de capitals.
- Finalment, altres riscos que consisteixen en la part de l'exposició a l'estranger el valor de la qual depèn de factors de riscos polítics i econòmics predominants en el país en qüestió. Aquests factors inclouen en particular els riscos de liquiditat, mercat i correlació del país, així com de crèdit davant un xoc sistèmic del país. En definitiva, la possibilitat d'un fort deteriorament del perfil creditici del país en qüestió.

Dins l'exposició de risc de país, es presta una especial atenció al risc sobirà, comprès per deute públic i garanties estatals. En aquest sentit, només s'autoritza aquesta exposició amb països que presentin la més alta qualitat creditícia.

Els límits que marquen l'exposició màxima a un país, estan calculats per variables tant qualitatives com quantitatives. Tanmateix, la Direcció de Riscos té la facultat d'assignar límits inferiors si considera que la conjuntura economicopolítica d'un país ho requereix.

Els principis d'admissió de risc de país segueixen la mateixa línia de màxima prudència de l'Entitat. Únicament s'assumeixen, i de manera selectiva, operacions que acompanyin i ajudin els nostres clients en les seves relacions internacionals.

Tot això condueix al fet que l'exposició total a risc de país sigui baixa, i a més estigui molt diversificada en el pla individual, ja que cap país supera l'1% del total d'actius del Grup CaixaBank (exceptuant-ne els països del grup 1, els de menor risc segons el Banc d'Espanya).

3.1.6 Informació relativa al finançament destinat a la promoció immobiliària, l'adquisició d'habitatge i els actius adquirits en pagament de deutes

A continuació es presenta la informació rellevant referida a 31 de desembre de 2015 i 2014 sobre el finançament destinat a la promoció immobiliària, l'adquisició d'habitatge i els actius adquirits en pagament de deutes.

Promemòria: Dades del Grup CaixaBank

(Milers d'euros)

	Valor comptable	
	31-12-2015	31-12-2014
Total crèdit a la clientela excloses administracions públiques (negocis a Espanya)	188.619.485	174.778.628
Total Actiu	344.255.475	338.623.449

Finançament destinat a la promoció immobiliària

A continuació es detalla el finançament destinat a promotors i promocions, incloses les promocions efectuades per no promotors, a 31 de desembre de 2015 i 2014. L'import de l'excés sobre el valor de la garantia es calcula com la diferència entre l'import brut del crèdit i el valor dels drets reals rebuts en garantia després d'aplicar els percentatges de ponderació establerts en l'Annex IX de la Circular 4/2004, del Banc d'Espanya.

31-12-2015

(Milers d'euros)

	Import brut	Excés s/valor de garantia	Cobertura específica
Crèdit registrat per les entitats de crèdit del Grup CaixaBank	9.825.444	2.733.252	2.375.004
Dels quals: Dubtós	4.337.149	1.630.638	2.208.925
Hipotecari	3.837.055	1.630.638	1.739.732
Personal	500.094		469.193
Dels quals: Subestàndard	527.506	59.087	166.079
Hipotecari	487.082	59.087	152.190
Personal	40.424		13.889
Promemòria			
Actius fallits	4.302.292		

31-12-2014

(Milers d'euros)

	Import brut	Excés s/valor de garantia	Cobertura específica
Crèdit registrat per les entitats de crèdit del Grup CaixaBank	14.068.609	3.358.143	4.386.601
Dels quals: Dubtós	7.679.126	2.971.372	4.173.831
Hipotecari	6.568.300	2.971.372	3.172.594
Personal	1.110.826		1.001.237
Dels quals: Subestàndard	606.373	76.342	212.770
Hipotecari	570.526	76.342	195.875
Personal	35.847		16.895
Promemòria			
Actius fallits	2.822.012		

Els imports indicats en els quadres anteriors no inclouen el finançament atorgat pel Grup CaixaBank a les societats immobiliàries del Grup CriteríaCaixa, que, a 31 de desembre de 2015 i 2014, puja a 657 i 1.663 milions d'euros, respectivament. La variació en el finançament en l'exercici 2015 és deguda principalment a l'amortització anticipada del bo emès en l'exercici 2012 per Critería Caixa SAU, el valor nominal del qual a 31 de desembre de 2014 era de 999 milions d'euros.

El nivell de cobertura de promotors i promocions considerats problemàtics se situa a 31 de desembre de 2015 en un 48,8% (a 31 de desembre de 2014 era d'un 52,9%).

Es presenta a continuació la distribució per tipus de garantia del finançament destinat a promotors i promocions, incloses les promocions efectuades per no-promotors:

Per tipus de garantia

(Milers d'euros)

	Valor comptable	
	31-12-2015	31-12-2014
Sense garantia hipotecària	1.082.542	1.698.855
Amb garantia hipotecària	8.742.902	12.369.754
Edificis acabats	6.534.443	9.040.157
<i>Habitatge</i>	4.322.162	6.315.031
<i>Resta</i>	2.212.281	2.725.126
Edificis en construcció	643.015	1.068.288
<i>Habitatge</i>	540.809	923.201
<i>Resta</i>	102.206	145.087
Sòl	1.565.444	2.261.309
<i>Terrenys urbanitzats</i>	464.556	725.352
<i>Resta de sòl</i>	1.100.888	1.535.957
Total	9.825.444	14.068.609

La combinació de negocis amb Barclays Bank, SAU ha suposat, en la data d'integració, la incorporació de finançament a la promoció immobiliària d'un import brut de 875 milions d'euros amb una cobertura específica de 448 milions d'euros.

Finançament a les llars destinat a l'adquisició d'habitatge

A 31 de desembre de 2015 i 2014, el detall dels crèdits a les llars per a l'adquisició d'habitatges és el següent:

(Milers d'euros)

	Import brut	
	31-12-2015	31-12-2014
Sense garantia hipotecària	785.033	790.215
<i>Del qual: Dubtós</i>	16.740	6.838
Amb garantia hipotecària	88.881.789	80.356.912
<i>Del qual: Dubtós</i>	3.359.947	3.263.520
Total finançament per a l'adquisició d'habitatges (*)	89.666.822	81.147.127

(*) Inclou el finançament per a l'adquisició d'habitatges atorgat per la participada Unió de Crèdits para la Financiación Inmobiliaria, EFC, SAU (Credifimo).

L'import dels préstecs concedits durant els exercicis 2015 i 2014 per CaixaBank per al finançament a compradors de les operacions de venda d'habitatges efectuades per CaixaBank o les seves filials puja a 486,7 i 479,4 milions d'euros, i el percentatge mitjà finançat és del 87% i 82%, respectivament.

El desglossament a aquestes dates dels crèdits a les llars per a l'adquisició d'habitatges amb garantia hipotecària segons el percentatge que suposa el risc total sobre l'import de l'última taxació disponible (LTV) és el següent:

31-12-2015

(Milers d'euros)

	Rangs d'LTV					TOTAL
	LTV ≤ 40%	40% < LTV ≤ 60%	60% < LTV ≤ 80%	80% < LTV ≤ 100%	LTV > 100%	
Import brut	20.295.267	32.932.773	29.526.924	5.255.027	871.798	88.881.789
<i>Del qual: Dubtós</i>	<i>244.861</i>	<i>789.609</i>	<i>1.548.651</i>	<i>540.140</i>	<i>236.686</i>	<i>3.359.947</i>

Nota: LTV calculat a partir de les taxacions disponibles en el moment de la concessió del risc. S'actualitzen per a operacions dubtoses d'acord amb la normativa en vigor

31-12-2014

(Milers d'euros)

	Rangs d'LTV					TOTAL
	LTV ≤ 40%	40% < LTV ≤ 60%	60% < LTV ≤ 80%	80% < LTV ≤ 100%	LTV > 100%	
Import brut	15.345.802	27.488.184	30.411.023	6.311.877	800.026	80.356.912
<i>Del qual: Dubtós</i>	<i>197.651</i>	<i>653.929</i>	<i>1.601.104</i>	<i>615.012</i>	<i>195.824</i>	<i>3.263.520</i>

Nota: LTV calculat a partir de les taxacions disponibles en el moment de la concessió del risc. S'actualitzen per a operacions dubtoses d'acord amb la normativa en vigor

Actius adquirits en pagament de deutes

A continuació es detallen els actius adjudicats tenint en compte la seva procedència i la tipologia de l'immoble a 31 de desembre de 2015 i 2014.

Actius immobiliaris adjudicats (*)

(Milers d'euros)

	31-12-2015		31-12-2014	
	Valor comptable net	Del qual: Cobertura (**)	Valor comptable net	Del qual: Cobertura (**)
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la promoció immobiliària	5.299.297	(4.351.929)	5.365.730	(3.715.430)
Edificis acabats	2.911.103	(1.516.923)	2.908.280	(1.233.378)
<i>Habitatge</i>	2.132.757	(1.097.180)	2.163.757	(953.429)
<i>Resta</i>	778.346	(419.743)	744.523	(279.949)
Edificis en construcció	380.024	(430.797)	359.396	(387.933)
<i>Habitatge</i>	344.769	(396.929)	312.648	(339.971)
<i>Resta</i>	35.255	(33.868)	46.748	(47.962)
Sòl	2.008.170	(2.404.209)	2.098.054	(2.094.119)
<i>Terrenys urbanitzats</i>	1.048.039	(1.032.770)	1.156.409	(982.619)
<i>Resta de sòl</i>	960.131	(1.371.439)	941.645	(1.111.500)
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	1.833.975	(854.113)	1.378.362	(504.587)
Resta d'actius immobiliaris adjudicats	816.929	(550.761)	719.034	(389.955)
Instruments de capital, participacions i finançaments a societats no consolidades tenidores d'aquests actius				
Total	7.950.201	(5.756.803)	7.463.126	(4.609.972)

(*) No inclou els adjudicats classificats en l'epígraf «Actiu material - Inversions immobiliàries» per un import de 2.966 milions d'euros nets (2.771 milions d'euros nets a 31-12-2014), i inclou els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta per un import de 692 milions d'euros nets (745 milions d'euros nets a 31-12-2014)

(**) L'import de la cobertura corresponent a la diferència entre el valor del deute patrimonial brut cancel·lat i el valor net comptable de l'immoble puja a 10.602 milions d'euros (9.007 milions d'euros a 31-12-2014).

3.1.7 Risc de contrapartida generat per l'operativa de Tresoreria

La quantificació i gestió del risc de contrapartida amb el sector financer, derivat de l'operativa de Tresoreria i de Comerç Exterior, presenta, bàsicament pel tipus d'instruments financers utilitzats i el grau de rapidesa i flexibilitat exigida principalment per les transaccions tresoreres, certes particularitats a què ens referim a continuació.

La màxima exposició autoritzada de risc de crèdit amb una contrapartida es determina mitjançant un càlcul basat fonamentalment en els *ratings* de les entitats i en l'anàlisi dels seus estats financers.

Adicionalment es fa un seguiment tant de les cotitzacions de les accions com de les assegurances de protecció (CDS) de les contrapartides amb l'objecte de detectar qualsevol deteriorament de la seva solvència.

Gairebé la totalitat de les exposicions en l'àmbit de l'activitat de la Sala de Tresoreria s'assumeixen amb contrapartides localitzades en països europeus i als Estats Units.

D'altra banda, la distribució per *ratings* reflecteix la importància de l'operativa amb contrapartides qualificades d'*investment grade* o grau d'inversió, que són les que les agències de qualificació creditícia internacionals han considerat segures per la seva elevada capacitat de pagament.

La Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc és l'encarregada d'integrar aquests riscos en el marc de la gestió global de les exposicions de la Societat, encara que la responsabilitat específica de la gestió i seguiment de l'exposició al risc de contrapartida derivada de l'activitat amb el sector financer recau sobre la Direcció Corporativa de Risc-Anàlisi i Concessió, que prepara les propostes de concessió de línies de risc i efectua el seguiment dels seus consums.

Dins el Grup, el control del risc de contrapartida es duu a terme a CaixaBank mitjançant un sistema integrat i en temps real, cosa que permet conèixer, en qualsevol moment, el límit disponible amb qualsevol contrapartida, per producte i termini. El risc es mesura tant pel seu valor de mercat actual com per l'exposició futura (valor de les posicions de risc tenint en compte la variació futura dels factors de mercat subjacent en les operacions).

Adicionalment, la Direcció Corporativa de Risc-Anàlisi i Concessió, juntament amb la Direcció Executiva d'Assessoria Jurídica, com a part del seguiment dels riscos de crèdit assumits per l'operativa de mercats, gestionen de manera activa i efectuen el seguiment de l'adequació de la documentació contractual que la sustenta. Amb l'objectiu de mitigar l'exposició al risc de contrapartida, CaixaBank manté una sòlida base de contractes de garantia. Gairebé la totalitat dels riscos assumits per l'operativa sobre instruments derivats està coberta per la signatura dels contractes estandarditzats ISDA i/o CMOF, que tenen en compte en les seves clàusules la possibilitat de compensar els fluxos de cobrament i pagament pendent entre les parts per a tota l'operativa coberta per aquests contractes.

CaixaBank té signats contractes de col·lateral amb les contrapartides interbancàries, que serveixen de garantia del valor de mercat de les operacions de derivats. La política de CaixaBank és col·lateralitzar totes les operacions de derivats amb entitats financeres i el mateix passa amb les operacions de repo cobertes mitjançant contractes GMRA.

Adicionalment, arran de l'entrada en vigor de la normativa EMIR i del Reglament del Parlament Europeu sobre els requisits prudencials de les entitats de crèdit, s'estan mitigant els riscos dels contractes de derivats OTC, compensant posicions en mercat mitjançant la utilització de les entitats de contrapartida central.

Així mateix, i amb vista a mitigar els riscos de liquidació amb una contrapartida, s'utilitzen sistemes de liquidació de lliurament contra pagament, de manera que la compensació i liquidació d'una operació s'efectuen simultàniament i de manera inseparable.

3.1.8 Risc associat a la cartera de participades

El risc de la cartera de participades del Grup CaixaBank és l'associat a la possibilitat d'incórrer en pèrdues pels moviments dels preus de mercat i/o per la fallida de les posicions que formen la cartera de participacions amb un horitzó de mitjà i llarg termini.

La Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc mesura el risc d'aquestes posicions. Per a les participacions no classificades com a disponibles per a la venda, és a dir, on hi ha una estratègia de permanència a llarg termini, el risc més rellevant és el de crèdit i, per tant, s'hi aplica l'enfocament PD/LGD. Pel que fa a les participacions classificades en la cartera Disponible per a la Venda, el càlcul s'efectua mitjançant el model intern de valor en risc, atès que el risc més rellevant és el de mercat. El càlcul del risc implícit en la volatilitat dels preus de mercat l'efectua el Departament de Risc de l'Operativa en Mercats, mitjançant l'estimació estadística de les pèrdues màximes potencials a partir de dades històriques sobre l'evolució dels preus sobre el diferencial de rendibilitat amb el tipus d'interès sense risc. En cas que no es compleixin els requisits per a la utilització dels mètodes anteriors, s'hi aplica el mètode simple de ponderació de risc, d'acord amb l'actual normativa de Basilea III.

Des de la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc s'efectua un seguiment continuat d'aquests indicadors per tal de poder adoptar en cada moment les decisions més oportunes en funció de l'evolució observada i prevista dels mercats i de l'estratègia del Grup CaixaBank.

Aquestes mesures i el seu desenvolupament són necessaris per al seguiment de la gestió de la cartera de participades i per a la presa de decisions estratègiques, referents a la composició de la cartera, efectuades per l'Alta Direcció del Grup CaixaBank.

A més, el Departament de Risc de l'Operativa en Mercats integra, dins el seguiment de riscos, els derivats i el risc de tipus de canvi associats a la cartera de participades, a més de dur a terme un seguiment recurrent dels riscos vinculats a l'operativa de mercats financers associats a les participades financeres. Per a més detall, vegeu Notes 12 i 17.

Finalment, per mesurar el grau de concentració de la cartera s'utilitza l'índex de Herfindahl, un índex originàriament creat per identificar el grau de concentració de mercats (monopolis, oligopolis, competència perfecta). L'índex Herfindahl també està generalment acceptat i utilitzat com a mesura per avaluar el grau de concentració d'una cartera d'actius. Per exemple, la mateixa guia PAC (Procés d'Autoavaluació del Capital de les Entitats de Crèdit) elaborada pel Banc d'Espanya requereix, per avaluar les necessitats de capital per risc de concentració de crèdit, l'ús de mesures de concentració. El càlcul de l'índex Herfindahl per al valor de la inversió de la cartera de participades de CaixaBank a 31 de desembre de 2015 puja a 14,99%. Segons l'ús generalment acceptat d'aquest índex, valors per sota del 10% impliquen una concentració molt baixa, entre el 10% i el 18% es cataloga com a concentració mitjana-baixa i per damunt del 18% com a alta. En conclusió, aquesta mesura indicaria que la cartera de participades de CaixaBank es manté en rangs de concentració mitjana-baixa, és a dir, un nivell de diversificació que es podria considerar mitjà-alt.

3.2. Risc de mercat

3.2.1. Exposició

L'activitat financera de les entitats de crèdit implica l'assumpció de risc de mercat, dins el qual agrupem exposicions amb diferents orígens: el risc estructural del balanç comercial derivat de l'evolució del tipus d'interès i dels tipus de canvi, el provocat per la presa de posicions en l'àmbit de tresoreria i l'associat a les participacions de renda variable que formen part del negoci de diversificació del Grup CaixaBank. Encara que en tots els casos el risc es refereix a la pèrdua potencial sobre la rendibilitat o el valor de la cartera derivada dels moviments desfavorables dels tipus o preus del mercat, a continuació es tractarà específicament el risc de mercat vinculat a l'àmbit de tresoreria i les activitats de negociació.

3.2.2. Descripció general

A continuació es descriuen els principals factors que incideixen en el risc de mercat:

- **Risc de tipus d'interès:** representa l'exposició dels instruments en cartera el valor dels quals varia amb el nivell de les corbes de tipus d'interès, entre els quals s'inclouen, sense constituir una llista restringida, bons, dipòsits, repos i derivats.
- **Risc de tipus de canvi:** representa l'exposició dels instruments en cartera el valor dels quals varia per moviments en els tipus de canvi, entre els quals s'inclouen principalment qualsevol producte amb fluxos en una moneda diferent de l'euro o derivats sobre tipus de canvi.

- Risc de preu de les accions: representa l'exposició dels instruments en cartera el valor dels quals varia davant variacions del preu de les accions i índexs de renda variable.
- Risc d'inflació: representa l'exposició dels instruments en cartera el valor dels quals varia davant variacions de la inflació esperada, entre els quals s'inclouen derivats sobre inflació.
- Risc de preu de mercaderies: representa l'exposició dels instruments en cartera el valor dels quals varia davant variacions dels preus de les mercaderies, en què s'inclouen principalment derivats sobre mercaderies.
- Risc de spread de crèdit: representa l'exposició dels instruments en cartera el valor dels quals varia amb els nivells dels spreads de crèdit, entre els quals s'inclouen principalment emissions de renda fixa privada.
- Risc de volatilitat: representa l'exposició dels instruments en cartera el valor dels quals varia amb els moviments de la volatilitat del subjacent, en què s'inclouen les opcions.

Adicionalment hi ha altres tipus de riscos de mercat de naturalesa més complexa, entre els quals es destaquen:

- Risc de correlació: representa l'exposició dels instruments en cartera el valor dels quals varia davant variacions en la relació que hi ha entre diferents factors de risc, entre els quals s'inclouen opcions sobre cistelles de subjacents.
- Risc de dividend: representa l'exposició dels instruments en cartera el valor dels quals varia davant variacions dels dividends esperats futurs, entre els quals s'inclouen principalment els derivats de renda variable.

Amb les particularitats metodològiques i complements necessaris a què al·ludirem dins la descripció específica dels diferents grups d'exposicions, hi ha dos tipus de mesures que constitueixen denominador comú i estàndards de mercat per al mesurament del risc que ens ocupa: la sensibilitat i el VaR (*value at risk* o valor en risc).

Les anàlisis de sensibilitat donen informació sobre l'impacte d'un increment dels tipus d'interès, tipus de canvi, preus, volatilitats i correlacions sobre el valor econòmic de les posicions, però no comporten cap hipòtesi sobre quina és la probabilitat d'aquest moviment.

Per homogeneïtzar la mesura del risc del conjunt de la cartera, així com per incorporar certes hipòtesis sobre la magnitud del moviment dels factors de risc de mercat, s'utilitza la metodologia del Valor en Risc (VaR: estimació estadística de les pèrdues potencials a partir de dades històriques sobre l'evolució dels preus) per a un horitzó temporal d'un dia i amb un interval de confiança estadística del 99% (és a dir, en condicions normals de mercat 99 de cada 100 vegades les pèrdues diàries reals serien inferiors a les estimades pel VaR).

3.2.3. Mitigació del risc de mercat

El marc d'apetit al risc aprovat pel Consell de l'Entitat defineix un límit per al VaR a l'horitzó temporal d'un dia i amb un interval de confiança del 99% per a totes les activitats de negociació de l'Entitat de 20 milions d'euros.

Com a part del necessari seguiment i control dels riscos de mercat assumits, la Direcció aprova una estructura de límits globals de VaR, coherents amb el marc d'apetit al risc, que es complementa mitjançant la definició de sublímits de VaR, VaR estressat i risc incremental d'impagament i migracions, resultats de

stress test, pèrdues màximes i sensibilitats per a les diferents unitats de gestió susceptibles de prendre risc de mercat en la Sala de Tresoreria. Els factors de risc són gestionats per la mateixa Direcció Executiva Financera de CaixaBank mitjançant cobertures econòmiques segons consideri en el seu àmbit en funció de la relació rendibilitat-risc que determina les condicions i expectatives del mercat, sempre dins els límits assignats.

La Direcció de Risc de l'Operativa en Mercats de CaixaBank és la responsable del seguiment del compliment d'aquests límits i els riscos assumits, i de la comunicació d'excedits a les àrees responsables per a la seva resolució i el seu posterior seguiment, per a la qual cosa genera diàriament un informe de posició, quantificació de riscos i consum de límits del Grup CaixaBank que distribueix a la Direcció, als responsables de la Sala de Tresoreria i a Auditoria Interna.

Fora de l'àmbit de la cartera de negociació cal mencionar en el pla comptable l'ús d'eines com cobertures, que eliminen les possibles asimetries comptables que es puguin produir en balanç i compte de pèrdues i guanys pel diferent tractament dels instruments coberts i la seva cobertura a mercat. En l'àmbit del risc de mercat s'estableixen i monitoren límits en l'àmbit de cada macrocobertura, en aquest cas expressat com a ràtios entre el risc total i el risc dels elements coberts.

3.2.4. Cicle del risc de mercat

La Direcció de Risc de l'Operativa en Mercats, ubicada a la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc dins la Direcció General de Riscos de CaixaBank, és responsable de la valoració dels instruments financers, així com d'efectuar el mesurament, control i seguiment dels riscos associats, de l'estimació del risc de contrapartida i del risc operacional associat a l'activitat en mercats financers. Per al compliment de la seva tasca, aquesta Direcció efectua diàriament un seguiment de les operacions contractades, el càlcul del resultat que suposa l'afectació de l'evolució del mercat en les posicions (resultat diari *marked to market*), la quantificació del risc de mercat assumit, el seguiment del compliment dels límits i l'anàlisi de la relació entre el resultat obtingut i el risc assumit.

Adicionalment a la tasca de la Direcció de Risc de l'Operativa en Mercats de CaixaBank, des de la Direcció de Validació de Models de Risc de CaixaBank es fa la funció de validació interna dels models i metodologies utilitzats per a la quantificació i el seguiment del risc de mercat.

El model intern per a estimació de recursos propis per risc de mercat de les activitats de negociació va ser aprovat en la versió inicial pel Banc d'Espanya l'any 2006, segons la Circular 3/2003, actualment derogada a aquests efectes pel Reglament (UE) núm. 575/2013 (CRR). El perímetre del model comprèn gairebé la totalitat de la cartera de negociació comptable de l'Entitat, i el seu reflex en el balanç apareix en l'actiu i passiu, en els epígrafs de «Cartera de negociació», desglossats en la Nota 11. Així mateix, també formen part del perímetre els dipòsits i repos contractats per les taules de negociació per a la seva gestió.

Les metodologies utilitzades per a l'obtenció d'aquest mesurament són dues:

- VaR paramètric: basat en el tractament estadístic dels paràmetres amb la volatilitat i les correlacions dels moviments dels preus i dels tipus d'interès i de canvi dels actius que componen la cartera. S'aplica sobre dos horitzons temporals: 75 dies, donant més pes a les observacions més recents, i un any de dades, equiponderant totes les observacions.
- VaR històric: càlcul de l'impacte sobre el valor de la cartera actual de les variacions històriques dels factors de risc; es tenen en compte les variacions diàries de l'últim any i, amb un interval de confiança del 99%, es considera com a VaR el tercer pitjor impacte sobre el valor de la cartera.

El VaR històric és molt adequat per completar les estimacions obtingudes mitjançant el VaR paramètric, atès que no incorpora cap hipòtesi sobre el comportament estadístic dels factors de risc, mentre que el VaR

paramètric assumeix fluctuacions modelitzables a través d'una distribució estadística normal. A més, el VaR històric incorpora la consideració de relacions no lineals entre els factors de risc, cosa que el fa també especialment vàlid, encara que cal subratllar que el risc opcional ha estat molt petit.

L'empitjorament de la qualificació creditícia dels emissors dels actius també pot motivar una evolució desfavorable dels preus cotitzats pel mercat. Per aquesta raó, la Direcció de Risc de l'Operativa en Mercats de CaixaBank completa la quantificació del risc de mercat amb una estimació de les pèrdues derivades de moviments en la volatilitat del diferencial de crèdit de les posicions en renda fixa privada (*Spread VaR*) mitjançant metodologia històrica i assumint un horitzó de liquiditat setmanal, que constitueix una estimació del risc específic atribuïble als emissors dels valors.

El VaR total resulta de l'agregació del VaR derivat de les fluctuacions dels tipus d'interès, de canvi (i la volatilitat de tots dos) i de l'*Spread VaR*, que es duu a terme de manera conservadora assumint una correlació zero entre els dos grups de factors de risc, i de l'addició del VaR de Renda Variable i del VaR de Mercaderies, assumint en tots dos casos una correlació amb la resta de grups de factors de risc.

Durant l'exercici 2015 el VaR mitjà al 99% i horitzó temporal d'un dia de les activitats de negociació ha estat de 3,3 milions d'euros. Els consums més elevats, fins a un màxim de 5,9 milions d'euros, es van assolir durant el mes de setembre, fonamentalment per l'anticipació que recull el VaR d'una evolució potencialment negativa del valor diari de mercat de l'operativa de derivats sobre accions.

Descomposició dels factors rellevants de risc

A continuació consten els imports de VaR mitjà al 99% i horitzó temporal d'un dia atribuïble als diferents factors de risc. Es pot observar que els consums són de caràcter moderat i es concentren fonamentalment en el risc de corba de tipus d'interès i preu de les accions. Els imports de risc de preu de mercaderies, inflació i volatilitat de tipus d'interès i de canvi són d'importància marginal. Respecte de l'exercici anterior disminueix l'exposició al risc de tipus d'interès, de tipus de canvi i de preu de les accions a causa d'un menor posicionament.

VaR paramètric per factor de risc

(Milers d'euros)

	Total	Tipus d'interès	Tipus de canvi	Preu d'accions	Inflació	Preu mercaderies	Spread de crèdit	Volatilitat tipus d'interès	Volatilitat tipus de canvi	Volatilitat preu d'accions
VaR mitjà 2014	4.624	2.474	810	1.420	94	0	1.190	211	58	271
VaR mitjà 2015	3.280	1.775	133	716	186	0	1.141	129	51	366

Mesures complementàries al VaR

Des del gener del 2012 les mesures de VaR es complementen amb dues mètriques de risc associades als requeriments normatius de la Circular 4/2011 (actualment derogada a aquests efectes per la Regulació EU 575/2013 (CRR)) i aprovats pel Banc d'Espanya després de la seva validació: el VaR Estressat i el Risc Incremental d'Impagament i Migracions.

El VaR estressat captura la pèrdua màxima deguda a moviments adversos en els preus de mercat en un període històric anual d'estrès, i es calcula amb un interval de confiança del 99% i un horitzó diari (posteriorment s'extrapola a l'horitzó regulatori de 10 dies de mercat multiplicant per l'arrel de 10). El càlcul del VaR estressat està palanquejat en la mateixa metodologia i infraestructura que el càlcul del VaR històric per a VaR. L'única diferència significativa és la finestra històrica seleccionada.

El risc incremental d'impagament i migracions reflecteix el risc associat a les variacions en la qualitat creditícia o incompliment en les posicions de renda fixa i derivats de crèdit en cartera, amb interval de confiança del 99,9%, horitzó anual i horitzó de liquiditat trimestral, que es justifica per l'elevada liquiditat de les emissions en cartera. L'estimació s'efectua mitjançant la simulació Montecarlo de possibles estats futurs de *rating* extern per emissor i emissió a partir de les matrius de transició publicades per les principals agències de *rating*, en què la dependència entre les variacions de qualitat creditícia entre els diferents emissors es modelitza mitjançant una còpula t-Student.

Els valors màxims, mínims i mitjans d'aquestes mesures durant l'exercici 2015, així com el seu valor al final del període de referència, es mostren en la taula següent:

Resum de mesures de risc - 2015

(Milers d'euros)

	Màxim	Mínim	Mitjà	Últim
VaR 1d	5.882	1.631	3.280	1.702
VaR estressat 1d	14.547	4.233	8.228	6.242
Risc incremental	109.100	12.005	46.079	49.732

Capital regulatori per models interns de risc de mercat

El capital regulatori per risc de mercat mitjançant models interns és la suma de tres càrrecs associats a cadascuna de les mesures esmentades anteriorment: càrrec per VaR, VaR estressat i risc incremental d'impagament i migracions. A diferència del que s'ha exposat anteriorment, tant el VaR com el VaR estressat regulatoris es computen amb un horitzó temporal de 10 dies mercat, per a la qual cosa s'escalen els valors obtinguts amb l'horitzó d'1 dia multiplicant-los per l'arrel quadrada de 10.

Els diferents elements que apareixen en la determinació dels càrrecs finals per model intern de risc de mercat per a cadascuna de les mesures anteriors apareixen a continuació. Els càrrecs per VaR i VaR estressat són anàlegs i corresponen al màxim entre l'últim valor i la mitjana aritmètica dels últims 60 valors multiplicada per un factor dependent del nombre de vegades que el resultat real diari ha estat inferior al VaR a dia estimat. D'una manera semblant, el capital per risc incremental és el màxim de l'últim valor i la mitjana aritmètica de les últimes 12 setmanes.

Capital regulatori a 31 de desembre de 2015

(Milers d'euros)

	Últim valor	Mitjana 60d	Excedits	Multiplicador	Capital
VaR 10d	5.383	9.585	4	3	28.755
VaR estressat 10d	19.738	26.346	4	3	79.039
Risc incremental	49.732	57.692	-	-	57.692
Total					165.486

VaR i pèrdues i guanys diàries

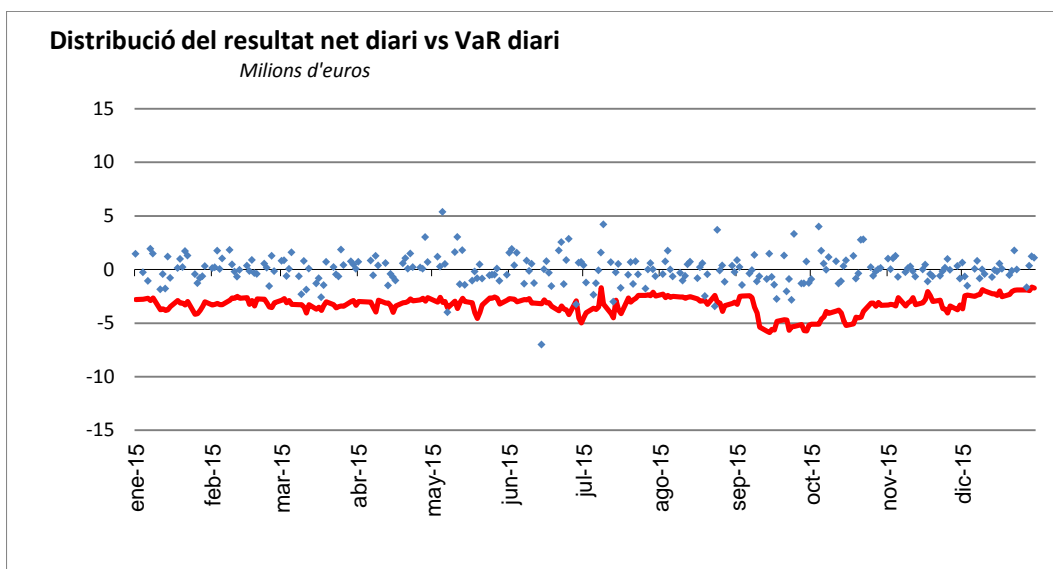
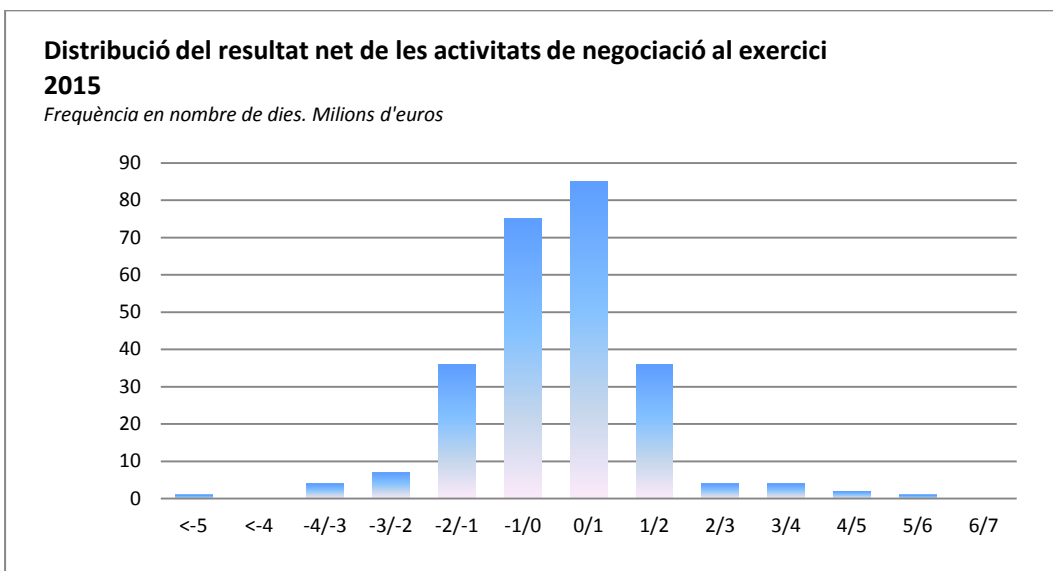
Per verificar la idoneïtat de les estimacions de risc s'efectua la comparació dels resultats diaris amb la pèrdua estimada pel VaR, cosa que constitueix l'anomenat exercici de *Backtest*. Tal com exigeixen els reguladors bancaris, es fan dos exercicis de validació del model d'estimació de riscos:

- *Backtest* net (o hipotètic), que relaciona la part del resultat diari *marked to market* de les posicions vives al tancament de la sessió anterior amb l'import del VaR estimat amb horitzó temporal d'un dia, calculat amb les posicions vives al tancament de la sessió anterior. Aquest

exercici és el més adequat per a l'autoavaluació de la metodologia utilitzada amb vistes a la quantificació del risc.

- **Backtest brut** (o real), que avalua el resultat total obtingut durant el dia (incloent-hi, per tant, l'operativa intradia que s'hagi pogut fer) amb l'import del VaR en l'horitzó d'un dia, calculat amb les operacions vives al tancament de la sessió anterior. D'aquesta manera, s'avalua la importància de l'operativa intradia en la generació de resultats i en l'estimació del risc total de la cartera.

Durant l'any en curs s'han produït quatre excedits en l'exercici de *backtesting* net (nombre de vegades en què les pèrdues netes de la cartera han estat superiors al VaR estimat) i quatre excedits en l'exercici de *backtesting* brut, a causa principalment de l'elevada volatilitat en els mercats de deute públic sobirà i renda variable arran del possible *default* del deute grec i l'eventual sortida del país de l'euro.

Stress Testing

Finalment, amb l'objectiu d'estimar les possibles pèrdues de la cartera en situacions extraordinàries de crisi, s'efectuen dos tipus d'exercicis d'*estrès* sobre el valor de les posicions de negociació:

- Anàlisi d'*estrès* sistemàtic: calcula la variació del valor de la cartera davant d'una sèrie determinada de canvis extrems en els principals factors de risc. Es consideren els moviments paral·lels de tipus d'interès (pujada i baixada); els moviments de pendent en diferents trams de la corba de tipus d'interès (pronunciament i aplanament); l'augment i la disminució del diferencial entre els instruments subjectes a risc de crèdit i el deute públic (diferencial *bo-swap*); els moviments del diferencial de les corbes euro i dòlar; l'augment i la disminució de la volatilitat de tipus d'interès; l'apreciació i la depreciació de l'euro respecte del dòlar, el ien i la lliura; l'augment i la disminució de la volatilitat de tipus de canvi; l'augment i la disminució del preu de les accions, i, finalment, l'augment i la disminució de la volatilitat de les accions i de les mercaderies.
- Anàlisi d'escenaris històrics: considera l'impacte que sobre el valor de les posicions tindrien situacions realment esdevingudes, com per exemple la caiguda del Nikkei el 1990, la crisi del deute americà i la del peso mexicà el 1994, la crisi asiàtica de 1997, la crisi del deute rus el 1998, la creació i l'explosió de la bombolla tecnològica entre el 1999 i el 2000, els atacs terroristes de més impacte en els mercats financers en els últims anys, el *credit crunch* de l'estiu de 2007, la crisi de liquiditat i confiança ocasionada per la fallida de Lehman Brothers el mes de setembre de 2008 o l'increment dels diferencials de crèdit dels països perifèrics de la zona euro pel contagi de la crisi de Grècia i Irlanda el 2010 o la crisi de deute espanyol el 2011 i 2012.

Per completar aquests exercicis d'anàlisi del risc en situacions extremes es determina l'anomenat «pitjor escenari» per a l'activitat de la Sala de Tresoreria, que és la situació dels factors de risc succeïts l'últim any i que implicaria la màxima pèrdua sobre la cartera actual. Posteriorment s'analitza l'anomenada «cua de la distribució», que és la magnitud de les pèrdues que es produirien si el moviment de mercat que les ocasionés es calculés amb un interval de confiança del 99,9%.

El conjunt de les mesures descrites permet afirmar que la gestió del risc de mercat de les posicions de negociació en els mercats de CaixaBank s'adapta a les directrius metodològiques i de seguiment exposades en la normativa vigent.

3.3. Risc estructural de tipus

3.3.1 Risc estructural de tipus d'interès

El risc estructural de tipus d'interès del Grup CaixaBank és gestionat i controlat directament per la Direcció de CaixaBank mitjançant el Comitè de Gestió d'Actius i Passius (ALCO). En l'àmbit del marc d'apetit al risc (RAF), els òrgans competents fan un seguiment i verifiquen que les mètriques de risc de tipus d'interès definides són consistents amb els nivells de tolerància establerts.

CaixaBank gestiona aquest risc amb un doble objectiu:

- Optimitzar el marge financer de l'Entitat dins els límits de volatilitat del marc d'apetit al risc.
- Preservar el valor econòmic del balanç i mantenir-se en tot moment dins els límits de variació de valor del marc d'apetit al risc.

Per aconseguir aquests dos objectius es duu a terme una gestió activa contractant en els mercats financers operacions de cobertura addicionals a les cobertures naturals generades en el mateix balanç, derivades de

la complementarietat de la sensibilitat a variacions dels tipus d'interès de les operacions d'actiu i de passiu realitzades amb els clients o altres contrapartides.

La Direcció Executiva Financera és l'encarregada d'analitzar i gestionar aquest risc i de proposar al Comitè de Gestió d'Actius i Passius les operacions de cobertura, de gestió de la cartera de renda fixa o altres d'adequades per assolir aquest doble objectiu.

A 31 de desembre de 2015, CaixaBank utilitza les macrocobertures de risc de tipus d'interès del valor raonable com a estratègia per mitigar-ne l'exposició i preservar el valor econòmic del balanç (vegeu Nota 14). Durant l'exercici 2015, CaixaBank ha constituït cobertures per a masses de préstecs a tipus fix. El seu objectiu és mitigar el risc de tipus d'interès associat a aquestes masses, i estabilitzar-ne el valor en el balanç mitjançant la seva conversió a un tipus d'interès variable.

El quadre següent mostra, mitjançant un *gap* estàtic, la distribució de venciments i revisions de tipus d'interès, a 31 de desembre de 2015, de les masses sensibles del balanç del Grup CaixaBank.

Matriu de venciments i revaloracions del balanç sensible a 31 de desembre de 2015

(Milers d'euros)

	1 any	2 anys	3 anys	4 anys	5 anys	> 5 anys	TOTAL
ACTIU							
Garantia hipotecària	106.274.771	14.137.503	1.296.314	1.117.897	1.012.516	7.351.118	131.190.119
Altres garanties	45.430.689	2.602.183	1.315.294	990.153	736.158	3.665.609	54.740.086
Valors representatius de deute	6.826.688	1.420.866	512.805	4.064.468	228.639	7.674.108	20.727.574
Total Actiu	158.532.148	18.160.552	3.124.413	6.172.518	1.977.313	18.690.835	206.657.779
PASSIU							
Recursos de clients	137.336.311	14.142.716	4.998.893	4.724.156	4.519.827	22.578.027	188.299.930
Emissions	13.828.645	3.993.049	4.156.133	2.053.473	1.417.590	12.187.212	37.636.102
Mercat monetari net	(3.842.734)	218.767	18.435.268	90.610	27.727	78.511	15.008.149
Total Passiu	147.322.222	18.354.532	27.590.294	6.868.239	5.965.144	34.843.750	240.944.181
Diferència Actiu menys Passiu	11.209.926	(193.980)	(24.465.881)	(695.721)	(3.987.831)	(16.152.915)	(34.286.402)
Cobertures	(20.349.230)	8.855.252	4.746.746	1.556.852	(282.042)	5.472.422	0
Diferència total	(9.139.304)	8.661.272	(19.719.135)	861.131	(4.269.873)	(10.680.493)	(34.286.402)

Per a les masses sense venciment contractual (com per exemple els comptes a la vista) s'analitza la seva sensibilitat als tipus d'interès juntament amb el seu termini esperat de venciment en funció de l'experiència històrica de comportament dels clients, considerant la possibilitat que el titular retiri els fons invertits en aquest tipus de productes.

Per a la resta de productes, per tal de definir les hipòtesis de cancel·lació anticipada, s'utilitzen models interns que recullen variables de comportament dels clients, dels mateixos productes i variables estacionals, i també es tenen en compte variables macroeconòmiques, per inferir quina serà l'actuació dels clients en el futur.

El risc de tipus d'interès estructural de balanç està subjecte a un control específic i comprèn diverses mesures de risc, entre les quals s'inclouen anàlisi de sensibilitat del tipus d'interès sobre el marge d'interessos i sobre el valor actual dels fluxos futurs (impacte d'1 punt bàsic), mesures VaR (*value at risk*) i mesures tipus EaR (*earnings at risk*).

La sensibilitat del marge d'interessos mostra l'impacte que canvis en la corba de tipus d'interès podrien provocar en la revisió de les operacions del balanç. Aquesta sensibilitat s'obté comparant la simulació del marge d'interessos, a un o dos anys, en funció de diferents escenaris de tipus d'interès (moviments paral·lels instantanis i progressius de diferents intensitats així com de canvis de pendent). L'escenari més probable, obtingut a partir dels tipus implícits de mercat, es compara amb altres escenaris de baixada o pujada de tipus i moviments paral·lels i no paral·lels en el pendent de la corba. La sensibilitat del marge d'interessos a un any de les masses sensibles del balanç, considerant un escenari de pujada i un altre de baixada de tipus instantani de 100 punts bàsics cada un, és aproximadament del +2,4% en l'escenari de pujada i del -2,0% en el de baixada. Atès el nivell actual de tipus d'interès, és important assenyalar que l'escenari d'estrès de baixada de -100 pbs no suposa l'aplicació de tipus d'interès negatius.

La sensibilitat del valor patrimonial als tipus d'interès mesura quin seria l'impacte en el valor econòmic davant variacions en els tipus d'interès.

Impacte d'un increment d'1 punt bàsic en la corba

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Sobre el valor actual dels fluxos futurs	3.399	(1.501)

La sensibilitat del marge d'interessos i del valor patrimonial són mesures que es complementen i permeten una visió global del risc estructural, més centrada en el curt i mitjà termini en el primer cas, i en el mitjà i llarg termini en el segon.

Per complementar les mesures de sensibilitat esmentades, s'apliquen mesuraments VaR seguint la metodologia pròpia de l'activitat tesorera.

VaR de balanç del Grup CaixaBank a 1 dia, amb un nivell de confiança del 99%

(Milers d'euros)

	Final període	Mitjana	Màxim	Mínim
2015	117.716	114.273	193.891	81.565
2014	89.916	80.662	115.285	67.920

Segons la normativa vigent, el Grup CaixaBank no consumeix recursos propis pel risc de tipus d'interès estructural assumit, atès el baix perfil de risc del seu balanç. El risc de tipus d'interès de balanç assumit pel Grup CaixaBank és inferior als nivells considerats com a significatius (*outliers*) segons la normativa actual.

A CaixaBank es continua duent a terme un conjunt d'actuacions relatives a la intensificació del seguiment i de la gestió del risc de tipus d'interès de balanç.

3.3.2 Risc estructural de tipus de canvi

El contravalor en euros dels actius i passius en moneda estrangera mantinguts per CaixaBank a 31 de desembre de 2015 i 2014 és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Total actiu en moneda estrangera	8.854.647	6.377.649
Cartera de negociació	887.446	610.967
Inversions creditícies	5.677.647	3.545.885
<i>Dipòsits en entitats de crèdit</i>	728.022	357.841
<i>Crèdits a la clientela</i>	4.949.625	3.188.044
Participacions (1)	2.216.111	2.155.704
Resta d'actius	73.443	65.093
Total passiu en moneda estrangera	8.881.586	7.223.949
Passius financers a cost amortitzat	7.952.032	6.560.310
<i>Dipòsits de bancs centrals</i>	4.818.326	3.686.863
<i>Dipòsits d'entitats de crèdit</i>	540.634	230.051
<i>Dipòsits de la clientela</i>	2.268.619	1.884.894
<i>Dèbits representats per valors negociables</i>	233.149	595.190
<i>Altres</i>	91.304	163.312
Resta de passius	929.554	663.639

(1) A 31 de desembre de 2015, hi ha exposició en dòlars de Hong Kong i en pesos mexicans per la seva participació en BEA i Inbursa, respectivament (vegeu Notes 1 i 17.2).

La Direcció Executiva Financera de CaixaBank assumeix la responsabilitat de gestió del risc de tipus de canvi generat per l'operativa del balanç en divisa, funció que exerceix a través de l'activitat de cobertura en els mercats que duu a terme l'Àrea de Tresoreria. La gestió es duu a terme segons la premissa de minimitzar els riscos de canvi assumits, fet que explica la reduïda o pràcticament nul·la exposició del Grup CaixaBank a aquest risc de mercat.

Les petites posicions romanents en moneda estrangera es mantenen majoritàriament davant entitats de crèdit i en divises de primera línia (com poden ser el dòlar, la lliura esterlina o el franc suís), i les metodologies utilitzades per a la quantificació són les mateixes i s'apliquen conjuntament amb els mesuraments de risc propis del conjunt de l'activitat tresorera.

A continuació es presenta el detall per moneda en percentatge de les inversions creditícies, participacions i dels passius financers a cost amortitzat:

(Percentatge)

	31-12-2015	31-12-2014
Inversions creditícies	100	100
Dòlar EUA	63	69
Lliura esterlina	8	11
Peso mexicà	2	4
Franc suís	5	3
Ien japonès	13	7
Dòlar canadenc	1	2
Resta	8	4
Participacions	100	100
Peso mexicà	33	34
Dòlar de Hong Kong	67	66
Passius financers a cost amortitzat	100	100
Dòlar EUA	86	81
Lliura esterlina	11	16
Resta	3	3

3.4. Risc de liquiditat

3.4.1 Descripció general

El Grup CaixaBank gestiona la liquiditat amb l'objectiu de mantenir en qualsevol moment uns nivells de liquiditat que permetin atendre de manera sobrada els compromisos de pagament puntualment i que no puguin perjudicar l'activitat inversora per manca de fons prestables, mantenint-se, en qualsevol moment, dins el marc d'apetit al risc.

Els elements utilitzats per complir aquest objectiu són:

- Sistema de gestió de liquiditat centralitzat en què hi ha segregació de funcions per assegurar la gestió òptima i el control i seguiment dels riscos.
- Manteniment d'un nivell eficient de fons líquids per fer front als compromisos adquirits, per al finançament dels plans de negoci i per al compliment de les exigències regulatòries.
- Gestió activa de la liquiditat, que consisteix en el seguiment continu dels actius líquids i de l'estructura de balanç.
- Sostenibilitat i estabilitat com a principis de l'estratègia de fonts de finançament, basada en dos eixos:
  - Estructura de finançament basada principalment en dipòsits de la clientela.
  - El finançament en els mercats de capitals complementa l'estructura de finançament.

En el Grup CaixaBank el Comitè ALCO és el responsable de la gestió, seguiment i control del risc de liquiditat. Per a això efectua mensualment un seguiment del compliment del marc d'apetit al risc (RAF), del pla de finançament de l'Entitat en un horitzó temporal de llarg termini, de l'evolució de la liquiditat, dels desfasaments previstos en l'estructura de balanç, dels indicadors i alarmes per anticipar una crisi de

liquiditat per tal de poder prendre les mesures correctores, tal com es preveu en el Pla de Contingència de Liquiditat. Addicionalment, analitza com quedarien els nivells de liquiditat en cadascun dels escenaris hipotètics de crisi establerts.

La Direcció d'ALM (*Asset Liability Management*) dependent de la Direcció Executiva Financera es responsabilitza de la gestió del risc de liquiditat assegurant la disponibilitat permanent de recursos líquids en el balanç, és a dir, minimitzar el risc de liquiditat estructural propi de l'activitat bancària seguint les premisses establertes en el Comitè ALCO.

La Direcció d'Anàlisi i Seguiment de Balanç, que depèn de la Direcció Executiva Financera de CaixaBank, es responsabilitza de l'anàlisi i el seguiment del risc de liquiditat. L'anàlisi es duu a terme tant en situacions de normalitat de les condicions dels mercats com en situacions excepcionals, en què es consideren diversos escenaris de crisi específiques, sistèmiques i combinades que comporten diferents hipòtesis de severitat en termes de reducció de liquiditat. Així, s'analitzen cinc tipologies d'escenaris: tres escenaris de crisi sistèmiques (crisi macroeconòmiques, disfuncions dels mercats de capitals i alteracions dels sistemes de pagaments), un escenari de crisi específica (crisi de reputació) i una crisi combinada considerada com a «pitjor escenari». Aquests escenaris tenen en compte horitzons temporals i nivells de severitat diferents en funció de la tipologia de la crisi analitzada. Per a cadascun dels escenaris es calculen períodes de «supervivència» (entesa com la capacitat de continuar assumint els compromisos adquirits), amb uns nivells de liquiditat suficients per superar amb èxit les situacions de crisi plantejades.

A partir d'aquestes anàlisis s'ha elaborat el Pla de Contingència, aprovat pel Consell d'Administració de CaixaBank, que té definit un pla d'acció per a cadascun dels escenaris de crisi establerts (sistèmics, específics i combinats) i en què es detallen mesures des del punt de vista comercial, institucional i de comunicació per fer front a aquest tipus de situacions i es preveu la possibilitat d'utilitzar una sèrie de reserves en espera o fonts de finançament extraordinàries.

Els actius líquids disponibles estan sota la dependència operativa de la funció de gestió de liquiditat que és responsabilitat de l'àrea d'ALM. Dins aquests actius líquids s'inclouen els que gestiona aquesta àrea com a responsable de la gestió de carteres de balanç i els gestionats per *markets* en la seva funció de responsable d'inversió en carteres de renda fixa derivades de l'activitat de creació de mercat (*market making*) i negociació (*trading*).

En cas que es produeixi una situació d'estrès, el matalàs d'actius líquids es gestionarà amb l'únic objectiu de minimitzar el risc de liquiditat.

3.4.2 Termini residual de les operacions

A continuació es presenta el detall per terminis de venciments contractuals dels saldos, sense considerar, en alguns casos, els ajustos de valoració, de determinats epígrafs del balanç de situació a 31 de desembre de 2015 i 2014 de CaixaBank, en un escenari de condicions de normalitat de mercats:

31-12-2015

(Milions d'euros)

	A la vista	< 1 mes	1-3 mesos	3-12 mesos	1-5 anys	> 5 anys	Total
Actiu							
Caixa i dipòsits en bancs centrals	5.772						5.772
Valors representatius de deute - Cartera							
de negociació		155	350	1.540	755	455	3.255
Derivats de negociació		949	75	441	2.950	9.555	13.970
Valors representatius de deute disponibles							
per a la venda		348	271	2014	6.956	7.685	17.274
Inversions creditícies:	21.375	12.022	19.759	28.181	54.652	104.842	240.831
Dipòsits en entitats de crèdit	2.728	3.243	195	307	832	119	7.424
Crèdit a la clientela	18.647	8.779	19.408	27.866	53.037	104.527	232.264
Valors representatius de deute			156	8	783	196	1.143
Cartera d'inversions a venciment		103		2.246	892	579	3.820
Derivats de cobertura		24	80	340	1.255	2.232	3.931
Total Actiu	27.147	13.601	20.535	34.762	67.460	125.348	288.853
Passiu							
Derivats de negociació		942	75	432	2.069	10.144	13.662
Passius financers a cost amortitzat:	104.969	28.416	31.688	50.421	37.704	14.863	268.061
Dipòsits de bancs centrals		643	3.672	1.099	18.320		23.734
Dipòsits d'entitats de crèdit		3.031	3.995	2.316	382	355	10.079
Dipòsits de la clientela	104.336	23.580	20.227	43.610	7.475	2.570	201.798
Dèbits representats per valors							
negociables		837	3.113	2.195	11.527	7.494	25.166
Passius subordinats				160		4.248	4.408
Altres passius financers	633	325	681	1.041		196	2.876
Derivats de cobertura		8		1	278	469	756
Total Passiu	104.969	29.366	31.763	50.854	40.051	25.476	282.479
Diferència Actiu menys Passiu	(77.822)	(15.765)	(11.228)	(16.092)	27.409	99.872	6.374

31-12-2014

(Milions d'euros)

	A la vista	< 1 mes	1-3 mesos	3-12 mesos	1-5 anys	> 5 anys	Total
Actiu							
Caixa i dipòsits en bancs centrals	4.157						4.157
Valors representatius de deute - Cartera de negociació		130	98	230	800	792	2.050
Derivats de negociació		1.712	82	133	2.892	9.262	14.081
Valors representatius de deute disponibles per a la venda		778	940	6.297	9.531	6.735	24.281
Inversions creditícies:	528	22.669	5.939	20.918	64.340	111.964	226.358
Dipòsits en entitats de crèdit	107	1.974	143	66	1.899	106	4.295
Crèdit a la clientela	421	20.695	5.616	19.868	61.897	110.737	219.234
Valors representatius de deute			180	984	544	1.103	2.811
Cartera d'inversions a venciment		1.885	268	4.492	2.550	413	9.608
Derivats de cobertura		42	9	179	1.805	3.139	5.174
Total Actiu	4.685	27.216	7.336	32.249	81.918	132.305	285.709
Passiu							
Derivats de negociació		1.602	74	130	2,088	10.118	14.012
Passius financers a cost amortitzat:	87.792	42.215	20.509	47.415	50.723	12.867	261.521
Dipòsits de bancs centrals		2.243	1.930	1.112	6.868		12.153
Dipòsits d'entitats de crèdit		4.837	4.646	551	2.861	526	13.421
Dipòsits de la clientela	86.545	32.224	10.934	41.510	23.732	1.619	196.564
Dèbits representats per valors negociables		2.654	2.054	3.288	16.757	6.474	31.227
Passius subordinats				52	169	4.248	4.469
Altres passius financers	1.247	257	945	902	336		3.687
Derivats de cobertura		56	22	141	353	304	876
Total Passiu	87.792	43.873	20.605	47.686	53.164	23.289	276.409
Diferència Actiu menys Passiu	(83.107)	(16.657)	(13.269)	(15.437)	28.754	109.016	9.300

En els quadres anteriors, s'ha de considerar que projecten els venciments de les operacions en funció del termini contractual i residual, sense considerar cap hipòtesi de renovació dels actius i/o passius. En una entitat financera que tingui un finançament detallista elevat, el venciment mitjà de l'actiu és superior que el de passiu, per la qual cosa es genera un gap negatiu a curt termini. A més, cal considerar en l'anàlisi d'aquests quadres, que els comptes a la vista de la clientela tenen un alt grau d'estabilitat. D'altra banda, en l'entorn actual de liquiditat, cal tenir en compte, en l'anàlisi, la influència que en aquest càlcul exerceixen els venciments d'operacions de cessió temporal d'actius i de dipòsits obtinguts, mitjançant garanties pignorades en la pòlissa amb el Banc Central Europeu. En conclusió, gran part dels passius són estables, altres tenen una alta probabilitat de renovar-se, i d'altra banda hi ha garanties addicionals disponibles amb el Banc Central Europeu i capacitat de generar nous dipòsits instrumentalitzats mitjançant la titulització d'actius i l'emissió de cèdules hipotecàries i/o territorials. Addicionalment, el Grup disposa d'actius líquids disponibles que permeten obtenir liquiditat de manera immediata. També és important esmentar que el càlcul no considera hipòtesis de creixement, per la qual cosa s'ignoren les estratègies internes de captació neta de liquiditat, especialment important en el mercat detallista.

Per al negoci assegurador, la gestió de la liquiditat derivada dels compromisos (passius) sorgits dels contractes d'assegurances, principalment de vida estalvi, que comercialitza el Grup CaixaBank a través de VidaCaixa s'efectua a través de l'estimació financeroactuarial dels fluxos d'efectiu derivats dels contractes esmentats. Així mateix, s'apliquen tècniques d'immunització financera a partir del venciment financer actuarial estimat, és a dir no necessàriament contractual, i els actius financers afectes.

En aquest sentit, cal assenyalar que la gestió de la liquiditat del balanç consolidat es realitza de forma diferenciada per al negoci assegurador i la resta, principalment el bancari, raó per la qual els venciments de la cartera d'actius financers del grup assegurador, principalment classificats com a disponibles per a la venda, no es presenten en la matriu de venciments.

A continuació es detallen els venciments de la cartera de VidaCaixa segons valors comptables, una vegada eliminats els saldos mantinguts amb entitats del Grup. Addicionalment, en la Nota 3.1.5 es detallen els venciments del risc sobirà del Grup Assegurador.

Venciments de la cartera d'actius financers del grup assegurador

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Menys d'un mes	285.153	311.368
Entre 1 i 3 mesos	200.230	249.119
Entre 3 i 12 mesos	1.248.781	823.199
Entre 1 i 5 anys	5.301.285	6.371.408
Més de 5 anys	34.925.667	35.019.967
Total	41.961.116	42.775.061

Instrumentos financers que inclouen clàusules que provoquen reemborsament accelerat

A 31 de desembre de 2015, CaixaBank té instruments que inclouen clàusules que poden provocar el reemborsament accelerat en cas que es produeixi algun dels esdeveniments recollits en els contractes. El saldo d'aquestes operacions amb clàusules de reemborsament anticipat és de 999,7 milions d'euros, dels quals la totalitat del saldo es correspon amb operacions en què caigudes de qualificació creditícia podrien executar les clàusules de reemborsament anticipat. A continuació, es mostra el detall d'aquestes operacions per naturalesa de contracte:

Instrumentos amb clàusules de reemborsament anticipat

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Cèdules hipotecàries nominatives (1)	0	480.000
Préstecs rebuts(2)	999.692	317.500

(1) Aquestes cèdules estan incloses en l'epígraf «Dipòsits de la clientela – Imposicions a termini» (vegeu Nota 22.2).

(2) Aquests préstecs estan inclosos en l'epígraf «Dipòsits d'entitats de crèdit» (vegeu Nota 22.1).

Addicionalment, en els contractes marc amb contrapartides financeres per a les operacions de productes derivats (*contractes CSA*), hi havia un saldo per un import de 37 milions d'euros a 31 de desembre de 2015, subjecte a clàusules anticipades de reemborsament.

3.4.3 Composició dels actius líquids i ràtio LCR (*Liquidity Coverage Ratio*)

A continuació es presenta un detall de la composició dels actius líquids del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015 i 2014 sota els criteris establerts per a la determinació dels actius líquids d'elevada liquiditat per al càlcul de la ràtio LCR (*liquidity coverage ratio*):

Actius líquids (1)

(Milers d'euros)

	31-12-2015		31-12-2014	
	Valor de mercat	Import ponderat aplicable	Valor de mercat	Import ponderat aplicable
Actius Level 1	39.653.029	39.652.966	37.451.520	37.451.520
Actius Level 2A	77.945	66.253	16.632	14.137
Actius Level 2B	3.778.867	2.030.134	5.416.865	3.043.536
Total Actius líquids	43.509.840	41.749.353	42.885.017	40.509.193

(1) Criteris establerts per a l'elaboració de la ràtio LCR (*liquidity coverage ratio*)

La liquiditat bancària materialitzada en efectiu, el net de dipòsits interbancaris, el deute públic net de repos i no inclòs en pòlissa, i afegint-hi el saldo disponible de la pòlissa de crèdit amb el Banc Central Europeu, pujava a 54.090 i 56.665 milions d'euros a 31 de desembre de 2015 i 2014, respectivament.

L'1 d'octubre de 2015 ha entrat en vigor el compliment de la ràtio LCR, que suposa mantenir un nivell d'actius disponibles d'elevada qualitat per fer front a les necessitats de liquiditat en un horitzó de 30 dies, sota un escenari d'estrès que considera una crisi combinada del sistema financer i de nom. El límit regulatori establert és del 60% a partir de l'1 d'octubre de 2015, 70% a partir de l'1 de gener de 2016, del 80% a partir de l'1 de gener de 2017 i del 100% a partir de l'1 de gener de 2018.

CaixaBank ha establert com a apetit al risc i com a objectiu financer del seu pla estratègic vigent mantenir una ràtio d'un nivell superior al 130%. Les dades d'aquesta ràtio són:

Ràtio LCR (*)

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Actius líquids d'alta qualitat (numerador)	41.749.353	40.509.193
Sortides d'efectiu netes totals (denominador)	24.253.890	23.121.854
Sortides d'efectiu	28.293.577	26.437.935
Entrades d'efectiu	4.039.687	3.316.081
Ràtio LCR (coeficient de cobertura de liquiditat) (%)	172%	175%

(*) Segons el Reglament delegat (UE) 2015/61 de la Comissió, de 10 d'octubre de 2014, pel qual es completa el Reglament (UE) núm. 575/2013 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa al requisit de cobertura de liquiditat aplicable a les entitats de crèdit.

3.4.4 Estratègia de liquiditat

Amb la formulació i actualització de l'apetit al risc que es presenta als òrgans de govern competents, es delimita i es valida que les mètriques de risc de liquiditat definides per a CaixaBank són consistents amb els nivells de tolerància establerts.

L'estratègia de risc i apetit al risc de liquiditat i finançament s'articula a través de:

- a. La identificació dels riscos de liquiditat rellevants per a l'Entitat;
- b. La formulació dels principis estratègics que el Grup ha de seguir en la gestió de cadascun d'aquests riscos;
- c. La delimitació de mètriques rellevants per a cadascun d'aquests riscos;
- d. La fixació de nivells d'apetit, alerta, tolerància i, si escau, estrès, en el Marc d'Apetit al Risc (*RAF-Risk Appetite Framework*);
- e. L'establiment de procediments de gestió i control per a cadascun d'aquests riscos, que inclouen mecanismes de *reporting* sistemàtic intern i extern;
- f. La definició d'un marc de stress *testing* i un Pla de Contingència de Liquiditat, que permet garantir la gestió del risc de liquiditat en situacions de crisi moderada i greu;
- g. I un marc dels Plans de Recuperació, en què es formulen escenaris i mesures per a una situació d'estrès

L'estratègia de liquiditat es resumeix en:

- a. Estratègia general de liquiditat: manteniment d'uns nivells de liquiditat dins el Marc d'Apetit al Risc que permetin atendre de manera sobrada els compromisos de pagament puntualment i que no puguin perjudicar l'activitat inversora per manca de fons prestables.
- b. Estratègia específica: hi ha estratègies específiques en les matèries següents:
  - Gestió del risc de liquiditat intradia
  - Gestió del risc de liquiditat a curt termini
  - Gestió de les fonts de finançament
  - Gestió dels actius líquids
  - Gestió dels actius col·lateralitzats
- c. Estratègia de gestió de liquiditat en condicions de crisi: que té tres objectius principals:
  - Detecció primerenca d'una possible situació de crisi de liquiditat
  - Minimització dels efectes negatius en la posició de liquiditat de l'entrada en una situació de crisi
  - Gestió de la liquiditat enfocada a superar una potencial situació de crisi de liquiditat

CaixaBank, dins d'aquesta perspectiva de gestió del risc de liquiditat i amb un sentit d'anticipació a possibles necessitats de fons prestables, disposa de diversos mecanismes que li permeten habilitar i escurçar els terminis d'accés al mercat:

- a. Manté programes d'emissió registrats en la CNMV, a fi d'escurçar els terminis de formalització de l'emissió de valors al mercat.
- b. Delegació de la Junta General d'Accionistes per emetre.
- c. Per facilitar la sortida en els mercats a curt termini, es disposa actualment de:
  - Línies interbancàries amb un important nombre d'entitats i de tercers estats
  - Línies repo amb diverses contrapartides nacionals
  - Accés a Cambres de Contrapartides Centrals per a l'operatòria de repos (LCH Ltd – Londres, LCH SA – París, Meffclear – Madrid i EUREX – Frankfurt)
- d. Es disposa de diverses línies obertes amb:

- L'Institut de Crèdit Oficial (ICO), amb vista a facilitar els crèdits promoguts per aquest organisme, sota la línia de crèdit – mediació.
  - El Banc Europeu d'Inversions (BEI) i el Council of Europe Development Bank (CEB).
- e. Capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries i territorials.
- f. Instruments de finançament amb el Banc Central Europeu per al qual es tenen dipositades una sèrie de garanties que permeten obtenir de manera immediata una liquiditat elevada.
- g. En el Pla de Contingència de Liquiditat i en el Recovery Plan es preveu un ampli ventall de mesures que permeten generar liquiditat en situacions de crisi de diversa naturalesa. Entre aquestes s'inclouen potencials emissions de deute *secured and unsecured*, recursos al mercat repo, etc. Per a totes elles se n'avalua la viabilitat davant diversos escenaris de crisi i es descriuen els passos necessaris per a la seva execució i el termini d'execució previst.

El finançament obtingut del Banc Central Europeu, a través dels diferents instruments de política monetària, és de 18.319 milions d'euros a 31 de desembre de 2015 davant els 6.868 milions d'euros a 31 de desembre de 2014. Tant el saldo actual disposat a 31 de desembre de 2015 com el disposat a 2014 correspon a les subhastes extraordinàries de liquiditat denominada TLTRO (venciment fins al setembre de 2018). L'increment del finançament obtingut del Banc Central Europeu a causa de la integració de Barclays Bank, SAU (5.450 milions d'euros) i de l'increment d'operacions de finançament (6.001 milions d'euros).

A continuació es recullen les magnituds dels programes d'emissió del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015:

Capacitat d'emissió de deute

(Milers d'euros)

	Capacitat total d'emissió	Nominal utilitzat a 31-12-2015
Programa de pagarés (1)	3.000.000	22.793
Programa de renda fixa (2)	15.000.000	1.065.000
Programa EMTN (Euro Medium Term Note) (3)	10.000.000	0

(1) Programa de pagarés registrat en la CNMV el 14-07-2015.

(2) Fullet de base de valors no participatius registrat en la CNMV el 28-07-2015.

(3) Registrat en la Borsa d'Irlanda el 09-06-2015.

Capacitat d'emissió de cèdules

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Capacitat d'emissió de Cèdules Hipotecàries	2.799.489	4.211.018
Capacitat d'emissió de Cèdules Territorials	1.206.060	2.147.365

A continuació es mostren els venciments del finançament majorista (nets d'autocartera):

Venciments de finançament majorista (nets d'autocartera)

(Milers d'euros)

	Fins a un mes	1-3 mesos	3-12 mesos	1-5 anys	>5 anys	Totals
Pagarés	0	0	0	0	0	0
Cèdules hipotecàries	0	3.715.089	2.064.200	11.354.389	9.860.302	26.993.980
Cèdules territorials	0	0	0	87.800	0	87.800
Deute sènior	818.900	10.838	60.037	1.681.730	104.022	2.675.527
Deute subordinat i participacions preferents	0	0	159.300	0	907.756	1.067.056
Bons bescanviables	0	0	544.300	0	0	544.300
Total Venciments d'emissions majoristes	818.900	3.725.926	2.827.837	13.123.920	10.872.080	31.368.663

Les polítiques de finançament del Grup tenen en compte una distribució equilibrada dels venciments de les emissions, evitant-ne la concentració i duent a terme una diversificació en els instruments de finançament. Addicionalment, la dependència del Grup dels mercats majorista és reduïda.

3.5. Risc operacional

3.5.1 Introducció

La definició de risc operacional és la següent: «El risc de pèrdues resultat de la inadequació o errada de processos interns, persones i sistemes, o degudes a successos externs, i inclou el risc legal». Inclou el risc legal i regulatori i exclou el risc estratègic, el de reputació i el de negoci. La gestió del risc operacional duta a terme té en compte les pèrdues de risc de crèdit o risc de mercat l'origen de les quals és la materialització de riscos operacionals.

L'objectiu global és millorar la qualitat en la gestió del negoci aportant informació de riscos operacionals que permeti la presa de decisions que assegurin la continuïtat de l'organització a llarg termini, la millora en els seus processos i la qualitat de servei al client, ja sigui intern o extern, complint el marc regulatori establert i optimitzant el consum de capital.

L'objectiu global anteriorment enunciat es desagrega en diferents objectius específics, que estableixin les bases per a l'organització i metodologia del treball que s'ha d'aplicar en la gestió del risc operacional. Aquests objectius són els següents:

- Identificar i anticipar els riscos operacionals existents i/o emergents.
- Assegurar la pervivència a llarg termini de l'organització.
- Promoure l'establiment de sistemes de millora contínua dels processos operatius i de l'estructura de controls existent.
- Aprofitar les sinergies en la gestió de riscos operacionals a escala del Grup.
- Impulsar una cultura de gestió del risc operacional.
- Complir el marc regulatori establert i els requeriments per a l'aplicabilitat del model de gestió i càlcul escollits.

3.5.2 Govern Corporatiu

El control i la supervisió global del risc operacional s'exerceixen a través de la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc, on es materialitzen les funcions d'independència requerides pel Comitè de Supervisió Bancària de Basilea, i entre les seves responsabilitats es troben el control i la supervisió del risc operacional.

Les àrees i empreses del Grup són les responsables de la gestió diària del risc operacional dins els seus respectius àmbits. Això implica identificar, avaluar, gestionar, controlar i informar dels riscos operacionals de la seva activitat, col·laborant amb la Direcció de Risc Operacional del Grup CaixaBank en la implementació del model de gestió. Aquesta Direcció forma part del Departament de Models de Risc, integrat al seu torn en la Direcció Corporativa de Models i Polítiques de Risc, dependent de la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc.

La Direcció de Risc Operacional és la responsable de definir, estandarditzar i implementar el model de gestió, mesurament i control del risc operacional. Addicionalment, proporciona suport a les àrees i consolida la informació sobre els riscos operacionals de tot el perímetre per al *reporting* a l'Alta Direcció, i als comitès de gestió de risc implicats.

Validació de Models de Risc i Auditoria Interna del Grup CaixaBank validen els models interns de gestió de riscos com a segona i tercera línia de defensa, respectivament. En aquest context, s'ha formalitzat un marc de col·laboració entre totes dues que estableix els àmbits i enfocaments de revisió de models interns i garanteix l'adequació i l'eficiència de les funcions de control.

3.5.3 Cicle de risc operacional

Durant el 2015 s'ha consolidat el projecte d'evolució de la gestió de risc operacional, amb el doble objectiu d'implantar les millors pràctiques de gestió de risc operacional i, a la vegada, disposar de mesuraments interns sensibles al risc.

Per bé que el mètode utilitzat per al càlcul de requeriments regulatoris de consum de capital es correspon amb el mètode estàndard, el model de mesurament i gestió del risc operacional implantat en el Grup està orientat a donar suport a la gestió amb metodologies sensibles al risc, d'acord amb les millors pràctiques del mercat, i persegueix dos grans objectius:

- Ús de metodologies de càlcul avançades.
- Establir un model de risc operacional sustentat en polítiques, processos, eines i metodologies que millori la gestió del risc operacional de les entitats i ajudi, en darrera instància, a reduir el risc operacional.

Per a la consecució d'aquests objectius –i d'acord amb l'entorn regulatori– les entitats han de basar el seu model de risc operacional al voltant de dos pilars fonamentals:

Operational Risk Management Framework (ORMF)

Es tracta del Marc de Govern i Estructura de Gestió del model de risc operacional, recollit en aquest Marc Integral de Gestió del Risc Operacional i els documents que el despleguen. És l'estructura encarregada de definir l'Operational Risk Measurement System, basant-se en polítiques, procediments i processos per a la gestió del risc operacional, alineant-les amb les polítiques generals de risc del Grup.

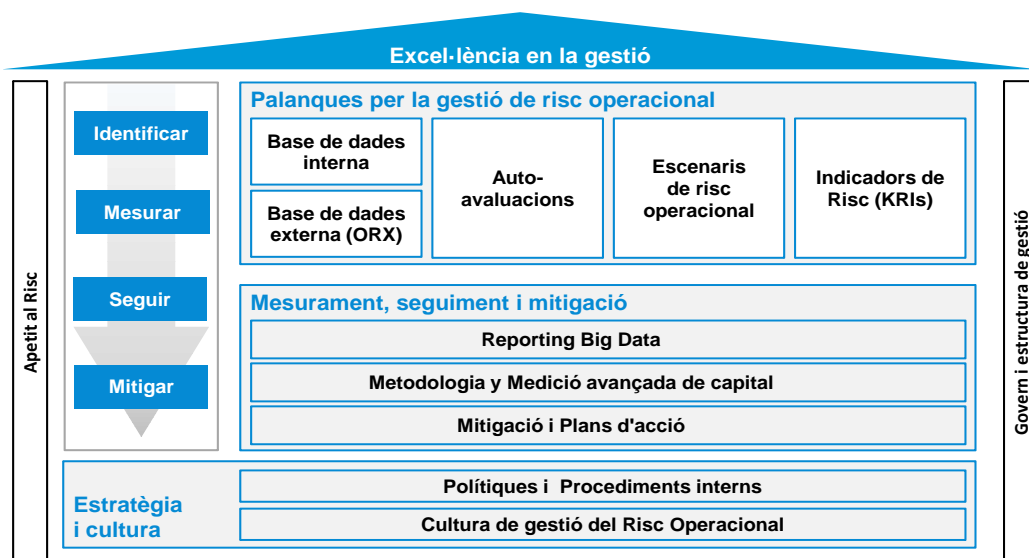

Operational Risk Measurement System

Es defineix com el sistema, processos i dades usats per mesurar el risc operacional de l'Entitat amb l'objectiu de determinar el capital regulatori per risc operacional. Es tracta d'un sistema que integra la gestió del risc operacional en l'activitat diària.

La normativa regulatòria estableix que les metodologies avançades de mesurament s'han de basar en la combinació i interacció de metodologies qualitatives i quantitatives.

El model de risc operacional implantat posseeix l'estructura següent:

Les diferents metodologies implementades a través de les palanques de gestió del risc operacional, i les eines i els procediments de mesurament, seguiment i mitigació, formen part del conjunt d'eines fonamentals d'identificació, mesurament i avaluació del risc operacional, i s'han constituït també en best practice del sector.³

L'entorn tecnològic del sistema de risc operacional, per donar resposta a les diferents funcionalitats requerides, es troba completament integrat amb el sistema transaccional i amb el sistema informacional del banc.

El sistema principal es basa en una eina integral, que s'ha adaptat a les necessitats pròpies del banc. Aquest component ofereix la majoria de funcionalitats requerides per a la gestió diària del risc operacional i més de 400 usuaris disposen d'accés a ell.

L'eina s'alimenta diàriament de múltiples fonts d'informació del sistema transaccional (tant del mateix banc com d'algunes de les empreses del Grup CaixaBank), per capturar principalment esdeveniments i efectes de pèrdues i indicadors de risc operacional (KRI), però també disposa d'interfícies per actualitzar l'estructura organitzativa i altres entitats del seu model de dades.

Tots els processos d'autoavaluació de riscos, enriquiment de pèrdues, gestió de KRI, establiment de punts febles i plans d'acció, etc. s'efectuen a través de fluxos de treball que gestiona i controla el producte, i que en cada moment avisa les persones responsables d'una tasca pendent.

³ Principles for the Sound Management of Operational Risk, Principi 6, Article 39.d

El sistema també genera interfases automàtiques per a la comunicació de pèrdues al consorci internacional Operational Riskdata eXchange (ORX) i per a l'eina de càlcul per models interns.

Finalment, també és important assenyalar la integració amb el sistema informacional del banc, ja que s'han preparat múltiples interfases que baixen tota la informació del sistema i la carreguen en un entorn Big Data per oferir un entorn analític.

3.5.4 Palanques de gestió de risc operacional

A continuació es detallen les principals palanques de gestió de risc operacional il·lustrades en la figura anterior

Mesurament qualitatiu. Autoavaluacions de riscos operacionals

L'avaluació qualitativa de riscos operacionals es fa a partir de la metodologia d'autoavaluacions de riscos operacionals. Es tracta d'una metodologia que permet obtenir un coneixement més ampli del perfil de risc operacional, millorar el nivell d'interacció amb els centres implicats en la gestió del risc operacional i integrar efectivament la gestió dels riscos operacionals.

Durant aquest exercici 2015, s'han analitzat i avaluat mitjançant aquesta metodologia un total de 642 riscos operacionals i més de 1.000 controls.

Mesurament quantitatiu. Base de Dades Interna de Risc Operacional

El mesurament de risc operacional a partir de tècniques quantitatives basades en dades de pèrdues operacionals internes és un dels eixos sobre els quals s'articulen tant la gestió del risc operacional com el càlcul del risc operacional per models interns.

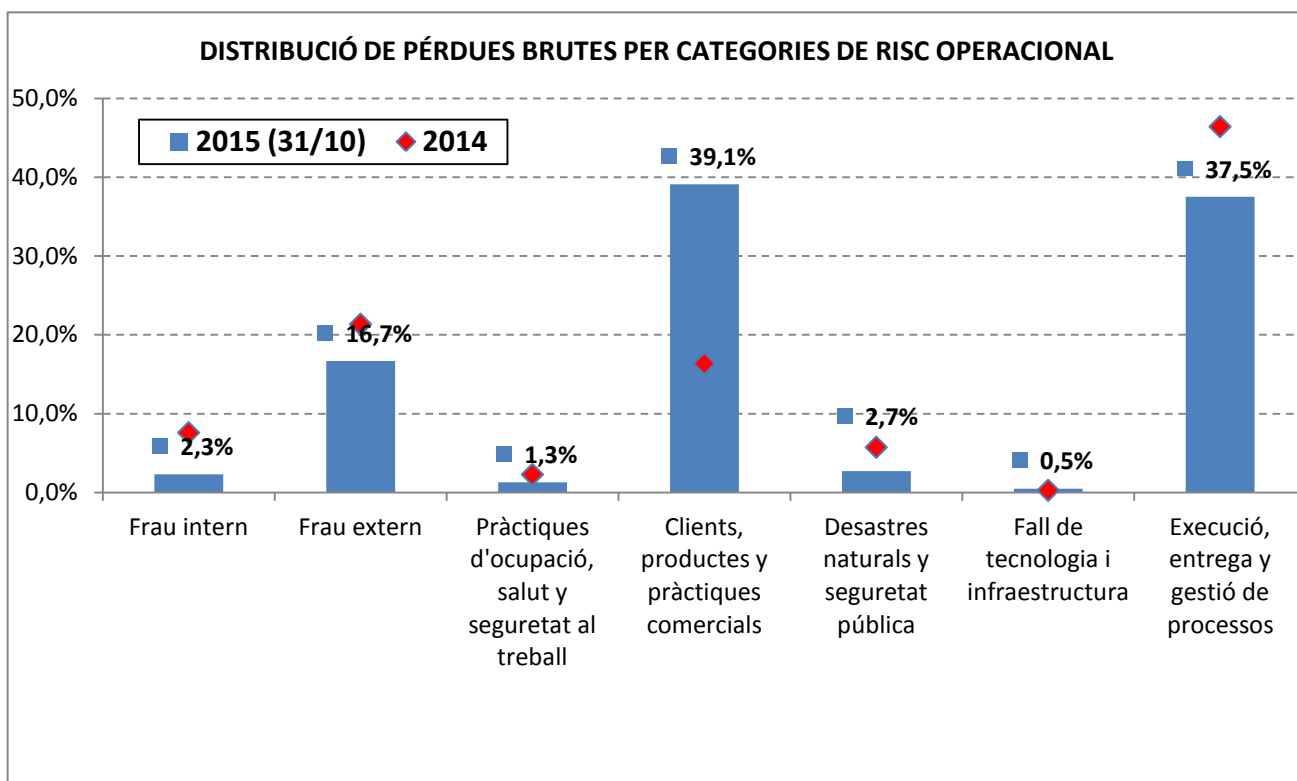
El concepte esdeveniment operacional és el concepte de més rellevància i sobre el qual pivota tot el model de dades de la Base de Dades Interna.

Es defineix el concepte esdeveniment operacional com el succés que materialitza un risc operacional identificat. Del concepte esdeveniment es deriva –i hi està íntimament vinculat– el concepte efecte, que es defineix al seu torn com la descripció sota la qual es classifica una pèrdua o recuperació operacional (repercussió econòmica) provocada per l'ocurrència d'un esdeveniment operacional.

D'aquesta manera, un esdeveniment operacional pot originar un, múltiples o cap efecte operacional, que al seu torn podran ser detectats en una o diverses àrees.

A continuació es mostra un gràfic amb la distribució de les pèrdues operacionals brutes durant els exercicis 2015 i 2014:

Mesurament quantitatiu. Base de Dades Externa

La implantació d'una metodologia quantitativa basada en dades de pèrdues operacionals permet complementar les dades històriques internes de pèrdues operacionals.

Per a la implantació de la metodologia quantitativa de dades externes, el Grup CaixaBank s'ha adscrit al consorci ORX (Operational Riskdata eXchange), que posseeix informació de pèrdues operacionals de bancs a escala mundial.

Amb l'objectiu de proporcionar informació de més realitat i utilitat a les entitats, el consorci ORX agrupa els bancs per zones geogràfiques i crea diferents subgrups dins aquestes agrupacions.

ORX requereix a totes les seves entitats membre que les dades de pèrdues operacionals identificades es classifiquin sota una sèrie de paràmetres que aquesta defineix, alguns regulatoris i altres específics de l'organització. En aquest sentit, tots els esdeveniments de la Base de Dades tenen informats els paràmetres requerits per ORX.

D'altra banda, ORX permet utilitzar altres serveis proporcionats per aquest consorci i que ajuden a gestionar el risc operacional: servei de notícies ORX News, grup de treball sobre escenaris de risc operacional, iniciatives metodològiques sobre models interns...

Mesurament qualitatiu. Escenaris de risc operacional

La identificació de riscos operacionals a partir de tècniques qualitatives és un dels eixos sobre els quals s'articula la gestió del risc operacional. Per a això s'ha implantat una metodologia de generació d'escenaris de riscos operacionals, que permet:

- Obtenir un augment del coneixement del perfil de risc operacional.
- Millorar el nivell d'interacció amb les àrees implicades en la gestió del risc operacional.
- Integrar efectivament la gestió dels riscos operacionals.

El procés de generació d'escenaris és un procés qualitatiu que consisteix en una sèrie de tallers i reunions d'experts amb l'objectiu de generar una sèrie d'escenaris de risc operacional que es puguin utilitzar en la metodologia de càlcul per models interns.

El procés de generació d'escenaris es desenvolupa en cinc etapes recurrents: fixació del perímetre, identificació d'escenaris, tallers d'escenaris, determinació d'escenaris, seguiment i *reporting*.

El procés de generació d'escenaris s'efectua anualment. El procés recurrent permet usar els resultats d'exercicis previs com a punts de partida per a exercicis següents.

Indicadors de Risc Operacional (KRI)

El mesurament de riscos operacionals a partir d'indicadors de risc (KRI) associats a aquests és una de les principals metodologies qualitatives/quantitatives de mesurament del risc operacional. La seva implementació permet:

- Anticipar l'evolució dels riscos operacionals i promoure una visió *forward-looking* en la gestió del risc operacional.
- Aportar informació de l'evolució del perfil de risc operacional, així com les causes d'aquesta evolució.

Un KRI és una mètrica, índex o mesura que permet detectar i anticipar variacions en els nivells de risc operacional. La seva naturalesa no està orientada a ser un resultat directe d'exposició al risc, sinó a ser mètriques a través de les quals es pugui identificar i gestionar de manera activa el risc operacional.

La metodologia de KRI es basa en l'eina de gestió corporativa.

Durant aquest exercici 2015, s'han seguit més de 400 KRI.

3.5.5 Plans d'acció i mitigació

La generació de plans d'acció i mitigació és una de les baules sobre les quals s'estructura el procés de gestió del risc operacional. Per a això s'ha implantat una metodologia de plans d'acció i mitigació que permet:

- Mitigar de manera efectiva els riscos operacionals, i disminuir la seva freqüència d'ocurrència, l'impacte en cas d'ocurrència o ambdós simultàniament.
- Posseir una estructura sòlida de control sustentada en polítiques, metodologies, processos i sistemes.
- Integar efectivament la gestió dels riscos operacionals.

Els plans d'acció i mitigació poden tenir origen en qualsevol de les eines de gestió del risc operacional, així com en altres factors: autoavaluacions, escenaris, fonts externes (ORX, premsa especialitzada), KRI, pèrdues per esdeveniments operacionals, informes d'auditoria interna i validació interna.

El marc d'assegurances per riscos operacionals permet cobrir determinats riscos específics per transferir i, per tant, mitigar-ne l'impacte.

El Grup posseeix pòlisses d'assegurança corporatives per donar cobertura als principals riscos en què pot incórrer com a resultat de l'exercici de la seva activitat.

3.5.6 Pla de Continuitat de Negoci

La continuïtat de negoci descriu la capacitat d'una organització per recuperar-se d'un incident disruptiu i reprendre o continuar les seves operacions a nivells predefinitos acceptables, és a dir, planificar com s'ha d'actuar davant un succés i/o un esdeveniment inesperat o la possibilitat que s'esdevingui.

La gestió de la continuïtat de negoci és un procés de gestió holístic que identifica amenaces potencials per a l'organització, així com els impactes en les operacions de negoci que aquestes amenaces, en cas de materialitzar-se, poden causar i que proporciona un marc per augmentar la capacitat de resistència o resiliència de l'organització per donar una resposta eficaç que salvaguardi els interessos de les seves principals parts interessades, la reputació, la marca i les activitats de creació de valor.

Així mateix, la continuïtat de negoci s'ha de veure com un altre procés que s'ha de tenir en compte quan es duen a terme les activitats diàries o es dissenyen o modifiquen els processos de negoci.

Incorporar la continuïtat de negoci en la cultura de l'empresa permet una millora contínua que assegura la capacitat de recuperació davant incidents en el present i en el futur.

La continuïtat de negoci en el Grup es duu a terme a través del Sistema de Gestió de la Continuitat de Negoci, certificat de conformitat amb els requisits de la norma ISO 22301:2012.⁴havent obtingut la certificació número, BCMS 570347, atorgada per l'entitat certificadora BSI–The British Standards Institution.

El Pla de Continuitat de Negoci del Grup forma part del Sistema de Gestió de la Continuitat de Negoci.

La metodologia ISO 22301:2012 és un sistema de gestió basat en un procés cíclic de planificació, implantació, revisió i millora dels procediments i accions que duu a terme el Grup per gestionar la continuïtat de negoci de manera que es garanteixi el compliment dels objectius que la Direcció el Grup determini.

---

⁴ International Organization for Standardisation's. ISO 22301:2012 Societal Security – Business Continuity Management Systems – Requirements.

El Pla de Continuitat de Negoci del Grup està estructurat en quatre grans pilars:

- Pla Específic de SC (Serveis Centrals)
- Pla Específic de la Xarxa Territorial
- Pla Específic de Banca Internacional
- Pla Específic d'Empreses del Grup

3.5.7 Pla de Contingència Tecnològica i plans d'emergència i mesures de seguretat

Pla de Contingència Tecnològica

El Pla de Contingència Tecnològica del Grup està basat en dos pilars:

- Identificació de serveis en clau de negoci.
- Pla General de Contingència Tecnològica.

Plans d'emergència i mesures de seguretat

Hi ha diverses normatives internes sobre mesures de seguretat en els diferents àmbits de l'Entitat, així com un Pla d'Emergència general:

- Seguretat en els edificis centrals
- Seguretat informàtica
- Tractament i confidencialitat de les dades personals

A més, es promouen l'evolució i la millora contínues en les capacitats de protecció i defensa, en els vessants organitzatiu, de compliment i tecnològic, a través del disseny i la implantació de projectes agrupats en programes de seguretat (169 projectes en 22 programes per al 2016). Les línies principals marcades són:

- Estratègia de ciberseguretat:
  - Adaptació de l'estratègia de ciberseguretat a causa del canvi constant que exigeix el complex escenari del cibercrim mundial. En resulta una estratègia innovadora i alineada amb les millors pràctiques i estàndards del mercat.
  - CaixaBank disposa d'un equip de professionals especialitzats en seguretat de la informació que vetllen dia a dia per disposar de les millors eines en la lluita contra el cibercrim, recolzat per un equip d'especialistes en ciberseguretat (Cyber Security Response Team), entrenat i preparat les 24 hores del dia per fer front a les amenaces més avançades. La importància i el vincle que té avui dia la ciberseguretat amb la gestió del risc operacional i reputacional comporta una gran responsabilitat per part de tota l'organització. Per això, CaixaBank promou la divulgació i conscienciació en matèria de seguretat de la informació dirigida a totes les persones relacionades amb l'Entitat (empleats, clients, col·laboradors) com a part fonamental en la seva estratègia de ciberseguretat, i fomenta el coneixement i l'aplicació de les millors pràctiques.
- Lluita contra el frau a clients: Millora dels controls en la lluita contra el frau a clients, amb eines capaces de detectar i protegir en origen del cada dia més sofisticat *malware* bancari, tenint en compte els nous models de banca digital.
- Lluita contra el frau intern: Prevenció del robatori d'informació, diners o suplantació d'identitat per part de personal intern.
- Protecció de la informació: Continuació de les accions de xifratge i verificació del compliment dels requisits de seguretat en les externalitzacions de serveis.

- Divulgació de la seguretat: Conscienciació del personal en matèria de seguretat, clau per enfortir la seguretat de CaixaBank, les empreses del Grup i els proveïdors.
- Govern de la seguretat: Compliment dels nous requeriments regulatoris i revisió contínua dels controls aplicats.
- Seguretat en proveïdors: Revisió i implantació de les accions resultants per aconseguir el nivell de seguretat requerit per CaixaBank als seus proveïdors de serveis.

3.6. Risc de compliment

El risc de compliment es defineix com el risc de patir deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori, o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.

L'objectiu del Grup CaixaBank és, d'una banda, minimitzar la probabilitat que es materialitzi aquest risc i, de l'altra, en cas que es pugui materialitzar, que les deficiències siguin detectades, reportades i solucionades amb celeritat.

El risc de compliment normatiu no correspon a una àrea específica sinó a tota l'Entitat que, a través dels seus empleats, ha d'assegurar el compliment de la normativa vigent, aplicant-hi procediments que traslladin aquesta normativa a l'activitat que duen a terme.

Per tal de gestionar el risc de compliment, els òrgans d'administració i direcció impulsen la difusió i promoció dels valors i principis d'actuació inclosos en el codi ètic i les normes de conducta, i tant els seus membres com la resta d'empleats i directius han d'assumir el seu compliment com a criteri principal i orientador de l'activitat diària.

En virtut d'això, i com a primera línia de defensa, les àrees l'activitat de les quals està subjecta a riscos de compliment implanten i gestionen indicadors o controls de primer nivell que permeten detectar possibles focus de risc i actuar eficaçment per a la seva mitigació.

Com a segona línia de defensa, l'Àrea de Compliment Normatiu duu a terme revisions sobre els procediments interns per tal de contrastar que estan degudament actualitzats i, si escau, identificar situacions de risc per a les quals s'insta les àrees afectades que desenvolupin i implantin les accions de millora necessàries.

3.7. Risc reputacional

L'Àrea de Responsabilitat Social Corporativa i Reputació del Grup CaixaBank, d'acord amb el Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació del Grup CaixaBank, és l'encarregada de fer el seguiment dels riscos que, si es materialitzessin, podrien afectar negativament la reputació del Grup CaixaBank, entesa com la percepció i les expectatives que tenen de l'Entitat els seus grups d'interès.

El 2015 s'ha renovat el Comitè de Reputació del Grup, ara denominat Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació, per adaptar-lo a les recomanacions del nou Codi de Bon Govern de les Societats Cotitzades, aprovat el febrer de 2015 per la CNMV. El Comitè reportarà a la Comissió de Nomenaments del Consell d'Administració del Grup, entre les funcions dels qual hi ha: «Supervisar l'actuació de l'Entitat en relació amb els temes de responsabilitat social corporativa i elevar al Consell les propostes que consideri

oportunes en aquesta matèria.» Una de les principals accions dutes a terme en aquest sentit ha estat l'elaboració de la Política de Responsabilitat Social Corporativa del Grup.

Una de les principals eines de què es disposa per a la gestió de riscos amb impacte en la reputació de CaixaBank és el mapa de riscos reputacionals, que identifica els riscos amb més impacte potencial en la seva reputació i el grau de desenvolupament de mesures preventives. Per als riscos més rellevants s'han establert indicadors que permeten fer un seguiment periòdic sobre l'efectivitat de les mesures preventives implantades. Aquests indicadors, integrats en un quadre de comandament, es presenten periòdicament al Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació del Grup.

El 2015 s'ha ampliat el mesurament a altres riscos rellevants i s'ha culminat el procés d'automatització de recollida d'indicadors en l'eina de què disposa l'Entitat per a la gestió d'altres riscos. A més, s'han establert uns semàfors per a cada indicador, que permeten detectar la criticitat en l'evolució de cadascun i actuar amb més intensitat en cas d'alerta elevada.

Alguna de les principals accions dutes a terme el 2015 per millorar certs indicadors crítics ha estat l'impuls a la formació financera amb la celebració de més de 100 tallers adreçats a col·lectius en risc d'exclusió social. Aquesta acció dóna resposta a requeriments de les associacions de consumidors i s'ha efectuat en col·laboració amb MicroBank, entitats del tercer sector i els voluntaris de "la Caixa".

S'ha dut a terme una gestió intensa amb tots els mitjans de comunicació per comunicar les fites més rellevants de CaixaBank. A més, s'han ampliat els canals de comunicació que té disponibles el Grup a les xarxes socials. S'ha desenvolupat també una campanya de comunicació, interna i externa, consistent en fitxes i vídeos corporatius que expliquen les accions més destacades en l'àmbit de la responsabilitat social corporativa de CaixaBank.

Pel que fa a la gestió de la morositat per impagament de préstecs hipotecaris, durant el 2015 s'ha reforçat la formació de la xarxa sobre l'aplicació de la solució del Codi de Bones Pràctiques, per a la reestructuració viable dels deutes amb garantia hipotecària a què es pot acollir el deutor que es trobi en el llinar d'exclusió social. A més, el Grup ha assolit la xifra de 2.629 immobles aportats al Fons Social d'Habitatges (FSH), i ha superat el compromís inicial de 1.085 habitatges (incloent-hi Banc de València i Barclays).

El mesurament de la reputació de CaixaBank es fa mitjançant el Quadre de Comandament de Reputació, que incorpora diferents indicadors de reputació sobre l'Entitat (tant interns com externs). S'hi recullen quins són els grups d'interès de CaixaBank i els valors reputacionals clau i els atorga un pes en funció de la seva importància per a l'Entitat. Ens permet obtenir un índex global de reputació, una mètrica global que permet comparar les dades durant el temps i respecte del sector.

A més, el Grup CaixaBank disposa de diverses eines i iniciatives per mesurar la reputació davant els seus diferents grups d'interès:

Conèixer la percepció i les expectatives del grups d'interès	
Clients <ul style="list-style-type: none"> • Enquestes sobre el nivell de servei ofert (presencial i a través de canals a distància) • Comunicacions rebudes pel Servei d'Atenció al Client	Accionistes <ul style="list-style-type: none"> • Enquestes periòdiques • Trobades del Comitè Consultiu d'Accionistes • Comunicacions rebudes pel Servei d'Atenció a l'Accionista
Treballadors i treballadores <ul style="list-style-type: none"> • Enquesta de clima • Consultes periòdiques • Registres de la bústia de suggeriments • Altres mecanismes de diàleg intern	Societat <ul style="list-style-type: none"> • Informes sobre l'evolució de la reputació entre els mitjans de comunicació escrits i <i>online</i> així com en les xarxes socials • Presència en foros i conferències com a entitat de referència • Diàleg amb Associacions de consumidors
Altres indicadors externs <ul style="list-style-type: none"> • Informes específics realitzats per expertes independents • Posició en els rankings nacionals i internacionals (en diversos àmbits: econòmic, social, ambiental, de govern corporatiu) • Presència en índexs de sostenibilitat reconeguts • Premis i reconeixements (obtinguts en l'exercici de la seva activitat)	

3.8. Risc actuarial i del negoci assegurador

3.8.1 Descripció general

Amb caràcter general, la gestió del risc de l'activitat asseguradora s'efectua d'acord amb el que s'estableix en l'ordenament espanyol d'assegurances. En particular, segons el que preveuen el ROSSP i altres disposicions de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions (DGSiFP), que estableix, entre altres, el marc per a la gestió del risc de crèdit i liquiditat de l'activitat asseguradora, i determina la qualitat creditícia i el nivell de diversificació. En relació amb el risc de tipus d'interès, el Grup gestiona de manera conjunta els compromisos dels contractes d'assegurances i els actius afectes mitjançant tècniques d'immunització financera previstes en les disposicions de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions. A partir de l'1 de gener de 2016, entra en vigor el marc normatiu de Solvència II, que incorpora nous requisits en matèria de gestió de riscos, entre altres aspectes innovadors.

En particular, en la Nota 3.1.4 es proporciona informació relativa al risc de crèdit associat a actius financers adquirits per a la gestió dels compromisos sorgits en els contractes d'assegurances. En la Nota 3.1.5 es proporciona addicionalment informació quantitativa relativa a la qualitat creditícia partint de l'escala de *ratings* de Standard & Poor's. En la Nota 3.1.5 es descriuen les polítiques del Grup amb relació a l'exposició

al risc sobirà. Així mateix, es detalla la informació quantitativa de l'exposició de l'activitat asseguradora en deute sobirà per carteres, països i venciments residuals. En la Nota 3.4 s'inclou informació sobre el risc de liquiditat de l'activitat asseguradora.

L'activitat asseguradora incorpora el risc de subscripció o actuarial.

En termes de la Directiva Europea de Solvència II, el risc de subscripció o actuarial reflecteix el risc derivat de la subscripció de contractes d'assegurances de vida i no vida, tenint en compte els sinistres coberts i els processos seguits en l'exercici de l'activitat, i, segons la desagregació mostrada a continuació, es poden distingir:

- Risc de mortalitat: risc de pèrdua o de modificació adversa del valor dels passius per assegurances, a causa de variacions en el nivell, la tendència o volatilitat de les taxes de mortalitat, sempre que un augment de la taxa de mortalitat generi un augment en el valor dels passius per assegurances.
- Risc de longevitat: risc de pèrdua o de modificació adversa del valor dels passius per assegurances, a causa de variacions en el nivell, la tendència o volatilitat de les taxes de mortalitat, sempre que una davallada de la taxa de mortalitat generi un augment en el valor dels passius per assegurances.
- Risc de discapacitat i morbiditat: risc de pèrdua o de modificació adversa del valor dels passius per assegurances, a causa de variacions en el nivell, la tendència o volatilitat de les taxes de discapacitat, malaltia i morbiditat.

Per consegüent, en el ram de vida, són les taxes de mortalitat, supervivència i invalidesa les principals variables que determinen el risc actuarial, mentre que per a la resta de rams és la ràtio de sinistralitat la variable essencial.

3.8.2 Cicle de risc actuarial

La gestió del risc actuarial es basa en el compliment de la normativa establerta per la DGAFP, a partir de la qual s'estableixen les polítiques, i en el seguiment de l'evolució tècnica dels productes, que depèn fonamentalment de factors actuariais (bàsicament defuncions).

Aquesta gestió estable a llarg termini es veu reflectida en les polítiques de gestió del risc actuarial.

Durant el 2015 s'han revisat i adaptat les polítiques existents de gestió del risc actuarial, i s'hi han fet les adaptacions necessàries perquè compleixin la normativa de Solvència II.

Aquestes polítiques són les següents:

- Subscripció i constitució de reserves: s'identifiquen per a cada línia de negoci els diferents paràmetres utilitzats per a l'acceptació de riscos, la seva gestió, el seu mesurament, la seva tarifació i finalment per a la valoració i constitució de les reserves de les pòlisses constituïdes sota el procés de subscripció. També s'identifiquen els procediments operatius generals utilitzats per a la subscripció i per a la constitució de reserves.
- Reassegurança: S'identifica el nivell de transferència de risc, considerant el perfil de riscos dels contractes d'assegurança directa, així com la tipologia, idoneïtat i funcionament dels acords de reassegurança establerts.

Se sap que les companyies asseguradores assumeixen risc davant els prenedors i mitiguen aquests riscos adquirint assegurances amb reasseguradors. A través de l'ús de la reassegurança, un assegurador pot reduir el risc, establir la solvència, utilitzar el capital disponible de forma més eficient i ampliar la seva capacitat de subscripció. No obstant això, i independentment de la reassegurança obtinguda, l'assegurador continua sent contractualment responsable del pagament de tots els sinistres als prenedors.

El Grup documenta, mitjançant el programa de reassegurança, procediments clars per aplicar la política de reassegurança establerta, que inclou:

- L'especificació dels tipus de reassegurança a subscriure, condicions i termes, i exposició agregada per tipus de negoci.
- L'establiment de límits respecte a l'import i tipus d'assegurança que seran automàticament coberts per la reassegurança, per exemple, contractes obligatoris de reassegurança.
- L'establiment de criteris per a l'adquisició de cobertura de reassegurança facultativa.

En aquest sentit, el Grup estableix límits en el risc net retingut per línia de negoci, per risc o per esdeveniment (o una combinació d'ambdós). Aquests límits es justifiquen en una avaluació del perfil de risc i el cost de la reassegurança.

En resum, el tractament de les prestacions, així com la suficiència de les provisions, són principis bàsics de la gestió asseguradora. Les definicions i el seguiment de les polítiques anteriors permeten, si escau, modificar-les per tal d'adequar els riscos a l'estratègia global del Grup.

Cal destacar que durant l'exercici 2015 s'han actualitzat les polítiques de gestió del risc actuarial que han estat elevades i aprovades pel Comitè Global de Riscos de VidaCaixa, el Consell d'Administració de VidaCaixa i el Comitè Global de Riscos de CaixaBank.

3.8.3 Eines

Les provisions tècniques s'estimen amb procediments i sistemes específics i la quantificació de les provisions tècniques, així com l'avaluació de la seva suficiència, s'efectuen de manera individualitzada a escala de pòlissa.

Suport tecnològic

El Grup opera en un entorn en què els processos estan altament mecanitzats i els sistemes estan integrats. Totes les operatives de producció, sigui quin sigui el canal, es registren en els sistemes a través de les diferents aplicacions de contractació, de gestió de prestacions i de càlcul de provisions (com ara TAV per a assegurances individuals i ACO o Avanti per a col·lectives). La gestió i control de les inversions que recolzen l'activitat asseguradora de la companyia són dutes a terme mitjançant les aplicacions d'inversions. Totes les aplicacions comptabilitzen de manera automàtica en les aplicacions de suport comptable.

En el marc d'aquests sistemes integrats i automatitzats, hi ha una sèrie d'aplicacions que fan tasques de suport de gestió, entre les quals destaquen aplicacions per al tractament que s'encarreguen de l'elaboració d'informació de *reporting* i gestió de riscos. Així mateix, es disposa d'un datamart de riscos i solvència, com a eina de suport per al compliment de tots els requeriments que estableix la Directiva de Solvència II, des del mateix moment de la seva entrada en vigor.

Informes elaborats

Com s'ha comentat anteriorment, s'elabora un seguiment de l'evolució tècnica dels productes que permet fer un seguiment i control del risc actuarial del Grup.

La posició i control de riscos del grup assegurador és objecte de seguiment periòdic per part del Comitè de Direcció, d'Inversions i Global de Riscos de VidaCaixa i del Comitè Global de Riscos i l'ALCO de CaixaBank.

Solvència II

El 2013 les autoritats europees van establir l'1 de gener de 2016 com la data d'entrada en vigor de la Normativa Europea de Solvència II.

El 2014 es va aprovar la Directiva Òmnibus II, que modifica la Directiva de Solvència II i completa el nou marc de regulació i supervisió d'assegurances a la UE, i dóna poders a EIOPA per finalitzar el Projecte de Solvència II.

Durant 2015 a escala europea s'han finalitzat els desenvolupaments normatius en discussió (Actes Delegats, Normes Tècniques d'Implementació i Guies). En l'àmbit nacional, durant 2015 s'ha transposat a l'ordenament jurídic espanyol tot el conjunt de normatives de Solvència II.

Per tal de preparar l'adaptació a Solvència II fins a la seva entrada en vigor l'1 de gener de 2016, el 2014 EIOPA (el supervisor europeu d'assegurances) va emetre quatre guies de preparació, les quals tenen com a objectiu ajudar que les companyies asseguradores vagin incorporant progressivament determinats aspectes que desenvolupa Solvència II fins al 2016. Aquestes guies de preparació tracten els quatre aspectes següents:

- Sistema de governança.
- Avaluació interna prospectiva dels riscos (basada en els principis d'avaluació interna dels riscos i de la solvència).
- Sol·licitud prèvia de models interns.
- Subministrament d'informació a les autoritats nacionals competents.

El Grup, a més de treballar en el compliment d'aquestes guies d'adaptació, va treballar activament en la implantació de Solvència II des de l'inici del projecte; va participar en els grups de treball a escala del sector assegurador i en els test d'impacte quantitatiu i qualitatiu efectuat pels supervisors, i va desenvolupar les adaptacions i millores necessàries en els sistemes i la gestió.

En aquest sentit, el Grup està preparat per al compliment de la normativa de Solvència II a partir de la seva entrada en vigor l'1 de gener de 2016.

3.9. Risc legal i regulatori

L'exposició a un entorn regulatori i legal cada vegada més complex, així com canviant, que influeix de manera significativa en el desenvolupament de determinats negocis, en requeriments més grans de capital i en unes ràtios de rendibilitat menors, fan que l'Alta Direcció s'impliqui de manera activa i constant en el seguiment dels canvis regulatoris.

A través del Comitè de Regulació constituït com un òrgan dependent del Comitè de Direcció, l'Alta Direcció fa un seguiment de l'entorn regulatori, anàlisi dels seus impactes i determinació de la posició estratègica en relació amb les diferents propostes normatives o prenortatives, incloent-hi la gestió de la representació dels interessos de l'Entitat. Tot això a fi d'anticipar-se als canvis normatius i facilitar l'adaptació del Grup CaixaBank a noves exigències regulatòries.

La Direcció de Regulació, dins l'Àrea d'Assessoria Jurídica, assumeix la tasca de monitorització constant dels canvis regulatoris, de gestió de les alertes regulatòries i fixació de posicionaments en coordinació amb les diferents àrees.

CaixaBank participa de manera activa en el debat a escala sectorial sobre els documents de consulta emesos pels diferents reguladors tant en l'àmbit internacional –entre altres, la Comissió Europea, el Comitè de Basilea, l'Autoritat Bancària Europea (EBA), l'Autoritat Europea de Valors i Mercats (ESMA), l'Autoritat Europea d'Assegurances i Pensions de Jubilació (EIOPA)– com en l'àmbit nacional (entre altres, Ministeri d'Economia, Banc d'Espanya, Comissió Nacional del Mercat de Valors, Direcció General d'Assegurances), a fi de contribuir en la mesura que es pugui a la millora del nou marc normatiu. El debat s'acostuma a canalitzar a través de les associacions sectorials de què el grup és membre –especialment la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvis (CECA) i European Savings and Retail Banks Group (ESBG)–, la qual cosa permet compartir l'opinió sobre els documents consultius emesos per organismes reguladors o altres qüestions d'importància per al desenvolupament futur del negoci bancari. Els posicionaments desenvolupats s'han canalitzat a través d'ESBG i estan publicats en la seva pàgina web.

Durant l'exercici 2015, en coordinació amb la Direcció de Regulació, l'Entitat ha participat en els processos consultius relatius als desenvolupaments del **marc de gestió de crisi**, mitjançant la seva contribució als desenvolupaments normatius en els actes delegats i estàndards tècnics de la Directiva de reestructuració i resolució bancària (BRRD), així com la seva incorporació a la norma nacional. Un altre àmbit en què l'Entitat ha mantingut un seguiment regulatori actiu ha estat en la revisió dels **marcs de consum de capital per risc de crèdit, mercat i operacional**, que està desenvolupat pel Comitè de Basilea. Al seu torn, s'ha continuat amb el posicionament en relació amb els desenvolupaments de la Directiva de requeriments de capital (CRD IV) i el Reglament de requeriments de capital (CRR).

En relació amb la **protecció de l'inversor**, s'ha donat seguiment als desenvolupaments d'ESMA i la Comissió Europea de la Directiva sobre mercats d'instruments financers, coneguda com a MiFID 2 i el Reglament sobre mercats financers, pel qual es modifica el Reglament 648/2012 EMIR (MiFIR), així com els desenvolupaments de les autoritats de supervisió europees del Reglament 1286/2014, sobre els documents de dades fonamentals relatives a productes d'inversió detallista vinculats i els productes d'inversió basats en assegurances (PRIIP), la Revisió de la Directiva de serveis de pagaments (PSD2) i les normes establertes en l'àmbit nacional relacionades amb la protecció dels clients.

En relació amb els processos d'implementació de noves normes, durant el 2015 el Departament d'Assessoria Jurídica Corporativa i el Departament d'Assessoria Jurídica de Negoci han participat de manera activa amb les àrees afectades, i han fixat criteris d'interpretació, han establert procediments i han modificat contractes i normatives internes. Entre altres, hi destaquen els projectes corporatius per ajustar-se a:

- **Reforma del Codi de consum de Catalunya, Llei 20/2014.** Assessorament i implementació de la nova regulació en matèria de préstecs i crèdits hipotecaris, refinançaments, informació prèvia sobre serveis bancaris, telèfon d'atenció al client i publicitat.
- **Reforma del Codi de bones pràctiques bancàries, RDL 1/2015.** Adaptació de la documentació i, especialment, en la millora dels procediments, controls, documents divulgatius i la formació de criteris per a la seva aplicació.
- **RDL 11/2015, per regular les comissions per la retirada d'efectiu en els caixers automàtics.** Anàlisi d'impactes i àmbit d'aplicació, adaptació de les pantalles de navegació de caixers i justificants de les ordres de pagament.
- **Reglament (UE) 2015/751, sobre les taxes d'intercanvi aplicades a les operacions de pagament amb targetes.** Assessorament en la implementació del Reglament, especialment pel que fa a l'àmbit d'aplicació de les limitacions a les TI, la informació a comerços. Adaptació de contractes i comunicats.

Així mateix, s'està treballant en projectes d'anàlisi d'impactes i implementació de: (i) Llei 5/2015, de foment del finançament empresarial; (ii) Ordre ECC/2316/2015, relativa a les obligacions d'informació i classificació de productes financers; (iii) Normativa de sancions i contramesures financeres internacionals; i (iv) Normes del projecte de reforma del Sistema de Compensació, Liquidació i Registre de Valors.

D'altra banda, la rellevància concedida a la **gestió del risc fiscal** pel marc normatiu en l'entorn nacional i internacional, així com el creixent interès dels grups d'interès i societat en general per la gestió tributària de les empreses, determinen que l'Àrea Fiscal, en coordinació amb les àrees responsables corresponents, hagi impulsat durant el 2015 una sèrie d'accions per a la millora de la gestió del risc fiscal i l'efectivitat de les mesures de control.

Els òrgans de govern del Grup CaixaBank han impulsat la formalització de l'Estratègia Fiscal, que recull els principis tributaris estratègics de l'Entitat. L'Estratègia Fiscal preveu que l'Àrea Fiscal coordina la gestió dels sistemes de control del risc fiscal en el compliment de les obligacions tributàries, així com la supervisió de la seva adequació constant a l'evolució de l'entorn regulatori i tecnològic.

Així mateix, s'ha impulsat la formalització de la Política de Control i Gestió del Risc Fiscal i la seva aprovació per part dels òrgans de govern del Grup CaixaBank com a element clau per determinar les responsabilitats en la gestió de decisions amb impacte fiscal, considerant les diferents categories de risc estretament vinculades amb el risc fiscal, com ara: risc tècnic, risc reputacional, risc regulatori, risc sobrevingut i risc de compliment, aquest últim com a subcategoria del risc operacional.

S'ha formalitzat l'adhesió el 2015 al Codi de bones pràctiques tributàries des del convenciment, entre altres, que la gestió adequada dels riscos inherents al compliment de les obligacions tributàries per part de les empreses demana una millor cooperació recíproca amb l'Administració tributària.

Adicionalment l'Àrea Fiscal, durant el 2015, ha continuat amb la revisió i l'actualització dels procediments normalitzats per al compliment de les obligacions tributàries, així com de les eines funcionals de control existents, i hi ha incorporat les propostes de millora tant des de l'àmbit de gestió de recursos com des de l'àmbit tecnològic, en coordinació amb les diferents àrees de gestió del risc de l'Entitat.

3.10. Situació de recursos propis

Tal com es declara en el marc d'apetit al risc, el Grup CaixaBank té com a objectiu mantenir un perfil de risc mitjà-baix i una confortable adequació de capital, per enfortir la seva posició com una de les entitats més sòlides en el mercat bancari europeu.

L'adequació de capital per cobrir eventuais pèrdues inesperades és mesura des de dues perspectives i metodologies diferents: la del capital regulatori i la del capital econòmic.

En el sector bancari en general, i de manera creixent durant la crisi financera dels últims anys, s'utilitza principalment el capital regulatori, atès que és aquesta la mètrica requerida pels reguladors i la que els inversors i analistes poden comparar entre entitats financeres. No obstant això, Grup CaixaBank ha desenvolupat i utilitza el capital econòmic com a referència addicional, atès que permet una visió més ajustada de l'agregació i de la diversificació dels riscos.

Capital regulatori

La solvència de les entitats financeres està regulada, des de l'1 de gener de 2014, pel Reglament (UE) núm. 575/2013 (CRR) i la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu i del Consell, tots dos del 26 de juny de 2013, que incorporen el marc normatiu de Basilea III (Bis III) a la Unió Europea.

Adicionalment, i després de la transposició legal europea, el Comitè de Basilea i altres organismes competents han publicat normes i documents addicionals, amb noves especificacions en el càlcul de recursos propis. Això comporta un estat de permanent desenvolupament, per la qual cosa CaixaBank va adaptant contínuament els processos i els sistemes per assegurar que el càlcul del consum de capital i de les deduccions directes de recursos propis estiguin totalment alineats amb els nous requeriments establerts.

Tal com preveu la norma, el Grup està subjecte a requeriments mínims de recursos propis computables i de divulgació, tant a escala individual com subconsolidada.

(Milers d'euros)	Requeriment capital	Pes sobre el total (%)
Risc de crèdit	7.943.623	69%
<i>Mètode estàndard</i>	2.968.162	26%
<i>Mètode IRB</i>	4.270.514	37%
<i>Titulitzacions, CVA i DTA</i>	704.947	6%
Risc de les participacions accionaries	2.284.759	20%
Risc de la cartera de negociació i risc de tipus de canvi	330.073	3%
Risc operacional	906.477	8%
Total	11.464.932	100%

Capital econòmic

Amb el propòsit de satisfer el compliment normatiu del Pilar II de Basilea II, Grup CaixaBank va desenvolupar el seu model de capital econòmic que mesura, amb criteri propi, el conjunt de riscos als quals està sotmesa l'activitat del Grup.

El model de capital econòmic és la base de l'estimació interna d'exigències de recursos propis que complementa la visió reguladora de la solvència. A diferència d'aquesta, el capital econòmic és sempre una estimació pròpia que s'ajusta en funció del mateix nivell de tolerància al risc, volum i tipus d'activitat.

En aquest sentit, és responsabilitat del Consell d'Administració i de la Direcció de CaixaBank assegurar que en qualsevol circumstància hi hagi un nivell suficient de fons propis que permeti fer front a qualsevol esdeveniment, amb un alt nivell de confiança.

Amb aquest propòsit, CaixaBank utilitza el mateix nivell de confiança que l'utilitzat en el càlcul de Pilar 1. En concret, és el 99,9% de la formulació de Basilea II, que permet mantenir el nivell de *rating* objectiu desitjat i adequar-se a les millors pràctiques del sector.

D'aquesta manera, el capital econòmic no és un substitutiu del capital regulatori, sinó que és un complement a la visió reguladora de solvència per aproximar-se més al perfil de riscos real que assumeix el Grup CaixaBank i incorporar riscos no considerats, o considerats parcialment, en les exigències regulatòries.

A més dels riscos ja establerts en el Pilar 1 (risc de crèdit, de mercat i operacional), s'hi inclouen el risc estructural de tipus d'interès, de liquiditat i altres riscos (el de negoci, el reputacional, de concentració i l'actuarial).

4. Gestió de la solvència

A 31 de desembre de 2015, el Grup CaixaBank assoleix una ràtio de *Common Equity Tier 1* (CET1) del 12,9% (-5 punts bàsics l'any). Els recursos propis computables totals se situen en el 15,9% dels actius ponderats per risc.

L'evolució anual del CET1 respon a la integració de Barclays Bank, SAU, així com a la generació de capital, tant pels resultats del Grup com per la gestió prudent dels riscos.

Els actius ponderats per risc (APR) se situen, a 31 de desembre de 2015, en 143.312 milions d'euros, fet que suposa un creixement de 3.583 milions d'euros respecte al tancament de l'exercici anterior (2,6%), bàsicament per la incorporació dels actius ponderats per risc de Barclays Bank, SAU, compensat en part pel desalpanquejament de la cartera creditícia que s'ha anat produint en els últims mesos.

Aplicant els criteris previstos per al final del període transitori (*fully loaded*), CaixaBank assoleix una ràtio CET1 d'11,55%.

CaixaBank ha rebut la decisió del Banc Central Europeu (BCE) sobre els requisits mínims de capital regulatori, una vegada analitzats els resultats del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP), que exigeixen que mantingui una ràtio CET1 regulatòria del 9,25%, que inclou el mínim comú exigít pel Pilar 1 del 4,5%, així com un 4,75% addicional que afegeix els requeriments específics de Pilar 2 i el matalàs de conservació de capital.

Així mateix, CaixaBank ha rebut la decisió del Banc d'Espanya sobre el matalàs de capital exigible com Altra Entitat d'Importància Sistèmica (AEIS) a partir de l'1 de gener de 2016 (0,25% d'implantació gradual en 4 anys fins al 2019).

Aquestes decisions, en conjunt, exigeixen que CaixaBank mantingui el 2015 una ràtio CET1 del 9,25% (el 9,3125% el 2016). Aquest requeriment, comparat amb els nivells actuals de la ràtio CET1, constata que els requeriments aplicables a CaixaBank no implicarien cap limitació de les que preveu la normativa de solvència sobre distribució de dividends, de retribució variable i d'interessos als titulars de valors de capital de nivell 1 addicional.

Addicionalment, CaixaBank també està subjecte a requeriments mínims de capital en base individual. La ràtio CET1 de CaixaBank en aquest perímetre assoleix el 13,0%.

(Milers d'euros)	31-12-2015		31-12-2014	
	Import	en %	Import	en %
Instruments CET1	23.984.443		23.267.499	
Fons propis comptables	23.688.634		23.372.983	
<i>Capital</i>	5.823.990		5.714.956	
<i>Resultat</i>	814.460		620.020	
<i>Reserves i altres</i>	17.050.184		17.038.007	
Interessos minoritaris i ajustos per valoració	1.499.314		1.843.320	
Ajust comptabilitat int. minoritaris i ajust. valoració	(916.652)		(1.644.635)	
Altres ajustos (1)	(286.853)		(304.169)	
Deduccions CET1	(5.499.031)		(5.172.564)	
Actius immaterials	(4.905.186)		(4.879.654)	
Inversions financeres	(238.215)		(131.279)	
Actius fiscals diferits	(210.748)		0	
Resta de deduccions de CET1	(144.882)		(161.631)	
CET1	18.485.412	12,9%	18.094.935	13,0%
Instruments AT1	0		0	
Deduccions AT1	0		0	
TIER 1	18.485.412	12,9%	18.094.935	13,0%
Instruments T2	4.444.175		4.517.344	
Finançaments subordinats	4.147.222		4.196.824	
Fons genèrics i excés de provisions IRB	296.953		320.520	
Deduccions T2	(102.092)		(162.208)	
TIER 2	4.342.083	3,0%	4.355.136	3,1%
CAPITAL TOTAL	22.827.495	15,9%	22.450.071	16,1%
Promemòria: Actius ponderats per risc	143.311.653		139.729.074	
<i>Risc de crèdit</i>	99.295.288		95.346.300	
<i>Risc accionarial</i>	28.559.485		29.424.130	
<i>Risc operacional</i>	11.330.963		11.111.838	
<i>Risc de mercat</i>	4.125.916		3.846.806	

(1) Principalment previsió de dividendes pendents amb càrrec a l'exercici.

5. Distribució de resultats

La distribució del benefici de CaixaBank de l'exercici 2015, que el Consell d'Administració proposarà a la Junta General d'Accionistes per a la seva aprovació, es presenta a continuació:

Distribució de resultats de CaixaBank

(Milers d'euros)

	2015
Base de repartiment	
Pèrdues i guanys	650.692
Distribució:	
A dividendes (1)	468.555
A dividendes a compte (desembre 2015)	232.754
A dividendes complementari (2)	235.801
A reserves (3)	182.137
A reserva legal (4)	21.807
A reserva indisponible per fons de comerç (5)	120.487
A reserva voluntària (6)	39.843
Benefici net de l'exercici	650.692

- (1) Import estimat (vegeu Nota 2 següent).
- (2) El Consell d'Administració té previst proposar a la Junta General d'Accionistes el pagament d'un dividend complementari de 0,04 euros per acció, que s'ha d'abonar en efectiu el juny de 2016. L'import que consta com a total a distribuir és un import estimat. Aquest import s'incrementarà o es reduirà en funció del nombre total d'accions que finalment s'emetin en cas d'execució de l'acord d'augment de capital aprovat per la Junta General d'Accionistes celebrada el 23 d'abril de 2015, sota el punt 8.2 de l'ordre del dia. Així mateix, aquest import es reduirà en funció del nombre d'accions en autocartera que CaixaBank tingui en el moment del pagament del dividend, atès que, d'acord amb el que exigeix la Llei de societats de capital, les accions pròpies no podran percebre dividend.
- (3) Import estimat (vegeu Nota 6 posterior).
- (4) Import que permet assolir el 20% de la xifra de capital social a 31 de desembre de 2015, superior a l'import mínim que s'ha de destinar a reserva legal de conformitat amb l'article 274 de la Llei de societats de capital (10% del benefici de l'exercici).
- (5) De conformitat amb el que exigeix l'article 273.4 de la Llei de societats de capital.
- (6) Import estimat que es destina a la reserva voluntària. Aquest import s'incrementarà o es reduirà en la mateixa quantia en què es redueixi o s'incrementi l'import destinat al pagament del dividend complementari (vegeu Notes 1 i 2 anteriors).

A continuació es presenten els estats comptables previsionals formulats preceptivament per posar de manifest l'existència de resultats suficients per a la distribució del dividend a compte del resultat de l'exercici 2015 aprovat pel Consell d'Administració del dia 17 de desembre de 2015:

Exercici 2015

(Milers d'euros)

Data de l'acord distribució del dividend a compte	17-12-2015
Data del tancament comptable utilitzat	30-11-2015
Beneficis des de l'1 de gener de 2015	572.463
Import màxim a distribuir (*)	572.463
Import màxim dividend a compte	(232.960)
Romanent	339.503

(*) Excepte per la distribució reglamentària a la reserva legal i les dotacions pel fons de comerç.

A més, per a la distribució d'aquest dividend per part del Consell d'Administració es va posar de manifest l'existència de prou liquiditat per fer front al desemborsament.

6. Retribució a l'accionista i beneficis per acció

Retribució a l'accionista

La política de retribució a l'accionista de CaixaBank manté el caràcter trimestral, amb pagaments al voltant de març, juny, setembre i desembre. La Junta General Ordinària d'Accionistes va aprovar el 12 de maig de 2011 un esquema de retribució denominat Programa Dividend/Acció, pel qual, en determinats trimestres, es permetrà als accionistes escollir entre les tres opcions següents:

- Rebre accions mitjançant una ampliació de capital alliberada. o
- Rebre efectiu, com a conseqüència de la venda en el mercat dels drets assignats en aquesta ampliació. o
- Rebre efectiu, per la venda a CaixaBank, a un preu fixat per l'Entitat, dels drets assignats en aquesta ampliació.

Els accionistes també podran combinar aquestes tres opcions si volen fer-ho.

El Consell d'Administració de 16 de febrer de 2015 va acordar proposar a la Junta General d'Accionistes que l'últim pagament de la retribució prevista corresponent a l'exercici 2014, que s'ha d'abonar el juny de 2015, sigui un dividend en efectiu. Aquest acord va ser ratificat per la Junta General d'Accionistes de 23 d'abril de 2015, en què es va aprovar la distribució d'un dividend complementari de l'exercici 2014 en efectiu de 0,04 euros per acció, abonat el passat 12 de juny de 2015.

Així mateix, el Consell d'Administració de CaixaBank, en la reunió del 26 de febrer de 2015, va iniciar el procés de distribució d'un dividend equivalent al tercer dividend a compte del resultat de l'exercici 2014, emmarcat en el Programa Dividend/Acció, que va culminar amb el pagament d'un import en efectiu als accionistes que van optar per la venda de drets a CaixaBank a un preu fix de 0,04 euros per dret, per un total de 15.272 milers d'euros. La resta d'accionistes van optar per rebre accions procedents d'una ampliació de capital alliberada, que es va fer en data 24 de març de 2015, mitjançant l'emissió de 53.331.614 accions, d'1 euro de valor nominal cadascuna, utilitzant la reserva indisponible dotada a aquest efecte a la Junta General d'Accionistes del dia 24 d'abril de 2014.

En data 12 de març de 2015, el Consell d'Administració va proposar que la remuneració amb càrrec a l'exercici 2015 sigui de 0,16 euros per acció, que es va materialitzar mitjançant dos pagaments en efectiu i dos pagaments sota el Programa Dividend/Acció (la Junta General d'Accionistes del 23 d'abril de 2015 va aprovar els corresponents augments de capital), mantenint en tot cas la política de remuneració trimestral. El mes de setembre, la Comissió Executiva va aprovar, sota el Programa Dividend/Acció, la distribució d'un dividend equivalent al primer dividend a compte de l'exercici 2015, de 0,04 euros per acció. Aquest dividend ha culminat en el pagament d'un import en efectiu als accionistes que han optat per la venda de drets a CaixaBank, per un import total de 19.061 milers d'euros, que s'ha registrat contra reserves de lliure disposició. La resta d'accionistes van optar per rebre accions procedents d'una ampliació de capital alliberada que ha suposat l'emissió de 55.702.803 accions, d'1 euro de valor nominal cadascuna, utilitzant la reserva indisponible dotada a aquest efecte en la Junta General d'Accionistes del dia 23 d'abril de 2015 (vegeu Nota 25) i que s'ha registrat contra reserves de lliure disposició.

Adicionalment, el Consell d'Administració del 17 de desembre de 2015 va aprovar el repartiment d'un dividend a compte del resultat de l'exercici 2015, que s'ha d'abonar íntegrament en efectiu, per un import de 232.754 milers d'euros.

Els dividends pagats per CaixaBank al seu accionista majoritari durant l'exercici 2015 han pujat a 533.964 milers d'euros (656.709 milers d'euros en l'exercici 2014, 490.251 milers d'euros de Fundació Bancària "la Caixa" i 166.458 milers d'euros de Criteria).

Emmarcat en aquesta política, durant l'exercici 2015 s'ha retribuït l'accionista de la manera següent:

Distribució de dividends pagats en l'exercici 2015

(Milers d'euros)

	Euros per acció	Import màxim (*)	Import satisfet en efectiu	Data d'anunci	Data de pagament
Dividend Programa Dividend/Acció, equivalent al tercer dividend a compte de l'exercici 2014	0,04	228.598	15.272	26-02-2015	20-03-2015
Dividend en efectiu, equivalent al dividend complementari de l'exercici 2014	0,04	n/a	230.622	23-04-2015	12-06-2015
Dividend Programa Dividend/Acció, equivalent al primer dividend a compte de l'exercici 2015 (**)	0,04	230.732	19.061	03-09-2015	25-09-2015
Dividend en efectiu, equivalent al segon dividend a compte de l'exercici 2015	0,04	n/a	232.754	17-12-2015	24-12-2015
Total distribuït	0,16		497.709		

(*) Inclou l'efectiu pagat als accionistes i el valor raonable d'accions lliurades.

(**) L'import satisfet en efectiu s'ha registrat contra reserves de lliure disposició.

Benefici per acció

El benefici bàsic per acció es determina com el quocient entre el resultat net consolidat atribuït a l'entitat dominant en el període i el nombre mitjà ponderat de les accions en circulació durant aquest període, exclòs el nombre mitjà de les accions pròpies mantingudes durant aquest.

Per procedir al càlcul del benefici diluït per acció, tant l'import del resultat atribuïble als accionistes ordinaris com la mitjana ponderada de les accions en circulació, net de les accions pròpies, han estat ajustats per tots els efectes de dilució inherents a les accions ordinàries potencials (opcions sobre accions, warrants i deute no necessàriament convertible). A 31 de desembre de 2015, hi ha compromisos amb empleats basats en accions registrats en patrimoni per un import de 5.120 milers d'euros.

A continuació es presenta el càlcul del benefici bàsic i diluït per acció, tenint en compte el resultat consolidat del Grup CaixaBank atribuïble a la societat dominant, corresponent als exercicis 2015 i 2014:

Càlcul del benefici bàsic i diluït per acció

	2015	2014
<i>Numerador</i>		
Resultat atribuït a l'entitat dominant (en milers d'euros)	814.460	620.020
<i>Denominador (milers d'accions)</i>		
Nombre mitjà d'accions en circulació (*)	5.820.365	5.665.519
Ajust per l'emissió de deute obligatòriament convertible	0	155.606
Nombre ajustat d'accions (denominador del benefici bàsic per acció)	5.820.365	5.821.125
Benefici bàsic per acció (en euros) (**)	0,14	0,11
Benefici diluït per acció (en euros) (***)	0,14	0,11

(*) Nombre d'accions en circulació a l'inici de l'exercici, exclòs el nombre mitjà d'accions pròpies mantingudes en autocartera durant el període. S'han tingut en compte els ajustos retroactius de la NIC 33.

(**) Si s'hagués considerat el resultat individual de CaixaBank de l'exercici 2015, el benefici bàsic seria 0,11 euros per acció.

(***) El 2015, les accions potencialment dilutives no tenen impacte en el càlcul del benefici diluït per acció.

7. Combinacions de negocis, adquisició i venda de participacions en el capital d'entitats dependents

Les combinacions de negocis i els principals moviments de participacions en entitats dependents en els exercicis 2015 i 2014 han estat els següents:

Combinacions de negocis - 2015

Adquisició de Barclays Bank, SAU

El dia 31 d'agost de 2014, CaixaBank va anunciar la subscripció amb Barclays Bank PLC d'un contracte per a l'adquisició de Barclays Bank, SAU.

En data 2 de gener de 2015 es va formalitzar l'adquisició de la totalitat del capital de Barclays Bank, SAU, després de l'obtenció de les autoritzacions regulatòries necessàries. El preu provisional pagat en efectiu en aquesta data va pujar a 820 milions d'euros. En data 23 d'abril de 2015, es va fixar entre les parts el preu definitiu de la transacció, que ha pujat a 815,7 milions d'euros. Els Consells d'Administració de Barclays Bank, SAU i CaixaBank van aprovar el 30 de març de 2015 el Projecte Comú de Fusió de CaixaBank (societat absorbent) i Barclays Bank, SAU (societat absorbida). L'escriptura de fusió es va inscriure en el Registre Mercantil el 14 de maig de 2015, i posteriorment es va procedir a la integració tecnològica i operativa de Barclays Bank, SAU en CaixaBank.

CaixaBank va obtenir, el 2 de gener de 2015, el control de Barclays Bank, SAU. A partir d'aquest moment, es van iniciar els processos per dur a terme l'assignació del preu pagat, necessaris per al registre comptable de l'operació, i es va registrar una diferència negativa de fusió de 602 milions d'euros. Els costos extraordinaris per reestructuració com a conseqüència de la transacció han pujat a 323 milions d'euros (226 milions d'euros nets d'impostos), i inclouen 190 milions d'euros registrats en el capítol «Despeses de personal» (vegeu Nota 24), que responen a l'Acord laboral de reestructuració; 67 milions d'euros registrats en el capítol «Altres despeses generals d'administració», que corresponen a les despeses en què s'ha incorregut associades a la transacció; 64 milions d'euros registrats en el capítol «Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)» del compte de pèrdues i guanys adjunt, en concepte de sanejaments d'actius que entren en desús, i 2 milions d'euros registrats en «Amortització».

Comptabilització de la combinació de negocis

Aquests estats financers inclouen el registre de la combinació de negocis. La data de presa de control efectiu es va situar el 2 de gener de 2015. A efectes comptables, s'ha pres com a data de conveniència per al registre el dia 1 de gener de 2015. L'efecte en el patrimoni net i resultats de considerar l'esmentada data de conveniència respecte de la data de presa de control efectiva és poc significatiu.

El valor raonable dels actius i passius del Grup Barclays Bank és el següent a 1 de gener de 2015:

Valor raonable d'actius i passius del Grup Barclays Bank a 1 de gener de 2015

(Milers d'euros)

	Valors comptables	Ajustos	Reclassificacions	Valors raonables
Actius:				
Caixa i dipòsits en bancs centrals	127.522			127.522
Cartera de negociació	3.615			3.615
Actius disponibles per a la venda (Nota 12)	11.435	(749)		10.686
<i>Valors representatius de deute</i>	7.740			7.740
<i>Instruments de capital</i>	3.695	(749)		2.946
Inversions creditícies (Nota 13)	17.750.709	(432.569)		17.318.140
<i>Dipòsits en entitats de crèdit</i>	1.003.064			1.003.064
<i>Crèdit a la clientela</i>	16.747.645	(432.569)		16.315.076
Derivats de cobertura	82.858			82.858
Actius no corrents en venda (Nota 16)	78.215	8.403	104.736	191.354
Contractes d'assegurances vinculats a pensions	30.090		(30.090)	0
Actiu material (Nota 19)	70.390	(2.922)		67.468
Actiu intangible (Nota 20)	34.754	54.698		89.452
Actius fiscals (Nota 26)	796.380	96.083		892.463
Resta d'actius	238.671	(656)	(104.736)	133.279
Total Actiu	19.224.639	(277.712)	(30.090)	18.916.837
Passius:				
Cartera de negociació	8.386			8.386
Passius financers a cost amortitzat (Nota 22)	16.890.176	(93.824)	29.416	16.825.768
<i>Dipòsits de bancs centrals i entitats de crèdit</i>	5.566.150			5.566.150
<i>Dipòsits de la clientela</i>	8.566.919			8.566.919
<i>Dèbits representats per valors negociables</i>	2.638.293	(93.824)		2.544.469
<i>Altres passius financers</i>	118.814		29.416	148.230
Derivats de cobertura	15.884			15.884
Provisions (Nota 24)	315.946	10.260	(30.090)	296.116
Passius fiscals (Nota 26)	170.713	69.272		239.985
Resta de passius	156.769	(14.000)	(29.416)	113.353
Total Passiu	17.557.874	(28.292)	(30.090)	17.499.492
Patrimoni net	1.666.765	(249.420)	0	1.417.345
Contraprestació lliurada				815.703
Diferència negativa de consolidació				(601.642)

En el procés d'assignació del preu pagat (*PPA – Purchase Price Allocation*), s'han valorat els següents actius, passius i passius contingents de l'entitat adquirida:

- El valor raonable de la cartera d'inversions creditícia s'ha obtingut principalment mitjançant l'aplicació dels percentatges estimats de pèrdua esperada sobre el crèdit a la clientela, determinats bàsicament en funció de les característiques del finançament concedit i les garanties del deute. D'acord amb el paràgraf B64 de la NIIF 3, a continuació es desglossen els valors contractuals bruts del crèdit a la clientela i els ajustos provisionals efectuats en el marc del procés d'assignació del preu pagat:

Valors contractuals i ajustos provisionals del crèdit a la clientela

(Milers d'euros)	Saldos comptables del Grup Barclays Bank a 31 de desembre de 2014				Ajustos efectuats en procés d'assignació preu pagat (1)	Valor raonable
	Import brut	Ajustos valoració	Provisions	Saldo net		
Inversions creditícies (Nota 13)	18.822.687	87.780	(1.159.758)	17.750.709	(432.569)	17.318.140
<i>Dipòsits en entitats de crèdit</i>	<i>1.003.152</i>		<i>(88)</i>	<i>1.003.064</i>		<i>1.003.064</i>
<i>Crèdit a la clientela</i>	<i>17.819.535</i>	<i>87.780</i>	<i>(1.159.670)</i>	<i>16.747.645</i>	<i>(432.569)</i>	<i>16.315.076</i>

(1) Dels quals, 405.254 milers d'euros corresponen a l'ajust per pèrdua esperada.

- El valor raonable de la cartera d'actius immobiliaris s'ha obtingut tenint en compte les taxacions efectuades i altres paràmetres, com la tipologia de l'actiu, ús, ubicació dels actius, etc.
- Per a l'estimació dels valors raonables de la cartera de participacions no cotitzades, s'han utilitzat diversos mètodes generalment acceptats, com el descompte de fluxos.
- Per a les emissions de deute col·locats en el mercat majorista, s'han estimat els seus valors raonables, tenint en compte l'autocartera mantinguda.
- Així mateix, s'han registrat passius i passius contingents per l'estimació de la sortida esperada de fluxos que es pot produir en un futur incert.
- Per a tots els ajustos efectuats, s'ha comptabilitzat el corresponent actiu o passiu fiscal diferit.

El Grup ha registrat un resultat positiu equivalent a la diferència negativa de consolidació per 602.183 milers d'euros en el capítol «Diferència negativa de consolidació» del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt (abans i després d'impostos). Aquest import inclou l'impacte de la combinació de negoci amb Barclays Bank, SAU i el d'altres operacions de presa de control poc significatives.

Els ingressos ordinaris consolidats, considerant com a tal el marge brut aportat per la societat adquirida des de la data d'adquisició (1 de gener) pugen a 275 milions d'euros. Aquest import correspon a la millor estimació disponible, atès que la fusió i la integració tecnològica comptable es va produir el maig de 2015, data des de la qual no es disposa de compte de pèrdues i guanys individualitzat per a Barclays Bank.

Combinacions de negocis – 2014

En l'exercici 2014 no es van produir combinacions de negoci.

Operacions amb entitats dependents – 2015

En l'Annex 1 d'aquesta Memòria es presenten les dades més rellevants, el percentatge de participació, el capital social, les reserves i els resultats, així com el cost de la participació directa de les entitats dependents.

Les operacions amb entitats dependents no han tingut efectes en la informació financera consolidada. Les operacions més rellevants en l'exercici 2015 han estat:

CaixaBank Consumer Finance, EFC, SAU

El juny de 2015, CaixaBank ha subscrit íntegrament una ampliació de capital a CaixaBank Consumer Finance (societat denominada FinConsum fins a l'agost 2015) per un import de 9.090 milers d'euros mitjançant l'emissió i posada en circulació de 10.000 noves accions iguals, acumulables i indivisibles, de 909 euros de valor cadascuna. Les noves accions s'han emès amb una prima d'emissió de 26.498 milers d'euros. El desemborsament de les noves accions s'ha fet mitjançant l'aportació no dinerària de 1.750 accions (100% del seu capital social) de CaixaRenting, que es valoren en 35.588 milers d'euros.

Arquitrabe Activos, SL

A l'abril de 2015, CaixaBank, en la seva condició de soci únic d'Arquitrabe Activos, SL, va decidir aprovar la fusió per absorció per aquesta de les societats següents: Vip Desarrollos, SLU; Myqueli Inmuebles, SLU; Valenciana de Inversiones Participadas, SLU; Corporación Urbanística y de Bienes Inmuebles de Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Navarra, SLU; Cajasol Inversiones Inmobiliarias, SAU; Vip Administración de Inmuebles, SLU; Vip Negocios, SLU; Inverjico 2005, SLU y Bavacun SL. Arquitrabe ha adquirit en bloc, a títol universal, el patrimoni, els drets i les obligacions de les societats absorbides.

CaixaCapital Fondos SCR de Régimen Simplificado, SAU

El maig de 2015, CaixaBank ha procedit a la venda de Caixa Emprendedor XXI, SA a CaixaCapital Fondos per un import de 25 milions d'euros.

BuildingCenter, SAU

El juliol de 2015, es va produir una aportació dinerària de l'Accionista Únic no reintegrable per un import de 1.600 milions d'euros i una aportació no dinerària de l'Accionista Únic reintegrable per un import de 288,5 milions d'euros. La participació de CaixaBank a BuildingCenter és del 100%.

A més, es va produir la fusió de les filials immobiliàries procedents de Barclays Bank SAU: Ruval, SAU, Inmuebles y Servicios Barclays SA i ISB Canarias, SA. BuildingCenter ha adquirit en bloc, a títol universal, el patrimoni, els drets i les obligacions de les societats absorbides, que quedaran dissoltes sense liquidació.

8. Informació per segments de negoci

La informació per segments de negoci té com a objectiu dur a terme un control, un seguiment i una gestió interna de l'activitat i dels resultats del Grup CaixaBank, i es construeix en funció de les diferents línies de negoci establertes segons l'estructura i l'organització del Grup. El Consell d'Administració és el màxim òrgan en la presa de decisions operatives de cada negoci.

Per definir els segments de negoci es tenen en compte els riscos inherents i les particularitats de gestió de cadascun d'ells. Així mateix, per a la segregació per negocis de l'activitat i els resultats es prenen com a base les unitats de negoci bàsiques, sobre les quals es disposa de xifres comptables i de gestió. S'apliquen els mateixos principis generals que els emprats en la informació de gestió del Grup, i els criteris de mesurament, valoració i principis comptables aplicats són bàsicament iguals que els emprats en l'elaboració dels comptes anuals, sense que hi hagi assignacions asimètriques.

Els segments de negoci del Grup CaixaBank són:

Negoci bancari i d'assegurances: és la principal activitat del Grup CaixaBank; inclou la totalitat del negoci bancari (banca detallista, banca corporativa, tresoreria i mercats) i d'assegurances, desenvolupat, bàsicament, en el territori espanyol a través de la xarxa d'oficines i de la resta de canals complementaris. Recull tant l'activitat com els resultats generats pels clients del Grup, siguin particulars, empreses o institucions. També incorpora la gestió de la liquiditat i ALCO i els ingressos pel finançament al negoci de participacions.

L'actiu total del «Negoci bancari i d'assegurances» és de 333.097 milions d'euros a 31 de desembre de 2015, dels quals 7.961 milions corresponen a actius no corrents en venda. El passiu total puja a 313.304 milions d'euros.

El saldo brut dels crèdits amb criteris de gestió assoleix els 206.437 milions d'euros i els recursos de clients, els 296.599 milions d'euros.

Aquest segment inclou els resultats de les companyies asseguradores del Grup, fonamentalment VidaCaixa, els productes detallistes de les quals es distribueixen a la mateixa base de clients i a través de la xarxa d'oficines de CaixaBank. El resultat després d'impostos del Grup VidaCaixa el 2015 ha pujat a 340 milions d'euros. Així mateix, Grup VidaCaixa manté al tancament de l'exercici 2015, com a dades més rellevants, uns actius en balanç de 59.835 milions d'euros, provisions matemàtiques per 37.229 milions d'euros i primes meritedes en l'exercici de 6.936 milions d'euros.

Participacions: inclou les participacions significatives en l'àmbit de la diversificació internacional o de serveis del Grup. Recull els resultats de les inversions de la cartera de participades bancàries internacionals (Grupo Financiero Inbursa, The Bank of East Asia, Erste Group Bank i Banco BPI), en Repsol, SA, en Telefónica, SA, així com altres participacions significatives en l'àmbit de la diversificació sectorial incorporades després de les últimes adquisicions del Grup.

L'actiu total del negoci assoleix els 11.158 milions d'euros a 31 de desembre de 2015, dels quals 8.440 milions corresponen a les participacions en les companyies valorades pel mètode de la participació, que aporten uns ingressos de 242 milions d'euros.

El marge brut del negoci Participacions inclou els ingressos per l'aplicació del mètode de la participació de les respectives participacions i per dividends, nets del corresponent cost de finançament, equivalent al cost d'oportunitat de mantenir la inversió a llarg termini i determinat partint d'una taxa a llarg termini més un spread de crèdit, adaptat el 2015 a l'evolució de les condicions de mercat.

Les despeses d'explotació de cada segment de negoci recullen tant les directes com les indirectes, assignades segons criteris interns d'imputació.

El 2015, l'assignació de capital a aquest negoci s'ha adaptat al nou objectiu corporatiu de capital del Grup de mantenir una ràtio regulatòria Common Equity Tier 1 (CET1) BIS III «fully loaded» superior a l'11%. En aquest sentit, el capital assignat a aquest segment considera tant el consum de recursos propis per actius ponderats per risc a l'11% (10% el 2014) com la totalitat de les deduccions aplicables. En aquest sentit, i atès que es distribueixen la totalitat dels fons propis del Grup CaixaBank, la diferència entre els fons propis comptables i el capital regulatori assignat al negoci de participacions s'imputa al negoci bancari i d'assegurances.

A continuació es presenten els resultats del Grup CaixaBank dels exercicis 2015 i 2014 per segments de negoci.

Comptes de pèrdues i guanys consolidats del Grup CaixaBank – Segregació per negocis

(Milions d'euros)	Negoci bancari d'assegurances (*)		Participacions		TOTAL GRUP CAIXABANK	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Marge d'interessos	4.569	4.463	(216)	(308)	4.353	4.155
Dividends i resultats per l'aplicació del mètode de la participació	143	112	435	379	578	491
Comissions netes	2013	1.825			2013	1.825
ROF i altres productes i càrregues d'explotació	764	396	18	73	782	469
Marge brut	7.489	6.796	237	144	7.726	6.940
Despeses d'administració	(4.236)	(3.420)	(4)	(3)	(4.240)	(3.423)
Amortitzacions	(366)	(350)			(366)	(350)
Marge d'explotació	2.887	3.026	233	141	3.120	3.167
Pèrdues deteriorament d'actius financers i altres	(2.353)	(2.579)	(163)		(2.516)	(2.579)
Resultat de l'activitat d'explotació	534	447	70	141	604	588
Guanys/(Pèrdues) en baixa d'actius i altres	(234)	(404)	268	18	34	(386)
Resultat abans d'impostos	300	43	338	159	638	202
Impost sobre beneficis	113	350	68	68	181	418
Resultat després d'impostos	413	393	406	227	819	620
Resultat atribuït a la minoria i altres	5				5	0
Resultat atribuït al Grup	408	393	406	227	814	620
<i>Fons propis mitjans anuals (**)</i>	<i>19.812</i>	<i>20.209</i>	<i>4.151</i>	<i>3.220</i>	<i>23.963</i>	<i>23.429</i>

(*) El resultat després d'impostos del negoci assegurador en l'exercici de l'any 2015 ha pujat a 340 milions d'euros. Així mateix, el grup assegurador manté, a 31 de desembre de 2015, com a dades més rellevants, uns actius en balanç de 59.835 milions d'euros, provisions tècniques per 37.229 milions d'euros i primes meritades de 6.936 milions d'euros.

(**) Fons propis mitjans assignats als negocis, reexpressat incorporant-hi l'impacte de l'aplicació de la CINIIF 21 i la NIC 8 en relació amb el registre comptable dels gravàmens.

Com a informació addicional, el negoci bancari i d'assegurances es presenta separant l'activitat immobiliària *non-core*, ja que es tracta d'actius gestionats de manera especialitzada. Des del primer trimestre de 2015 l'activitat immobiliària *non-core* inclou:

- El crèdit promotor *non-core*. El 2015 s'ha redefinit el model de gestió del crèdit immobiliari, i s'han configurat un equip i uns centres formats per gestors especialitzats en els crèdits immobiliaris, inclosos en aquesta activitat, que requereixen un seguiment i una gestió diferenciats.
- Els actius immobiliaris adjudicats (disponibles per a la venda i per llogar) propietat, en la seva majoria, de la filial immobiliària BuildingCenter.
- Altres actius i participacions de naturalesa immobiliària.

A continuació es presenten els resultats del negoci bancari i assegurador per a l'exercici 2015:

Comptes de pèrdues i guanys consolidats del negoci bancari i assegurador - 2015

(Milions d'euros)

	Negoci bancari i d'assegurances (ex activitat immobiliària <i>non-core</i>)	Activitat immobiliària <i>non-core</i>	TOTAL NEGOCI BANCARI I D'ASSEGURANCES
Marge d'interessos	4.658	(89)	4.569
Dividends i resultats per l'aplicació del mètode de la participació	122	21	143
Comissions netes	2011	2	2013
ROF i altres productes i càrregues d'explotació	977	(213)	764
Marge brut	7.768	(279)	7.489
Despeses d'administració	(4.187)	(49)	(4.236)
Amortitzacions	(310)	(56)	(366)
Marge d'explotació	3.271	(384)	2.887
Pèrdues deteriorament d'actius financers i altres	(1.698)	(655)	(2.353)
Resultat de l'activitat d'explotació	1.573	(1.039)	534
Guanys/(Pèrdues) en baixa d'actius i altres	446	(680)	(234)
Resultat abans d'impostos	2.019	(1.719)	300
Impost sobre beneficis	(408)	521	113
Resultat després d'impostos	1.611	(1.198)	413
Resultat atribuït a la minoria i altres	5		5
Resultat atribuït al Grup	1.606	(1.198)	408
<i>Fons propis mitjans anuals (*)</i>	<i>18.161</i>	<i>1.651</i>	<i>19.812</i>

(*) Fons propis mitjans assignats als negocis.

A continuació es presenta informació sobre els ingressos del Grup CaixaBank per segments de negoci i àrea geogràfica dels exercicis 2015 i 2014:

Distribució dels interessos i rendiments assimilats per àrea geogràfica

(Milers d'euros)	Gener - Desembre			
	CaixaBank		Grup CaixaBank	
	2015	2014	2015	2014
Mercat interior	5.774.018	6.881.580	8.365.032	8.783.601
Exportació	8.036	7.693	8.036	7.726
a) Unió Europea	3.375	4.152	3.375	4.185
b) Països OCDE				
c) Resta de països	4.661	3.541	4.661	3.541
Total	5.782.054	6.889.273	8.373.068	8.791.327

Distribució dels ingressos ordinaris (*)

(Milers d'euros)	Ingressos ordinaris procedents de clients		Ingressos ordinaris entre segments (**)		Total ingressos ordinaris	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	Negoci bancari i d'assegurances	12.632.613	12.525.662	0	0	12.632.613
Espanya	12.616.546	12.510.572			12.616.546	12.510.572
Resta de països	16.067	15.090			16.067	15.090
Participacions	434.504	361.116	0	0	434.504	361.116
Espanya	49.910	376.394			49.910	376.394
Resta de països	384.594	(15.278)			384.594	(15.278)
Total	13.067.117	12.886.778	0	0	13.067.117	12.886.778

La informació de l'exercici 2014, presentada exclusivament a efectes comparatius.

(*) Corresponen als epígrafs següents del compte de pèrdues i guanys públic del Grup CaixaBank, determinats d'acord amb la Circular 6/2008, del Banc d'Espanya.

1. Interessos i rendiments assimilats
4. Rendiment d'instruments de capital
5. Resultats de les entitats valorades pel mètode de la participació
6. Comissions percebudes
8. Resultats d'operacions financeres (net)
10. Altres productes d'explotació

(**) No hi ha ingressos ordinaris entre segments. Els ingressos del negoci bancari i d'assegurances derivats del finançament de la resta de negocis no s'han considerat com a ingressos ordinaris d'aquest segment.

9. Retribucions del «personal clau de la direcció»

En el marc de la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, i de la normativa comptable internacional aplicable, el «personal clau de la Direcció» de CaixaBank, entès com les persones que tenen autoritat i responsabilitat per planificar, dirigir i controlar les activitats de l'Entitat, directament o indirectament, està integrat per tots els membres del Consell d'Administració (siguin o no executius) i de l'Alta Direcció. Pels seus càrrecs, cadascuna de les persones que integren aquest col·lectiu es considera «part vinculada» a CaixaBank. Per aquest motiu, CaixaBank ha de revelar, entre altres transaccions, la informació que es recull en aquesta Nota.

També es consideren parts vinculades a CaixaBank els familiars pròxims al «personal clau de la Direcció», així com les societats en què el personal clau o els seus familiars pròxims exerceixen control, control conjunt o influència significativa, o bé tenen, directament o indirectament, un poder de vot important. De les transaccions del Grup CaixaBank amb aquestes i amb la resta de parts vinculades se n'informa en la Nota 41.

Remuneracions al Consell d'Administració

La Junta General Ordinària d'Accionistes de CaixaBank celebrada el 23 d'abril de 2015 va aprovar la política de remuneració dels membres del Consell d'Administració per als exercicis 2015 a 2018, de conformitat amb el que estableix l'article 529 *novodecies* de la Llei de societats de capital, introduït per la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per a la millora de govern corporatiu.

La política de remuneració dels membres del Consell d'Administració s'ajusta al sistema de remuneració previst en els Estatuts Socials i en el Reglament del Consell, tot això de conformitat amb el que disposen la Llei de societats de capital i la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit (LOSS).

La remuneració dels consellers no executius consisteix únicament en components fixos, a exclusió de components variables, sistemes de previsió social, remuneracions en espècie o sistemes basats en accions o referenciats al seu valor, tal com es detalla a continuació. Els Consellers no executius mantenen una relació merament orgànica amb CaixaBank, i en conseqüència no disposen de contractes subscrits amb la Societat per l'exercici de les seves funcions ni tenen reconegut cap tipus de pagament per finalització del càrrec de Conseller.

L'article 34 dels Estatuts Socials de CaixaBank, modificat per acord de la Junta General d'Accionistes de 25 d'abril de 2013, estableix que la retribució dels Consellers en la seva condició de tals consistirà en una quantitat fixa anual la xifra màxima de la qual determinarà la Junta General d'Accionistes i es mantindrà vigent mentre la Junta General no n'acordi la modificació. Aquesta xifra màxima es destina a retribuir el conjunt de Consellers en la seva condició de tals, i es distribueix de la manera que el Consell d'Administració consideri més oportuna, a proposta de la Comissió de Retribucions, pel que fa a la distribució entre els membres, en especial al President, que per l'exercici d'aquesta funció té establerta una retribució fixa addicional, i en consideració a les funcions i la dedicació de cadascun d'ells i a la seva pertinença a les diferents Comissions.

Així mateix, els Consellers, dins el límit màxim establert per la Junta General d'Accionistes, podran ser retribuïts amb el lliurament d'accions de la Societat o d'una altra companyia cotitzada del Grup al qual pertanyi, d'opcions sobre aquestes o de retribucions referenciades al valor de les accions. Aquesta retribució l'ha d'acordar la Junta General d'Accionistes. L'acord ha d'expressar, si escau, el nombre màxim

d'accions que es podran assignar en cada exercici a aquest sistema de remuneració; el preu d'exercici o el sistema de càlcul del preu d'exercici de les opcions sobre accions; el valor de les accions que, si escau, es prengui com a referència, i el termini de durada del pla.

Independentment del que s'ha dit anteriorment, s'estableix que els administradors que tinguin atribuïdes funcions executives en la Societat, sigui quina sigui la naturalesa de la seva relació jurídica amb aquesta, tindran dret a percebre una retribució per la prestació d'aquestes funcions, que determinarà el Consell d'Administració a proposta de la Comissió de Retribucions i que podrà consistir en una quantitat fixa, una quantitat complementària variable i també sistemes d'incentius, així com una part assistencial que podrà incloure els sistemes de previsió i assegurances oportuns i, si escau, la Seguretat Social. La prestació de funcions executives podrà ser retribuïda, a més, mitjançant el lliurament d'accions de la Societat o d'una altra companyia cotitzada del Grup al qual pertanyi, d'opcions sobre aquestes o mitjançant altres retribucions referenciades al valor de les accions. En cas de cessament no degut a l'incompliment de les seves funcions, poden tenir dret a una indemnització.

Addicionalment, d'acord amb l'apartat 6 de l'article 34 dels Estatuts Socials i per l'enorme dificultat pràctica d'una pòlissa independent, els consellers no executius formen part com a assegurats de la pòlissa de responsabilitat civil per a administradors i directius del grup CaixaBank, per cobrir les responsabilitats en què aquests puguin incórrer com a conseqüència de l'acompliment de les seves funcions. Els imports corresponents a la part de la prima imputable es consideren retribució en espècie.

Les remuneracions i altres prestacions meritades el 2015 i el 2014 a favor de les persones que en aquests exercicis han integrat el Consell d'Administració de CaixaBank es detallen a continuació (per a l'exercici 2015 es presenta per concepte retributiu de manera individualitzada), incloent-hi tant les remuneracions als Consellers per la seva condició tals com, en el cas del Conseller Delegat i del Vicepresident del Consell, les quantitats percebudes en concepte de remuneració per les seves funcions executives:

2015

(Milers d'euros)

	Càrrec	Tipus conseller	Consell d'Administració	Altres Comissions del Consell	Remuneració salarial fixa	Remuneració salarial variable (1)	Altres prestacions a llarg termini (2)	Altres conceptes (3)	Altres càrrecs en societats del Grup	TOTAL 2015	TOTAL 2014
Fainé Casas, Isidre	President	Dominical	1.090	60				8		1.158	1.108
Masanell Lavilla, Antonio (4)	Vicepresident	Executiu	90	50	1.043	242	103	58		1.586	708
Gortázar Rotaache, Gonzalo (4)	Conseller										
Nin Génova, Joan Maria (4)	Delegat	Executiu	90	50	937	586	255	50	894	2.862	1.291
Aurín Pardo, Eva	Consellera	Dominical	90					5	90	185	126
Bassons Boncompte, Maria Teresa	Consellera	Dominical	90	30				5		125	108
Fundación Caja Navarra, representada per Juan Franco Pueyo	Conseller	Dominical	90					3		93	81
Fundación de Carácter Especial Monte San Fernando, representada per Guillermo Sierra Molina (5)			41					1		42	81
Fundación Privada Monte de Piedad y Caja de Ahorros San Fernando de Huelva, Jerez y Sevilla (Fundación Cajazol), representada pel Sr. Guillermo Sierra Molina (6)	Conseller	Dominical	8							8	
Gabarró Serra, Salvador	Conseller	Dominical	90	80				5		175	115
Gallardo Torrededía, Susana (7)											42
Godó Muntañola, Javier (8)											90
Ibarz Alegría, Javier	Conseller	Dominical	90	100				5	90	285	160
K. C. Li, Arthur (9)	Conseller	Altres Externs	90					4		94	
Li Kwok-Po, David (10)											68
Llobet María, María Dolors	Consellera	Dominical	90	50				5	105	250	246
López Burniol, Juan José	Conseller	Dominical	90	100				5		195	115
Minc, Alain	Conseller	Independent	90	87				3		180	108
Moraleda Martínez, María Amparo (11)	Consellera	Independent	90	166				5		261	106
Reed, John S.	Conseller	Independent	90					4		94	81
Rodés Castañé, Leopoldo (12)			45	15				2		62	88
Rosell Lastortras, Juan	Conseller	Independent	90	50				5		145	88
Sáinz de Vicuña y Barroso, Antonio (13)	Conseller	Independent	90	146				5		241	120
Vives Torrents, Francesc Xavier	Conseller	Independent	90	53				5		148	108
Total			2.624	1.037	1980	828	358	183	1.179	8.189	6.456

(1) La retribució variable correspon a la meritada pel Conseller en l'exercici 2015. Aquesta es percep meitat en accions i meitat en efectiu i una part es difereix en tres anys. Inclou addicionalment la part meritada del pla de retribució variable a llarg termini basat en accions aprovat per la Junta General d'Accionistes de 23 d'abril de 2015.

(2) Inclou les aportacions a plans de pensions i altres primes d'assegurances pagades.

(3) Inclou la retribució en espècie (primes de la pòlissa col·lectiva de responsabilitat civil per a tots els consellers i les primes d'assegurança de salut i primes d'assegurança de vida pagades a favor dels consellers executius), interessos i dividendes meritats sobre la retribució variable diferida i altres beneficis. En aquells casos que el conseller és una persona jurídica, la remuneració en espècie per la prima de responsabilitat civil inclou l'import corresponent a la prima d'assegurança del representant persona física.

- (4) El 30 de juny de 2014 es produeix el cessament del Sr. Nin com a Conseller Delegat i els nomenaments del Sr. Massanell i el Sr. Gortázar.
- (5) La Fundación de Carácter Especial Monte San Fernando va causar baixa com a consellera el 18 de juny de 2015, com a conseqüència de la seva extinció, per la fusió per absorció d'aquesta per part de la Fundación Privada Monte de Piedad y Caja de Ahorros San Fernando de Huelva, Jerez y Sevilla
- (6) La Fundación Cajasol va ser nomenada consellera de CaixaBank el 19 de novembre de 2015 i l'1 de desembre va acceptar el càrrec
- (7) Baixa el 23 d'abril de 2014
- (8) Baixa el 30 de juny de 2014
- (9) Alta el 20 de novembre de 2014 i renúncia el 31 de desembre de 2015
- (10) Baixa el 23 d'octubre de 2014
- (11) Alta el 23 d'abril de 2014
- (12) Baixa per defunció el 8 de juliol de 2015
- (13) Alta l'1 de març de 2014

Després de la dimissió del Conseller Arthur K. C. Li amb efectes a 31 de desembre de 2015, el Consell d'Administració està compost per 17 membres (19 membres a 31 de desembre de 2014); per tant, actualment hi ha 2 vacants.

Les remuneracions percebudes durant l'exercici 2015 pels membres del Consell d'Administració de CaixaBank per la seva funció de representació de l'Entitat en els Consells d'Administració de societats cotitzades i d'altres societats en les quals aquella tingui una presència o representació significativa, i que siguin societats del perímetre de CaixaBank, excloses les societats del Grup, s'eleven a 1.217 milers d'euros (1.131 milers d'euros el 2014), i consten registrades en els comptes de pèrdues i guanys de les societats esmentades.

CaixaBank no té concretes obligacions en matèria de compromisos per pensions amb els membres, antics i actuals, del Consell d'Administració per la seva condició de Consellers. Els saldos dels riscos i compromisos contingents, així com els compromisos postocupació de prestació definits meritats amb els Consellers Executius i l'Alta Direcció s'informen en la Nota 41.

No hi ha indemnitzacions pactades en cas d'acabament de les funcions com a Consellers en la seva condició de tals, i únicament hi ha condicions indemnitzatòries pactades per al cas del Vicepresident Executiu i el Conseller Delegat, mentre que Consellers executius.

Remuneracions a l'Alta Direcció

L'Alta Direcció de CaixaBank està integrada, a 31 de desembre de 2015, per 10 persones (10 persones a 31 de desembre de 2014), que ocupen els càrrecs següents en l'Entitat: Directors Generals (4), Directors Generals Adjunts (1), Directors Executius (4) i Secretari General (1).

Les remuneracions totals meritades pels membres de l'Alta Direcció de CaixaBank durant els exercicis 2015 i 2014 es detallen en el quadre següent. Les remuneracions es registren en el capítol «Despeses de personal» del compte de pèrdues i guanys de CaixaBank.

(Milers d'euros)	2015	2014
Retribucions salarials (*)	8.340	9.504
Prestacions postocupació	1.033	1.080
Altres prestacions a llarg termini	65	363
Total	9.438	10.947

(*) Aquest import inclou la retribució fixa, en espècie, i variable total meritada per l'Alta Direcció, tant en efectiu com en accions, així com la part de retribució variable diferida (efectiu i accions) que s'ha de meritatar linealment en tres anys. Així mateix, inclou la part meritada del pla de retribució variable a llarg termini basat en accions aprovat per la Junta General d'Accionistes del 23 d'abril de 2015.

NOTA: Per a una comparació correcta de les remuneracions de l'Alta Direcció entre els exercicis 2015 i 2014, cal tenir en compte la seva diferent composició.

Les remuneracions percebudes durant l'exercici 2015 per l'Alta Direcció de CaixaBank per la seva activitat de representació de l'Entitat dominant en els Consells d'Administració de societats cotitzades i d'altres societats en les quals aquella tingui una presència o representació significativa i que siguin societats del perímetre de CaixaBank pugen a 577 milers d'euros (363 milers d'euros el 2014), i consten registrades en els comptes de pèrdues i guanys de les societats esmentades.

Hi ha pactes amb els membres del Comitè de Direcció sobre indemnitzacions en cas de cessament o rescissió anticipada dels contractes.

Informació addicional referent al Consell d'Administració

L'article 229.3 de la Llei de societats de capital, recentment modificat per la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu, en vigor des del 24 de desembre de 2014, introdueix, entre altres deures dels administradors, el de comunicar al Consell d'Administració de la Societat qualsevol situació de conflicte, directe o indirecte, que cadascun dels consellers o les persones que hi estiguin vinculades puguin tenir amb l'interès de la Societat.

A aquests efectes, els membres del Consell d'Administració de la Societat han comunicat la informació següent, a 31 de desembre de 2015:

Conseller	Conflicte
Fainé Casas, Isidre	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació de l'acord d'aprovació de contracte de préstec entre C12 SA (prestador) i Critería Caixa, SAU (prestatària). - Abstenció en l'acord de traspàs de la participació en Caixa Invierte SCR, SA a Critería Caixa, SAU o a la seva filial íntegrament participada Critería Venture Capital, SA. - Abstenció d'assistir durant el moment de la deliberació i votació de l'acord de permuta amb Critería Caixa, SAU, pel qual CaixaBank traspasa a aquella la seva participació en The Bank of East Asia i en Grupo Financiero Inbursa a canvi d'accions pròpies i d'efectiu.
Massanell Lavilla, Antonio	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació de l'acord relatiu a la concessió de finançament a una societat vinculada. - Abstenció en la deliberació i votació d'acords relatius a l'acabament del seu contracte laboral d'Alta Direcció, al contracte de prestació de serveis relatius a l'exercici de funcions executives del Vicepresident del Consell i a les seves condicions retributives de l'any 2015 com a conseller executiu. - Abstenció en l'acord de traspàs de la participació en Caixa Invierte SCR, SA a Critería Caixa, SAU o a la seva filial íntegrament participada Critería Venture Capital, SA. - Abstenció d'assistir durant el moment de la deliberació i votació de l'acord de permuta amb Critería Caixa, SAU, pel qual CaixaBank traspasa a aquella la seva participació en The Bank of East Asia i en Grupo Financiero Inbursa a canvi d'accions pròpies i d'efectiu.
Gortázar Rotaeché, Gonzalo	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació de l'acord relatiu al seu informe d'idoneïtat per a la proposta de la seva reelecció com a Conseller Delegat. - Abstenció en la deliberació i votació d'acords relatius al contracte de prestació de serveis relatius al càrrec de Conseller Delegat i a les seves condicions retributives de l'any 2015 com a conseller executiu.

Conseller	Conflicte
Bassons Boncompte, M ^a Teresa	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació d'acords relatius a operacions de <i>confirming</i> i línia de riscos comercials i finançament de circulant amb persona vinculada. - Abstenció d'assistir durant el moment de la deliberació i votació de l'acord de permuta amb Criteria Caixa, SAU, pel qual CaixaBank traspasa a aquella la seva participació en The Bank of East Asia i en Grupo Financiero Inbursa a canvi d'accions pròpies i d'efectiu.
Gabarró Serra, Salvador	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació de l'acord relatiu al seu informe d'idoneïtat per a la proposta de la seva reelecció com a Conseller. - Abstenció d'assistir durant el moment de la deliberació i votació de l'acord de permuta amb Criteria Caixa, SAU, pel qual CaixaBank traspasa a aquella la seva participació en The Bank of East Asia i en Grupo Financiero Inbursa a canvi d'accions pròpies i d'efectiu.
Sr. Juan Franco Pueyo (representant persona física de Fundació Bancaria Caja Navarra)	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació d'acord amb Fundació Bancaria Caja Navarra sobre rescissió del dret d'ús d'una planta d'un edifici situat a Pamplona.
Ibarz Alegría, Xavier	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació d'acords relatius a contractes de rènting amb una persona vinculada. - Abstenció en l'acord de traspàs de la participació en Caixa Invierte SCR, SA a Criteria Caixa, SAU o a la seva filial íntegrament participada Criteria Venture Capital, SA. - Abstenció d'assistir durant el moment de la deliberació i votació de l'acord de permuta amb Criteria Caixa, SAU, pel qual CaixaBank traspasa a aquella la seva participació en The Bank of East Asia i en Grupo Financiero Inbursa a canvi d'accions pròpies i d'efectiu.
Aurín Pardo, Eva	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció d'assistir durant el moment de la deliberació i votació de l'acord de permuta amb Criteria Caixa, SAU, pel qual CaixaBank traspasa a aquella la seva participació en The Bank of East Asia i en Grupo Financiero Inbursa a canvi d'accions pròpies i d'efectiu.
Rosell Lastortras, Juan	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació d'acords relatius a la concessió de finançament i celebració de contractes de rènting amb una persona vinculada.
Arthur C. K. Li (Conseller fins al 31/12/2015)	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació de l'acord relatiu al seu informe d'idoneïtat per a la proposta de la seva reelecció com a Conseller. - Abstenció d'assistir durant el moment de la deliberació i votació de l'acord de permuta amb Criteria Caixa, SAU, pel qual CaixaBank traspasa a aquella la seva participació en The Bank of East Asia i en Grupo Financiero Inbursa a canvi d'accions pròpies i d'efectiu.
López Burniol, Juan José	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació de l'acord d'aprovació de contracte de préstec entre Caixabank, SA (prestador) i Criteria Caixa, SAU (prestatària). - Abstenció en l'acord de traspàs de la participació en Caixa Invierte SCR, SA a Criteria Caixa, SAU o a la seva filial íntegrament participada Criteria Venture Capital, SA. - Abstenció d'assistir durant el moment de la deliberació i votació de l'acord de permuta amb Criteria Caixa, SAU, pel qual CaixaBank traspasa a aquella la seva participació en The Bank of East Asia i en Grupo Financiero Inbursa a canvi d'accions pròpies i d'efectiu.
Llobet María, Maria Dolors	<ul style="list-style-type: none"> - Abstenció en la deliberació i votació d'acords relatius a la concessió de finançament i línies d'aval i a la subscripció de contractes de rènting amb confederacions i unions sindicals i de fundacions de formació i ocupació. - Abstenció en la deliberació i votació d'acords relatius a la concessió de finançament a favor de persones vinculades. - Abstenció en l'acord de traspàs de la participació en Caixa Invierte SCR, SA a Criteria Caixa, SAU o a la seva filial íntegrament participada Criteria Venture Capital, SA. - Abstenció d'assistir durant el moment de la deliberació i votació de l'acord de permuta amb Criteria Caixa, SAU, pel qual CaixaBank traspasa a aquella la seva participació en The Bank of East Asia i en Grupo Financiero Inbursa a canvi d'accions pròpies i d'efectiu.

De conformitat amb el que disposa l'article 229.1 de la Llei de societats de capital, els membres del Consell d'Administració s'han d'abstenir de dur a terme activitats per compte propi o compte d'altres que comportin una competència efectiva, sigui actual o potencial, amb la societat o que, de qualsevol altre manera, els situïn en un conflicte permanent amb els interessos de la societat. De conformitat amb l'article 230 de la Llei de societats de capital, la Societat pot dispensar aquesta prohibició en el cas que no s'espera un perjudici per a la Societat o que, si se n'espera algun, sigui compensat pels beneficis que preveu obtenir-se de la dispensa. La dispensa s'ha de concedir mitjançant un acord exprés i separat de la Junta General.

En relació amb això, es fa constar que el Conseller, el senyor Arthur K. C. Li, nomenat membre del Consell d'Administració de la societat el 20 de novembre de 2014, va exercir el seu càrrec fins al 31 de desembre de 2015. Durant el seu mandat de Conseller de la societat, el senyor Arthur K. C. Li va ser Vicepresident del Consell d'Administració del banc de Hong Kong The Bank of East Asia Limited, societat en què així mateix ha declarat tenir una participació el desembre de 2015. Així mateix, durant aquest mateix període, persones vinculades al senyor Arthur K. C. Li van exercir càrrecs i funcions a The Bank of East Asia Limited i posseeixen també una participació en el capital social d'aquesta entitat.

Durant el mandat del senyor Arthur K. C. Li CaixaBank ha posseït una participació significativa en el capital social de The Bank of East Asia Limited i ha mantingut subscrits amb aquesta entitat acords de col·laboració. Totes dues entitats han actuat de manera directa en àrees geogràfiques que no se superposaven, sinó que es complementaven. L'exercici de càrrecs i funcions a The Bank of East Asia Limited no suposava en aquest moment una competència efectiva amb la societat. No obstant això, atès que l'article 229 de la Llei de societats de capital es refereix a competència «potencial» i que caldria haver fet una interpretació àmplia d'aquest terme, per evitar qualsevol risc de no complir els termes de la Llei i, en la mesura que no calia esperar cap dany per a la societat, es va sotmetre a aprovació de la Junta General Ordinària d'Accionistes del 23 d'abril de 2015 la proposta de dispensa de l'exercici de càrrecs i funcions i de la participació del senyor Arthur K. C. Li en el banc de Hong Kong The Bank of East Asia Limited. La proposta va ser aprovada per majoria.

Accions de CaixaBank propietat de Consellers

A 31 de desembre de 2015, les participacions (directes i indirectes) dels membres del Consell d'Administració en el capital de la Societat són les següents:

	Directa	Indirecta	Nre. d'accions total	Percentatge (*)
Sr. Isidre Fainé Casas	729.455		729.455	0,013%
Sr. Antonio Massanell Lavilla	92.076		92.076	0,002%
Sr. Gonzalo Gortázar Rotaeché	426.058		426.058	0,007%
Sra. Eva Aurín Pardo	1.479		1.479	0,000%
Sra. M. Teresa Bassons Boncompte	18.806		18.806	0,000%
Fundación Caja Navarra	53.600.000		53.600.000	0,920%
Fundació Cajasol	53.642.911		53.642.911	0,921%
Sr. Salvador Gabarró Serra	8.790		8.790	0,000%
Sr. Javier Ibarz Alegría	3.341		3.341	0,000%
Sra. M. Dolors Llobet Maria	867		867	0,000%
Sr. Juan José López Burniol	25.493		25.493	0,000%
Sr. Alain Minc	12.556		12.556	0,000%
Sra. M. Amparo Moraleda Martínez	0		0	0,000%
Sr. John S. Reed	12.199		12.199	0,000%
Sr. Joan Rosell Lastortras	0	41.130	41.130	0,001%
Sr. Antonio Sainz de Vicuña y Barroso	592		592	0,000%
Sr. Francesc Xavier Vives Torrents	3.249		3.249	0,000%
Total	108.577.872	41.130	108.619.002	1,865%

(*) % calculat sobre el capital escriturat a 31 de desembre de 2015.

10. Caixa i dipòsits en bancs centrals

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels balanços de situació és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Caixa	1.796.141	1.721.313
Dipòsits en bancs centrals	3.975.426	2.435.468
Total	5.771.567	4.156.781

El saldo en dipòsits en bancs centrals inclou els saldos mantinguts pel compliment del coeficient de reserves mínimes obligatòries en el banc central en funció dels passius computables. Les reserves exigides es remuneren al tipus d'interès de les operacions principals de finançament de l'Eurosistema.

11. Cartera de negociació (actiu i passiu)

La composició del saldo d'aquest capítol dels balanços de situació és la següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015		31-12-2014	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Valors representatius de deute	3.255.486		2.049.774	
Instruments de capital	470.387		32.616	
Derivats de negociació	9.806.191	9.498.607	10.174.370	10.105.414
Posicions curtes de valors (Nota 2.5)		2.701.683		1.869.466
Total	13.532.064	12.200.290	12.256.760	11.974.880

Valors representatius de deute

El detall del saldo d'aquest epígraf per contraparts és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015 (**)	31-12-2014 (**)
Deute Públic espanyol (*)	2.653.961	1.483.109
<i>Lletres del tresor</i>	1.554.818	32.552
<i>Obligacions i bons de l'Estat</i>	439.492	910.082
<i>Resta d'emissions</i>	659.651	540.475
Deute Públic estranger (*)	397.848	337.552
Emesos per entitats de crèdit	113.931	178.078
Altres emissors espanyols	27.668	1.885
Altres emissors estrangers	62.078	49.150
Total	3.255.486	2.049.774

(*) Vegeu Nota 3, apartat «Informació relativa a l'exposició al risc sobirà».

(**) Vegeu classificació per *ratings* en la Nota 3.1.4, apartat «Risc associat als valors representatius de deute».

Instruments de capital

El desglossament dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Accions de societats espanyoles	468.749	32.174
Accions de societats estrangeres	1.638	442
Total	470.387	32.616

Derivats de negociació

A continuació es presenta un desglossament, per tipus de productes, del valor raonable dels derivats de negociació contractats pel Grup a 31 de desembre de 2015 i 2014:

Valor raonable per producte

(Milers d'euros)

	31-12-2015		31-12-2014	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Compravenda de divises no vençudes	891.899	818.893	969.420	892.954
Compres de divises contra euros	610.909	97.506	672.970	13.751
Compres de divises contra divises	173.973	185.942	281.766	238.208
Vendes de divises contra euros	107.017	535.445	14.684	640.995
Compravenda d'actius financers	33.176	905	7.552	13.189
Compres	31.992	111	7.347	
Vendes	1.184	794	205	13.189
Futurs financers sobre accions i tipus d'interès	0	0	0	0
Opcions sobre accions	111.598	141.764	167.633	189.914
Comprades	111.598		167.633	
Emeses		141.764		189.914
Opcions sobre tipus d'interès	342.339	349.648	429.579	423.363
Comprades	342.339		429.579	
Emeses		349.648		423.363
Opcions sobre divises	21.407	36.679	6.877	23.662
Comprades	21.407		6.877	
Emeses		36.679		23.662
Altres operacions sobre accions i tipus d'interès	6.800.079	6.639.042	6.977.425	6.975.060
Permutes financeres sobre accions	318.747	290.505	73.285	117.314
Acords sobre tipus d'interès futurs (FRA)	3.830	1.246	2.568	2.967
Permutes financeres sobre tipus d'interès	6.477.502	6.347.291	6.901.572	6.854.779
Derivats de crèdit	0	0	163	0
Comprats			163	
Venuts				
Derivats sobre mercaderies i altres riscos	1.605.693	1.511.676	1.615.721	1.587.272
Permutes financeres	1.595.505	1.501.115	1.603.442	1.577.877
Comprats	10.188		12.199	
Venuts		10.561	80	9.395
Total	9.806.191	9.498.607	10.174.370	10.105.414

A continuació es presenta un detall, per contrapart, del valor raonable dels derivats financers de negociació:

Valor raonable per contrapart

(Milers d'euros)	31-12-2015		31-12-2014	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Mercats organitzats	9.195	83.985	4.560	22.903
Mercats no organitzats	9.796.996	9.414.622	10.169.810	10.082.511
Entitats de crèdit	5.313.355	7.617.766	5.419.436	8.166.597
Altres entitats financeres	55	341	716	2.969
Resta de sectors	4.483.586	1.796.515	4.749.658	1.912.945
Total	9.806.191	9.498.607	10.174.370	10.105.414

Posicions curtes de valors

A continuació es presenta un detall, per tipus de productes, de les posicions curtes de valors.

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Per préstecs de valors	0	0
Instrumentes de capital	0	0
Per descoberts en cessions (*)	2.701.683	1.869.466
Valors representatius de deute (Nota 2.5)	2.701.683	1.869.466
Total	2.701.683	1.869.466

(*) Vegeu Nota 3, apartat «Informació relativa a l'exposició al risc sobirà».

Les posicions curtes per descoberts en cessions «Valors representatius de deute» són operacions a curt termini contractades amb l'objectiu de compensar les posicions no registrades en balanç que s'han venut o cedit temporalment.

12. Actius financers disponibles per a la venda

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels balanços de situació, tenint en compte la naturalesa de les operacions, és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Valors representatius de deute (*)	59.617.962	67.205.087
Deute Públic espanyol (**)	48.008.151	57.163.712
<i>Lletres del tresor</i>	11.520	798.672
<i>Obligacions i bons de l'Estat</i>	46.162.857	52.881.744
<i>Resta d'emissions</i>	1.833.774	3.483.296
Deute Públic estranger (**)	4.735.417	2.023.639
Emesos per entitats de crèdit	4.681.035	5.365.193
Altres emissors espanyols	611.957	1.161.125
Altres emissors estrangers	1.581.402	1.491.418
Instruments de capital	3.379.273	3.895.450
Accions de societats cotitzades	2.553.453	2.912.160
Accions de societats no cotitzades	680.346	858.904
Participacions en el patrimoni de fons d'inversió i altres cotitzades	145.474	124.386
Total	62.997.235	71.100.537

(*) Vegeu classificació per *ratings* en la Nota 3.1.4, apartat «Risc associat als valors representatius de deute».

(**) Vegeu Nota 3, apartat «Informació relativa a l'exposició al risc sobirà».

En l'exercici 2015, el Grup CaixaBank ha venut en mercat renda fixa classificada en aquest epígraf de balanç, aprofitant oportunitats de mercat i materialitzant plusvàlues latents per un import brut de 617 milions d'euros, que estan registrats en «Resultat d'operacions financeres» del compte de pèrdues i guanys adjunt (vegeu Nota 33).

A continuació es presenten els principals moviments de l'epígraf «Valors representatius de deute» dels balanços de situació:

Moviments actius financers disponibles per a la venda - Valors representatius de deute

(Milers d'euros)	2015	2014
Saldo a l'inici de l'exercici	67.205.087	52.117.173
Més:		
Alta per combinacions de negocis (Nota 7)	7.740	
Compres	26.249.106	64.528.096
Plusvàlues/(minúsvàlues) contra ajustos de patrimoni net (Nota 25.2)	48.722	986.758
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys (Nota 33)	616.833	345.323
Menys:		
Vendes i amortitzacions	34.183.047	50.625.547
Interessos implícits meritats	326.492	172.729
Reclassificacions i traspessos		21.611
Pèrdues per deteriorament d'actius (Nota 37)	13	47.624
Saldo al tancament de l'exercici	59.617.962	67.205.087

A continuació es presenten els moviments de l'epígraf «Instruments de capital» dels exercicis 2015 i 2014:

(Milers d'euros)

	Alta per combinacions de negoci (Nota 7)	Compres i ampliacions de capital	Vendes	Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	Ajustos a valor de mercat	Altres	Pèrdues per deteriorament (Nota 37)	Total
Total saldo a 31-12-2014								3.895.450
Telefónica, SA		569.130	(470.411)	(98.618)	(358.808)			(358.707)
Altres	2.946	38.581	(54.305)	(45.470)	187.884	(19.918)	(267.188)	(157.470)
Moviments any 2015	2.946	607.711	(524.716)	(144.088)	(170.924)	(19.918)	(267.188)	(516.177)
Saldo a 31-12-2015								3.379.273

(Milers d'euros)

	Compres i ampliacions de capital	Vendes	Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	Ajustos a valor de mercat	Altres	Pèrdues per deteriorament (Nota 37)	Total
Total saldo a 31-12-2013							4.332.865
Telefónica, SA	73.570	(72.080)	(17.870)	28.602	5.119		17.341
Bolsas y Mercados Españoles SHMSF, SA		(77.038)	(46.774)	7.940			(115.872)
Inversiones Financieras Agval, SA		(68.760)	(26.240)	26.240			(68.760)
Altres	11.959	(246.489)	(25.977)	12.563	69.763	(91.943)	(270.124)
Moviments any 2014	85.529	(464.367)	(116.861)	75.345	74.882	(91.943)	(437.415)
Saldo a 31-12-2014							3.895.450

S'han dut a terme les anàlisis de deteriorament per als instruments de capital classificats com a «Actius financers disponibles per a la venda» (vegeu Nota 2.9), i s'ha constatat la necessitat de transferir a resultats en l'exercici 2015 un import de 267.188 milers d'euros, que s'ha registrat en l'epígraf «Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)» (vegeu Nota 37).

Les variacions més significatives en l'exercici 2015 dels instruments de capital disponibles per a la venda han estat les següents:

Telefónica, SA

A 31 de desembre de 2015 la participació de CaixaBank en el capital de Telefónica, SA és del 5,01% (5,25% a 31 de desembre de 2014) i el seu valor de mercat puja a 2.553 milions d'euros (2.912 milions d'euros a 31 de desembre de 2014).

Visa Europe Limited

El novembre de 2015 la societat Visa Inc. va llançar una oferta sobre Visa Europe Limited, de la qual CaixaBank és membre, i és pendent d'obtenir les aprovacions regulatòries necessàries a 31 de desembre de 2015. La transacció ha valorat Visa Europe Limited en 16.500 milions d'euros (excloent-ne la contraprestació contingent i altres possibles ajustos que es puguin determinar). El Grup ha valorat el seu interès en Visa Europe Limited, el qual es manté classificat en la cartera disponible per a la venda, prenent en consideració el percentatge de participació que li correspon de la transacció sobre l'anterior valor raonable, registrant el corresponent increment de valor en l'epígraf «Ajustos de valoració – Actius disponibles per a la venda».

La informació financera rellevant de les participacions més significatives classificades com a actius financers disponibles per a la venda és la següent:

(Milions d'euros)

Denominació social	Domicili	% participació	% Drets de vot	Patrimoni net	Últim resultat publicat
Telefónica, SA (1)	Gran Vía, 28 28013 Madrid	5,01%	5,01%	29.714	4.577
Sociedad de gestión de Activos Procedentes de la Reestructuración Bancaria, SA (Sareb) (2)	Paseo de la Castellana, 89 28046 Madrid	12,69%	12,69%	(1.683)	(585)
Caser, Compañía de Seguros y Reaseguros, SA (2)	Avenida de Burgos, 109 28050 Madrid	11,51%	11,51%	1.068	63
Grupo Isolux Corsan, SA (2)	Caballero Andante, 8 28021 Madrid	27,86%	27,86%	372	(39)

(1) Entitats cotitzades. La informació relativa al patrimoni net i últim resultat publicat és a 30-09-2015

(2) Entitats no cotitzades. La informació relativa al patrimoni net i últim resultat publicat és a 31-12-2014

13. Inversions creditícies

La composició del saldo d'aquest capítol dels balanços de situació, tenint en compte la naturalesa de l'instrument financer en el qual tenen origen, és la següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Dipòsits en entitats de crèdit	7.493.150	4.377.197
Crèdit a la clientela	202.896.200	188.761.864
Valors representatius de deute (*)	927.655	2.592.395
Total	211.317.005	195.731.456

(*) Vegeu classificació per *ratings* en la Nota 3.1.4, apartat «Risc associat a valors representatius de deute».

A continuació es facilita un detall dels principals ajustos de valoració inclosos en cadascun dels diferents tipus d'actius del capítol «Inversions creditícies»:

31-12-2015

(Milers d'euros)	Ajustos per valoració					Saldo en balanç
	Saldo brut	Fons de deteriorament	Interessos meritats	Comissions	Altres	
Dipòsits en entitats de crèdit	7.493.109	(5)	117	(71)	7.493.150	
Crèdit a la clientela	211.903.981	(9.171.531)	473.109	(309.359)	202.896.200	
Valors representatius de deute	926.928		727		927.655	
Total	220.324.018	(9.171.536)	473.953	(309.430)	0 211.317.005	

31-12-2014

(Milers d'euros)	Ajustos per valoració					Saldo en balanç
	Saldo brut	Fons de deteriorament	Interessos meritats	Comissions	Altres	
Dipòsits en entitats de crèdit	4.377.299	(4)	(49)	(49)	4.377.197	
Crèdit a la clientela	199.200.991	(10.594.568)	487.208	(331.767)	188.761.864	
Valors representatius de deute	2.574.326		18.069		2.592.395	
Total	206.152.616	(10.594.572)	505.228	(331.816)	0 195.731.456	

13.1. Dipòsits en entitats de crèdit

El detall d'aquest epígraf, segons la seva naturalesa i la seva situació de crèdit, sense tenir en compte els ajustos de valoració, és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
A la vista	4.137.333	3.576.887
Comptes mutus	33.157	31.826
Altres comptes	4.104.176	3.545.061
A termini	3.355.776	800.412
Comptes a termini	459.476	258.785
Adquisició temporal d'actius (Nota 2.5)	2.896.295	540.242
Actius dubtosos	5	1.385
Total	7.493.109	4.377.299

13.2. Crèdit a la clientela

A continuació es detalla el saldo d'aquest epígraf, sense considerar els ajustos de valoració, tenint en compte la naturalesa i la situació de les operacions, el tipus de contrapart, el sector d'activitat de l'acreditat i la modalitat del tipus d'interès de les operacions:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Per naturalesa i situació de les operacions	211.903.981	199.200.991
Administracions públiques	14.046.653	13.806.850
Crèdit comercial	7.118.857	6.862.340
Deutors amb garantia real	123.253.645	116.131.254
Adquisició temporal d'actius (Nota2.5)	4.559.764	782.796
Altres deutors a termini	37.953.455	33.474.847
Arrendaments financers	2.438.482	2.202.067
Deutors a la vista i diversos	5.926.458	6.256.967
Actius dubtosos	16.606.667	19.683.870
Per contrapart	211.903.981	199.200.991
Sector públic: Administracions públiques espanyoles	14.082.417	13.910.251
Sector públic: D'altres països	268.413	223.590
Sector privat: Resident	189.310.708	179.899.269
Sector privat: No resident	8.242.443	5.167.881
Per modalitat de tipus d'interès	211.903.981	199.200.991
A tipus d'interès fix	44.736.793	41.065.723
A tipus d'interès variable	167.167.188	158.135.268

El saldo de «Deutors a la vista i diversos» inclou l'actiu registrat en el marc de la combinació de negocis amb Banc de València. En l'adjudicació a CaixaBank del Banc de València, es va subscriure un protocol de mesures de suport financer instrumentat en un Esquema de Protecció d'Actius mitjançant el qual el FROB assumirà, durant un termini de 10 anys, el 72,5% de les pèrdues que experimentin la cartera de pimes i autònoms i de riscos contingents de Banc de València, una vegada aplicades les provisions ja existents en aquests actius. En el context de l'assignació del preu pagat, es va registrar un actiu per tal de reflectir el 72,5% de la pèrdua esperada per a la cartera protegida. A 31 de desembre de 2015, el saldo d'aquest actiu puja a 480 milions d'euros. La pèrdua esperada total menys les provisions existents al Banc de València es va registrar com un ajust a valor raonable augmentant el fons de deteriorament de la inversió creditícia.

El període de càlcul i liquidació de les pèrdues netes és anual. CaixaBank ha de presentar abans del 28 de febrer de cada any el llistat de pèrdues, plusvàlues i recuperacions corresponent a l'exercici anual anterior. El FROB farà efectiu els pagaments, si escau, sempre que la pèrdua neta estigui per damunt del llindar pactat, i abans del 30 de juny de cada any. Les característiques dels actius garantits i el llarg termini de l'acord, 10 anys, dificulta el fet de poder estimar el calendari efectiu de les liquidacions que haurà de fer el FROB, que dependrà de la pèrdua incorreguda real que es vagi produint en cada exercici sobre els actius garantits, i una vegada superat el llindar de primera pèrdua que assumeix CaixaBank. En l'exercici 2015, el càlcul efectuat de pèrdues, plusvàlues i recuperacions relatiu a l'exercici 2014 no ha donat lloc a cap liquidació per part del FROB, perquè no ha superat el llindar. En el moment de formular aquesta Memòria, el Grup està preparant el càlcul corresponent a l'exercici 2015.

La combinació de negocis amb Barclays Bank, SAU ha suposat la incorporació de 16.315 milions d'euros en el capítol de «Crèdit a la clientela».

Garanties rebudes

A continuació s'ofereix el detall de les garanties rebudes per a la concessió d'operacions de CaixaBank a 31 de desembre de 2015 i 2014:

Garanties rebudes

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Valor de les garanties reals	359.226.844	329.768.848
Del qual: garanteix riscos en seguiment especial	24.901.187	24.156.634
Del qual: garanteix riscos subestàndard	2.903.616	4.091.603
Del qual: garanteix riscos dubtosos	27.970.675	33.480.164
Valor d'altres garanties	2.853.904	2.887.570
Del qual: garanteix riscos en seguiment especial	123.136	167.963
Del qual: garanteix riscos subestàndard	2.410	67.194
Del qual: garanteix riscos dubtosos	155.107	100.832
Total	362.080.748	332.656.418

Arrendament financer

En totes les modalitats d'arrendament financer comercialitzades pel Grup CaixaBank, ja sigui de béns d'equip o immobiliari, es transfereixen els riscos i beneficis a l'arrendatari, incorporant sempre en el contracte l'opció de compra per un import inferior al valor raonable del bé en el mercat. En els casos en què l'opció de compra sigui similar al valor raonable, s'incorpora un pacte de recompra per part del proveïdor del bé.

Els béns cedits en règim d'arrendament financer es recullen pel valor actual de les quotes que ha de pagar l'arrendatari, més el valor residual garantit i no garantit, sense incloure-hi les càrregues financeres ni l'impost sobre el valor afegit. A continuació se n'ofereix el detall:

Arrendaments financers

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Quotes que ha de pagar l'arrendatari	2.207.964	2.005.780
Import compromès per tercers	16.560	8.707
Valor residual no garantit	213.958	187.580
Total	2.438.482	2.202.067

A continuació es presenta un detall per terminis, dels pagaments a rebre per les quotes (capital i interessos, sense incloure-hi impost ni valors residuals) dels contractes d'arrendament financer, tant del sector públic com del sector privat:

Pagaments mínims a rebre d'arrendaments financers a 31 de desembre de 2015

(Milers d'euros)

	Fins a 1 any	Entre 1 i 5 anys	Més de 5 anys	Total
Pagaments mínims a rebre	707.081	1.670.724	923.917	3.301.722

Actius deteriorats i actius en situació irregular

El detall de les quotes de capital i interessos vençudes i no deteriorades, a 31 de desembre de 2015 i 2014, classificats per la naturalesa de l'instrument financer, és el següent:

31-12-2015

Vençuts no deteriorats

(Milers d'euros)

	< 1 mes	1-2 mesos	2-3 mesos	Total
Crèdit a la clientela	99.743	47.425	33.696	180.864
Administracions públiques espanyoles	9.120	1.810	323	11.253
Altres sectors residents	84.375	42.162	30.569	157.106
Altres sectors no residents	6.248	3.453	2.804	12.505
Total	99.743	47.425	33.696	180.864

31-12-2014

Vençuts no deteriorats

(Milers d'euros)

	< 1 mes	1-2 mesos	2-3 mesos	Total
Crèdit a la clientela	230.408	42.288	30.235	302.931
Administracions públiques espanyoles	3.386	415	691	4.492
Altres sectors residents	208.311	35.915	29.113	273.339
Altres sectors no residents	18.711	5.958	431	25.100
Total	230.408	42.288	30.235	302.931

A continuació es detalla el saldo dels actius dubtosos, tenint en compte la naturalesa i contrapart:

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Sector públic	71.368	125.042
Sector privat	16.535.299	19.558.828
Préstecs hipotecaris	11.591.862	14.316.093
Resta de préstecs	1.545.330	2.149.548
Comptes de crèdit	2.674.187	2.451.991
Factoring	26.312	23.951
Crèdit comercial	46.998	56.468
Altres deutors	650.610	560.777
Total	16.606.667	19.683.870

NOTA: Inclouen 5.819 i 5.187 milions d'euros a 31 de desembre de 2015 i 2014, respectivament, d'actius dubtosos per raons diferents de la morositat.

Es detalla a continuació el moviment que s'ha produït durant l'exercici 2015 i 2014 en el saldo del compte «Actius dubtosos».

Actius per crèdits dubtosos

(Milers d'euros)

	2015	2014
Saldo a l'inici de l'exercici	19.683.870	24.973.392
Més:		
Alta per combinacions de negoci (Nota 7)	2.127.641	
Addició de nous actius	8.669.430	8.213.268
Menys:		
Actius adjudicats i adquirits a promotors i particulars	(2.959.665)	(5.076.392)
Actius normalitzats i altres	(7.185.841)	(5.998.584)
Actius donats de baixa per alienació	(1.246.924)	(353.147)
Altres actius donats de baixa	(2.481.844)	(2.074.667)
Saldo al tancament de l'exercici	16.606.667	19.683.870

En l'exercici 2015, CaixaBank ha fet diverses operacions de venda d'actius en cartera (tant de la cartera d'actius dubtosos com d'actius donats de baixa de balanç a causa del seu deteriorament), per un import brut de 2.030 milions d'euros (vegeu Nota 28.4). La plusvàlua abans d'impostos obtinguda en aquestes transaccions ha pujat a 112 milions d'euros, i està registrada en el compte de pèrdues i guanys, en el capítol «Pèrdues per deteriorament d'actius financers» (vegeu Nota 37).

L'import dels productes vençuts i no cobrats dels actius dubtosos acumulats a 31 de desembre de 2015 i 2014 puja a 1.659 i 2.051 milions d'euros, respectivament, i consta registrat en «Altres comptes d'ordre» complementaris als que apareixen en el balanç.

L'antiguitat dels saldos d'actius dubtosos a 31 de desembre de 2015 i 2014, en funció de la garantia de l'actiu, és la següent:

31-12-2015

Terminis per garantia

(Milers d'euros)

	< 6 mesos	6-9 mesos	9-12 mesos	> 12 mesos	Total
Habitatges acabats residència habitual del prestatari	992.015	423.790	406.343	3.570.641	5.392.789
Resta d'habitatges acabats	214.342	142.412	113.209	1.825.779	2.295.742
Finques rústiques en explotació i oficines, locals i naus polivalents acabats	304.002	150.424	157.766	1.989.679	2.601.871
Parcel·les, solars i resta d'actius immobiliaris	306.221	223.017	106.491	1.846.166	2.481.895
Operacions amb garantia hipotecària	1.816.580	939.643	783.809	9.232.265	12.772.297
Altres garanties	917.054	446.008	153.057	1.972.382	3.488.501
Operacions sense risc apreciable	59.848	32.905	24.573	228.543	345.869
Resta de garanties	976.902	478.913	177.630	2.200.925	3.834.370
Total	2.793.482	1.418.556	961.439	11.433.190	16.606.667

31-12-2014

Terminis per garantia

(Milers d'euros)

	< 6 mesos	6-9 mesos	9-12 mesos	> 12 mesos	Total
Habitatges acabats residència habitual del prestatari	1.212.325	475.376	336.170	3.224.273	5.248.144
Resta d'habitatges acabats	327.206	170.847	177.227	3.163.534	3.838.814
Finques rústiques en explotació i oficines, locals i naus polivalents acabats	388.997	142.454	106.846	2.018.868	2.657.165
Parcel·les, solars i resta d'actius immobiliaris	609.930	89.758	264.023	2.936.900	3.900.611
Operacions amb garantia hipotecària	2.538.458	878.435	884.266	11.343.575	15.644.734
Altres garanties	690.042	408.251	314.315	2.206.804	3.619.412
Operacions sense risc apreciable	71.424	31.811	30.494	285.995	419.724
Resta de garanties	761.466	440.062	344.809	2.492.799	4.039.136
Total	3.299.924	1.318.497	1.229.075	13.836.374	19.683.870

13.3. Valors representatius de deute

La composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços de situació es detalla a continuació:

(Milers d'euros)		
	31-12-2015	31-12-2014
Altres emissors espanyols	626.910	2.574.326
Altres emissors estrangers	300.018	
Total	926.928	2.574.326

Estan inclosos en «Valors representatius de deute» bons emesos per altres emissors espanyols de renda fixa privada per un valor nominal de 700 i 1.749 milions d'euros a 31 de desembre de 2015 i 2014, respectivament, emesos per fons de titulització multicedents als quals Banca Cívica va aportar cèdules emeses per l'entitat durant diversos exercicis. La variació en l'exercici 2015 és deguda al venciment d'una emissió. Aquests bons van ser ajustats al seu valor raonable a la data de la combinació de negocis.

En l'exercici 2015, Criteria ha amortitzat totalment de manera anticipada una emissió d'obligacions simples emeses en l'exercici 2012 i adquirides per CaixaBank, el saldo de la qual a 31 de desembre de 2014 era de 999 milions d'euros.

13.4. Fons de deteriorament

A continuació, es mostra el moviment que s'ha produït en el saldo de les provisions que cobreixen les pèrdues per deteriorament dels actius que integren el saldo del capítol «Inversions creditícies» dels exercicis 2015 i 2014:

2015

(Milers d'euros)						
	Saldo de negoci 31-12-2014	Alta per combinacions de negoci (Nota 7)	Dotacions netes (Nota 37)	Utilitzacions (Nota 28.4)	Traspassos i altres	Saldo 31-12-2015
Cobertura específica	10.524.267	1.548.657	1.351.824	(2.728.936)	(1.633.064)	9.062.748
Dipòsits en entitats de crèdit	4	88	(104)		17	5
Crèdit a la clientela	10.524.263	1.548.569	1.351.928	(2.728.936)	(1.633.081)	9.062.743
Sector públic	1.012		(666)	34	10.155	10.535
Altres sectors (*)	10.523.251	1.548.569	1.352.594	(2.728.970)	(1.643.236)	9.052.208
Valors representatius de deute						0
Cobertura genèrica	68.419	15.786	35.801	0	(14.368)	105.638
Crèdit a la clientela	68.419	15.786	35.801		(14.368)	105.638
Cobertura per risc de país	1.886	569	835	0	(140)	3.150
Crèdit a la clientela	1.886	569	835		(140)	3.150
Total	10.594.572	1.565.012	1.388.460	(2.728.936)	(1.647.572)	9.171.536

(*) Inclou a 31 de desembre de 2015 i 2014 fons per a altres actius financers que pugen a 8.545 i 7.166 milers d'euros, respectivament.

2014

(Milers d'euros)

	Saldo 31-12-2013	Dotacions netes (Nota 37)	Utilitzacions (Nota 28.4)	Traspassos i altres	Saldo 31-12-2014
Cobertura específica	14.935.708	1.315.221	(3.665.157)	(2.061.505)	10.524.267
Dipòsits en entitats de crèdit	2.968	142	(107)	(2.999)	4
Crèdit a la clientela	14.932.740	1.315.079	(3.665.050)	(2.058.506)	10.524.263
<i>Sector públic</i>	635	(8.608)	(72)	9.057	1.012
<i>Altres sectors (*)</i>	14.932.105	1.323.687	(3.664.978)	(2.067.563)	10.523.251
Valors representatius de deute	0				0
Cobertura genèrica	48.262	23.368	0	(3.211)	68.419
Crèdit a la clientela	48.262	23.368	0	(3.211)	68.419
Cobertura per risc de país	1.283	363	0	240	1.886
Crèdit a la clientela	1.283	363		240	1.886
Total	14.985.253	1.338.952	(3.665.157)	(2.064.476)	10.594.572

(*) Inclou a 31 de desembre de 2014 i 2013 fons per a altres actius financers que pugen a 7.166 i 6.558 milers d'euros, respectivament.

A 31 de desembre de 2015 i 2014, considerant les provisions constituïdes per riscos contingents (vegeu Nota 24), el total de provisions per crèdit a la clientela i riscos contingents puja a 9.512 i 11.121 milions d'euros, respectivament. Aquests imports de provisions estan suportats pels models interns de la societat. Els fons de provisió per cobertures de riscos contingents es registren en el capítol «Provisions» del passiu del balanç de situació consolidat adjunt, i eren de 349 i 533 milions d'euros a 31 de desembre de 2015 i 2014 (vegeu Nota 24). La ràtio de cobertura puja al 56% (128% si es consideren les cobertures derivades de les garanties hipotecàries).

El detall de les provisions per a la cobertura del risc de crèdit en funció de la forma de la seva determinació és el següent:

Provisions de la inversió creditícia pel mètode de determinació

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Cobertura específica determinada individualment	2.880.757	1.615.007
Cobertura específica determinada col·lectivament	4.408.463	7.247.341
Cobertura col·lectiva per a pèrdues incorregudes no comunicades (IBNR)	1.882.316	1.732.224
Total	9.171.536	10.594.572

14. Cartera d'inversions a venciment

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels balanços de situació, tenint en compte la naturalesa de les operacions, és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Valors representatius de deute (*)	3.820.114	9.608.489
Deute públic espanyol (**)	2.040.794	6.309.235
<i>Obligacions i bons de l'Estat</i>	<i>2.040.794</i>	<i>5.393.483</i>
<i>Resta d'emissions</i>	<i>0</i>	<i>915.752</i>
Emesos per entitats de crèdit	24.116	537.071
Altres emissors espanyols	1.755.204	2.012.054
Altres emissors estrangers	0	750.129
Total	3.820.114	9.608.489

(*) Vegeu classificació per *ratings* en la Nota 3.1.4, apartat «Risc associat als valors representatius de deute».

(**) Vegeu Nota 3, apartat «Informació relativa a l'exposició al risc sobirà».

L'epígraf «Cartera d'inversions a venciment» inclou, entre altres, bons SAREB, el valor nominal dels quals a 31 de desembre de 2015 i 2014 és de 1.962 i 2.055 milions d'euros, respectivament

Així mateix, a 31 de desembre de 2015 i 2014, estan registrats en l'epígraf «Cartera d'inversions a venciment» diversos bons vinculats a la cancel·lació en l'exercici 2013 del préstec concedit al Fons per al Finançament dels Pagaments a Proveïdors, per un import total de 1.786 i 2.810 milions d'euros, respectivament, amb venciment entre el 31 de maig de 2016 i el 31 de gener de 2022.

En l'exercici 2015, s'han produït venciments d'emissions tant de deute públic espanyol, principalment d'obligacions i bons de l'Estat per un import nominal de 3.264 milions d'euros, així com d'emissions de deute autonòmic per un import nominal de 878 milions d'euros. D'altra banda, s'han produït venciments d'emissions d'entitats de crèdit per un import nominal de 500 milions d'euros. Addicionalment, a 31 de desembre de 2014, estaven registrats en aquest epígraf els bons MEDE per un import de 750 milions d'euros, que van vèncer en l'exercici 2015.

Després de les anàlisis de deteriorament efectuades, s'ha constatat la necessitat de transferir a resultats en l'exercici 2015 un import de 172 milions d'euros, en relació amb les inversions financeres en instruments de deute registrades en aquest epígraf (vegeu Nota 37).

15. Derivats de cobertura (actiu i passiu)

El detall per tipus de producte del valor raonable dels derivats designats com a derivats de cobertura, a 31 de desembre de 2015 i 2014, és el següent:

Valor raonable per producte

(Milers d'euros)	31-12-2015		31-12-2014	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Opcions sobre accions	261.099	0	131.573	0
Comprades (*)	261.099		131.573	
Emeses				
Opcions sobre tipus d'interès	0	50.112	0	54.013
Comprades				
Emeses		50.112		54.013
Opcions sobre divises	0	0	26.442	0
Comprades	0		26.442	
Emeses				
Altres operacions sobre accions i tipus d'interès	3.504.255	470.205	4.769.632	568.385
Permutes financeres sobre accions				
Acords sobre tipus d'interès futurs (FRA)				
Permutes financeres sobre tipus d'interès	3.504.255	470.205	4.769.632	568.385
Derivats sobre mercaderies i altres riscos	152.108	235.846	228.326	253.718
Permutes financeres	152.108	231.028	228.326	249.761
Venudes		4.818		3.957
Total	3.917.462	756.163	5.155.973	876.116

(*) Inclou el valor raonable del derivat implícit de l'emissió efectuada el novembre de bons bescanviables en accions de Repsol (vegeu Nota 22.3).

El detall per tipologia del mercat en què es negocia i per tipus de contrapart del valor raonable dels derivats designats com a derivats de cobertura és el següent:

Valor raonable per contrapart

(Milers d'euros)	31-12-2015		31-12-2014	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Mercats organitzats				
Mercats no organitzats	3.917.462	756.163	5.155.973	876.116
Entitats de crèdit	2.454.825	676.014	3.395.274	769.466
Altres entitats financeres	266.971	29.001	142.979	46.606
Resta de sectors	1.195.666	51.148	1.617.720	60.044
Total	3.917.462	756.163	5.155.973	876.116

El detall per tipus de cobertura del valor raonable dels derivats designats com a derivats de cobertura és el següent:

Valor raonable per tipus de cobertura

(Milers d'euros)

	31-12-2015		31-12-2014	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Cobertures de valor raonable	3.448.337	521.718	4.797.476	621.170
<i>Microcobertures</i>	868	2013	29.118	6.504
<i>Macrocobertures</i>	3.447.469	519.705	4.768.358	614.666
Cobertures de fluxos d'efectiu	469.125	234.445	358.497	254.946
<i>Microcobertures</i>	419.036	234.242	358.497	254.946
<i>Macrocobertures</i>	50.089	203	0	0
Total	3.917.462	756.163	5.155.973	876.116

A 31 de desembre de 2015 i 2014, les principals posicions cobertes i els derivats assignats per cobrir-les eren:

- Cobertura de valor raonable:
  - Macrocobertura de valor raonable: Cobreix posicions en balanç exposades a risc de tipus d'interès. En concret, cobreix emissions a tipus fix, determinades masses de préstecs i determinades posicions de renda fixa d'administracions públiques de la cartera de disponibles per a la venda.

A continuació es descriu breument la naturalesa dels principals riscos coberts i els instruments utilitzats, agrupats en funció del seu objectiu de gestió:

- Macrocobertures de valor raonable, principalment, emissions:
La cobertura es fa mitjançant la transformació de l'instrument financer cobert de tipus fix a tipus variable, sent el tipus d'interès la naturalesa del risc cobert. Els instruments de cobertura utilitzats són, principalment, permutes de tipus d'interès que transformen l'element cobert de tipus fix a tipus variable.
Els valors dels instruments de cobertura recollits en l'actiu i en el passiu del balanç de situació a 31 de desembre de 2015 pugen a 3.345,2 i 519,7 milions d'euros, respectivament.
- Macrocobertures de valor raonable préstecs a tipus fix:
La cobertura es fa mitjançant la transformació dels préstecs de tipus fix a tipus variable, sent el tipus d'interès la naturalesa del risc cobert. Els instruments de cobertura utilitzats són, principalment, permutes de tipus d'interès que transformen l'element cobert de tipus fix a tipus variable.
Els valors dels instruments de cobertura recollits en l'actiu del balanç de situació a 31 de desembre de 2015 pugen a 85,3 milions d'euros.
- Macrocobertures de valor raonable préstecs tipus variable:
La cobertura es fa mitjançant la transformació dels préstecs d'un tipus Euríbor 12 mesos a l'EONIA, sent el tipus d'interès la naturalesa del risc cobert. Els instruments de cobertura utilitzats són, principalment, permutes de tipus d'interès.
Els valors dels instruments de cobertura recollits en l'actiu del balanç de situació a 31 de desembre de 2015 pugen a 17 milions d'euros.

El valor dels ajustos dels elements coberts registrats en les rúbriques d'ajustos a actius financers per macrocobertures i ajustos a passius financers per macrocobertures del balanç de situació a 31 de desembre de 2015 puja a 3,3 i 2.213,2 milions d'euros, respectivament.

Del total de +727 milions d'euros nets de rectificacions recollits en els epígrafs d'interessos i rendiments assimilats i interessos i càrregues assimilades del compte de resultats (vegeu Notes 29 i 30), 772,5 milions s'expliquen per les rectificacions de la macrocobertura de valor raonable.

- Microcobertures de valor raonable: L'objectiu d'aquestes cobertures és mitigar l'impacte de les variacions de valor de l'element cobert derivades dels riscos objecte de la cobertura. A 31 de desembre de 2015, no hi ha cap microcobertura significativa d'aquesta naturalesa.
- Cobertura de fluxos d'efectiu:
  - Macrocobertura de fluxos d'efectiu: Pretenen cobrir, per a un grup d'elements de balanç, l'exposició a la variació dels fluxos d'efectiu atribuïts als riscos coberts.

A continuació es descriu breument la naturalesa dels principals riscos coberts i els instruments utilitzats, agrupats en funció del seu objectiu de gestió:

- Macrocobertures de préstecs a tipus variable:

Els objectius generals i l'estratègia específica respecte a aquesta cobertura és la intenció de protegir CaixaBank de la variabilitat en els fluxos dels actius coberts com a conseqüència de moviments entre la corba de tipus de mercat.

D'aquesta manera es protegeix el banc de la volatilitat en els ingressos. Per a la cobertura d'aquest risc s'han contractat en el mercat permutes sobre tipus d'interès, que transformen el tipus variable a tipus fix.

El valor dels instruments de cobertura registrats en l'actiu i el passiu del balanç de situació a 31 de desembre de 2015 puja a 50,1 i 0,2 milions d'euros, respectivament.

- Les microcobertures de fluxos d'efectiu persegueixen cobrir l'exposició de l'element objecte de la cobertura a la variació dels fluxos d'efectiu atribuïda als riscos coberts.

A continuació es descriu breument la naturalesa dels principals riscos coberts i els instruments utilitzats, agrupats en funció del seu objectiu de gestió:

- Microcobertures de deute públic indexat a la inflació:

L'objectiu d'aquesta microcobertura és establir l'impacte en el marge financer derivat del reconeixement dels interessos vinculats al deute públic indexat a la inflació i eliminar el risc subjacent de l'índex de referència.

Per a la cobertura del risc esmentat s'han contractat en mercat permutes sobre tipus d'interès i permutes i opcions sobre inflació, que transformen el tipus variable indexat a la inflació de l'emissió en un tipus fix.

El valor dels instruments de cobertura registrats en l'actiu i el passiu del balanç de situació a 31 de desembre de 2015 puja a 157,9 i 206,8 milions d'euros, respectivament.

- Microcobertures d'una transacció prevista altament probable:

La finalitat d'aquesta microcobertura és cobrir el risc de preu vinculat a una transacció prevista altament probable.

Avui dia, CaixaBank manté una microcobertura de fluxos d'efectiu sobre un percentatge de la participació en Repsol, SA (vegeu el detall de l'operació efectuada en la Nota 22.3).

El valor dels instruments de cobertura registrats en l'actiu i el passiu del balanç de situació a 31 de desembre de 2015 puja a 261,1 i 27,1 milions d'euros, respectivament.

En els exercicis 2015 i 2014 s'han fet els corresponents test d'eficàcia en relació amb les cobertures anteriors. Les eventuals ineficàcies de les cobertures han estat registrades en el compte de pèrdues i guanys, en l'epígraf «Resultat d'operacions financeres» (vegeu Nota 33).

16. Actius no corrents en venda

Aquest capítol dels balanços de situació recull els actius procedents d'adquisicions i adjudicacions en el procés de regularització d'operacions creditícies que no s'incorporen com a actius d'ús propi, inversió immobiliària o existències, i els actius inicialment classificats com a inversions immobiliàries, una vegada presa la decisió de procedir a la seva venda.

A continuació es presenta un desglossament del moviment d'aquest epígraf durant els exercicis 2015 i 2014:

2015

(Milers d'euros)

	Actius procedents de regularitzacions creditícies		Altres actius (2)	Total
	Drets de rematada (1)	Altres actius procedents de regularitzacions creditícies		
Cost				
Saldo a l'inici de l'exercici	799.095	8.996.454	931.071	10.726.620
Altes per combinacions de negoci (Nota 7)		363.307	6.635	369.942
Incorporacions de l'exercici	1.358.236	1.321.419	162.512	2.842.167
Traspassos (3)	(1.267.749)	1.090.840	368.901	191.992
Baixes del període		(1.586.298)	(115.133)	(1.701.431)
Saldo al tancament de l'exercici	889.582	10.185.722	1.353.986	12.429.290
Fons de deteriorament				
Saldo a l'inici de l'exercici	(54.497)	(3.324.115)	(100.067)	(3.478.679)
Altes per combinacions de negoci (Nota 7)		(178.360)	(228)	(178.588)
Dotacions (Nota 40)	(12.105)	(1.657.433)	(111.697)	(1.781.235)
Disponibilitats (Nota 40)	41.056	1.381.828	61.639	1.484.523
Traspassos (4)	(172.353)	(695.787)	(96.119)	(964.259)
Utilitzacions		446.718	2.893	449.611
Saldo al tancament de l'exercici	(197.899)	(4.027.149)	(243.579)	(4.468.627)
Total	691.683	6.158.573	1.110.407	7.960.663

(1) Els drets de rematada es registren inicialment pel valor net pel qual es registrarà l'actiu en el moment en què es produeixi l'adjudicació definitiva.

(2) Inclou principalment: participacions reclassificades a actiu no corrent en venda, actius procedents de la finalització de contractes d'arrendament operatiu i oficines tancades.

(3) Corresponen principalment a la reclassificació del dret de rematada a «Altres actius procedents de regularitzacions creditícies» o a l'epígraf «Actiu material – Inversions immobiliàries», en el moment en què un immoble és posat en règim de lloguer (vegeu Nota 19).

(4) Inclouen les provisions constituïdes per a la cobertura del risc d'insolvència d'operacions creditícies de CaixaBank, cancel·lades mitjançant l'adquisició d'actius immobiliaris per part de BuildingCenter.

2014

(Milers d'euros)

	Actius procedents de regularitzacions creditícies			Total
	Drets de rematada (1)	Actius procedents de regularitzacions creditícies	Altres actius (2)	
Cost				
Saldo a l'inici de l'exercici	563.956	7.846.028	685.150	9.095.134
Incorporacions de l'exercici	1.357.908	2.012.911	104.599	3.475.418
Traspassos	(1.122.769)	745.825	152.918	(224.026)
Baixes per venda		(1.608.310)	(11.596)	(1.619.906)
Saldo al tancament de l'exercici	799.095	8.996.454	931.071	10.726.620
Fons de deteriorament				
Saldo a l'inici de l'exercici	(12.285)	(2.851.719)	(16.558)	(2.880.562)
Dotacions (Nota 40)	(22.334)	(135.199)	(1.473)	(159.006)
Traspassos	(19.878)	(663.061)	(89.192)	(772.131)
Utilitzacions		325.864	7.156	333.020
Saldo al tancament de l'exercici	(54.497)	(3.324.115)	(100.067)	(3.478.679)
Total	744.598	5.672.339	831.004	7.247.941

(1) Els drets de rematada es registren inicialment pel valor net pel qual es registrarà l'actiu en el moment en què es produeixi l'adjudicació definitiva.

(2) Inclou principalment: participacions reclassificades a actiu no corrent en venda, actius procedents de la finalització de contractes d'arrendament operatiu i oficines tancades.

A continuació es detallen els actius procedents de regularitzacions creditícies a 31 de desembre de 2015 i 2014 sense considerar el seu fons de deteriorament, segons la seva antiguitat, determinada a partir de la data d'adjudicació:

Antiguitat actius adjudicats

	31-12-2015		31-12-2014	
	Nre. d'actius	Milers d'euros	Nre. d'actius	Milers d'euros
Fins a 1 any	56.464	5.217.335	36.903	3.303.031
Entre 1 i 2 anys	21.549	2.194.658	27.260	2.246.053
Entre 2 i 5 anys	28.881	2.912.631	35.071	3.800.242
Més de 5 anys	4.511	750.680	2.868	446.223
Total	111.405	11.075.304	102.102	9.795.549

La distribució per tipus de sector dels actius adjudicats a 31 de desembre de 2015 i 2014 és la següent:

Tipus de sector

(Percentatge sobre el valor dels actius)

	31-12-2015	31-12-2014
Residencial	86,9%	80,5%
Industrial	11,6%	17,8%
Agrícola	1,5%	1,8%
Total	100%	100%

El valor raonable dels actius immobiliaris classificats com a actius no corrents en venda es classifica, partint de la jerarquia de valor raonable, com a nivell 2.

Els actius adjudicats són taxats de manera periòdica i d'acord amb l'Ordre ECO/805/003 o taxacions estadístiques, i es registren pel menor import entre el seu valor raonable menys els costos de venda i el seu valor en llibres (vegeu Nota 2.19). Posteriorment, se sol·licita a un expert independent una valoració de contrast, que consisteix en una valoració global de la cartera d'actius immobiliaris a 31 de desembre de 2015, que es fa aplicant determinats ajustos sobre els valors de taxació. La metodologia d'aquesta valoració de contrast és la següent:

- Anàlisi de les vendes d'immobles efectuades durant l'exercici, comparant els preus obtinguts en les vendes amb els valors de les taxacions.
- Valoració individualitzada d'una selecció representativa de la cartera, amb la metodologia següent:
  - Mètode comparatiu de mercat: es compara l'immoble seleccionat amb altres de característiques similars per als quals hi hagi una operació de venda o oferta recent en el mercat, ajustant, en cas que calgui, en funció de la situació, superfície, qualificació urbanística o qualsevol altre factor que pugui implicar diferències en la valoració.
  - Mètode residual dinàmic: aplicable principalment a sòls o a aquelles propietats en què la comparació amb el mercat no és directament aplicable.
  - Mètode de la rendibilitat: el valor de l'actiu s'estableix en funció dels beneficis futurs, descomptats a una taxa de descompte adequada.

De les anàlisis efectuades, es conclou que el valor de mercat dels actius no difereix significativament dels seus valors comptables.

A continuació es facilita la informació sobre les societats o agències que han fet taxacions durant l'exercici 2015:

(Percentatge%)	31-12-2015	31-12-2014
Tasaciones Inmobiliarias, SA	29,6%	26,8%
Sociedad de Tasación, SA	23,1%	22,0%
Valtenic, SA	17,7%	25,3%
Ibertasa, SA	9,2%	0,0%
Valoraciones y Tasaciones Hipotecarias, SA	8,2%	15,9%
Gesvalt, SA	7,6%	0,0%
Tecnitasa	1,1%	2,8%
Valoraciones Mediterráneo, SA	0,9%	0,7%
Krata, SA	0,0%	2,0%
Valoración Hipotecaria, SA	0,0%	1,7%
Altres	2,6%	2,8%
Total	100,0%	100,0%

17. Participacions

A continuació es presenta el desglossament del cost de les participacions associades i multigrup:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Cotitzades	9.039.873	8.473.337
<i>Valor teòric comptable</i>	<i>7.661.298</i>	<i>7.146.459</i>
<i>Fons de comerç</i>	<i>1.378.575</i>	<i>1.326.878</i>
No cotitzades	1.254.812	1.467.501
<i>Valor teòric comptable</i>	<i>953.697</i>	<i>1.093.865</i>
<i>Fons de comerç</i>	<i>301.115</i>	<i>373.636</i>
Subtotal	10.294.685	9.940.838
Menys:		
Fons de deteriorament	(620.991)	(674.441)
Total	9.673.694	9.266.397

El detall dels fons de comerç a 31 de desembre de 2015 i 2014 és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
The Bank of East Asia, Ltd. (1)	746.167	677.940
Banco BPI, SA	350.198	350.198
SegurCaixa Adeslas, SA, de Seguros Generales y Reaseguros	299.618	299.618
Grupo Financiero Inbursa (1)	282.210	298.740
Boursorama, SA		66.306
Altres	1.497	7.712
Total	1.679.690	1.700.514

(1) Contravalor en euros del fons de comerç registrat en divises.

A continuació es presenten els moviments del capítol de «Participacions» dels exercicis 2015 i 2014:

(Milers d'euros)	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Fons de deteriorament	Total
Saldo a 31-12-2014	8.240.324	1.700.514	(674.441)	9.266.397
Compres i ampliacions de capital	188.713			188.713
Vendes i reduccions de capital	(178.925)	(70.010)	11.732	(237.203)
Resultat del període	375.135			375.135
Dividends declarats	(334.046)			(334.046)
Diferències de conversió	137.788	59.440		197.228
Ajustos de valoració de participades	133.509			133.509
Reclassificacions i altres	52.497	(10.254)	41.718	83.961
Saldo a 31-12-2015	8.614.995	1.679.690	(620.991)	9.673.694

(Milers d'euros)	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Fons de deteriorament	Total
Saldo a 31-12-2013	7.818.382	1.600.048	(644.760)	8.773.670
Compres i ampliacions de capital	335.119	38.755	(13.950)	359.924
Vendes i reduccions de capital	(47.671)	(13.412)	845	(60.238)
Resultat del període	305.705			305.705
Dividends declarats	(476.555)			(476.555)
Diferències de conversió	159.870	82.831		242.701
Ajustos de valoració de participades	286.020			286.020
Reclassificacions i altres	(140.546)	(7.708)	(16.576)	(164.830)
Saldo a 31-12-2014	8.240.324	1.700.514	(674.441)	9.266.397

A continuació es detallen les compres i vendes, sense considerar el fons de deteriorament, en els exercicis 2015 i 2014:

2015

(Milers d'euros)	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Total
<u>Compres i ampliacions de capital</u>			
Repsol, SA	100.887		100.887
The Bank of East Asia, Ltd.	53.995		53.995
Brillance-Bea Auto Finance	22.773		22.773
GP Brasil-Serviços Pagamento	6.067		6.067
Altres	4.991		4.991
	188.713	0	188.713
<u>Vendes i reduccions de capital</u>			
Boursorama, SA	(113.084)	(66.306)	(179.390)
Self Trade Bank, SA	(38.629)		(38.629)
Investbya Holding, SL	(11.056)		(11.056)
GDS-Risk Solutions, Correduría de Seguros, SL	(331)	(3.704)	(4.035)
Altres	(15.825)		(15.825)
	(178.925)	(70.010)	(248.935)

2014

(Milers d'euros)

	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Total
<u>Compres i ampliacions de capital</u>			
The Bank of East Asia, Ltd.	146.118	37.952	184.070
Repsol, SA	75.907		75.907
Erste Group Bank AG	67.804		67.804
CAN Seguros Generales	32.000		32.000
Altres	13.290	803	14.093
	335.119	38.755	373.874
<u>Vendes i reduccions de capital</u>			
CAN Seguros Generales	(40.289)	(13.412)	(53.701)
Altres	(7.382)		(7.382)
	(47.671)	(13.412)	(61.083)

En l'exercici 2015 les variacions més rellevants han estat les següents:

Boursorama, SA i Self Trade Bank, SA

El mes de juny de 2015, CaixaBank ha procedit a la venda a Société Générale de la totalitat de la seva participació en Boursorama, que representa un 20,5% del capital social, mantingut tant directament com indirectament, per un preu de 219 milions d'euros. El preu pagat per Société Générale ha estat el mateix que l'ofert als accionistes minoritaris durant l'oferta pública d'adquisició simplificada i del procés d'exclusió de l'any 2014, és a dir, 12 euros per acció. Amb aquesta operació finalitza l'aliança entre Société Générale i CaixaBank que es va iniciar el 2006 després de la venda de CaixaBank France a Boursorama. Com a conseqüència d'això, l'acord d'accionistes signat el maig de 2006 i renegociat el març de 2014 per ambdues institucions es dona també per acabat.

En el marc d'aquesta operació, CaixaBank també ha procedit a la venda a Boursorama de la totalitat de la seva participació a Self Trade Bank, que representa el 49% de seu capital social. La contraprestació acordada ha estat de 33 milions d'euros. Com a conseqüència d'aquesta transacció es dona per acabada la *joint venture*, així com els acords signats el juliol de 2008 per Boursorama i CaixaBank.

El resultat abans i després d'impostos d'aquestes operacions puja a 38 milions d'euros.

A continuació es facilita el percentatge de participació i el valor de mercat de les principals societats cotitzades classificades com a associades a 31 de desembre de 2015 i 2014:

(Milers d'euros)	31-12-2015		31-12-2014	
	% part.	Valor mercat	% part.	Valor mercat
Repsol, SA	12,14%	1.720.158	11,89%	2.495.322
Grupo Financiero Inbursa	9,01%	987.801	9,01%	1.280.346
The Bank of East Asia, LTD (1)	17,24%	1.556.516	18,68%	1.454.995
Erste Group Bank, AG	9,92%	1.232.556	9,92%	820.070
Banco BPI, SA	44,10%	700.927	44,10%	659.167
Valor de mercat		6.197.958		6.709.900

(1) La variació en la participació en The Bank of East Asia és conseqüència de l'impacte net d'un increment per haver optat per rebre accions en el marc de dos *scrip dividend*, per un import de 53.995 milers d'euros, i una dilució com a conseqüència de la col·locació privada d'accions efectuada per The Bank of East Asia per a Sumitomo Bank.

Deteriorament del valor de les participacions

A l'efecte d'analitzar el valor recuperable de la cartera de participacions associades i multigrup, el Grup CaixaBank té establerta una metodologia per a l'avaluació trimestral d'indicadors que assenyalen l'aparició d'indicis de deteriorament en el valor registrat d'aquestes societats. Concretament, s'avalua l'evolució del negoci per a les participades no cotitzades i, si escau, la cotització de la Societat durant el període considerat, així com els preus objectius publicats per analistes independents de reconegut prestigi. A partir d'aquestes dades, el Grup determina el valor recuperable associat a la participació i, en cas que superi el valor registrat d'aquestes societats, es considera que no hi ha indicis de deteriorament.

El Grup CaixaBank ha efectuat proves de deteriorament per tal d'avaluar el valor recuperable de les seves participacions i comprovar la correcció del valor pel qual consten registrades. S'han utilitzat mètodes de valoració generalment acceptats, com per exemple models de descompte de fluxos de caixa (DCF), corbes de regressió, models de descompte de dividends (DDM) i d'altres. En cap cas s'han considerat potencials primes de control en la valoració.

Les projeccions de balanç i compte de resultats s'han fet, com a criteri de referència base, a un horitzó temporal de 5 anys, tenint en compte el seu caràcter d'inversions a llarg termini, i s'actualitzen i s'ajusten semestralment.

Les hipòtesis que s'han utilitzat són moderades i es basen en dades macroeconòmiques de cada país i del sector, en línia amb fonts externes de reconegut prestigi, així com en plans estratègics publicats per a entitats cotitzades, o interns per a no cotitzades. S'ha aplicat la mateixa metodologia a les participacions associades i al multigrup. Les principals hipòtesis utilitzades han estat les següents:

- Taxes de descompte individualitzades per a cada negoci i país, que han oscil·lat entre el 9,4% i el 13,8% per a les participacions bancàries (entre el 8,2% i el 12,8% en les proves efectuades a 31 de desembre de 2014), i entre el 8,1% i el 10% per a la resta de participacions significatives (entre el 8,1% i el 10% en les proves efectuades a 31 de desembre de 2014).
- Les taxes de creixement utilitzades per calcular el valor residual més enllà del període cobert per les projeccions efectuades se situen entre el 2,5% i el 4,3%, per a les participacions bancàries (entre el 2,5% i el 4,3% en les proves efectuades a 31 de desembre de 2014), i entre el 0,5% i el 2% per a la resta de participacions significatives (entre el 0,5% i el 2% en les proves de deteriorament efectuades a 31 de desembre de 2014). Aquests creixements s'han determinat en funció de les dades de l'últim període projectat i no superen mai l'increment del PIB nominal estimat per al país o països on les entitats participades duen a terme la seva activitat.

Atès el grau d'incertesa d'aquestes assumpcions, se'n fan anàlisis de sensibilitat utilitzant canvis raonables en les hipòtesis clau sobre les quals es basa l'import recuperable de les participacions analitzades, amb l'objectiu de confirmar si aquest import recuperable continua excedint l'import a recuperar. En aquest sentit, de manera complementària a l'escenari central, s'han calculat variacions possibles en les principals hipòtesis dels models i s'han fet anàlisis de sensibilitat sobre les variables més significatives, incloent-hi els diferents drivers de negoci i de compte de resultats de les participades, per tal de contrastar la resistència del valor d'aquestes participacions a escenaris més adversos.

Les anàlisis de sensibilitat efectuades són les següents:

- Per a les participacions bancàries: han calculat variacions possibles en les principals hipòtesis clau del model, taxa de descompte: -0,5%, +0,5%, taxa de creixement: -0,5%, +0,5%, marge d'interès: -0,05% +0,05% i risc de crèdit: -0,05% +0,05%.

- Per a les participacions en negoci assegurador: variacions possibles en les principals hipòtesis clau del model, taxa de descompte: -0,5%, + 0,5% i taxa de creixement: -0,5%, +0,5%.
- Per a Repsol: variacions possibles en les principals hipòtesis clau del model: tipus de canvi \$/€: -10%, +10% i preu del Brent: -10 \$/bbl, +10 \$/bbl

Després de les anàlisis de sensibilitat efectuades, s'ha comprovat que els valors obtinguts de les participacions en els diferents escenaris adversos continuen suportant el valor en llibres d'aquestes participacions.

Les proves efectuades a 31 de desembre de 2015 no han posat de manifest la necessitat de registrar deterioraments significatius.

A 31 de desembre de 2015 la provisió sobre el valor de les participades és de 621 milions d'euros (674 milions d'euros a 31 de desembre de 2014). La variació principal en l'exercici 2015 ha estat un alliberament net per un import de 132.722 milers d'euros (vegeu Nota 38).

Informació financera d'entitats integrades pel mètode de la participació

En els Annexos 2 i 3 s'informa del percentatge de participació, el capital social, les reserves, els resultats, els ingressos de l'activitat ordinària, el resultat integral total, el resultat d'operacions no continuades, el cost net i els dividendes meritats per les participades, per a cadascuna de les participacions en entitats associades i multigrup.

La informació financera resumida de les entitats associades significatives valorades pel mètode de la participació, d'acord amb les últimes dades disponibles a la data de preparació d'aquests comptes anuals, es mostra a continuació:

Entitat associada

(en milions d'euros o de la moneda local corresponent)	The Bank of East Asia (*)	Banco BPI	GF Inbursa (*)	Erste Group Bank	Repsol
Descripció de la naturalesa de les activitats	nota (1)	nota (2)	nota (3)	nota (4)	nota (5)
País de constitució i països on exerceix la seva activitat	Hong Kong, la Xina	Portugal, Angola	Mèxic	Àustria, República Txeca, Hongria, Croàcia, Eslovàquia, Romania i Sèrbia	Espanya, Amèrica del Nord, Canadà, Brasil, Indonèsia, Líbia i T&T
Proporció de la participació (proporció drets de vot)	17,24%	44,1% (20%)	9,01%	9,92%	12,14%
Dividends rebuts de la participada	54	0	15	0	154
Conciliació de la informació financera relacionada amb els ajustos a valor raonable en el moment de l'adquisició i els ajustos per diferències de polítiques comptables			Ajustos d'homogeneïtzació a NIIF bàsicament per valoració de crèdits		Tractament dels bons perpetus emesos com a passiu financer

Informació financera resumida referida a l'últim període disponible

	30-06-2015	30-09-2015	30-09-2015	30-09-2015	30-09-2015
Actius corrents					14.314
Actius no corrents	815.986	40.891	431.652	201.171	53.286
Passius corrents					14.298
Passius no corrents	733.117	38.241	327.927	186.734	22.556
Ingrés d'activitats ordinàries	15.622	895	34.373	6.460	32.241
Resultat del període d'operacions continuades (atribuïble)	3.354	151	9.085	764	832
Resultat després d'impostos d'operacions discontinuades					
Un altre resultat integral	(108)	(2)		4	
Resultat integral total	3.246	149	9.085	871	832

Informació financera resumida referida a 31-12-2014

Actius corrents					17.041
Actius no corrents	795.891	42.629	486.820	196.287	34.848
Passius corrents					10.243
Passius no corrents	722.447	40.083	379.320	182.844	13.492
Ingrés d'activitats ordinàries	34.932	858	41.319	9.187	47.292
Resultat del període d'operacions continuades (atribuïble)	6.661	(163)	19.454	(1.382)	1.015
Resultat després d'impostos d'operacions discontinuades					597
Un altre resultat integral	(311)	251		359	
Resultat integral total	6.350	88	19.454	(1.164)	1.612

(*) Informació financera en moneda local (a excepció del dividend de The Bank of East Asia, en euros i del Grupo Financiero Inbursa).

(1) BEA és un banc independent de Hong Kong i està posicionat a la Xina, on és present des de 1920 i, a través de la seva filial BEA China, disposa d'una xarxa de més de 125 oficines. Ofereix serveis de banca comercial i personal, així com de banca d'empreses i d'inversió. Atén també la comunitat xinesa a l'estranger operant en altres països del sud-est asiàtic, Amèrica del Nord i el Regne Unit.

(2) El BPI és un grup financer centrat en els negocis de banca detallista i corporativa, i en la prestació de serveis de gestió d'inversió. BPI té una forta posició competitiva a Portugal.

(3) GFI ofereix serveis de banca corporativa, banca *retail*, gestió d'actius, assegurances de vida i no vida, així com *brokerage* i custòdia de valors. A setembre de 2015, disposa de 528 oficines, 8.673 empleats i més de 17.000 assessors financers. La cartera de clients és de 9,8 milions.

(4) Erste Group Bank AG capta dipòsits i ofereix productes de banca detallista, banca corporativa i serveis de banca d'inversió.

(5) Repsol és una companyia energètica integrada i global que duu a terme activitats d'*upstream* i *downstream* arreu del món. CaixaBank és el principal accionista de Repsol.

Així mateix, una altra informació financera resumida de les entitats significatives multigrup, valorades pel mètode de la participació, d'acord amb les últimes dades disponibles a la data de preparació d'aquests comptes anuals, es mostra a continuació:

Entitat multigrup

(Milions d'euros)

	Comercia Global Payments	SegurCaixa Adeslas
Descripció de la naturalesa de les activitats	nota (1)	nota (2)
País de constitució i països on exerceix la seva activitat	Espanya	Espanya
% de drets de vot (si fos diferent del % de participació)	49,00%	49,92%
Restricció al pagament de dividends		nota (3)
Dividends rebuts	30	74
Conciliació de la informació financera relacionada amb els ajustos a valor raonable en el moment de l'adquisició i els ajustos per diferències de polítiques comptables		

Informació financera resumida referida a l'últim període disponible	30-11-2015 (6 mesos)	30-09-2015
Actius corrents	121	
Actius no corrents	183	3.392
Passius corrents	99	
Passius no corrents	3	2.024
Ingrés d'activitats ordinàries	65	2.569
Resultat del període d'operacions continuades	26	176
Un altre resultat integral		(3)
Resultat integral total	19	173
Efectiu i equivalents a l'efectiu	86	572
Passius financers corrents		
Depreciació i amortització	(5)	(57)
Ingressos per interessos	0	25
Despeses per interessos	0	(6)
Despesa o ingrés per l'impost sobre els guanys	(7)	(66)

Informació financera resumida referida a:	31-05-2015 (12 mesos)	31-12-2014
Actius corrents	354	
Actius no corrents	187	3.102
Passius corrents	341	
Passius no corrents	3	1.758
Ingrés d'activitats ordinàries	118	2.634
Resultat del període d'operacions continuades	45	164
Un altre resultat integral		29
Resultat integral total	31	193
Efectiu i equivalents a l'efectiu	34	437
Passius financers corrents	277	
Depreciació i amortització	(11)	(58)
Ingressos per interessos	0	32
Despeses per interessos	0	(6)
Despesa o ingrés per l'impost sobre els guanys	(13)	(66)

(1) Prestació del servei de pagament (adquirència).

(2) Aliança estratègica per al desenvolupament, comercialització i distribució d'assegurances generals de no vida de SegurCaixa Adeslas. La societat està participada en un 50% per Mutua Madrileña Automobilista, Sociedad de Seguros a Prima Fija, en un 49,92%; per VidaCaixa, SA de Seguros y Reaseguros Sociedad Unipersonal, i en un 0,08% per accionistes minoritaris.

(3) Hi ha restriccions regulatòries al repartiment de dividends d'acord amb determinats nivells de solvència propis de l'activitat asseguradora (120 per cent del marge de solvència mínim), i altres restriccions contractuals d'un import superior, amb l'objectiu d'anticipar requeriments que futurs canvis normatius puguin exigir.

18. Actius per reassegurances

A 31 de desembre de 2015 i 2014, el desglossament del saldo d'aquest capítol dels balanços de situació consolidats és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Primes no consumides	1.824	711
Provisions matemàtiques	381.274	444.947
Prestacions	8.127	5.994
Total	391.225	451.652

En aquest epígraf del balanç de situació es recullen, bàsicament, les provisions matemàtiques a càrrec de la companyia Berkshire Hathaway Life Insurance Company of Nebraska, assumides en virtut del contracte de reassegurança subscrit en l'exercici 2012 per VidaCaixa per tal de mitigar el risc de longevitat associat a la seva cartera de rendes vitalícies.

19. Actiu material

La composició del capítol «Actiu material», les seves corresponents amortitzacions acumulades i els moviments que s'han produït durant l'exercici 2015 i 2014 són els següents:

(1/2)

(Milers d'euros)	31-12-2015			31-12-2014		
	Terrenys i edificis	Mobiliari, instal·lacions i altres	Total	Terrenys i edificis	Mobiliari, instal·lacions i altres	Total
Cost						
Saldo a l'inici	2.813.637	3.679.576	6.493.213	2.878.982	3.570.525	6.449.507
Altes per combinació de negocis (Nota 7)	28.808	94.029	122.837			0
Altes	52.871	172.338	225.209	47.184	181.687	228.871
Baixes	(2.904)	(421.227)	(424.131)	(6.738)	(21.517)	(28.255)
Traspassos	(116.467)	(9.948)	(126.415)	(105.791)	(51.119)	(156.910)
Saldo al tancament de l'exercici	2.775.945	3.514.768	6.290.713	2.813.637	3.679.576	6.493.213
Amortització acumulada						
Saldo a l'inici	(480.778)	(2.867.616)	(3.348.394)	(477.009)	(2.749.372)	(3.226.381)
Altes per combinació de negocis (Nota 7)	(10.354)	(60.081)	(70.435)			0
Altes	(33.590)	(138.669)	(172.259)	(20.069)	(171.531)	(191.600)
Baixes	2.626	281.781	284.407	630	14.002	14.632
Traspassos	23.048	32.743	55.791	15.670	39.285	54.955
Saldo al tancament de l'exercici	(499.048)	(2.751.842)	(3.250.890)	(480.778)	(2.867.616)	(3.348.394)
D'ús propi net	2.276.897	762.926	3.039.823	2.332.859	811.960	3.144.819

(2/2)

(Milers d'euros)	31-12-2015			31-12-2014		
	Terrenys i edificis	Mobiliari, instal·lacions i altres	Total	Terrenys i edificis	Mobiliari, instal·lacions i altres	Total
Cost						
Saldo a l'inici	3.985.455	70.941	4.056.396	2.828.281	165.296	2.993.577
Altes per combinació de negocis (Nota 7)	26.926		26.926			0
Altes	190.518	6.010	196.528	590.917	15.654	606.571
Baixes	(194.061)	(8.709)	(202.770)	(261.988)	(156.812)	(418.800)
Traspassos	220.222	(5.403)	214.819	828.245	46.803	875.048
Saldo al tancament de l'exercici	4.229.060	62.839	4.291.899	3.985.455	70.941	4.056.396
Amortització acumulada						
Saldo a l'inici	(172.640)	(32.398)	(205.038)	(129.605)	(120.285)	(249.890)
Altes per combinació de negocis (Nota 7)	(66)		(66)			0
Altes	(50.046)	(3.701)	(53.747)	(38.338)	(2.005)	(40.343)
Baixes	10.145	4.622	14.767	1.391	110.852	112.243
Traspassos	86.503	21.399	107.902	(6.088)	(20.960)	(27.048)
Saldo al tancament de l'exercici	(126.104)	(10.078)	(136.182)	(172.640)	(32.398)	(205.038)
Fons de deteriorament						
Saldo a l'inici	(590.213)	(1.548)	(591.761)	(411.222)	(38.031)	(449.253)
Altes per combinació de negocis (Nota 7)	(11.794)		(11.794)			0
Dotacions (Nota 38)	(488.285)		(488.285)	(257.793)		(257.793)
Disponibilitats (Nota 38)	294.527		294.527	278.497	36.483	314.980
Traspassos	(180.330)	1.548	(178.782)	(251.430)		(251.430)
Utilitzacions	73.874		73.874	51.735		51.735
Saldo al tancament de l'exercici	(902.221)	0	(902.221)	(590.213)	(1.548)	(591.761)
Inversions immobiliàries	3.200.735	52.761	3.253.496	3.222.602	36.995	3.259.597
Total Actiu material	5.477.632	815.687	6.293.319	5.555.461	848.955	6.404.416

Durant els exercicis 2015 i 2014, els traspassos en «Inversions immobiliàries» recullen principalment el valor dels immobles que són reclassificats des d'altres epígrafs del balanç: des d'«Ús propi», quan es produeix el tancament d'una oficina o des d'«Actius no corrents en venda», en el moment en què són posats en règim de lloguer (vegeu Nota 16).

A 31 de desembre de 2015 i 2014, no hi ha restriccions a la realització de l'actiu material i al cobrament dels ingressos derivats d'aquest.

Actiu material d'ús propi

Els actius materials d'ús propi estan assignats a la unitat generadora d'efectiu (UGE) del negoci bancari. A 31 de desembre de 2015 i 2014, es van fer les corresponents proves de deteriorament sobre el valor net dels actius associats a la UGE del Negoci Bancari. El resultat de les proves realitzades no va posar de manifest la necessitat de fer dotacions en els actius inclosos en aquest epígraf (vegeu Nota 20).

No obstant això, l'Entitat procedeix a fer valoracions de manera periòdica dels actius d'ús propi classificats com a «Terrenys i edificis». El valor de mercat d'aquests actius a 31 de desembre de 2015 no difereix significativament dels seus valors comptables.

En els exercicis 2015 i 2014 s'ha registrat la baixa d'actius materials fora d'ús, cosa que ha suposat el registre de sanejaments per un import de 139.244 i 8.392 milers d'euros, respectivament, que estan registrats en el capítol «Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (vegeu Nota 38).

A 31 de desembre de 2015, el Grup manté actius materials per un import de 2.265 milions d'euros, que estan completament amortitzats.

El Grup CaixaBank no manté compromisos significatius de compra d'elements d'immobilitzat material. Les vendes formalitzades en exercicis anteriors amb contracte d'arrendament operatiu posterior incorporen opcions de compra que CaixaBank pot exercir al venciment final dels contractes d'arrendament pel valor de mercat de les oficines en aquesta data, i que serà determinat, si escau, per experts independents (vegeu Nota 36).

Inversions immobiliàries

Per a les Inversions Immobiliàries, es fan anualment taxacions per mètodes estadístics, excepte per a les taxacions amb una antiguitat superior a 2 anys, per a immobles singulars o no susceptibles de producció repetida. Com a resultat d'aquestes taxacions, s'han registrat, a 31 de desembre de 2015 i 2014, dotacions netes per un import de -193.758 i +57.187 milers d'euros, respectivament. Addicionalment, s'han registrat sanejaments per un import de 3.356 i 33.554 milers d'euros en els exercicis 2015 i 2014, respectivament (vegeu Nota 38).

El valor comptable net de les inversions immobiliàries que han generat rendes en l'exercici 2015 puja a 2.818 milions d'euros.

El valor raonable dels actius immobiliaris classificats com a inversions immobiliàries es classifica, partint de la jerarquia de valor raonable, com a nivell 2.

Els ingressos meritats per l'explotació en règim de lloguer de les inversions immobiliàries es registren en el capítol «Altres productes d'explotació» del compte de pèrdues i guanys (vegeu Nota 34), i han pujat a 134 milions d'euros en l'exercici 2015, mentre que les despeses associades es registren en el capítol «Altres productes i càrregues d'explotació» (vegeu Nota 34) i han pujat a 75 milions d'euros en l'exercici 2015.

A continuació s'informa sobre les societats amb es quals s'ha treballat en l'exercici 2015 dels actius classificats com a inversions immobiliàries:

%

	31-12-2015	31-12-2014
Tasaciones Inmobiliarias, SA	28%	28%
Sociedad de Tasación, SA	23%	26%
Ibertasa, SA	15%	0%
Valtecnic, SA	13%	24%
Gesvalt, SA	11%	0%
Valoraciones y Tasaciones Hipotecarias, SA	8%	18%
Krata, SA	1%	1%
Tecnitasa		2%
Valoració hipotecària		2%
Altres	1%	1%
Total	100%	100%

20. Actiu intangible

Fons de comerç

El detall del fons de comerç a 31 de desembre de 2015 i 2014 és el següent:

Fons de comerç

(Milers d'euros)

	UGE	31-12-2015	31-12-2014
Adquisició de Banca Cívica	Bancària	2.019.996	2.019.996
Adquisició de Banca Cívica Vida y Pensiones	Assegurances	137.180	137.180
Adquisició de CajaSol Vida y Pensiones	Assegurances	50.056	50.056
Adquisició de CajaCanarias Vida y Pensiones	Assegurances	62.003	62.003
Adquisició de Banca Cívica Gestión de Activos	Bancària	9.220	9.220
Adquisició del negoci a Espanya de Morgan Stanley	Bancària/Assegurances	402.055	402.055
Adquisició de Bankpime, SA	Bancària	39.406	39.406
Adquisició de VidaCaixa, SA, de Seguros y Reaseguros (Grup VidaCaixa Grup, SA)	Assegurances	330.929	330.929
Total		3.050.845	3.050.845

(1) D'aquest import, 3,7 milions d'euros estan adscrits a l'UGE d'Assegurances i la resta, a l'UGE Bancària.

El moviment dels fons de comerç en societats dependents corresponent als exercicis 2015 i 2014 ha estat el següent:

Moviment dels fons de comerç

(Milers d'euros)

	2015	2014
Saldo a l'inici de l'exercici	3.050.845	3.047.216
Més:		
Adquisició Cajasol Vida y Pensiones, SA		1.926
Adquisició CajaCanarias Vida y Pensiones, SA		1.703
Menys:		
Saldo al tancament de l'exercici	3.050.845	3.050.845

Altres actius intangibles

El detall dels altres actius intangibles a 31 de desembre de 2015 i 2014 és el següent:

(Milers d'euros)					
	UGE	Vida útil	Vida útil restant	31-12-2015	31-12-2014
Actius intangibles identificats en l'adquisició de Barclays Bank	Bancària	9 anys	8 anys	20.937	
Actius intangibles identificats en l'adquisició de Banca Cívica	Bancària	4 a 9,5 anys	1 a 5 anys	107.743	125.708
Marques identificades en l'adquisició del Banc de València	Bancària	Indefinida		8.000	8.000
Relacions amb clients (Core Deposits) del Banc de València	Bancària	6,2 anys	3,2 anys	16.939	22.232
Cartera d'assegurances de Banca Cívica Vida y Pensiones	Assegurances	10 anys	6,5 anys	50.124	57.549
Cartera d'assegurances de CajaSol Vida y Pensiones	Assegurances	10 anys	6,5 anys	10.086	11.477
Cartera d'assegurances de CajaCanarias Vida y Pensiones	Assegurances	10 anys	6,5 anys	6.213	7.070
Fons clients de Banc de València	Assegurances	10 anys	7 anys	1.334	1.499
Programari i altres		4 anys	1 a 4 anys	318.056	251.854
Carteres assegurances de vida de VidaCaixa, SA	Assegurances	10 anys	2 anys	36.380	54.571
Contractes amb clients de Morgan Stanley (1)	Bancari/Assegurances	11 anys	3 anys	24.738	28.193
Contractes amb clients de Banca Cívica Gestión de Activos		10 anys	6,5 anys	5.299	5.806
Contractes amb clients de Barclays Gestió d'Actius		9 anys	8 anys	6.532	
Contractes amb clients de Bankpime i altres (1)	Bancària	10 anys	6 anys	8.362	9.762
Total				620.743	583.721

(1) La vida útil residual de la cartera d'assegurances és de 3 anys; per als contractes amb clients de Morgan Stanley és de 4 anys i per als contractes de clients de Bankpime és 7 anys.

El moviment que s'ha produït en aquest epígraf del balanç de situació, en els exercicis 2015 i 2014, és el següent:

(Milers d'euros)		
	2015	2014
Cost		
Saldo a l'inici de l'exercici	583.721	582.084
Més:		
Combinacions de negoci (Nota 7)	89.452	
Altes per addicions de programari i altres	136.163	132.914
Altres reclassificacions		709
Menys:		
Baixes per vendes	(600)	
Amortitzacions amb càrrec a resultats	(139.917)	(117.867)
Sanejaments amb càrrec a resultats (Nota 38)	(48.076)	(14.119)
Total altres actius intangibles	620.743	583.721

Durant l'exercici 2015, el Grup CaixaBank ha fet desemborsaments en concepte de recerca i desenvolupament per un import de 64 milions d'euros.

A 31 de desembre de 2015 i 2014 no hi ha actius intangibles la titularitat dels quals tingui cap restricció ni que serveixin com a garanties de deutes.

Adicionalment, a 31 de desembre de 2015 i 2014 no hi ha compromisos significatius de compra d'elements d'actiu intangible.

A 31 de desembre de 2015, el Grup CaixaBank manté actius intangibles per un import brut de 266 milions, que estan totalment amortitzats.

Test de deteriorament de la UGE bancària

L'import que cal recuperar de la UGE del negoci bancari s'ha determinat a partir de l'assignació dels fons propis del Grup CaixaBank sobre la base dels models interns de capital regulatori, els quals prenen en consideració els riscos assumits per cadascun dels negocis. Aquest import per recuperar de l'UGE es compara amb el seu import recuperable per tal de determinar la possible existència de deteriorament.

El Grup CaixaBank estima el valor recuperable partint del valor en ús, el qual ha estat determinat mitjançant el descompte dels dividendes esperats a mitjà termini obtinguts a partir del pressupost del Grup i extrapolats fins al 2020 (5 exercicis). Així mateix i a aquests efectes, el Grup duu a terme, amb caràcter semestral, un exercici d'actualització dels fluxos d'efectiu projectats amb la finalitat d'incorporar les possibles desviacions al model d'estimació del valor recuperable. En el treball efectuat a 31 de desembre de 2015, s'ha constatat que les projeccions utilitzades en el test anterior i la realitat no haurien afectat les conclusions de l'anàlisi anterior.

Les hipòtesis principals utilitzades en la projecció de fluxos s'han basat en estimacions de les principals variables macroeconòmiques aplicades a l'activitat del Grup, i tenen en compte un marge d'interessos sobre actius totals mitjans previst que oscil·la entre l'1,28% i l'1,55% (entre l'1,32% i l'1,65% en la valoració anterior que considerava CaixaBank *stand-alone*, sense Barclays Bank, SAU), un cost de risc sobre la cartera creditícia bruta que varia entre el 0,74% i el 0,40% (entre el 0,98% i el 0,5% en la valoració anterior), i una taxa de creixement del 2% (igual a la utilitzada en la valoració anterior), tendent a recollir els efectes de la inflació. La taxa de descompte aplicada en les projeccions ha estat del 8,8% (8,7% en la valoració anterior), calculada sobre el tipus d'interès del bo alemany a 10 anys, més una prima de risc associada al negoci bancari i a l'Entitat.

El Grup CaixaBank duu a terme una anàlisi de sensibilitat sobre les variables més significatives. En aquest sentit, de manera complementària a l'escenari central, s'han calculat variacions possibles en les principals hipòtesis clau del model, taxa de descompte: -1%, + 1%, taxa de creixement: -0,5%, +0,5%, Marge d'interès: -0,05% + 0,05% i risc de crèdit: -0,1% + 0,1%, per tal de confirmar que l'import recuperable continua sent superior a l'import a recuperar. Després de l'anàlisi de sensibilitat efectuada, incloent-hi hipòtesis adverses, no s'ha posat de manifest la necessitat de fer dotacions en l'exercici 2015 als fons de comerç adscrits a la UGE de Negoci bancari. També s'ha comprovat que el valor obtingut de l'UGE en un escenari advers continua sent substancialment superior al valor dels fons propis operatius.

A més, no hi ha cap canvi raonablement possible en les hipòtesis o projeccions que pugui suposar el registre de dotacions al deteriorament del valor dels fons de comerç i els actius intangibles assignats a aquesta UGE al tancament de l'exercici 2015.

Test de deteriorament de la UGE Assegurances

L'import a recuperar de la UGE del negoci assegurador s'ha determinat a partir de l'assignació dels fons propis del Grup CaixaBank partint dels models interns de capital regulatori, els quals prenen en consideració els riscos assumits per cadascun dels negocis. Aquest import per recuperar de l'UGE es compara amb el seu import recuperable per tal de determinar la possible existència de deteriorament.

Respecte de la determinació del valor recuperable de l'UGE del negoci assegurador, aquesta es basa en el valor en ús. S'han calculat els fluxos de caixa esperats en els vinents 5 exercicis de les carteres de vida, assumint una taxa de creixement posterior del 2%, tendent a recollir els efectes de la inflació. Aquests fluxos esperats s'han descomptat a una taxa del 9,05% (9,77% en l'exercici anterior). Així mateix, i a aquests efectes, el Grup CaixaBank duu a terme, amb caràcter semestral, un exercici d'actualització dels fluxos d'efectiu projectats amb la finalitat d'incorporar les possibles desviacions al model d'estimació del valor recuperable. En el treball efectuat a 31 de desembre de 2015, s'ha constatat que les projeccions utilitzades en el test de deteriorament anterior no difereixen substancialment de la realitat, i que les desviacions que s'han produït no haurien afectat les conclusions de l'anàlisi anterior.

El Grup CaixaBank duu a terme una anàlisi de sensibilitat sobre les variables més significatives. En aquest sentit, de manera complementària a l'escenari central, s'han calculat variacions possibles en les principals hipòtesis clau del model, taxa de descompte: -0,5%, +0,5%, taxa de creixement: -0,5%, +0,5%, per tal de confirmar que l'import recuperable continua excedint l'import a recuperar. Després de l'anàlisi de sensibilitat efectuada, incloent-hi hipòtesis adverses, no s'ha posat de manifest la necessitat de fer dotacions en l'exercici 2015 als fons de comerç adscrits a la UGE de negoci assegurador. També s'ha comprovat que el valor obtingut de l'UGE en un escenari advers continua sent substancialment superior al valor dels fons propis operatius.

A més, no hi ha cap canvi raonablement possible en les hipòtesis o projeccions que pugui suposar el registre de dotacions al deteriorament del valor dels fons de comerç i altres actius intangibles assignats a aquesta UGE al tancament de l'exercici 2015.

21. Resta d'actius i passius

La composició del saldo d'aquests capítols dels balanços de situació és la següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Existències	1.135.337	1.197.035
Dividends renda variable meritats no cobrats	150.821	78.121
Altres periodificadores	627.527	791.367
<i>de les quals: Despeses pagades no meritades</i>	364.639	315.233
<i>de les quals: Derrama del Fons de Garantia de Dipòsits a liquidar en els pròxims 6 anys</i>	209.169	224.577
Altres actius	303.472	368.546
<i>dels quals: Operacions en camí</i>	220.375	264.275
Total resta d'actius	2.217.157	2.435.069
Altres periodificadores	1.070.098	626.424
<i>de les quals: Despeses generals meritades no pagades</i>	191.801	161.187
Altres passius	429.540	1.213.057
<i>dels quals: Operacions en camí</i>	270.979	1.053.193
<i>dels quals: Comptes transitoris per vendes d'immobles</i>	72.339	28.519
Total resta de passius	1.499.638	1.839.481

Es registra en «Altres actius» el valor raonable dels contractes d'assegurança associats a compromisos de prestació definida assegurats mitjançant pòlisses contractades amb entitats que no tenen la condició de part vinculant i compleixen les condicions requerides per ser actius del pla una vegada deduït del valor actual de les obligacions. Si el valor de les obligacions és superior, el seu registre constaria en el capítol de «Provisions – Fons per a pensions i obligacions similars» (vegeu Nota 24).

Les existències que, bàsicament, corresponen a terrenys i immobles en curs de construcció es valoren per l'import menor entre el seu cost, incloent-hi les despeses de finançament, i el seu valor de realització, entès com el preu estimat de venda net dels costos estimats de producció i comercialització.

A continuació es facilita el moviment del capítol «Existències» dels exercicis 2015 i 2014:

Moviment d'existències

(Milers d'euros)

	2015		2014	
	Actius procedents de regularitzacions creditícies	Altres actius	Actius procedents de regularitzacions creditícies	Altres actius
Cost brut existències				
Saldo a l'inici de l'exercici	2.277.549	308.177	2.152.938	477.568
Més:				
Alta per combinació de negocis (Nota 7)	234.637			
Adquisicions	202.903	41.004	551.404	69.558
Traspassos i altres	83.992			
Menys:				
Cost de vendes (1)	(167.381)	(7.045)	(58.858)	(6.376)
Traspassos i altres		(244.495)	(367.935)	(232.573)
Subtotal	2.631.700	97.641	2.277.549	308.177
Fons de deteriorament existències				
Saldo a l'inici de l'exercici	(1.231.360)	(157.331)	(978.215)	(197.135)
Més:				
Alta per combinació de negocis (Nota 7)	(194.512)			
Dotacions (Nota 38)	(66.831)	(4.219)	226	(23.468)
Traspassos i altres	(123.655)	99.301	(267.927)	63.272
Menys:				
Utilitzacions	84.603		14.556	
Subtotal	(1.531.755)	(62.249)	(1.231.360)	(157.331)
Saldo al tancament de l'exercici	1.099.945	35.392	1.046.189	150.846

(1) Inclou els costos imputables a les vendes de béns i a la prestació de serveis no financers.

Els «Traspassos i altres» de l'exercici 2015 i 2014 es corresponen bàsicament a reclassificacions des d'aquest epígraf als epígrafs d'«Actius no corrents en venda» i «Inversions immobiliàries» (vegeu Notes 16 i 19).

Els actius adjudicats són taxats de manera periòdica i d'acord amb l'Ordre ECO/805/003 o taxacions estadístiques, i es registren pel menor import entre el seu valor raonable menys els costos de venda i el seu valor en llibres (vegeu Nota 2.19). Posteriorment, se sol·licita a un expert independent una valoració de contrast, que consisteix en una valoració global de la cartera d'actius immobiliaris a 31 de desembre de 2015, que es fa aplicant determinats ajustos sobre els valors de taxació. La metodologia d'aquesta valoració de contrast és la següent:

- Anàlisi de les vendes d'immobles efectuades durant l'exercici, comparant els preus obtinguts en les vendes amb els valors de les taxacions.
- Valoració individualitzada d'una selecció representativa de la cartera, amb la metodologia següent:
  - Mètode comparatiu de mercat: es compara l'immoble seleccionat amb altres de característiques similars per als quals hi hagi una operació de venda o oferta recent en el mercat, ajustant, en cas que calgui, en funció de la situació, superfície, qualificació urbanística o qualsevol altre factor que pugui implicar diferències en la valoració.

- Mètode residual dinàmic: aplicable principalment a sòls o a aquelles propietats en què la comparació amb el mercat no és directament aplicable.
- Mètode de la rendibilitat: el valor de l'actiu s'estableix en funció dels beneficis futurs, descomptats a una taxa de descompte adequada.

De les anàlisis efectuades, es conclou que el valor de mercat dels actius no difereix significativament dels seus valors comptables.

A continuació es facilita la informació sobre les societats o agències que han fet tasacions durant l'exercici 2015:

Percentatge (%)

	31-12-2015	31-12-2014
Ibertasa, Sociedad de Tasación, SA	8%	5%
Krata, SA	5%	9%
Sociedad de Tasación, SA	11%	15%
Tasaciones Inmobiliarias, SA	25%	21%
Tecnitasa	12%	16%
Valoraciones Mediterraneo, SA	7%	3%
Valoraciones y Tasaciones Hipotecarias, SA	5%	12%
Valtecnic, SA	13%	19%
Gesvalt, SA	12%	
Altres	2%	1%
Total	100%	100%

22. Passius financers a cost amortitzat

La composició del saldo d'aquest capítol dels balanços de situació, tenint en compte la naturalesa de l'instrument financer que origina el passiu, és la següent:

(Milers d'euros)		
	2015	2014
Dipòsits de bancs centrals	23.753.214	12.156.872
Dipòsits d'entitats de crèdit	10.509.238	13.762.059
Dipòsits de la clientela	184.031.637	180.200.450
Dèbits representats per valors negociables	28.069.587	32.920.219
Passius subordinats	4.345.199	4.396.075
Altres passius financers	2.789.945	4.102.981
Total	253.498.820	247.538.656

A continuació es facilita un detall dels principals ajustos per valoració inclosos a cadascun dels diferents tipus de passius d'aquest capítol:

31-12-2015

(Milers d'euros)	Ajustos per valoració					Saldo en balanç
	Saldo brut	Interessos meritats	Microcobertures	Costos transacció	Primes i descomptes	
Dipòsits de bancs centrals	23.733.615	19.599				23.753.214
Dipòsits d'entitats de crèdit	10.486.901	16.183	6.161	0	(7)	10.509.238
Dipòsits de la clientela (1)	184.495.384	396.518	0	(24.906)	(835.359)	184.031.637
Dèbits representats per valors negociables	27.599.632	593.252	2.206	(19.696)	(105.807)	28.069.587
Passius subordinats	4.407.589	5.718	0	(2.952)	(65.156)	4.345.199
Altres passius financers	2.789.945					2.789.945
Total	253.513.066	1.031.270	8.367	(47.554)	(1.006.329)	253.498.820

31-12-2014

(Milers d'euros)	Ajustos per valoració					Saldo en balanç
	Saldo brut	Interessos meritats	Microcobertures	Costos transacció	Primes i descomptes	
Dipòsits de bancs centrals	12.152.618	4.254				12.156.872
Dipòsits d'entitats de crèdit	13.724.939	30.611	6.516	0	(7)	13.762.059
Dipòsits de la clientela (1)	180.554.149	692.227	0	(28.633)	(1.017.293)	180.200.450
Dèbits representats per valors negociables	32.376.605	689.352	2.491	(31.796)	(116.433)	32.920.219
Passius subordinats	4.469.173	5.964	0	(3.237)	(75.825)	4.396.075
Altres passius financers	4.102.981					4.102.981
Total	247.380.465	1.422.408	9.007	(63.666)	(1.209.558)	247.538.656

(1) La columna «Primes i descomptes» inclou els ajustos a valor raonable efectuats als dipòsits a la clientela aportats per Banca Cívica i Banc de València a la data d'integració, principalment per les cèdules singulars.

22.1. Dipòsits d'entitats de crèdit

La composició dels saldos d'aquest epígraf dels balanços de situació, sense considerar els ajustos per valoració i tenint en compte la naturalesa de les operacions, s'indica a continuació:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
A la vista	2.054.115	2.520.596
Comptes mutus	5	29
Altres comptes	2.054.110	2.520.567
A termini o amb preavís	8.432.786	11.204.343
Comptes a termini	5.454.875	6.232.348
<i>Dels quals: cèdules hipotecàries nominatives (Nota 22.3)</i>	<i>220.000</i>	<i>220.000</i>
Passius financers híbrids	2.280	2.800
Cessió temporal d'actius	2.975.631	4.969.195
Total	10.486.901	13.724.939

22.2. Dipòsits de la clientela

La composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços de situació, sense considerar els ajustos per valoració i tenint en compte el sector i la naturalesa de les operacions, s'indica a continuació:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Per naturalesa	184.495.384	180.554.149
Comptes corrents i altres comptes a la vista	73.470.470	55.221.572
Comptes d'estalvi	43.370.629	38.361.499
Dipòsits a termini	63.340.734	72.390.999
<i>dels quals: cèdules hipotecàries nominatives (Nota 22.3)</i>	<i>6.013.255</i>	<i>8.546.092</i>
Passius financers híbrids	3.214.655	8.922.996
Cessions temporals (*)	1.098.896	5.657.083
Per sectors	184.495.384	180.554.149
Administracions públiques	12.698.912	10.306.868
Sector privat (*)	171.796.472	170.247.281

(*) Inclou cessions temporals d'actius en operacions de mercat monetari mitjançant entitats de contrapartida, de 58 i 1.898 milions d'euros a 31 de desembre de 2015 i a 31 de desembre de 2014, respectivament.

22.3. Dèbits representats per valors negociables

La composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços de situació, sense considerar els ajustos per valoració, és la següent:

(Milers d'euros)	Import pendent d'amortització	
	31-12-2015	31-12-2014
Cèdules hipotecàries	21.266.734	23.141.373
Cèdules territorials	50.000	50.000
Bons simples	2.602.854	6.606.218
Bons de titulització	2.749.260	1.532.306
Híbrids	893.600	819.750
<i>Notes estructurades</i>	349.300	255.450
<i>Bons bescanviables en accions de Repsol, SA</i>	544.300	564.300
Pagarés	37.184	226.958
Total	27.599.632	32.376.605

Cèdules hipotecàries

El detall de les emissions de cèdules hipotecàries és el següent:

Cèdules hipotecàries

(1/2)

Data	Import nominal inicial en divisa	Tipus d'interès nominal	Data amortització	Import pendent d'amortització	
				31-12-2015	31-12-2014
31-10-2003	750.000	4,75%	31-10-2018	750.000	750.000
04-02-2004	250.000	4,75%	31-10-2018	250.000	250.000
17-02-2005	2.500.000	3,88%	17-02-2025	2.500.000	2.500.000
30-09-2005	300.000	Lib 1A + 0,02	30-09-2015		385.159
05-10-2005	2.500.000	3,25%	05-10-2015		2.500.000
09-01-2006	1.000.000	E3M + 0,075	09-01-2018	1.000.000	1.000.000
18-01-2006	2.500.000	3,63%	18-01-2021	2.500.000	2.500.000
20-06-2006 (1)	1.000.000	E3M + 0,1	30-06-2016	10.646	10.646
16-06-2006	150.000	E3M + 0,06	16-06-2016	150.000	150.000
28-06-2006	2.000.000	4,25%	26-01-2017	2.000.000	2.000.000
28-06-2006	1.000.000	4,50%	26-01-2022	1.000.000	1.000.000
17-10-2006 (1)	1.000.000	E3M + 0,1	30-09-2016	7.982	7.982
01-11-2006	255.000	Lib 3M	02-02-2037	234.225	210.032
28-11-2006	250.000	E3M + 0,06	28-11-2016	250.000	250.000
07-02-2007 (1)	1.000.000	E3M	30-03-2017	6.380	6.380
30-03-2007	227.500	E3M + 0,045	20-03-2017	227.500	227.500
12-06-2007 (1)	1.500.000	E3M + 0,1	30-09-2017	13.462	13.462
04-06-2007	2.500.000	4,63%	04-06-2019	2.500.000	2.500.000
13-07-2007	25.000	E3M + 0,045	20-03-2017	25.000	25.000
13-06-2008	100.000	5,43%	13-06-2038	100.000	100.000
14-05-2009	175.000	E3M + 1,00	14-05-2021	175.000	175.000
27-04-2009 (2)	1.000.000	E1A+0,15%	27-03-2016	1.000.000	
27-04-2009 (2)	1.000.000	E1A+0,20%	27-06-2019	1.000.000	
27-04-2009 (2)	390.000	E1A+0,25%	27-09-2022	390.000	

Cèdules hipotecàries

(2/2)

(Milers d'euros)

Data	Import nominal inicial en divisa	Tipus d'interès nominal	Data amortització	Import pendent d'amortització	
				31-12-2015	31-12-2014
31-03-2010	1.000.000	3,50%	31-03-2016	1.000.000	1.000.000
07-05-2010	100.000	E3M + 0,95	07-05-2019	100.000	100.000
02-07-2010	300.000	E3M + 1,75	02-07-2018	300.000	300.000
18-08-2010	42.000	3,50%	30-04-2015		42.000
15-10-2010	25.000	3,74%	15-10-2015		25.000
22-02-2011	2.200.000	5,00%	22-02-2016	2.200.000	2.200.000
18-03-2011	74.000	4,98%	02-02-2015		74.000
18-03-2011	1.250.000	4,75%	18-03-2015		1.250.000
27-04-2011	1.250.000	5,13%	27-04-2016	1.250.000	1.250.000
02-08-2011	150.000	E3M + 3,85	02-08-2027	150.000	150.000
14-11-2011	250.000	4,25%	26-01-2017	250.000	250.000
16-02-2012	1.000.000	4,00%	16-02-2017	1.000.000	1.000.000
07-06-2012	2.000.000	E6M + 3,85	07-06-2022	2.000.000	2.000.000
07-06-2012	4.000.000	E6M + 3,80	07-06-2023	1.000.000	1.000.000
07-06-2012	3.500.000	E6M + 3,80	07-06-2024	2.900.000	2.900.000
07-06-2012	1.000.000	E6M + 3,75	07-06-2025	1.000.000	1.000.000
19-06-2012	4.250.000	E6M + 3,75	19-06-2026	3.000.000	3.000.000
03-07-2012	1.000.000	E6M + 4,00	03-07-2027	1.000.000	1.000.000
17-07-2012	750.000	E6M + 4,25	17-07-2027	750.000	750.000
17-07-2012	3.000.000	E6M + 4,25	17-07-2028	2.800.000	2.800.000
26-07-2012	500.000	E6M + 4,70	26-07-2020	175.000	175.000
22-09-2009	150.000	E3M + 1,50	22-09-2017	150.000	150.000
22-03-2013	2.000.000	3,00%	22-03-2018	1.000.000	1.000.000
21-03-2014	1.000.000	2,63%	21-03-2024	1.000.000	1.000.000
10-07-2014 (2)	1.000.000	E1A+0,82%	10-07-2024	1.000.000	
30-07-2014	300.000	E3M + 0,50	30-07-2017	300.000	300.000
27-03-2015	1.000.000	0,63%	27-03-2025	1.000.000	
12-11-2015	1.000.000	0,63%	12-11-2020	1.000.000	
Cèdules hipotecàries				42.415.195	41.277.161
Valors propis comprats				(21.148.461)	(18.135.788)
<i>Autocartera</i>				(20.903.461)	(17.823.587)
<i>Adquirits per empreses del Grup</i>				(245.000)	(312.201)
Total				21.266.734	23.141.373

(1) Emissions col·locades en el mercat detallista. Les altres han estat col·locades en el mercat institucional.

(2) Procedents de la fusió amb Barclays Bank.

D'acord amb les disposicions vigents, CaixaBank afecta expressament les hipoteques que constin inscrites a favor seu en garantia del capital i dels interessos de les emissions de cèdules hipotecàries.

CaixaBank té emeses i pendents d'amortització cèdules hipotecàries nominatives que, segons la contrapartida, apareixen registrades en els epígrafs «Dipòsits d'entitats de crèdit» o «Dipòsits de la clientela» dels balanços de situació (vegeu les Notes 22.1 i 22.2).

A continuació es detalla el càlcul del grau de col·lateralització i sobrecol·lateralització a 31 de desembre de 2015 i 2014 de les cèdules hipotecàries emeses:

Grau de col·lateralització i sobrecol·lateralització

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014	
Cèdules hipotecàries no nominatives	42.415.195	41.277.161	
Cèdules hipotecàries nominatives registrades en dipòsits de la clientela	6.013.255	8.546.092	
Cèdules hipotecàries nominatives registrades en entitats de crèdit	220.000	220.000	
Cèdules hipotecàries emeses	(A) 48.648.450	50.043.253	
Cartera total de préstecs i crèdits hipotecaris pendents d'amortització(*)	134.168.382	130.637.686	
Participacions hipotecàries emeses	(7.346.393)	(484.701)	
Certificats de transmissió hipotecària emesos	(4.949.862)	(4.220.761)	
Baixa de cartera per venda elevada a públic el gener 2015		(160.301)	
Bons hipotecaris emesos			
Cartera de Préstecs i Crèdits col·lateral per a Cèdules hipotecàries	(B) 121.872.127	125.771.923	
Col·lateralització:	(B)/(A)	251%	251%
Sobrecol·lateralització:	[(B)/(A)]-1	151%	151%

(*) Inclou cartera de balanç i fora de balanç.

La informació requerida per la Llei del mercat hipotecari està desglossada en els comptes anuals de CaixaBank, SA corresponents a l'exercici 2015.

Cèdules territorials

El detall de les emissions de cèdules territorials és el següent:

Cèdules territorials

(Milers d'euros)

Data	Import nominal inicial en divisa	Tipus d'interès nominal	Data amortització	Import pendent d'amortització	
				31-12-2015	31-12-2014
20-10-2011	2.500.000 €	4,250%	19-06-2015	0	2.500.000
27-01-2012	250.000 €	6,000%	27-01-2016	250.000	250.000
01-02-2012	250.000 €	6,500%	01-02-2017	250.000	250.000
26-04-2012	200.000 €	4,750%	26-04-2015	0	200.000
24-05-2012	500.000 €	4,900%	24-05-2018	500.000	500.000
24-05-2012	500.000 €	5,200%	24-05-2019	500.000	500.000
07-06-2013	1.300.000 €	3,000%	07-06-2018	1.300.000	1.300.000
26-03-2014	1.500.000 €	E6M + 0,95	26-03-2020	1.500.000	1.500.000
19-06-2015	1.500.000 €	E6M + 0,20	19-06-2019	1.500.000	0
19-06-2015	1.500.000 €	E6M+0,25	19-06-2021	1.500.000	0
Cèdules territorials				7.300.000	7.000.000
Valors propis comprats				(7.250.000)	(6.950.000)
Autocartera				E6M + 0,95	(6.912.200)
Adquirits per empreses del Grup				(37.800)	(37.800)
Total				50.000	50.000

Les cèdules territorials s'emeten amb la garantia de la cartera de préstecs i crèdits concedits a l'Estat, les comunitats autònomes i els ens locals, així com als organismes autònoms i a les entitats públiques empresarials que en depenen, i a altres entitats d'aquesta naturalesa de l'Espai Econòmic Europeu.

Bons simples

El detall de les emissions de bons simples és el següent:

Bons Simples

(1 / 2)

(Milers d'euros)

Data	Import nominal inicial en divisa	Tipus d'interès nominal	Data amortització	Amortització anticipada	Import pendent d'amortització	
					31-12-2015	31-12-2014
24-01-2007	40.157 €	0,212%	24-01-2022		40.027	40.027
15-06-2007	30.000 €	2,500%	17-06-2019		30.000	30.000
22-11-2007	100.000 €	E12M + 0,25	22-11-2027		100.000	100.000
12-02-2010	264.000 €		12-02-2015			264.000
24-03-2010	350.000 €		24-03-2015			350.000
25-02-2010	350.000 €		25-02-2015			350.000
30-03-2010	25.000 €		30-03-2015			25.000
31-03-2010	200.000 €		31-03-2015			200.000
16-06-2010	400.000 €		30-04-2015			400.000
31-03-2011	10.000 €	5,362%	31-03-2016		10.000	10.000
20-01-2012	3.000.000 €		20-01-2015			3.000.000
22-01-2013	1.000.000 €	3,250%	22-01-2016		1.000.000	1.000.000
30-01-2013	300.000 €	3,964%	30-01-2018		300.000	300.000
11-04-2013	250.000 €	4,358%	31-10-2019		250.000	250.000
14-05-2013	1.000.000 €	3,125%	14-05-2018		1.000.000	1.000.000
18-10-2013	1.000.000 €	2,500%	18-04-2017		1.000.000	1.000.000
10-03-2014 (1)	3.350 €	VidaCaixa té un	10-03-2016		838	2.513
10-04-2014 (1)	5.650 €	VidaCaixa té un	10-04-2016		1.413	4.238
10-04-2014 (1)	3.175 €	4,400%	10-04-2018		2.049	2.808
10-04-2014 (1)	5.525 €	E6M + 3,50	10-04-2018		3.453	4.834
12-05-2014 (1)	7.975 €	E6M + 2,30	10-05-2016		1.880	5.981
12-05-2014 (1)	7.875 €	E6M + 3,50	10-05-2018		4.687	6.891
10-06-2014 (1)	4.200 €	2,310%	10-06-2016		1.068	3.168
10-06-2014 (1)	9.575 €	E6M + 1,85	10-06-2016		2.394	7.181
10-06-2014 (1)	3.375 €	E6M + 2,10	10-06-2016		844	2.531
10-06-2014 (1)	3.325 €	3,630%	10-06-2018		2.134	2.935
10-06-2014 (1)	4.400 €	E6M + 3,00	10-06-2018		2.750	3.850
10-06-2014 (1)	6.825 €	E6M + 2,75	10-06-2018		4.266	5.972
10-07-2014 (1)	3.875 €	2,470%	10-07-2016		1.961	3.875
10-07-2014 (1)	11.175 €	E6M + 1,85	10-07-2016		5.588	11.175
10-07-2014 (1)	3.400 €	3,609%	10-07-2018		2.595	3.400
10-07-2014 (1)	10.025 €	E6M + 2,75	10-07-2018		7.519	10.025
10-07-2014 (1)	4.525 €	E6M + 3,25	10-07-2023		4.022	4.525
10-08-2014 (1)	4.900 €	2,497%	10-08-2016		2.480	4.900
10-08-2014 (1)	14.425 €	E6M + 1,85	10-08-2016		6.746	14.425
10-08-2014 (1)	3.450 €	3,644%	10-08-2018		2.634	3.450
10-08-2014 (1)	7.725 €	E6M + 2,75	10-08-2018		5.794	7.725
10-08-2014 (1)	4.450 €	E6M + 2,75	10-08-2020		3.683	4.450
10-09-2014 (1)	3.275 €	2,531%	10-09-2016		1.658	3.275
10-09-2014 (1)	12.075 €	E6M + 1,85	10-09-2016		3.681	12.075
10-09-2014 (1)	6.275 €	E6M + 2,75	10-09-2018		4.706	6.275
10-09-2014 (1)	5.000 €	E6M + 2,75	10-09-2020		4.167	5.000
10-10-2014 (1)	3.775 €	2,266%	10-10-2016		1.909	3.775
10-10-2014 (1)	5.375 €	E6M + 1,85	10-10-2016		2.688	5.375
10-10-2014 (1)	7.400 €	E6M + 1,55	10-10-2016		3.700	7.400
10-10-2014 (1)	4.825 €	E6M + 2,75	10-10-2018		3.619	4.825

Bons Simples

(2/2)

(Milers d'euros)

Data		Import nominal inicial en divisa	Tipus d'interès nominal	Data amortització	Amortització anticipada	Import pendent d'amortització	
						31-12-2015	31-12-2014
10-10-2014	(1)	11.850 €	E6M + 2,35	10-10-2020		6.542	11.850
10-10-2014	(1)	5.675 €	E6M + 2,75	10-10-2020		1.604	5.675
10-11-2014	(1)	4.225 €	2,287%	10-11-2016		2.137	4.225
10-11-2014	(1)	3.650 €	2,257%	10-11-2016		1.845	3.650
10-11-2014	(1)	3.775 €	2,239%	10-11-2016		1.909	3.775
10-11-2014	(1)	15.700 €	E6M + 1,55	10-11-2016		7.850	15.700
10-11-2014	(1)	7.950 €	E6M + 2,35	10-11-2018		5.353	7.950
10-12-2014	(1)	11.650 €	E6M + 1,55	10-12-2016		5.825	11.650
10-12-2014	(1)	4.875 €	2,127%	10-12-2016		2.463	4.875
10-12-2014	(1)	7.550 €	E6M + 2,35	10-12-2018		5.663	7.550
10-12-2014	(1)	3.300 €	3,191%	10-12-2018		2.514	3.300
Total emès						3.870.654	8.568.079
Valors propis comprats						(1.267.800)	(1.961.861)
<i>Autocartera</i>						(1.195.100)	(1.889.161)
<i>Adquirits per empreses del Grup</i>						(72.700)	(72.700)
Total						2.602.854	6.606.218

(1) Emissions ICO per un import total de 140 milions d'euros.

Bons de titulització

A continuació es detallen els bons emesos pels fons de titulització d'actius col·locats a tercers i pendents d'amortització a 31 de desembre de 2015 i 2014, respectivament:

Bons de titulització

(Milers d'euros)

	Import pendent d'amortització	
	31-12-2015	31-12-2014
FonCaixa FTGENCAT 3, FTA	59.808	76.664
FonCaixa FTGENCAT 4, FTA	106.377	129.494
FonCaixa FTGENCAT 5, FTA	293.256	344.299
FonCaixa FTGENCAT 6, FTA	215.120	251.665
Procedents de CaixaBank	674.561	802.122
Valencia Hipotecaria 1, FTA	78.629	94.856
Valencia Hipotecaria 2, FTA	217.292	275.290
Valencia Hipotecaria 3, FTA	220.893	322.713
Pyme Valencia 1, FTA	6.776	37.325
Procedents del Banc de València	523.590	730.184
AyT Hipotecario Mixto II, FTA	24.340	
AyT FTPYMES II, FTA (sèrie F2) - A3	4.973	
TDA 22 Mixto, FTH	12.620	
AyT Hipotecario Mixto IV FTA	26.647	
AyT Hipotecario Mixto V FTA	13.090	
Procedents de Banca Cívica (*)	81.670	0
AyT Génova Hipotecario II, FTH	101.723	
AyT Génova Hipotecario III, FTH	123.921	
AyT Génova Hipotecario IV, FTH	170.071	
AyT Génova Hipotecario VI, FTH	88.138	
AyT Génova Hipotecario VII, FTH	332.370	
AyT Génova Hipotecario VIII, FTH	354.088	
AyT Génova Hipotecario IX, FTH	299.128	
Procedents de Barclays Bank	1.469.439	0
Total	2.749.260	1.532.306

(*) Reclassificats el 2015. El 2014 estaven classificats en l'epígraf «Dipòsits de la clientela - Dipòsits a termini».

Aquestes emissions s'amortitzen periòdicament en funció de l'amortització dels actius subjacents.

Notes estructurades

El detall de les emissions de notes estructurades és el següent:

Notes estructurades

(Milers d'euros)

Data d'emissió	Import nominal inicial en divisa	€	Data amortització	Import pendent d'amortització	
				31-12-2015	31-12-2014
19-04-2012	13.050	€	20-04-2015		13.050
25-03-2013	7.600	€	24-03-2016	7.600	7.600
23-04-2013	800	€	22-04-2016	800	800
29-05-2013	4.600	€	27-05-2016	4.600	4.600
22-10-2013	32.000	€	24-10-2016	32.000	32.000
17-12-2013	21.600	€	18-12-2017	21.600	21.600
11-02-2014	53.500	€	13-08-2018	53.500	53.500
13-06-2014	28.300	€	13-06-2019	28.300	28.300
13-06-2014	38.000	€	13-06-2016	38.000	38.000
07-08-2014	13.500	€	07-08-2019	13.500	13.500
07-08-2014	9.600	€	08-08-2016	9.600	9.600
07-08-2014	9.400	€	07-08-2017	9.400	9.400
15-10-2014	6.200	€	15-10-2019	6.200	6.200
15-10-2014	9.700	€	17-10-2016	9.700	9.700
05-12-2014	8.000	€	05-12-2019	8.000	8.000
05-12-2014	14.000	€	05-12-2016	14.000	14.000
16-02-2015	9.000	€	17-02-2020	9.000	
16-02-2015	9.000	€	16-02-2017	3.700	
01-04-2015	22.000	€	01-04-2020	22.000	
19-05-2015	12.000	€	19-05-2020	36.700	
19-06-2015	12.000	€	19-06-2020	15.200	
31-07-2015	10.000	€	31-07-2020	9.900	
23-10-2015	50.000	€	23-10-2018	55.100	
Notes estructurades				408.400	269.850
Valors propis comprats				(59.100)	(14.400)
Total				349.300	255.450

Bons bescanviables en accions de Repsol, SA

El novembre de 2013, CaixaBank va fer entre inversors institucionals i qualificats l'emissió de bons bescanviables en accions ordinàries de Repsol, per un import nominal total de 594,3 milions d'euros i amb venciment màxim el 22 de novembre de 2016.

Per a l'amortització de l'emissió, CaixaBank podrà optar per la devolució en efectiu del nominal, o bé lliurar als titulars dels bons les accions de Repsol que resultin de dividir el valor nominal dels bons entre un preu que estarà entre el mínim i el màxim de canvi, depenent del valor de mercat de les accions de Repsol. El preu mínim de bescanvi dels bons per cada acció de Repsol va quedar fixat en 18,25 euros i el preu màxim, en 22,8125 euros.

En aquest sentit, aquesta emissió inclou una combinació de derivats implícits per assegurar un preu de bescanvi màxim i mínim que, d'acord amb el que estableix el paràgraf 11 de la NIC 39, s'ha de separar del contracte principal. Per tant, l'emissió té la consideració comptable d'instrument financer híbrid i es va segregar per comptabilitzar separatament la combinació de derivats implícits i el passiu financer. Els costos

directament atribuïbles a l'emissió s'imputen al compte de pèrdues i guanys segons el mètode de l'interès efectiu, d'acord amb la normativa aplicable.

La valoració de la combinació de derivats implícita en l'emissió s'estima utilitzant tècniques de valoració apropiades a les seves característiques i maximitzant l'ús de dades d'entrada observables rellevants. Dins el rang de valors obtinguts, l'Entitat considera com a més representatiu el coincident amb la diferència entre el valor raonable de l'instrument contracte híbrid i el valor raonable del contracte principal.

En data 28 de gener de 2016, el Consell d'Administració de CaixaBank ha acordat l'amortització total anticipada de l'emissió de bons el pròxim 10 de març de 2016, mitjançant el lliurament d'accions de Repsol representatives d'un 2,07% del capital social d'aquesta societat.

Durant els exercicis 2015 i 2014, en relació amb aquesta cobertura, s'han efectuat càrrecs en l'epígraf d'Ajustos per valoració per cobertures de fluxos d'efectiu del patrimoni net per un import de 118,9 i 19,1 milions d'euros, respectivament.

Pagarés

A continuació es detalla, per terminis de venciment residual, l'import pendent d'amortització, a 31 de desembre de 2015 i 2014, dels pagarés emesos en euros:

Pagarés

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Fins a 3 mesos		214.893
Entre 3 i 6 mesos		999
Entre 6 mesos i 1 any	37.184	11.066
Total	37.184	226.958

22.4. Passius subordinats

La composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços de situació, sense considerar els ajustos per valoració, és la següent:

Distribució d'emissions

(Milers d'euros)

	Import pendent d'amortització	
	31-12-2015	31-12-2014
Participacions preferents	30.871	32.246
Deute subordinat	4.376.718	4.436.927
Total	4.407.589	4.469.173

El detall de les emissions de participacions preferents vives a 31 de desembre de 2015 és el següent:

Participacions preferents

(Milers d'euros)

Data d'emissió	Venciment	Import nominal	Tipus d'interès nominal	Tipus d'interès vigent	Import pendent de amortització	
					31-12-2015	31-12-2014
Juny 2007	Perpetu	20.000	E6M+1,750%	1,710%	20.000	20.000
Desembre 2007	Perpetu	30.000	E6M+3,000%	2,960%	30.000	30.000
Desembre 2009	Perpetu	2.876	Fix			2.876
Febrer 2011	Perpetu	2.099	E6M + 6,74	6,725%	2.099	2.099
Emeses per CaixaBank					52.099	54.975
Desembre 2006	Perpetu	20.000	E3M+1,400%	1,332%	20.000	20.000
Emeses per altres empreses					20.000	20.000
Total emès					72.099	74.975
Valors propis comprats					(41.228)	(42.729)
Total					30.871	32.246

El detall de les emissions de deute subordinat és el següent:

Deute subordinat

(Milers d'euros)

Data d'emissió	Venciment	Import nominal	Tipus d'interès nominal	Tipus d'interès vigent	Import pendent d'amortització	
					31-12-2015	31-12-2014
01-12-1990	PERPETU	18.030	--		18.030	18.030
29-06-1994	29-06-2093	15.025	--		15.025	15.025
04-11-2005	04-11-2015	53.700	E3M+0,340%	0,27%		53.700
28-11-2005	28-11-2015	3.500	E6M+0,300%	0,41%		3.500
01-12-2005	PERPETU	148.900	E3M+1,100%	0,98%	148.900	148.900
16-06-2006	16-06-2016	85.300	E3M+0,890%	0,76%	85.300	85.300
21-09-2006	21-09-2016	100.000	E3M + 0,980%	0,85%	100.000	100.000
08-11-2006	08-11-2016	60.000	E3M+0,457%	0,37%	60.000	60.000
30-12-2009 (2)	30-12-2019	8.500	E6M+5,500%			8.500
09-02-2012 (1)	09-02-2022	2.072.363	Fix	4,00%	2.072.363	2.072.363
09-02-2012 (1)	09-02-2022	1.301.502	Fix	5,00%	1.301.502	1.301.502
14-11-2013	14-11-2023	750.000	Fix	5,00%	750.000	750.000
Deute subordinat					4.551.120	4.616.820
Valors propis comprats					(174.402)	(179.893)
Total					4.376.718	4.436.927

(1) Emissions efectuades per atendre la recompra i posterior cancel·lació de participacions preferents.

(2) Amortització anticipada 30-06-2015.

22.5. Altres passius financers

La composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços de situació és la següent:

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Obligacions per pagar	1.656.463	2.426.138
Fiances rebudes	42.149	584.232
Cambres de compensació	43.059	50.653
Comptes de recaptació	549.755	469.255
Comptes especials	367.730	395.778
Altres conceptes	130.789	176.925
Total	2.789.945	4.102.981

Les obligacions que cal pagar inclouen, a 31 de desembre de 2015 i 2014, 512 i 738 milions d'euros corresponents a les aportacions i derrames pendents de pagament al Fons de Garantia de Dipòsits (vegeu Nota 1).

23. Passius per contractes d'assegurances

A 31 de desembre de 2015 i 2014, el desglossament del saldo del capítol «Passius per contractes d'assegurances» dels balanços de situació consolidats és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Primes no consumides i riscos en curs	175.976	118.450
Provisions matemàtiques	39.871.076	39.753.856
Prestacions	461.680	504.002
Participació en beneficis i extorns	65.906	57.785
Total	40.574.638	40.434.093

El Grup efectua operacions d'assegurances i reassegurances de manera directa a través de VidaCaixa, SA de Seguros y Reaseguros.

La major part dels passius per contractes d'assegurança a 31 de desembre de 2015 i 2014 corresponen bàsicament a productes de vida estalvi, de rendibilitat garantida, que s'han valorat d'acord amb la normativa asseguradora vigent i les bases tècniques de cada modalitat.

En la Nota 2.23, Operacions d'assegurances, es descriuen les polítiques comptables aplicades als contractes d'assegurances, i s'indica que aquestes atenen el que preveu la NIIF 4 «Contractes d'assegurança».

En aquest sentit, i tal com preveu la NIIF 4, el Grup determina les provisions per contractes d'assegurances d'acord amb el que preveu l'ordenament comptable espanyol per a companyies d'assegurances, i en particular, segons el que estableix el Reglament d'ordenació i supervisió de les assegurances privades (ROSSP) i altres disposicions de desplegament, així com la resta de normativa que els sigui aplicable.

El Grup efectua anualment una *prova d'adequació de passius* amb l'objectiu d'identificar qualsevol dèficit de provisions i fer la corresponent dotació. En cas contrari, si el resultat de l'avaluació del test d'idoneïtat de passius posa de manifest una suficiència o un excés de provisió, el Grup, tal com estableix la NIIF 4, adopta un criteri de prudència.

La prova d'adequació de passius consisteix a avaluar els passius per contractes d'assegurances a partir de les estimacions més actuals dels fluxos d'efectiu futurs procedents dels seus contractes en relació amb els actius afectes a la seva cobertura. Per a això es descompten els fluxos futurs estimats derivats dels contractes d'assegurances i els derivats dels actius financers afectes a una corba de tipus d'interès d'actius d'alta qualitat creditícia. Per estimar els fluxos d'efectiu futurs derivats dels contractes d'assegurances es tenen en compte els rescats observats en la cartera d'acord amb la mitjana dels 3 últims anys.

Adicionalment, es fa una anàlisi de sensibilitat respecte a la corba de descompte utilitzada. Aquesta anàlisi de sensibilitat consisteix a introduir una caiguda del tipus d'interès de 100, 150 i 200 punts bàsics de la corba de descompte utilitzada, així com un increment de 80, 100 i 200 punts bàsics.

Com a conseqüència de l'anàlisi realitzada sobre la suficiència de passius, aquelles plusvàlues (minusvàlues) dels actius afectes a la cobertura dels contractes d'assegurances que figuren prèviament en el Patrimoni net del Grup es reclassifiquen a Provisions per contractes d'assegurances (comptabilitat en l'ombra o *shadow accounting*). A 31 de desembre de 2015, les plusvàlues (minusvàlues) reclassificades pugen a un import net de 2.041 milions d'euros.

A 31 de desembre de 2015 i 2014, el capítol «Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys» recull, exclusivament, les provisions matemàtiques corresponents als productes d'assegurances de vida quan el risc d'inversió és assumit pel prenedor, denominats *unit-links*. El capítol «Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys» recull les inversions lligades a aquesta operativa procedents de l'activitat amb VidaCaixa, SA de Seguros y Reaseguros, que no s'eliminen en el procés de consolidació.

24. Provisions

A continuació es detalla el moviment en els exercicis 2015 i 2014 i la naturalesa de les provisions registrades en aquest capítol dels balanços de situació:

2015

(Milers d'euros)

	Fons a 31-12-2014	Alta per combinacions de negoci (Nota 7)	Dotacions netes de disponibilitats amb càrrec a resultats	Altres dotacions (*)	(Guany)/Pèrdues actuarials (**)	Utilització de fons	Traspassos i altres	Fons a 31-12-2015
Fons per a pensions i obligacions similars	2.964.457	120.733	(31.722)	513.390	(119.822)	(760.270)	171.879	2.858.645
Plans postocupació de prestació definida	2.043.412	41.358		38.194	(119.822)	(120.599)	75.791	1.958.334
Altres retribucions a llarg termini de prestació definida	921.045	79.375	(31.722)	475.196		(639.671)	96.088	900.311
Provisions per a impostos i altres								
contingències legals	396.589	35.728	103.196	0	0	(25.662)	4.355	514.206
Provisions per a impostos (Nota 26)	293.766	6.224	48.972			(9.549)	5.052	344.465
Altres contingències legals	102.823	29.504	54.224			(16.113)	(697)	169.741
Riscos i compromisos contingents	563.597	93.765	(61.312)	0	0	0	(214.573)	381.477
Cobertura risc de país	1.361	1	5.917				(1)	7.278
Cobertura pèrdues	562.236	92.678	(66.365)	0	0	0	(214.350)	374.199
<i>Riscos contingents</i>	<i>531.973</i>	<i>92.678</i>	<i>(68.794)</i>				<i>(214.344)</i>	<i>341.513</i>
<i>Compromisos contingents</i>	<i>30.263</i>		<i>2.429</i>				<i>(6)</i>	<i>32.686</i>
Cobertura pèrdues		1.086	(864)				(222)	0
Altres provisions	445.864	45.890	412.153	0	0	(163.274)	102.779	843.412
Menyscapes per acords no formalitzats i altres riscos	329.341	45.881	434.700			(136.986)	102.282	775.218
Processos judicials en curs	70.188		(49.271)			(1.284)		19.633
Altres fons	46.335	9	26.724			(25.004)	497	48.561
Total fons	4.370.507	296.116	422.315	513.390	(119.822)	(949.206)	64.440	4.597.740
(*) Cost per interessos de fons de pensions (Nota 30)				41.009				
Despeses de personal (Nota 35)				471.169				
Altres				1.212				
Total «Altres dotacions»				513.390				

(**) Guany/Pèrdues actuàries (Nota 25.2).

2014

(Milers d'euros)

	Fons a 31-12-2013	Dotacions netes de disponibilitats amb càrrec a resultats	(Guany)/Pèrd Altres ues actuàries dotacions (*) (**)		Utilització de fons	Traspassos i altres	Fons a 31-12-2014
Fons per a pensions i obligacions similars	2.788.010	200.591	67.225	318.319	(605.360)	195.672	2.964.457
Plans postocupació de prestació definida	1.621.862		58.193	318.319	(114.879)	159.917	2.043.412
Altres retribucions a llarg termini de prestació definida	1.166.148	200.591	9.032		(490.481)	35.755	921.045
Provisions per a impostos i altres contingències legals	461.317	97.574	0	0	(156.458)	(5.844)	396.589
Provisions per a impostos (Nota 26)	230.425	108.769			(39.959)	(5.469)	293.766
Altres contingències legals	230.892	(11.195)			(116.499)	(375)	102.823
Riscos i compromisos contingents	528.990	34.265	0	0	0	342	563.597
Cobertura risc de país	1.356	244				(239)	1.361
Cobertura pèrdues identificades	527.633	34.022	0	0	0	581	562.236
<i>Riscos contingents</i>	<i>500.627</i>	<i>30.762</i>				<i>584</i>	<i>531.973</i>
<i>Compromisos contingents</i>	<i>27.006</i>	<i>3.260</i>				<i>(3)</i>	<i>30.263</i>
Cobertura pèrdues inherents	1	(1)					0
Altres provisions	542.944	52.444	0	0	(177.395)	27.871	445.864
Menyscapes per acords no formalitzats i altres riscos	406.587	40.369			(140.503)	22.888	329.341
Processos judicials en curs	109.577	(25.057)			(14.135)	(197)	70.188
Altres fons	26.780	37.132			(22.757)	5.180	46.335
Total fons	4.321.261	384.874	67.225	318.319	(939.213)	218.041	4.370.507
(*) Cost per interessos de fons de pensions (Nota 30)			63.870				
Despeses de personal (Nota 35)			3.355				
Total «Altres dotacions»			67.225				

(**) Guany/Pèrdues Actuàries (Nota 25).

24.1. Fons per a pensions i obligacions similars

Fons per a pensions i obligacions similars – Plans postocupació de prestació definida

El Grup CaixaBank manté compromisos amb determinats empleats o els seus drethavents per complementar les prestacions del sistema públic de Seguretat Social en matèria de jubilació, incapacitat permanent, viduitat i orfanat. Aquests compromisos corresponen, bàsicament, a la Societat dominant del Grup.

A 31 de desembre de 2015 i 2014, el detall del valor actual de les obligacions assumides pel Grup CaixaBank en matèria de retribucions postocupació, tenint en compte la manera com els compromisos estan coberts i el valor raonable dels actius destinats a cobrir-los, és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Valor actual de les obligacions	1.982.663	2.141.392
Compromisos causats	1.888.194	2.128.852
Compromisos no causats	92.537	10.734
Compromisos d'empreses del Grup	1.932	1.806
Menys		
Valor raonable dels actius del Pla	29.578	103.283
Altres actius	(5.249)	(5.303)
Provisions – Fons per a pensions	1.958.334	2.043.412

A continuació es presenta la conciliació dels saldos inicials i finals del valor actual del passiu (actiu) per retribucions postocupació en prestació definida:

2015

(Milers d'euros)

	Obligacions per prestació definida	Valor raonable dels actius afectes	Altres actius	(Actiu)/Passiu net per prestació definida
Balanç a l'inici	2.141.392	103.283	(5.303)	2.043.412
Inclòs en pèrdues i guanys				
Cost dels serveis de l'exercici corrent		205		205
Cost per serveis passats				0
Cost (ingrés) dels interessos	36.435	547	(92)	35.980
Components del cost de la prestació definida reconegut en pèrdues i guanys	36.640	547	(92)	36.185
Revaloracions incloses en l'estat d'ingressos i despeses reconeguts				
(Guanys)/Pèrdues actuàries per hipòtesis demogràfiques				0
(Guanys)/Pèrdues actuàries per hipòtesis financeres	(121.424)			(121.424)
Ingrés dels actius afectes al pla (excloent-ne la despesa de l'interès net)		(1.770)		1.770
Altres			168	(168)
Components del cost de la prestació definida reconegut en el patrimoni net	(121.424)	(1.770)	168	(119.822)
Altres				
Aportacions al Pla		22	(22)	0
Pagaments del Pla	(122.485)	(1.886)		(120.599)
Liquidacions	(92.600)	(70.618)		(21.982)
Alta per combinacions de negoci (Nota 7)	41.358			41.358
Transaccions	99.782			99.782
Total Altres	(73.945)	(72.482)	(22)	(1.441)
Balanç al tancament	1.982.663	29.578	(5.249)	1.958.334

El valor raonable dels contractes d'assegurança associats a compromisos de prestació definida, assegurats mitjançant pòlisses contractades amb entitats que no tenen la condició de part vinculant i compleixen les condicions requerides per ser actius del pla una vegada deduït del valor actual de les obligacions, puja a 5.249 milers d'euros i es classifica com a «Altres actius» en l'actiu del balanç (vegeu Nota 21).

El concepte de liquidacions correspon principalment a certs contractes (de part no vinculada) considerats fins a la data com a compromisos de prestació definida que, pel fet de tractar-se de prestacions causades constants, s'han passat a considerar com a compromisos d'aportació definida.

2014

(Milers d'euros)

	Obligacions per prestació definida dels actius afectes	Valor raonable deels actius afectes	Altres actius	(Actiu)/Passiu net per prestació definida
Balanç a l'inici	1.837.259	227.695	(12.298)	1.621.862
Inclòs en pèrdues i guanys				
Cost dels serveis de l'exercici corrent	81			81
Cost per serveis passats	3.274			3.274
Cost (ingrés) dels interessos	62.160	7.774	(452)	54.838
Components del cost de la prestació definida reconegut en pèrdues i guanys	65.515	7.774	(452)	58.193
Revaloracions incloses en l'estat d'ingressos i despeses reconeguts				
(Guanys)/Pèrdues actuàries per hipòtesis demogràfiques	(20.440)			(20.440)
(Guanys)/Pèrdues actuàries per hipòtesis financeres	350.552			350.552
Ingrés dels actius afectes al pla (excloent-ne la despesa de l'interès net)		3.623		(3.623)
Altres			8.170	(8.170)
Components del cost de la prestació definida reconegut en el patrimoni net	330.112	3.623	8.170	318.319
Altres				
Aportacions al Pla		750	(750)	0
Pagaments del Pla	(122.800)	(7.921)		(114.879)
Liquidacions	(129.070)	(128.196)		(874)
Transaccions	160.376	(442)	27	160.791
Total Altres	(91.494)	(135.809)	(723)	45.038
Balanç al tancament	2.141.392	103.283	(5.303)	2.043.412

L'1% dels compromisos per retribucions postocupació en prestació definida que manté CaixaBank amb els seus empleats i exempleats estan coberts a través de contractes d'assegurances que instrumenten les obligacions. Aquests compromisos estan coberts a través de contractes d'assegurances, per a ells l'Entitat no s'exposa a riscos inusuals de mercat ni cal que apliqui tècniques de correlació d'actius-passius o permutes de longevitat. Al final de l'exercici, el valor raonable dels actius afectes correspon a pòlisses d'assegurança d'entitats no pertanyents al Grup. Per a la resta de compromisos per retribucions postocupació en prestació definida que manté CaixaBank amb els seus empleats i exempleats no s'apliquen tècniques de correlació d'actius-passius pel fet que no es considera que hi hagi actius afectes a aquests compromisos.

La major part dels compromisos estan instrumentats a través del fons de pensions «Pensions Caixa 30», fons que instrumenta el Pla de Pensions d'Ocupació de CaixaBank i que majoritàriament assegura els seus

riscos en entitats del Grup. L'Entitat té responsabilitats sobre la governança del Pla i l'exerceix a través de la participació en la Comissió de Control d'aquest. Per als contractes d'assegurança que no són contractats pel Pla de Pensions però estan contractats amb entitats terceres al Grup, el prenedor és CaixaBank i la seva gestió i l'assumpció dels seus riscos es duen a terme a través de cadascuna de les entitats asseguradores.

Al final de l'exercici no es manté cap instrument financer propi transferible, immoble ocupat per l'Entitat o altres actius utilitzats per aquesta com a actiu afecte.

El valor de les obligacions de prestació definida s'ha determinat aplicant els criteris següents:

- a) S'ha utilitzat com a mètode de càlcul el «mètode de la unitat de crèdit projectada», que considera cada any de servei com a generador d'una unitat addicional de dret a les prestacions i valora cada unitat de forma separada.
- b) Les hipòtesis actuàries utilitzades són inesbiaixades i compatibles entre si. Les principals hipòtesis utilitzades en els càlculs han estat:

Hipòtesis actuàries

	2015	2014
Tipus de descompte llarg termini (1)	2,24%	1,72%
Tipus de descompte curt termini (1)	0,30%	0,33%
Taules de mortalitat	PERM-F/2000 - P	PERM-F/2000 - P
Taxa anual de revisió de pensions (2)	0% - 2%	0% - 2%
IPC anual acumulatiu	1,6% 2016; 1,5% 2017 i següents	0,3% 2015; 1,5% 2016 i següents
Taxa de creixement dels salaris	1% 2016; IPC + 0,5% 2017 i següents	IPC + 0,5%

(1) Tipus resultant de la utilització d'una corba de tipus construïda a partir de bons corporatius d'alta qualitat creditícia, de la mateixa moneda i termini que els compromisos assumits.

(2) Depenent de cada compromís.

- c) L'edat estimada de jubilació per a cada empleat és la primera a la qual té dret a jubilar-se o la pactada, si escau.

Possibles canvis raonables al tancament de l'exercici en alguna de les principals hipòtesis, mantenint constants la resta d'hipòtesis, tindria l'efecte següent sobre el valor de les obligacions al tancament de l'exercici:

2015

	Obligacions per prestació definida	
	Increment	Decrement
Taxa de descompte (0,5%)	(113.996)	124.657
Taxa anual de revisió de pensions (0,5%)	103.090	(86.793)

Les modificacions en el valor de les obligacions presentades en l'anàlisi de sensibilitat per als exercicis 2015 i 2014 s'han obtingut utilitzant com a mètode de càlcul el «mètode de la unitat de crèdit projectada», que

es correspon amb el mateix mètode utilitzat per calcular el valor de les obligacions de prestació definida. Per determinar l'anàlisi de sensibilitat s'ha procedit a replicar el càlcul del valor de les obligacions modificant la variable en qüestió i s'han mantingut constants la resta d'hipòtesis actuàries. Una limitació d'aquest mètode és que és improbable que el canvi d'una variable es produeixi de manera aïllada, atès que algunes de les variables podrien estar correlacionades.

No hi ha hagut cap canvi en els mètodes i hipòtesis utilitzats en la preparació de l'anàlisi de sensibilitat de l'exercici 2015 respecte de l'exercici anterior.

Per determinar el valor raonable dels contractes d'assegurances vinculats a pensions i el valor raonable dels actius afectes s'ha considerat el valor dels pagaments futurs assegurats descomptats al tipus de descompte, en estar casats els fluxos previstos de pagaments garantits per la companyia d'assegurances en la qual estan subscrietes les corresponents pòlisses als fluxos futurs previstos de les obligacions. Per aquest motiu, els possibles canvis raonables al tancament de l'exercici en la hipòtesi de la taxa de descompte tindria el mateix efecte en el valor raonable dels contractes d'assegurances vinculats a pensions i el valor raonable dels actius afectes.

L'Entitat estima que les aportacions a plans postocupació de prestació definida per a l'exercici 2016 són d'un import similar a les de l'exercici 2015.

La durada mitjana ponderada de les obligacions per prestacions definides al tancament de l'exercici és de 15 anys. L'estimació del pagament de les diferents prestacions per compromisos postocupació per als vinents 10 anys és la següent:

Pagaments previstos per compromisos postocupació

(Milers d'euros)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021-2025
Pagaments estimats per compromisos postocupació	157.533	156.658	154.290	144.169	136.012	572.759

Fons per a pensions i obligacions similars – Altres retribucions a llarg termini de prestació definida

El Grup CaixaBank té constituïts fons per a la cobertura dels compromisos dels seus programes de prejubilació. Els fons cobreixen els compromisos amb el personal prejubilat, tant en matèria de salaris com d'altres càrregues socials, des del moment de la prejubilació fins a la data de la jubilació efectiva. També hi ha constituïts fons per cobrir els compromisos adquirits amb el personal en situació de jubilació parcial, així com els premis d'antiguitat i altres compromisos amb el personal actiu.

En data 27 de març de 2013, CaixaBank va arribar a un acord laboral amb els representants sindicals, el qual establia un ajust de la plantilla en 2.600 persones únicament mitjançant baixes incentivades d'adhesió voluntària, excedències voluntàries incentivades i mobilitat geogràfica amb compensació econòmica. Aquest acord laboral es va emmarcar en la reestructuració que es va dur a terme amb l'objectiu de millorar l'eficiència dels recursos de la Societat mitjançant la seva racionalització després de les integracions de Banca Cívica i Banc de València. El cost extraordinari de personal associat a aquesta reestructuració es va registrar en aquest fons durant l'exercici 2013 i va pujar a 785 milions d'euros.

El 17 de juliol de 2014 es va subscriure un nou Acord laboral, pel qual CaixaBank podria dotar determinats imports en l'exercici 2014 per al Programa de desvinculacions incentivades. El cost associat a aquest Acord laboral va pujar a 182 milions d'euros i ha estat destinat al personal nascut abans de l'1 de gener de 1958. Aquestes desvinculacions s'han iniciat el març de 2015.

Durant el primer semestre de l'exercici 2015, es va assolir un acord laboral de reestructuració amb els representants sindicals, que preveia un ajust de la plantilla procedent de Barclays Bank i que va afectar 968 persones, de les 975 inicialment previstes en el pacte, mitjançant baixes d'adhesió voluntària, recol·locacions en empreses del Grup, mobilitat interna i mesures d'extinció forçosa. El cost extraordinari de personal associat a aquesta reestructuració es va registrar en aquest Fons en l'exercici 2015 i va pujar a 187 milions d'euros.

El 29 de juny de 2015, CaixaBank i els representants sindicals van subscriure un nou acord laboral amb la voluntat d'establir mesures que permetin reorganitzar i reequilibrar la distribució territorial de les persones que integren la plantilla, així com els seus costos. El pla ha afectat 700 persones (baixes incentivades). El cost d'aquesta reestructuració va ser de 284 milions d'euros, import que es va registrar en aquest Fons en l'exercici 2015.

A 31 de desembre de 2015 i 2014, el valor actual de les obligacions és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Valor actual de les obligacions	900.311	921.045
Amb el personal prejubilat	399.223	578.226
Indemnitzacions per cessament	177.321	141.069
Garanties complementàries programa jubilació parcial i convenis especials	193.271	125.049
Premis d'antiguitat i altres compromisos	53.045	51.490
Altres compromisos procedents de Banca Cívica i Banc de València	9.298	25.211
Altres compromisos procedents de Barclays Bank, SAU	67.964	
Altres compromisos d'empreses del Grup	189	
Provisions – Fons per a pensions i obligacions similars	900.311	921.045

A continuació es presenta la conciliació dels saldos inicials i finals del valor actual de les obligacions per retribucions a llarg termini de prestació definida:

(Milers d'euros)	(Actiu)/Passiu net per prestació definida	
	2015	2014
Balanç a l'inici	921.045	1.166.148
Inclòs en pèrdues i guanys		
Cost dels serveis de l'exercici corrent		3.978
Cost per serveis passats	470.220	196.933
Cost (ingrés) dels interessos	5.029	9.032
Revaloracions (Guanys)/Pèrdues	(8.244)	(320)
Components del cost de la prestació definida reconegut en pèrdues i guanys	467.005	209.623
Altres		
Aportacions al Pla		
Pagaments del Pla	(448.620)	(490.481)
Alta per combinacions de negoci (Nota 7)	79.375	
Transaccions	(118.494)	35.755
Total Altres	(487.739)	(454.726)
Balanç al tancament	900.311	921.045

24.2. Provisions per a impostos i altres contingències legals

Provisions per a impostos

A continuació es mostra la composició de l'epígraf «Provisions – Provisions per a impostos» del balanç de situació a 31 de desembre de 2015 i 2014:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2004 a 2006 (Nota 26)	33.171	33.171
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2007 a 2009 (Nota 26)	11.174	10.963
Impost sobre dipòsits	202.252	141.985
Altres	97.868	107.647
Total	344.465	293.766

En l'exercici 2015, el Grup ha registrat una provisió per a impostos per un import de 60.267 milers d'euros, derivada de l'estimació de l'impost sobre dipòsits de clients en entitats de crèdit de l'exercici 2015, i d'acord amb el que estableix la Llei 18/2014, de 15 d'octubre, que estableix una taxa del 0,03% sobre els dipòsits. A 31 de desembre de 2014 ja constava constituïda una provisió per un import de 141.985 milers d'euros per l'impost implantat per algunes comunitats autònomes en exercicis anteriors i que estan recorreguts i per l'impost sobre dipòsits estatal de 2014, amb la qual cosa el saldo de la provisió per a impostos sobre dipòsits a 31 de desembre de 2015 puja a 202.252 milers d'euros.

Altres contingències legals

A 31 de desembre de 2015 i 2014, no hi ha contingències d'índole legal o laboral individualment significatives.

CaixaBank i la resta de societats del Grup són objecte de demandes i, per tant, estan immerses en procediments judicials derivats del curs normal dels seus negocis, inclosos procediments derivats de l'activitat creditícia, les relacions laborals i altres qüestions comercials o fiscals.

En aquest context, cal considerar que el resultat dels procediments judicials és incert.

Amb la informació disponible, el Grup considera que, a 31 de desembre de 2015 i 2014, ha estimat de manera fiable les obligacions associades a cada procediment i ha reconegut, quan així es requereix, provisions adequades que cobreixen raonablement els passius que es puguin derivar, si escau, d'aquestes situacions fiscals i legals. Així mateix, considera que les responsabilitats que es puguin derivar d'aquests procediments no tindran, en conjunt, un efecte significatiu advers en els negocis, en la situació financera ni en els resultats de les operacions del Grup.

24.3. Riscos i compromisos contingents

En aquest capítol es registren les provisions per risc de crèdit dels riscos i compromisos contingents detallats en la Nota 27.

El detall de les provisions per a la cobertura del risc de crèdit associat als riscos i compromisos contingents en funció de la forma de la seva determinació és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Cobertura determinada individualment	86.608	286.072
Cobertura determinada col·lectivament	294.869	277.525
Total	381.477	563.597

24.4. Altres provisions

La naturalesa de les principals provisions registrades en l'epígraf «Provisions – Altres provisions» corresponen a:

Menyscapes per acords no formalitzats i altres riscos

La integració de Barclays Bank va suposar, a la data de la fusió en aquest exercici 2015, la incorporació de provisions per passius i passius contingents per un import total de 53.881 milers d'euros en «Menyscapes per acords no formalitzats i altres riscos». A 31 de desembre de 2015, l'import de la provisió pendent d'utilitzar és de 28.680 milers d'euros.

Adicionalment, en aquest apartat d'Altres provisions, s'inclou l'estimació d'obligacions presents que poden derivar en perjudicis patrimonials i que tenen una ocurrència probable. En particular es recullen les derivades d'un procediment judicial en què s'està exercint una acció col·lectiva en relació amb les clàusules sòl existents en alguns préstecs hipotecaris de la cartera del Grup, provinents, en la seva majoria, d'entitats integrades. El Grup ha eliminat durant l'exercici 2015 aquestes clàusules sòl i ha procedit a registrar una provisió d'aproximadament 500 milions d'euros, que recull el cost esperat per la devolució de les quantitats percebudes des del maig de 2013 fins a aquesta eliminació.

Atesa la naturalesa d'aquestes provisions, el calendari de sortides de recursos econòmics és incert.

Processos judicials en curs

Provisió per a la cobertura de les obligacions que es puguin derivar de diferents processos judicials en curs, amb un valor unitari que, a 31 de desembre de 2015, no és material. Atesa la naturalesa d'aquestes obligacions, el calendari esperat de sortides de recursos econòmics, en cas en cas que es produeixi, és incert.

25. Patrimoni net

El moviment del patrimoni net dels exercicis 2015 i 2014 es mostra en l'estat total de canvis en el patrimoni net. Els apartats següents mostren informació rellevant corresponent a l'exercici sobre determinades partides del patrimoni net.

25.1. Fons propis

Capital social

A 31 de desembre de 2015, el capital social està representat per 5.823.990.317 accions totalment subscrites i desemborsades. La totalitat de les accions són anotacions en compte, d'1 euro de valor nominal cadascuna.

Les variacions en el capital social en l'exercici 2015 s'expliquen a continuació:

Ampliacions de capital 2015

Data	Procedència	Nre. d'accions	Data d'inici cotització	Valor nominal (Milers d'euros)
Saldo a 31-12-2014		5.714.955.900		5.714.956
24-03-2015	Programa Dividend/Acció	53.331.614	30-03-2015	53.331
29-09-2015	Programa Dividend/Acció	55.702.803	02-10-2015	55.703
Total		5.823.990.317		5.823.990

Les accions de CaixaBank estan admeses a cotització en les quatre borses oficials espanyoles i cotitzen en el mercat continu dins de l'IBEX-35. A 31 de desembre de 2015 l'acció cotitzava a 3,214 euros (a 4,361 euros a 31 de desembre de 2014).

Prima d'emissió

El saldo de la prima d'emissió es va originar com a conseqüència de l'augment de capital social dut a terme el 31 de juliol de 2000 per un import de 7.288 milions d'euros.

La Llei de societats de capital permet expressament utilitzar el saldo de la prima d'emissió per ampliar capital i no estableix cap restricció a la utilització d'aquest saldo; d'aquesta manera, en els anys posteriors successius, les Juntes Generals d'Accionistes van aprovar repartir dividendes amb càrrec a prima d'emissió després de la venda total o parcial de les participacions que es van aportar en la constitució de CaixaBank.

El saldo d'aquest epígraf a 31 de desembre de 2015 puja a 12.033 milions d'euros. Durant l'exercici 2015 no s'han produït variacions.

Reserves

El detall de les reserves a 31 de desembre de 2015 i 2014 és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Reserves atribuïdes a la societat dominant del Grup CaixaBank	7.665.968	6.632.833
<i>Reserva legal</i>	1.142.991	1.005.522
<i>Reserva indisponible relacionada amb el Programa Dividend/Acció</i>	72.926	71.134
<i>Reserva indisponible finançament accions pròpies</i>	9.909	18.684
<i>Altres reserves indisponibles</i>	388.316	267.832
<i>Reserva de lliure disposició</i>	2.560.203	2.391.884
<i>Altres reserves de consolidació assignades a la matriu</i>	3.491.623	2.877.777
Reserves de societats consolidades pel mètode d'integració global (*)	(3.309.682)	(2.650.231)
Reserves de societats integrades pel mètode de la participació (**)	908.443	1.087.231
Total	5.264.729	5.069.833

(*) La major part de les reserves negatives corresponen a pèrdues en la societat BuildingCenter, SAU

(**) Les reserves generades segons el mètode de la participació corresponen principalment a Repsol, SA, The Bank of East Asia, Banco BPI, SA i Grupo Financiero Inbursa, SAB de CV.

Reserva legal

D'acord amb el text refós de la Llei de societats de capital, les societats que obtinguin en l'exercici econòmic beneficis hauran de dotar el 10% d'aquest benefici a la reserva legal fins que aquesta arribi, com a mínim, al 20% del capital social. Mentre no superi el límit indicat, només es podrà destinar a la compensació de pèrdues en cas que no hi hagi altres reserves disponibles per a aquesta finalitat.

La reserva legal es podrà utilitzar per augmentar el capital social en la part del seu saldo que excedeixi el 10% de capital social ja augmentat.

En l'exercici 2015, aquesta reserva es va incrementar en 137.469 milers d'euros com a conseqüència de l'aplicació del resultat de l'exercici 2014.

Reserves indisponibles

Les reserves indisponibles a 31 de desembre de 2015 i 2014 inclouen 72.926 i 71.134 milers d'euros, respectivament, dotats amb càrrec a reserves voluntàries i afectes a la cobertura de les ampliacions de capital alliberades mitjançant les quals s'estructura el Programa Dividend/Acció de CaixaBank, que atorga als accionistes l'opció de rebre, a elecció seva, la retribució en accions o efectiu. Les reserves indisponibles a 31 de desembre de 2015 inclouen, també, 9.909 milers d'euros, que corresponen al finançament a clients per a l'adquisició d'accions, 388.316 milers d'euros per operacions amb impacte fiscal, entre les quals destaquen 388.249 milers d'euros del fons de comerç de Morgan Stanley, Bankpime i Banca Cívica.

Altres instruments de capital

Inclou l'import meritat del valor de les accions no lliurades corresponents als programes de retribució variable basat en accions, que puja a 5.120 milers d'euros a 31 de desembre de 2015.

Valors Propis

La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 19 d'abril de 2012 va autoritzar el Consell d'Administració de la Societat perquè pugui adquirir accions pròpies a l'empara del que disposa l'article 146 de la Llei de societats de capital, i va deixar sense efecte, en la part no utilitzada, l'autorització vigent fins a aquest moment, acordada per la Junta General Ordinària d'Accionistes de 12 de maig de 2011. L'autorització té una vigència de 5 anys.

El moviment registrat en la cartera d'accions pròpies durant l'exercici 2015 i 2014 és el següent:

(Milers d'euros)	2014	Adquisicions i altres	.	2015
			i altres	
Nombre d'accions pròpies	2.656.65	9.817.863	(7.324.043)	5.150.471
% del capital social (*)	0,046%	0,169%	(0,126%)	0,088%
Cost/Venda	11.013	38.587	(29.887)	19.713

(*) Percentatge calculat sobre el nombre d'accions totals de CaixaBank a 31 de desembre de 2015.

(Milers d'euros)	2013	Adquisicions i altres	.	2014
			i altres	
Nombre d'accions pròpies	2.190.809	13.888.036	(13.422.194)	2.656.651
% del capital social (*)	0,038%	0,243%	(0,235%)	0,046%
Cost/Venda	7.452	60.772	(57.211)	11.013

(*) Percentatge calculat sobre el nombre d'accions totals de CaixaBank a 31 de desembre de 2014.

Els resultats nets obtinguts per les operacions amb l'autocartera en els exercicis 2015 i 2014 han generat unes plusvàlues de 72 i de 3.205 milers d'euros, respectivament, i han estat registrades en Reserves de lliure disposició.

25.2. Ajustos per valoració

Actius financers disponibles per a la venda

Aquest epígraf dels balanços de situació recull l'import, net de l'efecte fiscal, de les diferències entre el valor de mercat i el cost d'adquisició (plusvàlues/minusvàlues netes) dels actius classificats com a disponibles per a la venda. Aquestes diferències es registren en el compte de pèrdues i guanys quan té lloc la venda dels actius en què tenen l'origen o quan hi ha evidències objectives que s'han deteriorat.

A continuació es presenta el moviment del saldo d'aquest epígraf en els exercicis 2015 i 2014:

31-12-2015

(Milers d'euros)

	Saldo 31-12-2014	Imports transferits al compte de Resultats (després d'impostos)	Imports transferits a Reserves	Passius/ Actius/ fiscals diferits	Plusvàlues i minusvàlues per valoració (abans d'impostos)	Saldo 31-12-2015
Atribuïts al Grup						
Actius financers disponibles per a la venda	1.601.142	(386.555)	0	10.610	(408.611)	816.586
Valors representatius de deute	1.148.711	(431.774)		(3.882)	48.722	761.777
Instruments de capital	452.431	45.219		14.492	(457.333)	54.809
Cobertures de fluxos d'efectiu	(20.872)	(42.012)		(76.261)	224.767	85.622
Diferències de canvi	174.915	11.367		2.322	189.498	378.102
Entitats valorades pel mètode de la participació	66.471				133.509	199.980
Guany (pèrdues) actuàrials en plans de pensions (*)	0		(90.022)		90.022	0
Total	1.821.656	(417.200)	(90.022)	(63.329)	229.185	1.480.290

(*) Guany/Pèrdues actuàrials (Nota 24.1)	(119.822)
Altres guanys/pèrdues actuàrials	(468)
Efecte fiscal	30.268
	(90.022)

31-12-2014

(Milers d'euros)

	Saldo 31-12-2013	Imports transferits al compte de Resultats (després d'impostos)	Imports transferits a Reserves	Passius/ Actius/ fiscals diferits (*)	Plusvàlues i minusvàlues per valoració (abans d'impostos)	Saldo 31-12-2014
Atribuïts al Grup						
Actius financers disponibles per a la venda	994.706	(229.094)	0	(183.710)	1.019.240	1.601.142
Valors representatius de deute	663.147	(208.389)		(292.805)	986.758	1.148.711
Instruments de capital	331.559	(20.705)		109.095	32.482	452.431
Cobertures de fluxos d'efectiu	(4.724)	(2.793)		5.723	(19.078)	(20.872)
Diferències de canvi	(66.421)			644	240.692	174.915
Entitats valorades pel mètode de la participació	(219.548)			286.019		66.471
Guany (Pèrdues) actuàrials en plans de pensions	0		228.550		(228.550)	0
Total	704.013	(231.887)	228.550	108.676	1.012.304	1.821.656

(*) En la fila d'instruments de capital, inclou l'impacte de les modificacions introduïdes per la Llei 27/2014, de 27 de novembre, de l'impost sobre societats (vegeu Nota 26).

25.3. Interessos minoritaris

Aquest epígraf recull l'import del Patrimoni net de les entitats dependents atribuïble a instruments de capital que no pertanyen, directament o indirectament, a CaixaBank, incloent-hi la part que els correspongui del resultat de l'exercici.

A 31 de desembre de 2015 i 2014, el desglossament de l'epígraf «Interessos minoritaris» dels balanços de situació consolidats és el següent:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Reserves de minoritaris	33.054	37.464
Resultat assignat a minoritaris	2.042	(95)
Dividends a compte distribuïts		
Ajustos de valoració assignats a minoritaris	530	560
Total	35.626	37.929

A continuació s'indiquen les empreses dependents del Grup CaixaBank en què algun accionista minoritari participa, a 31 de desembre de 2015 i 2014, en una proporció igual o superior al 10%:

Societat dependent	Accionista minoritari	Participació de l'accionista minoritari	
		31-12-2015	31-12-2014
Tenedora de Vehículos, SA	BBVA Autorenting, SA	35%	35%
Inversiones Inmobiliarias Oasis Resort, SL	Metrópolis Inmobiliarias y Restauraciones, SL	40%	40%
Inversiones Inmobiliarias Teguisse Resort, SL	Metrópolis Inmobiliarias y Restauraciones, SL	40%	40%
Caixa Invierte Industria, SCR Reg. Simp. SA (*)	Invierte Economía Sostenible SCR Reg. Simp SA	--	39%
Saldañuela Residencial, SA	EDUSA	21%	21%
	Cerro Murillo, SA	11%	11%
CaixaBank Electronic Money, SA	Erste Group Bank, AG	10%	10%
	Banco BPI, SA	10%	10%
Telefónica Consumer Finance, EFC, SA	Telefónica, SA	50%	50%

(*) El 2015 s'ha venut la participació fora del Grup CaixaBank

26. Situació fiscal

Durant l'exercici 2015, d'acord amb el que estableix la Nota 7, s'ha produït l'absorció per CaixaBank de Barclays Bank, amb extinció, via dissolució sense liquidació, d'aquesta última societat i transmissió en bloc de tot el seu patrimoni a CaixaBank, que ha adquirit per successió universal tots els drets i les obligacions de Barclays Bank. Aquesta operació ha estat acollida al règim fiscal especial del capítol VII del títol VII de la Llei 27/2014, de l'impost sobre societats, i la informació sobre els valors comptables i els valors raonables de la societat absorbida s'indica en la Nota 7.

Consolidació fiscal

Amb l'entrada en vigor de la Llei 26/2013, de 27 de desembre, de caixes d'estalvis i fundacions bancàries, i atès que durant l'exercici 2013 es va reduir la participació de "la Caixa" en CaixaBank per sota del 70%, CaixaBank es va subrogar en la condició d'entitat dominant del grup fiscal i "la Caixa" (actualment la Fundació Bancària "la Caixa") va passar a ser entitat dependent, amb efectes des de l'1 de gener de 2013.

Així mateix, CaixaBank i algunes de les seves entitats dependents formen part del Grup de Consolidació Fiscal de l'impost sobre el valor afegit al qual es va acollir "la Caixa", en qualitat de dominant, des de l'exercici 2008.

Exercicis subjectes a inspecció fiscal

En data 24 de juliol de 2015, l'Administració Tributària va comunicar a CaixaBank l'inici d'un procediment inspector en relació amb els principals impostos que li són aplicables dels exercicis 2010 a 2012, tots dos inclosos. D'acord amb això, CaixaBank té oberts a Inspecció els exercicis 2013 i següents dels principals impostos que li són aplicables.

Els principals procediments tributaris que, al tancament d'aquest exercici, estan en curs són els següents:

- Durant l'exercici 2011, la Inspecció de Tributs va iniciar la comprovació de "la Caixa" en relació amb els exercicis 2007 a 2009 per als principals impostos aplicables. Les actuacions de comprovació van finalitzar en l'exercici 2013 amb la incoació d'actes que corresponen en bona part a diferències temporànies derivades de les divergències entre les normes comptables i les fiscals. Les actes de conformitat van ser pagades i les actes de disconformitat estan pendents de resolució per part del Tribunal Económico-administratiu Central i degudament proveïdes per un import d'11.174 milers d'euros (vegeu Nota 24.2).
- Durant l'exercici 2008, la Inspecció de Tributs va iniciar la comprovació de "la Caixa" en relació amb els exercicis 2004 a 2006 per als principals impostos aplicables. Les actuacions de comprovació van finalitzar l'exercici 2010 amb la incoació d'actes que corresponen en bona part a diferències temporànies derivades de les divergències entre les normes comptables i les fiscals. L'Entitat té constituïdes provisions per 33.171 milers d'euros per a la cobertura dels riscos màxims que es puguin derivar de les actes signades en disconformitat que estan pendents de resolució per part de l'Audiència Nacional (vegeu Nota 24.2).

Així mateix, i en la condició d'entitat successora de Banca Cívica i les caixes que prèviament van aportar el seu patrimoni afecte a l'activitat financera a favor de Banca Cívica i de Banc de València, a continuació s'exposa la informació sobre les actuacions de comprovació i inspecció pels principals impostos i obligacions fiscals que, amb caràcter general, cobreixen fins als períodes impositius següents:

- a) Cajasol, fins al 2010; Caja Canarias, fins al 2010, i Caja Navarra, fins al 2009.
- b) L'Administració Tributària va comunicar l'11 de juliol de 2013 l'inici d'un procediment inspector a Caja de Burgos en relació amb els principals impostos que li són aplicables dels exercicis 2008 a 2010, tots dos inclosos. Les actuacions de comprovació han finalitzat en aquest exercici amb la incoació d'actes de conformitat el deute tributari de les quals ha estat satisfet.
- c) Banc de València té oberts a Inspecció els exercicis 2010 i següents dels principals impostos que li són aplicables.

Finalment, en relació amb Barclays Bank, té oberts a Inspecció els exercicis 2010 i següents pels principals impostos que li són aplicables.

Com a conseqüència de les diferents interpretacions possibles que puguin donar-se a la normativa fiscal aplicable a les operacions efectuades per entitats financeres, hi poden haver determinats passius fiscals de caràcter contingent que no són susceptibles de quantificació objectiva. La Direcció de l'Entitat estima que les provisions existents en el capítol «Provisions per a impostos i altres contingències legals» dels balanços de situació són suficients per a la cobertura dels esmentats passius contingents.

Deducció per reinversió de beneficis extraordinaris

En l'exercici 2014, CaixaBank va obtenir rendes susceptibles d'acollir-se a la deducció de beneficis extraordinaris i va acreditar deduccions per un import de 33.809 milers d'euros. L'import total obtingut en les transmissions que van generar els resultats extraordinaris es va reinvertir en el mateix exercici 2014.

En l'Annex 4 s'indiquen les principals magnituds, d'acord amb l'article 42 del text refós de la Llei de l'impost sobre societats, aprovat pel Reial decret legislatiu 4/2004, de 5 de març, i la disposició transitòria vint-i-quatre de la Llei 27/2014, de l'impost sobre societats.

Revaloracions comptables

D'acord amb el que assenyala la disposició transitòria primera de la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, que dóna l'opció de registrar com a cost dels actius materials de lliure disposició el seu valor raonable a 1 de gener de 2004, "la Caixa" i les entitats de crèdit que han estat absorbides per CaixaBank s'hi van acollir i van actualitzar el valor dels immobles d'ús propi prenent com a base les taxacions efectuades per taxadors autoritzats pel Banc d'Espanya.

Conciliació dels resultats comptable i fiscal

A continuació es presenta una conciliació entre la despesa per impost sobre societats comptabilitzada en el compte de resultats dels exercicis 2015 i 2014 i el resultat abans d'impostos dels exercicis esmentats aplicant-hi el tipus impositiu vigent a Espanya:

(Milers d'euros)	2015	2014
Resultat abans d'impostos (A)	638.104	202.173
Ajustos al resultat		
Rendiments d'instruments de capital	(202.719)	(185.374)
Resultat d'entitats valorades pel mètode de la participació	(375.135)	(305.705)
Diferència negativa de consolidació	(602.183)	0
Resultat amb tributació	(541.933)	(288.906)
Quota de l'impost (Resultat amb tributació * 30%)	162.580	86.672
Ajustos a la quota:	30.531	(16.678)
Variacions en la tributació de vendes de cartera	62.794	23.088
Variacions en les provisions de cartera sense efecte fiscal i altres despeses no deduïbles	(17.874)	(20.890)
Cancel·lació actius i passius per impostos diferits	(2.600)	(2.026)
Retenció dividendes estrangers i altres	(11.789)	(16.850)
Impost sobre beneficis (B)	180.758	417.752
Impost sobre beneficis de l'exercici (ingrés/(despesa)) (D)	193.111	69.994
Tipus efectiu (*)	35,6%	24,2%
Reforma Llei 27/2014, de l'impost sobre societats	0	309.227
Ajustos impost sobre beneficis (2014 / 2013)	(12.353)	38.531
Resultat després d'impostos (A) + (B)	818.862	619.925

(*) El tipus efectiu es calcula com la ràtio entre l'impost sobre beneficis de l'exercici i el resultat amb tributació

Els ingressos i les despeses de CaixaBank tributen, pràcticament en la seva totalitat, al tipus general del 30% en l'impost sobre societats. No obstant això, es registren ingressos en el compte de pèrdues i guanys que estan exempts de tributació per a CaixaBank perquè ja han tributat en origen. Entre aquests, destaquen els dividendes meritats de les seves participades i el resultat de societats consolidades pel mètode de la participació. Addicionalment, l'ingrés derivat de la combinació de negocis tampoc no s'integra a la base imposable de l'impost sobre societats.

Impostos repercutits en el patrimoni net

Independentment dels impostos sobre beneficis repercutits en el compte de pèrdues i guanys, en els exercicis 2015 i 2014 CaixaBank ha registrat en el seu patrimoni net determinats ajustos per valoració pel seu import net de l'efecte fiscal, i addicionalment ha registrat aquest efecte com a actius o passius fiscals diferits (vegeu Nota 25.2).

En l'exercici 2015, amb motiu de la fusió per absorció de Barclays Bank, CaixaBank ha comptabilitzat els actius i passius d'aquesta entitat al seu valor raonable. Els ajustos efectuats per ajustar els valors comptables de Barclays Bank als seus valors raonables s'han registrat tenint-ne en compte l'efecte fiscal, que s'ha comptabilitzat com a actius o passius fiscals diferits (vegeu Nota 7).

Actius/Passius fiscals diferits

Segons la normativa fiscal vigent, en els exercicis 2015 i 2014 hi ha determinades diferències temporàries que s'han de tenir en compte a l'hora de quantificar la corresponent despesa d'impostos sobre beneficis. Els orígens i moviment dels actius/passius fiscals diferits registrats en el balanç a 31 de desembre de 2015 i 2014 són els següents:

Actius fiscals diferits

(Milers d'euros)

	31-12-2014	Altes per fusió	Altes per moviments de l'exercici	Baixes per moviments de l'exercici	31-12-2015
Aportacions a plans de pensions (Nota 24)	306.817	47.597	53.710	(1.082)	407.042
Provisió per a insolvències(1)	2.676.402	632.115	867.065	(140.296)	4.035.286
Fons per a compromisos per prejubilacions (Nota 24)	120.784		720	(48.565)	72.939
Provisió d'immobles adjudicats	825.345		597.167	(351.917)	1.070.595
Per comissions d'obertura d'inversions creditícies	15.104	1.006		(2.802)	13.308
Deduccions pendents d'aplicació	1.713.862			(284.859)	1.429.003
Bases imposables negatives	2.620.557			(843.513)	1.777.044
Actius fiscals per valoració al patrimoni net	35.090			(4.015)	31.075
Altres actius fiscals diferits sorgits en combinacions de negoci (2)	508.712	30.325		(89.994)	449.043
Altres (3)	567.573	166.402	347.058	(273.158)	807.875
Total	9.390.246	877.445	1.865.720	(2.040.201)	10.093.210

(1) Conté provisions genèriques, subestàndard i específiques, i inclou els actius per aquest concepte procedent de Barclays.

(2) Inclou els Actius fiscals diferits derivats dels ajustos a valor raonable negatius sobre els actius i passius de Banca Cívica, Banc de València i Barclays, llevat del derivat de l'ajust per Inversió creditícia.

(3) Inclou, entre altres, els actius fiscals diferits procedents de pèrdues per deteriorament de participacions, eliminacions per operacions intragrup i els corresponents als diferents fons de provisió constituïts.

Com a conseqüència de la combinació de negocis amb Barclays Bank, SAU (vegeu Nota 7), s'han incorporat actius fiscals diferits per un import total de 877.445 milers d'euros, dels quals 93.134 milers d'euros són conseqüència dels ajustos negatius efectuats per posar els actius i passius de Barclays Bank, SAU al seu valor raonable

El Grup no té actius fiscals diferits rellevants no reconeguts en balanç.

L'import d'actius fiscals diferits monetitzables estimats d'acord amb el Reial decret llei 14/2013, de 29 de novembre, és de 5.586 milions d'euros.

L'Entitat efectua, amb caràcter semestral, una anàlisi del valor recuperable de tots els actius fiscals registrats en el balanç, monetitzables o no.

Per fer-ho, s'ha desenvolupat un model dinàmic que analitza la recuperabilitat dels actius fiscals registrats comptablement i dels que es generin en exercicis posteriors fins a la data d'abast del model. El model té com a finalitat verificar que el Grup pot compensar amb futurs beneficis tributables totes les bases imposables negatives, deduccions i altres actius fiscals registrats en el balanç i, addicionalment, la millor estimació dels nous actius fiscals que es puguin generar en el futur.

El model té com a estimacions més rellevants les següents:

- a) El resultat previst per a cadascun dels exercicis inclosos en l'abast del model. Les estimacions són coherents amb els diferents informes utilitzats per l'Entitat per a la seva gestió interna i per a informació de caràcter supervisor; s'hi incorporen alguns detalls de la seva composició.
- b) La reversibilitat dels principals actius fiscals registrats en el balanç.

La informació utilitzada en el model té la condició de rellevant i estratègica per al Grup.

El model s'actualitza semestralment amb la informació facilitada per les diverses àrees de l'Entitat i posteriorment un expert fiscal independent contractat per CaixaBank revisa i valida la raonabilitat de les hipòtesis de treball, de naturalesa fiscal, que s'hi utilitzen.

A 31 de desembre de 2015, el model conclou que el Grup té capacitat suficient per recuperar els actius fiscals diferits.

En els actuals entorns de tipus d'interès, el valor nominal dels actius fiscals diferits no difereix significativament del seu valor actual.

El detall dels passius per impostos diferits és el següent:

Passius fiscals diferits

(Milers d'euros)

	31-12-2014	Altes per fusió	Altes per moviments de l'exercici	Baixes per moviments de l'exercici	31-12-2015
Actualització d'immobles 1a aplicació NIIF	257.653			(2.913)	254.740
Passius fiscals per valoració de disponibles per a	509.972			(128.356)	381.616
Passius fiscals d'actius intangibles generats en combinacions de negocis	87.647	7.246		(19.860)	75.033
Passius fiscals per a la dotació extraordinària a la provisió matemàtica	272.094			(765)	271.329
Altres passius fiscals diferits sorgits en combinacions de negoci de l'exercici (1)	365.090	50.624		(104.533)	311.181
Altres	179.111	125.951		(43.370)	261.692
Total	1.671.567	183.821	0	(299.797)	1.555.591

(1) Inclou principalment els passius fiscals diferits derivats dels ajustos a valor raonable positius sobre els actius i passius adquirits en combinacions de negocis.

Com a conseqüència de la combinació de negocis amb Barclays Bank, SAU (vegeu Nota 7), s'hi han incorporat passius fiscals diferits per un import de 183.821 milers d'euros, dels quals 69.272 milers d'euros són conseqüència dels ajustos positius efectuats per posar els actius i passius de Barclays Bank, SAU al seu valor raonable.

27. Riscos i compromisos contingents

A continuació es detalla la composició del capítol «Riscos contingents», inclòs en la promemòria dels balanços de situació a 31 de desembre de 2015 i 2014:

Riscos contingents

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Avals i altres caucions prestades	8.916.517	8.568.078
Crèdits documentaris	1.726.686	1.666.890
Actius afectes a obligacions de tercers	6.868	6.868
<i>Dels quals: Riscos contingents dubtosos</i>	<i>493.411</i>	<i>425.755</i>
Total	10.650.071	10.241.836

A continuació es detalla la composició del capítol «Compromisos contingents», inclòs en la promemòria dels balanços de situació a 31 de desembre de 2015 i 2014:

Compromisos contingents

(Milers d'euros)

	31-12-2015		31-12-2014	
	Disponible	Límits	Disponible	Límits
Disponible per tercers	54.782.856	111.168.320	49.372.792	109.449.605
Entitats de crèdit	54.405	173.464	20.522	90.522
Administracions públiques	3.914.799	4.817.151	2.709.003	6.089.104
Altres sectors	50.813.652	106.177.705	46.643.267	103.269.979
<i>Dels quals: de disponibilitat condicionada</i>	<i>2.545.096</i>		<i>2.332.176</i>	
Altres compromisos	3.246.077		1.333.434	
Total	58.028.933	111.168.320	50.706.226	109.449.605

Els fons de provisió específics i genèrics referits a riscos i compromisos contingents apareixen registrats en l'epígraf «Provisions» dels balanços de situació (vegeu Nota 24).

A continuació es detallen els terminis de venciments contractuals dels saldos dels contractes de garantia financera emesos i els compromisos de préstec vigents a 31 de desembre de 2015, pels seus valors nominals:

Terminis de venciments contractuals

(Milers d'euros)

	< 1 mes	1 - 3 mesos	3 - 12 mesos	1 - 5 anys	> 5 anys	Total
Riscos contingents	90.105	79.996	2.289.636	2.150.544	6.039.790	10.650.071
Disponibles per tercers	2.894.646	1.285.348	8.646.515	15.485.176	26.471.171	54.782.856

El Grup només haurà de satisfer l'import dels riscos contingents si la contrapart avalada incompleix les seves obligacions, en el moment de l'incompliment. Grup CaixaBank estima que la majoria d'aquests riscos arribaran al seu venciment sense que s'hagin satisfet.

En relació amb els compromisos contingents, el Grup té el compromís de proveir de fons a clients per disponibles en línies de crèdit i altres compromisos, en el moment en què se li sol·liciti i subjecte al compliment de determinades condicions per part de les contraparts. S'estima que els clients no utilitzaran tots els disponibles i que una part important d'aquests venceran abans de la seva disposició, sigui perquè els clients no els sol·licitaran o perquè no es compliran les condicions necessàries per a la seva disposició.

28. Altra informació significativa

28.1. Operacions a compte de tercers

A continuació es presenta el detall dels recursos fora de balanç a compte de tercers:

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Actius sota gestió	74.499.900	57.423.316
Fons d'inversió, carteres i SICAV	51.320.869	37.482.170
Fons de pensions	23.179.031	19.941.146
Altres (*)	5.267.280	7.025.670
Total	79.767.180	64.448.986

(*) Inclou, entre altres, recursos associats als acords de distribució de fons de pensions i productes d'assegurances provinents de Barclays Bank, SAU i deute subordinat emès per "la Caixa" (actualment en Criteriacaixa).

28.2. Actius financers transferits

El Grup CaixaBank ha transformat part de la seva cartera de préstecs i crèdits homogenis en títols de renda fixa a través de la transferència dels actius a diferents fons de titulització creats amb aquesta finalitat, els participants dels quals assumeixen els riscos inherents a les operacions titulitzades. D'acord amb el que regula la normativa vigent, les titulitzacions en què no s'hagi produït una transferència substancial del risc no es podran donar de baixa del balanç.

Respecte de les titulitzacions efectuades després de l'1 de gener de 2004, que no s'han donat de baixa del balanç, es consolida la societat de propòsit especial que ha estat vehicle de la titulització.

El fet de consolidar els fons de titulització implica eliminar les operacions creuades entre empreses del Grup, entre les quals cal destacar: els préstecs dels fons de titulització, els passius associats als actius no donats de baixa a CaixaBank, les millores creditícies concedides als fons de titulització i els bons adquirits per alguna Societat del Grup.

A continuació figura el valor en llibres dels actius financers que s'han transferit, principalment fons de titulització, i que no han estat donats de baixa, així com els passius financers constituïts a 31 de desembre de 2015 i 2014:

31-12-2015

(Milers d'euros)

	Valor en llibres actius transferits (1)	Valor en llibres dels passius associats	Valor raonable actius transferits	Valor raonable dels passius associats
Fons de titulització				
AyT Génova Hipotecario II, FTH (*)	155.793	155.835	170.089	170.089
AyT Génova Hipotecario III, FTH (*)	172.100	172.201	187.880	187.880
AyT Génova Hipotecario IV, FTH (*)	198.446	198.555	216.636	216.636
Valencia Hipotecaria 1, FTA	77.353	77.472	84.469	84.469
Ayt Hipotecario Mixto II, FTA	27.088	27.188	29.606	29.606
TDA 22 Mixto, FTH	40.938	41.269	44.725	44.725
AyT FTPYME II, FTA	9.721	10.721	10.680	10.680
AyT Hipotecario Mixto IV, FTA	53.557	53.561	58.470	58.470
AyT Génova Hipotecario VI, FTH (*)	216.699	217.279	236.605	236.605
FonCaixa FTGENCAT 3, FTA	91.769	92.819	100.359	100.359
AyT Génova Hipotecario VII, FTH (*)	500.080	501.070	545.987	545.987
Valencia Hipotecario 2, FTH	265.352	266.798	289.857	289.857
AyT Génova Hipotecario VIII, FTH (*)	734.479	736.459	801.971	801.971
FonCaixa FTGENCAT 4, FTA	125.108	126.777	136.829	136.829
AyT Hipotecario Mixto V, FTA	103.759	103.886	113.290	113.290
Valencia Hipotecaria 3, FTA	340.599	342.813	372.122	372.122
AyT Génova Hipotecario IX, FTH (*)	441.208	442.246	481.720	481.720
AyT Génova Hipotecario X, FTH (*)	493.039	495.166	538.393	538.393
PYME Valencia 1, FTA	77.817	86.692	85.658	85.658
FonCaixa FTGENCAT 5, FTA	326.782	334.339	357.631	357.631
AyT Génova Hipotecario XI, FTH (*)	589.783	594.762	644.246	644.246
FonCaixa FTGENCAT 6, FTA	238.698	243.145	261.193	261.193
AyT Génova Hipotecario XII, FTH (*)	419.453	422.209	458.118	458.118
Bancaja BVA-VPO 1, FTA	28.361	28.361	30.981	30.981
AyT ICO-FTVPO I, FTA	46.397	46.402	50.659	50.659
AyT Goya Hipotecario III, FTA (*)	2.621.738	2.648.043	2.864.274	2.864.274
AyT Goya Hipotecario IV, FTA (*)	866.475	874.144	946.540	946.540
FonCaixa Consumo 1, FTA	1.397.592	1.413.298	1.529.318	1.529.318
AyT Goya Hipotecario V, FTA (*)	975.096	981.371	1.064.991	1.064.991
FonCaixa Leasings 2, FTA	491.645	515.060	538.694	538.694
FonCaixa PYMES 6, FTA	1.060.999	1.061.060	1.161.044	1.161.044
FonCaixa PYMES 7, FTA	2.410.957	2.411.140	2.638.943	2.638.943
AyT Hipotecario Mixto, FTA (**)	23.777	23.258	23.777	23.258
Total	15.622.658	15.745.399	17.075.755	17.075.236

(*) Fons procedents de la fusió amb Barclays Bank SAU.

(**) Fons procedent de l'entitat Credifimo.

(1) Inclou capital, interessos meritats i provisions dels actius.

31-12-2014

(Milers d'euros)

	Valor en llibres actius transferits (1)	Valor en llibres dels passius associats	Valor raonable actius transferits	Valor raonable dels passius associats
Fons de titulització				
Valencia Hipotecaria 1, FTA	93.219	93.378	103.809	103.809
Ayt Hipotecario Mixto II, FTA	32.630	32.761	36.498	36.498
TDA 22 Mixto, FTH	44.397	44.721	49.964	49.964
AyT FTPYME II, FTA	14.136	15.188	17.936	17.936
AyT Hipotecario Mixto IV, FTA	61.400	61.432	68.215	68.215
FonCaixa FTGENCAT 3, FTA	111.555	112.560	125.970	125.970
Valencia Hipotecario 2, FTH	304.279	305.842	341.067	341.067
FonCaixa FTGENCAT 4, FTA	146.861	148.610	166.733	166.733
AyT Hipotecario Mixto V, FTA	116.443	116.746	129.885	129.885
Valencia Hipotecaria 3, FTA	380.437	383.843	429.495	429.495
PYME Valencia 1, FTA	103.654	114.040	137.153	137.153
FonCaixa FTGENCAT 5, FTA	379.793	388.510	440.137	440.137
FonCaixa FTGENCAT 6, FTA	275.903	281.828	318.840	318.840
Bancaja BVA-VPO 1, FTA	32.751	32.758	36.367	36.367
AyT ICO-FTVPO I, FTA	54.717	54.722	60.741	60.741
FonCaixa Autònoms 1, FTA	636.675	644.982	724.377	724.377
FonCaixa Consumo 1, FTA	1.656.622	1.675.120	1.878.117	1.878.117
FonCaixa PYMES 3, FTA	904.504	929.788	1.057.710	1.057.710
FonCaixa Leasings 2, FTA	681.542	696.911	788.836	788.836
FonCaixa PYMES 4, FTA	406.512	408.521	455.501	455.501
FonCaixa PYMES 5, FTA	1.733.101	1.733.431	1.924.333	1.924.333
AyT Hipotecario Mixto, FTA (*)	25.513	25.020	25.513	25.020
Total	8.196.644	8.300.712	9.317.197	9.316.704

(*) Fons procedent de l'entitat Credifimo.

(1) Inclou capital, interessos meritats i provisions dels actius.

A 31 de desembre de 2015 i 2014, l'epígraf «Crèdit a la clientela» inclou els imports que es detallen a continuació, respectivament, corresponents als imports pendents d'amortitzar dels crèdits titulitzats:

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Actius hipotecaris titulitzats	12.262.120	4.645.998
Altres actius titulitzats	3.482.514	3.633.588
Préstecs a empreses	2.876.248	2.665.281
Lísing	514.993	696.626
Préstecs al consum	77.007	157.370
Resta	14.266	114.311
Total	15.744.634	8.279.586

A continuació es detallen les diferents titulitzacions efectuades, amb els imports inicials de cadascuna, i les pendents d'amortitzar a 31 de desembre de 2015 i 2014, respectivament.

Titulització d'actius

(Milers d'euros)

Data d'emissió	Adquirits per:	Import inicial	Import pendent d'amortització	
			31-12-2015	31-12-2014
Gener	2000 AyT 2, FTH	119.795	0	5.808
Desembre	2000 TDA 13 Mixto, FTA	40.268	2.620	3.241
Juny	2001 TDA 14 Mixto, FTA	122.005	7.509	9.207
Juny	2002 AyT 7 Promociones Inmobiliarias 1, FTA	269.133	5.066	6.323
Maig	2003 TDA 16 Mixto, FTA	100.000	10.111	13.099
Juny	2003 AyT Hipotecario III, FTH	130.000	15.591	19.430
Octubre	2002 AyT 11, FTH (**)	120.055	15.132	16.325
Març	2003 TDA 16 Mixto, FTA (**)	152.000	22.253	23.851
Novembre	2004 TDA 22 Mixto, FTH (**)	150.000	31.441	35.234
Abril	2005 AyT Hipotecario Mixto III, FTH (**)	170.000	46.009	50.103
Novembre	2005 TDA 24, FTA (**)	144.117	47.224	52.200
Juliol	2006 TDA 25, FTA (**)	205.000	90.688	100.337
Desembre	2006 TDA 27, FTA (**)	186.993	85.221	95.098
Juliol	2007 TDA 28, FTA (**)	200.000	113.564	132.095
Operacions donades de baixa del balanç		2.109.366	492.429	562.351
Juny	2003 AyT Génova Hipotecario II, FTH (*)	800.000	155.834	0
Juliol	2003 AyT Génova Hipotecario III, FTH (*)	800.000	172.198	0
Febrer	2004 AyT Hipotecario Mixto, FTA (**)	140.000	23.777	25.513
Març	2004 AyT Génova Hipotecario IV, FTH (*)	800.000	198.552	0
Abril	2004 Valencia Hipotecaria 1, FTA	472.015	77.465	93.297
Juny	2004 Ayt Hipotecario Mixto II, FTA	160.000	27.181	32.703
Novembre	2004 TDA 22 Mixto, FTH	120.000	41.265	44.685
Desembre	2004 AyT FTPYME II, FTA	132.000	10.695	15.147
Juny	2005 AyT Hipotecario Mixto IV, FTA	200.000	53.560	61.401
Juny	2005 AyT Génova Hipotecario VI, FTH (*)	700.000	217.276	0
Novembre	2005 FonCaixa FTGENCAT 3, FTA	649.998	92.795	112.331
Novembre	2005 AyT Génova Hipotecario VII, FTH (*)	1.400.000	501.064	0
Desembre	2005 Valencia Hipotecario 2, FTH	940.243	266.760	305.551
Juny	2006 AyT Génova Hipotecario VIII, FTH (*)	2.100.000	736.449	0
Juliol	2006 FonCaixa FTGENCAT 4, FTA	599.999	126.734	148.314
Juliol	2006 AyT Hipotecario Mixto V, FTA	317.733	103.884	116.676
Novembre	2006 Valencia Hipotecaria 3, FTA	900.711	342.776	383.440
Novembre	2006 AyT Génova Hipotecario IX, FTH (*)	1.000.000	442.236	0
Juny	2007 AyT Génova Hipotecario X, FTH (*)	1.050.000	495.156	0
Juliol	2007 PYME Valencia 1, FTA	850.023	86.570	113.711
Novembre	2007 FonCaixa FTGENCAT 5, FTA	1.000.000	334.187	387.667
Desembre	2007 AyT Génova Hipotecario XI, FTH (*)	1.200.000	594.741	0
Juliol	2008 FonCaixa FTGENCAT 6, FTA	750.015	243.075	281.236
Juliol	2008 AyT Génova Hipotecario XII, FTH (*)	800.000	422.198	0
Abril	2009 Bancaja BVA-VPO 1, FTA	55.000	28.360	32.715
Març	2009 AyT ICO-FTVPO I, FTA	129.131	46.402	54.687
Desembre	2010 AyT Goya Hipotecario III, FTA (*)	4.000.000	2.647.937	0
Abril	2011 AyT Goya Hipotecario IV, FTA (*)	1.300.000	874.105	0
Juliol	2011 FonCaixa Autónomos 1, FTA	1.130.000	0	643.284
Desembre	2011 FonCaixa Consumo 1, FTA	3.080.000	1.412.975	1.670.592
Desembre	2011 AyT Goya Hipotecario V, FTA (*)	1.400.000	981.340	0
Octubre	2012 FonCaixa PYMES 3, FTA	2.400.000	0	926.698
Març	2013 FonCaixa Leasings 2, FTA	1.216.494	514.993	696.060
Novembre	2013 FonCaixa PYMES 4, FTA	645.000	0	406.182
Novembre	2014 FonCaixa PYMES 5, FTA	1.830.000	0	1.727.696
Octubre	2015 FonCaixa PYMES 6, FTA	1.119.358	1.061.017	0
Novembre	2015 FonCaixa PYMES 7, FTA	2.529.055	2.411.077	0
Operacions que es mantenen en el balanç (Nota 22.2)		38.716.775	15.744.634	8.279.586
Total		40.826.141	16.237.063	8.841.937

(*) Fons procedents de la combinació de negocis amb Barclays Bank.

(**) Fons procedents de l'entitat Credifimo.

Els actius titulitzats mitjançant fons de titulització anteriors a 2004, d'acord amb l'aplicació prospectiva esmentada en el paràgraf 106 de la NIC 39 que va entrar en vigor amb l'aplicació de les Normes Internacionals de Comptabilitat, i d'acord amb la disposició transitòria primera de la Circular 4/2004, no van ser reconeguts en el balanç.

En el cas de fons constituïts abans de l'1 de gener de 2004, bàsicament corresponen als fons de titulització de la participada Unión de Crédito para la Financiación Inmobiliaria (Credifimo), adquirida en la combinació de negocis amb Banca Cívica. La baixa de balanç d'aquests fons es va fer en el moment de la seva constitució, totes amb anterioritat a la combinació de negocis amb Banca Cívica, i no va suposar impacte en resultats. D'acord amb la normativa, es van donar de baixa els préstecs titulitzats en el moment de l'emissió dels bons, atès que es donaven les circumstàncies que permetien la transmissió substancial de tots els riscos i beneficis que incorporava l'actiu financer titulitzat subjacent. Tots els bons emesos per aquests fons de titulització van ser transmesos a tercers, i el tenidor del bo suportava majoritàriament les pèrdues derivades dels préstecs titulitzats donats de baixa de balanç.

El Grup no manté una implicació continuada en els actius donats de baixa, i té un contracte amb el fons de titulització per a l'administració dels préstecs, en condicions de mercat.

A 31 de desembre de 2015 i 2014, els imports corresponents a millores de crèdit concedides a fons de titulització són els següents:

Millores de crèdit a fons de titulització

(Milers d'euros)

Data d'emissió	Titular	31-12-2015		31-12-2014	
		Préstecs i crèdits (*)	Bons fons de reserva	Préstecs i crèdits (*)	Bons fons de reserva
Gener	2000 AyT 2, FTH	0		1.167	
Desembre	2000 TDA 13 Mixto, FTA	403		403	
Juny	2001 TDA 14 Mixto, FTA	1.382		1.382	
Juny	2002 AyT 7 Promociones Inmobiliarias 1, FTA	3.792		3.792	
Octubre	2002 Ayt 11, FTH (***)	807		863	
Maig	2003 TDA 16 Mixto, FTA	1.294		1.294	
Maig	2003 TDA 16 Mixto, FTA (***)	2.668		2.668	
Juny	2003 AyT Hipotecario III, FTH	1.460		1.460	
Juny	2003 AyT Génova Hipotecario II, FTH (**)	8.606			
Juliol	2003 AyT Génova Hipotecario III, FTH (**)	8.000			
Febrer	2004 AyT Hipotecario Mixto, FTH (***)	8.317		8.317	
Març	2004 AyT Génova Hipotecario IV, FTH (**)	8.000			
Abril	2004 Valencia Hipotecaria 1, FTA	4.720		4.720	
Juny	2004 AyT Hipotecario Mixto II, FTA	1.911		1.911	
Novembre	2004 TDA 22 Mixto, FTA	2.292		2.292	
Novembre	2004 TDA 22 Mixto, FTA (***)	749		749	
Desembre	2004 AyT FTPYME II, FTA	3.719		3.719	
Abril	2005 AyT Hipotecario Mixto III, FTH (***)	297		297	
Juny	2005 AyT Hipotecario Mixto IV, FTA	2.808		2.808	
Juny	2005 AyT Génova Hipotecario VI, FTH (**)	5.000			
Novembre	2005 FonCaixa FTGENCAT 3, FTA	1.557	6.500	2012	6.500
Novembre	2005 AyT Génova Hipotecario VII, FTH (**)	12.492			
Novembre	2005 TDA 24, FTA (***)	520		520	
Desembre	2005 Valencia Hipotecario 2, FTH		9.900		9.900
Juny	2006 AyT Génova Hipotecario VIII, FTH (**)	12.656			
Juliol	2006 FonCaixa FTGENCAT 4, FTA	2.271	5.043	2.749	5.043
Juliol	2006 AyT Hipotecario Mixto V, FTA	1.397		1.937	
Juliol	2006 TDA 25, FTA (***)	752		752	
Novembre	2006 Valencia Hipotecaria 3, FTA	504	10.400	504	10.400
Novembre	2006 AyT Génova Hipotecario IX, FTH (**)	11.104			
Desembre	2006 TDA 27, FTA (***)	1.782		1.782	
Juny	2007 AyT Génova Hipotecario X, FTH (**)	11.650			
Juliol	2007 PYME Valencia 1, FTA	671	15.300	671	15.300
Juliol	2007 TDA 28, FTA (***)	2.324		2.324	
Novembre	2007 FonCaixa FTGENCAT 5, FTA		26.500		26.500
Desembre	2007 AyT Génova Hipotecario XI, FTH (**)	39.500			
Juliol	2008 FonCaixa FTGENCAT 6, FTA		18.800		18.800
Juliol	2008 AyT Génova Hipotecario XII, FTH (**)	30.106			
Març	2009 AyT ICO-FTVPO I, FTA	4.695		4.695	
Abril	2009 Bancaja BVA-VPO 1, FTA	3.218		3.218	
Desembre	2010 AyT Goya Hipotecario III, FTA (**)	282.489			
Abril	2011 AyT Goya Hipotecario IV, FTA (**)	66.555			
Juliol	2011 FonCaixa Autónomos 1, FTA	0		161.957	
Desembre	2011 FonCaixa Consumo 1, FTA	154.338		154.338	
Desembre	2011 AyT Goya Hipotecario V, FTA (**)	79.101			
Octubre	2012 FonCaixa PYME 3, FTA	0		240.292	
Març	2013 FonCaixa Leasings 2, FTA	184.103		184.308	
Novembre	2013 FonCaixa PYMES 4, FTA	0		65.100	
Novembre	2014 FonCaixa PYMES 5, FTA	0		128.900	
Octubre	2015 FonCaixa PYMES 6, FTA	45.600			
Novembre	2015 FonCaixa PYMES 7, FTA	102.000			
Total (Nota 13.3)		1.117.610	92.443	993.901	92.443

(*) Tots els préstecs i crèdits són subordinats.

(**) Fons procedents de la fusió amb Barclays Bank SAU.

(***) Fons procedents de l'entitat Credifimo.

A continuació es detallen els imports dels bons de titulització adquirits per CaixaBank i els saldos pendents d'amortització a 31 de desembre de 2015 i 2014, respectivament:

(Milers d'euros)

Data	Emissió	Import	Import pendent d'amortització		
			31-12-2015	31-12-2014	
Gener	2000	AyT 2 - FTH	0	0	3.326
Juny	2001	TDA 14 Mixto - FTA	1.312	991	1.416
Maig	2003	TDA 16 Mixto - FTA	2.653	433	534
Desembre	2002	AyT Hipotecario III - FTH	10.842	7.575	9.488
Emesos abans del 01-01-2004			14.807	8.999	14.764

(Milers d'euros)

Data	Emissió	Import	Import pendent d'amortització		
			31-12-2015	31-12-2014	
Juny	2003	AyT Génova Hipotecario II, FTH (*)	156.952	55.228	
Juliol	2003	AyT Génova Hipotecario III, FTH (*)	178.984	55.063	
Març	2004	AyT Génova Hipotecario IV, FTH (*)	203.279	33.208	
Juny	2004	AyT Hipotecario Mixto II, FTA	28.400	4.060	4.978
Novembre	2004	TDA 22 Mixto - FTA	34.306	23.423	25.950
Desembre	2004	AyT FTPYME II, FTA	10.263	5.290	6.200
Juny	2005	AyT Hipotecario Mixto IV, FTA	50.869	24.221	28.686
Juny	2005	AyT Génova Hipotecario VI, FTH (*)	224.534	136.398	
Novembre	2005	FonCaixa FTGENCAT 3, FTA	90.717	29.446	30.700
Novembre	2005	AyT Génova Hipotecario VII, FTH (*)	506.997	174.627	
Desembre	2005	Valencia Hipotecario 2, FTH	271.048	53.756	33.393
Juny	2006	AyT Génova Hipotecario VIII, FTH (*)	751.455	397.366	
Juliol	2006	FonCaixa FTGENCAT 4, FTA	126.974	20.597	21.067
Juliol	2006	AyT Hipotecario Mixto V, FTA	96.944	83.853	96.138
Novembre	2006	Valencia Hipotecaria 3, FTA	338.103	117.210	66.866
Novembre	2006	AyT Génova Hipotecario IX, FTH (*)	453.269	154.140	
Juny	2007	AyT Génova Hipotecario X, FTH (*)	497.656	497.656	
Juliol	2007	PYME Valencia 1, FTA	93.028	86.252	90.924
Novembre	2007	FonCaixa FTGENCAT 5, FTA	330.756	37.500	37.500
Desembre	2007	AyT Génova Hipotecario XI, FTH (*)	598.709	598.709	
Juliol	2008	FonCaixa FTGENCAT 6, FTA	237.620	22.500	22.500
Juliol	2008	AyT Génova Hipotecario XII, FTH (*)	421.901	421.901	
Març	2009	AyT ICO-FTVPO I, FTA	56.880	56.880	65.030
Abril	2009	Bancaja-BVA VPO 1, FTA	30.775	30.775	34.890
Desembre	2010	AyT Goya Hipotecario III, FTA (*)	2.640.977	2.640.977	
Juliol	2011	FonCaixa Autónomos 1, FTA	0	0	653.709
Abril	2011	AyT Goya Hipotecario IV, FTA (*)	891.062	891.062	
Desembre	2011	FonCaixa Consumo 1, FTA	1.401.799	1.401.799	1.671.733
Desembre	2011	AyT Goya Hipotecario V, FTA (*)	998.894	998.894	
Octubre	2012	FonCaixa Pymes 3, FTA			1.030.876
Març	2013	FonCaixa Leasings 2, FTA	518.344	518.344	708.515
Març	2013	FonCaixa PYMES 4, FTA			418.190
Novembre	2014	FonCaixa PYMES 5, FTA			1.830.000
Octubre	2015	FonCaixa PYMES 6, FTA	1.120.000	1.120.000	
Novembre	2015	FonCaixa PYMES 7, FTA	2.530.000	2.530.000	
Emesos després del 01-01-2004			15.891.495	13.221.155	6.877.845
Total			15.906.302	13.235.919	6.892.609

(*) Fons procedents de la fusió amb Barclays Bank SAU.

Els bons de titulització col·locats en mercat es registren en l'epígraf «Dèbits representats per valors negociables» del balanç de situació adjunt (vegeu Nota 22.3).

28.3. Dipòsits de valors i serveis d'inversió

A continuació es detallen, en funció de la seva naturalesa, els valors dipositats a CaixaBank per tercers:

(Milers d'euros)	31-12-2015	31-12-2014
Anotacions en compte	82.831.200	97.792.236
Valors anotats en el registre central del mercat	60.018.019	74.972.098
<i>Instruments de capital. Cotitzats</i>	43.157.191	52.106.164
<i>Instruments de capital. No cotitzats</i>	136.651	34.683
<i>Valors representatius de deute. Cotitzats</i>	16.724.177	22.831.251
Valors registrats en la mateixa Entitat	0	0
Valors confiats a altres entitats dipositàries	22.813.181	22.820.138
<i>Instruments de capital. Cotitzats</i>	12.534.038	13.005.772
<i>Instruments de capital. No cotitzats</i>	4.078	2.838
<i>Valors representatius de deute. Cotitzats</i>	10.275.065	8.876.005
<i>Valors representatius de deute. No cotitzats</i>	0	935.523
Títols físics	6.469	6.559
En poder de l'Entitat	6.407	6.423
<i>Instruments de capital</i>	6.267	6.267
<i>Valors representatius de deute</i>	140	156
Confiats a altres entitats	62	136
<i>Instruments de capital</i>	62	136
Altres instruments financers	151.303	97.565
Total	82.988.972	97.896.360

28.4. Actius financers donats de baixa del balanç a causa del seu deteriorament

A continuació es mostra el resum dels moviments que van tenir lloc en l'exercici 2015 i 2014 en les partides donades de baixa del balanç de situació pel fet que la seva recuperació es considerava remota. Aquests actius financers consten registrats com a «Actius en suspens» en comptes d'ordre complementaris als balanços de situació.

(Milers d'euros)	2015	2014
Saldo a l'inici de l'exercici	11.602.052	10.453.405
Addicions:	5.423.312	5.552.166
Amb càrrec a correccions de valor per deteriorament d'actius (Nota 13.4)	2.728.936	3.665.157
Amb càrrec directe en el compte de pèrdues i guanys (Nota 37)	720.220	1.104.994
Altres causes(1)	1.339.820	782.015
Combinacions de negoci (Nota 7)	634.336	
Baixes:	2.421.678	4.403.519
Per recuperació en efectiu del principal (Nota 37)	453.332	390.143
Per recuperació en efectiu dels productes vençuts i no cobrats	41.893	30.483
Per alienació de fallits (2)	1.121.312	1.836.443
Per condonació, prescripció i altres causes (3)	805.141	2.146.450
Saldo al final de l'exercici	14.603.686	11.602.052

(1) Inclou, bàsicament, interessos meritats pels actius financers en el moment de la seva baixa del balanç.

(2) Correspon a les operacions de venda d'actius dubtosos i fallits efectuades i inclou els interessos associats a aquestes carteres (vegeu Nota 13.2.)

(3) Inclou, en l'exercici 2014, incorporacions d'immobles procedents de deute de promotors per un import de 1.447 milions d'euros.

El saldo de les partides donades de baixa del balanç de situació perquè la seva recuperació es considera remota inclou 4.082 i 3.118 milions d'euros a 31 de desembre de 2015 i 2014, respectivament, en concepte d'interessos meritats sobre el deute fallit.

29. Interessos i rendiments assimilats

Aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts recull els interessos meritats en l'exercici pels actius financers amb rendiment, implícit o explícit, que s'obtenen d'aplicar el mètode del tipus d'interès efectiu, així com les rectificacions de productes com a conseqüència de cobertures comptables.

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts és el següent:

(Milers d'euros)	2015	2014
Bancs centrals	649	2.639
Entitats de crèdit	16.264	16.538
Operacions del mercat monetari	543	0
Crèdit a la clientela i altres productes financers	5.025.191	5.505.288
Administracions públiques	277.888	346.059
Crèdits i efectes comercials	202.512	168.508
Deutors amb garantia hipotecària	2.715.912	3.072.160
Préstecs personals	1.116.051	1.125.426
Comptes de crèdit	365.930	450.481
Resta	346.898	342.654
Valors representatius de deute	3.278.579	3.275.961
Cartera de negociació	73.648	79.993
Actius financers disponibles per a la venda	2.875.164	2.543.989
Cartera d'inversions a venciment	196.568	484.696
Inversió creditícia	133.199	167.283
Rectificació d'ingressos per operacions de cobertura (Nota 15)	51.842	(9.099)
Total	8.373.068	8.791.327

A continuació es presenta el tipus d'interès efectiu mitjà de les diferents categories d'actius financers en els exercicis 2015 i 2014, respectivament, calculats sobre els saldos bruts mitjans. Aquests tipus resulten dels interessos meritats en l'exercici i no incorporen les rectificacions de productes per operacions de cobertura:

Tipus d'interès efectiu mitjà

	2015	2014
Dipòsits en bancs centrals	0,03%	0,14%
Cartera de negociació – Valors representatius de deute	2,18%	3,50%
Actius financers disponibles per a la venda – Valors representatius de deute	4,77%	4,33%
Inversions creditícies		
Dipòsits en entitats de crèdit	0,28%	0,33%
Crèdit a la clientela (*)	2,44%	2,84%
Valors representatius de deute	7,95%	6,45%
Cartera d'inversions a venciment – Valors representatius de deute	3,18%	3,13%

(*) No inclou l'adquisició temporal d'actius.

30. Interessos i càrregues assimilades

Aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts recull els interessos meritats en l'exercici pels passius financers amb rendiment, implícit o explícit, inclosos els procedents de remuneracions en espècie, que s'obtenen d'aplicar el mètode del tipus d'interès efectiu, així com les rectificacions de cost com a conseqüència de cobertures comptables i el cost per interessos imputable als fons de pensions constituïts.

En els exercicis 2015 i 2014 el saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts es desglossa, en funció de la naturalesa de les operacions financeres que l'han originat, de la manera següent:

(Milers d'euros)	2015	2014
Bancs centrals	(33.232)	(31.397)
Entitats de crèdit	(192.717)	(241.372)
Operacions del mercat monetari a través d'entitats de contrapartida	(3.146)	(1.584)
Dipòsits de la clientela i altres càrregues financeres	(1.328.571)	(2.162.513)
Dèbits representats per valors negociables	(938.441)	(1.306.515)
Passius subordinats	(198.722)	(213.344)
Rectificació de despeses per operacions de cobertura (Nota 15)	778.775	936.543
Cost imputable als fons de pensions constituïts (Nota 24.1)	(41.009)	(63.870)
Despeses financeres de productes d'assegurances	(2.063.355)	(1.552.709)
Total	(4.020.418)	(4.636.761)

A continuació es presenta el tipus d'interès efectiu mitjà de les diferents categories de passius financers en els exercicis 2015 i 2014, respectivament. Aquests tipus resulten dels interessos meritats en l'exercici i no incorporen les rectificacions de costos com a conseqüència de cobertures comptables:

Tipus d'interès efectiu mitjà

	2015	2014
Dipòsits de bancs centrals	0,17%	0,24%
Dipòsits d'entitats de crèdit	0,90%	1,10%
Dipòsits de la clientela	0,73%	1,23%
Dèbits representats per valors negociables	3,16%	3,73%
Passius subordinats	4,46%	4,43%

31. Rendiment d'instruments de capital

En els exercicis 2015 i 2014 el saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts es desglossa de la manera següent:

(Milers d'euros)	2015	2014
Telefónica, SA	192.860	177.672
Altres	9.859	7.702
Total	202.719	185.374

32. Comissions

Els ingressos i les despeses més significatius registrats en concepte de comissions en els comptes de pèrdues i guanys adjunts dels exercicis 2015 i 2014 es detallen en el quadre següent, en funció de la naturalesa del servei no financer que les ha originat:

Comissions percebudes

(Milers d'euros)

	2015	2014
Riscos contingents	116.079	115.260
Disponibilitat de crèdits	60.987	72.794
Canvi de divises i bitllets estrangers	3.831	3.108
Servei de cobraments i pagaments	776.011	815.273
<i>de les quals: targetes de crèdit i dèbit</i>	<i>340.149</i>	<i>369.786</i>
Servei de valors	95.502	103.949
Comercialització de productes financers no bancaris	749.631	531.212
Altres comissions	354.791	331.892
Total	2.156.832	1.973.488

Comissions pagades

(Milers d'euros)

	2015	2014
Cedides a altres entitats i corresponsals	(42.186)	(40.608)
<i>de les quals: operacions amb targetes i caixers</i>	<i>(34.167)</i>	<i>(31.974)</i>
Operacions amb valors	(14.930)	(17.832)
Altres comissions	(86.279)	(89.888)
Total	(143.395)	(148.328)

33. Resultats d'operacions financeres (net)

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts, en funció de l'origen de les partides que el conformen, és el següent:

(Milers d'euros)

	2015	2014
Cartera de negociació	58.779	(41.767)
Valors representatius de deute	539	(11.522)
Instruments de capital	(25.809)	9.996
Derivats financers	84.049	(40.241)
<i>dels quals: riscos de tipus d'interès</i>	<i>(26.190)</i>	<i>31.405</i>
<i>dels quals: riscos de valors</i>	<i>22.108</i>	<i>(64.478)</i>
<i>dels quals: riscos de primeres matèries i altres</i>	<i>2.653</i>	<i>964</i>
<i>dels quals: riscos de crèdit (Nota 2.2)</i>	<i>16.639</i>	<i>(108.512)</i>
<i>dels quals: riscos de tipus de canvi</i>	<i>(10.715)</i>	<i>35.693</i>
<i>dels quals: riscos d'inflació</i>	<i>79.554</i>	<i>64.687</i>
Actius financers disponibles per a la venda	662.303	444.314
Valors representatius de deute	616.833	345.323
Instruments de capital (Nota 12)	45.470	98.991
Inversions creditícies	1.207	539
Passius financers a cost amortitzat	7.101	7.934
Ineficàcies de derivats de cobertura	13.235	162.576
Cobertures de fluxos d'efectiu	15.996	(15.335)
Cobertures de valor raonable	(2.761)	177.911
<i>Valoració dels derivats de cobertura</i>	<i>(1.096.730)</i>	<i>889.001</i>
<i>Valoració dels elements coberts</i>	<i>1.093.969</i>	<i>(711.090)</i>
Total	742.625	573.596

34. Altres productes i càrregues d'explotació

El desglossament del saldo d'aquests capítols dels comptes de pèrdues i guanys adjunts dels exercicis 2015 i 2014 es mostra en els quadres següents:

Detall d'ingressos i despeses de contractes d'assegurances i reassegurances

(Milers d'euros)

	2015	2014
Ingressos		
Primes d'assegurances i reassegurances cobrades (*)	667.018	578.716
Ingressos per reassegurances	68.179	58.521
Total	735.197	637.237
Despeses		
Prestacions pagades (*)	(232.737)	(208.374)
Dotacions netes a provisions tècniques (*)	(62.936)	(43.271)
Primes d'assegurances i reassegurances pagades	(225.029)	(236.856)
Total	(520.702)	(488.501)

(*) Deduïda la part corresponent a despesa financera.

Línies d'activitat

(Milers d'euros)

	2015	2014
Vendes i ingressos per prestacions de serveis no financers		
Activitat immobiliària	23.339	21.228
Altres activitats	131.638	108.288
Total	154.977	129.516
Variació d'existències i altres despeses de l'activitat no financera		
Activitat immobiliària	(9.108)	(8.806)
Altres activitats	(122.632)	(115.713)
Total	(131.740)	(124.519)

Altres productes d'explotació

(Milers d'euros)

	2015	2014
Comissions financeres compensadores de costos directes	42.884	32.234
Ingressos de les inversions immobiliàries i altres rendes	134.182	105.503
Altres ingressos	149.498	152.798
Total	326.564	290.535

Altres càrregues d'explotació

(Milers d'euros)

	2015	2014
Contribució al Fons de Garantia de Dipòsits / Fons de Resolució Nacional	(278.996)	(293.119)
Despeses explotació inversions immobiliàries i altres (1)	(293.694)	(228.416)
Altres conceptes	(76.378)	(93.519)
Total	(649.068)	(615.054)

(1) Inclou les despeses relacionades amb les inversions immobiliàries en règim de lloguer

35. Despeses de personal

La composició d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts dels exercicis 2015 i 2014 es mostra en el quadre següent:

Detall per tipus de retribucions

(Milers d'euros)

	2015	2014
Sous i salaris	(1.915.495)	(1.833.781)
Seguretat Social	(427.760)	(413.694)
Dotacions a plans d'aportació definida	(132.441)	(131.210)
Dotacions a plans de prestació definida (Nota 24)	(2.009)	(3.355)
Altres despeses de personal	(701.100)	(195.853)
Total	(3.178.805)	(2.577.893)

La despesa registrada a l'apartat «Dotacions a plans d'aportació definida» inclou, fonamentalment, les aportacions obligatòries establertes a l'Acord Laboral sobre el sistema de previsió social subscrit el 31 de juliol de 2000 a "la Caixa" i que ha mantingut CaixaBank després del procés de reorganització del Grup "la Caixa". Aquestes aportacions al Pla de Pensions es duen a terme per donar cobertura als compromisos de jubilació, invalidesa i defunció dels empleats en actiu. Per a la cobertura de jubilació, CaixaBank fa una aportació mensual equivalent a un percentatge sobre els conceptes salarials pensionables, que va del 0% al 8,5% en funció de l'antiguitat a l'Entitat o altres condicions pactades. En concret, s'estableix un període d'homologació de condicions de 60 mesos al personal provinent de Banc de València, de Banca Cívica i de Barclays Bank. Per a la cobertura dels riscos d'invalidesa i defunció, l'aportació és anual i equival al cost de la prima necessària per assegurar aquests riscos.

La partida «Altres despeses de personal» inclou, entre altres, els conceptes de formació, ajuda d'estudis, indemnitzacions i altres beneficis a curt termini.

En l'exercici 2015, «Altres despeses de personal» inclou el cost de personal, per un import de 471 milions d'euros, associat als acords laborals signats per CaixaBank en l'exercici, emmarcats en un pla de reestructuració que ha tingut en compte, d'una banda, ajustos de la plantilla procedent de Barclays Bank i, de l'altra, mesures de reorganització i reequilibri en la distribució territorial de la plantilla.

Adicionalment, aquesta partida inclou, en els exercicis 2015 i 2014, 20 i 19 milions d'euros, respectivament, en concepte de les retribucions no monetàries percebudes pels empleats de CaixaBank per les facilitats creditícies obtingudes estimades com a diferència entre les condicions de mercat i les pactades amb el personal. Els tipus aplicables es fixen anualment segons l'Euríbor a 1 any del mes d'octubre en data d'aplicació de l'1 de gener de l'any següent.

Els tipus de mercat han estat Euríbor + 0,50 punts per als préstecs amb finalitat adquisició d'habitatge i Euríbor + 1,40 punts per a altres préstecs.

El tipus d'interès per a la garantia hipotecària pactada, segons la normativa laboral és Euríbor -2,50 punts, amb una clàusula d'un tipus mínim del 0,10%, mentre que per a la garantia personal el tipus d'interès pactat és igual a l'euríbor.

Els imports registrats en aquest capítol corresponents als plans de remuneracions basats en instruments de capital són de materialitat baixa.

En els exercicis 2015 i 2014, la composició de la plantilla, en termes mitjans, per categories professionals i gènere, és la següent:

Plantilla mitjana

(Nombre d'empleats)

	2015		2014	
	Grup CaixaBank		Grup CaixaBank	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Directius	202	59	213	56
Caps	8.786	5.999	8.983	5.951
Administratius	6.095	10.089	6.032	9.981
Personal auxiliar	137	91	137	94
Personal no fix	421	410	119	110
Total	15.641	16.648	15.484	16.192

La distribució per categories professionals i gènere a 31 de desembre de 2015 no difereix significativament de la mostrada en el quadre anterior. A 31 de desembre de 2015 i 2014 la plantilla del Grup CaixaBank estava formada per 32.242 i 31.210 empleats, respectivament.

36. Altres despeses generals d'administració

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts és el següent:

(Milers d'euros)	2015	2014
Tecnologia i sistemes	(253.900)	(178.416)
Publicitat (1)	(116.406)	(106.123)
Immobles i instal·lacions	(102.355)	(97.853)
Lloguers	(174.048)	(127.471)
Comunicacions	(48.040)	(54.365)
Serveis administratius subcontractats	(114.318)	(93.793)
Tributs	(40.267)	(34.379)
Servei de vigilància i trasllat de fons	(35.250)	(30.398)
Despeses de representació i desplaçament del personal	(42.141)	(38.355)
Impresos i material d'oficina	(15.684)	(13.664)
Informes tècnics	(41.262)	(22.689)
Despeses judicials i de lletrats	(12.309)	(11.174)
Òrgans de govern i control	(9.462)	(7.176)
Altres despeses	(55.545)	(29.693)
Total	(1.060.987)	(845.549)

(1) Inclou publicitat en mitjans, patrocinis, promocions i altres despeses comercials.

En data 18 de desembre de 2012, CaixaBank va formalitzar la venda de 439 oficines a Soimob Inmobiliària, SAU, filial de la societat mexicana Inmobiliària Carso, SA de CV, per un import de 428,2 milions d'euros. Simultàniament es va formalitzar amb aquesta societat un contracte d'arrendament operatiu, amb manteniment, assegurances i tributs a càrrec de l'arrendatari, per un termini de compliment obligat de 25 anys. Durant aquest termini, la renda s'actualitza anualment d'acord amb la variació que experimenti durant els dotze mesos anteriors l'índex harmonitzat de preus de consum de l'Eurozona per 1,4. En cap cas, i tenint en compte la no-significança del valor dels factors correctors, així com les característiques econòmiques i els riscos associats a aquests, no s'ha considerat necessària la segregació de cap derivat implícit en els termes que preveu la lletra f) del paràgraf AG 33 de la NIC 39.

L'Entitat ha confirmat mitjançant les proves necessàries que la renda pagada es manté en preus de mercat.

El contracte incorpora una opció de compra exercible per CaixaBank al venciment final de l'arrendament pel valor de mercat de les oficines en aquesta data que serà determinat, si escau, per experts independents, així com un dret de primera oferta en cas que l'arrendador vulgui vendre alguna de les oficines subjectes a aquest contracte. Entre la resta de condicions pactades, totes elles habituals de mercat en contractes d'arrendament operatiu, destaca que no es preveu la transferència de la propietat dels immobles a CaixaBank quan aquell finalitzi, i CaixaBank té el dret de no prorrogar els lloguers més enllà del període mínim de compliment obligat. La despesa per arrendament reconeguda per CaixaBank durant els exercicis 2015 i 2014 per aquests contractes va pujar a 35,6 i 34,8 milions d'euros anuals.

El valor dels pagaments futurs mínims en què incorrerà CaixaBank durant el període de compliment obligat del contracte, sense considerar les actualitzacions futures de les rendes, és el següent:

(Milers d'euros)	2016	2017 a 2020	2021 i següents
Contracte de venda i arrendament posterior Soimob Inmobiliaria, SAU	35.300	141.198	600.090
Total	35.300	141.198	600.090

Nota: aquests imports no inclouen IVA.

En l'apartat «Informes tècnics» s'inclouen, en l'exercici 2015, els honoraris i les despeses pagats a l'auditor, sense incloure-hi l'IVA corresponent, Deloitte, SL i societats vinculades, segons el detall següent:

(Milers d'euros)	2015	2014
Deloitte	9.799	8.667
Auditoria (1)	2.652	2.397
Serveis relacionats amb auditoria	3.777	2.862
Altres serveis (2)	3.370	3.408
Altres auditors	10.953	6.424
Auditoria	239	219
Altres serveis	10.714	6.205
Total	20.752	15.091

(1) Inclou els honoraris corresponents a la revisió limitada dels estats financers consolidats intermedis i a l'auditoria de balanç individual de CaixaBank a 30 de juny.

(2) Inclou 166 i 56 milers d'euros d'assessorament fiscal el 2015 i 2014, respectivament

Informació sobre el període mitjà de pagament a proveïdors. Disposició adicional tercera: Deure d'informació de la Llei 15/2010, de 5 de juliol

L'entrada en vigor de la Llei 15/2010, de 5 de juliol, que va modificar la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials, estableix l'obligació per a les societats de publicar de manera expressa les informacions sobre els terminis de pagament als proveïdors en la memòria dels comptes anuals. En relació amb aquesta obligació d'informació, el 4 de febrer de 2016 es va publicar al BOE la corresponent resolució emesa per l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes (ICAC).

D'acord amb el que indica la disposició transitòria segona de la resolució esmentada, a continuació es desglossa la informació requerida en relació amb els pagaments efectuats i pendents de pagament en la data del tancament del balanç:

Pagaments efectuats i pendents en la data de tancament del balanç

(Milers d'euros)

	2015
	Import
Total pagaments realitzats	1.666.547
Total pagaments pendents	26.756
Total pagaments de l'exercici	1.693.303

Període mitjà de pagament i ràtios de pagament a proveïdors

(Dies)

	2015
	Dies
Període mitjà de pagament a proveïdors	24,45
Ràtio d'operacions pagades	24,52
Ràtio d'operacions pendents de pagament	19,99

En els exercicis 2015 i 2014, i d'acord amb la disposició transitòria segona de la Llei 15/2010, amb caràcter general el termini màxim legal és de 30 dies, ampliable mitjançant pacte de les parts fins a un termini no superior a 60 dies.

37. Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)

El saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts corresponents als exercicis 2015 i 2014 es mostra en el quadre següent:

Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)

(Milers d'euros)

	2015	2014
Inversions creditícies	(1.655.348)	(2.053.803)
Cobertura específica	(1.619.547)	(2.030.435)
<i>Dotacions netes (Nota 13.4)</i>	(1.352.659)	(1.315.584)
<i>Sanejaments (Nota 28.4)</i>	(720.220)	(1.104.994)
<i>Actius fallits recuperats (Nota 28.4)</i>	453.332	390.143
<i>Valors representatius de deute (Nota 13.4)</i>	0	0
Altres cobertures (Nota 13.4)	(35.801)	(23.368)
Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	(438.720)	(139.567)
Sanejaments	(438.720)	(139.567)
<i>Instruments de capital (Nota 12)</i>	(267.188)	(91.943)
<i>Valors representatius de deute (Nota 12 i 14)</i>	(171.532)	(47.624)
Total	(2.094.068)	(2.193.370)

38. Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)

El saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts corresponents als exercicis 2015 i 2014 es mostra en el quadre següent:

(Milers d'euros)	2015	2014
Sanejaments	(190.676)	(56.065)
Actiu material d'ús propi (Nota 19)	(139.244)	(8.392)
Inversions immobiliàries (Nota 19)	(3.356)	(33.554)
Actius intangibles (Nota 20)	(48.076)	(14.119)
Dotacions netes	(132.086)	7.256
Inversions immobiliàries (Nota 19)	(193.758)	57.187
Existències (Nota 21)	(71.050)	(23.242)
Participacions associades/multigrup (Nota 17)	132.722	(25.561)
Altres actius	0	(1.128)
Total	(322.762)	(48.809)

39. Guanys (pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda

El saldo i els moviments d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts, corresponents als exercicis 2015 i 2014, es mostren en el quadre següent:

(Milers d'euros)	2015			2014		
	Guany	Pèrdua	Resultat net	Guany	Pèrdua	Resultat net
Per venda d'actiu material	14.491	(38.030)	(23.539)	15.685	(48.977)	(33.292)
Per venda de participacions	52.633	(6.661)	45.972	10.521	(3.783)	6.738
Per venda d'altres actius	17.177	(5.815)	11.362	7.786	(9.381)	(1.595)
Total	84.301	(50.506)	33.795	33.992	(62.141)	(28.149)

En l'exercici 2015 s'han registrat a «Per venda de participacions» o «Per venda d'altres actius» el resultat per diverses operacions de venda de participacions sense que cap d'aquestes sigui significativa de manera individual.

40. Guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats com a operacions interrompudes

El saldo i moviment d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys adjunts dels exercicis 2015 i 2014 es mostra en el quadre següent:

(Milers d'euros)	2015	2014
Pèrdues per deteriorament d'actius no corrents en venda (Nota 16)	(296.712)	(159.006)
Benefici net per venda d'actius no corrents en venda	(80.538)	(167.841)
<i>Benefici net per venda d'actius materials no corrents en venda</i>	<i>(80.538)</i>	<i>(167.841)</i>
Benefici en la venda d'instruments de capital d'inversions estratègiques (Nota 12)	98.618	17.870
Total	(278.632)	(308.977)

La totalitat dels imports de guanys i pèrdues per la venda d'actius no corrents corresponen a immobles procedents de la regularització de crèdits, l'import dels quals no és significatiu a escala individual, en cap cas.

41. Operacions amb parts vinculades

En el marc de la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, el «personal clau de la Direcció» de CaixaBank, entès com les persones que tenen autoritat i responsabilitat per planificar, dirigir i controlar les activitats de l'Entitat, directament o indirectament, està integrat per tots els membres del Consell d'Administració (siguin o no executius) i l'Alta Direcció. Pels seus càrrecs, cadascuna de les persones que integren aquest col·lectiu es considera «part vinculada» a CaixaBank. Per aquest motiu, CaixaBank ha de revelar, entre altres transaccions, la informació que es recull en aquesta Nota.

També es consideren parts vinculades a CaixaBank els familiars pròxims al «personal clau de la Direcció», així com les societats en què el personal clau o els seus familiars pròxims exerceixen control, control conjunt o influència significativa, o bé tenen, directament o indirectament, un poder de vot important.

D'acord amb el que disposa el Reglament del Consell d'Administració, les operacions amb els Consellers i les seves parts vinculades hauran de ser autoritzades pel Consell d'Administració, amb l'informe previ de la Comissió d'Auditoria i Control, llevat que simultàniament es compleixin les tres condicions següents: (i) que es facin en virtut de contractes, amb unes condicions estandarditzades i que s'apliquin en massa a molts clients; (ii) que s'efectuïn a preus o tarifes establerts amb caràcter general per qui actui com a subministrador del bé o servei de què es tracti; i (iii) que la quantia de l'operació no superi l'u per cent (1%) dels ingressos anuals de la Societat.

Sense perjudici d'això, d'acord amb el que estableix la normativa vigent, la concessió de crèdits, avals o garanties al President, Vicepresident, als altres Consellers i a Directors Generals i assimilats requereix l'autorització expressa del Banc d'Espanya.

En el cas dels crèdits als membres del Consell d'Administració que són empleats de CaixaBank, i a l'Alta Direcció, la política seguida en la concessió es regeix pel que disposen el conveni del sector de caixes d'estalvis i la normativa laboral interna que l'ha desplegat.

La resta d'operacions actives, passives o de prestació de serveis financers, concertades per CaixaBank amb «personal clau de la Direcció» (Consell d'Administració i Alta Direcció), i a les quals no és aplicable la normativa laboral, s'han concedit en condicions de mercat. D'altra banda, cap d'aquestes transaccions és d'un import significatiu per a una interpretació adequada dels comptes anuals.

CaixaBank manté, així mateix, contractes de prestació de serveis amb les seves parts vinculades. Aquests contractes són, en qualsevol cas, propis del tràfic ordinari, en condicions de mercat, i cap d'aquests és d'un import significatiu de forma individual.

A continuació es detallen els saldos més significatius mantinguts a 31 de desembre de 2015 i 2014 entre CaixaBank i les empreses dependents, multigrup i associades, així com els mantinguts amb Consellers, Alta Direcció i altres parts vinculades (familiars i empreses vinculades a membres del Consell d'Administració i Alta Direcció, fins on l'Entitat coneix), tant de CaixaBank com de Fundació Bancària "la Caixa" i Critería, i els mantinguts amb altres parts vinculades, com el pla de pensions dels empleats, etc. També es detallen els imports registrats en el compte de pèrdues i guanys com a conseqüència de les operacions efectuades. La totalitat dels saldos i operacions efectuats entre parts vinculades formen part del tràfic ordinari i es duen a terme en condicions de mercat.

2015

(Milers d'euros)

	Amb l'accionista majoritari Fundació Bancària "la Caixa" i el seu Grup (1)	Entitats associades i multigrup	Administradors i Alta Direcció (2)	Altres parts vinculades (3)
ACTIU				
Crèdits sobre entitats de crèdit		209		
Inversió creditícia	4.030.765	627.087	11.326	54.505
<i>Adquisició temporal d'actius</i>				
<i>Préstecs hipotecaris</i>	443.233	14.897	10.876	34.246
<i>Resta (4)</i>	3.587.532	612.190	450	20.259
<i>dels quals Provisió per a insolvències</i>		(126.362)		
Total	4.030.765	627.296	11.326	54.505
PASSIU				
Dèbits a entitats de crèdit	10.450	33.014	15.923	
Dèbits a clients (5)	1.276.440	848.508	66.535	88.016
Passiu fora del balanç (6)			82.383	31.211
Total	1.286.890	881.522	164.841	119.227
PÈRDUES I GUANYES				
Interessos i càrregues assimilades (7)	(16.040)	(2.515)	(703)	(1.605)
Interessos i rendiments assimilats	50.609	10.536	106	922
Total	34.569	8.021	(597)	(683)
ALTRES				
Riscos contingents – Avals i altres	277.851	129.713	3.559	1.500
Compromisos contingents – Disponibles per tercers i altres (8)	1.726.924	572.046	9.475	18.789
Compromisos postocupació de prestació definida meritats			45.696	
Total	2.004.775	701.759	58.730	20.289

(1) Inclou les operacions amb Fundació Bancària "la Caixa", les seves entitats dependents, multigrup i associades.

(2) S'informa sobre els Administradors i l'Alta Direcció de Fundació Bancària "la Caixa", CaixaBank i Criteria.

(3) Familiars i entitats vinculades a membres dels Consells d'Administració i de l'Alta Direcció de "la Caixa", CaixaBank i Criteria, i altres parts vinculades com ara el pla de pensions d'empleats.

(4) Inclou Altres préstecs, crèdits i Valors representatius de deute.

(5) Inclou Dipòsits, Dèbits representats per valors negociables i Deute subordinat.

(6) Inclou Fons d'Inversió, Contractes d'assegurances, Fons de Pensions i Compromisos postocupació aportats.

(7) No inclou el cost financer corresponent a Passius fora del balanç.

(8) Inclou els disponibles de línies de risc comercials i d'operacions de *confirming*.

2014

(Milers d'euros)

	Amb l'Accionista majoritari "la Caixa" i seu Grup (1)	elEntitats associades i multigrup	Administradors i Alta Direcció (2)	Altres parts vinculades (3)
ACTIU				
Crèdits sobre entitats de crèdit		72.555		
Inversió creditícia	4.399.571	787.726	11.460	70.453
<i>Adquisició temporal d'actius</i>				
<i>Préstecs hipotecaris</i>	465.603	16.862	10.543	44.438
<i>Resta (4)</i>	3.933.968	770.864	917	26.015
<i>dels quals Provisió per a insolvències</i>		(92.777)		
Total	4.399.571	860.281	11.460	70.453
PASSIU				
Dèbits a entitats de crèdit	69.998	49.846	54.052	
Dèbits a clients (5)	2.565.977	794.295	47.534	171.634
Passiu fora del balanç (6)			11.387	35.623
Total	2.635.975	844.141	112.973	207.257
PÈRDUES I GUANYS				
Interessos i càrregues assimilades (7)	(24.508)	(13.826)	(1.658)	(2.767)
Interessos i rendiments assimilats	35.605	16.788	140	1.473
Total	11.097	2.962	(1.518)	(1.294)
ALTRES				
Riscos contingents – Avals i altres	380.947	116.881	3.565	1.807
Compromisos contingents – Disponibles per tercers i altres (8)	1.805.888	392.385	10.018	14.370
Compromisos postocupació de prestació definida meritats			42.264	
Total	2.186.835	509.266	55.847	16.177

(1) Inclou les operacions amb "la Caixa", les seves entitats dependents, multigrup i associades.

(2) S'informa sobre els Administradors i l'Alta Direcció de "la Caixa", CaixaBank i Criteria.

(3) Familiars i entitats vinculades a membres dels Consells d'Administració i l'Alta Direcció de "la Caixa", CaixaBank, Criteria i Comissió de Control de "la Caixa", i altres parts vinculades com ara el pla de pensions d'empleats.

(4) Inclou Altres préstecs, crèdits i Valors representatius de deute.

(5) Inclou Dipòsits, Dèbits representats per valors negociables i Deute subordinat.

(6) Inclou Fons d'Inversió, Contractes d'assegurances, Fons de Pensions i Compromisos postocupació aportats.

(7) No inclou el cost financer corresponent a Passius fora del balanç.

(8) Inclou els disponibles de línies de risc comercials i d'operacions de *confirming*.

Els saldos i les operacions més significatius inclosos en els imports anteriors, addicionals als que s'han descrit en les diferents notes, corresponents a l'exercici 2015, són els següents:

- El saldo a 31 de desembre de 2015 del finançament que CaixaBank té concedit a Fundació Bancària "la Caixa" puja a 100 milions d'euros (100 milions d'euros a 31 de desembre de 2014). Aquest préstec correspon al finançament del Council of Europe Bank a la Fundació Bancària, que es vehicula a través de CaixaBank.
- En el primer semestre de 2014, CaixaBank va atorgar finançament a "la Caixa" amb un préstec de 650 milions d'euros, que va formar part dels actius i passius segregats a Criteria en l'exercici 2014. Aquest saldo es manté a 31 de desembre de 2015. Addicionalment, Criteria va contractar una pòlissa de crèdit per 750 milions d'euros, no disposada a 31 de desembre de 2015.

- En l'exercici 2015, Criteria ha amortitzat totalment de manera anticipada el bo emès el 2012, que va ser subscrit íntegrament per CaixaBank, el saldo del qual a 31 de desembre de 2014 era de 999 milions d'euros.
- El setembre de 2015, CaixaBank ha atorgat un préstec a Criteria de 550 milions d'euros, amb venciment el 30 de setembre de 2022 i un tipus d'interès d'eurícor +1,50%.
- CaixaBank mantenia un compte a cobrar de Criteria per l'impost de societats de l'exercici 2014, per un import de 54 milions d'euros, que ha estat liquidat el 2015.
- El finançament concedit a les filials immobiliàries de CriteriaCaixa puja a 657 milions d'euros a 31 de desembre de 2015 (1.662 milions d'euros a 31 de desembre de 2014, que incloïa el bo simple emès de Criteria per 999 milions d'euros esmentat anteriorment).
- Criteria manté dipòsits a termini i a la vista per un import de 80 milions d'euros (347 milions d'euros a 31 de desembre de 2014).
- Dipòsits a la vista i a termini mantinguts per la Fundació Bancària "la Caixa" en CaixaBank, per un import de 7 milions d'euros (70 milions d'euros a 31 de desembre de 2014).
- Fundació Bancària "la Caixa" mantenia, a 31 de desembre de 2014, un compte a cobrar per l'impost de societats per un import 162 milions d'euros, amb la capçalera del grup fiscal CaixaBank, que ha estat liquidada el gener de 2015.
- Criteria va contractar derivats amb CaixaBank per cobrir els tipus d'interès de préstecs bancaris bilaterals, per un valor nominal de 800 milions d'euros a 31 de desembre de 2014, que ha augmentat fins a 1.900 milions d'euros a 31 de desembre de 2015. El valor raonable del derivat a 31 de desembre de 2015 és de 9 milions d'euros actius (3 milions d'euros actius a 31 de desembre de 2014).
- Gas Natural, entitat multigrup del Grup Criteria, manté imposicions a termini i comptes corrents en CaixaBank per un import de 599 milions d'euros (1.651 milions d'euros a 31 de desembre de 2014), i Abertis Infraestructuras, entitat associada del Grup Criteria, un import de 283 milions d'euros (356 milions d'euros a 31 de desembre de 2014).
- VidaCaixa ha invertit en renda fixa d'Abertis Infraestructuras, entitat associada del Grup Criteria, un import de 786 milions d'euros.

Les operacions entre empreses del Grup formen part del tràfic ordinari i s'efectuen en condicions de mercat. Les operacions més significatives efectuades durant l'exercici 2015 entre les empreses del grup són les següents:

- El gener de 2015, CaixaBank Asset Management va procedir a comprar a Barclays Bank, SAU el negoci de gestió d'actius per un import de 60 milions d'euros.
- L'abril de 2015, SegurCaixa Adeslas i CaixaBank, en virtut d'una addenda al contracte d'agència subscrit entre tots dos el 2011, van pactar el pagament, per part de SegurCaixa Adeslas, d'un import de 47 milions d'euros, com a contraprestació complementària per les activitats de mediació en la comercialització d'assegurances consistent en la cerca de clients a través de la xarxa bancària procedent de Barclays Bank.
- El maig de 2015, CaixaBank va procedir a comprar a Barclays Bank, SAU el negoci de *factoring i confirming* que aquest últim duia a terme a través de la seva filial Barclays Factoring, SA, EFC. El preu de l'operació es va fixar en 33 milions d'euros.
- El maig de 2015, Caixa Card 1 EFC, SA va procedir a comprar a Barclays Bank, SAU el negoci de gestió de targetes per un import de 80 milions d'euros. Així mateix, Comercia Global Payments,

Entidad de Pago, SL va comprar el negoci de comerços de Barclays Bank, SAU per 0,5 milions d'euros.

A 31 de desembre de 2015 i 2014 no hi ha evidència de deteriorament ni en el valor dels actius financers ni dels avals i compromisos contingents mantinguts amb «personal clau de l'administració i direcció».

Els saldos d'operacions creditícies corresponents als Administradors i a l'Alta Direcció, que ho eren a 31 de desembre de 2015 i 2014, tenen un venciment mitjà de 22,70 i 23,84 anys, respectivament, i meriten un tipus d'interès mitjà del 0,79% i 1,07%, respectivament.

Respecte del finançament concedit durant l'exercici 2015 als Administradors i a l'Alta Direcció, que ho eren a 31 de desembre de 2015 i 2014, puja a 3.133 i 4.625 milers d'euros, respectivament, amb un venciment mitjà de 4,01 i 7,05 anys, i meriten un tipus d'interès mitjà de l'1,74% i 1,68%, respectivament.

Descripció de les relacions entre Fundació Bancària "la Caixa" i CaixaBank

Amb l'objectiu d'enfortir la transparència, l'autonomia i el bon govern del Grup, així com reduir l'aparició i regular els conflictes d'interès, "la Caixa" i CaixaBank van subscriure, en data 1 de juliol de 2011, un Protocol Intern de Relacions. De conformitat amb aquest Protocol, qualsevol nou servei o operació intragrup tindria sempre una base contractual i s'hauria d'ajustar als seus principis generals.

Com a conseqüència de la transformació en fundació bancària i la finalització de l'exercici indirecte de l'activitat bancària a través de CaixaBank, i d'acord amb el que disposa la Llei 26/2013, de 27 de desembre, de caixes d'estalvis i fundacions bancàries, el Patronat de la fundació va aprovar, en data 24 de juliol de 2014, un Protocol de Gestió de la Participació Financera que regula, principalment:

- Els criteris bàsics de caràcter estratègic que regeixen la gestió per part de la Fundació "la Caixa" de la seva participació en CaixaBank.
- Les relacions entre el Patronat i els òrgans de govern de CaixaBank.
- Els criteris generals per a la realització d'operacions entre la Fundació "la Caixa" i CaixaBank, i els mecanismes previstos per evitar possibles conflictes d'interès.
- Els mecanismes per evitar l'aparició de conflictes d'interès.
- Els criteris bàsics relatius a la cessió i l'ús de signes distintius i noms de domini titularitat de la Fundació Bancària "la Caixa" per part de CaixaBank i de societats del seu grup
- L'atorgament d'un dret d'adquisició preferent a favor de la Fundació Bancària en cas de transmissió per part de CaixaBank del Mont de Pietat de què és titular.
- Els principis bàsics d'una possible col·laboració a l'efecte que (a) CaixaBank pugui implementar polítiques de responsabilitat social corporativa a través de la Fundació Bancària "la Caixa", i, alhora, (b) la Fundació Bancària doni difusió als seus programes de l'Obra Social per mitjà de la xarxa de sucursals de CaixaBank i, si s'escau, a través d'altres mitjans materials
- El flux d'informació adequat que permeti totes dues entitats l'elaboració dels seus estats financers i el compliment d'obligacions d'informació periòdica i de supervisió davant el Banc d'Espanya i organismes reguladors.

En el marc d'aquest protocol de gestió, "la Caixa" i CaixaBank van acordar prorrogar el Protocol Intern de Relacions entre totes dues entitats en tots els termes i les condicions que no estiguessin afectats pel cessament de l'exercici indirecte de l'activitat com a entitat de crèdit a través de CaixaBank, fins al moment que s'adopti el nou protocol de relacions.

El Consell d'Administració de Criteria va prendre nota del protocol de gestió descrit en la sessió del 18 de desembre de 2014.

El 18 de febrer de 2016, el Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" ha aprovat un nou protocol de gestió de la participació bancària, d'acord amb el que exigeix la Circular 6/2015 del Banc d'Espanya.

Annex 1 - Participacions de CaixaBank en societats dependents del Grup CaixaBank

(1 / 8)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Capital social	Reserves	Resultats	Cost de la participació directa (net)
		Directa	Total				
Acuigroup Mare Mar, SL Aqüicultura	Recinte portuari. Zona de relleno, 3 46520 Sagunt València		99,98	58	(27.989)	22	-
Aris Rosen, SAU Serveis	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	15	93	2.526	3.999
Arquitrabe Activos, SL Tenidora d'actius immobiliaris	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	98.431	52.662	(23.277)	129.658
Barclays Factoring, SA, EFC <i>Factoring</i>	C/ Mateo Inurria, 15 28036 Madrid	100,00	100,00	5.200	27.418	792	32.618
Barclays Finance Agente de Banca, SA Renting	C/ Mateo Inurria, 15 28036 Madrid	99,98	99,98	61	161	-	222
Biodiesel Processing, SL Recerca, creació, desenvolupament i comercialització de projectes per a la fabricació de biocarburants	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona		100,00	100	(4.613)	-	-
Bodega Sarría, SA Elaboració i comercialització de vins	Finca Señorío de Sarría, s/n 31100 Puente la Reina Navarra		100,00	5.745	15.014	714	-
BuildingCenter, SAU Serveis immobiliaris	Provençals, 35-37 08019 Barcelona	100,00	100,00	2.000.060	1.954.253	(1.427.470)	2.698.713

Participacions de CaixaBank en societats que depenen del Grup CaixaBank

(2 / 8)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Capital social	Reserves	Resultats	Cost de la participació directa (net)
		Directa	Total				
Caixa Capital Biomed, SCR de Régimen Simplificado Societat de capital risc	Av. Diagonal, 613 3er A 08028 Barcelona	90,91	90,91	17.000	(4.247)	(299)	10.505
Caixa Capital Fondos, SCR de Régimen Simplificado, SAU Societat de capital risc	Av. Diagonal, 613 3er A 08028 Barcelona	100,00	100,00	100.000	(9.259)	4.359	98.749
Caixa Capital Micro, SCR de Régimen Simplificado, SAU Societat de capital risc	Av. Diagonal, 613 3er A 08028 Barcelona	100,00	100,00	6.400	(441)	1.061	5.932
Caixa Capital TIC SCR de Régimen Simplificado, SA Societat de capital risc	Av. Diagonal, 613 3er A 08028 Barcelona	80,65	80,65	20.001	(7.880)	(320)	11.300
Caixa Card 1 EFC, SA Financera	Gran Via Carles III, 94 entresol - Edifici Trade 08028 Barcelona	100,00	100,00	261.803	46.897	205.878	261.980
Caixa Corp, SA Tenidora d'accions	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	361	360	(11)	585
Caixa Emprendedor XXI, SA Foment d'iniciatives empresarials i emprenedores	Av. Diagonal, 613 3er B 08028 Barcelona		100,00	20.149	4.816	(927)	-
Caixa Preference, SAU Financera	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	60	2.077	(23)	2.154
CaixaBank Asset Management, SGIIC, SAU Gestora d'institucions d'inversió col·lectiva	Av. Diagonal, 621-629 Torre II Pl. 7 08028 Barcelona	100,00	100,00	81.910	41.323	63.023	89.350
CaixaBank Brasil Escritório de representação, LTDA Intermediació monetària	Avenida Macuco, 726, Conjunt 1709 04523-001 São Paulo El Brasil	100,00	100,00	-	-	-	345

Participacions de CaixaBank en societats que depenen del Grup CaixaBank

(3 / 8)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Capital social	Reserves	Resultats	Cost de la participació directa (net)
		Directa	Total				
CaixaBank Consumer Finance Finançament al consum	Gran Via Carles III, 87, baixos 1er. B 08028 Barcelona	100,00	100,00	135.156	45.176	33.958	132.391
CaixaBank Electronic Money, EDE, SL Entitat de pagament	Gran Via Carles III, 84-98 Torre Est, pl. 1a 08028 Barcelona		80,00	350	1.133	488	-
CaixaRenting, SAU Arrendament de vehicles i maquinària	Gran Via Carles III, 87 08028 Barcelona		100,00	10.518	34.696	9.874	-
Caja Guadalajara Participaciones Preferentes, SA Financera	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	61	247	2	309
Caja San Fernando Finance, SA Financera	Plaza San Francisco, 1 41004 Sevilla	100,00	100,00	60	24.774	(3.357)	21.757
Cajasol Participaciones Preferentes, SAU Financera	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	60	318	(4)	159
Cestainmob, SL Explotació de béns mobles i immobles	Av. República Argentina, 21, 3a planta, mòdul B 41011 Sevilla		100,00	120	749	(3)	-
Club Baloncesto Sevilla, SAD (*) Promoció i desenvolupament d'activitats esportives	Palacio Municipal De Deportes - C/ Dr. Laffon Soto s/n 41007 Sevilla	99,99	99,99	819	895	(1.113)	-
Corporación Hipotecaria Mutual, EFC, SA Crèdit hipotecari	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	3.005	79.384	(1.773)	80.666
Credifimo - Unió de crèdit per al finançament mobiliari e immobiliària, EFC, SA Crèdit hipotecari	Riera de Sant Miquel, 3 1r 08006 Barcelona	100,00	100,00	70.415	(56.463)	(10.692)	11.722

(4 / 8)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Capital social	Reserves	Resultats	Cost de la participació directa (net)
		Directa	Total				
El Monte Participaciones Preferentes, SA Financera	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	60	-	-	-
e-la Caixa, SA Gestió de canals electrònics	Provençals, 35 08019 Barcelona	100,00	100,00	13.670	13.584	1.085	21.144
Estugest, SA Activitats de gestoria i serveis	Av. Diagonal, 611 08028 Barcelona	100,00	100,00	661	1.699	18	2.212
GDS-CUSA, SA Serveis	Provençals, 39 (Torre Pujades) 08019 Barcelona	100,00	100,00	1.803	13.982	582	9.579
GestiCaixa, SGFT, SA Gestora de fons de titulització	Pere i Pons, 9-11 9è 3a Edifici Màsters 08034 Barcelona	91,00	100,00	1.502	300	(320)	2.630
Grupo Aluminios de Precisión, SL (*) Fosa	Merindad de Cuesta Urria, 26 09001 Burgos	100,00	100,00	3.000	4.903	(1.247)	3.360
Grupo Riberebro Integral, SL (*) Transformació de vegetals	P.I. La Llaneda 26540 Alfaro La Rioja		60,00	-	884	-	-
Guadalcorchos, SA (L) Indústria de la fusta i del suro	Plaza de Villasís, 2 41003 Sevilla		100,00	60	-	-	137
Guatazal, SL Promoció immobiliària	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona		100,00	56	1.758	(1.858)	-
HipoteCaixa 2, SL Societat gestora de crèdits hipotecaris	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	3	182.273	1.750	173.843

Participacions de CaixaBank en societats que depenen del Grup CaixaBank

(5 / 8)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Capital social	Reserves	Resultats	Cost de la participació directa (net)
		Directa	Total				
Hiscan Patrimonio, SAU Hòlding de participacions	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	46.867	481.585	(116.682)	437.787
Hodefi, SAS Societat de cartera	176, Avenue Charles de Gaulle 92200 Neuilly-sur-Seine França		100,00	136.110	40.434	40.292	-
Holret, SAU Serveis immobiliaris	Av. Diagonal, 621-629 Torre II Pl. 5 08028 Barcelona	100,00	100,00	156.433	32.551	(11)	202.396
Inversiones Corporativas Digitales, SL Hòlding de participacions	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona		100,00	3	(3.187)	77	-
Inversiones Inmobiliarias Oasis Resort, SL Serveis	Av. Del Mar, s/n (Urb. Costa Teguisse) 35509 Teguisse-Lanzarote Las Palmas	60,00	60,00	8.356	6.287	1.338	9.583
Inversiones Inmobiliarias Teguisse Resort, SL Serveis	Av. Del Jablillo, 1 (Hotel Teguisse Playa) 35509 Teguisse-Lanzarote Las Palmas	60,00	60,00	7.898	12.653	2.356	11.218
Inversiones Valencia Capital, SA Hòlding de participacions	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	10.557	(2.228)	1.413	2.105
Inversiones Vitivinícolas, SL Elaboració i comercialització de vins	Av. Carlos III, 8 31002 Pamplona		100,00	3	(365)	(40)	-
Leucanto Compravenda de béns immobiliaris per compte propi	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona		100,00	7	1.543	(1.507)	-
Mediburgos XXI, SAU (L) Promoció i serveis immobiliaris	Av. De la Paz, 22, 1r A 09004 Burgos	100,00	100,00	-	-	-	165

Participacions de CaixaBank en societats que depenen del Grup CaixaBank

(6 / 8)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Capital social	Reserves	Resultats	Cost de la participació directa (net)
		Directa	Total				
MediCaixa, SA Serveis financers	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	120	-	-	144
Negocio de Finanzas e Inversiones II, SL Financera	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona	100,00	100,00	6	38.456	(20.943)	18.960
Nuevo MicroBank, SAU Finançament de microcrèdits	Alcalá, 27 28014 Madrid	100,00	100,00	90.186	89.846	29.443	90.186
PromoCaixa, SA Comercialització de productes	Gran Via Carles III, 105 1a pl. 08028 Barcelona	99,99	100,00	60	1.872	5.332	1.644
Puerto Triana, SA Promoció immobiliària especialitzada en centres comercials	C/ Gonzalo Jiménez de Quesada, 2 41092 Sevilla	100,00	100,00	64.290	95.080	(11.872)	120.385
Recouvrements Dulud, SA Financera	176, Avenue Charles de Gaulle 92200 Neuilly-sur-Seine França		100,00	5.928	1.195	7	-
Río Sevilla 98 Promociones Inmobiliarias, SL Promoció immobiliària	Plaza San Francisco, 1 41011 Sevilla		51,01	434	(1.186)	(34)	-
Saldañuela Residencial, SL Immobiliària	Plaza Villasís, 2 41003 Sevilla	68,60	68,60	26.159	(22.108)	(699)	1.289
SegurCajasol, SL (L) Assessorament i activitats consultores	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona		100,00	63	-	-	-
Sercapgu, SL Hòlding de participacions	Av. Eduardo Guitián, 11 19002 Guadalajara	100,00	100,00	4.230	83	700	632

Participacions de CaixaBank en societats que depenen del Grup CaixaBank

(7 / 8)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Capital social	Reserves	Resultats	Cost de la participació directa (net)
		Directa	Total				
Servicaican, SAU (L) Promoció i serveis immobiliaris	Av. Carlos III, 8 31002 Pamplona	100,00	100,00	90	-	-	211
Servei de Prevenció Mancomunitat del Grup la Caixa, CB Assessoria i prevenció de riscos laborals i desenvolupament de l'activitat preventiva necessària en empreses	Gran Via Carles III, 103 08028 Barcelona	70,00	83,33	30	-	-	21
Silc Inmobles, SA Explotació, gestió i administració d'immobles	Av. Diagonal, 615 08028 Barcelona		100,00	40.070	106.571	111	-
Silk Aplicaciones, SL Prestació de serveis informàtics	Av. Diagonal, 615 08028 Barcelona	100,00	100,00	15.003	100.009	1.574	176.211
Societat de gestió hotelera de Barcelona Operacions amb béns immobles	Av. Diagonal, 621-629 08028 Barcelona		100,00	8.144	9.872	(433)	-
Suministros Urbanos y Mantenimientos, SA Gestió d'obres, manteniment, logística i compres	Provençals, 39 (Torre Pujades) 08019 Barcelona	100,00	100,00	1.803	6.758	4.756	2.053
Telefónica Consumer Finance, EFC, SA Finançament al consum i a transaccions comercials	Caleruega, 102, planta 9 28033 Madrid		50,00	5.000	21.991	1.804	-
Tenedora de Vehículos, SA Renting	Local 3, pl. baixa dreta Edif. Estació de Renfe 08256 Rajadell Barcelona		65,00	600	1.156	4	-
VidaCaixa Mediación, Sociedad de Agencia de Seguros Vinculada, SAU Agència d'assegurances	Juan Gris, 2-8 08014 Barcelona		100,00	60	2.241	2.000	-
VidaCaixa, SA, de Seguros y Reaseguros Sociedad Unipersonal Assegurances directes de vida, reassegurances i gestió de fons de pensions	Complex Torres Cerdà. Juan Gris, 20 - 26 08014 Barcelona	100,00	100,00	1.347.462	1.476.265	309.667	2.251.712

Participacions de CaixaBank en societats que depenen del Grup CaixaBank

(8 / 8)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Capital social	Reserves	Resultats	Cost de la participació directa (net)
		Directa	Total				
Vipcartera, SL Explotació de béns mobles i immobles	Pintor Sorolla, 2-4 46002 València		100,00	4.214	(6.030)	1.657	-

(L) Societats en liquidació.

(*) Societats considerades com a actius no corrents en venda.

Nota: La informació de les societats que no cotitzen en Borsa correspon a les últimes dades disponibles (reals o estimades) en el moment de redactar aquesta Memòria.

Les dades de capital desemborsat, les reserves i els resultats s'han homogeneïtzat per a la consolidació en el Grup CaixaBank d'acord amb les NIIF (Normes Internacionals d'Informació Financera).

Annex 2 - Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(1 / 10)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats	Resultat integral total	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total									
Abaco Iniciativas Inmobiliarias, SL Adquisició, construcció i promoció immobiliària	Lope de Vega, 67 41700 Dos Hermanas Sevilla		40,00	76.610	69.663	25	13.222	(13.222)	(5.855)	(5.855)	-	-
Acciona Solar, SA Producció, distribució, comercialització i instal·lació d'energia	Av. Ciudad de la Innovación, 3 31621 Sarriguren Navarra		25,00	26.118	6.518	3.851	601	(733)	727	727	-	-
Aceitunas de Mesa, SL Elaboració i comercialització d'olives de taula	Antiguo camino Sevilla, s/n 41840 Pilas Sevilla		30,00	2.837	1.665	2.919	902	270	39	39	-	-
Ag Inmuebles Promoció immobiliària	Ramón y Cajal, núm. 23, Polígono 28194 Leganés Madrid		28,85	14.658	4.303	-	12.896	(2.225)	(106)	(106)	-	-
Agua y Gestión de Servicios Ambientales, SA Gestió cicle integral de l'aigua	Av. Diego Martínez Barrio, 4 Ed. Viapol 41013 Sevilla		24,26	81.251	69.301	22.654	13.500	(16.767)	(1.438)	(1.438)	-	-
Antilia Promociones Inmobiliarias, SA Immobilària	C/ Ingeniero Manuel Becerra, s/n, pis 3 35008 Las Palmas de Gran Canaria Gran Canària		50,00	880	10	-	600	270	-	-	-	-
Ape Software Components, SL Desenvolupament Business Intelligence	Av. Parc Tecnològic del Vallès, 3 08290 Cerdanyola del Vallès Barcelona		21,99	2.118	932	1.055	9	1.111	67	67	-	-

Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(2 / 10)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats	Resultat integral total	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total									
Arena Comunicación Audiovisual, SL Arts escèniques. Activitats de producció cinematogràfica i de vídeo	San Blas, 2 31014 Pamplona		50,00	1.584	480	382	6	1.115	(79)	(79)	-	-
Asoma TV Multimedia, SL Gestió i explotació de qualsevol mitjà de comunicació per a anunciant	Plaza Descubridor Diego de Ordás, 15 28036 Madrid		25,12	-	-	-	80	(80)	-	-	-	-
Banco BPI, SA (C) (M) Banca	Rua Tenente Valadim, 284 4100-476 Porto Portugal	44,10	44,10	40.891	38.241	895	1.293	944	151	149	614	-
Best TV Labs Projecte tecnològic per a la concessió de llicències	Casablanca El Marroc		32,30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brilliance-Bea Auto Finance (1) Financera	19/F, Unit 04, No. 759 South Yanggao Pudong New Area Xina		22,50	815.181	14.962	-	800.000	109	109	109	-	-
Celeris, Servicios Financieros, SA Serveis financers	Juan Esplandiu, 13 Planta C-1 28007 Madrid	26,99	26,99	33.375	25.710	-	10.710	(66.603)	63.558	63.558	-	-
Centro de transportes aduana de Burgos, SA Emmagatzematge, manipulació de mercaderies	Ctra. N-1, Km 246 09007 Villafria Burgos	22,96	22,96	13.242	5.060	2.207	4.461	(3.321)	268	268	140	-
Chival Promociones Inmobiliarias, SL (*) Promoció immobiliària	General Orgaz, 1 41013 Sevilla		40,00	23.350	19.423	1.919	1.142	(1.142)	68	68	-	-
Delta R-Tecnologías de Decisión, SL Construcció i desenvolupament de models predictius de risc	Polígono Industrial Salineta, carrer Arenal, 03610 Petrer Alacant		30,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(3 / 10)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Ingressos de l'activitat ordinària			Capital social	Reserves	Resultats	Resultat integral total	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total	Actiu	Passiu							
Dermalumics, SL Producció de sistemes de tomografia	La Hoya, 2 39400 Los Corrales de Buelna Cantàbria		31,82	2.372	1.800	-	90	1.713	(1.231)	(1.231)	-	-
Drembul, SL Promoció immobiliària	Sagasta, 4, baixos 26001 Logronyo La Rioja		25,00	43.968	12.426	40.787	30	17.003	8.497	8.815	-	-
EITWO International Investment, SL Promoció immobiliària	En medio, 74 12001 Castelló de la Plana		33,33	1.105	2.488	-	3.300	(3.300)	(272)	(272)	-	-
Ensanche Urbano, SA Promoció immobiliària	Santo Domingo, 5 12003 Castelló de la Plana		49,30	68.741	96.406	11	9.225	9.225	(1.114)	(1.114)	-	-
Erste Group Bank AG (C) (M) Banca	Graben, 21 01010 Viena Àustria	9,92	9,92	201.171	186.734	6.445	860	9.976	764	871	1.088	-
Eurocei, Centre Europeu d'Empreses i Innovació, SA (L) Creació i desenvolupament de projectes	Autovía Sevilla-Coria del Río, km 3,5 41920 San Juan de Aznalfarache Sevilla		45,95	-	-	-	450	(450)	-	-	-	-
Europea de Desarrollos Urbanos, SA Promoció immobiliària	Arturo Soria, 65 28027 Madrid		20,00	180.282	309.067	-	60.000	(60.000)	(13.881)	(13.881)	-	-
Forest Chemical Group, SL Química	P.I. Pla Vallonga, carrer 8, nau 1 A 03006 Alacant		3,90	4.131	3.158	383	421	514	39	39	-	-
Genmedica Therapeutics, SL Desenvolupament de fàrmacs	Trafalgar, 19, Principal 1b 08010 Barcelona		12,89	3.581	2.098	-	1.306	696	(520)	(520)	-	-

Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(4 / 10)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats	Resultat integral total	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total									
Geotexan, SA Fabricació, comercialització, transport, manipulació i venda de tot tipus de geotèxtils	Avenida Reino Unido, 1, planta 1 41012 Sevilla		20,00	14.874	5.492	12.086	7.000	2.068	442	442	-	-
Gescap Urbana, SA Promoció immobiliària	Botànic Cabanilles, 28 46010 València		30,00	9.993	9.702	-	1.200	(1.200)	(3)	(3)	-	-
Girona, SA Captació, potabilització i distribució d'aigua	Travessia del Carril, 2, 6è 3a 17001 Girona	34,22	34,22	6.555	779	1.355	1.200	4.397	436	420	1.642	62
Groupalia Venta Online, SL Oferta d'oci	Llull, 95-97, planta 2a 08005 Barcelona		30,77	20.141	11.677	29.282	59	9.416	(1.010)	(1.010)	-	-
Grupo Financiero Inbursa, SAB de CV (C) (2) Banca	Paseo de las Palmas, 736 11000 Lomas de Chapultepec México D.F.	9,01	9,01	431.652	327.927	30.975	27.408	68.093	9.086	-	724.560	14.999
Grupo Luxiona, SL (*) Fabricació, muntatge, transformació i distribució d'aparells d'enllumenat	Passeig de la Ribera, 109 08420 Canovelles Barcelona		20,00	10.125	(811)	64.351	2.561	7.358	52.476	45.359	-	-
Guadapelayo, SL Promoció immobiliària	Miguel Yuste, 16, 5è D 28037 Madrid		40,00	7.321	4.189	43	1980	(1.800)	41	41	-	-
Hispanergy del Cerrato (L) Producció d'oli vegetal i biodièsel	Av. Casado del Alisal, 26 34001 Palència		33,12	17.383	15.877	2	4.611	(5.697)	-	-	-	-
Icinec TIC, SL Serveis informàtics	Av. Eduardo Dato, 69 41005 Sevilla		11,67	1.695	1.586	225	6	103	-	-	-	-
I-Neumáticos on line franquicias, SL Venda de pneumàtics per internet	C/ Duquesa Villahermosa, 131 50009 Saragossa		17,12	888	1.321	1.950	8	(8)	-	-	-	-

Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(5 / 10)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats	Resultat integral total	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total									
Inmojasan, SA Promoció immobiliària	Vía de servicio nacional 6, km 26 28290 Las Matas Madrid		35,00	2.370	12.385	110	350	(350)	625	625	-	-
Inpsa, SGPS, SA Societat de cartera	Rúa Antonio Libramento, 19 1600 Lisboa Portugal		40,00	-	-	-	94	1.320	-	-	-	-
Integrated Microsystems for Quality of Life Desenvolupament, producció i comercialització de per a la detecció de patògens	Polígon Industrial Riu Clar. C/ Ferro 6 43006 Tarragona		16,67	2.366	1.423	115	67	1.704	(828)	(828)	-	-
Inversiones Patrimoniales La Marina, SL Promoció immobiliària	Cirilo Amorós, 36 46004 València		25,00	-	-	-	239	(239)	-	-	-	-
Ircio inversiones, SL Promoció d'edificacions industrials	Vitoria, 2 09200 Miranda de Ebro Burgos	35,00	35,00	-	-	-	675	(675)	-	-	-	-
IT Now, SA Serveis informàtics	Numància, 164, 7a planta 08029 Barcelona	49,00	49,00	104.272	98.831	-	3.382	1.843	216	216	1.663	-
Justinmid, SL Desenvolupament de sistemes informàtics	Marie Curie, 8 08042 Barcelona		16,98	937	214	686	5	338	380	380	-	-
Kider, SA (L) Producció, disseny, comercialització i muntatge de productes destinats a cobrir les necessitats funcionals	Polígono industrial de Ayala, s/n 01479 Murga Àlaba		48,45	-	-	-	918	2.571	-	-	-	-
Laboratorios Sanifit, SL Descobriments i desenvolupament de nous que regulen els processos de calcificació	Parc Bit - Edifici Dissset D3 07121 Palma de Mallorca Illes Balears		14,58	13.442	3.615	3	206	12.007	(2.386)	(2.386)	-	-

Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(6 / 10)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats	Resultat integral total	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total									
Lexdir Global, SL Consultoria	Bailèn, 20, 4t 1a 08010 Barcelona		23,49	502	560	83	7	51	(58)	(58)	-	-
Medlumics, SL, Newco Producció de sistemes de tomografia	la Hoya, 2 39400 Los Corrales de la Buelna Cantàbria		31,82	4.789	5.870	449	50	526	(576)	(576)	-	-
Mimoryx Therapeutics, SL Desenvolupament tractament malalties	Av. Ernest Lluch, 32 08302 Mataró Barcelona		1,92	7.482	1.870	-	191	6.532	(1.110)	(1.110)	-	-
Mondragón Navarra, SPE, SA Tenidora de cartera	Av. Carlos III, 36 31033 Pamplona		25,00	-	-	-	3.210	(950)	46	46	-	-
Monty & Cogroup, SL Societat captadora de transferències	Cuesta de San Vicente, 4, 7a planta 28008 Madrid	20,47	20,47	-	-	-	27	1.161	-	-	252	-
Motive Television, SL Importació, exportació i comercialització de productes electrònics i informàtics	Av. Diagonal, 177 5a planta 08018 Barcelona		32,30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muchavista Sur Inversiones, SL Promoció immobiliària	Felipe Berge, 4 03001 Alacant		33,33	11.574	19.280	-	3.600	(3.600)	(9)	(9)	-	-
Nlife Therapeutics, SL Desenvolupament d'agents terapèutics	BIC Granada. Parque Tecnológico de Ciències de la Salut 18100 Armilla Granada		37,13	9.024	5.472	-	6.930	(4.054)	676	676	-	-
Nucli, SA Immobil·liària	Rambla Egara, 350 08130 Terrassa Barcelona		49,51	4.790	16.599	-	2.635	(2.635)	(5.140)	(5.140)	-	-

Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(7 / 10)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats	Resultat integral total	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total									
Omnia molecular Descobriments i desenvolupament de nous	Baldiri Reixach, 15-21 08028 Barcelona		30,42	-	-	-	29	76	-	-	-	-
Palacio de la Merced, SA Explotació industrial hostalera	Plaza España, 1 1º 09005 Burgos		47,00	14.733	6.845	3.856	6.131	1.909	433	433	-	-
Parque científico tecnológico de Córdoba, SL Explotació i gestió parc científic	Astrónoma Cecilia Payne, 8 14014 Còrdova	15,49	35,49	37.007	25.023	352	20.558	(7.879)	(589)	(589)	-	-
Parque Industrial el Pla, SL Promoció immobiliària	De los deportes, 13 46600 Alzira València		25,00	56	-	-	60	(3)	(2)	(2)	-	-
Peníscola Green, SA Promoció immobiliària	Cardona Vives, 4 12001 Castelló de la Plana		33,33	10.455	2.810	-	12.000	4.226	(14)	(14)	-	-
Picanya Sud, SL Promoció immobiliària	De los deportes, 13 46600 Alzira València		20,00	255	12	-	378	(378)	(1)	(1)	-	-
Pórtic Barcelona, SA Plataforma logística Port de Barcelona	Plaça Word Trade Center, Edif. Est 08039 Barcelona		15,97	1.931	471	-	291	604	565	565	-	-
Promociones al desarrollo Bumari, SL Tinença de participacions	General Vara de Rey, 41 bis 8a 26002 Logronyo	48,00	48,00	3.929	-	-	6.386	(5.935)	-	-	-	-
Promociones Guadavila, SL Promoció immobiliària	San Bernardo, 107 28015 Madrid		30,00	-	-	-	4.000	(4.000)	-	-	-	-
Promociones Navarra Madrid, SA Promoció immobiliària	Leyre, 11 Bis 2º 31002 Pamplona		47,50	6.628	3.256	-	18.030	(11.776)	(60)	(60)	-	-

Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(8 / 10)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats	Resultat integral total	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total									
Promotora Damas Ocho (L) Promoció immobiliària	Ctra. Alovera, 11 19200 Azuqueca de Henares Guadalajara		40,00	-	-	-	870	(870)	-	-	-	-
Proretina Therapeutics, SL Desenvolupament de fàrmacs	Plaza CEIN, 5 - Despatx T5 31110 Noain Navarra		21,05	3.544	2.334	-	1.111	178	(80)	(80)	-	-
ProteoDesign, SL Biotecnologia mèdica	Baldiri i Reixac, 10-12 08002 Barcelona		3,71	821	320	91	100	480	-	-	-	-
Repsol, SA (C) (M) Explotació del mercat d'hidrocarburs	Méndez Álvaro, 44 28045 Madrid	12,14	12,14	67.600	36.854	32.241	1.400	25.747	832	832	3.264	154
Sagetis Biotech, SL Desenvolupament de fàrmacs	Via Augusta, 390 08017 Barcelona		28,27	2.605	1.934	-	60	819	(209)	(209)	-	-
Sanifit Merdtech, SL Desenvolupament d'implants i altres productes	Parc Bit, Ed. Naorte PB-4 07121 Palma de Mallorca Illes Balears		35,40	117	89	-	3	54	(29)	(29)	-	-
Servihabitat Servicios Inmobiliarios, SL (*) Serveis immobiliaris	Provençals, 39 (Torre Pujades) 08019 Barcelona	49,00	49,00	494.622	494.622	242.641	499	18.672	43.968	43.968	3.438	-
Smart Solutions Technologies Producció i comercialització de solucions	Sierra de Cazorla, 1, planta 2 28290 Las Matas Madrid		6,18	6.892	5.569	470	133	3.068	(1.878)	(1.878)	-	-
Societat Catalana per a la Mobilitat, SA Implantació de noves tecnologies en el transport	Pau Claris, 162, 4t 1a 08037 Barcelona	25,00	25,00	25.249	19.922	10.444	5.788	3	8	3	1.447	-

Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(9 / 10)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats	Resultat integral total	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total									
Sofiland, SA Promoció immobiliària	Av. Al-Nasir, 3 - 4 1 y 2 14008 Còrdova		35,00	13.958	3.016	-	1.503	4.035	(163)	(163)	-	-
Telefónica Factoring do Brasil, LTDA (3) Factoring	Rua Desembragador Eliseu Guilherme, 69 04004-030 Paraíso - São Paulo El Brasil	20,00	20,00	435.027	401.663	-	5.000	1.085	27.280	27.280	2.029	1.765
Telefónica Factoring España, SA Factoring	Zurbano, 76 pl. 8 28010 Madrid	20,00	20,00	61.027	38.964	-	5.109	1.740	15.394	15.394	2.525	2.459
Tenedora de Acciones de ITV de Levante, SL Tinença de participacions	Pintor Sorolla, 2-4 46002 València	12,00	40,00	7.267	3	926	1.052	5.603	910	(926)	127	900
Terminal polivalente portuaria Sagunto, SA Desenvolupament de dues concessions	Anadarella 1, 3, 5, Ciudad Dos Casares 46950 Xirivella València		25,00	14	2.640	-	422	(3.048)	-	-	-	-
The Bank of East Asia, LTD (C) (4) Banca	10, des Voeux rd. Hong-Kong Xina	17,24	17,24	815.986	733.117	15.622	33.153	36.652	3.354	3.246	1.473.810	53.995
Vanios Consulting, SL Tecnologia informàtica i comunicacions	Cava Baja, 36 28005 Madrid		29,92	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vía 10, Sociedad Mixta de Viviendas de Alquiler, SL Immobil·liària	Plaza de España, 8 09005 Burgos		49,00	2.326	-	-	2.360	(38)	(8)	(8)	-	-

Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(10 / 10)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats	Resultat integral total	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total									
Yaap Digital Services, SL Financera	c/ Vía de los Poblados, 3 P.E. Cristalia Ed. 1, Nucli 2, PI 1 28033 Madrid		33,33	13.922	6.658	1.545	1.350	17.313	(12.179)	(11.399)	-	-

(C) Societats que cotitzen en Borsa: Últimes dades públiques disponibles en el moment de redactar aquesta Memòria.

(L) Societats en liquidació.

(M) Imports en milions d'euros.

(1), (2), (3), (4) Totes les dades, llevat del cost de la participació i els dividendes meritats, estan expressades en moneda local: (1) Renminbi (milers), (2) Pes mexicà (milions), (3) Real brasiler (milers), (4) Dòlar de Hong Kong (milions).

(*) Resultats d'operacions no continuades: Chival: 659 milers d'euros; Grupo Luxiona: 52.476 milers d'euros.

Nota: La informació de les societats que no cotitzen en Borsa correspon a les últimes dades disponibles (reals o estimades) en el moment de redactar aquesta Memòria.

Les dades de capital desemborsat, les reserves i els resultats s'han homogeneïtzat per a la consolidació en el Grup CaixaBank d'acord amb les NIIF (Normes Internacionals d'Informació Financera).

Annex 3 - Negocis conjunts de CaixaBank (societats multigrup)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats integral total	Resultat	Cost de la participació directa (net)	(1/2)
		Directa	Total									Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		(Milers d'euros)										
Banco europeo de finanzas, SA Activitats pròpies de la banca a l'engròs o banca d'inversió	Bolsa, 4, planta baixa 29015 Màlaga	39,52	39,52	95.297	298	752	60.702	20.806	77	81	32.057	-
Cartera Perseidas, SL Societat de cartera	Paseo de Recoletos, 29 28004 Madrid	40,54	40,54	172.141	23.312	60	59.900	24.255	(57.962)	(57.962)	23.788	-
Comercia Global Payments, Entidad de Pago, SL Entitat de pagament	Gran Via Carles III, 98 entresòl 08028 Barcelona	49,00	49,00	303.351	101.816	112.035	4.425	148.415	31.795	29.095	89.148	30.413
Cubican Infema, SL Promoció immobiliària	Conxita Supervia, 5 local entresolat 08028 Barcelona		50,00	-	-	-	1.812	(1.812)	-	-	-	-
Cubican XXI, SL Promoció immobiliària	Sagasta, 4 bajo 26001 Logronyo		50,00	4.754	3.511	2	1.000	(1.000)	(77)	(77)	-	-
Desarrollos Albero, SA Immobilària	Plaza Nueva, 8, B 41004 Sevilla		50,00	-	-	-	10.000	(10.000)	-	-	-	-
Global Payments South America, Brasil – Serviços de Pagamentos, SA (1) Sistemes de pagament	Rua dos Pinheiros, 610 - Cj. 83 05422-001 São Paulo El Brasil	50,00	50,00	165.426	156.006	13.106	94.363	(58.557)	(26.386)	(26.386)	2.628	-
Inversiones Alaris, SA Hòlding de participacions	Av. Carlos III, 8 31002 Pamplona	33,33	66,67	200.676	181.924	72.128	11.879	-	72.128	72.128	-	-

(2/2)

(Milers d'euros)

Denominació social i activitat	Domicili	% participació		Actiu	Passiu	Ingressos de l'activitat ordinària	Capital social	Reserves	Resultats integral total	Resultat	Cost de la participació directa (net)	Dividends meritats en l'exercici per la participació total
		Directa	Total									
Montealcobendas, SL Immobiliària	Orense, 23 Local 28004 Madrid		50,00	-	-	-	10.400	(10.400)	-	-	-	-
Numzaan, SL (L) Immobiliària	Doctor Casas, 20 50008 Zaragoza		21,47	1.407	66.400	-	13.000	(13.000)	-	-	-	-
SegurCaixa Adeslas, SA de Seguros Generales y Reaseguros Assegurances no vida	Complex Torres Cerdà. Juan Gris, 20 - 26 08014 Barcelona		49,92	3.392.217	2.024.085	2.568.731	469.670	892.446	204.074	173.024	-	74.282
Vivienda Protegida y Suelo de Andalucía, SA Promoció immobiliària	Exposición, 14 - 2 Polígono PISA 41927 Mairena del Aljarafe Sevilla		50,00	18.831	26.369	37	2.290	(2.217)	(57)	(57)	-	-

(L) Societats en liquidació.

(1) Totes les dades, llevat del cost de la participació, estan expressades en moneda local: Real brasiler (milers).

Nota: La informació de les societats que no cotitzen en Borsa correspon a les últimes dades disponibles (reals o estimades) en el moment de redactar aquesta Memòria.

Les dades de capital desemborsat, les reserves i els resultats s'han homogeneïtzat per a la consolidació en el Grup CaixaBank d'acord amb les NIIF (Normes Internacionals d'Informació Financera).

Annex 4 - Deduccions de l'impost sobre societats per reinversió de beneficis

Rendes acollides a la deducció que preveu l'article 42 del text refós de la Llei de l'impost sobre societats, aprovat pel Reial decret legislatiu 4/2004, de 5 de març (disposició transitòria vint-i-quatrena de la Llei 27/2014, de l'impost sobre societats):

Exercici	CaixaBank				Grup CaixaBank				Banca Cívica		
	Renda acollida	Base deducció	Deducció acreditada (1)	Any reinvertió	Renda acollida	Base deducció	Deducció acreditada (1)	Any reinvertió	Renda acollida	Deducció acreditada	Any reinvertió
2008 (2)	1.797	544.763	108.806	2008	4.918	927.367	109.175	2008	13.204	435	2007 i 2008
2009 (3)	12.458	12.458	1.495	2009	14.129	14.129	1.696	2009	73.665	12.019	2008 i 2009
2010 (3)	368.883	368.883	44.266	2010	401.313	401.313	48.158	2010	66.321	4.763	2010
2011 (3)	9.875	9.875	1.185	2011	493.819	265.124	31.815	2011 i 2012	41.292	4.955	2011
2012 (2) (3)	30.840	30.840	3.700	2012	51.055	279.507	33.540	2012			
2013	53.581	53.581	6.430	2013	67.518	67.518	8.102	2013			
2014	281.738	281.738	33.809	2014	298.346	298.346	35.802	2014			

Nota: En el quadre s'inclouen els imports de "la Caixa" dels exercicis anteriors a 2011.

(1) Hi ha deduccions pendents d'aplicar per manca de quota en la declaració consolidada.

(2) El Banc de València va obtenir rendes acollides a la deducció en els exercicis 2008 i 2012 per uns imports de 87 i 5.468 milers d'euros respectivament, que es van reinvertir íntegrament per les transmissions en els mateixos exercicis.

(3) Barclays Bank va obtenir rendes acollides a la deducció en els exercicis 2009, 2010, 2011 i 2012, per un import de 330, 309, 11.394 i 3.345 milers d'euros respectivament, i s'ha reinvertit la totalitat de l'import obtingut per les transmissions en aquests exercicis.

Les reinversions s'efectuen en valors de renda variable, que atorguin una participació superior al 5%, i en immobilitzat material, intangible i inversions immobiliàries afectes a l'activitat.

Annex 5 - Notificacions sobre adquisició i venda de participacions en el capital en l'exercici 2015

(Article 155 de la Llei de societats de capital i article 53 de la Llei 24/1998, del mercat de valors.)

En data de 2 de gener de 2015 es va registrar en la CNMV la comunicació del fet rellevant per part de CaixaBank, SA, sobre la formalització de l'adquisició de la totalitat del capital social de Barclays Bank, SAU, una vegada obtingudes totes les autoritzacions administratives preceptives.

En data 14 d'abril de 2015 es van registrar en la CNMV sengles comunicacions efectuades per la Fundació Bancària "la Caixa" i CaixaBank, SA, en què s'informava que, després de la transmissió de la totalitat dels títols d'Amper, SA, el 9 d'abril de 2015, la participació directa i indirecta del Grup "la Caixa" en Amper, SA va descendir del llindar del 3% i es va situar en el 0%.

En data 14 de maig de 2015, es va registrar en la CNMV la comunicació del fet rellevant per part de CaixaBank, SA, sobre la inscripció en el Registre Mercantil de Barcelona de l'escriptura pública de fusió de CaixaBank, SA i Barclays Bank, SAU. D'aquesta manera es va produir la fusió per absorció de Barclays Bank, SAU per part de CaixaBank, SA, amb la consegüent extinció de la primera. Prèviament, en data 30 de març de 2015, es va registrar el fet rellevant en què s'informava de l'aprovació del Projecte Comú de Fusió per part dels Consells d'Administració de totes dues societats.

En data de 24 de juny de 2015, es va registrar en la CNMV la comunicació del fet rellevant per part de Critería Caixa, SAU (anteriorment denominada Critería CaixaHolding, SAU), en què s'informava de la col·locació accelerada entre inversors institucionals i/o qualificats d'un paquet d'accions de CaixaBank, SA de la seva titularitat, representatives d'aproximadament el 2,28% del seu capital social.

En data 7 d'agost de 2015, es va registrar en la CNMV una comunicació d'exercici concertat de drets de vot en General Alquiler de Maquinaria, SA, efectuada per CaixaBank, SA, juntament amb altres entitats financeres, per la qual s'informava que aquesta acció concertada procedia d'un pacte parasocial contingut en un acord entre accionistes en el marc de l'acord per a la reestructuració del deute financer de la Societat que, al seu torn, va ser objecte de comunicació a la CNMV mitjançant fet rellevant de 29 de juliol de 2015. Les entitats financeres que van subscriure l'acord d'accionistes i l'esmentada acció concertada van ser: Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, Banco Popular Español, SA, Banco de Sabadell, SA, Banco Santander, SA, Bankia, SA, CaixaBank, SA, Kutxabank, SA i Liberbank, SA. L'exercici de l'acció concertada va suposar que es creués el llindar de participació del 60%, que es va situar en el 65,359%.

En data de 3 de desembre de 2015, es va registrar en la CNMV la comunicació del fet rellevant per part de CaixaBank, SA, sobre la formalització d'un contracte de permuta amb el seu accionista de control, Critería Caixa, SAU, en virtut del qual, CaixaBank, SA transmetrà a Critería Caixa, SAU totes les seves accions en Grupo Financiero Inbursa, SAB de CV (representatives del 9,01% de GFI) i de The Bank of East Asia, Limited (representatives del 17,24% de BEA) i al seu torn rebrà de Critería Caixa, SAU accions de CaixaBank, SA (representatives del 9,9% del capital social) i un import en efectiu. Així mateix, s'informava que el tancament de la permuta es preveu per al primer trimestre de 2016.

En data 23 de desembre de 2015, es van registrar en la CNMV sengles comunicacions efectuades per la Fundació Bancària "la Caixa" i CaixaBank, SA, en què s'informava que, després de la transmissió de títols de Deoleo, SA, de 22 de desembre de 2015, la participació del Grup "la Caixa" en Deoleo, SA va descendir del 5%, i es va situar en el 4,990%.

Annex 6 – Informe bancari anual

En compliment del que disposa l'article 87 de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, a partir de l'1 de juliol de 2014 les entitats de crèdit tindran l'obligació de publicar per primera vegada, especificant per països on estiguin establertes, determinada informació en base consolidada corresponent a l'últim exercici tancat:

En virtut del que s'ha exposat, a continuació es detalla la informació requerida:

a) Denominació, naturalesa i ubicació geogràfica de l'activitat

Caixabank, SA, amb NIF A08663619 i domicili social a Barcelona, avinguda Diagonal, 621, és l'entitat sorgida del procés de transformació de Critería CaixaCorp, SA que va culminar amb la inscripció de CaixaBank en el Registre de Bancs i Banquers del Banc d'Espanya el dia 30 de juny de 2011, i l'inici de la seva cotització en borsa, ja com a entitat de crèdit, des de l'endemà, 1 de juliol de 2011.

A 31 de desembre de 2015, Critería Caixa, SAU (d'ara endavant, Critería) és l'accionista majoritari de CaixaBank amb una participació econòmica del 56,76% (58,96% a 31 de desembre de 2014), i una participació en drets de vot del 56,17% (57,24% a 31 de desembre de 2014). Critería està participada al 100% per la Fundació Bancària "la Caixa".

L'objecte social de CaixaBank consisteix principalment en:

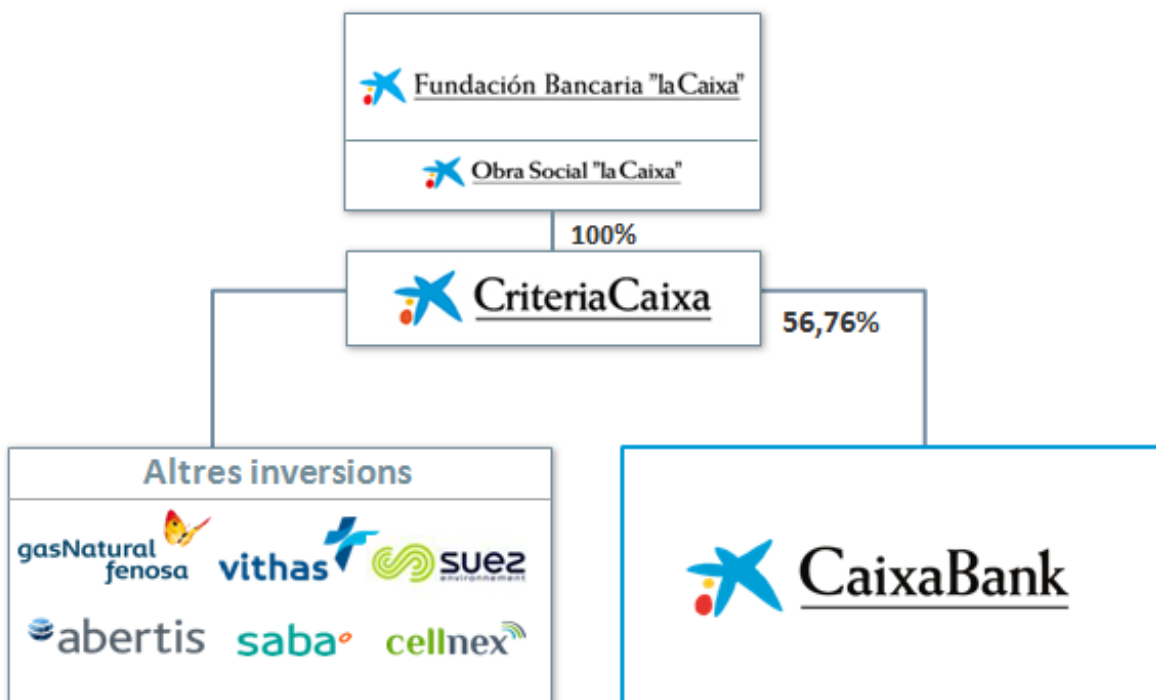
- a) la realització de tota classe d'activitats, operacions, actes, contractes i serveis propis del negoci de banca en general, incloent-hi la prestació de serveis d'inversió i serveis auxiliars, i la realització d'activitats d'agència d'assegurances;
- b) la recepció de fons del públic en forma de dipòsit irregular o en altres d'anàlogues, per a la seva aplicació per compte propi a operacions actives de crèdit i de microcrèdit, i a altres inversions, prestant a la clientela serveis de gir, transferència, custòdia, mediació i altres, i
- c) l'adquisició, tinença, gaudi i alienació de tota classe de títols valor i la formulació d'oferta pública d'adquisició i venda de valors, així com de tota classe de participacions en qualsevol societat o empresa.

Com a entitat bancària, està subjecta a la supervisió del Banc Central Europeu i del Banc d'Espanya.

Així mateix, CaixaBank és una societat anònima les accions de la qual estan admeses a cotització a les borses de Barcelona, Madrid, València i Bilbao i en el mercat continu, i formen part de l'IBEX 35 des del 4 de febrer de 2008. Per tot això, l'Entitat està subjecta a la supervisió de la Comissió Nacional del Mercat de Valors. A més, CaixaBank forma part d'altres índexs borsaris internacionals com l'Euro Stoxx Bank Price EUR, l'MSCI Europe, l'MSCI Pan-Euro, el prestigiós FTSE4Good, que permet qualificar la inversió de les companyies de sostenible segons les pràctiques de responsabilitat social, l'FTSE Eurofirst 300, que conté les 300 primeres empreses europees per capitalització, i el Dow Jones Sustainability Index, que recull el compromís de la companyia per la sostenibilitat i la reputació corporativa tant en la seva activitat com en les inversions fetes. També forma part de l'Advanced Sustainable Performance Indexes (ASPI), que integra les 120 empreses del DD Euro Stoxx amb més bon acompliment en matèria de desenvolupament sostenible.

CaixaBank i les seves societats dependents integren el Grup CaixaBank. A 31 de desembre de 2015, l'estructura societària del Grup és la següent:

En els Annexos 1, 2 i 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank es detallen les entitats dependents, associades i multigrup, respectivament, que configuren el Grup CaixaBank.

En l'Annex 5 s'informa de les notificacions sobre adquisició i venda de participacions en el capital en l'exercici 2015, d'acord amb l'article 155 de la Llei de societats de capital i l'article 53 de la Llei 24/1998, del mercat de valors.

b) Volum de negoci

Caixabank, SA està establerta a Espanya i disposa de dues sucursals a Polònia i el Marroc. A continuació es mostra el volum de negocis per països, en base consolidada:

Informació geogràfica: distribució dels ingressos ordinaris (*)

(Milions d'euros)

	Negoci bancari i d'assegurances		Participacions		TOTAL GRUP CaixaBank	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Espanya	12.617	12.511	50	376	12.666	12.887
Polònia	9	11			9	11
El Marroc	7	4			7	4
Resultats posada en equivalència participacions associades internacionals (**)			385	(15)	385	(15)
Total ingressos ordinaris	12.633	12.526	435	361	13.067	12.887

(*) Corresponen als següents epígrafs del compte de pèrdues i guanys del Grup CaixaBank: 1. Interessos i rendiments assimilats, 4. Rendiment d'instruments de capital, 5. Resultats de les entitats valorades pel mètode de la participació, 6. Comissions percebudes, 8. Resultats d'operacions financeres (net) i 10. Altres productes d'explotació.

(**) Correspon als resultats de la posada en equivalència de les participacions en entitats associades internacionals, principalment GF Inbursa (Mèxic), Banco BPI (Portugal), The Bank of East Asia (Hong Kong) i Erste Group Bank (Àustria).

c) Plantilla a temps complet per països

La plantilla a temps complet a 31 de desembre de 2015, distribuïda per països, és la següent:

Plantilla a temps complet per països

(Milers d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Espanya	29.854	28.890
Polònia	12	12
El Marroc	17	15
Regne unit	13	3
Resta de països – oficines representació	38	27
Total plantilla a temps complet	29.934	28.947

d) Resultat brut abans d'impostos

El resultat brut abans d'impostos en base consolidada de l'exercici 2015 puja a 638 milions d'euros (202 milions d'euros en l'exercici 2014), que inclouen els ingressos ordinaris procedents de les sucursals detallats en el punt b).

e) Impostos sobre el resultat

L'impost sobre el resultat en base consolidada de l'exercici 2015 puja a un ingrés net de 181 milions d'euros (418 milions d'euros d'ingrés net en l'exercici 2014). Els pagaments per impostos sobre resultats efectuats en l'exercici 2015 han pujat a 269 milions d'euros (369 milions d'euros en el 2014) i s'han efectuat a Espanya.

f) Subvencions i ajudes públiques rebudes

Durant l'any 2015 Grup CaixaBank ha rebut les subvencions o ajudes públiques següents:

- Subvenció rebuda del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, a través de la gerència del sector naval, en virtut del Reial decret 442/1994 i modificacions successives, en concepte d'ajudes a la construcció naval. L'import rebut en l'exercici puja a 4.202 milers d'euros.
- Nuevo MicroBank té subscrits dos convenis amb el FEI (Fons Europeu d'Inversions), dins el programa CIP (Competitiveness and Innovation Framework Programme), i del Programa MAP, que cobreixen les pèrdues de riscos fallits de les carteres de microcrèdits socials i financers que compleixin els criteris d'admissió d'aquest programa, fins a un màxim prefixat. En l'exercici, la subvenció registrada com a ingrés ha pujat a 4.582 milers d'euros.
- Subvenció rebuda de la Fundació Tripartida per complir les condicions requerides en els cursos de formació a empleats, per un import de 3.011 milers d'euros.

En relació amb l'Esquema de Protecció d'Actius subscrit en el protocol de mesures de suport financer en l'adjudicació a CaixaBank del Banc de València, aquest està detallat en la Nota 13.2. Durant l'exercici 2015, no s'ha produït liquidació per aquest concepte per part del FROB (Fons de Reestructuració Ordenada Bancària).

Els indicadors i les ràtios rellevants s'indiquen en l'apartat 2 de l'Informe de gestió adjunt de l'exercici 2015. El rendiment sobre actius de l'exercici 2015, calculat com el benefici net sobre el balanç total, ha estat del 0,2% (0,2% en l'exercici 2014).

Informe de gestió del Grup CaixaBank de l'exercici 2015

Aquest Informe de gestió ha estat elaborat d'acord amb el Codi de Comerç i el Reial decret legislatiu 1/2012, de 2 de juliol, de societats de capital. En la seva preparació s'han tingut en compte els preceptes de la *Guia per a l'elaboració de l'Informe de gestió de les entitats cotitzades*, publicada per la Comissió Nacional del Mercat de Valors en data 29 de juliol de 2013.

La informació financera que conté aquest Informe de gestió s'ha obtingut a partir dels registres de comptabilitat i de gestió consolidats del Grup CaixaBank i es presenta seguint els criteris establerts a les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (NIIF-UE) i tenint en compte la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, de 22 de desembre, i modificacions posteriors.

A continuació es presenten les dades i els fets més rellevants de l'exercici 2015, de manera que es pugui apreciar la situació del Grup CaixaBank i l'evolució del seu negoci, així com els riscos i les perspectives futures previsibles. Els comptes anuals del Grup CaixaBank de l'exercici 2015, els quals aquest Informe de gestió complementa, han estat elaborats segons les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (NIIF-UE) i prenent en consideració la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, de 22 de desembre, i modificacions posteriors.

Informe de gestió del Grup CaixaBank de l'exercici 2015

<u>ÍNDEX</u>	<u>PÀGINA</u>
FETS RELLEVANTS I SIGNIFICATIUS DE L'EXERCICI	4
1. SITUACIÓ ACTUAL	7
1.1. Estructura organitzativa	7
1.2. Pla Estratègic	13
2. EVOLUCIÓ I RESULTATS DELS NEGOCIS	17
2.1. Escenari macroeconòmic de l'exercici 2015	17
2.2. Evolució de l'activitat	20
3. LIQUIDITAT I FINANÇAMENT	33
4. GESTIÓ DEL CAPITAL	35
5. RISCOS I INCERTESES	37
5.1. Risc de crèdit	40
5.2. Risc de mercat	41
5.3. Risc estructural de tipus d'interès	44
5.4. Risc operacional	44
5.5. Risc actuarial	46
5.6. Risc legal i regulatori	46
5.7. Risc reputacional	47
6. ADQUISICIÓ I ALIENACIÓ D'ACCIONS PRÒPIES	49
7. INFORMACIÓ BÀSICA DE L'ACCIÓ	50
7.1. Estructura accionarial de CaixaBank	50
7.2. Política de remuneració a l'accionista i evolució de l'acció	50
7.3. Cobertura del valor	52
7.4. Relacions amb l'accionista minoritari	52
8. INFORMACIÓ SOBRE QUALIFICACIONS CREDITÍCIES – RATINGS	54
9. SERVEIS D'ATENCIÓ AL CLIENT	55
10. QUALITAT I EXPERIÈNCIA DEL CLIENT	57
11. INFORMACIÓ SOBRE MEDI AMBIENT	59
11.1. La gestió ambiental	59
11.2. Gestió del risc social i ambiental en el finançament de projectes	59
12. DRETS HUMANS I CODIS DE CONDUCTA	62
13. INFORMACIÓ SOBRE RECURSOS HUMANS	63
13.1. Les persones, al centre	63
13.2. Polítiques i principis de gestió	63
13.3. Desenvolupament de les persones	67
13.4. Mesurament i millora	68
14. INNOVACIÓ	69
15. XARXA DE SUCURSALS	71
15.1. Una xarxa comercial propera al territori	71
15.2. Distribució geogràfica del volum d'activitat	73
15.3. Banca electrònica: Internet, el mòbil, les xarxes socials i les targetes	74
16. OBRA SOCIAL: FIDEL AL COMPROMÍS FUNDACIONAL	78

17. PERSPECTIVES 2015 I EVOLUCIÓ PREVISIBLE DEL GRUP CAIXABANK	81
17.1. Perspectives per a l'exercici 2015.....	81
17.2. Evolució del Grup CaixaBank	82
18. FETS POSTERIORs.....	84
19. INFORME DE GOVERN CORPORATIU CORRESPONENT A L'EXERCICI 2015	85

FETS RELLEVANTS I SIGNIFICATIUS DE L'EXERCICI

Adquisició del negoci de banca detallista, gestió de patrimonis i banca corporativa de Barclays a Espanya (vegeu Nota 7 «Combinacions de negocis» dels comptes anuals adjunts)

El 31 d'agost de 2014, CaixaBank va anunciar la subscripció amb Barclays Bank PLC d'un contracte per a l'adquisició de Barclays Bank, SAU.

El 2 de gener de 2015 es va formalitzar l'adquisició de la totalitat del capital social de Barclays Bank, SAU, una vegada obtingudes totes les autoritzacions administratives preceptives.

La societat inclouïa el negoci de banca detallista, gestió de patrimonis i banca corporativa de Barclays Bank a Espanya, excloent-ne el negoci de banca d'inversió i el negoci de targetes.

El preu pagat per CaixaBank a Barclays Bank PLC per la compra de Barclays Bank, SAU ha pujat a 815,7 milions d'euros.

Valoració dels actius i passius de Barclays Bank, SAU

Com a conseqüència de l'operació d'adquisició i després del procés d'assignació provisional del preu pagat, s'han efectuat ajustos en el patrimoni net de Barclays Bank, SAU derivats de la posada a valor raonable dels seus actius i passius a 31 de desembre de 2014.

Després de la constitució d'aquests ajustos sobre els fons propis de Barclays Bank, SAU (-205 milions d'euros nets) i com a diferència respecte del preu pagat, la diferència negativa de consolidació se situa en 602 milions d'euros nets.

Aprovació i registre de la fusió per absorció

El 30 de març de 2015, els Consells d'Administració de CaixaBank i de Barclays Bank, SAU van aprovar el Projecte Comú de Fusió de CaixaBank (societat absorbent) i Barclays Bank (societat absorbida).

La fusió esmentada ha suposat: (i) l'extinció de Barclays Bank, SAU, i (ii) la transmissió en bloc del seu patrimoni social a CaixaBank, que ha adquirit per successió universal els drets i obligacions de la primera.

En data 14 de maig de 2015 ha quedat inscrita en el Registre Mercantil de Barcelona l'escriptura pública de fusió per absorció de CaixaBank (societat absorbent) i Barclays Bank, SAU (societat absorbida).

Llançament d'oferta pública d'adquisició (OPA) sobre les accions ordinàries del banc portuguès BPI (vegeu Nota 1 dels comptes anuals adjunts)

El 17 de febrer de 2015 CaixaBank va anunciar a la Comissão do Mercado de Valores Mobiliários portuguesa (CMVM) la seva intenció de llançar una oferta pública d'adquisició (OPA) sobre les accions ordinàries del banc portuguès BPI.

L'OPA es va formular amb el caràcter de voluntària i per un preu en metàl·lic d'1,329 euros per acció. El preu ofert és la mitjana ponderada dels últims 6 mesos i, a l'efecte de la normativa portuguesa, es considera preu equitatiu. L'OPA s'adreçava a tot el capital de BPI que no pertany a CaixaBank i la seva eficàcia estava condicionada (i) a obtenir acceptacions que representessin més del 5,9% de les accions emeses –de manera que CaixaBank, juntament amb la seva participació actual del 44,1% del capital, superés el 50% del capital després de l'OPA– i (ii) a l'eliminació per part de la corresponent Junta General d'Accionistes de BPI de la limitació del 20% dels drets de vot que un accionista pot emetre, que estableix

l'article 12.4 dels seus Estatuts. Perquè aquest límit fos suprimit era necessari el vot favorable del 75% del capital present o representat en la corresponent Junta General d'Accionistes de BPI, en la qual CaixaBank només hi podia votar pel 20% dels drets de vot.

En data 18 de juny de 2015, CaixaBank va informar que el seu Consell d'Administració va acordar presentar davant la CMVM el desistiment del registre de la seva oferta d'adquisició sobre les accions de BPI anunciada el passat 17 de febrer, davant el fet que no s'ha acomplert la condició que s'eliminés el límit de drets de vot que un accionista pot emetre establert en els Estatuts de BPI, ja que la Junta General de BPI que va tenir lloc el dia anterior va acordar no eliminar aquesta limitació estatutària.

El dia 4 de febrer de 2016, CaixaBank valora positivament la decisió que ha pres el Consell d'Administració de BPI, a iniciativa de la seva Comissió Executiva, de recomanar als accionistes l'eliminació de la limitació de drets de vot dels Estatuts de BPI.

CaixaBank no ha pres cap decisió sobre la seva participació a BPI i es troba en aquest moment en una fase d'anàlisi de les alternatives estratègiques disponibles, tenint en compte els objectius del seu Pla Estratègic 2015-2018.

Signatura d'un acord de permuta amb Criteriacaixa sobre les participacions en Grupo Financiero Inbursa i The Bank of East Asia

El dia 3 de desembre de 2015 els Consells d'Administració de CaixaBank i de Criteriacaixa van signar un contracte de permuta sota el qual CaixaBank s'obligava a lliurar a Criteriacaixa el 17,24% de The Bank of East Asia (BEA) i el 9,01% de Grupo Financiero Inbursa (GFI) i Criteriacaixa s'obligava, per la seva part, a lliurar a CaixaBank el 9,9% d'accions pròpies de CaixaBank titularitat de Criteriacaixa i 642 milions d'euros en efectiu.

El Consell d'Administració de CaixaBank té previst proposar a la Junta General d'Accionistes de CaixaBank l'amortització, com a mínim, de les accions pròpies que adquireixi de Criteriacaixa sota aquesta permuta (9,9%) i com a màxim el 10% del capital social que CaixaBank arribi a tenir en autocartera en aquest moment.

El tancament de la permuta està subjecte a (i) la modificació dels actuals acords subscrits per CaixaBank relatius a les seves participacions a BEA i GFI de manera que Criteriacaixa ocupi la posició de CaixaBank, com a nou accionista d'aquests bancs i CaixaBank continuï sent part com a soci bancari d'aquests bancs, (ii) l'obtenció de les autoritzacions regulatòries aplicables a Hong Kong i a Mèxic; (iii) l'autorització del Consell d'Administració de GFI a l'adquisició de les accions de GFI per part de Criteriacaixa, i (iv) l'autorització del Banc Central Europeu per a l'adquisició per part de CaixaBank de les accions pròpies de CaixaBank, així com la posterior amortització d'aquestes, que el Consell d'Administració de CaixaBank preveu proposar a la seva pròxima Junta General d'Accionistes.

Atès que l'entrega de les accions de BEA i GFI únicament es produirà si s'obtenen totes les autoritzacions, i el Grup no té la intenció d'alienar-les en cas que no s'autoritzi la transacció, aquestes participacions es mantenen classificades a 31 de desembre de 2015 com entitats associades.

Després d'aquesta transacció, CaixaBank manté les seves relacions estratègiques amb BEA i GFI.

Després de l'operació, la participació de Criteriacaixa en CaixaBank baixarà del 56,8% actual al 52%. Si es considera la participació *fully diluted* (tenint en compte el bo de Criteriacaixa de 750 milions d'euros bescanviable en accions de CaixaBank amb venciment el novembre de 2017), aquesta baixaria del 54% al 48,9%.

Venda de la participació en Boursorama a Société Générale i de la participació en Self Trade Bank a Boursorama (vegeu Nota 17 dels comptes anuals adjunts)

En data 18 de juny de 2015 CaixaBank va anunciar la venda a Société Générale Group de la totalitat de la seva participació en Boursorama, que representava un 20,5% del capital social, així com els drets de vot, per un preu de 218,5 milions d'euros. El preu pagat per Société Générale va ser el mateix que l'ofert als accionistes minoritaris durant l'oferta pública d'adquisició simplificada i del procés d'exclusió de l'any 2014, és a dir, 12 euros per acció.

Amb aquesta operació va finalitzar l'aliança entre Société Générale i CaixaBank, que es va iniciar el 2006 després de la venda de Caixabank France a Boursorama. Com a conseqüència d'això, l'acord d'accionistes signat el maig de 2006 i renegociat el març de 2014 per ambdues institucions es va donar també per acabat.

Així mateix, CaixaBank també va anunciar la signatura de la venda a Boursorama de la totalitat de la seva participació en Self Trade Bank, la *joint venture* que ambdues entitats mantenien a Espanya, i que representa el 49% del capital social. La contraprestació acordada va ser de 33 milions d'euros. Com a conseqüència d'aquesta transacció es dona per acabada la *joint venture*, així com els acords signats el juliol de 2008 per Boursorama i CaixaBank.

Les plusvàlues consolidades després d'impostos generades en ambdues transaccions pugen a 38 milions d'euros.

Emissió de 2.000 milions d'euros de cèdules hipotecàries (vegeu Nota 22 dels comptes anuals adjunts)

Emissió de 1.000 milions d'euros de cèdules hipotecàries el 12 de novembre de 2015. El cupó es va situar en un 0,625% i el cost de l'emissió va ser de 43 punts bàsics sobre el *midswap*.

Emissió de 1.000 milions d'euros de cèdules hipotecàries el 27 de març de 2015. El cupó es va situar en un 0,625% i el cost de l'emissió va ser de 15 punts bàsics sobre el *midswap*.

1. SITUACIÓ ACTUAL

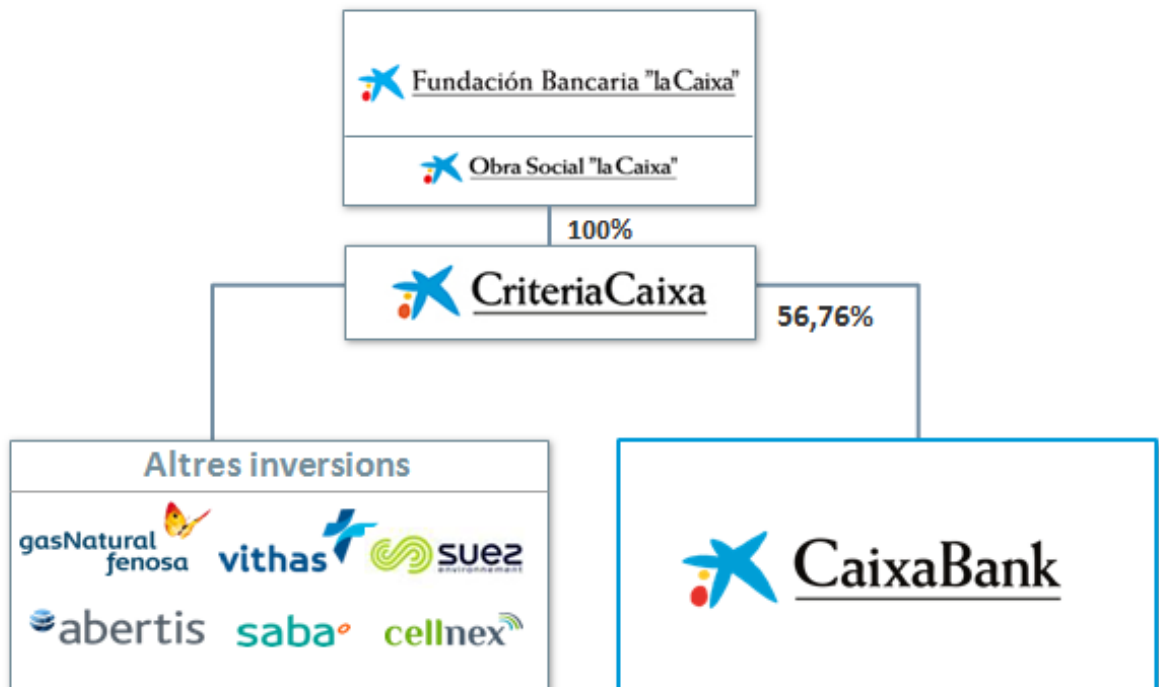
1.1. Estructura organitzativa

Estructura del Grup

CaixaBank és una societat anònima les accions de la qual estan admeses a cotització a les borses de Barcelona, Madrid, València i Bilbao i en el mercat continu, i forma part de l'IBEX 35 des del 4 de febrer de 2008. Per tot això, l'Entitat està subjecta a la supervisió de la Comissió Nacional del Mercat de Valors. A més, CaixaBank forma part d'altres índexs borsaris internacionals com l'Euro Stoxx Bank Price EUR, l'MSCI Europe, l'MSCI Pan-Euro, el prestigiós FTSE4Good, que permet qualificar la inversió de les companyies de sostenible segons les pràctiques de responsabilitat social, l'FTSE Eurofirst 300, que conté les 300 primeres empreses europees per capitalització, i el Dow Jones Sustainability Index, que recull el compromís de la companyia per la sostenibilitat i la reputació corporativa tant en la seva activitat com en les inversions fetes. També forma part de l'Advanced Sustainable Performance Indexes (ASPI), que integra les 120 empreses del DD Eurostoxx amb més bon acompliment en matèria de desenvolupament sostenible.

CaixaBank, participat majoritàriament (56,76% a 31 de desembre de 2015) per Criteria després de la reorganització del Grup que es va produir en l'exercici 2014, és una entitat de referència en el mercat espanyol tant en els àmbits financers com assegurador. Addicionalment, està diversificat amb altres activitats complementàries, com les participacions en bancs internacionals i a Telefónica, SA i Repsol, SA. Com a entitat bancària, està subjecta a la supervisió del Banc Central Europeu i del Banc d'Espanya.

A 31 de desembre de 2015, l'estructura societària del Grup, en la qual s'integra el Grup CaixaBank, és la següent:

Segments de negoci

a) Negoci bancari i assegurador

El negoci bancari és la principal activitat del Grup CaixaBank i inclou la totalitat del negoci bancari (banca detallista, banca corporativa, tresoreria i mercats) i d'assegurances, desenvolupat, bàsicament, en el territori espanyol a través de la xarxa d'oficines i de la resta de canals complementaris. Recull tant l'activitat com els resultats generats pels 13,8 milions de clients del Grup, siguin particulars, empreses o institucions. També incorpora la gestió de la liquiditat i ALCO i els ingressos pel finançament al negoci de participacions.

El Grup CaixaBank complementa el seu catàleg de productes i serveis bancaris amb l'oferta especialitzada en assegurances de vida, pensions i assegurances generals desenvolupada, principalment, a través de VidaCaixa i en la gestió d'actius per CaixaBank Asset Management.

b) Negoci participacions

El negoci de participacions recull els ingressos per dividendes i/o mètode de la participació de les participacions bancàries internacionals (Grupo Financiero Inbursa, The Bank of East Asia, Erste Bank i Banc BPI), Repsol, SA i Telefónica, SA, nets del cost de finançament. Addicionalment, s'hi inclouen altres participacions significatives en l'àmbit de la diversificació sectorial, incorporades en les últimes adquisicions del Grup.

En la Nota 8 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2015 adjunts es presenten els resultats dels diferents segments de negoci del Grup CaixaBank.

Durant l'exercici 2015, el Grup CaixaBank no ha modificat la definició dels segments de negoci respecte a l'exercici 2014. Com a informació addicional, el negoci bancari i d'assegurances es presenta separant l'activitat immobiliària *non-core*, ja que es tracta d'actius gestionats de manera especialitzada. Des del primer trimestre de 2015 l'activitat immobiliària *non-core* inclou:

- El crèdit promotor *non-core*. El 2015 s'ha redefinit el model de gestió del crèdit immobiliari, i s'han configurat un equip i uns centres formats per gestors especialitzats en els crèdits immobiliaris, inclosos en aquesta activitat, que requereixen un seguiment i una gestió diferenciats.
- Els actius immobiliaris adjudicats (disponibles per a la venda i per llogar) propietat, en la seva majoria, de la filial immobiliària BuildingCenter.
- Altres actius i participacions de naturalesa immobiliària.

En l'exercici 2015, el Grup continua amb els seus processos de simplificació, per tal de millorar la gestió dels negocis i la gestió de costos, mitjançant la fusió de societats participades, la liquidació de societats inactives i la venda de societats.

Òrgans de govern

El Govern Corporatiu de CaixaBank s'emmarca en el conjunt de principis i normes que regulen el disseny, la composició i el funcionament dels òrgans de govern de l'Entitat: la Junta General d'Accionistes, el Consell d'Administració i les seves comissions.

El Consell d'Administració és l'òrgan responsable de l'Entitat i, al marge de les matèries reservades a la Junta General, és el màxim òrgan de decisió de CaixaBank. Del Consell d'Administració depenen:

- Conseller Delegat: s'encarrega de la gestió diària i de les decisions ordinàries sota l'autoritat del Consell i de la Comissió Executiva.

- **Comissió Executiva:** és un òrgan delegat del Consell d'Administració que es reuneix amb més periodicitat que aquest i que, sense decidir sobre qüestions que estan reservades al Ple del Consell, sí que decideix sobre altres temes, principalment els relacionats amb l'aprovació d'operacions creditícies.
- **Comissió d'Auditoria i Control:** organitza les tasques de seguiment, control financer i anàlisi de riscos de CaixaBank. Per fer-ho, supervisa els sistemes d'auditoria interna i s'assegura de l'eficiència i la independència dels sistemes de control intern implementats. També supervisa tot el procés d'elaboració i presentació de la informació financera de CaixaBank, abans que el Consell la faci pública.
- **Comissió de Nomenaments:** lidera el procés de nomenament dels nous membres del Consell i informa de les propostes de nomenament o separació dels alts directius. També informa el Consell sobre les qüestions de diversitat de gènere i supervisa l'actuació de l'Entitat en relació amb els temes de responsabilitat social corporativa. Finalment, s'encarrega d'avaluar periòdicament l'estructura, la mida, la composició i l'actuació del Consell d'Administració i de les seves comissions, el seu President, Conseller Delegat i Secretari. També avalua la composició del Comitè de Direcció, així com les seves taules de reemplaçament per a la previsió adequada de les transicions.
- **Comissió de Retribucions:** estableix els principis generals i el marc de govern de la política retributiva del Consell, així com la remuneració dels alts executius, informa de la política general de remuneracions de la societat i s'encarrega d'analitzar, formular i revisar periòdicament els programes de retribució, ponderant-ne l'adequació i els rendiments i vetllant per la seva observança. Proposa al Consell l'aprovació dels informes o polítiques de remuneracions que aquest ha de sotmetre a la Junta General d'Accionistes, i informa el Consell sobre les propostes que tinguin relació amb la remuneració que, si escau, aquest proposarà a la Junta General.
- **Comissió de Riscos:** assessora el Consell d'Administració sobre la propensió global al risc, actual i futura, de l'Entitat i la seva estratègia en aquest àmbit; informa sobre el marc d'apetit al risc, i proposa al Consell la política de riscos del Grup. També revisa regularment exposicions amb els clients principals, sectors econòmics d'activitat, àrees geogràfiques i tipus de risc i examina els processos d'informació i control de riscos del Grup, així com els sistemes d'informació i indicadors, i informa sobre els nous productes i serveis o sobre canvis significatius en els existents.

Les principals funcions de cadascun d'aquests òrgans de govern es descriuen més detalladament a l'Informe Anual del Govern Corporatiu adjunt i a la pàgina web de l'Entitat www.CaixaBank.com.

D'acord amb el que estableix el Protocol de gestió de la participació financera de la Fundació Bancària "la Caixa" en CaixaBank, el Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" proposa el nomenament de consellers en l'exercici del seu dret de representació proporcional i, per tant, en funció de la seva participació en CaixaBank (Consellers Dominicals). Els consellers proposats pel Patronat hauran de reunir els requisits d'honorabilitat, experiència i bon govern exigits per la legislació aplicable a cada moment; a més, i en la mesura en què siguin aplicables, el Patronat considerarà les recomanacions i propostes de bon govern corporatiu que sobre composició d'òrgans d'administració (entre altres qüestions, en relació amb la seva diversitat) i perfil de consellers (pel que fa, entre altres aspectes, a formació, coneixement i experiència) hagin emès autoritats i experts nacionals o comunitaris.

De la mateixa manera, el Patronat vetllarà perquè el Consell d'Administració de CaixaBank, en el seu conjunt, integri les diferents sensibilitats necessàries perquè la gestió de CaixaBank sigui sana i prudent, d'acord amb l'herència rebuda de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona i coherent amb els principis i valors d'una gestió comercial recta i personalitzada en què s'ha basat el crèdit social de què ha gaudit i gaudeix "la Caixa" des de la seva fundació.

En el Consell d'Administració de CaixaBank també hi ha altres tipologies de consellers, com els executius, «altres d'externs» i independents, que responen a l'existència d'accionistes minoritaris. Tots ells són de la mateixa manera garants de l'interès social. A l'apartat d'«Informació bàsica de l'acció» d'aquest Informe de gestió es descriu la relació amb els accionistes minoritaris a CaixaBank.

El 2015, el Consell d'Administració s'ha reunit 15 vegades, en les quals ha revisat i pres acords, entre altres coses, sobre:

- La situació financera i els resultats de CaixaBank.
- El Pla Estratègic de l'Entitat.
- Operacions d'adquisició i integració i de transmissió d'altres entitats financeres.
- La política estratègica i altres polítiques de l'Entitat.
- El control pressupostari i de riscos.

En l'Informe Anual del Govern Corporatiu s'inclou una relació dels membres dels òrgans de govern de CaixaBank, així com la representació que aquests hi tenen.

Adicionalment a les comissions anteriors, que depenen del Consell d'Administració, el Grup CaixaBank té constituït un Comitè de Direcció compost per les àrees i persones següents:

Àrea	Càrrec	Persona
Consell d'Administració	Conseller Delegat	Gonzalo Gortázar Rotaeché
Assegurances i Gestió d'Actius	Director General	Tomás Muniesa Arantegui
Negoci	Director General	Juan Antonio Alcaraz García
Riscos	Director General	Pablo Forero Calderón
Recursos Humans i Organització	Director General	Xavier Coll Escursell
Auditoria Interna	Director General Adjunt	Joaquim Vilar Barrabeig
Banca Internacional	Directora Executiva	Maria Victoria Matía
Mitjans	Director Executiu	Jordi Fontanals Curiel
Finances	Director Executiu	Javier Pano Riera
Intervenció, Control de Gestió i Capital	Director Executiu	Jorge Mondéjar López
Secretaria General	Secretari General	Óscar Calderón de Oya

El Comitè de Direcció de CaixaBank es reuneix setmanalment per prendre acords relatius al desenvolupament del pla operatiu anual i a la vida organitzativa. Entre les seves activitats hi ha l'aprovació dels canvis estructurals, els nomenaments, les línies de despesa i les estratègies de negoci. Totes les línies i les àrees de negoci hi estan representades. El Conseller Delegat té àmbits de dependència directa, com ara el Desenvolupament Corporatiu Nacional i Internacional i el Control Intern i Compliment Normatiu.

Les funcions de les àrees representades en el Comitè de Direcció són les següents:

1. Conseller Delegat: sense perjudici de les seves funcions inherents al càrrec de Conseller Delegat, de forma específica integra entre les seves àrees de responsabilitat:
  - El desenvolupament del negoci en l'àmbit nacional i internacional
  - Control intern
  - Compliment normatiu

2. Direcció General d'Assegurances i Gestió d'Actius: els seus àmbits de responsabilitat són:
  - Gestió negoci assegurador i gestió d'actius
  - Desenvolupament corporatiu en l'àmbit d'assegurances i gestió d'actius
  - Gestió d'aliances en assegurances
  - Operador de bancassegurances

3. Direcció General de Riscos. Té com a principals àmbits d'actuació la gestió de:
  - Gestió global del risc
  - Anàlisi i concessió
  - Secretaria Tècnica i validació
  - Seguiment del risc de crèdit
  - Models de risc

4. Direcció General de Negoci. Té com a àmbits d'actuació:
  - Xarxa Territorial i oficines
  - Banca d'Empreses
    - Xarxa d'empreses
    - Centres promotors
    - Transaccional i pimes
  - Banca Privada i Personal
  - Banca Majorista
    - Banca corporativa
    - Banca d'inversió
    - Banca d'institucions
    - Finançaments estructurats
  - Banca de Particulars
    - Banca electrònica
    - Màrqueting
    - Informació comercial
    - Consum (CaixaBank Consumer Finance)
    - Desenvolupament de negoci
    - Mitjans de pagament (CaixaCard, Money to Pay, Comercia)
    - Qualitat
    - e-La Caixa

5. Direcció General de Recursos Humans i Organització: els seus àmbits de responsabilitat són:
  - Organització i cultura
  - Compensació, pensions i gestió
  - Relacions laborals
  - Assessoria jurídica laboral
  - Desenvolupament i formació
  - Centre de Desenvolupament Directiu
  - Comunicació interna
  - Estudis i prospectiva de recursos humans

6. Direcció General Adjunta d'Auditoria Interna: els seus àmbits d'actuació són:
  - Auditoria interna: com a tercera línia de defensa, ha de fer una supervisió eficaç i eficient del sistema de control intern, així com la gestió dels riscos del Grup CaixaBank, basada en elevats nivells d'independència i objectivitat.
7. Direcció Executiva de Banca Internacional: els seus àmbits d'actuació són:
  - Participades bancàries: seguiment i control de les participacions minoritàries en bancs internacionals, i impuls a la col·laboració comercial i de projectes d'inversió en comú.
  - Xarxa de sucursals i oficines de representació internacional: gestió de les oficines operatives i de les oficines de representació radicades a l'exterior.
  - Institucions financeres internacionals: gestió de la relació de banca de corresponsals, així com d'entitats supranacionals, multilaterals i bancs centrals.
  - Projectes internacionals: coordinació de projectes de desenvolupament internacional en línies de negoci.
8. Direcció Executiva de Mitjans: aquesta Direcció Executiva té com a principals àmbits d'actuació la gestió de:
  - Cartera d'immobles propietat del Grup
  - Infraestructures informàtiques i comunicacions, així com el desenvolupament de serveis informàtics
  - Serveis operatius bancaris i serveis operatius relacionats amb els mercats de valors i capitals
  - Serveis de manteniment, logística, immobilitzat i obres del grup, així com l'Àrea de Compres amb la seva plataforma de contractació de serveis i els mecanismes de control que garanteixen la transparència en la contractació de proveïdors
  - Seguretat integral del Grup (física, lògica, intel·ligència, sistemes informàtics, etc.)
  - Definició, implantació i millora d'eficiència i digitalització dels processos i activitats, en tota l'organització (tant Serveis Centrals com Xarxa Territorial i Filials del Grup)
  - Projectes d'integració d'entitats financeres
9. Direcció Executiva de Finances: aquesta Direcció Executiva té les competències següents:
  - Mercats: gestió llibres de negociació
  - ALM: liquiditat, gestió de balanç i finançament majorista
  - Relació amb inversors
  - Anàlisi de mercats
10. Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital: sota aquesta Direcció Executiva s'agrupen les àrees següents:
  - Planificació i capital: planificació financera i de capital i control de gestió associat a aquesta; gestió i *reporting* de la situació de capital; gestió del sistema d'informació per a la gestió (IGC).
  - Informació corporativa i control de participades:
    - Elaboració, anàlisi i *reporting* d'informació financera del Grup i dels diferents segments de negoci. Gestió de la relació amb les agències de *rating*.
    - Control i seguiment de la cartera de participades.
  - Intervenció i comptabilitat: definició de les polítiques comptables del Grup, gestió i control de la comptabilitat, preparació de comptes anuals i d'estats financers i interlocució amb els auditors i organismes supervisors.

- Gestió pressupostària: gestió i control de les despeses i inversions del Grup, negociació i seguiment de l'execució pressupostària, anàlisi i seguiment dels costos per negoci, seguiment de les contractacions i control dels proveïdors.

11. Secretaria General: a la Secretaria General s'agrupen les àrees i àmbits d'actuació següents:

- Secretaria General:
  - Assessorament i informació necessaris al President i membres del Consell d'Administració
  - Relació amb els organismes reguladors en matèria de govern corporatiu
  - Operacions corporatives
  - Secretaria Tècnica d'Òrgans de Govern
- Assessoria Jurídica i Fiscal:
  - Minimització dels riscos legals inherents al funcionament de l'Entitat.
  - Assessorament jurídic proactiu a la xarxa comercial i a les diferents àrees de l'Entitat.
  - Coordinació de la representació i defensa de l'Entitat en qualsevol tipus de procediments judicials, incloent-hi els executius i, en general, els de naturalesa recuperatòria. Així mateix, coordina l'activitat processal de reacció davant la imputació de delictes a la persona jurídica.
  - Formalització contractual de tot tipus de relacions que estableix el Grup amb proveïdors o socis.
  - Coordinació de l'actuació jurídica de totes les filials i participades.
  - Instrumentació jurídica de les diferents operacions d'inversió i desinversió que es van produint en diferents societats participades.
  - Administració de les declaracions tributàries i assessorament fiscal amb relació als productes comercialitzats i operacions efectuades.
- Corporate M&A: anàlisi i execució, si s'escau, d'operacions corporatives d'adquisició o desinversió.

1.2. Pla Estratègic

Conclòs satisfactòriament el Pla Estratègic 2011-2014, el Grup CaixaBank ha configurat una nova visió estratègica a quatre anys, des del 2015 fins al 2018. L'entorn previst per definir els propers eixos d'actuació està caracteritzat per una recuperació econòmica gradual, uns tipus d'interès que es mantindran molt baixos, l'arrencada de la Unió Bancària i la imparable progressió de la tecnologia i la innovació en les relacions amb els clients. El nou Pla Estratègic també té en compte el repte que suposa per al sistema financer recuperar elevats nivells de confiança i reputació, cosa que representa, a la vegada, una oportunitat per a CaixaBank.

El Grup CaixaBank ha definit cinc línies estratègiques per al període 2015-2018:

1. Focus en el client: ser el millor banc en qualitat i reputació
2. Aconseguir una rendibilitat recurrent per damunt del cost de capital
3. Gestionar activament el capital
4. Liderar la digitalització de la banca
5. Disposar de l'equip humà més preparat i dinàmic

El Grup CaixaBank està desplegant el Pla Estratègic 2015-2018, «Ser líders en confiança i rendibilitat», amb l'objectiu de ser un grup financer líder a Espanya i amb una perspectiva global, reconegut per la seva responsabilitat social, qualitat de servei, solidesa financera i capacitat innovadora.

Per tal d'assegurar l'alineament de l'organització amb les directrius estratègiques, l'Entitat està implantant diversos projectes transversals i millores en processos clau, amb un alt impacte en la consecució dels

objectius. A més, s'han impulsat mecanismes de comunicació, tant interns com externs, per fomentar la transparència i el coneixement del Pla. La presentació de les línies estratègiques a la comunitat inversora en l'*Investor Day* celebrat el març de 2015 constitueix un exemple en aquest sentit.

El primer any del Pla ha suposat un avenç molt positiu cap als objectius estratègics, amb progressos en les cinc grans línies del Pla:

Focus en el client: ser el millor banc en qualitat i reputació

Amb l'objectiu de diferenciar-se com l'entitat amb un nivell de satisfacció més elevat per part del client, CaixaBank està configurant mapes globals d'experiència per tenir un coneixement profund de les expectatives i necessitats dels seus clients. Basant-se en aquesta anàlisi, s'estan impulsant iniciatives que potenciïn l'experiència del client i el seu vincle emocional amb l'Entitat. L'any 2015, els indicadors de percepció de qualitat, interns i externs, han progressat de forma molt positiva. Per exemple, l'índex NPS (diferència entre el percentatge de clients prescriptors i detractors) ha superat l'objectiu que s'havia plantejat per al 2018. A més, CaixaBank ha aconseguit la primera certificació AENOR d'Europa per la qualitat del servei en banca d'empreses.

En termes reputacionals, el Grup ha renovat la seva presència en els índexs Dow Jones Sustainability Index (DJSI) World i Europe i reforça, així, la seva posició entre els bancs més destacats en responsabilitat corporativa. Així mateix, ha continuat potenciant la inclusió financera mitjançant la xarxa d'oficines més extensa d'Espanya, la concessió de microcrèdits i el llançament de programes d'educació financera. Durant l'any, CaixaBank també ha eliminat les clàusules vall dels préstecs hipotecaris a clients particulars (contractes provinents en la seva majoria d'entitats integrades en els últims anys).

Les iniciatives implementades durant l'any per reforçar el govern corporatiu, un altre pilar del Pla, s'han traduït en una millora de les valoracions externes respecte a altres bancs i empreses internacionals, com la puntuació de l'índex DJSI per a aquest àmbit o l'atorgada per ISS (Institutional Shareholder Services).

Aconseguir una rendibilitat recurrent per damunt del cost del capital

Malgrat un context de tipus d'interès molt baixos, que pressionen el compte de resultats, CaixaBank ha aconseguit augmentar la rendibilitat l'any 2015 gràcies al creixement dels ingressos bancaris i a la disminució del cost del risc. La integració de Barclays Bank, SAU a principis d'any també ha contribuït a aquests avenços en termes de rendibilitat i creixement. Al seu torn, el Grup manté uns nivells molt sòlids de solvència i liquiditat.

Amb el propòsit d'augmentar la vinculació dels clients i reforçar el lideratge comercial de CaixaBank en el mercat espanyol, l'Entitat ha seguit desenvolupant i consolidant propostes de valor segmentades per tipologia de client, com CaixaNegocis, AgroBank, HolaBank o Banca Premier. La penetració en nòmines, un bon indicador de vinculació, ha crescut significativament l'any 2015 i s'ha situat al voltant del 25%.

L'aposta estratègica enfocada en la planificació financera dels clients de l'Entitat a través del programa CaixaFutur ha contribuït a incrementar de manera significativa la quota de mercat en fons, plans i assegurances d'estalvi. A més, s'ha creat CaixaBank Consumer Finance per potenciar el crèdit al consum, una de les àrees prioritàries de creixement establertes en el Pla.

L'Entitat també ha seguit impulsant el negoci d'empreses. En aquest àmbit, cal destacar el desenvolupament d'una nova unitat de Corporate & Institutional Banking (CIB), un projecte transformacional per desenvolupar un model de negoci líder nacional en banca per a les empreses i institucions més grans.

Gestionar activament el capital

El desembre de 2015, CaixaBank va anunciar la signatura d'un acord de permuta amb Criteriacaixa sobre les participacions en Grupo Financiero Inbursa i The Bank of East Asia (BEA). Amb aquesta operació, l'Entitat aconseguirà amb antelació l'objectiu estratègic de situar el consum de capital de les participacions per sota del 10%, en reduir-lo fins a prop del 8%. L'acord permet mantenir les aliances estratègiques amb ambdós socis bancaris a la vegada que focalitza el capital invertit en el mercat de referència de la zona de l'euro. Durant l'exercici 2015, CaixaBank també va vendre la participació del 20,5% de Boursorama i del 49% de Self Trade Bank.

En consonància amb l'objectiu estratègic de disminuir la proporció de capital dedicada al negoci immobiliari, l'exposició al crèdit promotor ha baixat orgànicament (aïllant la incorporació de saldos de Barclays Bank, SAU) un 34% durant l'any i el seu pes en el total de crèdits ha baixat fins al 5%. Al seu torn, el saldo de crèdit promotor dubtós ha disminuït un 47% des del desembre de 2014 (incloent l'impacte proforma de Barclays Bank, SAU) i s'ha aconseguit contenir el creixement de la cartera d'actius adjudicats disponibles per a la venda.

Liderar la digitalització de la banca

CaixaBank ha continuat amb els esforços per mantenir el lideratge en digitalització, una prioritat tant en aquest Pla Estratègic com en anteriors. Durant el 2015, la penetració de la banca en línia (web i mòbil) entre els clients s'ha incrementat fins al 31,9% a la vegada que s'ha intensificat la contractació digital, especialment en fons d'inversió, plans de pensions i crèdits al consum. Així mateix, l'Entitat ha seguit innovant en les relacions amb els seus clients a través de nous dispositius i funcionalitats, com l'extensió del «Mur» (mecanisme de comunicació entre el client i el seu gestor a través de Línia Oberta), el nou servei de pagament per mòbil CaixaBank Pay o el gestor intel·ligent «Les meves finances», entre d'altres.

L'operativa de transaccionalitat també ha continuat traslladant-se cap als canals electrònics: el 81% de transaccions (com transferències o retirada d'efectiu) es fa a través de Línia Oberta, fet que permet a les oficines dedicar més temps a activitats d'assessorament, de més valor afegit.

La mobilitat és un altre dels pilars en què descansa l'estratègia de digitalització. La meitat dels empleats amb perfil comercial ja poden utilitzar un terminal mòbil (*smart PC*) que els permet tancar la contractació d'un producte amb el client fora de l'oficina mitjançant signatura digital.

En el marc del projecte estratègic d'implantació del Big Data com a eina comercial i de gestió, s'han desenvolupat projectes enfocats a potenciar la qualitat i la seguretat, incrementar les vendes a través d'un coneixement més exhaustiu del client, reduir costos i millorar processos.

Fruit de tots aquests esforços, l'Entitat ha continuat obtenint reconeixements i guardons en l'àmbit mundial, com la millor valoració de banca mòbil del món en la comparativa elaborada per Forrester Research o el premi al banc més innovador en mitjans de pagament en els premis Retail Banker International.

Disposar de l'equip humà més preparat i dinàmic

Les prioritats estratègiques en relació amb l'equip humà de l'Entitat se centren en la formació i el desenvolupament de les capacitats, el desenvolupament d'un model de gestió descentralitzat basat en l'*empowerment* i en l'impuls de la meritocràcia i la diversitat.

Per implementar la cultura de la meritocràcia, s'ha iniciat una revisió dels processos de promoció i gestió de l'acompliment professional, amb esquemes de compensació en què augmentarà el vincle entre compensació i resultats i amb el reforç dels itineraris de desenvolupament professional per segments. També s'estan promovent noves polítiques i iniciatives per tal de promoure la diversitat en diferents dimensions (gènere, generacional, procedència...). En aquest sentit, el percentatge de dones en llocs de responsabilitat directiva s'ha incrementat 1 punt des de desembre de 2014 (fins al 33,3%).

Pel que fa a la formació, CaixaBank segueix fent un esforç important d'inversió en les capacitats dels seus empleats. Durant els anys 2014 i 2015, s'han certificat en assessorament financer 5.813 professionals de la xarxa comercial. D'aquests, 5.395 van obtenir una doble titulació: el Postgrau de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i el *Certificate in Wealth Management* del Chartered Institute for Securities & Investment (CISI). CaixaBank ja disposa de més de 7.000 professionals certificats en assessorament financer.

Així mateix, destaca el llançament al setembre de l'Escola de Riscos de CaixaBank, en col·laboració amb la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i l'Institut d'Estudis Borsaris (IEB). La primera promoció del Certificat d'Anàlisi de Risc inclou 1.137 gestors i la del Diploma de Postgrau d'Anàlisi de Risc Especialitat *Retail*, 494 directors d'oficina i 262 subdirectors comercials.

Al mateix temps, l'Entitat continua impulsant els programes de desenvolupament directiu per tal de reforçar el seu model de «lideratge transformador» i impulsar la innovació, la mobilitat i la delegació de responsabilitats.

2. EVOLUCIÓ I RESULTATS DELS NEGOCIS

2.1. Escenari macroeconòmic de l'exercici 2015

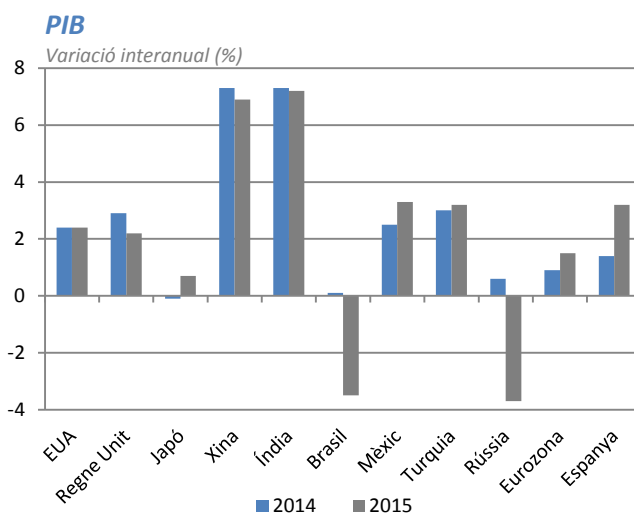
Evolució global i mercats

El 2015, el creixement de l'economia mundial es va mantenir per sobre del 3%, en el 3,1% concretament, tot i que va perdre una mica d'intensitat a causa del pitjor comportament dels països emergents. De fet, durant l'exercici va tenir lloc un relleu en el cicle econòmic entre les economies avançades i les emergents: mentre que el creixement es va accelerar en les primeres, va passar el contrari en les segones.

Entre els països avançats, les diferències van ser notables. EUA i el Regne Unit, ambdós en una fase de creixement consolidat, van registrar avenços superiors al 2% l'any 2015. En canvi, l'Eurozona i el Japó van quedar una mica més ressagats: el creixement de l'Eurozona va seguir sent moderat però sostingut (preveiem una taxa de l'1,5% per a 2015 davant el 0,9% de 2014), i el Japó va acabar l'any millor que l'anterior, encara que amb un ritme d'avenç lent (preveiem un 0,7% per al 2015 davant el -0,1% de 2014).

El 2016, la situació econòmica seguirà sent positiva per al conjunt dels països avançats. No obstant això, la diferent posició que ocupen en el cicle econòmic comportarà una divergència monetària amb importants efectes tant per a les seves economies com en l'àmbit global. Als EUA, la Fed finalment va pujar el seu tipus de referència al desembre (25 punts bàsics), un pas significatiu cap a la plena normalització monetària, iniciada el 2013 amb la reducció del nivell de compra d'actius (*tapering*). Les condicions favorables de l'economia i del mercat laboral nord-americà i les expectatives que la inflació tendirà a augmentar en el futur van justificar aquesta decisió. El ritme i l'envergadura de les pujades durant el 2016 dependran de l'evolució d'aquestes mètriques. Per part seva, el Regne Unit també podria iniciar una normalització de la seva política monetària el 2016, tenint en compte la recuperació de la seva economia, encara que el governador del Banc d'Anglaterra ha manifestat que els riscos econòmics globals i la baixa inflació podrien endarrerir-ho.

Al contrari, les expansions monetàries del BCE i del Banc del Japó seguiran en marxa. El BCE mantindrà els tipus de referència pròxims a zero i podria augmentar el seu programa d'expansió quantitativa si ho creu necessari. Al Japó, el banc central també podria accelerar un ritme de compra d'actius ja elevat, per tal d'estimular el creixement i acabar amb la deflació.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de Thomson Reuters Datastream.

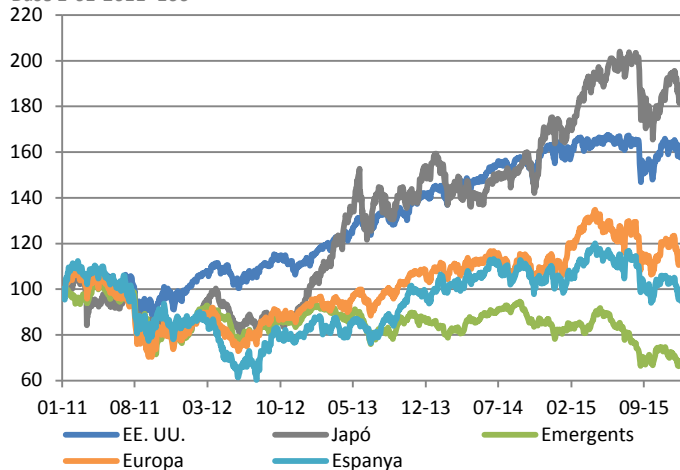

Dins el bloc emergent, com passa amb els països avançats, s'observen diferències importants. En relació amb la Xina, malgrat els temors sobre la velocitat a què s'està desaccelerant, esperem que registri un creixement del 6,8% el 2015, una taxa inferior al 7,3% de 2014, però d'acord amb un suau alentiment de l'activitat, fruit de la transformació de model productiu d'aquest país. Altres emergents de referència, com Mèxic o l'Índia, i fins i tot Turquia, un país els desequilibris macroeconòmics del qual preocupen, van acabar 2015 amb taxes de creixement millor del que es preveia. No obstant això, hi ha casos en el sentit oposat, com el Brasil i Rússia, dues economies en recessió greu i amb un context polític, en el primer cas, i geopolític, en el segon, complexos. En conjunt, per tant, el risc emergent es manté com un factor clau, especialment perquè la situació d'alguns països de referència és molt fràgil.

A escala global, el contrast de la situació econòmica entre els països avançats i emergents va quedar reflectit en l'evolució de les borses durant l'any. És destacable el millor comportament dels primers davant els segons.

Evolució de las borses internacionales

Base 1-01-2011=100

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de Thomson Reuters Datastream.

Evolució de la zona de l'euro i d'Espanya

L'Eurozona manté el camí de gradual recuperació de l'activitat econòmica. Encara que el 2015 el creixement no va ser extraordinàriament dinàmic, tampoc va ser mediocre, ja que va créixer a un ritme en línia amb el seu potencial. Per bé que aquesta evolució depèn en gran mesura de suports temporals com l'abaratiment de les primeres matèries, la depreciació de l'euro o l'expansió quantitativa del BCE, l'expansió europea també reflecteix que, en aquells països que han mostrat més ambició, les reformes estructurals estan contribuint a consolidar la recuperació. De moment, l'economia de l'Eurozona manté el seu ritme d'expansió gràcies al bon comportament de la demanda domèstica, que s'espera que continuï el 2016. Per tant, la decisió del BCE al desembre d'estendre el QE va ser suscitada, sobretot, per l'augment dels riscos exteriors, i no per un empitjorament de les dinàmiques internes de l'economia, que són positives i prossegueixen segons el previst.

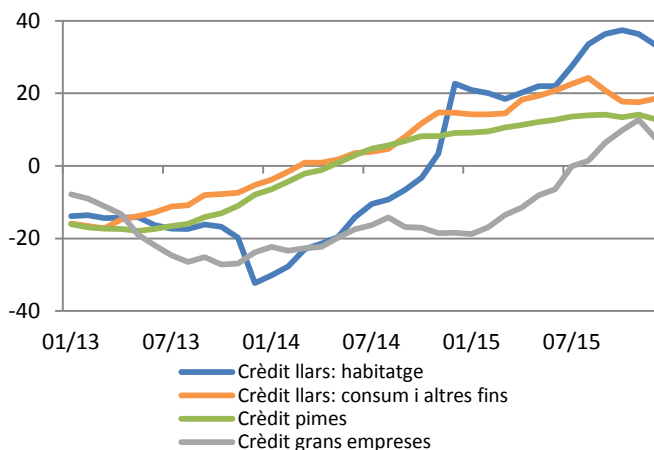
A Espanya, les dades més recents mostren que es manté el to expansiu de l'activitat econòmica, lleugerament per damunt del previst fa uns mesos. El creixement del PIB el 2015 va ser del 3,2%, el més elevat entre les principals economies de l'Eurozona. Després d'un any molt notable en termes d'augment del PIB, el 2016 esperem que la velocitat d'avenç es moderi lleugerament fins al 2,8%, a mesura que vagi evsaint-se l'impacte dels suports temporals rebuts durant el 2015, com la rebaixa fiscal o la caiguda del

preu del petroli. Tanmateix, aniran guanyant pes alguns elements que ajudaran a sostenir un creixement més equilibrat a llarg termini. En concret, esperem que es consolidi la millora de les condicions de finançament, que el sector immobiliari torni a sumar i que les reformes estructurals segueixin donant fruits, sobretot en el mercat laboral, on la creació d'ocupació podria superar els 400.000 llocs de treball.

Nova concessió de crèdit a Espanya

Variació interanual del acumulat de 12 mesos (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banco de España.

Sens dubte, el 2015 la recuperació de l'economia espanyola va rebre el suport de l'evolució favorable del sector bancari. L'expansió monetària del BCE i el procés de sanejament dut a terme en els últims anys ha facilitat que el crèdit prossegueixi el seu camí de normalització. De fet, la nova concessió de crèdit es va accelerar en l'últim any, sobretot la nova concessió de crèdit a llars i a pimes (va avançar respectivament un 19,4% i un 5,7% interanual al desembre). Tanmateix, el saldo viu va seguir caient, encara que menys, a causa del procés de despallanquejament de les llars i les empreses (-4,3% interanual el 2015 davant el -7,1% el 2014). De cara a l'any vinent, s'espera que la demanda de crèdit augmenti, ja que aquest procés de despallanquejament està ja molt avançat.

Des de l'òptica de l'oferta, les entitats bancàries també estan en millor posició de concedir crèdit que en el passat gràcies, en bona part, al procés de reestructuració i consolidació bancària que ha permès reforçar la posició de solvència i liquiditat de les entitats resultants. En l'àmbit regulatori, destaca la modificació del tractament dels DTA, que va eliminar la incertesa sobre la seva compatibilitat amb la legislació comunitària, i l'aprovació del Reial Decret llei que regula les comissions per la retirada d'efectiu en els caixers d'una altra entitat. A més, el procés de creació d'una unió bancària efectiva va seguir avançant el 2015. D'una banda, es va transposar a la legislació nacional la normativa europea de recuperació i resolució d'entitats de crèdit, que permet intervenir les entitats financeres amb problemes de manera àgil i amb el mínim cost possible per a les arques públiques. D'altra banda, es va iniciar el procés de negociació per al sistema de garantia de dipòsits europeu, pas final per a la culminació de la unió bancària.

En definitiva, l'activitat econòmica espanyola s'està beneficiant de factors de suport temporal, però també s'aprecia com les reformes dutes a terme durant els últims anys permeten un creixement de fons més sòlid i equilibrat. Amb tot, els riscos no són baixos, especialment els que procedeixen de l'exterior, a causa de la possible desacceleració dels països emergents, per la qual cosa és imprescindible seguir enfortint els fonaments per estar preparats davant les eventualitats.

2.2. Evolució de l'activitat

A continuació es detallen l'evolució de l'activitat del Grup i la informació de gestió de l'exercici 2015.

Evolució de l'activitat i els resultats

En els quadres següents s'inclouen algunes dades rellevants de l'evolució i resultats del Grup CaixaBank:

en milions d'euros i en %

Resultats	2015	2014	Variació
Marge d'interessos	4.353	4.155	4,8%
Comissions	2013	1.825	10,3%
Marge brut	7.726	6.940	11,3%
Despeses d'explotació sense extraordinàries (1)	(4.063)	(3.773)	7,7%
Marge d'explotació sense costos extraordinaris (1)	3.663	3.167	15,7%
Marge d'explotació	3.120	3.167	(1,5%)
Resultat atribuït al Grup	814	620	31,4%

(1) No inclou 259 milions d'euros de costos associats al procés d'integració de Barclays Bank, SAU, ni 284 milions d'euros relacionats amb l'Acord Laboral assolit en el segon trimestre de 2015.

Balanç	2015	2014	Variació
Actiu total	344.255	338.623	1,7%
Patrimoni net	25.205	25.232	(0,1%)
Recursos de clients amb criteris de gestió	296.599	271.758	9,1%
Crèdits sobre clients, bruts amb criteris de gestió	206.437	197.185	4,7%

Eficiència i rendibilitat	2015	2014	Variació
Ràtio d'eficiència (Total despeses d'explotació / Marge brut)	59,6%	54,4%	5,2
Ràtio d'eficiència sense costos extraordinaris	52,6%	54,4%	(1,8)
ROE (Resultat atribuït / Fons propis mitjans)	3,4%	2,7%	0,7
ROA (Resultat net / Actius totals mitjans)	0,2%	0,2%	0,0
RORWA (Resultat net / Actius ponderats per risc)	0,7%	0,5%	0,2
ROTE (Resultat atribuït / Fons propis tangibles mitjans)	4,3%	3,4%	0,9

Gestió del risc	2015	2014	Variació
Dubtosos	17.100	20.110	(3.010)
Ràtio de morositat	7,9%	9,7%	(1,8)
Ràtio de morositat expromotor	6,2%	6,4%	(0,2)
Cost del risc	0,7%	1,0%	(0,3)
Provisions per a insolvències	9.512	11.120	(1.608)
Cobertura de la morositat	56%	55%	1
Cobertura de la morositat amb garantia real	128%	132%	(4)
Adjudicats nets disponibles per a la venda	7.259	6.719	540
Cobertura d'immobles adjudicats disponibles per a la venda	58%	55%	3

Liquiditat	2015	2014	Variació
Liquiditat	54.090	56.665	(2.575)
Loan to deposits	106,1%	104,3%	1,8
Liquidity Coverage Ratio	172%	175%	(3)

Solvència – BIS III

	2015	2014	Variació
Common Equity Tier 1 (CET1)	12,9%	13,0%	(0,1)
Tier total	15,9%	16,1%	(0,2)
Actius ponderats per risc (APR)	143.312	139.729	3.583
Leverage ratio	5,7%	5,7%	0,0
Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded	11,55%	12,1%	(0,5)

Dades per acció

	2015	2014	Variació
Cotització (€/acció)	3,214	4,361	(1,147)
Capitalització borsària	18.702	24.911	(6.209)
Valor teòric comptable (VTC) – fully diluted (€/acció)	4,33	4,42	(0,09)
Valor teòric comptable tangible (VTC) – fully diluted (€/acció)	3,47	3,54	(0,07)
Nombre d'accions – fully diluted (milions)	5.819	5.712	107
Benefici per acció (BPA) (€/acció) (12 mesos)	0,14	0,11	0,03
Nombre mitjà d'accions – fully diluted (milions)	5.820	5.712	108
PER (Preu/Beneficis; vegades)	22,97	39,65	(16,68)
P/VC tangible (valor cotització s/valor comptable)	0,93	1,23	(0,30)

Activitat comercial i mitjans (nombre)

	2015	2014	Variació
Clients (milions)	13,8	13,4	0,4
Empleats del Grup CaixaBank	32.242	31.210	1.032
Oficines a Espanya	5.211	5.251	(40)
Terminals d'autoservei	9.631	9.544	87

NOTA: el compte de resultats de 2015 inclou els resultats de Barclays Bank, SAU des de l'1 de gener de 2015. El balanç consolidat de CaixaBank incorpora els saldos de Barclays Bank, SAU, al seu valor raonable, des de l'1 de gener de 2015.

Evolució de l'activitat

El Grup CaixaBank és el primer banc detallista a Espanya, amb 13,8 milions de clients i 5.211 oficines a Espanya. El seu posicionament es basa en l'especialització per segments de negoci, el continu esforç en innovació tecnològica i l'excel·lència en el servei.

Creixement de les quotes de mercat dels principals productes i serveis de banca detallista gràcies a l'activitat comercial i l'adquisició de Barclays Bank, SAU:

Quotes de mercat per producte ¹	2015	2014
Crèdits Sector Privat Resident	16,4%	15,2%
Dipòsits Sector Privat Resident (vista i termini)	15,3%	14,7%
Assegurances d'estalvi	22,2%	21,7%
Plans de pensions	21,5%	19,4%
Fons d'inversió	17,9%	15,3%
Factoring + Confirming	19,8%	19,6%
Crèdits amb garantia hipotecària	17,5%	15,9%
Quotes de mercat per serveis ¹	2015	2014
Nòmines	24,9%	23,1%
Pensionistes	20,2%	20,0%
Targetes (facturació targetes pròpies)	22,8%	21,4%
Quota de mercat d'oficines	17,4%	17,1%
Quotes de penetració ²	2015	2014
Quota de penetració de particulars (>18 anys)	28,3%	27,6%
Particulars amb CaixaBank com a entitat principal	24,0%	23,5%
Quota de penetració en banca en línia	31,9%	35,8%
Autònoms	32,7%	31,1%

¹ Última informació disponible. Quotes de mercat són dades d'elaboració pròpia, font: Banc d'Espanya, Seguretat Social, INVERCO, AEF (Associació Espanyola de Factoring) i ICEA.

² Font FRS Inmark. Penetració en banca en línia segons comScore MMX.

Recursos de clients

A continuació es presenta el detall i l'evolució dels recursos gestionats de clients amb criteris de gestió:

	2015	2014	Variació anual %	
			Total	Orgànica(*)
(Milions d'euros)				
Passius financers - Clientela	182.405	175.034	4,2	(0,7)
Recursos de l'activitat de clients	181.118	172.551	5,0	0,1
Estalvi a la vista	116.841	93.583	24,9	16,4
Estalvi a termini	60.519	72.682	(16,7)	(18,5)
Emprèstits (<i>retail</i>)	417	2.933	(85,8)	(85,8)
Passius subordinats <i>retail</i>	3.341	3.353	(0,4)	(0,4)
Cessió temporal d'actius i periodificadores	1.287	2.483	(48,2)	(53,1)
Passius per contractes d'assegurances	34.427	32.275	6,7	6,7
Total recursos de clients en balanç	216.832	207.309	4,6	0,4
Actius sota gestió	74.500	57.423	29,7	19,0
Fons d'inversió, carteres i SICAV	51.321	37.482	36,9	20,2
Plans de pensions	23.179	19.941	16,2	16,2
Altres comptes(**)	5.267	7.026	(25,0)	(40,6)
Total recursos de clients fora de balanç (Nota 28)	79.767	64.449	23,8	11,6
Total recursos de clients	296.599	271.758	9,1	3,2

(*) Variacions calculades aïllant l'impacte dels saldos de balanç incorporats de Barclays Bank, SAU a 1 de gener de 2015.

(**) Inclou, entre altres, recursos associats als acords de distribució de fons de pensions i productes d'assegurances provinents de Barclays Bank, SAU, incorporats en el primer trimestre de 2015, i una emissió de deute subordinat emesa per "la Caixa" (actualment a Criteriacaixa).

La conciliació entre els saldos de gestió i els saldos comptables és la següent:

(Milions d'euros)	2015
Passiu financers a cost amortitzat (Nota 22)	253.499
(-) Passius financers sense naturalesa detallista	(71.094)
(-) Dipòsits de bancs centrals	(23.753)
(-) Dipòsits d'entitats de crèdit	(10.509)
(-) Altres passius financers	(2.790)
(-) Emissions institucionals (1)	(33.321)
(-) Entitats de contrapartida i altres	(721)
Passius financers amb criteris de gestió	182.405
Passiu per contractes d'assegurances	40.575
(-) Plusvàlues associades als ADV d'assegurances (2)	(8.223)
(-) Unit-links (3)	2.075
Passius per contractes d'assegurances amb criteris de gestió	34.427
Total recursos de clients en balanç amb criteris de gestió	216.832
Recursos fora de balanç (Nota 28.1)	79.767
Total recursos de clients en balanç	296.599

(1) Dels quals registrats comptablement el 31-12-15: Dèbits representats per valors negociables (27.056), cèdules multicedents registrades en dipòsits a la clientela (5.201) i passius subordinats (1.064).

(2) Registrades com «Altres passius financers» en el balanç públic.

(3) Registrades com «Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys» en el balanç públic.

Els recursos de clients pugen a 296.599 milions d'euros, amb un augment l'any de 24.841 milions d'euros (+9,1%), després de la incorporació dels saldos de Barclays Bank, SAU.

En termes orgànics (aïllant l'impacte dels 15.609 milions d'euros de saldos incorporats de Barclays Bank, SAU), el creixement dels recursos totals de clients se situa en el +3,2%. Destaca el següent:

Els recursos de clients en balanç se situen en 216.832 milions d'euros (+0,4%):

- L'estalvi a la vista assoleix els 116.868 milions d'euros, +16,4% de creixement el 2015. Impacta en la seva evolució l'activitat comercial desenvolupada per la xarxa i la gestió de venciments d'altres recursos detallistes.
- L'estalvi a termini se situa en 60.519 milions d'euros. La seva evolució, -18,5%, reflecteix la canalització per part dels clients de l'estalvi cap a productes fora de balanç.
- La variació anual dels emprèstits *retail* està impactada pel venciment d'una emissió de bons *senior*, en el primer trimestre de 2015, per un import de 2.616 milions d'euros.
- Creixement dels passius per contractes d'assegurances (+6,7%), després de l'èxit de les campanyes comercials dutes a terme.

Els actius sota gestió assoleixen els 74.500 milions d'euros. Destaca:

- La intensa gestió de la xarxa comercial ha generat el 2015 unes subscripcions netes de 7.012 milions d'euros en fons d'inversió que representen el 28% del total del sector. El 2015 es consolida el lideratge de mercat en nombre de partícips i patrimoni gestionat.
- Evolució positiva dels plans de pensions (+16,2%). CaixaBank manté el lideratge en patrimoni gestionat.

Inversions creditícies

En la Nota 3.1 dels comptes anuals de l'exercici 2015 adjunts es detallen les polítiques de concessió, seguiment de la morositat, refinançament de deutes i de recuperació del Grup CaixaBank amb relació al risc de crèdit.

Així mateix, al llarg de la Nota 3 dels comptes anuals es detalla la distribució geogràfica del risc de crèdit i la distribució per *Loan-to-Value* («LTV») del crèdit amb garantia real, el perfil de venciments i sensibilitat dels crèdits i préstecs als canvis de tipus d'interès, detall dels crèdits refinançats/reestructurats, així com informació addicional relativa al crèdit associat al finançament de la promoció immobiliària, adquisició d'habitatge i actius adquirits en pagament de deutes.

Finalment, en la Nota 13.2 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2015 adjunts es detalla la naturalesa, contrapart i tipus d'interès aplicable al crèdit a la clientela, la composició i moviments dels actius dubtosos; en la Nota 13.4 es detalla el moviment de les cobertures associades a aquests.

A continuació es presenta la segmentació de la cartera de crèdits amb criteris de gestió i la seva evolució:

Imports en milions d'euros	2015	2014	Variació anual %	
			total	orgànica(*)
Crèdits a particulars	120.994	111.350	8,7	(3,9)
Compra habitatge	89.378	80.421	11,1	(4,4)
Altres finalitats	31.616	30.929	2,2	(2,3)
Crèdits a empreses	71.638	72.276	(0,9)	(5,1)
Sectors productius expromotors	59.856	56.793	5,4	1,0
Promotors (Nota 3.1.6)	9.825	14.069	(30,2)	(33,6)
Criteria i Fundació Bancària "la Caixa"	1.957	1.414	38,4	38,4
Sector públic	13.805	13.559	1,8	1,3
Total crèdits s/clientes, brut	206.437	197.185	4,7	(4,0)
<i>Del qual: Crèdit no dubtós expromotor</i>	<i>184.342</i>	<i>171.111</i>	<i>7,7</i>	<i>(1,2)</i>
Fons per a insolvències(**)	(9.163)	(10.587)	(13,5)	(24,9)
Total crèdits s/clientes, net	197.274	186.598	5,7	(2,7)
<i>Promemòria:</i>				
Total riscos contingents (Nota 27)	10.650	10.242	4,0	(0,9)

(*) Variacions calculades aïllant l'impacte dels saldos de balanç incorporats de Barclays Bank, SAU a 1 de gener de 2015 (17.782 milions d'euros).

(**) No inclou els fons per a altres actius financers (vegeu Nota 13.4).

A 31 de desembre de 2015, amb criteris de gestió, el total de crèdits sobre clients net, 197.274 milions d'euros, no inclou altres actius financers per import net de 749 milions d'euros, que inclouen principalment l'actiu EPA, ni l'adquisició temporal d'actius per import de 4.873 milions d'euros, sí inclosos en crèdit a la clientela en el balanç públic. Per tant, la conciliació entre els criteris de gestió i la informació comptable adjunta és la següent:

(Milions d'euros)	Desembre 2015	Desembre 2014
Crèdits sobre clients bruts de gestió	206.437	197.185
Fons per a insolvències	(9.163)	(10.587)
Altres actius financers	749	1.791
Adquisició temporal d'actius	4.873	373
Crèdit a la clientela net (Nota 13)	202.896	188.762

Els crèdits sobre clients bruts pugen a 206.437 milions d'euros, +4,7% de variació anual, després de la incorporació de Barclays Bank, SAU. Els principals impactes en la seva evolució han estat la tendència de contenció del despallanquejament, la reducció de l'exposició al sector promotor (-30,2%) i la gestió de la morositat. Considerant la cartera sana expromotor, la reducció es limita a l'1,2%. En l'evolució orgànica per segments destaquen:

- L'evolució del crèdit per a la compra d'habitatge (-4,4%) continua marcada pel despallanquejament de les famílies i la nova producció és inferior a les amortitzacions.
- El crèdit a particulars-altres finalitats es redueix un 2,3%. Durant l'any impacte de les campanyes de finançament al consum.
- El finançament a empreses-sectors productius expromotors creix un 1,0% l'any. L'èxit de les estratègies comercials CaixaNegocis i AgroBank permet detectar oportunitats solvents de negoci i donar resposta a les necessitats de finançament dels clients d'aquests segments.
- Reducció durant l'any de -4.244 milions d'euros (-33,6%) de la cartera de promotors després d'una activa gestió dels seus actius problemàtics. El seu pes dins el total de la cartera es redueix 2 punts percentuals l'any, fins al 5%.

Gestió del risc

Qualitat del risc de crèdit

<i>(crèdits + riscos contingents)</i>	2015	2014
Saldos dubtosos	17.100	20.110
Ràtio de morositat	7,9%	9,7%
Ràtio de morositat expromotor	6,2%	6,4%

A 31 de desembre de 2015 els saldos dubtosos se situen en 17.100 milions d'euros (-3.010 milions d'euros el 2015), incloent-hi dubtosos per riscos contingents. Aïllant l'impacte de la integració de Barclays Bank, SAU, la reducció de saldos dubtosos és de -5.242 milions d'euros.

La ràtio de morositat baixa fins al 7,9% (-181 punts percentuals el 2015) marcada per la reducció orgànica de saldos dubtosos (-232 punts bàsics) que permet compensar l'efecte del despallanquejament (+30 punts bàsics) i la incorporació dels saldos de Barclays Bank, SAU (+21 punts bàsics).

La morositat es manté en nivells significativament reduïts per al finançament a particulars dedicat a la compra d'habitatge (3,7% a 31 de desembre de 2015).

Aïllant el segment promotor, la ràtio de morositat se situa en el 6,2% (-27 punts bàsics el 2015).

A continuació es presenta la morositat de la cartera de crèdits per segments i la seva evolució:

	2015	2014
Crèdits a particulars	4,6%	5,3%
Compra habitatge	3,7%	4,1%
Altres finalitats	7,2%	8,3%
Crèdits a empreses	15,3%	18,9%
Sectors productius expromotors	11,1%	10,6%
Promotors	44,1%	54,6%
Sector públic	0,5%	0,9%
Total riscos (crèdits + avals)	7,9%	9,7%
Ràtio de morositat expromotor	6,2%	6,4%

Cobertura

<i>(crèdits + riscos contingents)</i>	2015	2014
Fons per a insolvències	9.512	11.120
Ràtio de cobertura	56%	55%
Ràtio de cobertura expromotor	56%	54%

CaixaBank manté un nivell de cobertures sòlid, conseqüència del seguiment de polítiques conservadores de cobertura de riscos. A 31 de desembre de 2015 el total de fons per a insolvències és de 9.512 milions d'euros, amb una ràtio de cobertura del 56%.

L'evolució dels fons per a insolvències el 2015 és conseqüència, principalment, de la cancel·lació de deute derivat de la compra i adjudicació d'immobles i de la baixa de fons associats a actius fallits.

Exposició immobiliària

L'apartat «Risc de crèdit amb clients» de la Nota 3.1.6 dels comptes anuals adjunts inclou informació quantitativa del finançament destinada a la promoció immobiliària i adquisició d'habitatge, així com dels actius immobiliaris adquirits o adjudicats en pagament de deutes.

Finançament al sector promotor

El 2015 el finançament al sector promotor s'ha reduït en 4.244 milions d'euros (-30,2%). Aïllant la incorporació de saldos de Barclays Bank, SAU, la reducció és del 33,6%. D'aquesta manera el seu pes sobre el total de la cartera es redueix fins al 5% (-2 punts percentuals el 2015).

La cobertura específica dels actius problemàtics (dubtosos i subestàndard) del crèdit promotor se situa en el 48,8%.

Actius immobiliaris adjudicats

A 31 de desembre de 2015, la cartera d'actius adjudicats nets puja a 7.950 milions d'euros (a l'efecte de gestió és de 7.259 milions d'euros, una vegada aïllats els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta dels quals no es disposa de la possessió del bé). Addicionalment, els actius immobiliaris adjudicats de CaixaBank destinats al lloguer (classificats comptablement com a Inversions immobiliàries) pugen, a 31 de desembre de 2015, a 2.966 milions d'euros nets de provisions.

El criteri fonamental que guia la gestió dels actius problemàtics a CaixaBank consisteix a facilitar als acreditats el compliment de les seves obligacions. Quan no es veuen possibilitats raonables de recuperació de l'import finançat, es gestiona l'adquisició de la garantia.

La ràtio de cobertura de la cartera d'actius adjudicats disponibles per a la venda puja al 57,6% (+2,6 punts percentuals el 2015) i inclou els sanejaments inicials i les provisions registrades amb posterioritat a l'adjudicació dels immobles.

La intensa activitat de BuildingCenter ha permès comercialitzar el 2015 (venda o lloguer) immobles per un import de 2.077 milions d'euros. La ràtio d'ocupació de la cartera destinada al lloguer assoleix el 93%.

Resultats

El resultat després d'impostos del Grup CaixaBank de l'exercici 2015 és de 814 milions d'euros (+31,4%). Les claus de l'exercici són la millora de l'eficiència i la rendibilitat basades en:

- Elevada capacitat de generació d'ingressos: 7.726 milions d'euros el marge brut (+11,3%).
- Contenció i racionalització de les despeses.
- Menys dotacions per a insolvències després de la millora progressiva de la qualitat creditícia.

A continuació es presenta el compte de pèrdues i guanys resumit a l'efecte de gestió:

(Milions d'euros)	2015	2014	Variació en %
Ingressos financers	8.372	8.791	(4,8)
Despeses financeres	(4.019)	(4.636)	(13,3)
Marge d'interessos	4.353	4.155	4,8
Dividends	203	185	9,4
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	375	306	22,7
Comissions netes	2013	1.825	10,3
Resultats d'operacions financeres i diferències de canvi	867	640	35,5
Altres productes i càrregues d'explotació	(85)	(171)	(50,4)
Marge brut	7.726	6.940	11,3
Despeses d'explotació recurrents	(4.063)	(3.773)	7,7
Despeses d'explotació no recurrents	(543)		
Marge d'explotació	3.120	3.167	(1,5)
Marge d'explotació sense costos extraordinaris	3.663	3.167	15,7
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres	(2.516)	(2.579)	(2,4)
Guanys/(Pèrdues) en baixa d'actius i altres	34	(386)	
Resultat abans d'impostos	638	202	215,6
Impostos sobre beneficis	181	418	
Resultat consolidat de l'exercici	819	620	31,7
Resultat de minoritaris	5		
Resultat atribuït al Grup	814	620	31,4

La incorporació dels resultats de Barclays Bank, SAU impacta en l'evolució interanual dels diferents epígrafs del compte de resultats.

Marge brut

El marge brut del Grup CaixaBank se situa en 7.726 milions d'euros, +11,3% en relació amb 2014.

Marge d'interessos

En un entorn macroeconòmic de tipus d'interès molt reduïts, el marge d'interessos assoleix els 4.353 milions d'euros (+4,8% el 2015).

La seva evolució positiva reflecteix la intensa gestió de l'activitat detallista, amb una forta reducció del cost de l'estalvi a venciment (fins a l'1,01%, mitjana de 2015, des de l'1,76% mitjana de 2014) que permet compensar el descens de la rendibilitat del crèdit condicionada per l'evolució negativa dels tipus d'interès, l'impacte de l'eliminació de les clàusules vall dels préstecs hipotecaris a clients particulars i l'inferior volum i tipus de la cartera de renda fixa.

El diferencial de la clientela augmenta fins al 2,11%, mitjana de 2015, des del 2,03% mitjana de 2014.

A continuació es presenta una anàlisi del marge d'interessos:

(Imports en milions d'euros)	2015			2014		
	Saldo mitjà	R/C	Tipus %	Saldo mitjà	R/C	Tipus %
Intermediaris financers	7.748	17	0,22	6.943	18	0,26
Cartera de crèdits	194.280	5.071	2,61	180.655	5.475	3,03
Valors representatius de deute	29.108	925	3,18	41.888	1.427	3,41
Altres actius amb rendiment ¹	44.578	2.350	5,27	38.896	1.862	4,79
Resta d'actius	67.114	9		62.286	9	
Total actius mitjans	342.828	8.372	2,44	330.668	8.791	2,66
Intermediaris financers	34.427	(227)	0,66	30.069	(273)	0,91
Recursos de l'activitat detallista	171.268	(855)	0,50	167.307	(1.677)	1,00
<i>Estalvi a la vista</i>	<i>103.461</i>	<i>(172)</i>	<i>0,17</i>	<i>83.866</i>	<i>(206)</i>	<i>0,25</i>
<i>Estalvi a venciment</i>	<i>67.807</i>	<i>(683)</i>	<i>1,01</i>	<i>83.441</i>	<i>(1.471)</i>	<i>1,76</i>
<i>Estalvi a termini</i>	<i>66.251</i>	<i>(675)</i>	<i>1,02</i>	<i>78.417</i>	<i>(1.324)</i>	<i>1,69</i>
<i>Cessió temporal d'actius i emprèstits retail</i>	<i>1.556</i>	<i>(8)</i>	<i>0,51</i>	<i>5.024</i>	<i>(147)</i>	<i>2,93</i>
Emprèstits institucionals i valors negociables	36.814	(680)	1,85	41.039	(925)	2,25
Passius subordinats	4.456	(140)	3,15	4.819	(150)	3,12
Altres passius amb cost ¹	47.555	(2.107)	4,43	41.293	(1.609)	3,90
Resta de passius	48.308	(10)		46.141	(2)	
Total recursos mitjans	342.828	(4.019)	1,17	330.668	(4.636)	1,53
Marge d'interessos	4.353			4.155		
Diferencial de la clientela (%)	2,11			2,03		
Diferencial de balanç (%)	1,27			1,26		

¹ Inclouen els actius i els passius de les filials d'assegurances.

Comissions

Els ingressos per comissions se situen en els 2.013 milions d'euros (+10,3%), reflex de la fortalesa de la xarxa comercial i d'una oferta àmplia i diversificada de productes i serveis.

Les comissions bancàries, valors i altres assoleixen els 1.288 milions d'euros. Inclouen ingressos derivats d'operacions de valors, les comissions derivades de transaccionalitat, així com les de risc, gestió de dipòsits i mitjans de pagament. En l'evolució de 2015 impacten:

- Increment dels ingressos després de la incorporació de Barclays Bank, SAU i els derivats d'operacions singulars de banca d'inversió.
- Menys ingressos conseqüència de la reducció de l'activitat transaccional i comissions de risc més baixes i l'impacte de la limitació de les taxes d'intercanvi aplicades a l'operativa de targetes.

Les comissions de comercialització d'assegurances i plans de pensions assoleixen els 302 milions d'euros (+17,8%), després de l'èxit de les campanyes comercials d'assegurances generals i l'augment del patrimoni gestionat de plans de pensions.

Destaca l'elevada contribució de les comissions de fons d'inversió de 423 milions d'euros (+73,7%). La seva evolució mostra un creixement sostingut conseqüència de l'augment del patrimoni gestionat a través d'una àmplia oferta de productes.

(Imports en milions d'euros)	Gener - desembre		Variació anual	
	2015	2014	Absoluta	%
Comissions bancàries, valors i altres	1.288	1.325	(37)	(2,8)
Comercialització d'assegurances i de plans de pensions	302	256	46	17,8
Fons d'inversió	423	244	179	73,7
Comissions netes	2013	1.825	188	10,3

Ingressos de la cartera de renda variable

Els ingressos de la cartera de renda variable se situen en 578 milions d'euros (+17,7%).

La seva evolució ve marcada per l'estacionalitat en els resultats de les participades i en el registre de dividends. Destaquen els impactes singulars següents:

- El 2015 l'atribució de provisions comptables extraordinàries de Repsol.
- El 2014 el registre del resultat extraordinari negatiu atribuït a Erste Group Bank.

Resultats per operacions financeres i diferències de canvi

Els resultats d'operacions financeres i diferències de canvi pugen a 867 milions d'euros (640 milions d'euros el 2014). Les oportunitats de mercat han permès materialitzar, essencialment en el segon trimestre de 2015, plusvàlues latents, principalment d'actius financers disponibles per a la venda.

Altres productes i càrregues d'explotació

En l'epígraf «Altres productes i càrregues d'explotació» destaquen:

- L'èxit de les campanyes comercials, que permet augmentar un 44,2% els ingressos derivats de l'activitat d'assegurances de vida risc.
- Registre en el quart trimestre de la despesa per la contribució ordinària al Fons de Garantia de Dipòsits (FGD) i de l'aportació al Fons de Resolució Nacional (FRN) (vegeu Nota 1 dels comptes anuals de l'exercici 2015 adjunts).
- «Altres productes i càrregues d'explotació» inclou, entre altres, ingressos per lloguers i despeses per la gestió dels immobles adjudicats, així com productes i càrregues de filials no immobiliàries.

Imports en milions d'euros	Gener - desembre		Variació	
	2015	2014	absoluta	en %
Ingressos i despeses de l'activitat d'assegurances	214	149	65	44,2
Contribució al FGD i FRN	(278)	(293)	15	(5,1)
Altres	(21)	(27)	6	(18,6)
Altres productes/càrregues d'explotació	(85)	(171)	86	(50,4)

Marge d'exploració

El marge d'exploració sense costos extraordinaris del Grup CaixaBank se situa en els 3.663 milions d'euros (+15,7%).

En l'evolució del marge d'exploració impacten:

- L'elevada capacitat de generació d'ingressos. El marge brut se situa en 7.726 milions d'euros (+11,3%), amb creixements de +4,8% en marge d'interessos i +10,3% en comissions.
- Reducció de les despeses recurrents en perímetre homogeni (-1,2%) (proforma incorporant les despeses recurrents de Barclays Bank, SAU el 2014), després de l'esforç en la contenció i racionalització de costos. Considerant l'impacte de la incorporació de Barclays Bank, SAU, les despeses d'exploració recurrents creixen un 7,7%.
- Registre de sinergies capturades de Barclays Bank, SAU de 115 milions d'euros el 2015.
- El 2015 registre de 259 milions d'euros de costos extraordinaris associats a la integració de Barclays Bank i de 284 milions d'euros relacionats amb l'Acord Laboral.

Millora de l'eficiència fins al 52,6% (-1,8 punts percentuals en els últims dotze mesos). La gestió de l'eficiència ha estat un element estratègic el 2015 i ho seguirà sent en els propers exercicis. El 2016 s'espera que s'hauran capturat 189 milions d'euros de sinergies de Barclays Bank, SAU.

Imports en milions d'euros	Gener - desembre		Variació	
	2015	2014	absoluta	en %
Marge brut	7.726	6.940	786	11,3
Despeses d'exploració recurrents	(4.063)	(3.773)	(290)	7,7
Despeses d'exploració extraordinàries	(543)		(543)	
Marge d'exploració	3.120	3.167	(47)	(1,5)
Marge d'exploració sense costos extraordinaris	3.663	3.167	496	15,7

Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres

El 2015 les pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres se situen en els 2.516 milions d'euros (-2,4%).

Les dotacions per a insolvències presenten una important reducció, -23,6%, en la comparativa interanual, després de la millora progressiva de la qualitat creditícia el 2015.

Reducció sostinguda del cost del risc fins al 0,73% (-27 punts bàsics el 2015).

L'epígraf «Altres dotacions a provisions» inclou, principalment, l'estimació actual de la cobertura necessària de contingències futures i el deteriorament d'altres actius.

El 2015 s'inclou la cobertura estimada, amb criteri de prudència, de contingències derivades d'un procediment judicial amb relació a les clàusules vall que hi ha en alguns préstecs hipotecaris provinents, en la seva majoria, d'entitats integrades.

Imports en milions d'euros	Gener - desembre		Variació	
	2015	2014	absoluta	en %
Dotacions per a insolvències (1)	(1.593)	(2.084)	491	(23,6)
Total dotacions per a insolvències	(1.593)	(2.084)	491	(23,6)
Altres dotacions a provisions	(923)	(495)	(428)	87,3
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres (2)	(2.516)	(2.579)	63	(2,4)

(1) Inclou pèrdues per deteriorament d'actius financers (inversions creditícies) i provisions per a riscos contingents registrades en l'epígraf «Dotacions a provisions del compte de pèrdues i guanys públic».

(2) Inclou els epígrafs «Pèrdues per deteriorament d'actius financers» i «Dotacions a provisions del compte de pèrdues i guanys públic».

Guany/pèrdues en baixa d'actius

L'epígraf «Guany/pèrdues en baixa d'actius i altres» recull, principalment, els resultats d'operacions singulars formalitzades en l'exercici i resultats per vendes i sanejaments de la cartera immobiliària i altres actius.

En l'evolució interanual destaquen aspectes singulars el 2015:

- En relació amb Barclays Bank, SAU, registre de la diferència negativa de consolidació (602 milions d'euros, vegeu Nota 7 dels comptes anuals adjunts) i deteriorament d'actius per obsolescència associats al procés d'integració (64 milions d'euros).
- Sanejament d'actius immobiliaris i altres.

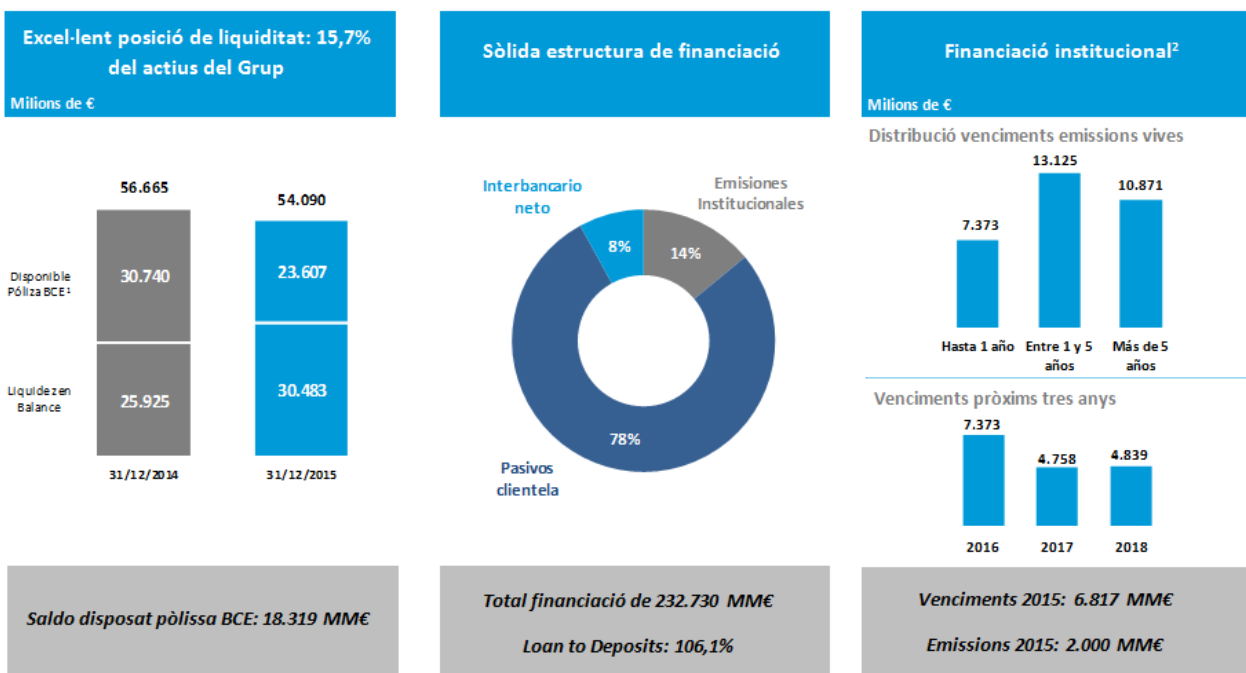
Impostos sobre beneficis

En la despesa per impost de societats i en relació amb els ingressos de participades i els resultats per operacions corporatives, s'aplica el principi tributari que evita la doble imposició, amb un impacte rellevant després del registre de la diferència negativa de consolidació de Barclays Bank, SAU.

Després de l'aprovació de la reforma fiscal el 2014 i el canvi en la tributació de les plusvàlues obtingudes en la venda de participacions, es va procedir a donar de baixa determinats actius i passius fiscals diferits (+310 milions d'euros) registrats en exercicis anteriors com a conseqüència, principalment, de les operacions corporatives de reorganització del Grup "la Caixa".

3. LIQUIDITAT I FINANÇAMENT

(1) A 31 de desembre de 2014 i 2015 inclou 1.584 i 911 milions d'euros d'actius pendents de ser aportats a la pòlissa del BCE. Els actius van ser aportats durant el mes de gener de 2015 i 2016, respectivament.

(2) A l'efecte de gestió de la liquiditat bancària neta d'autocartera.

La liquiditat bancària se situa en 54.090 milions d'euros (56.665 milions d'euros el 2014), en la seva totalitat de disponibilitat immediata. La variació el 2015 està impactada, entre altres aspectes, per:

- L'evolució del *gap* comercial, la incorporació de Barclays Bank, SAU, el finançament institucional més baix i l'increment del finançament del Banc Central Europeu.
- El saldo disposat de la pòlissa del BCE ascendeix a 18.319 milions d'euros, en la seva totalitat de TLTRO.
- Generació de 4.558 milions d'euros de liquiditat en balanç durant l'any.

En relació amb la ràtio LCR, CaixaBank supera folgadamente el percentatge exigít i se situa en una ràtio del 172%, per damunt també del 130% objectiu definit en el Pla Estratègic 2015-2018.

El finançament institucional puja a 31.369 milions d'euros, l'evolució orgànica del qual està impactada el 2015 pels venciments no renovats:

- Venciments per un import de 6.817 milions d'euros.
- Emissió de cèdules hipotecàries per un import de 2.000 milions d'euros.
- La capacitat d'emissió no utilitzada de cèdules hipotecàries i territorials és de 4.005 milions d'euros.

Informació sobre col·lateralització de cèdules hipotecàries

(Milions d'euros)

		31-12-2015	31-12-2014
Cèdules hipotecàries emeses	a	48.648	50.043
Cartera de préstecs i crèdits (col·lateral per a cèdules hipotecàries)	b	121.872	125.772
Col·lateralització	b/a	251%	251%
Sobrecol·lateralització	b/a - 1	151%	151%
Capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries(*)		2.799	4.211

(*) Addicionalment es disposa d'una capacitat d'emissió de cèdules territorials el 2015 i 2014 per 1.206 i 2.147 milions d'euros, respectivament.

Ràtio loan to deposits

(Milions d'euros)

	31-12-2015	31-12-2014
Crèdit a la clientela	192.213	179.936
Crèdit a la clientela de gestió brut	206.437	197.185
Fons per a insolvències	(9.163)	(10.587)
Crèdit de mediació(*)	(5.061)	(6.662)
Recursos de l'activitat de clients	181.118	172.551
Estalvi a la vista	116.841	93.583
Estalvi a termini	60.936	75.615
Passius subordinats <i>retail</i>	3.341	3.353
Loan to deposits	106,1%	104,3%
Gap comercial	(11.095)	(7.385)

(*) Crèdits finançats amb recursos rebuts d'organismes públics (Institut Oficial de Crèdit i Banc Europeu d'Inversions).

4. GESTIÓ DEL CAPITAL

CaixaBank assoleix una ràtio *Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded* de l'11,55% el desembre de 2015, aplicant els criteris previstos per al final del període transitori. La ràtio suposa un increment de 22 punts bàsics de generació de capital pel Grup l'any, que s'han compensat amb l'impacte d'una disminució de 78 punts bàsics per la integració de Barclays Bank, SAU.

Segons els criteris d'aplicació progressiva vigents aquest any, CaixaBank assoleix una ràtio CET1 regulatori del 12,9% a desembre de 2015. En termes de recursos propis computables totals (capital total) s'assoleix el 15,9%.

Així mateix, els actius ponderats per risc (APR) se situen en 143.312 milions d'euros, 3.583 milions d'euros més respecte del tancament de l'exercici anterior (2,6%), bàsicament per la incorporació dels actius ponderats per risc de Barclays Bank, SAU, compensats, en part, pel despallanquejament de la cartera creditícia.

La ràtio de palanquejament (*leverage ratio*) assoleix el 5,7% a 31 de desembre de 2015.

CaixaBank ha rebut la decisió del Banc Central Europeu (BCE) sobre els requisits mínims de capital regulatori, una vegada analitzats els resultats del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP), que exigeixen que mantingui una ràtio CET1 regulatòria del 9,25%, que inclou el mínim comú exigint pel Pilar 1 del 4,5%, així com un 4,75% addicional que afegeix els requeriments específics del Pilar 2 i el matalàs de conservació de capital.

Així mateix, CaixaBank ha rebut la decisió del Banc d'Espanya sobre el matalàs de capital exigible com Altra Entitat d'Importància Sistèmica (AEIS) a partir de l'1 de gener de 2016 (0,25% d'implantació gradual en 4 anys fins al 2019).

Aquestes decisions, en conjunt, exigeixen que CaixaBank mantingui el 2015 una ràtio CET1 del 9,25% (el 9,3125% el 2016). Aquest requeriment, comparat amb els nivells actuals de la ràtio CET1, constata que els requeriments aplicables a CaixaBank no implicarien cap limitació de les que preveu la normativa de solvència sobre distribució de dividends, de retribució variable i d'interessos als titulars de valors de capital de nivell 1 addicional.

Adicionalment, CaixaBank també està subjecte a requeriments mínims de capital en base individual. La ràtio CET1 de CaixaBank en aquest perímetre assoleix el 13,0%.

Evolució i principals indicadors de solvència

(Milions d'euros)	Regulatori	
	31-12-2015	31-12-2014
Instruments CET1	23.984	23.268
Deduccions	(5.499)	(5.173)
CET1	18.485	18.095
Instruments Tier 1 adicional		
Deduccions		
Recursos propis bàsics (Tier 1)	18.485	18.095
Instruments Tier 2	4.444	4.517
Deduccions	(102)	(162)
Recursos propis complementaris (Tier 2)	4.342	4.355
Recursos propis computables (capital total)	22.828	22.450
Actius ponderats per risc	143.312	139.729
Ràtio CET1	12,9%	13,0%
Ràtio Tier 1	12,9%	13,0%
Ràtio capital total	15,9%	16,1%
<i>Leverage ratio</i>	5,7%	5,7%

5. RISCOS I INCERTESES

A la Nota 3 dels comptes anuals adjunts es detalla la gestió del risc i el model de control intern de Grup CaixaBank.

El 2015 l'activitat s'ha dut a terme en un entorn complex, en què, entre altres, quatre factors externs han influït significativament en les prioritats de gestió del risc en l'Entitat. Aquests condicionants, que previsiblement seran aplicables també a futur proper, són:

- **Entorn macroeconòmic** tendent a la millora en l'Eurozona i especialment a Espanya, pendent d'una major translació al sector bancari.
- **Canvis regulatoris i de supervisió**, que han tingut una influència molt significativa en el dia a dia de la gestió de riscos i han motivat una evolució interna per adaptar-se i superar de forma excel·lent aquests reptes. Com a mostra cal citar:
  - La revisió duta a terme pel Comitè de Basilea per a Supervisió Bancària (BCBS, per l'acrònim en anglès) sobre els diferents mètodes estàndard de consum regulatori de capital (per a risc de crèdit, mercat i operacional) i múltiples anàlisi previsionals de canvis i enquestes derivades.
  - Desenvolupament del projecte Risk Data Aggregation (RDA) perquè CaixaBank, de forma proactiva i avançada, implementi els principis d'RDA i millori el control del procés de generació d'informació de riscos.
  - Ple desenvolupament de la Supervisió Bancària per part del Mecanisme Únic de Supervisió (MUS, en funcionament des de novembre de 2014) amb un equip conjunt de supervisió (*Joint Supervisory Team*) format per personal del BCE i del Banc d'Espanya encarregat del seguiment recurrent de CaixaBank. Per fer-ho el MUS segueix les pautes d'EBA, fonamentalment establertes a través del *Supervisory Review and Evaluation Process* (SREP), procés que comprèn aquests elements:
    - Avaluació dels nivells i dels controls del risc de les entitats (incloent-hi l'anàlisi del mateix model de negoci del Grup i de la seva governança interna).
    - Revisió exhaustiva dels processos interns d'adequació de capital i liquiditat, *Internal Capital Adequacy Assessment Process* (ICAAP) i *Internal Liquidity Adequacy Assessment Process* (ILAAP), respectivament.
    - Quantificació de les necessitats de capital i de liquiditat necessàries en funció de l'avaluació de riscos.
    - Anàlisi comparativa de la informació remesa per cada entitat, ja sigui dins el *reporting* recurrent (p. ex. COREP, FINREP), de peticions extraordinàries d'informació numèrica (p. ex. *Quantitative Impact Studies*) o d'inspeccions temàtiques sobre el terreny.
  - La NIIF 9 substituirà en el futur la part de classificació i valoració actual d'instruments financers de la NIC 39. Hi ha diferències molt rellevants amb la norma actual en relació amb els actius financers. Entre altres, l'aprovació d'un nou model de classificació basat en dues úniques categories de cost amortitzat i valor raonable, la desaparició de les actuals classificacions d'«Inversions mantingudes fins al venciment» i «Actius financers disponibles per a la venda», l'anàlisi de deteriorament només per als actius que van a cost amortitzat i la no-bifurcació de derivats implícits en contractes d'actius financers. En relació amb els passius financers, les categories de classificació proposades per la NIIF 9 són similars a les ja establertes actualment en la NIC 39, de manera que no hi hauria d'haver diferències gaire rellevants, llevat del requisit de registre de les variacions del valor raonable relacionat amb el risc propi de crèdit com un component del patrimoni, en el cas dels passius financers de

l'opció de valor raonable. La data d'entrada en vigor de la NIIF 9 està pendent de seu endós per part de les autoritats europees, tanmateix ja disposa de l'opinió favorable de l'EFRAG (*European Financial Reporting Advisory Group*). En qualsevol cas, la seva aplicació obligatòria no es preveu per a exercicis anteriors als iniciats l'1 de gener de 2018 (vegeu Nota 3).

- **Amenaces derivades de l'evolució tecnològica** a través de la qual apareixen nous proveïdors de solucions a les necessitats de clients particulars i empreses. Per exemple, les denominades «FinTechs», que són empreses de nova creació que presten serveis vinculats a la indústria financera, basades en innovacions tecnològiques disruptives, en restriccions legals/regulatòries més laxes i en uns models de negoci més lleugers en costos. Així mateix s'incrementa la complexitat de les seves infraestructures tecnològiques. Prova d'això és el qüestionari de «Risk Assessment» de l'Autoritat Bancària Europea (EBA), on el 95% de les entitats constata que la sofisticació i complexitat més gran de les tecnologies de la informació (TIC) està generant noves amenaces.
- **Confiança i imatge del sector** ja en deteriorament en exercicis anteriors, derivat de diversos factors com ara la crisi econòmica i financera, la reacció regulatòria a vegades generalitzada, entre d'altres. Aquest 2015 s'ha fet un èmfasi especial en el denominat «risc de conducta». Aquest concepte englobaria males pràctiques en el disseny, la venda i la postvenda de productes i serveis financers, amb què l'entitat financera hauria aprofitat el fet de tenir més informació i control del procés per obtenir un benefici més gran, cosa que hauria generat un perjudici a clients, a contraparts o a inversors.

Aquests factors, entre d'altres, estan provocant una transformació estructural del marc bancari europeu; aquesta transformació ha tingut una influència molt significativa en el dia a dia de la gestió de riscos i motiva evolucions dins el marc de gestió de riscos per adaptar-se i superar de forma excel·lent aquests reptes.

Els elements centrals del marc de gestió de riscos de CaixaBank són:

- La cultura de riscos
- L'estructura de govern i l'organització
- El mapa de riscos corporatiu
- El marc d'apetit al risc
- El model de control intern

Cultura de riscos

La cultura de riscos és articulada, entre altres vies, a través de la formació, que es planteja com una eina estratègica orientada a donar suport a les àrees de negoci i alhora com a canal de transmissió de la cultura i les polítiques de riscos de la companyia. Ofereix formació, informació i eines per a tots els professionals de l'Entitat. Els continguts d'aquesta formació són definits conjuntament per la Direcció General de Risc i la Direcció General de Recursos Humans i Organització, tant pel que fa a funcions de suport al Consell d'Administració i Alta Direcció com a escala global de l'organització.

Els objectius que es vol assolir són facilitar

- la translació del marc d'apetit al risc,
- la descentralització de la presa de decisions,
- l'actualització de competències en l'anàlisi de riscos, i
- l'optimització de la qualitat del risc.

Per aconseguir aquests objectius, l'Entitat estructura la seva oferta formativa a través de la denominada *Escola de Riscos*; el setembre de 2015, l'Escola de Riscos va llançar la primera promoció del Certificat d'Anàlisi de Risc (destinat a 1.132 gestors comercials, amb un total de 46.200 hores) i la primera promoció del Diploma de Postgrau d'Anàlisi de Risc – Especialitat *Retail* (destinat a 760 directores i subdirectors d'oficina, que totalitzen 37.900 hores de formació).

És previst que els pròxims anys, amb dues convocatòries per any, tots els empleats que facin aquestes funcions passin per aquesta Escola.

Estructura de govern i l'organització

Aquest 2015 s'ha seguit amb el treball de reforç i reordenació de l'estructura de govern i direcció del Grup iniciat el 2014.

Pel que fa a govern, s'han ampliat les funcions de la Comissió de Riscos, en virtut del que estableix l'article 42 del Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desplega la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit (BOE de 14 de febrer).

Durant el 2015 la Comissió de Riscos s'ha reunit en 14 ocasions. Els principals temes tractats han estat els diferents tipus de riscos del denominat Catàleg de Riscos Corporatiu (p. ex. de crèdit, de mercat, operacional, actuarial, de liquiditat, regulatori), el marc d'apetit al risc, el quadre de comandament de riscos, així com diferents polítiques que han estat informades favorablement per a la seva elevació al Consell d'Administració. Ha estat també informada regularment dels temes tractats en el Comitè Global de Riscos, de l'organització de l'Àrea de Riscos i ha rebut informació puntual sobre el *Recovery Plan* i sobre els Informes d'autoavaluació del capital i la liquiditat, entre altres temes.

En el pla directiu, s'han creat/modificat alguns òrgans col·legiats dins l'àmbit de riscos (els comitès), que complementen els ja existents, amb l'objectiu de respondre de forma més especialitzada i agilitada als reptes de l'entorn. En aquest sentit, cal destacar la creació de:

- *Comitè de Plans de Reestructuració i Resolució*, que coordina tots els aspectes relacionats amb els plans de recuperació i resolució, en compliment de les normatives derivades de la Directiva de Reestructuració i Resolució Bancària (BRRD).
- *Comitè de Provisions*, amb la funció específica de modificar tant la qualificació i les cobertures comptables dels crèdits vinculats als acreditats avaluats individualment partint d'evidències objectives de deteriorament, com els criteris d'estimació de la provisió dels actius el deteriorament de valor dels quals s'estima de forma col·lectiva.

Mapa de riscos corporatiu

L'entorn actual ha posat de manifest la creixent rellevància de l'avaluació dels riscos i del seu entorn de control. Conscient d'això, el Grup CaixaBank disposa d'un «mapa de riscos corporatiu» per a la identificació, el mesurament, el seguiment, el control i el *reporting* dels riscos, coordinat per l'Àrea de Control Intern, que ofereix una visió integral dels riscos associats a les activitats corporatives del seu entorn de control.

El mapa de riscos corporatiu va incloure al moment oportú la formalització d'un Catàleg de Riscos Corporatiu, per facilitar el seguiment i *reporting* dels riscos de l'Entitat; els riscos s'agrupen en dues categories principals:

- Riscos associats a l'activitat financera de l'Entitat, i
- Riscos associats a la continuïtat de l'activitat.

CaixaBank ha posat el focus en la solvència i la qualitat com a prioritats estratègiques per reforçar la confiança dels clients en l'Entitat. A més, en els últims anys CaixaBank ha reforçat les estructures de control intern, compliment normatiu i prevenció de blanqueig de capitals, per minimitzar la probabilitat que s'esdevinguin actuacions o omissions com les que han aflorat recentment en entitats financeres globals, amb una creixent repercussió mediàtica i en la imatge del sector.

Marc d'apetit al risc

En línia amb recomanacions emeses per reguladors i organismes consultius del sector financer, Grup CaixaBank va aprovar el 2014 el seu marc d'apetit al risc (MAR), i aquest 2015 l'ha integrat plenament en la seva gestió de riscos. Així s'ha desenvolupat una eina integral i prospectiva amb la qual, partir de la determinació del Consell d'Administració sobre tipologia i els llindars de risc acceptables (tenint en compte els objectius estratègics i de rendibilitat), s'ha dirigit concordantment la gestió i el control del risc del grup.

Cal destacar també el 2015 la integració del MAR en els processos de planificació i exercicis d'estrès.

5.1. Risc de crèdit

Organització i processos de concessió del crèdit

En la Nota 3.1 dels comptes anuals adjunts es descriu la gestió del risc de crèdit del Grup.

Durant l'any, cal destacar les actuacions següents:

- S'han implementat les millores definides en el projecte de revisió de les polítiques de concessió de riscos tant d'empreses com de particulars que va tenir lloc durant el 2014. Amb aquestes millores s'han simplificat i racionalitzat els circuits d'admissió i s'ha incrementat la delegació de facultats a la xarxa d'oficines.
- A partir del bon funcionament de la pre concessió centralitzada en persones físiques s'ha iniciat un projecte de pre concessió de risc per a persones jurídiques en l'àmbit de micro i petita empresa.
- S'ha consolidat el quadre de comandament de polítiques, que permet una anàlisi i un seguiment detallats de les polítiques de risc. Aquest quadre de comandament és un instrument molt útil per a l'ajust i la millora de les polítiques implementades.
- En línia amb el desplegament del marc d'apetit al risc abordat en diversos departaments de l'Entitat, s'ha desenvolupat el control de la ràtio de concentració dels grans riscos.

- Les eines de *pricing* integrades en el sistema de sol·licituds (basades en la cobertura adequada de la prima de risc), que utilitza la informació de l'eina RAR (Rendibilitat Ajustada a Risc), s'han consolidat en la xarxa de CIB, centres d'empreses i resta de pimes.

Risc de concentració

Dins el procés d'admissió, el Grup CaixaBank monitora i controla el compliment dels límits regulatoris que estableix el CRR (25% sobre fons propis computables) i els llindars d'apetit al risc de concentració en grans noms, que consta entre les mètriques de nivell 1 de la RAF. Encara que estiguin exempts dels límits regulatoris, sí que s'apliquen sublímits RAF per a altres tipus d'exposició, com ara les administracions públiques.

Per a la perspectiva de la RAF, s'utilitza una metodologia interna, molt més conservadora: inclou el risc de crèdit per la cartera creditícia i les participacions accionaries, la cartera del negoci assegurador, i les posicions dels fons d'inversió i fons de pensions garantits.

Al tancament del 2015 no hi ha incompliment en els llindars definits.

En la Nota 3.1.4 dels comptes anuals adjunts es detalla quantitativament la concentració del risc per activitat i àrea geogràfica, així com la distribució del crèdit per activitat i en funció de les seves garanties. En aquest sentit, la inversió creditícia del Grup CaixaBank, amb predomini de particulars i preponderància del crèdit hipotecari per a l'adquisició de primer habitatge, ha comportat una exposició superior al risc immobiliari que en altres sectors. El Grup proporciona en la Nota 3.1.6 dels comptes anuals adjunts el desglossament del finançament destinat a la promoció immobiliària i adquisició d'habitatge, que inclou el detall de la inversió per destí del crèdit, situació del crèdit, tipus de garantia i percentatge que suposa el risc total sobre l'import de l'última taxació disponible (LTV).

5.2. Risc de mercat

Risc de mercat de les activitats de negociació

El principal indicador de risc de mercat és la pèrdua potencial en el valor dels actius financers derivada d'una evolució adversa en els preus o tipus de mercat. El Grup, principalment a través de l'activitat de la seva sala de tresoreria en els mercats financers, s'exposa al risc de mercat per moviments desfavorables dels factors següents: tipus d'interès, tipus de canvi, preu de les accions, preu de les mercaderies, inflació, volatilitat i moviments en els diferencials de crèdit de les posicions en renda fixa privada.

Els nivells de consum de risc de mercat el 2015 han estat moderats, i s'han situat com a mitjana en 3,3 milions d'euros.

Per mesurar i controlar aquest risc, l'Entitat es basa en quatre pilars:

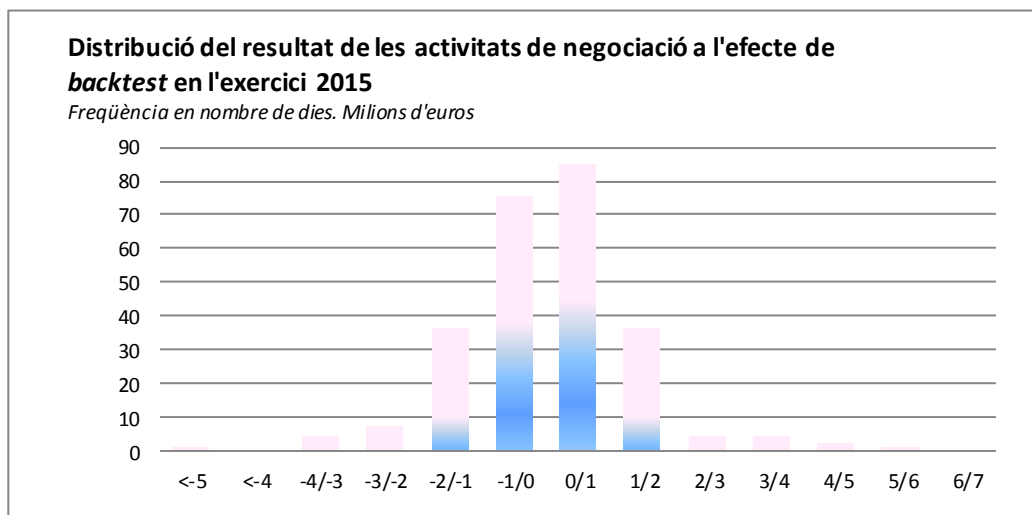
- L'estimació del risc diari.
- Els exercicis de comprovació de la qualitat d'aquestes mesures.
- El càlcul de resultats hipotètics davant canvis bruscos en els preus de mercat.
- El seguiment i el control de límits.

La bondat de les estimacions de risc es contrasta amb els guanys i les pèrdues reals diàries, cosa que constitueix l'exercici de *backtest* i mostra la idoneïtat i la qualitat de les mètriques utilitzades.

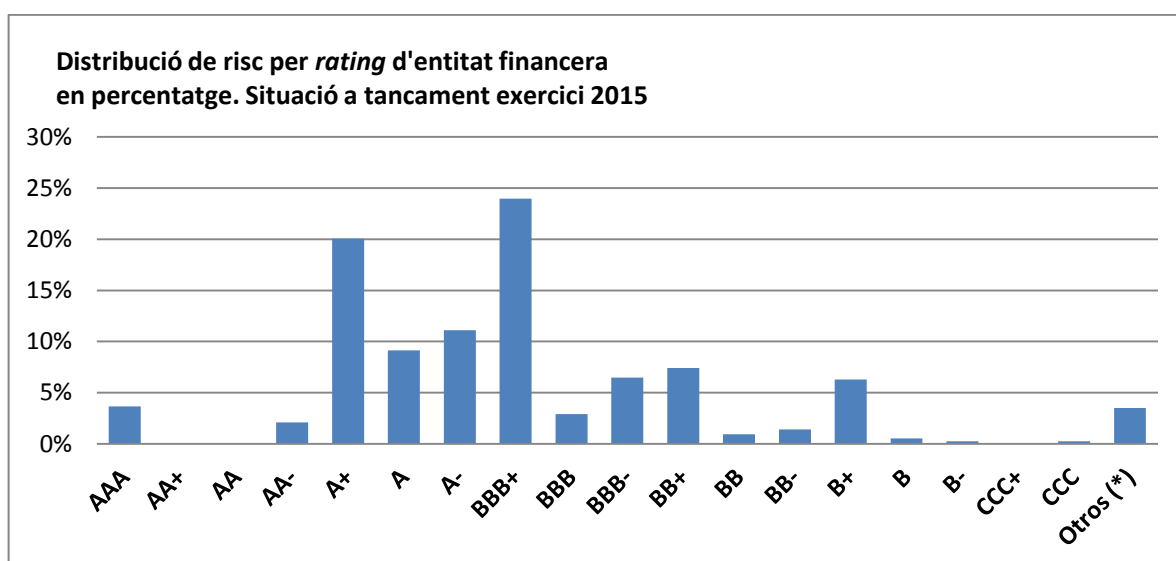

Les mesures de pèrdua potencial es complementen amb estimacions de resultats hipotètics davant canvis bruscos de factors de risc rellevants o la suposada repetició de crisis passades, els anomenats exercicis d'estrès, que proporcionen un coneixement exhaustiu del perfil de risc de mercat del Grup.

El Grup disposa, així mateix, d'una sòlida estructura de control i límits que permet assegurar que en la presa de posicions en el mercat se supediti l'objectiu de rendibilitat a uns nivells d'assumpció de risc considerats acceptables.

Així mateix, hi ha una àrea específica que valora els instruments financers i mesura, controla i efectua un seguiment dels riscos associats, a més d'estimar el risc de contrapartida i el risc operacional associat a l'activitat en mercats financers. Per fer-ho, segueix cada dia les operacions contractades, calcula el resultat que suposa l'afectació de l'evolució del mercat en les posicions (resultat diari *marked to market*), quantifica el risc de mercat assumit, segueix el compliment dels límits i analitza la relació entre el resultat obtingut i el risc assumit.

(*) Entitats sense rating.

El control dels riscos assumits per l'operativa en mercats financers s'ha de completar amb l'estimació i el seguiment de les pèrdues que podrien derivar de l'incompliment de la contrapartida a causa de la insolvència.

La màxima exposició autoritzada de risc de crèdit amb una contrapartida es determina mitjançant un càlcul, aprovat per la Direcció, basat en els *ratings* de les entitats i en l'anàlisi dels seus estats financers.

El control del risc de contrapartida s'efectua mitjançant un sistema integrat i en temps real que permet conèixer, en qualsevol moment, el límit disponible per a cada contrapartida, per producte i termini. El sistema integra les carteres del negoci bancari i assegurador, i les posicions dels fons garantits. El risc es mesura tant pel seu valor de mercat actual com per l'exposició futura.

Adicionalment s'efectua el seguiment de l'adequació de la documentació contractual que la sustenta. Amb l'objectiu de mitigar l'exposició al risc de contrapartida, CaixaBank manté una sòlida base de contractes de garantia: gairebé la totalitat dels riscos assumits per l'operativa sobre instruments derivats està coberta per contractes estandarditzats ISDA i/o CMOF, que permeten compensar els fluxos de cobrament i pagament pendents entre les parts per tota l'operativa de derivats. El Grup té signats contractes de col·lateral amb la majoria de contrapartides bancàries, que serveixen de garantia del valor de mercat de les operacions de derivats.

Valoració d'instruments financers

Els instruments financers es classifiquen en diferents categories en funció de la metodologia emprada en l'obtenció del valor raonable. En la Nota 2.2 dels comptes anuals adjunts s'indica, per a cada classe d'actius financers i passius financers, l'import del valor raonable que hagi determinat, d'acord amb la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, i agrupat en funció de tres nivells:

- a) preus cotitzats en mercats actius per al mateix instrument, és a dir, sense modificar o reorganitzar de diferent manera (Nivell 1);
- b) preus cotitzats en mercats actius per a instruments similars o altres tècniques de valoració en què tots els inputs significatius estan basats en dades de mercat observables directament o indirectament (Nivell 2), i
- c) tècniques de valoració en què algun input significatiu no està basat en dades de mercat observables (Nivell 3).

El risc de valoració d'instruments financers serà més gran en la mesura que els instruments financers es classifiquen en els nivells superiors, especialment en el Nivell 3.

Els processos de contractació, validació, obtenció d'inputs, valoració, comptabilització i altres elements que poden influir en la valoració raonable dels instruments financers estan subjectes a mesures de control intern. Es disposa de mecanismes de control de les diferents fases del procés de valoració dels instruments financers, i en aquest sentit estan documentades les activitats de control, així com l'assignació d'executor, responsable i freqüència. Així mateix, les activitats de control es classifiquen de manera exhaustiva en funció del risc a gestionar i la seva criticitat.

5.3. Risc estructural de tipus d'interès

El risc de tipus d'interès és gestionat i controlat directament per la Direcció de CaixaBank mitjançant el Comitè de Gestió d'Actius i Passius (ALCO), sempre sota el marc d'apetit al risc (RAF) vigent.

El Grup CaixaBank gestiona aquest risc amb un doble objectiu:

- Optimitzar el marge financer de l'Entitat dins els límits establerts.
- Preservar el valor econòmic del balanç dins els límits de variació de valor establerts.

A data de tancament de 2015 l'Entitat té definits en l'àmbit de la RAF límits de gestió amb relació al marge financer a 1 i 2 anys per a diversos escenaris de tipus d'interès, així com per al valor econòmic en termes de VaR i sensibilitat.

Per aconseguir aquests dos objectius es duu a terme una gestió activa contractant en els mercats financers operacions de cobertura addicionals a les cobertures naturals generades en el mateix balanç.

La Direcció Executiva Financera és l'encarregada d'analitzar i gestionar aquest risc i de proposar al Comitè de Gestió d'Actius i Passius les operacions de cobertura, de gestió de la cartera de renda fixa o altres d'adequades per assolir aquest doble objectiu.

Per a la gestió d'aquest risc es disposa de diverses mesures d'avaluació:

- El gap estàtic, amb la distribució de venciments i revisions de tipus d'interès de les masses sensibles del balanç en una data determinada.
- La sensibilitat del marge d'interessos, que mostra l'impacte que ha tingut en el marge la revisió de les operacions del balanç provocades per canvis en les corbes de tipus d'interès. Aquesta sensibilitat s'obté comparant la simulació del marge d'interessos, en funció de diferents escenaris de tipus d'interès. S'analitzen escenaris amb moviments paral·lels i no paral·lels de les corbes i amb diferents graus d'intensitat.
- La sensibilitat del valor patrimonial als tipus d'interès, que mesura l'impacte de les variacions dels tipus d'interès en el valor actual del balanç.
- Mesuraments VaR (*Value at Risk*), seguint la metodologia pròpia de l'activitat tesorera.
- Mesuraments EaR (*Earnings at Risk*).

5.4. Risc operacional

En la Nota 3.4 dels comptes anuals adjunts es descriu la gestió del risc operacional pel Grup CaixaBank.

Constitueixen risc operacional tots els esdeveniments que poden generar una pèrdua a conseqüència de processos interns inadequats, errors humans, funcionament incorrecte dels sistemes d'informació i/o esdeveniments externs. Aquest risc és intrínsec a totes les activitats de negoci i, tot i que no pot ser totalment eliminat, pot ser gestionat, mitigat i, en alguns casos, assegurat.

El risc operacional evoluciona amb l'augment de la dependència del negoci bancari de factors com la utilització intensiva de tecnologia de la informació, la subcontractació d'activitats i la utilització d'instruments financers complexos.

Gestió del risc operacional

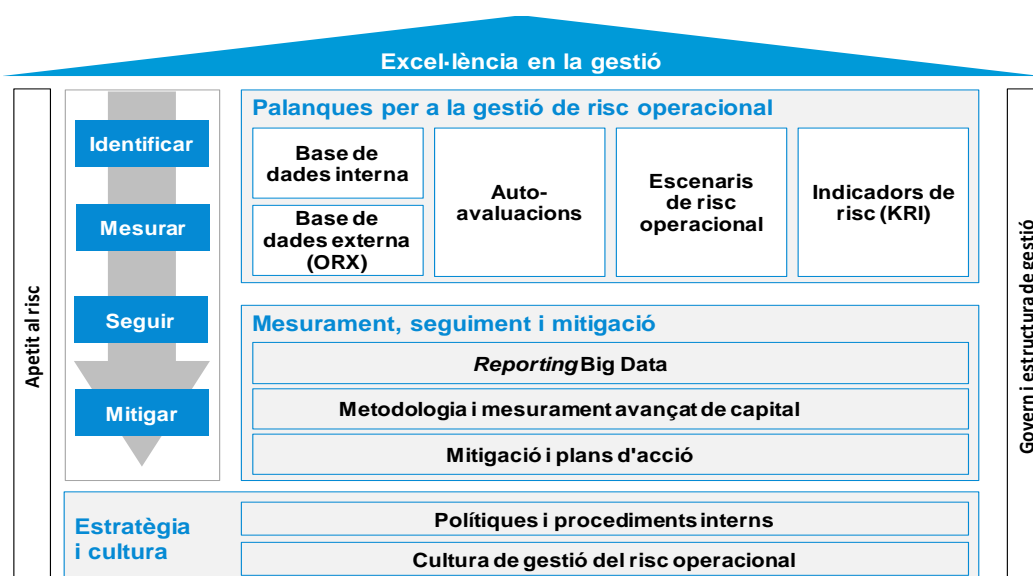
Durant el 2015 s'ha consolidat el projecte d'evolució de la gestió de risc operacional, amb el doble objectiu d'implantar les millors pràctiques de gestió de risc operacional i, a la vegada, poder calcular el capital econòmic amb metodologies sensibles al risc.

Les principals línies d'actuació de l'exercici han estat:

- Actualització del marc integral de gestió i de la Normativa de risc operacional, que ha estat aprovada pel Consell d'Administració
- Incorporació de risc operacional al Comitè de Models
- Ampliació de les palanques de generació de punts febles i plans d'acció sobre risc operacional
- Revisió de les mètriques del risc operacional en el marc d'apetit al risc
- Presentacions de risc operacional als òrgans directius de les principals empreses del Grup
- Integració dels procediments i informació de gestió de risc operacional de Barclays
- Inici de l'anàlisi periòdica de dades que alimenten la base de pèrdues operacionals internes
- Actualització anual d'escenaris de pèrdues operacionals extremes i autoavaluacions de risc operacional (en ambdós casos, amb canvis metodològics)
- Inici de la supervisió de la gestió del risc operacional per part del Banc Central Europeu

Les fites més destacables previstes per al 2016 són:

- Anàlisi d'impacte i adaptació al nou esborrany regulatori de requeriments de capital per a risc operacional
- *Stress test* 2016 de l'Autoritat Bancària Europea
- Acció massiva de formació sobre risc operacional
- Anàlisi evolutiva d'indicadors de risc operacional (KRI)
- Integració de la infraestructura de risc operacional en el projecte de Data Pool institucional
- Manteniment i reforç de la integració en la gestió del risc operacional, en especial de la base de dades interna de pèrdues i les autoavaluacions

Les diferents metodologies implementades a través de les palanques de gestió del risc operacional, i les eines i els procediments de mesurament, seguiment i mitigació, formen part del conjunt d'eines fonamentals d'identificació, mesurament i avaluació del risc operacional, i s'han constituït també en *best practice* del sector.

5.5. Risc actuarial

Les polítiques del Grup en relació amb el risc actuarial estan descrites a la Nota 3 dels comptes anuals consolidats adjunts.

El 2013 les autoritats europees van establir l'1 de gener de 2016 com la data d'entrada en vigor de la Normativa Europea de Solvència II.

El 2014 es va aprovar la Directiva Òmnibus II, que modifica la Directiva de Solvència II i completa el nou marc de regulació i supervisió d'assegurances a la UE, i dóna poders a EIOPA per finalitzar el Projecte de Solvència II.

Durant el 2015 a escala europea s'han finalitzat els desenvolupaments normatius actualment en discussió (Actes Delegats, Normes Tècniques d'Implementació i Guies). En l'àmbit nacional, durant el 2015 s'ha transposat a l'ordenament jurídic espanyol tot el conjunt de normatives de Solvència II.

Per tal de preparar l'adaptació a Solvència II fins a la seva entrada en vigor l'1 de gener de 2016, el 2014 EIOPA (el supervisor europeu d'assegurances) va emetre quatre guies de preparació, les quals tenen com a objectiu ajudar que les companyies asseguradores vagin incorporant progressivament determinats aspectes que desenvolupa Solvència II fins al 2016.

El Grup, a més de treballar en el compliment d'aquestes guies d'adaptació, va treballar activament en la implantació de Solvència II des de l'inici del projecte; va participar en els grups de treball a escala del sector assegurador i en els test d'impacte quantitatiu i qualitatiu efectuat pels supervisors, i va desenvolupar les adaptacions i millores necessàries en els sistemes i la gestió.

En aquest sentit, el Grup està preparat per al compliment de la normativa de Solvència II a partir de la seva entrada en vigor l'1 de gener de 2016.

5.6. Risc legal i regulatori

Conscients de l'impacte que pot tenir el marc regulatori en les actuacions de l'Entitat i la seva possible afectació a la sostenibilitat a llarg termini, el Grup CaixaBank fa un seguiment continu dels canvis regulatoris. La transcendència i l'abast de les noves mesures regulatòries comporten la implicació de l'Alta Direcció, especialment a través del Comitè de Regulació, que s'ha constituït com un òrgan dependent del Comitè de Direcció.

La Direcció de Regulació, dins l'Àrea d'Assessoria Jurídica, assumeix la tasca de monitorització constant dels canvis regulatoris i de gestió de les alertes regulatòries, en coordinació amb les diferents àrees.

Durant l'exercici 2015, l'Entitat ha participat, entre altres, en:

- Processos consultius relatius als desenvolupaments del marc de gestió de crisi, mitjançant la contribució als desenvolupaments en actes delegats i estàndards tècnics de la Directiva de reestructuració i resolució bancària (BRRD), així com la seva incorporació a la norma nacional.
- Revisió dels marcs de consum de capital per risc de crèdit, mercat i operacional, que el Comitè de Basilea està desenvolupant.
- Seguiment dels desenvolupaments d'ESMA i la Comissió Europea de la Directiva sobre mercats d'instruments financers, coneguda com a MiFID 2 i sobre el Reglament sobre mercats financers pel qual es modifica el Reglament 648/2012 EMIR (MiFIR).
- Desenvolupaments de les autoritats de supervisió europees del Reglament 1286/2014 sobre els documents de dades fonamentals relatius a productes d'inversió detallista vinculats i els productes d'inversió basats en assegurances (PRIIP).
- La revisió de la Directiva de serveis de pagaments (PSD2).

Pel que fa a la gestió del risc fiscal, s'han impulsat durant l'any 2015:

- La formalització de l'Estratègia Fiscal per part dels òrgans de govern del Grup CaixaBank que recull els principis tributaris estratègics de l'Entitat.
- La formalització de la Política de Control i Gestió del Risc Fiscal i la seva aprovació per part dels òrgans de govern del Grup CaixaBank com a element clau per determinar les responsabilitats en la gestió de decisions amb impacte fiscal.
- L'adhesió al Codi de Bones Pràctiques Tributàries.
- La revisió i actualització dels procediments normalitzats per al compliment de les obligacions tributàries, així com de les eines funcionals de control existents.

5.7. Risc reputacional

L'Àrea de Responsabilitat Social Corporativa i Reputació de CaixaBank, d'acord amb el Comitè de Responsabilitat Corporativa i de Reputació, és l'encarregada de fer el seguiment d'aquells riscos que, si es materialitzen, puguin afectar negativament la reputació de CaixaBank, entesa com la percepció i les expectatives que tenen de l'Entitat els seus grups d'interès.

El 2015 s'ha renovat el Comitè de Reputació de CaixaBank, ara denominat Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació, per adaptar-lo a les recomanacions del nou Codi de Bon Govern de les Societats Cotitzades, aprovat el febrer per la CNMV. El Comitè reportarà a la Comissió de Nomenaments del Consell d'Administració el Grup, entre les funcions del qual hi ha: «Supervisar l'actuació de l'Entitat en relació amb els temes de responsabilitat social corporativa i elevar al Consell les propostes que consideri oportunes en aquesta matèria.» Una de les principals accions dutes a terme en aquest sentit ha estat l'elaboració de la política de responsabilitat social corporativa de CaixaBank.

El 2015 s'ha ampliat el mesurament de riscos amb més impacte potencial en la seva reputació i s'ha culminat el procés d'automatització de recollida d'indicadors en l'eina de què disposa l'Entitat per a la gestió d'altres riscos. A més, s'han establert uns semàfors per a cada indicador, que permeten detectar la criticitat en l'evolució de cadascun i actuar amb més intensitat en cas d'alerta elevada.

Algunes de les principals accions dutes a terme el 2015 per millorar certs indicadors crítics han estat:

- L'impuls a la formació financera amb la celebració de més de 100 tallers dirigits a col·lectius en risc d'exclusió social. Aquesta acció dona resposta a requeriments de les associacions de consumidors i s'ha dut a terme en col·laboració amb MicroBank, entitats del tercer sector i els voluntaris de "la Caixa".
- Gestió intensa amb tots els mitjans de comunicació per comunicar les fites més rellevants de CaixaBank. A més, s'han ampliat els canals de comunicació que té disponibles el Grup a les xarxes socials.
- El desenvolupament d'una campanya de comunicació, interna i externa, consistent en fitxes i vídeos corporatius que expliquen les accions més destacades en l'àmbit de la responsabilitat social corporativa de CaixaBank.

Pel que fa a la gestió de la morositat per impagament de préstecs hipotecaris, durant el 2015 s'ha reforçat la formació de la xarxa sobre l'aplicació de la solució del Codi de Bones Pràctiques per a la reestructuració viable dels deutes amb garantia hipotecària, a què es pot acollir el deutor que es trobi en el llindar d'exclusió social. A més, CaixaBank ha assolit la xifra de 2.629 immobles aportats al Fons Social d'Habitatges (FSV), i ha superat el compromís inicial de 1.085 habitatges (incloent-hi Banc de València i Barclays).

6. ADQUISICIÓ I ALIENACIÓ D'ACCIONS PRÒPIES

La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 19 d'abril de 2012 va autoritzar el Consell d'Administració de la societat perquè pugui adquirir accions pròpies a l'empara del que disposa l'article 146 de la Llei de societats de capital, i va deixar sense efecte, en la part no utilitzada, l'autorització vigent fins a aquest moment, acordada per la Junta General Ordinària d'Accionistes de 12 de maig de 2011. L'autorització té una vigència de 5 anys (vegeu Nota 25.1 de la Memòria).

El Consell d'Administració de CaixaBank, partint de l'autorització concedida per la Junta General d'Accionistes, té capacitat per aprovar i modificar la política d'autocartera, integrada pel Reglament Intern de Conducta i la Norma Interna de Conducta per a les operacions d'Autocartera de CaixaBank, SA i el seu Grup de Societats, ambdues disponibles a la pàgina web. Les operacions d'autocartera tindran sempre finalitats legítimes i d'acord amb la normativa aplicable, com ara contribuir a la liquiditat de les accions de CaixaBank en el mercat o afavorir la regularitat de la contractació. En cap cas respondran a un propòsit d'intervenció en el lliure mercat o a l'afavoriment de determinats accionistes de CaixaBank.

A 31 de desembre de 2015 CaixaBank té 5.150.471 accions, representatives del 0,088% de capital, el cost d'adquisició de les quals és de 19.713 milers d'euros.

A 31 de desembre de 2014 CaixaBank tenia 2.656.651, representatives del 0,046% de capital, el cost d'adquisició de les quals pujava a 11.013 milers d'euros.

Els resultats nets obtinguts per les operacions amb l'autocartera en els exercicis 2015 i 2014 han generat unes plusvàlues de 72 i de 3.205 milers d'euros, respectivament, i han estat registrades en Reserves de lliure disposició.

7. INFORMACIÓ BÀSICA DE L'ACCIÓ

7.1. Estructura accionarial de CaixaBank

A 31 de desembre de 2015, CaixaBank mantenia un capital social de 5.823.990.317 accions, amb un valor nominal d'un euro per acció. L'accionista de control de CaixaBank és CriteríaCaixa. La seva participació pujava al 56,76% del capital social.

L'evolució del capital social de CaixaBank en aquest exercici es descriu en la Nota 25.

El *free-float* o capital circulant de la societat (entès com el percentatge de capital social que no es troba en mans de l'accionista majoritari i dels membres del Consell d'Administració) era del 41,28%. Aquest percentatge es dividia entre més de 704.000 accionistes.

En aquest sentit, CaixaBank no ha estat informada de l'existència de pactes parasocials entre els accionistes per a l'exercici concertat dels drets de vot o que limitin la lliure transmissió de les seves accions, excepte pel pacte detallat a l'apartat A.6 de l'Informe Anual de Govern Corporatiu adjunt.

Els accionistes detallistes (incloent-hi empleats) mantenien, a 31 de desembre de 2015, al voltant del 47% del *free-float* (19% del capital social), mentre que el 53% restant es trobava en mans d'inversors institucionals.

A la taula següent s'inclou la distribució geogràfica dels accionistes institucionals:

	%
Nord-amèrica	34%
Gran Bretanya i Irlanda	23%
Espanya	16%
Resta d'Europa	17%
Resta del món	10%

7.2. Política de remuneració a l'accionista i evolució de l'acció

Remuneració a l'accionista (vegeu Nota 6)

La remuneració a l'accionista segueix sent una de les prioritats de CaixaBank. Per a l'exercici 2015, CaixaBank va acordar pagar un total anual de 16 cèntims d'euro bruts per acció en quatre pagaments trimestrals, dos en efectiu i dos segons el programa CaixaBank dividend/acció (aquest programa ofereix un esquema de retribució a l'accionista que consisteix en una ampliació de capital alliberada). Al setembre es va abonar el primer dividend amb càrrec a l'exercici 2015 i es va fer sota el programa dividend/acció. Es va permetre a l'accionista triar entre rebre accions procedents d'una ampliació de capital, efectiu per la venda dels drets vinculats a aquesta ampliació o una combinació d'ambdós. El segon dividend es va pagar al desembre i va ser en efectiu (0,04 euros/acció).

L'Entitat té des de 2015 el compromís de destinar almenys el 50% del seu benefici a la remuneració en efectiu. A partir de 2017, i segons s'ha establert en el Pla Estratègic 2015-2018, si la ràtio de solvència CET1 Basilea III és superior al 12%, es tornarà capital a l'accionista mitjançant programa de recompra d'accions o dividend especial.

Evolució de l'acció de CaixaBank

A 31 de desembre de 2015, la majoria de borses europees van tancar un any 2015 amb tebis avenços en un entorn en què la gradual millora econòmica s'ha vist enterbolida per la dilatada incertesa a Grècia fins a mitjan exercici, l'alentiment de l'economia xinesa i d'altres emergents i la consegüent debilitat de les primeres matèries. L'Eurostoxx 50 ha avançat un 3,8% l'any mentre que l'IBEX 35 ha estat l'índex que pitjor comportament ha tingut entre les principals places europees. S'ha anotat una caiguda del 7,2% en acusar la incertesa política a escala nacional i autonòmica. De cara al 2016, es preveu certa desaceleració del creixement mundial amb el context econòmic i es manté la incertesa en diversos focus, entre els quals destacarien: (i) un potencial aterratge bruscat de l'economia xinesa; (ii) la dilatació dels riscos polítics a Espanya; (iii) repercussions indesitjades de la pujada de tipus als EUA.

La cotització de CaixaBank ha retrocedit un 26,3% l'any, i a 31 de desembre de 2015 ha tancat en 3,214 euros per acció. Aquest retrocés ha estat superior al de la mitjana d'entitats financeres espanyoles, que disminueix un 24,0% en el mateix període, i a la de l'índex sectorial Eurostoxx Eurozone Banks, que registra una reducció del 4,9%.

Principals indicadors de l'acció de CaixaBank

Capitalització borsària (milions d'euros)	18.702
Nombre d'accions en circulació (1)	5.818.840
Cotització (euros/acció)	
Cotització a inici de l'exercici (31-12-2014) (2)	4,361
Cotització a tancament de l'exercici (31-12-2015) (2)	3,214
Cotització màxima (2)	4,510
Cotització mínima (2)	3,214
Volum de negociació (títols, excloent-ne operacions especials en milers)	
Volum diari màxim	39.681
Volum diari mínim	3.498
Volum diari mitjà	13.467
Ràtios borsàries	
Benefici net (MM €) (12 mesos)	814
Nombre mitjà d'accions en circulació - <i>fully diluted</i> (1)	5.820.365
Benefici net atribuït per acció (BPA) (€/acció)	0,14
Patrimoni net (MM €)	25.204
Nombre d'accions en circulació a 31.12.15 - <i>fully diluted</i> (1)	5.818.840
Valor comptable per acció (€/acció) – <i>fully diluted</i>	4,33
Patrimoni net tangible (MM €)	20.192
Nombre d'accions en circulació a 31.12.15 - <i>fully diluted</i> (1)	5.818.840
Valor comptable tangible per acció (€/acció) - <i>fully diluted</i>	3,47
PER	22,97
P/VC (valor cotització s/valor comptable) – <i>fully diluted</i>	0,93
Rendibilitat per dividend (3)	5,0%

(1) Nombre d'accions excloent-ne autocartera.

(2) Cotització a tancament de sessió.

(3) Es calcula dividint la remuneració dels últims dotze mesos (0,16 euros/acció) entre el preu de l'acció al tancament del període.

7.3. Cobertura del valor

A final de 2015, 34 companyies d'anàlisi financera nacionals i internacionals emetien anàlisi sobre l'acció de CaixaBank.

La visió dels analistes permet als accionistes de CaixaBank disposar d'una font externa i independent que els ajuda a entendre l'opinió del mercat sobre el valor i a obtenir una millor visualització de quines poden ser les tendències i el potencial recorregut de l'acció.

Les recomanacions de «comprar» o «mantenir» suposen un 74% del total. El preu objectiu mitjà dels analistes s'ha situat el desembre de 2015 en 3,92 euros per acció.

Els analistes destaquen positivament el lideratge de CaixaBank en banca detallista a Espanya, així com la fortalesa de la franquícia i la solidesa del balanç.

7.4. Relacions amb l'accionista minoritari

El compromís de CaixaBank amb els seus accionistes minoritaris és clau en qüestions com la informació, l'atenció, la formació i els avantatges destinats a aquest col·lectiu.

El 2015, l'Entitat segueix potenciant les iniciatives de digitalització en els canals d'informació, mitjançant el llançament de la *newsletter* mensual *Accionistes CaixaBank* o la galeria multimèdia, que inclou vídeos corporatius i formatius per a accionistes. A més, ha potenciat la interacció amb els accionistes a través de trobades presencials per tot el territori. Amb això ha pogut informar directament sobre el nou Pla Estratègic de l'Entitat per al període 2015-2018 i resoldre els seus dubtes i consultes sobre aquest i altres temes.

Els canals i les iniciatives d'atenció i participació per a l'accionista del Grup CaixaBank són els següents:

- **El Servei d'Atenció a l'Accionista**, a través de correu electrònic, telèfon i adreça postal. Durant el 2015 s'han mantingut 2.026 interaccions amb els accionistes.
- **L'Oficina d'Atenció a l'Accionista**, que ofereix una via directa per compartir dubtes, consultes o suggeriments. L'Oficina està disponible a la seu corporativa a Barcelona i també, a través de la seva modalitat itinerant, en aquelles ciutats a les quals periòdicament es desplaça l'equip de Relació amb Accionistes.
- **Trobades amb accionistes**, amb l'objectiu d'informar sobre el Pla Estratègic 2015-2018, els resultats de l'Entitat, la remuneració a l'accionista i totes les iniciatives dirigides a aquest col·lectiu. S'han mantingut un total de 12 trobades l'any, a les quals han assistit 1.089 accionistes.
- El **Comitè Consultiu d'Accionistes** de CaixaBank, format per 17 membres representatius de la seva base accionarial i que es renova parcialment cada any. En les seves dues reunions de 2015, s'ha fet un seguiment de la posada en marxa de recomanacions del Comitè i s'han recollit noves idees per potenciar la relació entre l'accionista i l'Entitat.

Els nostres accionistes disposen dels següents *canals d'informació*:

- **Web corporatiu**, que inclou l'*Espai de l'Accionista* (191.932 visites el 2015), on es comuniquen amb detall totes les iniciatives dirigides a l'accionista.
- **Portal mòbil Accionistes CaixaBank**, amb informació de l'evolució de la cotització, accés als Fets Rellevants i detall sobre les novetats en iniciatives a l'accionista.
- **La Revista de l'Accionista**, publicació semestral d'informació corporativa que s'envia a l'accionista amb almenys 1.000 accions dipositades en l'Entitat.
- **Newsletter Accionistes CaixaBank**, nova publicació digital de caràcter mensual que s'envia per correu electrònic a tots els accionistes de l'Entitat amb correu electrònic informat.
- **Informes del Servei d'Informació a l'Accionista**, amb diferents periodicitats i que poden rebre's per correu electrònic amb subscripció.
- **Correus electrònics i SMS informatius** sobre, entre altres, la Junta General d'Accionistes, les operacions corporatives, els resultats, el pagament de dividendes, les ofertes i els descomptes.
- **Perfil Twitter Accionista CaixaBank**, en què es comuniquen diàriament el tancament de cotització, els informes publicats i informació variada i d'actualitat rellevant per a l'accionista.
- **Material informatiu sobre resultats, remuneració a l'accionista i avantatges per a accionistes**, disponible per als accionistes a les oficines CaixaBank.

Els avantatges disponibles per a accionistes el 2015 han estat els següents:

- **Avantatges financers**, com ara l'exempció de comissions en la compra, administració i custòdia d'accions CaixaBank dipositades en l'Entitat; el Compte Inversió Accions CaixaBank o la targeta Accionista CaixaBank, gratuïta per a accionistes amb almenys 1.000 accions dipositades en l'Entitat, amb avantatges exclusius associats.
- **Ofertes periòdiques** en productes de tecnologia, viatges, etc.
- Tres **concursos** perquè els accionistes coneguin millor l'Entitat, amb 16.846 participants.
- Diversos **esdeveniments culturals i esportius** organitzats en tot el territori.

CaixaBank té també un compromís per a la formació i divulgació de coneixements borsaris i de macroeconomia per als seus accionistes a través del programa **Aula**, que inclou cursos presencials i diversos recursos en línia en la pàgina web de l'Entitat. El 2015 s'han continuat organitzant **cursos per a accionistes**, com el d'«Operativa de mercats financers», «Conjuntura i anàlisi econòmica» i «Fiscalitat de productes financers». El 2015 s'han dut a terme un total de 16 cursos per a 1.306 assistents.

8. INFORMACIÓ SOBRE QUALIFICACIONS CREDITÍCIES – RATINGS

A la data d'aquest Informe de gestió, CaixaBank té assignades les qualificacions creditícies següents:

	Llarg termini	Curt termini	Perspectiva	Data d'avaluació	Rating cèdules hipotecàries
Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limited	BBB	A-2	Estable	06-10-15	A+
Fitch Ratings España, SAU	BBB	F2	Positiva	23-02-16	
Moody's Investor Services España, SA	Baa2	P-2	Estable	17-06-15	Aa2
DBRS	A (<i>low</i>)	R-1 (<i>low</i>)	Positiva	20-11-15	AA (<i>low</i>)

Standard & Poor's va confirmar el *rating* amb perspectiva estable a llarg termini (BBB) el 6 d'octubre de 2015.

Fitch va confirmar el *rating* a llarg termini (BBB) i el va mantenir en perspectiva positiva el 23 de febrer de 2016.

Moody's va millorar els *ratings* a llarg termini (*senior unsecured* i dipòsits) en Baa2 des de Baa3 amb perspectiva estable el 17 de juny de 2015, després de la implantació de la seva nova metodologia de *ratings* bancaris.

DBRS va confirmar el *rating* a llarg termini (A *low*) i va situar la perspectiva en positiva des d'estable el 20 de novembre de 2015. Per a les cèdules hipotecàries va atorgar la qualificació creditícia d'AA (*low*), en data 20 de gener de 2016.

9. SERVEIS D'ATENCIÓ AL CLIENT

De conformitat amb l'Ordre ECO/734/2004, d'11 març, el Servei d'Atenció al Client (SAC) i el Defensor del Client (DC) hauran de presentar durant el primer trimestre de cada any un informe explicatiu del desenvolupament de la seva funció davant el Consell d'Administració. Seguidament, i en compliment del que disposa l'Ordre esmentada, es recull un resum d'aquest informe.

CaixaBank s'ha dotat d'un Servei d'Atenció al Client (SAC) i d'un Defensor del Client (DC) encarregats d'atendre i resoldre queixes i reclamacions de clients. El SAC és un òrgan intern amb competència per resoldre les reclamacions per un import superior als 120.000 euros. El DC és una institució independent encarregada de resoldre la resta de queixes i reclamacions.

Ambdues instàncies es complementen amb l'Oficina d'Atenció al Client (OAC), servei encarregat de resoldre reclamacions per diversos canals (telèfon, correu electrònic o cartes al director). L'objectiu d'aquesta Oficina és minimitzar les queixes de clients a través de l'anticipació, així com la gestió àgil i personalitzada de desacords partint d'un enfocament personalitzat amb l'objectiu de «prevenir, resoldre i millorar».

En cas que el reclamant no obtingui una resolució satisfactòria o que hagi transcorregut el termini de 2 mesos sense obtenir resposta, pot acudir als Serveis de Reclamacions dels Supervisors: Banc d'Espanya, Comissió Nacional de Valors i Direcció General d'Assegurances i Plans de Pensions. Els informes dels Serveis de Reclamacions dels Supervisors no són vinculants i l'entitat reclamada ha de decidir si rectifica.

Reclamacions rebudes a l'Oficina d'Atenció al Client

	Nombre de reclamacions	
	2015	2014
Telèfon gratuït d'Atenció al Client	9.238	11.200
Cartes al Director General	16.714	18.394
Portal d'Internet	15.110	10.612
Total	41.062	40.206

Reclamacions rebudes en els Serveis d'Atenció al Client

	Nombre de reclamacions	
	2015	2014
Servei d'Atenció al Client	14	4
Defensor del Client	4.105	4.282
Total	4.119	4.286

Reclamacions rebudes en els canals oficials

	Nombre de reclamacions	
	2015	2014
Banc d'Espanya	2.895	4.359
Comissió Nacional del Mercat de Valors – CNMV	65	78
Direcció General d'Assegurances	80	32
Total	3.040	4.469

L'any 2015 el nombre de reclamacions registrades i pendents de resoldre al final de l'exercici és de 3 en el Servei d'Atenció al Client i de 229 en el Defensor del Client.

El nombre d'informes o resolucions emesos pels Serveis d'Atenció al Client i els Serveis de Reclamacions dels Supervisors són els següents:

Resolucions emeses pels Serveis d'Atenció al Client

Tipus de resolució	Servei d'Atenció al Client		Defensor del Client	
	2015	2014	2015	2014
Favorables al reclamant	1	0	724	694
Favorables a l'Entitat	3	4	2149	2688
Assentiments	0	0	514	390
Altres (no admesa/sense pronunciament)	7	0	434	639
Total	11	4	3.821	4.411

Informes emesos pels Serveis de Reclamació de Supervisors

Tipus de resolució	Banc d'Espanya		Comissió Nacional del Mercat de Valors		Direcció General d'Assegurances	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Favorables al reclamant	2.222	2.158	59	105	8	16
Favorables a l'Entitat	818	749	17	48	59	9
Assentiments	1.403	1.093	7	8	0	0
Altres (no admesa/sense pronunciament)	83	192	3	3	13	2
Total	4.526	4.192	86	164	80	27

De l'anàlisi detallada de les reclamacions i, en particular, dels informes emesos pels Serveis de Reclamacions dels Supervisors durant el 2015, s'han detectat punts de millora en les polítiques, procediments i documents destinats a la comercialització de productes i serveis de CaixaBank i el seu Grup. En relació amb això, el Servei d'Atenció al Client (SAC) ha fet 23 recomanacions. Destaquen les referides als àmbits següents:

- Informació sobre les despeses de formalització de les operacions d'actiu destinada a clients.
- Informació relativa als descoberts tàcits destinada a clients.
- Informació prèvia a lliurar als fiadors d'operacions hipotecàries.
- Documentació divulgativa del Codi de Bones Pràctiques.

El Departament de Compliment Normatiu és l'encarregat de fer el seguiment de l'aplicació de les recomanacions, que s'informen al Comitè de Direcció.

Així mateix, l'Oficina d'Atenció al Client (OAC) ha promogut la implantació d'una sèrie de millores en els àmbits de:

- Formació a la plantilla en matèria de gestió de reclamacions.
- Digitalització de les reclamacions procedents de la xarxa a través de la «valisa electrònica».
- Millora en la disposició del PIN de la targeta de manera immediata.
- Nou circuit d'entrega de la targeta física a clients desplaçats.

10. QUALITAT I EXPERIÈNCIA DEL CLIENT

La Qualitat de Servei és un dels valors de CaixaBank, i per tant considerem que és una de les palanques competitives i diferenciadores del negoci bancari. La Qualitat està destinada a aconseguir la màxima satisfacció i recomanació dels grups d'interès de CaixaBank: clients, empleats, accionistes i el global de la societat.

Com en els últims anys, CaixaBank continua la seva aposta per oferir un servei d'alta qualitat i per això volem ser el millor Banc en Qualitat i Reputació, repte fixat en el nostre Pla Estratègic 2015-2018, amb voluntat de Servei i per oferir un Tracte Excel·lent amb els serveis i productes més adequats per a cada client, mantenint una atenció personalitzada.

Per tant, es manté la directriu de qualitat amb un alt nivell d'exigència, que se sustenta en la confiança, la proximitat, l'eficiència i l'entrega d'experiències úniques i memorables.

Per fer-ho, l'Àrea de Qualitat i Experiència de Client compta amb un responsable de Qualitat a cadascuna de les Territorials, que durant el 2015 ha visitat totes les oficines amb recorregut de millora per acordar Plans d'Acció específics que s'adaptin a la idiosincràsia de cada centre i per tant a les necessitats dels seus clients, aconseguint així maximitzar l'excel·lència en el servei.

El 2015 s'ha posat èmfasi en la generació de clients promotors de CaixaBank, i s'ha difós en l'empresa la importància de lliurar bones experiències perquè els clients millorin la percepció de CaixaBank en cadascun dels contactes que tinguin amb nosaltres i arribin així a recomanar-nos.

Ja s'ha iniciat la implantació de la metodologia i la cultura de l'experiència de client, per detectar què sent el client quan interactua amb CaixaBank, per conèixer millor les seves necessitats i aconseguir així nivells de satisfacció i recomanació òptims.

Per tant, per mantenir un servei excel·lent és imprescindible mesurar la percepció i conèixer l'opinió dels clients sobre això. CaixaBank efectua estudis de satisfacció i recomanació i disposa de dos indicadors interns de qualitat de servei en la xarxa d'oficines, l'Índex de Satisfacció de Clients (ISC) i l'Índex de Recomanació NPS. Anualment es fan més de 350.000 enquestes a clients de tots els negocis gestionats a CaixaBank (Particulars, Premier, Privada, Empreses, Institucions i Corporativa) i per tots els canals disponibles (oficina, Línia Oberta, caixers i mòbils). L'ISC recull aspectes com el tracte rebut o la disponibilitat dels empleats, el coneixement dels productes, l'adaptació a les necessitats dels clients o la iniciativa i proactivitat en l'oferta comercial, entre altres temes.

El 2015 tant el nivell de satisfacció com el de recomanació han millorat substancialment gràcies a l'esforç de tots els equips de CaixaBank que treballen per posar el focus en el client, tal com recull el nostre Pla Estratègic 2015-2018.

A més de les enquestes, s'utilitza la tècnica del *mystery shopper*, que permet observar com s'atén els potencials nous clients. També es duen a terme estudis de satisfacció específics en determinades àrees de negoci, que permeten detectar proactivament aspectes de millora i faciliten la gestió de la qualitat.

Durant el 2015 CaixaBank ha difós i implantat el mesurament de la Qualitat Interna considerant el mapa dels serveis oferts als diferents grups d'interès de l'Entitat (sense distinció: empleats, clients, accionistes...). Això permet recollir informació suficient, tant qualitativa com quantitativa, per al desenvolupament de plans d'acció específics.

CaixaBank ha seguit apostant per mantenir la seva posició de lideratge en la gestió i ha avançat en diferents iniciatives que acompanyen les línies estratègiques de l'Entitat amb un desplegament transversal que ha implicat no només CaixaBank sinó tot el grup empresarial i els seus grups d'interès. Entre elles destaca:

- Desplegament sistemàtic de les recomanacions de millora EFQM-2014 en els principals àmbits de l'organització, demostrant així la plena adopció del model EFQM en tota la seva amplitud.
- Un nou i revolucionari sistema de mesurament de la Qualitat Interna (i de la gestió en tota la companyia) que persegueix la conscienciació i el compromís intern en la millora contínua i l'excel·lència en la gestió.
- Empresa espanyola que ha aconseguit la millor posició a escala europea en matèria de gestió/EFQM: CaixaBank va ser mereixedora de la segona posició en el guardó en l'EFQM Good Practice Competition (a través d'una de les seves empreses del Grup MicroBank i l'aposta per facilitar el crèdit en els sectors de la població més necessitats).
- Avenç en la certificació dels seus principals segments especialitzats: el negoci d'empreses aconsegueix la primera certificació europea, atorgada per AENOR, que se suma a la que sustenta el segment de Banca Premier.

Per al 2016 els reptes se centren a reforçar l'especialització dels segments clau (Empreses i Banca Premier), utilitzant la seva posició de lideratge en gestió, a més del compromís de la renovació del segell EFQM per consolidar la posició i el tram de puntuació obtingut el 2014 (+600 punts EFQM).

11. INFORMACIÓ SOBRE MEDI AMBIENT

L'Entitat integra el compromís amb el respecte i la protecció de l'entorn en la gestió del negoci, els seus projectes, productes i serveis. Amb aquest objectiu, fomenta el finançament de projectes respectuosos amb el medi ambient i que contribueixin a aconseguir més eficiència energètica i més sostenibilitat ambiental a llarg termini.

11.1. La gestió ambiental

En una societat cada vegada més sensibilitzada per la necessitat de protegir l'entorn on vivim i duem a terme les nostres activitats, i com a part de la nostra política de millora contínua, CaixaBank ha concretat les seves accions de respecte i protecció al medi ambient en la implantació d'un sistema de gestió ambiental segons el reglament europeu EMAS 1221/2009 i la norma ISO 14001.

En la Política Ambiental de CaixaBank destaquen l'adhesió als Principis de l'Equador i als Principis del Pacte Mundial de les Nacions Unides, així com la participació voluntària en CDP (*Carbon Disclosure Project*) i el seu compromís d'impulsar tecnologies respectuoses amb el medi ambient, la integració de criteris ambientals en l'oferta de productes i serveis i el suport a iniciatives de lluita contra el canvi climàtic.

El nostre compromís es fa extensiu als nostres empleats i a les empreses que col·laboren amb nosaltres, sense oblidar que ha de suposar un benefici afegit en la relació amb els clients.

Com en anys anteriors, el 2015 s'ha efectuat un inventari d'emissions de gasos d'efecte hivernacle (GEH) generades com a conseqüència de l'activitat de CaixaBank durant el 2014, per calcular la seva petjada de carboni i establir accions per minimitzar-la. Així mateix l'Entitat ha compensat les emissions produïdes per l'activitat de l'edifici de Serveis Centrals de Barcelona i el consum d'energia elèctrica de la xarxa amb la participació en el Projecte Hidroelèctric Papallones a Xile, reconegut per *Verified Carbon Standard (VCS)*.

En aquest camp també val la pena destacar els resultats obtinguts aquest any en el CDP, on CaixaBank ha obtingut la màxima puntuació en el rànquing, l'índex global que avalua l'actuació de les empreses en qüestions que influeixen en el canvi climàtic. L'Entitat ha obtingut una qualificació de 100 A en transparència i actuació davant el canvi climàtic, que la situa entre els líders corporatius en gestió mediambiental en l'àmbit internacional.

Diverses iniciatives, emparades pel Pla Ambiental 2013-2015, ens han permès assolir aquest nivell d'excel·lència, com són els estalvis en consum energètic i l'ús d'energia procedent de fonts renovables o cogeneració, així com la sensibilització en relació amb el consum de paper ampliant els serveis a través de Línia Oberta i implantant projectes de signatura digital.

11.2. Gestió del risc social i ambiental en el finançament de projectes

CaixaBank treballa amb el propòsit d'optimitzar la relació entre rendibilitat i risc, i d'evitar, minimitzar, mitigar i esmenar en la mesura que sigui possible els factors que poden suposar un risc per a l'entorn o la comunitat.

El finançament de projectes es duu a terme en el marc dels Principis de l'Equador, dels quals CaixaBank és signant des del 2007. Així, es requereix una anàlisi dels possibles riscos ambientals i socials dels projectes, que s'efectua sota els estàndards establerts per la Corporació Financera Internacional (CFI) per a:

- Els projectes de finançament amb una inversió global superior als 10 milions de dòlars.
- Els préstecs lligats a projectes d'inversió i que tinguin un import global superior a 100 milions de dòlars.
- Els préstecs ponts i de les activitats d'assessorament per al finançament de projectes.
- Voluntàriament, CaixaBank aplica aquest procediment als bons de projecte, quan el seu import sigui superior a 7 milions d'euros.
- I, des de 2011, aplica un procediment intern per a les operacions sindicades lligades a projectes amb un import superior a 7 milions d'euros. El 2015 s'ha ampliat el perímetre d'aplicació d'aquest procediment al finançament de projectes superiors a 5 milions d'euros, quan el titular sigui una persona jurídica mitjana-gran, gran o molt gran.

Amb aquestes premisses, a CaixaBank:

- Els projectes amb riscos i impactes potencials elevats i irreversibles perquè no es preveu que es pugui establir un pla d'acció viable, o els que contravenen els valors corporatius, són rebutjats.
- En la resta de casos, un expert extern independent avalua el sistema i el pla de gestió ambiental i social del client. A continuació, els projectes es classifiquen en tres categories, A, B i C, en funció dels riscos i impactes potencials detectats en el procés de *due diligence*, en què participen els equips de l'àrea comercial i de riscos i experts externs i independents.
Els projectes categoritzats com a A i alguns dels B poden tenir riscos potencials adversos elevats. En aquests casos, s'estableix un pla d'acció que ajudi a prevenir, minimitzar, mitigar i compensar els impactes socials i ambientals adversos.

Durant l'exercici s'han finançat 14 projectes dins el perímetre de Principis de l'Equador, amb una inversió global superior a 17.808 milions d'euros i la participació de CaixaBank de més de 636 milions d'euros. D'aquests projectes, 12 s'han categoritzat com a B i 2 com a C. No s'ha categoritzat cap projecte com a A. Tots els projectes han estat avaluats per un expert extern i independent.

També el 2015 s'han impartit sessions formatives –tant presencials com *on-line*– a gestors, analistes de riscos i advocats que intervenen en aquestes transaccions.

ecoFinançament

El 2013, CaixaBank va desenvolupar una nova línia d'ecoFinançament per impulsar el crèdit per a projectes agraris de desenvolupament sostenible, relacionats amb l'eficiència energètica i en l'ús de l'aigua, l'agricultura ecològica, les energies renovables, la gestió de residus o el desenvolupament de l'entorn rural.

Durant el 2015, CaixaBank ha concedit 583 ecoPréstecs, per un import de 1.582 milers d'euros, per a la compra de vehicles i electrodomèstics més respectuosos amb l'entorn i la rehabilitació d'habitatges amb l'objectiu de millorar l'eficiència energètica.

Per part seva, MicroBank ha finançat 393 ecoMicrocrèdits personals, amb 594 milers d'euros, amb l'objectiu de fomentar les inversions sostenibles que millorin l'eficiència dels recursos o redueixin l'impacte en el medi ambient. Així mateix, s'han aprovat 53 operacions d'ecoFinançament per al sector agrari, per un import de 3.585 milers d'euros.

A més, a través del Compte Verd, MicroBank col·labora amb el World Wild Fund (WWF) per contribuir a la conservació del medi ambient i al desenvolupament sostenible mitjançant les aportacions econòmiques de MicroBank i els seus clients a projectes de l'ONG.

Impuls als cotxes més eficients (baixes emissions de CO₂, elèctrics i híbrids)

CaixaRenting promou la comercialització d'automòbils de consum eficient pel que fa a emissions de CO₂ així com de tecnologia híbrida i elèctrica a través de campanyes publicitàries.

En les 1.600 campanyes comercials del 2015, un 68% dels vehicles inclosos emetien baixos nivells de CO₂.

A més, segueix donant suport al Pla PIMA Aire (Pla d'Impuls al Medi Ambient) del Govern espanyol, que impulsa la renovació del parc automobilístic espanyol i la seva substitució per vehicles més respectuosos amb el medi ambient.

12. DRETS HUMANS I CODIS DE CONDUCTA

CaixaBank disposa d'un Codi Ètic i de Principis d'Actuació, de compliment obligat per a tots els empleats, directius i membres dels òrgans d'administració.

El Codi Ètic es fonamenta en els valors de qualitat, confiança i compromís social i promou els principis d'actuació següents:

- Compliment de les lleis i la normativa vigent
- Respecte a les persones, les cultures, les institucions i el medi ambient
- Integritat
- Transparència
- Excel·lència i professionalitat
- Confidencialitat
- Responsabilitat social

Així mateix, CaixaBank disposa d'una política d'actuació en matèria anticorrupció, que prohibeix expressament tot tipus d'activitats il·lícites relacionades amb la corrupció, com són l'extorsió, el suborn, els pagaments de facilitació i el tràfic d'influències.

Durant el 2015 s'han fet sessions formatives per a tots els empleats en relació amb el Codi Ètic i la política anticorrupció.

A més, l'Entitat disposa de normes internes de conducta sobre matèries concretes (com el Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del Mercat de Valors (RIC), el Codi de Conducta Telemàtic i les Normes de conducta del procés de contribució a l'euríbor). També disposa de polítiques relacionades amb valors ètics, socials i mediambientals en relació amb els seus grups d'interès: criteris ètics, mediambientals i socials per als proveïdors del Grup, política de prevenció del blanqueig de capitals, polítiques antidiscriminació i polítiques d'inclusió financera de MicroBank, el banc social del Grup. El 2015 el Consell d'Administració va aprovar la política de responsabilitat social corporativa de CaixaBank. Així mateix, el març de 2015, va acordar el compliment i l'adhesió al Codi de Bones Pràctiques Tributàries.

Adicionalment, CaixaBank s'ha adherit a estàndards ètics internacionals com el Pacte Mundial de les Nacions Unides, els *Women Empowerment Principles* o els Principis de l'Equador en l'àmbit del finançament de projectes.

Per facilitar el compliment dels codis de conducta, hi ha un canal confidencial intern a través del qual els empleats poden:

- Gestionar possibles dubtes sobre la seva interpretació o aplicació pràctica.
- Denunciar possibles vulneracions dels preceptes dels codis.
- Fer denúncies referides a la informació de naturalesa financera i comptable.

L'Àrea de Compliment Normatiu atén les consultes plantejades. A més, dirigeix la investigació de les denúncies, que poden requerir la participació d'altres àrees de l'Entitat. Sempre es garanteix la confidencialitat del comunicant i la seva identitat només es facilita, amb el consentiment previ de l'interessat, si és imprescindible per a la investigació. Posteriorment, un òrgan col·legiat resol les comunicacions basant-se en el resultat de la investigació efectuada. Durant el 2015 s'han presentat 10 consultes sobre Codi Ètic i s'han rebut també 4 denúncies de Codi Ètic.

13. INFORMACIÓ SOBRE RECURSOS HUMANS

13.1. Les persones, al centre

Cercant l'excel·lència, com en qualsevol altre àmbit de la nostra activitat, CaixaBank ha definit i desplegat un model de gestió de les persones integrador, que enllaça i recull de manera alineada polítiques i principis de gestió de recursos humans, processos i sistemes concebuts per aconseguir la satisfacció i el compromís de tothom, palanques de gestió que impulsen aquests processos i sistemes i eines de mesurament per a la millora contínua de tot el model.

En aquest sentit, el desplegament del repte número cinc del Pla Estratègic 2015-2018 de CaixaBank es fixa en el desenvolupament de les capacitats professionals, en la gestió descentralitzada amb apoderament, en adaptar l'estructura de compensació i els itineraris professionals i en reforçar la cultura de la meritocràcia i la diversitat de l'equip humà.

L'evolució de la plantilla mitjana està descrita en la Nota 35 dels comptes anuals adjunts. El 2015 la plantilla mitjana ha estat de 32.289 empleats.

13.2. Polítiques i principis de gestió

CaixaBank fonamenta la seva política de gestió de les persones en el respecte per la diversitat, la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació per raons de gènere, edat, discapacitat o qualsevol altra circumstància. En conseqüència, considera essencial garantir la transparència en la selecció i la promoció interna de tots els seus professionals, i per a això ha definit les polítiques i principis de gestió següents:

- La diversitat, la igualtat d'oportunitats i la conciliació de la vida laboral i familiar
- L'impuls al desenvolupament professional
- Els criteris meritocràtics en els processos de selecció interna
- Una retribució variable directament relacionada amb la consecució dels reptes individuals i d'equip
- La prevenció de riscos laborals
- L'optimització de la comunicació interna

Amb motiu de la integració a CaixaBank de Barclays Bank, SAU, el 14 d'abril de 2015 es va signar un acord laboral d'integració, que regula l'homologació salarial, la previsió social i els beneficis socials a les condicions laborals establertes a CaixaBank.

Així mateix, el 29 de juny de 2015 es va signar un acord laboral de reestructuració, que va establir mesures voluntàries que han permès reorganitzar i reequilibrar la distribució territorial de les persones que integren la plantilla.

Política de diversitat, igualtat d'oportunitats i conciliació:

El compromís de CaixaBank amb la igualtat i la conciliació es reflecteix en la seva adhesió a diferents iniciatives i certificacions, i en l'augment sostingut de les dones en l'equip directiu.

- **Empresa Familiarment Responsable (EFR).** Des de l'any 2010, CaixaBank ha adoptat el model de gestió de millora contínua en matèria d'igualtat i conciliació de la Fundació Másfamilia, que es materialitza en el certificat efr (empresa familiarment responsable).

- Adherida als **Women's Empowerment Principles**, una iniciativa global promoguda per l'ONU i el Pacte Mundial de les Nacions Unides, per la qual assumeix el compromís públic d'alinejar les seves polítiques per a l'avenç de la igualtat de gèneres.
- Signant del **Xàter de la Diversitat**, un codi de compromís que signen amb caràcter voluntari les empreses i institucions per fomentar els principis fonamentals d'igualtat, el comportament respectuós al dret d'inclusió de totes les persones a l'entorn laboral i social, el reconeixement dels beneficis que ofereix la diversitat cultural, demogràfica i social en les organitzacions, la implementació de polítiques concretes per afavorir un entorn laboral lliure de prejudicis en matèria d'ocupació, formació i promoció, i el foment de programes de no-discriminació cap a grups desfavorits.
- Signant, amb el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, dels primers **acords voluntaris per incrementar la presència i participació de les dones en els llocs de direcció de les empreses**. Es tracta d'una iniciativa pionera i d'un dels compromisos més importants i de més rellevància entre el Govern d'Espanya i el sector empresarial per avançar cap a una participació més equilibrada de dones i homes en els llocs d'alta responsabilitat.

El percentatge de dones en llocs de responsabilitat de CaixaBank és del 33,3%.

Política de promoció

Els percentatges de promocions internes a CaixaBank són els següents:

	2015	2014
% empleats promocionats internament	19,0%	16,6%
% posicions directives cobertes internament	99,5%	99,7%

Política de compensació

El Consell d'Administració de CaixaBank va aprovar el passat 26 de febrer de 2015 l'última actualització de la Política General de Remuneració de CaixaBank, que detalla les principals característiques de cada element retributiu i s'adapta, al mateix temps, a les últimes regulacions en aquesta matèria. Aquesta política està a disposició de tots els empleats a través de la Intranet corporativa.

Els components de la remuneració a CaixaBank inclouen principalment:

- Una remuneració fixa basada en el nivell de responsabilitat i la trajectòria professional de l'empleat, que constitueix una part rellevant de la compensació total i que està regulada pel Conveni Col·lectiu i els diferents acords laborals interns.
- Una remuneració variable en forma de *bonus* vinculada a la consecució d'objectius prèviament establerts i definida de manera que eviti els possibles conflictes d'interès i, si escau, inclogui uns principis de valoració qualitativa que tinguin en compte l'alineació als interessos del client i les normes de conducta en el mercat de valors. La remuneració variable a CaixaBank promou una gestió prudent dels riscos.

La remuneració variable per als empleats de CaixaBank es basa en el mix de remuneració (relació entre els components fixos i els components variables de la remuneració), que estableix un equilibri raonable i prudent i depèn de les condicions del mercat i del context específic en què opera l'Entitat, i en el mesurament de l'acompliment.

Per al mesurament de l'acompliment s'utilitzen criteris quantitatius (financers) i qualitius (no financers), en una combinació adequada que depèn de les funcions i les responsabilitats de cada professional. Els criteris qualitius inclouran mesures com ara la satisfacció del client, el compliment de la normativa externa i interna i la idoneïtat dels instruments financers comercialitzats mitjançant elements de valoració de les reclamacions rebudes i controls que identifiquin que les actuacions es fan, en qualsevol cas, en interès del client.

Cada àrea funcional o segment de negoci té un programa de *bonus* específic, amb un disseny i mètriques pròpies, i incorpora una sèrie de reptes i condicions que determinen les bases de càlcul per establir la consecució utilitzada per quantificar la remuneració variable. Cada empleat disposa d'un *bonus* objectiu sobre el qual quantificar la valoració de l'acompliment.

Mensualment, els professionals de CaixaBank poden fer un seguiment de la consecució dels reptes i condicions que conformen el seu programa de *bonus* específic, així com consultar el seu *bonus* objectiu.

- Previsió social i beneficis socials.

El sistema de previsió social de CaixaBank per a tota la plantilla és un sistema mixt, d'aportació definida, per a la contingència de jubilació i de prestació per a les contingències d'invalidesa i defunció, que s'instrumenta en un pla de pensions d'ocupació.

Hi ha altres beneficis socials que CaixaBank ofereix als seus empleats com a part del paquet retributiu.

CaixaBank potencia la comunicació de tots els detalls de la compensació, de la retribució, dels esquemes d'incentius i dels beneficis socials de cadascun dels empleats.

A aquest efecte, tots els professionals de l'Entitat disposen de l'aplicació *La meva Compensació Total*, que permet a cada persona conèixer les retribucions econòmiques percebudes, els beneficis socials gaudits i altres avantatges utilitzats en els últims dotze mesos.

Política de prevenció de riscos laborals

CaixaBank disposa d'un **Sistema de gestió de prevenció de riscos laborals** de conformitat amb les exigències legals i la Norma OHSAS 18001:2007 (certificació voluntària).

Aquesta Norma requereix que el Sistema de gestió sigui auditat amb caràcter anual per auditors interns i externs. El 2015, s'ha donat conformitat al tancament de les observacions de millora corresponents a l'any anterior i s'han efectuat les corresponents auditories de seguiment. El Sistema de gestió preventiu de CaixaBank garanteix la seguretat i salut de la plantilla i integra de manera eficaç la cultura preventiva en l'organització.

Durant aquest mateix any, el Servei de Prevenció de CaixaBank ha incorporat mecanismes específics amb l'objectiu de millorar el control i seguiment de les necessitats presents en matèria de prevenció de riscos laborals; s'ha coordinat amb el Departament de Desenvolupament i Formació per a la realització d'activitats formatives amb l'objectiu de reforçar el coneixement de la plantilla en matèria de seguretat i salut laboral; i, finalment, s'ha ofert a tots els empleats la possibilitat de fer un examen de salut segons els riscos

específics del seu lloc de treball, així com participar en campanyes de promoció i millora de la salut (hàbits saludables, nutrició i activitat física, prevenció del mal d'esquena, etc.).

Política de comunicació interna

La comunicació interna se centra especialment en tres aspectes:

- Donar a conèixer les prioritats estratègiques i de negoci de l'Entitat en cada moment;
- Difondre les polítiques internes amb repercussió en els professionals, les bones pràctiques i el reconeixement intern i extern, a la vegada que individual o col·lectiu;
- Conèixer les expectatives i inquietuds de tots els professionals per poder fer una actuació eficaç de comunicació amb ells.

Per aconseguir-ho, la pàgina «Persones» de la Intranet – amb més d'1,7 milions d'accessos al mes i que aquest 2015 ha ampliat la seva cobertura amb webs d'àmbit territorial per acostar encara més la comunicació a les singularitats de cada Direcció Territorial– informa puntualment de les novetats institucionals i estratègiques. L'espai «Treballar aquí compensa» manté actualitzada la informació sobre la relació individual de cada empleat o empleada amb l'Entitat i els beneficis socials que se'n deriven. La revista interna *CanalCaixa* també ofereix un protagonisme especial a les persones que formen l'Entitat.

Finalment, per reforçar la vinculació dels equips, es fan trobades presencials de l'Alta Direcció en diferents formats, amb col·lectius d'empleats de tots els àmbits, i es promouen campanyes motivacionals que impliquen la totalitat de la plantilla.

Política de gestió de RH internacional

CaixaBank gestiona persones a 17 països i respecta i té en compte les particularitats de cadascun però partint d'una política uniforme. La mobilitat entre els diferents països també està recollida a la **política única de mobilitat internacional de curt i llarg termini**.

Durant aquest any 2015, hem actualitzat la política de mobilitat internacional, adaptant-la als avenços del mercat. En la nova política destaquen les modificacions següents: flexibilització dels beneficis, donant a l'expatriat la possibilitat d'utilitzar-los de la forma que millor s'adapti a la seva situació personal i facilitant-ne la gestió, reforç a la protecció familiar en el desplaçament, ubicant la família al centre de la gestió de la mobilitat i reforç de mesures de seguretat (en coordinació amb l'Àrea de Seguretat) en l'actual context global.

Al seu torn, amb l'objectiu d'organitzar adequadament l'estructura i avaluació del rendiment en l'àmbit internacional, s'han definit les noves funcions de Banca Internacional i s'ha recollit l'experiència de funcionament de les oficines de representació i sucursals i del negoci a què es dediquen. S'ha definit per primera vegada una política de reptes específica i unes noves avaluacions per competències vinculades amb cada funció.

13.3. Desenvolupament de les persones

Amb l'objectiu d'assegurar la satisfacció i el compromís de totes les persones, CaixaBank disposa d'una sèrie de programes específics de:

- Formació i gestió del coneixement.
- Avaluació del rendiment i desenvolupament del talent.
- Sistemes de participació i reconeixement.

Formació i gestió del coneixement

Un equip ben format és imprescindible per garantir un servei de qualitat al client i adaptar-se i donar resposta a les necessitats canviants del negoci i el mercat.

Els diversos itineraris formatius s'adapten als llocs de treball i es recolzen en Virtaula, la plataforma d'*e-learning* de CaixaBank, que permet compartir i difondre el coneixement de les persones i optimitzar el seu temps.

Per a CaixaBank, el coneixement de les persones és un actiu intangible de gran valor. Per això, fomenta la seva estructuració i transmissió a través de diferents figures, com ara els formadors interns i els dinamitzadors, i eines com l'esmentada Virtaula o la xarxa social interna Connecta, que permeten compartir informació, propostes, opinions i experiències.

La tendència que marca el regulador amb l'entrada a la Unió Bancària és una exigència cada vegada més gran de certificació en assessorament financer. CaixaBank s'aproxima al que el model anglosaxó fa anys que fa i s'anticipa al sector. Ha certificat ja 5.618 professionals amb el Diploma d'Assessorament Financer de la Universitat Pompeu Fabra i, al mateix temps, l'**International Certificate in Wealth & Investment Management** del Chartered Institute for Securities & Investment (CISI), que està acreditat pel màxim organisme regulador a Europa, Financial Services Authority (FSA), i és el principal referent del sector financer en l'àmbit mundial.

Avaluació del rendiment i desenvolupament del talent

CaixaBank ha consolidat un model propi per a la identificació, avaluació i desenvolupament del talent directiu, basat en l'avaluació per competències professionals i el model de lideratge transformador de l'Entitat.

L'avaluació per competències ha assolit el 100% de la plantilla. Aquest procés, complementat amb altres eines com l'avaluació directiva i l'avaluació 180º, a més de facilitar els processos de *feedback* entre directius i empleats, permet la correcta identificació dels professionals amb més potencial de l'organització i la seva incorporació a programes específics de desenvolupament professional. Paral·lelament, el document *La meva gestió del rendiment* integra l'avaluació individual per competències i dels reptes de cada empleat, i reflecteix la valoració del què i el com dels resultats que obté.

Model de lideratge transformador

Aquest model de lideratge orienta l'actuació de les persones de CaixaBank amb equips a càrrec seu, d'acord amb l'estratègia i els valors corporatius; potencia la innovació i la creativitat com a palanques del canvi que la competitivitat de l'entorn exigeix al banc; impulsa el creixement personal i professional de tots els col·laboradors, i dóna protagonisme i responsabilitat a les persones i a les seves idees com a impulsores de la transformació de l'organització.

Centre de Desenvolupament Directiu (CDD)

Aquest centre contribueix a reforçar la funció del directiu com a figura clau dins el model de negoci i lideratge de CaixaBank, desenvolupar programes a mida en col·laboració amb les principals escoles de negoci, com IESE i ESADE, per millorar les seves habilitats i donar suport al desplegament de les línies estratègiques. També reforça el sentit de pertinença al banc, els seus valors i la seva cultura, i alhora facilita les relacions i el *networking* entre els professionals amb responsabilitats directives. Així mateix, en el CDD s'ofereixen programes de reforç d'habilitats directives i cicles de conferències.

Per mantenir una relació de continuïtat amb els directius, el CDD disposa d'un espai no presencial, el CDD Digital, en què s'ofereixen recursos de manera permanent.

El 2015 hi van participar 316 empleats (un 18% més que l'any anterior).

Sistemes de participació i reconeixement

El sistema de reconeixement és imprescindible per a la motivació, la implicació en el projecte i el compromís de les persones en la consecució dels reptes individuals i la contribució als objectius de l'equip.

CaixaBank reconeix l'actitud i contribució dels professionals mitjançant premis individuals i premis als equips i als segments de negoci.

D'entre tots, destaquen els **Premis a l'Excel·lència en el Servei**, que reconeixen els equips que durant l'any han aconseguit un millor resultat en qualitat d'atenció al client; i els homenatges als **Millors Equips de Vendes**, que són els que arriben a un nombre de professionals més elevat i serveixen per premiar la tasca comercial de les oficines amb els resultats més destacats, i també les bones pràctiques dels millors venedors a títol individual. Durant el 2015 i en 15 esdeveniments repartits per tot el territori, es van guardonar els integrants de les 150 oficines més destacades com a Millors Equips de Vendes i 60 professionals amb els premis individuals al Millor Venedor. En total, 753 persones van rebre l'ovació dels més d'11.700 assistents als actes.

Compromís social

Atès que el compromís social és un dels valors institucionals de l'Entitat i el desenvolupament de les seves persones ho requereix, CaixaBank posa a la seva disposició sistemes de participació que permeten canalitzar, de manera sistemàtica, les idees, les iniciatives i la solidaritat de totes elles, com el programa de Voluntariat Corporatiu i l'Espai Solidari.

13.4. Mesurament i millora

CaixaBank disposa de mecanismes per identificar i prioritzar accions de millora que reforcin el desenvolupament de les persones, la seva satisfacció i el seu compromís amb el banc.

- L'estudi d'opinió 2015 efectuat entre tota la plantilla va arribar a un 64% de participació, amb un 69% global de respostes favorables.
- Lloc 12 entre les 100 millors empreses per treballar a Espanya, segons el Monitor Empresarial de Reputació Corporativa. CaixaBank ha pujat tres posicions respecte de 2014, i ocupa el tercer lloc entre les del sector bancari.

14. INNOVACIÓ

El 2015, la inversió total de CaixaBank en tecnologia ha assolit els 165 milions d'euros, dels quals 64 milions d'euros corresponen a R+D+I.

En un entorn econòmic cada vegada més competitiu i exigent, les entitats financeres necessiten innovar per créixer. A CaixaBank s'aposta per la innovació. El seu model obert i participatiu té per objectiu generar noves fonts d'ingressos i beneficis a través de la implementació de noves idees, millorar la seva posició en els negocis actuals, identificar i anticipar l'impacte de noves tecnologies i canvis socials i capturar noves oportunitats de negoci.

El procés d'innovació a CaixaBank s'articula en diversos eixos que permeten incorporar la transferència de coneixement i de tecnologia per desenvolupar noves iniciatives i projectes.

- **Identificació de tendències i noves idees:** identificació de coneixement i de tecnologia per desenvolupar noves idees i difondre-les en l'organització. Per a això es recorre a consultores, pàgines web de referència, empreses, institucions acadèmiques, bancs, etc.
- **Discussió de noves idees amb les àrees de negoci:** compartir tendències i noves idees amb les àrees de negoci. Per testar la tecnologia s'efectuen proves de concepte.
- **Avaluació i definició d'iniciatives i projectes:** després de l'avaluació de la iniciativa amb les àrees de negoci es defineixen els projectes que cal implantar en l'organització.

A CaixaBank s'ha fet una aposta estratègica per les tecnologies de Big Data. En el Pla Estratègic 2015-2018 s'ha definit un projecte transversal de Big Data que té per objectiu millorar l'efectivitat comercial i l'eficiència operativa dels processos de venda i gestió interna mitjançant la implantació de la tecnologia Big Data.

Centre d'Innovació Digital IBM – CaixaBank

Durant el 2015, CaixaBank i IBM han seguit treballant conjuntament per descobrir i provar tecnologies emergents en el marc de l'aliança estratègica signada per a la gestió de la infraestructura tecnològica.

L'ampli treball desenvolupat en el Centre d'Innovació Digital en el processament de text i la construcció de capacitats de tractament del llenguatge natural ha permès que CaixaBank s'hagi convertit en l'empresa pionera a desenvolupar la tecnologia cognitiva Watson en castellà.

Així, CaixaBank i IBM han desenvolupat un nou assistent virtual que assessora els empleats en Comerç Exterior i analitza grans quantitats d'informació (normatives de comerç internacional, regulacions específiques dels països, normativa interna, etc.).

Eines de suport al procés d'innovació

Per donar suport al procés d'innovació es disposa de les eines Innova i Connecta.

Innova. El 2015 Innova es consolida com a eina de col·laboració amb els empleats de CaixaBank i segueix complint els seus objectius: accentuar l'actitud innovadora en l'organització, provocar un canvi cultural i maximitzar la implicació. Amb més del 80% d'empleats implicats en la plataforma, durant el 2015 s'han plantejat reptes i proves de producte sobre temes d'interès per al negoci. Amb les propostes dels empleats s'han desenvolupat iniciatives que s'han traduït en projectes. A més, els empleats disposen de la bústia de

suggeriments, un espai dins Innova on poden fer arribar a les àrees de negoci idees sobre diferents temes relacionats.

Connecta. Connecta és l'eina de relació i comunicació entre empleats que potencia el treball en equip i facilita compartir el coneixement. A través de la creació de grups transversals, els empleats fan preguntes i resolen dubtes, aprenen de l'experiència dels altres, comparteixen bones pràctiques, etc.

Premis i reconeixements externs

El 2015, el Grup ha rebut, entre altres, els premis següents:

- **Premi Euromoney a CaixaBank Banca Privada** el febrer de 2015: "la Caixa" Banca Privada va ser guardonada per la publicació britànica *Euromoney* en els premis *Private Banking Survey 2015*. La publicació ha valorat l'excel·lència en el servei de Banca Privada per la qualitat dels seus serveis i el seu model de gestió.
- El març de 2015, va rebre el **Premi Global Finance** en ser escollit **Best Bank in Spain**. CaixaBank ha estat valorat per la seva capacitat d'adaptar-se a les necessitats dels seus clients, per ser el millor en oferir productes adaptats al mercat en què opera i al seu torn per haver superat les condicions volàtils dels últims anys i estar preparat per al seu èxit futur.
- El juliol de 2015, **CaixaBank és escollit Millor Banc d'Espanya** (*Best Bank in Spain 2015*) per la publicació britànica *Euromoney*. És la tercera vegada en 4 anys que l'Entitat guanya aquest premi. Aquest reconeixement global, en què competien entitats de tot el món, s'ha concedit després de valorar el lideratge de CaixaBank en el mercat espanyol, la seva prudent gestió financera i la seva estratègia de creixement rendible gràcies a la capacitat tecnològica i d'innovació.
- CaixaBank ha rebut el juliol de 2015 la puntuació més alta en l'informe elaborat per **Forrester Research 2015 Global Mobile Banking Functionality Benchmark**, que avalua les aplicacions mòbils de 41 grans entitats financeres *retail* de tot el món. Segons l'informe, CaixaBank és un dels escassíssims bancs que, a més dels serveis de gestió de comptes i pagaments, proveeixen els usuaris de banca mòbil d'eines predictives sense necessitat que hagin d'introduir manualment la seva informació.
- El desembre de 2015, CaixaBank ha estat guardonat en els **AFSM Awards 2015** per l'organització i gestió de la Infraestructura Tecnològica de l'Entitat. Destaquen especialment els projectes d'impuls de la Digitalització, la Mobilitat, el Big Data i els avenços en l'àmbit de la Seguretat Informàtica.

15. XARXA DE SUCURSALS

15.1. Una xarxa comercial propera al territori

Per a l'exercici de la seva activitat, CaixaBank disposa de la xarxa d'oficines més extensa del sector bancari espanyol amb una gran capillaritat en el territori i que constitueix l'instrument bàsic de relació i proximitat amb el client per part dels seus professionals. Aquesta àmplia xarxa facilita la prestació d'un servei d'assessorament personalitzat i de qualitat, que es reforça amb la resta de canals complementaris.

Després de la incorporació de Barclays Bank, CaixaBank es manté present en el 100% de les poblacions espanyoles amb més de 10.000 habitants i ha augmentat la seva presència en poblacions de més de 5.000 habitants fins a assolir-ne el 93%. En aquest sentit s'han obert nous punts d'atenció en algunes poblacions de l'Aragó i Castella-la Manxa per donar servei de proximitat als clients, la majoria gent gran, que procedien de l'antic Banco Zaragozano, absorbit al seu dia per Barclays Bank, i aprofitar per incrementar la quota de penetració en aquests municipis.

No obstant això, i de forma paral·lela, s'ha dut a terme un procés de racionalització de la xarxa, especialment amb la integració de la xarxa comercial de Barclays, que en molts casos aportava oficines molt properes a oficines ja existents de CaixaBank, fet que ha permès generar importants sinergies, així com incrementar el nombre de gestors especialistes amb capacitat d'oferir un millor assessorament als clients.

Aquest procés s'ha dut a terme amb molta cura, prioritzant el fet de mantenir el servei en les poblacions rurals i per tant sense abandonar mercats, i reubicant els empleats en aquelles oficines amb més potencial comercial de creixement.

D'aquesta manera, a 31 de desembre, CaixaBank disposa a Espanya d'una xarxa de 5.211 oficines i 264 finestretes (centres d'atenció desplaçats, dependents d'una oficina principal), a més de 17 sucursals o oficines de representació a l'estranger.

Especialització i millora de l'experiència en les oficines

Continuant la línia iniciada el 2014, s'ha ampliat el nombre d'**Oficines A**, un nou model d'oficina que, amb un disseny diferenciador i propi, cerca que l'experiència de compra sigui més innovadora, propera i cobreixi totes les necessitats del client. Enfoquen el contacte amb el client cap a l'assessorament i les gestions de valor, aprofiten les noves tecnologies i els canals directes per facilitar les gestions transaccionals més habituals i ofereixen total disponibilitat i màxima comoditat per als clients. En concret, durant el 2015 s'han obert noves oficines a Bilbao, Saragossa, Màlaga, Palma de Mallorca, Tarragona, Girona, Tudela i Estella, i ja són tretze les ciutats que ofereixen aquest innovador model d'atenció.

Juntament amb la transformació del model d'oficina, durant el 2015 CaixaBank ha posat en marxa dues iniciatives comercials importants: la primera ha estat la creació i potenciació de la marca **AgroBank** per distingir les seves oficines orientades a zones de forta rellevància del sector agrícola i ramader; la segona, després de l'adquisició de Barclays, la posada en marxa d'oficines **HolaBank**, especialitzades en l'atenció al segment de clients originaris de països OCDE que tenen la seva residència habitual o en temporada de vacances a Espanya i que requereixen i valoren la prestació d'un servei per part de professionals que parlin el seu idioma i coneguin els seus països d'origen.

Paral·lelament a aquestes iniciatives i en la línia d'aprofitar els punts forts de les entitats que integra –en aquest cas el model de Barclays–, CaixaBank ha transformat el nom del seu Servei Banca Personal, dirigit a clients de rendes mitjanes, que passa a denominar-se **Banca Premier**. Així mateix, ha posat en marxa un pla per reordenar l'espai interior de les oficines amb forta presència de clients Premier de manera que es trobin amb un entorn més agradable que faciliti la seva atenció per part d'especialistes del segment.

Mobilitat i noves tecnologies

En conseqüència, l'actual model d'atenció als nostres clients es continua basant en la capillaritat de la xarxa. Però adaptant-se al perfil dels clients i mercats que atén a cada oficina, especialitzant les persones, formant-les i dotant-les de les eines de mobilitat oportunes i més modernes i redissenyant la xarxa d'oficines, el seu mobiliari i la seva distribució interna.

En aquest sentit, hi ha una clara aposta per la mobilitat i les noves tecnologies, de manera que tots els directors d'oficina, els gestors de Banca Privada i Banca Premier, així com els gestors d'empreses i comerços, disposen de *smart PC* o tauletes tàctils i *smartphones* que faciliten la seva capacitat per atendre els clients en el lloc on aquests duen a terme la seva activitat amb la possibilitat d'efectuar les operacions més habituals a través d'aquestes eines. D'aquesta manera cadascun d'aquests gestors de clients en la realització del seu treball diari es comporta com una autèntica oficina mòbil.

15.2. Distribució geogràfica del volum d'activitat

En relació amb la distribució geogràfica del volum d'activitat, atès que totes les oficines de CaixaBank ofereixen a la seva clientela tota la gamma de productes i serveis, s'adjunta la classificació de les oficines per comunitats autònomes espanyoles, oficines operatives i de representació a l'estranger, a 31 de desembre de 2015 i 2014, com representativa de la distribució esmentada:

Comunitats autònomes i ciutats	31-12-2015		31-12-2014	
	Nombre d'oficines	%	Nombre d'oficines	%
Andalusia	917	17,54	917	17,41
Aragó	87	1,66	87	1,65
Astúries	70	1,34	68	1,29
Balears	207	3,96	207	3,93
Canàries	258	4,93	262	4,97
Cantàbria	47	0,90	47	0,89
Castella-la Manxa	153	2,93	149	2,83
Castella i Lleó	250	4,78	237	4,50
Catalunya	1.380	26,40	1.406	26,68
Ceuta	4	0,08	4	0,08
Comunitat Valenciana	443	8,47	436	8,28
Extremadura	64	1,22	64	1,22
Galícia	199	3,81	194	3,68
La Rioja	26	0,50	26	0,49
Madrid	637	12,18	677	12,84
Melilla	2	0,04	2	0,04
Múrcia	122	2,33	124	2,35
Navarra	157	3,00	158	3,00
País Basc	188	3,60	186	3,53
Total oficines a Espanya	5.211	99,67	5.251	99,68
Oficines a l'estranger				
Polònia (Varsòvia)	1	0,02	1	0,02
Marroc (Casablanca)	1	0,02	1	0,02
Marroc (Tànger)	1	0,02	1	0,02
Total oficines a l'estranger	3	0,06	3	0,06
Oficines de representació:				
Alemanya (Stuttgart)				
Alemanya (Frankfurt)	1	0,02	1	0,02
Xina (Pequín)	1	0,02	1	0,02
Xina (Xangai)	1	0,02	1	0,02
Emirats Àrabs (Dubai)	1	0,02	1	0,02
França (París)	1	0,02	1	0,02
Índia (Nova Delhi)	1	0,02	1	0,02
Itàlia (Milà)	1	0,02	1	0,02
Regne Unit (Londres)	1	0,02	1	0,02
Singapur (Singapur)	1	0,02	1	0,02
Turquia (Istanbul)	1	0,02	1	0,02
Xile (Santiago de Xile)	1	0,02	1	0,02
Egipte (El Caire)	1	0,02	1	0,02
Colòmbia (Bogotà)	1	0,02	1	0,02
Estats Units (Nova York)	1	0,02		
Total oficines de representació	14	0,27	13	0,26
Total oficines	5.228	100,00	5.267	100,00

Nota: no s'hi inclouen centres d'atenció al públic desplaçats, dependents d'altres oficines.

15.3 Banca electrònica: Internet, el mòbil, les xarxes socials i les targetes

Els canals digitals permeten que CaixaBank, en estreta unió amb la xarxa d'oficines del Grup CaixaBank, ofereixi als seus clients una banca innovadora, de qualitat, accessible i disponible a qualsevol lloc i hora. Són el resultat del permanent esforç innovador de l'Entitat que, amb l'ús intensiu de la tecnologia per a la millora permanent de la qualitat dels nostres serveis, facilita una relació més estreta i personal amb els clients i optimitza el treball a les oficines, que poden focalitzar els seus esforços en les necessitats dels clients tot potenciant la personalització de la relació comercial. El 2015, més del 90% de l'operativa total de CaixaBank s'ha fet a distància i el 63% s'ha processat per Internet, el mòbil i els caixers.

Banca online

Aspectes destacables de la banca en línia:

- 900 operatives diferents
- 23 idiomes
- 4,8 milions de clients operen amb Línia Oberta
- 11,2 milions de clients amb contracte de Línia Oberta
- 2.537 milions d'operacions

CaixaBank manté un any més la seva posició de líder en serveis de banca en línia a Espanya. Ocupa la primera posició en rànquings de penetració en el mercat nacional (31,9% el 2015, segons ComScore) i lidera el rànquing internacional a escala de penetració d'usuaris de serveis bancaris de cada país. A més, per sisè any consecutiu el rànquing AQmetrix situa el banc com a líder en qualitat de servei.

Per potenciar la multicanalitat, el 2015 s'ha seguit ampliant la gamma de productes a través de l'eina de *Ready to Buy*, que permet al client contractar per Línia Oberta productes oferts de forma personalitzada pel seu gestor, sense necessitat de desplaçar-se a l'oficina.

Un altre dels esforços destacats de l'any ha estat potenciar encara més la relació digital evolucionant els entorns amb més personalització, tant a escala d'eines de comunicació ofertes com de productes. La gestió del client digital i multicanal ha impulsat la creació de noves funcionalitats que permeten una gestió 360º del client. Amb el servei de Cita Prèvia, el client pot sol·licitar una cita presencial amb el seu gestor/oficina indicant el motiu.

El 2015 neix HolaBank, el programa per als clients estrangers que personalitza el portal a les seves necessitats amb productes i serveis específics per a aquest segment. S'inclouen eines de contacte multicanal com el Mur per a la comunicació directa i en línia amb el seu gestor. El Mur ja estava disponible en els segments CaixaNegocis, CaixaBank Empreses, Banca Privada i Premier.

El 2015, seguim creant nous serveis en línia i multidispositius que faciliten l'operativa bancària. Completant ReciBox (més d'1,6 milions d'usuaris) i CardBox (supera el milió d'usuaris), llancem Les meves finances, per a la gestió de finances personals. Aquest nou servei incorpora les últimes tendències en capa de presentació gràfica, facilita la interpretació de la informació i ofereix funcionalitats avançades per a la gestió senzilla dels ingressos i les despeses, de forma ràpida i intuïtiva i amb una profunditat de 24 mesos. Permet configurar fins a tres perfils per facilitar la gestió de l'economia personal, familiar i professional. A tancament de 2015, el servei Les meves finances ja té més d'1,7 milions d'usuaris.

En l'àmbit d'empreses, destaquem millores en tres productes de gran pes en la seva activitat. En comerç exterior, CaixaBank és pionera en la gestió en línia de cobertures de canvi. Aquesta operativa, disponible des de 2014, proposa una alta en només tres passos i ofereix un simulador interactiu. El 2015, a més, es poden consultar totes les cobertures contractades i tota la informació rellevant organitzada segons criteris

comercials i d'usabilitat. S'inclouen les cobertures no mecanitzades, contractades a través d'especialistes, fora de les oficines.

Per al pagament d'impostos, s'optimitza l'experiència d'usuari guiant el client durant tot el procés. S'unifiquen els accessos i es facilita el pagament de tributs i rebuts.

Finalment, com a projecte més destacat de l'any renovem completament el *broker* en línia i llancem la nova Borsa Oberta, amb una nova navegació, més àgil i visual, personalitzable i amb tota la informació necessària per prendre les millors decisions.

Productes i serveis a través del mòbil

Com a dades significatives tenim:

- 2,8 milions de clients de Línia Oberta amb mòbil operatius.
- 1.490 milions d'operacions.
- 2,7 milions de baixades d'aplicacions a l'any.
- 27 milions d'alertes enviades.

La banca mòbil de CaixaBank segueix liderant el sector a Espanya i és també una de les entitats de referència internacional. El 2015 el servei de banca mòbil de CaixaBank ha estat escollit, per primera vegada, com el millor del món segons *Forrester* i ha rebut el premi *Retail Bankers International Awards* en la categoria Innovació de l'Any en Pagaments per Mòbil. A més, és primera en el rànquing AQmetrix, que avalua la qualitat dels serveis prestats.

El 2015, hem llançat una nova versió de l'aplicació de CaixaBank per a *smartphones* i tauletes, més comercial i amb un disseny més actual i usable. A més, apliquem la innovació amb l'ús de la identificació biomètrica per accedir a la banca mòbil o l'enviament dels missatges *push*.

També, llancem l'aplicació CaixaBank Pay per a tot tipus de dispositius que ofereix una solució de pagament mòbil amb tecnologia NFC. Aquesta aplicació, per a la gestió de les targetes financeres, incorpora serveis addicionals com el fraccionament d'operacions. Altres serveis que s'incorporen són MailBox, Les meves finances, HolaBank, CaixaNegocis i el Mur.

El gener de 2016 s'ha llançat imaginBank, un nou model bancari en què només es pot operar mitjançant aplicacions mòbils. Es tracta del primer banc *mobile only* a Espanya, amb una completa oferta de serveis sense comissions, eines de gestió de finances personals, pagament mòbil i P2P.

Finalment, responent a la innovació permanent en el sector de la mobilitat i a l'auge dels rellotges intel·ligents (*smartwatches*), hem desenvolupat un localitzador d'oficines per a Apple Watch i una aplicació de Borsa Oberta per a Android Wear. Pel que fa a tecnologies basades en la Internet de les coses hem desenvolupat la primera app mòbil d'una entitat financera que es connecta amb un vehicle i que permet localitzar les oficines pròximes a la ubicació del client en els cotxes Ford.

A finals de 2015, la nova CaixaMovil Store del portal de "la Caixa" disposa de més de 60 apps pròpies, gratuïtes i adaptables als diferents sistemes operatius mòbils.

També seguint amb el nostre tradicional cerca del talent jove, el 2015 celebrem la 5a edició de la FinAppsParty. Aquest any, celebrem la Millennial FinApps Party 2015, Maker Edition, amb 110 participants inscrits de set nacionalitats diferents. Enguany es va proposar als 27 equips participants crear nous serveis financers a través d'aplicacions mòbils connectades a objectes. Podien desenvolupar la seva app per a *wearables* convencionals o per a altres dispositius de la seva elecció. L'anomenada «Internet de les coses» i les possibilitats que ofereixen els objectes connectats per a nous serveis digitals són una de les línies d'R+D

de CaixaBank. I per poder connectar objectes qualsevol a Internet, els equips van rebre un kit de treball *maker*, format per microcontrolador, sensors, actuadors i material de connexió.

En l'àmbit de les xarxes socials, el 2015 ja disposem de cinc comunitats socials de CaixaBank amb més de 170.000 usuaris registrats. CaixaNegocisCommunity s'ha redissenyat completament. Club Ara s'adreça a la gent gran i StockTactics és per als usuaris de borsa. El 2015 es llancen EnFamília multiEstrella i la FinApps Community.

enFamília multiEstrella és la xarxa social per a famílies, oberta a clients i no clients, on l'usuari pot crear un espai privat i segur al qual convidar la gent que més li importa i compartir imatges, experiències o records. enFamília ha rebut el Premi EFMA a la comunitat més innovadora l'abril de 2015.

Terminals d'autoservei

Les dades més significatives dels terminals autoservei són les següents:

- 9.631 caixers automàtics.
- Més de 250 prestacions disponibles.
- 16 idiomes.
- 620 milions d'operacions.
- Quota de mercat per nombre de terminals a Espanya: 19%.

El 2015 s'ha continuat modernitzant la xarxa i això significa la millora de la funcionalitat global del parc ja que, en molts casos, s'han substituït unitats d'ingrés amb sobre per unitats d'ingrés en efectiu. Gràcies a aquests avenços, més del 70% de les oficines de CaixaBank disposen de la funcionalitat d'Ingrés automàtic. A més, destaquem les possibilitats de personalització dels menús a disposició dels nostres clients, que permeten al client disposar d'un terminal que s'adequa a les seves necessitats específiques. La personalització facilita l'ús i redueix el temps d'espera del client amb prestacions com «Les meves operacions habituals». També permet escollir el tipus de bitllets en el reintegrament d'efectiu. El nostre caixer disposa de menús en llenguatges de signes i alt contrast de les lletres per a persones amb visibilitat reduïda; les persones invidents tenen guies per veu i, per a aquells clients poc habituats a l'ús del caixer, el menú Caixafàcil facilita la seva operativa.

Una altra de les línies de treball aquest any ha estat el reciclatge d'efectiu en caixer. Mantenint el lideratge de CaixaBank com el «primer banc a Espanya amb reciclatge de bitllets en caixers», el 2015 es consolida la solució final amb millores en operativa d'oficina i en traçabilitat de bitllets falsos. Amb el reciclatge s'obté més eficiència operativa de les oficines i menys efectiu en trànsit.

Hem incorporat una nova prestació que permet reintegrar en els caixers automàtics a dèbit o a crèdit a través d'un dispositiu mòbil, amb sistema operatiu Android i amb funcionalitat NFC. Aquesta operativa es caracteritza per la seva alta seguretat i permet al client operar en els caixers a través del mòbil com si fos una targeta *contactless*.

Finalment, els nostres caixers són també una eina de comunicació amb els nostres clients i les característiques del nostre terminal permeten la visualització dels vídeos de les campanyes institucionals de CaixaBank i de l'Obra Social.

Targetes

CaixaBank és l'entitat líder en mitjans de pagament, amb 15,1 milions de targetes en circulació, de les quals aproximadament 5,7 milions són targetes de crèdit i *revolving*, 8,2 milions són de dèbit i 1,2 milions són de prepagament. Aquestes targetes han fet 30.039 milions d'euros de facturació en compres i una quota de mercat per facturació del 22,8%.

A través de la seva filial CaixaCard, ha estat l'entitat pionera en l'emissió de targetes *contactless*. Més de 6,3 milions de targetes (gairebé el 50% de les targetes de l'Entitat) i 285.000 TPV (el 85% dels TPV instal·lats) estan ja adaptats a la tecnologia *contactless*. Durant el 2015 s'ha consolidat plenament el seu ús entre els clients de l'Entitat, amb més de 3.400 milions d'euros facturats i 100 milions de compres utilitzant aquesta tecnologia (el 14% de la facturació i el 17% de les compres totals fetes amb targeta). Aquesta tecnologia és l'eix principal en què es recolzen nous serveis de valor desplegats per l'Entitat, com les 75.000 *wearables* de pagament entre polseres *contactless* i *stickers* per a mòbils, que han facturat el 2015 més de 14 milions d'euros i han fet més de 450.000 compres.

Com a suport a les oficines per a la venda de targetes, s'ha creat el servei d'entrega immediata de targetes. Aquest servei, pioner en el sector bancari a Espanya i disponible ja a més de 5.000 oficines de CaixaBank, permet lliurar la targeta en el mateix moment en què el client la sol·licita a l'oficina. Ja s'han lliurat més de 170.000 targetes utilitzant aquest servei.

Les dades més destacables són:

Targetes CaixaBank

- 22,8% quota de mercat
- 50% quota de mercat de targetes *contactless*
- 5.060 milions d'euros de facturació per Internet
- 2.568 euros gestionats per segon (targetes + comerços)
- 55.859 milions d'euros de facturació en comerços i disposició d'efectiu en caixers (+14% respecte de l'any 2014)

Comerços clients

- 26,2% quota de mercat amb relació a la facturació amb targeta
- 303.306 TPV instal·lats
- 954 milions d'operacions en comerços (+18% respecte de l'any 2014) i 35.860 milions d'euros (+14% respecte de 2014)
- 4.993 milions d'euros de facturació de comerç electrònic (+14% respecte de 2014)

16. OBRA SOCIAL: FIDEL AL COMPROMÍS FUNDACIONAL

Un any després de la seva integració a la Fundació Bancària "la Caixa", l'Obra Social tanca el 2015 constatant l'impuls de la seva capacitat operativa fruit d'aquest canvi organitzatiu. Dotze mesos que han servit per consolidar el compromís fundacional de l'Entitat a favor del progrés individual i col·lectiu, tret definitori des de la seva creació, fa més d'un segle.

L'Obra Social "la Caixa" compta amb l'estreta col·laboració de la **xarxa d'oficines de CaixaBank**, la més extensa d'Espanya, per desenvolupar actuacions adaptades a les necessitats específiques de cada territori en els àmbits social, educatiu, científic i cultural. Aquesta col·laboració es concreta en l'assignació d'una part del pressupost de l'Obra Social a la xarxa financera. A través d'aquesta fórmula, que fa patent el compromís social de tots els empleats del Grup "la Caixa", es va gestionar un pressupost de 43 milions d'euros. Amb aquests recursos es van facilitar més de 13.000 ajudes que van arribar a 790.000 beneficiaris. L'objectiu últim és contribuir al desenvolupament individual i col·lectiu en els territoris on CaixaBank duu a terme la seva activitat financera, principi fundacional de l'Entitat.

Les persones més vulnerables són el nucli d'aquest compromís amb la societat i, per tant, l'eix dels projectes més representatius de l'Obra Social. Amb aquesta premissa, entre els àmbits prioritaris d'actuació destaca el de l'**acció social i assistencial**, a què es destinen 336 milions dels 500 pressupostats per a l'Obra Social "la Caixa" el 2015. Tot seguit apareix l'**apartat cultural**, que aglutina el 13,5% (67 milions); els programes de **ciència i medi ambient**, que absorbeixen l'11,2% (56 milions), i el suport a l'educació i investigació, que suposa el 8,2% (41 milions d'euros).

Aquest pressupost global de **500 milions d'euros**, la mateixa partida que en els set anys precedents, situa la Fundació Bancària "la Caixa" com la primera fundació privada d'Espanya i una de les més importants del món, gràcies als dividendes de CaixaBank i de Critería.

Les grans línies d'actuació de l'Obra Social "la Caixa", d'acord amb les preocupacions dels ciutadans, tracten de donar resposta als **reptes socials** del moment: la lluita contra la pobresa i l'exclusió, el foment de l'ocupació, l'accés a l'habitatge, l'atenció a la gent gran i malalta, el suport a una educació de qualitat, l'avenç de la investigació i la divulgació de la cultura i el coneixement com a motor del desenvolupament de les persones.

Unes prioritats que es reflecteixen en el treball dut a terme el 2015, les principals **magnituds** del qual en els camps social, educatiu, científic, mediambiental i cultural es detallen a continuació:

CaixaProinfància, el programa d'atenció a llars amb infants en risc o situació d'exclusió, ha atès més de **61.493 menors i les seves famílies** i ha superat els **42 milions d'euros** d'inversió. Des de la posada en marxa del projecte, el 2007, s'ha arribat a més de 253.000 infants amb l'objectiu de trencar el cercle de la pobresa hereditària. CaixaProinfància, que es desenvolupa a les principals ciutats espanyoles i les seves àrees metropolitanes, s'ha desplegat en **nous municipis** de comunitats com Galícia i Catalunya el 2015 amb l'objectiu d'ampliar l'acció de l'Obra Social per combatre la pobresa infantil a Espanya.

Les iniciatives focalitzades a fomentar l'ocupació compten amb Incorpora com a principal vaixell insígnia, un programa centrat a facilitar la contractació de persones en situació de vulnerabilitat. Incorpora ha facilitat prop de **23.000 llocs de treball**, respecte dels 19.393 de l'any anterior, gràcies a la implicació de més de **8.000 empreses** repartides per totes les províncies i en estreta col·laboració amb la xarxa d'oficines de CaixaBank i amb els centres CaixaEmpresa. El 2015, s'ha apostat pels Punts de Formació Incorpora, una nova línia d'actuació del programa per millorar l'ocupabilitat dels usuaris amb més dificultats per trobar feina.

L'Obra Social també fa una dècada que facilita l'accés a l'habitatge als col·lectius amb més dificultats en aquest àmbit. Aquest compromís es concreta en programes com Habitatge Assequible i Lloguer Solidari, amb pisos a partir de 85 euros mensuals per a persones amb uns ingressos inferiors a 18.600 euros anuals. En conjunt, el Grup "la Caixa" ha superat els **30.000 habitatges socials** a Espanya.

La promoció de la salut i l'atenció hospitalària és un altre dels pilars bàsics de l'acció social de l'Entitat. Durant el 2015 s'han acompanyat **més de 16.000 pacients amb malalties avançades**, dins un projecte que també té en compte el suport als seus familiars. En aquesta línia, els últims mesos han permès consolidar l'ampliació del programa fins a arribar a 100 centres sanitaris i la seva expansió a cinc noves províncies.

En el centenari del primer acte de l'Obra Social, precisament un Homenatge a la Vellesa celebrat el 1915, la **gent gran** continua sent un dels col·lectius prioritaris per a l'Entitat. Fidel als seus orígens com a Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, més de 727.000 persones grans han participat **en les iniciatives del programa d'envelliment actiu, que actua en 612 centres** de tot Espanya, amb l'objectiu de fomentar la seva plena participació i integració en la societat.

L'acció de l'Obra Social "la Caixa" també traspasa fronteres i, en l'àmbit internacional, s'ha consolidat la col·laboració amb organitzacions de calat com la **Fundació Bill & Melinda Gates**, per promoure la vacunació infantil; **UNICEF**, per reduir la mortalitat infantil causada per la pneumònia, i el **Banc Interamericà de Desenvolupament (BID)**, per impulsar projectes de desenvolupament socioeconòmic a Colòmbia.

A més, l'Obra Social continua concebut l'**educació** com a motor de progrés individual i col·lectiu. Una premissa que cristal·litza en **eduCaixa**. Aquesta iniciativa posa de manifest el decidit suport de l'Entitat a la formació d'alumnes de 3 a 18 anys, i a la feina de professors i associacions de mares i pares d'alumnes. Més de **2 milions d'alumnes de 7.500 escoles** han participat en les iniciatives pedagògiques impulsades per l'Obra Social. En aquest àmbit també destaca el lliurament de **120 noves beques** a estudiants per ampliar estudis de postgrau en les millors universitats estrangeres.

CaixaImpulse és una altra de les novetats de l'any, una proposta conjunta de l'Obra Social i Caixa Capital Risc que ha seleccionat ja 15 iniciatives entre les 41 presentades per diferents centres de recerca, hospitals i universitats. Es tracta del primer programa integral a Espanya per a la creació d'empreses biotecnològiques, i el seu objectiu és impulsar la transformació del coneixement científic en empreses i productes del camp de les ciències de la vida i la salut que generin valor en la societat.

Aprofundint en el decidit suport a la recerca, es continua promovent l'avenç de la salut global (a través d'ISGlobal, que ha celebrat el seu cinquè aniversari), de la recerca al voltant de la sida (IrsiCaixa), el càncer (Unitat de Teràpia Molecular "la Caixa" a l'Hospital Vall d'Hebron), la cirurgia endoscòpica digestiva (Centre Wider), les malalties neurodegeneratives (juntament amb el CSIC i en el marc del Projecte BarcelonaBeta), cardiovasculars (CNIC) o genètiques (Institut d'Investigació Biomèdica de Girona).

Dins el **capítol mediambiental**, l'Obra Social ha intensificat els seus esforços per a la conservació i millora dels espais naturals de tot Espanya. Durant el 2015, s'han impulsat 210 projectes que, a més, han prioritzat la contractació de persones en risc d'exclusió per al desenvolupament de les accions de preservació. 1.105 beneficiaris han trobat feina en el desenvolupament d'aquestes el 2015.

La **divulgació de la cultura** entre públics de totes les edats i nivells de formació és un altre dels eixos bàsics de l'Obra Social. Això es canalitza, fonamentalment, a través de les propostes dels centres CaixaForum i CosmoCaixa, així com de les exposicions itinerants. Entre les mostres culturals organitzades per l'Obra Social que han tingut el suport massiu del públic durant el 2015 destaquen **Alvar Aalto 1898-1976. Arquitectura orgànica, art i disseny; Animals i faraons. El regne animal a l'antic Egipte; Dibuixar Versalles. Charles Le Brun (1619-1690); Pixar. 50 anys d'animació i El Greco. La mirada de Rusiñol.**

El suport a la Fundació Art i Mecenatge, els concerts participatius d'*El Messies*, la programació de conferències i humanitats, l'impuls al diccionari en línia de la Real Academia Española (RAE) i les ajudes a projectes culturals d'impacte social completen el compromís de l'Obra Social en aquest àmbit.

Un any, en resum, que ha permès consolidar els programes de Fundació Bancària "la Caixa" més necessaris en la conjuntura actual i apostar per noves iniciatives en resposta a les necessitats emergents de la societat.

17. PERSPECTIVES 2016 I EVOLUCIÓ PREVISIBLE DEL GRUP CAIXABANK

17.1. Perspectives per a l'exercici 2016

El creixement econòmic mundial de l'any que acabem de tancar ha estat robust, al voltant del 3,1% anual, marcat per la recuperació més consolidada dels països avançats. Per al 2016, s'espera una lleugera acceleració de l'avenç de l'economia mundial fins a prop del 3,4%, a mesura que guanyi tracció el creixement de l'Eurozona i d'alguns països emergents de referència, com Mèxic i Xile. El context econòmic internacional el 2016, per tant, hauria de ser raonablement favorable en termes de creixement, recolzat pels baixos preus del petroli. Tanmateix, els fronts geopolítics amb possibles repercussions financeres són múltiples, per la qual cosa hi ha un risc gens menyspreable d'augments de la inestabilitat que podrien desembocar en un creixement global inferior.

Entre els països avançats, la diferent posició que ocupen en el cicle econòmic comportarà una divergència monetària, amb importants efectes per a l'economia mundial. L'inici de la pujada dels tipus d'interès als EUA per part de la Fed el desembre de 2015 va ser un pas determinant en el procés de normalització de la seva política monetària. Durant el 2016, el ritme i la magnitud de les pujades dependran de la trajectòria de l'activitat, de la inflació i del mercat laboral nord-americà. El fort creixement de l'ocupació dels últims mesos recolza la decisió de la Fed. Aquest organisme seguirà, no obstant això, molt vigilant a l'impacte de la seva política monetària sobre la resta de països. De moment, els indicadors de l'economia nord-americana segueixen mostrant un creixement robust, per la qual cosa el nostre escenari té en compte un avenç del PIB del 2,3% anual el 2016 (una dècima menys que el 2015). Per part seva, el Regne Unit, atès el seu considerable ritme de creixement, previst en el 2,2% per al 2016 (i invariable respecte de 2015), també hauria de començar una normalització de la seva política monetària, encara que la desenvoluparà amb molta cautela a causa de l'elevada incertesa global.

Al contrari, les condicions monetàries seguiran sent molt laxes al Japó i a l'Eurozona, on hi ha una notable distància entre els objectius d'inflació fixats i les taxes actuals. Per bé que ambdues economies comparteixen l'expansió monetària duta a terme pels seus bancs centrals, el pols de les seves economies a finals de 2015 va ser molt diferent. Mentre que el Japó va créixer de forma molt moderada, l'Eurozona va presentar un avenç més substancial que, a més, sembla que continuarà. Un dels factors que expliquen aquest ritme diferent és el consum privat, que segueix molt desanimat en el cas nipó, però que, en canvi, s'ha mostrat vigorós durant els últims mesos a les llars europeus. De totes maneres, el creixement d'ambdues economies, també la nipona, registrarà una acceleració: del 0,7% anual el 2015 a l'1,0% el 2016 al Japó, i de l'1,5% a l'1,8% a l'Eurozona.

En relació amb el bloc emergent, incrementarà el seu creixement, del 4,0% el 2015 a un 4,3% el 2016, encara que menys del que s'esperava fa uns mesos. El deteriorament de les perspectives es deu, en bona part, a l'empitjorament del Brasil, Rússia i la Xina. El Brasil, la primera economia llatinoamericana, va estar immersa en una profunda recessió el 2015, i s'espera que pateixi un retrocés de prop del 2,5% el 2016 a causa de l'efecte combinat de la debilitat exportadora i de l'empitjorament de la demanda interna. El país s'ha vist afectat negativament pel descens del preu de les primeres matèries, ja que és un important exportador de minerals i aliments, sobretot al gegant asiàtic. Rússia és un altre emergent en plena recessió, que continuarà el 2016. Sens dubte, la caiguda del preu del petroli ha estat un factor determinant en el declivi de l'economia russa, encara que les tensions geopolítiques que envolten al país també han contribuït a la seva mala evolució. La situació de la Xina és marcadament diferent de la del Brasil o Rússia, ja que les seves perspectives de creixement segueixen sent significatives, i només s'espera un alentiment (del 6,8% el 2015 al 6,5% el 2016) per la necessitat de dirigir-se cap a un model econòmic en què el consum i els serveis adquireixin més protagonisme. D'altra banda, no tot són notícies preocupants dins el bloc emergent, atès que, el 2016, esperem una acceleració del ritme d'avenç de Mèxic i Xile, de 8 i 10 dècimes, fins al 3,3% i el 3,2%, respectivament. Per tant, en conjunt, les perspectives de creixement dels països emergents són favorables, encara que estan subjectes a riscos considerables.

Pel que fa a l'economia espanyola, el balanç global de 2015 és positiu, i s'observa una tendència d'acceleració del creixement econòmic. Es tracta d'un bon punt de partida per al 2016. De fet, els pronòstics de la majoria d'organismes internacionals la situen al capdavant dels països europeus de mida més gran. Així, segons les nostres previsions, la taxa se situarà en el 2,8% anual el 2016, gràcies a que la demanda interna seguirà sent el motor de creixement i a una contribució lleugerament positiva de la demanda externa. Per bé que aquest ritme serà una mica inferior al 3,2% estimat per al 2015, cal tenir en compte que els suports temporals, com la rebaixa fiscal o la caiguda del preu del petroli, han estat determinants per aconseguir l'actual ritme d'avenç, i probablement tindran un paper menys rellevant aquest any.

L'economia espanyola s'enfronta a aquest 2016 amb algunes forteses, però també amb algunes debilitats. Entre els factors positius, en destaquen tres: la recuperació del crèdit bancari, la millora del sector immobiliari i l'impacte favorable de les reformes estructurals implementades en els últims anys. En relació amb l'evolució del crèdit, esperem que la seva demanda augmenti el 2016, ja que el procés de despallanquejament de les llars i les empreses està més avançat. Pel que fa a l'oferta, les entitats bancàries també estan en millor posició de concedir crèdit que abans, atès que el procés de reestructuració i consolidació bancària ha permès reforçar la posició de solvència i liquiditat de les entitats resultants. Pel que fa al sector immobiliari, les dades corroboren la seva recuperació. Preveiem un increment de la compra d'habitatge el 2016, recolzada pels costos de finançament més baixos i per l'augment de la demanda per part dels compradors que han estat esperant que el mercat immobiliari s'estabilitzés, i també per part dels inversors, gràcies a una rendibilitat superior del lloguer en comparació amb altres actius. Aquest dinamisme de la demanda fa preveure que la tendència a l'alça dels preus es mantindrà durant l'any, encara que la trajectòria serà molt heterogènia, ja que els increments de preus se centraran en les regions amb menys estoc d'habitatge nou per vendre. Finalment, el 2016 les reformes estructurals dutes a terme seguiran donant fruits, sobretot en el mercat laboral, on la creació d'ocupació podria superar els 400.000 llocs de treball. Això ajudarà a reduir la taxa d'atur en gairebé dos punts, fins al 19,9%, una taxa encara molt elevada, però que mostra una clara tendència a la baixa.

Tanmateix, les debilitats que presenta l'economia espanyola el 2016 no són menors. La delicada situació de les finances públiques, amb un deute prop d'excedir el 100% del PIB, accentua la situació de vulnerabilitat a canvis en la conjuntura financera internacional. Un altre gran desafiament és el sector exterior, atès que és imprescindible continuar millorant el superàvit exterior per reduir el deute extern. Per tant, el 2016 caldrà seguir enfortint els fonaments per estar preparats davant les eventualitats. Per aconseguir-ho, cal assolir aviat un consens polític que pugui concretar quines seran les prioritats de la política econòmica per al 2016.

17.2. Evolució del Grup CaixaBank

El 2015 es va configurar una nova visió estratègica a quatre anys del Grup que, mantenint l'aspiració de reforçar el lideratge en el mercat espanyol, va fixar com a prioritat estratègica assolir una rendibilitat recurrent i sostenible, per damunt del cost de capital. Tot això en un context caracteritzat per una recuperació econòmica gradual en què els tipus d'interès seguiran en nivells molt baixos.

L'any de l'arrencada del Pla Estratègic 2015-2018, l'entorn macroeconòmic i financer ha resultat ser fins i tot més complex que el previst. Per bé que la taxa d'atur s'ha corregit a la baixa i les previsions de creixement del PIB han estat revisades a l'alça, sobretot per al 2015 i 2016, s'han materialitzat riscos no establerts en l'elaboració del Pla. Destaquen, entre altres:

- La decisió del BCE el desembre d'estendre el *Quantitative Easing*, suscitada per l'augment dels riscos exteriors, que ha intensificat la caiguda dels tipus d'interès. En aquest context l'euríbor a 12 mesos ha marcat nous mínims i la seva recuperació serà més gradual del que es preveu.
- I una recuperació més lenta del que s'esperava del saldo viu del crèdit.

En aquest marc el 2015, la rendibilitat recurrent del Grup va pujar, encara que es va mantenir en nivells baixos fruit del despallanquejament, els baixos tipus d'interès i un cost del risc encara elevat. La millora es va sustentar sobretot en la reducció dels costos de finançament, la contenció de despeses recurrents en perímetre homogeni, la reducció de la taxa de morositat per sota del 8% (CoR per sota del 0,80%) i un important esforç en vendes i lloguer d'actius immobiliaris, així com en la incorporació de Barclays Bank, SAU.

De cara al 2016, es mantindran les pressions sobre la rendibilitat exercides pel complex entorn macroeconòmic, l'alta volatilitat dels mercats, els baixos tipus d'interès i el continuat despallanquejament. Tanmateix, l'evolució favorable de la nova concessió de crèdit i el lent però sostingut increment dels tipus d'interès ha d'ajudar a apuntalar la recuperació de la rendibilitat. Es preveu que el ritme de creixement del flux de crèdit nou a llars i pimes es mantingui en els nivells de 2015 atès que el despallanquejament dels agents econòmics ha avançat molt. En el tercer trimestre de 2015, el deute de les llars i de les societats no financeres es va situar en el 68,6% i el 107,2% del PIB, respectivament, unes xifres molt pròximes a la mitjana de l'Eurozona. Així mateix, cal destacar que el 2015 CaixaBank ha estat capaç de saldar l'any amb una caiguda del crèdit inferior a la prevista per al mercat i es preveu que aquesta tendència es mantingui en el futur. D'altra banda, en el curt termini, la compra d'habitatges previsiblement també es veurà afavorida per l'activació de la demanda i es mantindrà la tendència alcista en el preu de l'habitatge, encara que amb una evolució heterogènia entre regions.

En aquest context, el focus en el client, el *pricing* de crèdits i dels recursos, l'esforç comercial i la gestió del risc (morositat i vendes / lloguer d'actius immobiliaris) seguiran sent elements clau igual que la gestió de l'eficiència operativa i la inversió continuada en tecnologia.

Així mateix, la solvència seguirà sent una prioritat estratègica clau. En aquest àmbit es mantindran les pressions derivades d'un exigent entorn regulatori. Cal destacar que per al 2015, com a resultat del Procés de Revisió i Avaluació Supervisora (PRAS), s'ha comunicat un nivell de capital regulatori mínim exigint de CaixaBank del 9,25%, encara que aquest segueix situant-se molt per sota del nivell de capital de tancament 2015 (11,55% CET 1 *Fully Loaded* i 12,9% de CET 1 regulatori). I, el 2016, l'Autoritat Bancària Europea (EBA) durà a terme un nou exercici de test d'estrès, que es tindrà en compte per al PRES (Pilar 2) de l'ECB.

Finalment, en clau interna, els resultats de les recents eleccions, que han derivat en una fragmentació parlamentària notable, augmenten la incertesa sobre el panorama polític i, en particular, sobre la capacitat de continuar implementant reformes.

18. FETS POSTERIORS

Entre el 31 de desembre de 2015 i la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats no s'ha produït cap fet no descrit en la resta de notes explicatives de la Memòria.

19. INFORME DE GOVERN CORPORATIU CORRESPONENT A L'EXERCICI 2015

La Llei 16/2007, de 4 de juliol, de reforma i adaptació de la legislació mercantil en matèria comptable per a la seva harmonització internacional sobre la base de la normativa de la Unió Europea, va fer una nova redacció de l'article 49 del Codi de Comerç, que regula el contingut mínim de l'Informe de gestió. Sobre la base d'aquesta regulació, CaixaBank inclou en una secció separada de l'Informe de gestió el seu Informe Anual de Govern Corporatiu.

A continuació es presenta una edició maquetada del text íntegre de l'Informe Anual de Govern Corporatiu de CaixaBank corresponent a l'exercici 2015 que ha aprovat el Consell d'Administració de CaixaBank el 25 de febrer de 2016. L'informe original, elaborat d'acord amb el format i la normativa vigent, està disponible a la pàgina web www.CaixaBank.com i a la de la Comissió Nacional del Mercat de Valors.

ANNEX I

INFORME ANUAL DE GOVERN CORPORATIU DE LES SOCIETATS ANÒNIMES COTITZADES

DADES IDENTIFICATIVES DE L'EMISSOR

DATA DE FI DE L'EXERCICI DE REFERÈNCIA

31/12/2015

CIF

A-08663619

DENOMINACIÓ SOCIAL

CAIXABANK, SA

DOMICILI SOCIAL

AV. DIAGONAL N.621 (BARCELONA)

INFORME ANUAL DE GOVERN CORPORATIU DE LES SOCIETATS ANÒNIMES COTITZADES

A ESTRUCTURA DE LA PROPIETAT

A.1 Completi el quadre següent sobre el capital social de la Societat:

Data d'última modificació	Capital social (€)	Nombre d'accions	Nombre de drets de vot
29/09/2015	5.823.990.317,00	5.823.990.317	5.823.990.317

Indiqui si hi ha diferents classes d'accions amb diferents drets associats:

Sí

No

A.2 Detalli els titulars directes i indirectes de participacions significatives, de la seva Societat a la data de tancament de l'exercici, exclosos els Consellers:

Nom o denominació social de l'Accionista	Nombre de drets de vot directes	Nombre de drets de vot indirectes	% sobre el total de drets de vot
FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA	0	3.305.666.049	56,76%
INVESCO LIMITED	0	58.429.063	1,00%

Nom o denominació social del titular indirecte de la participació	A través de: Nom o denominació social del titular directe de la participació	Nombre de drets de vot
FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA	CRITERIA CAIXA, SAU	3.305.666.049
INVESCO LIMITED	INVESCO ASSET MANAGEMENT LIMITED	52.428.870
INVESCO LIMITED	ALTRES ENTITATS PARTICIPACIÓ TOTAL (INDIVIDUALMENT ADMESES A COTITZACIÓ SOTA LA SECCIÓ 10)	6.000.193

Indiqui els moviments en l'estructura accionarial més significatius esdevinguts durant l'exercici:

Nom o denominació social de l'Accionista	Data de l'operació	Descripció de l'operació
INVESCO LIMITED	26/10/2015	S'ha superat l'1% del capital social (només paradisos fiscals)

A.3 Completi els quadres següents sobre els membres del Consell d'Administració de la Societat, que tinguin drets de vot de les accions de la Societat:

Nom o denominació social del Conseller	Nombre de drets de vot directes	Nombre de drets de vot indirectes	% sobre el total de drets de vot
SENYOR ANTONIO SÁINZ DE VICUÑA Y BARROSO	592	0	0,00%
SENYOR ALAIN MINC	12.556	0	0,00%
SENYORA MARIA DOLORS LLOBET MARIA	867	0	0,00%
SENYOR ISIDRO FAINÉ CASAS	729.455	0	0,01%
SENYOR JUAN JOSÉ LÓPEZ BURNIOL	25.493	0	0,00%
SENYOR SALVADOR GABARRÓ SERRA	8.790	0	0,00%

Nom o denominació social del Conseller	Nombre de drets de vot directes	Nombre de drets de vot indirectes	% sobre el total de drets de vot
ANTONIO MASSANELL LAVILLA	92.076	0	0,00%
JUAN ROSELL LASTORTRAS	0	41.130	0,00%
MARÍA AMPARO MORALEDA MARTÍNEZ	0	0	0,00%
GONZALO GORTÁZAR ROTAECHE	426.058	0	0,01%
FUNDACIÓN BANCARIA CAJA NAVARRA	53.600.000	0	0,92%
JOHN S. REED	12.199	0	0,00%
EVA AURÍN PARDO	1.479	0	0,00%
MARÍA TERESA BASSONS BONCOMPTE	18.806	0	0,00%
JAVIER IBARZ ALEGRÍA	3.341	0	0,00%
FRANCESC XAVIER VIVES TORRENTS	3.249	0	0,00%
FUNDACIÓN CAJASOL	53.642.911	0	0,92%

Nom o denominació social del titular indirecte de la participació	A través de: Nom o denominació social del titular directe de la participació	Nombre de drets de vot
JUAN ROSELL LASTORTRAS	CIVISLAR, SA	20.565
JUAN ROSELL LASTORTRAS	CONGOST, SA	20.565

% total de drets de vot en poder del Consell d'Administració	1,86%
--	-------

Completi els quadres següents sobre els membres del Consell d'Administració de la Societat que tinguin drets sobre accions de la Societat:

A.4 Indiqui, si escau, les relacions d'índole familiar, comercial, contractual o societària que hi hagi entre els titulars de participacions significatives, en la mesura que siguin conegudes per la Societat, llevat que siguin escassament rellevants o derivin del gir o tràfic comercial ordinari:

A.5 Indiqui, si escau, les relacions d'índole comercial, contractual o societària que hi hagi entre els titulars de participacions significatives, i la Societat i/o el seu Grup, llevat que siguin escassament rellevants o derivin del gir o tràfic comercial ordinari:

Nom o denominació social relacionats
FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA
GRUP CAIXABANK

Tipus de relació: Societària

Breu descripció:

La Fundació Bancària "la Caixa" és el resultat de la transformació de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "la Caixa" en fundació bancària, orientant la seva activitat a l'atenció i el desenvolupament de la seva Obra Social i a la gestió adequada de la seva participació en CaixaBank.

Després de la segregació de la seva participació a favor de Criteria Caixa, SAU, societat controlada per la Fundació Bancària, la Fundació Bancària "la Caixa" té la seva participació en CaixaBank de manera indirecta.

Per tant, totes elles integrants del Grup "la Caixa", d'aquí la seva relació societària.

Nom o denominació social relacionats
FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA
GRUP CAIXABANK

Tipus de relació: Contractual

Breu descripció:

Hi ha relacions comercials i contractuals dins el gir i el tràfic comercial ordinari, els principis reguladors de les quals estan recollits en el Protocol Intern de Relacions entre CaixaBank i la Fundació Bancària "la Caixa" (disponible al web corporatiu www.CaixaBank.com) comunicat a la CNMV l'1 de juliol de 2011. Després de la transmissió de l'activitat del Monte de Piedad a CaixaBank, va ser modificat l'1 d'agost de 2012, i després de l'extinció de l'exercici indirecte de l'activitat com a entitat de crèdit de "la Caixa" a través de CaixaBank, se'n va fer una novació el 16 de juny de 2014 i es va comunicar a la CNMV l'endemà, per tal de prorrogar la vigència del Protocol Intern de Relacions, en tots aquells termes i condicions que no estiguin afectats pel cessament de l'exercici indirecte de l'activitat financera fins al moment que s'acordi un nou Protocol Intern de Relacions.

Nom o denominació social relacionats
FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA
GRUP CAIXABANK

Tipus de relació: Comercial

Breu descripció:

Hi ha relacions comercials i contractuals dins el gir i el tràfic comercial ordinari, els principis reguladors de les quals estan recollits en el Protocol Intern de Relacions entre CaixaBank i la Fundació Bancària "la Caixa" (disponible al web corporatiu www.CaixaBank.com) comunicat a la CNMV l'1 de juliol de 2011. Després de la transmissió de l'activitat del Monte de Piedad a CaixaBank, va ser modificat l'1 d'agost de 2012, i després de l'extinció de l'exercici indirecte de l'activitat com a entitat de crèdit de "la Caixa" a través de CaixaBank, se'n va fer una novació el 16 de juny de 2014 i es va comunicar a la CNMV l'endemà, per tal de prorrogar la vigència del Protocol Intern de Relacions, en tots aquells termes i condicions que no estiguin afectats pel cessament de l'exercici indirecte de l'activitat financera fins al moment que s'acordi un nou Protocol Intern de Relacions.

A.6 Indiqui si han estat comunicats a la Societat pactes parasocials que l'afectin segons el que estableixen els articles 530 i 531 de la Llei de societats de capital. Si escau, descriu'ls breument i relacioni els Accionistes vinculats pel Pacte:

Sí

No

Intervinents del pacte parasocial
FUNDACIÓN CAJASOL
FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA
FUNDACIÓN CAJA CANARIAS
FUNDACIÓN BANCARIA CAJA NAVARRA
FUNDACIÓN CAJA DE BURGOS, FUNDACIÓN BANCARIA

Percentatge de capital social afectat: 80,60%

Breu descripció del pacte:

Després de la fusió per absorció de Banca Cívica per CaixaBank, els Accionistes: Fundació Bancària "la Caixa" i Caja Navarra (actualment Fundación Bancaria Caja Navarra), Cajasol (actualment Fundación Cajasol), Caja Canarias (actualment Fundación Caja Canarias) i Caja de Burgos (actualment Fundación Caja de Burgos, Fundación Bancaria), («les Fundacions», d'ara endavant) van subscriure l'1 d'agost de 2012 el Pacte d'Accionistes l'objecte del qual és regular les relacions de «les Fundacions» i la Fundació Bancària "la Caixa" com a accionistes de CaixaBank, i les seves relacions de cooperació recíproques, així com amb CaixaBank, a fi de reforçar les respectives actuacions al voltant d'aquest i donar suport al seu control a la Fundació Bancària "la Caixa".
CONTINUA A L'APARTAT H.

Indiqui si la Societat sap si hi ha accions concertades entre els seus Accionistes. Si escau, descriu-les breument:

Sí

No

En cas que durant l'exercici s'hagi produït alguna modificació o ruptura d'aquests pactes o acords o accions concertades, indiqui-ho de manera expressa:

La Societat no té coneixement de l'existència d'accions concertades entre els seus accionistes.

A.7 Indiqui si hi ha alguna persona física o jurídica que exerceixi o pugui exercir el control sobre la Societat d'acord amb l'article 4 de la Llei del mercat de valors. Si escau, identifiqueu-la:

Sí

No

Nom o denominació social
FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA

Observacions

La Fundació Bancària "la Caixa" és l'accionista de control de CaixaBank, en els termes de l'article 4 de la Llei de mercat de valors, ostentant la seva participació a CaixaBank a través de Criteris Caixa, SAU, societat íntegrament participada per la Fundació Bancària "la Caixa".
Amb la finalitat de reforçar la transparència i el bon govern de la Societat i en línia amb la recomanació segona del Codi Unificat de Bon Govern, CaixaBank i la Fundació Bancària "la Caixa", com el seu accionista de control, van subscriure un protocol intern de relacions, el qual ha estat novat diverses vegades per reflectir modificacions en l'estructura del Grup l'última de les quals va ser el 16 de juny de 2014, per adaptar-lo a la nova situació d'extinció del règim d'exercici indirecte de l'activitat financera de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "la Caixa" a través de CaixaBank i la seva transformació en la Fundació Bancària "la Caixa".

A.8 Completi els quadres següents sobre l'autocartera de la Societat:

A data de tancament de l'exercici:

Nombre d'accions directes	Nombre d'accions indirectes (*)	% total sobre capital social
5.150.471	0	0,09%

(*) A través de:

Detalli les variacions significatives, d'acord amb el que disposa el Reial Decret 1362/2007, dutes a terme durant l'exercici:

Expliqui les variacions significatives
--

A.9 Detalli les condicions i el termini del mandat vigent de la Junta d'Accionistes al Consell d'Administració per emetre, recomprar o transmetre accions pròpies.

Continua vigent el mandat de la Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el dia 19 d'abril de 2012 que va deixar sense efecte, en la part no utilitzada, l'autorització acordada per la Junta General Ordinària celebrada el 12 de maig de 2011, i va concedir una nova autorització al Consell d'Administració de la Societat, per un termini de cinc anys des de l'adopció de l'acord el 19 d'abril de 2012, per a l'adquisició derivativa d'accions pròpies tant directament com indirectament a través de les seves societats dominades, així com per a l'alienació, amortització o aplicació d'aquelles als sistemes retributius establerts en el paràgraf 3r, apartat a) de l'article 146 de la Llei de societats de capital, en els termes següents:

(a) l'adquisició es podrà fer a títol de compravenda, permuta o dació en pagament, en una o diverses vegades, sempre que el valor nominal de les accions adquirides, sumat al de les que ja posseeixi la Societat, no excedeixi el 10% del capital subscrit.

(b) el preu o contravalor serà el preu de tancament de les accions de la Societat en el Mercat Continu del dia immediatament anterior a l'adquisició, amb una variació, a l'alça o a la baixa, del 15%.

Als efectes previstos en el paràgraf segon de l'apartat a) de l'article 146.1 de la Llei de societats de capital, es va acordar atorgar autorització expressa per a l'adquisició d'accions de la Societat per part de qualsevol de les societats dominades en els mateixos termes resultants de l'acord adoptat.

Així mateix, el Consell va quedar facultat per delegar aquesta autorització en la persona o persones que cregui convenient.

A.9.bis Capital flotant estimat:

	%
Capital flotant estimat	40,28

A.10 Indiqui si hi ha qualsevol restricció a la transmissibilitat de valors i/o qualsevol restricció al dret de vot. En particular, cal comunicar si hi ha qualsevol tipus de restriccions que puguin dificultar la presa de control de la Societat mitjançant l'adquisició de les seves accions en el mercat.

Sí

No

A.11 Indiqui si la Junta General ha acordat adoptar mesures de neutralització davant una oferta pública d'adquisició en virtut del que disposa la Llei 6/2007.

Sí

No

Si escau, expliqui les mesures aprovades i els termes en què es produirà la ineficiència de les restriccions:

A.12 Indiqui si la Societat ha emès valors que no es negocien en un mercat regulat comunitari.

Sí

No

Si escau, indiqui les diferents classes d'accions i, per a cada classe d'accions, els drets i les obligacions que confereixi.

B JUNTA GENERAL

B.1 Indiqui i, si escau, detalli, si hi ha diferències amb el règim de mínims previst en la Llei de societats de capital (LSC) respecte del quòrum de constitució de la Junta General.

Sí

No

B.2 Indiqui i, si escau, detalli si hi ha diferències amb el règim previst en la Llei de societats de capital (LSC) per a l'adopció d'acords socials:

Sí

No

Descrigui en què es diferencia del règim previst a la LSC.

B.3 Indiqui les normes aplicables a la modificació dels Estatuts de la Societat. En particular, cal comunicar les majories previstes per a la modificació dels Estatuts, i també, si escau, les normes previstes per a la tutela dels drets dels socis en la modificació dels Estatuts.

Respecte de la modificació dels Estatuts, la regulació societària de CaixaBank té previstos bàsicament els mateixos límits i condicions establerts a la Llei de societats de capital.

Respecte de les normes per a la tutela dels drets dels socis en la modificació dels Estatuts s'aplica el que disposa la Llei de societats de capital.

Així mateix, per la seva condició d'entitat de crèdit, i d'acord amb el que estableix l'article 10 del Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, la modificació dels Estatuts Socials de CaixaBank està subjecta al procediment d'autorització i registre establert en aquesta regulació. Sens perjudici de les línies anteriors, cal dir que certes modificacions (entre d'altres, el canvi de domicili social dins del territori nacional, l'augment de capital social o la incorporació textual de preceptes legals o reglamentaris de caràcter imperatiu o prohibitiu, o per complir resolucions judicials o administratives) no estan subjectes al procediment d'autorització, tot i que en tot cas han de ser comunicades al Banc d'Espanya.

B.4 Indiqui les dades d'assistència a les juntes generals celebrades en l'exercici a què es refereix aquest informe i les de l'exercici anterior:

Data Junta General	Dades d'assistència				Total
	% de presència física	% en representació	% vot a distància		
			Vot electrònic	Altres	
24/04/2014	61,60%	13,35%	0,02%	0,14%	75,11%
23/04/2015	59,97%	8,67%	0,02%	1,33%	69,99%

B.5 Indiqui si hi ha alguna restricció estatutària que estableixi un nombre mínim d'accions necessàries per assistir a la Junta General:

Sí

No

Nombre d'accions necessàries per assistir a la Junta General	1.000
--	-------

B.6 Apartat derogat.

B.7 Indiqui l'adreça i la forma d'accés al web de la Societat a la informació sobre govern corporatiu i altra informació sobre les juntes generals que s'hagi de posar a disposició dels accionistes a través del web de la Societat.

La informació sobre govern corporatiu de CaixaBank està disponible en el web corporatiu de la Societat (www.caixabank.com) a l'apartat d'"Informació per a accionistes i inversors", subapartat de "Govern corporatiu" a través de l'adreça web següent: http://www.CaixaBank.com/informacionparaaccionistaseinversores/gobiernocorporativo_es.html

En el cas de la informació específica sobre les Juntes Generals, es pot trobar a través d'un enllaç individualment identificat «Junta General d'Accionistes», en el subapartat de «Govern Corporatiu», i s'hi pot accedir a través de l'adreça web següent:

http://www.CaixaBank.com/informacionparaaccionistaseinversores/gobiernocorporativo/juntageneralaccionistas_es.html

Així mateix cal dir que, amb motiu de la convocatòria d'una Junta General, s'habilita temporalment a la pàgina inicial del web de CaixaBank un bàner específic i destacat que dona accés directe a la informació per a la Junta convocada. Finalment, és important deixar constància de l'existència a la part inferior del web corporatiu de CaixaBank d'un apartat d'«Enllaços directes», entre els quals es troba l'enllaç «Junta General d'Accionistes», que permet l'accés directe a la informació de les juntes generals d'accionistes de CaixaBank de manera continuada.

C ESTRUCTURA DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA SOCIETAT

C.1 Consell d'Administració

C.1.1 Nombre màxim i mínim de Consellers previstos en els Estatuts Socials:

Nombre màxim de Consellers	22
Nombre mínim de Consellers	12

C.1.2 Completi el quadre següent amb els membres del Consell:

Nom o denominació social del Conseller	Representant	Categoria del Conselle	Càrrec en el Consell	Data Primer nom.	Data últim nom.	Procediment d'elecció
SENYOR ANTONIO SÁINZ DE VICUÑA Y BARROSO		Independent	CONSELLER	01/03/2014	24/04/2014	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYOR ALAIN MINC		Independent	CONSELLER	06/09/2007	24/04/2014	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYORA MARIA DOLORS LLOBET MARIA		Dominical	CONSELLER	07/05/2009	19/05/2010	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYOR ISIDRE FAINÉ CASAS		Dominical	PRESIDENT	07/07/2000	19/05/2010	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYOR JUAN JOSÉ LÓPEZ BURNIOL		Dominical	CONSELLER	12/05/2011	12/05/2011	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYOR SALVADOR GABARRÓ SERRA		Dominical	CONSELLER	06/06/2003	23/04/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYOR ANTONIO MASSANELL LAVILLA		Executiu	VICEPRESIDENT	30/06/2014	23/04/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYOR JUAN ROSELL LASTORTRAS		Independent	CONSELLER	06/09/2007	24/04/2014	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYORA MARÍA AMPARO MORALEDA MARTÍNEZ		Independent	CONSELLER	24/04/2014	24/04/2014	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYOR GONZALO GORTÁZAR ROTAECHE		Executiu	CONSELLER DELEGAT	30/06/2014	23/04/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
FUNDACIÓ BANCÀRIA CAJA NAVARRA	JUAN FRANCO PUEYO	Dominical	CONSELLER	20/09/2012	25/04/2013	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
FUNDACIÓN CAJASOL	SENYOR GUILLERMO SIERRA MOLINA	Dominical	CONSELLER	20/09/2012	23/11/2015	COOPTACIÓ
SENYOR JOHN S. REED		Independent	CONSELLER	03/11/2011	19/04/2012	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYORA EVA AURÍN PARDO		Dominical	CONSELLER	26/06/2012	26/06/2012	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYORA MARÍA TERESA BASSONS BONCOMPTE		Dominical	CONSELLER	26/06/2012	26/06/2012	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SENYOR JAVIER IBARZ ALEGRÍA		Dominical	CONSELLER	26/06/2012	26/06/2012	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES

Nom o denominació social del Conseller	Representant	Categoria del Conseller	Càrrec en el Consell	Data Primer nom.	Data últim nom.	Procediment d'elecció
SENYOR FRANCESC XAVIER VIVES TORRENTS		Independent	CONSELLER	05/06/2008	23/04/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES

Nombre total de Consellers	17
-----------------------------------	----

Indiqui els cessaments que s'hagin produït en el Consell d'Administració durant el període subjecte a informació:

Nom o denominació social del Conseller	Categoria del Conseller en el momento de cessament	Data de baixa
SENYOR LEOPOLDO RODÉS CASTAÑÉ	Dominical	08/07/2015
SENYOR ARTHUR K. C. LI	Un altre extern	30/12/2015
FUNDACIÓN MONTE SAN FERNANDO	Dominical	18/06/2015

C.1.3 Completi els quadres següents sobre els membres del Consell i la seva diferent categoria:

CONSELLERS EXECUTIUS

Nom o denominació social del Conseller	Càrrec en l'organigrama de la Societat
SENYOR GONZALO GORTÁZAR ROTAECHE	CONSELLER DELEGAT
SENYOR ANTONIO MASSANELL LAVILLA	VICEPRESIDENT

Nombre total de Consellers Executius	2
% sobre el total del Consell	11,76%

CONSELLERS EXTERNS DOMINICALS

Nom o denominació social del Conseller	Nom o denominació de l'Accionista significatiu que representa o que ha proposat el seu nomenament
SENYOR ISIDRE FAINÉ CASAS	FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA
FUNDACIÓN CAJASOL	FUNDACIÓN BANCARIA CAJA NAVARRA, FUNDACIÓN CAJASOL, FUNDACIÓN CAJA CANARIAS I FUNDACIÓN CAJA DE BURG
FUNDACIÓN BANCARIA CAJA NAVARRA	FUNDACIÓN BANCARIA CAJA NAVARRA, FUNDACIÓN CAJASOL, FUNDACIÓN CAJA CANARIAS I FUNDACIÓN CAJA DE BURG
SENYORA EVA AURÍN PARDO	FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA
SENYORA MARÍA TERESA BASSONS BONCOMPTE	FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA
SENYOR SALVADOR GABARRÓ SERRA	FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA
SENYOR JAVIER IBARZ ALEGRÍA	FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA
SENYOR JUAN JOSÉ LÓPEZ BURNIOL	FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA
SENYORA MARIA DOLORS LLOBET MARIA	FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA

Nombre total de Consellers Dominicals	9
% sobre el total del Consell	52,94%

CONSELLERS EXTERNS INDEPENDENTS

Nom o denominació del Conseller:

SENYOR ANTONIO SÁINZ DE VICUÑA Y BARROSO

Perfil:

Antonio Sáinz de Vicuña y Barroso, nascut a Barcelona el 1948, és membre del Consell d'Administració de CaixaBank des de l'any 2014.

Llicenciat en Dret i Ciències Econòmiques i Comercials, Universidad Complutense de Madrid (1971). Curs de postgrau amb tesina final en Dret Europeu i Dret Internacional, Diploma in International Law, Pembroke College, Cambridge University (Regne Unit). Beca de la Fundació Juan March.

El 1974 va guanyar les oposicions d'Advocat de l'Estat i com a tal va tenir destí en els Serveis Jurídics dels ministeris d'Hisenda, d'Economia i d'Afers Estrangers de 1974 a 1989. Del setembre de 1989 al novembre de 1994 va ser Sotsdirector General – Cap de l'Assessoria Jurídica Internacional del Banco Español de Crédito a Madrid. Del novembre de 1994 al juny de 1998 va ser Advocat General – Director del Servei Jurídic de l'Institut Monetari Europeu (IME) a Frankfurt (organisme encarregat de l'elaboració de la introducció de l'euro). I, de juny de 1998 a novembre de 2013 va ser Advocat General i Director General del Servei Jurídic del Banc Central Europeu (BCE), i es va jubilar el novembre de 2013 perquè va complir l'edat estatutària de 65 anys.

Membre fundador i del seu primer Consell de Direcció de l'Associació Espanyola per a l'Estudi del Dret Europeu (1982-1986); Membre fundador i conseller de la Cort Civil i Mercantil d'Arbitratge (1989-1994); Membre fundador i del Consell de Supervisió de l'Institute for Law and Finance, Wolfgang Goethe Universität, Frankfurt (2000-2013); Membre fundador i del seu Consell Assessor de PRIME Finance (2011-2013) i Membre del Consell Assessor de l'European Capital Markets Institute (2000-2013).

Ha estat conferenciant en diversos fòrums de l'àmbit financer i ha publicat una monografia sobre "La contractació exterior de l'Estat" (Ed. Ministerio de Asuntos Exteriores, 1986) i uns 30 articles doctrinals en publicacions especialitzades. Ha rebut la comanda d'Isabel la Catòlica (1987) per serveis prestats a l'adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea i la comanda de l'Ordre del Mèrit Civil (2014).

Nom o denominació del Conseller:

SENYOR ALAIN MINC

Perfil:

Alain Minc va néixer a París el 1949, i és membre del Consell d'Administració de CaixaBank des del 2007. És President i Conseller Delegat de la seva pròpia firma de consultoria, AM Conseil.

És llicenciat per l'École des Mines de París i per l'École Nationale d'Administration (ENA) de París. El 1991 va fundar la seva pròpia firma de consultoria, AM Conseil.

Ha estat President del Consell de Vigilància del diari francès Le Monde, Vicepresident de la Compagnie Industriale Riunite International i Director General de Cerus (Compagnies Européennes Réunies).

Així mateix, ha estat Inspector de Finances i Director Financer del grup industrial francès Saint-Gobain.

Actualment és President de Sanef i Conseller de Prisa.

Ha rebut les condecoracions de Commandeur de la Légion d'Honneur, Commander of British Empire, Gran Cruz de la Orden del Mérito Civil.

Ha escrit més de 30 llibres des de 1978, molts dels quals han estat èxits de vendes, entre d'altres: Rapport sur l'informatisation de la société; La Machine égalitaire; Les vengeances des Nations; Le Nouveau Moyen-âge; Rapport sur la France de l'an 2000; www.capitalisme.fr; Epître à nos nouveaux maîtres (2003); Les Prophètes du bonheur: histoire personnelle de la pensée économique (2004); Ce monde qui vient (2004); Le Crépuscule des petits dieux (2006); Une sorte de Diable, les vies de John M. Keynes (desembre 2006); Une histoire de France (2008); Dix jours qui ébranleront le monde (2009); Une histoire politique des intellectuels (2011); Un petit coin de paradis, L'Âme des Nations (2012); L'Homme aux deux visages (2013), Vive l'Allemagne (2013), Le mal français n'est plus ce qu'il était (2014), Un Français de tant de souches 2015.

Nom o denominació del Conseller:

SENYOR JUAN ROSELL LASTORTRAS

Perfil:

Juan Rosell Lastortras, nascut a Barcelona el 1957, és membre del Consell d'Administració de CaixaBank des de l'any 2007.

És enginyer industrial per la Universitat Politècnica de Barcelona. Estudis de Ciències Polítiques a la Universidad Complutense de Madrid. És President de Congost Plastic.

Durant la seva trajectòria professional ha ocupat la direcció general de Juguetes Congost i la presidència d'Enher (1996-1999), de Fecsa-Enher (1999-2002) i de Corporación Uniland (2005-2006). També ha format part dels consells d'administració d'Agbar, Endesa, Endesa Italia S.p.A., Siemens España i Applus Servicios Tecnológicos.

Actualment és Conseller de Gas Natural.

Així mateix, és President de la Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresariales (CEOE), membre de la Mont Pelerin Society i Vicepresident de Business Europe.

Té diverses distincions, entre les quals destaquen la Medalla d'Or al Mèrit de la Fira Oficial i Internacional de Mostres de Barcelona; la Medalla de Plata de la Cambra Oficial d'Indústria, Comerç i Navegació de Barcelona; el Commendatore al Meritoy Grade Ufficiale della Repubblica Italiana, i la Clau d'Or de la Ciutat de Barcelona i Premi Tiepolo.

Nom o denominació del Conseller:

SENYORA MARÍA AMPARO MORALEDA MARTÍNEZ

Perfil:

María Amparo Moraleda, nascuda a Madrid el 1964, és membre del Consell d'Administració de CaixaBank des de l'any 2014.

Enginyera Superior Industrial per ICAI i PDG per l'IESE.

Consellera independent en diverses societats: Faurecia, SA (des de 2012), Solvay, SA (des de 2013) i Airbus Group, SE. (des de 2015).

És, així mateix, membre del Consell Rector del Consell Superior d'Investigacions Científiques – CSIC (des del 2011) i membre del Consell Assessor de KPMG España (des del 2012) i de SAP Ibérica (des del 2013).

Va ser Directora d'Operacions per a l'àrea Internacional d'Iberdrola amb responsabilitat sobre el Regne Unit i els Estats Units, entre el gener del 2009 i el febrer del 2012. També va dirigir Iberdrola Ingeniería y Construcción de gener del 2009 a gener del 2011.

Va ser Presidenta Executiva d'IBM per a Espanya i Portugal entre el juliol del 2001 i el gener del 2009, i es va ampliar la zona sota la seva responsabilitat a Grècia, Israel i Turquia del juliol del 2005 al gener del 2009. Entre el juny del 2000 i del 2001 va ser executiva adjunta del President d'IBM Corporation. Del 1998 al 2000 va ser Directora General d'INSA (filial d'IBM Global Services). De 1995 a 1997, Directora de RH per a EMEA, d'IBM Global Services, i de 1988 a 1995 va exercir diversos càrrecs professionals i de direcció a IBM España. És membre de diversos patronats i consells de diferents institucions i organismes, entre els quals s'inclouen l'Acadèmia de Ciències Socials i del Medi Ambient d'Andalusia, el Patronat de l'IMD Anderson Cancer Center de Madrid i l'International Advisory Board de l'Institut d'Empresa.

Va ingressar el 2005 en el Hall of Fame de l'organització Women in Technology International (WITI), reconeixement que distingeix les personalitats de l'empresa i de la tecnologia que més han contribuït en tot el món a la incorporació i aportació de la dona al desenvolupament tecnològic, i ha rebut diversos premis, com ara: Premi al Lideratge des dels Valors (Fundació FIGEVA – 2008), Premi Javier Benjumea (Associació d'Enginyers ICAI – 2003) i el Premi Excel·lència (Federació Espanyola de Dones Directives, Executives, Professionals i Empresàries – Fedepe – 2002).

Nom o denominació del Conseller:

SENYOR JOHN S. REED

Perfil:

John Reed, nascut a Chicago el 1939, és membre del Consell d'Administració de CaixaBank des del 2011.

Es va criar a l'Argentina i el Brasil. Va tornar als Estats Units per cursar els seus estudis universitaris, on l'any 1961 es va llicenciar en Filosofia i Lletres i Ciències al Washington and Jefferson College i el Massachusetts Institute of Technology gràcies a un programa de doble titulació. Va ser tinent del Cos d'Enginyers de l'Exèrcit dels Estats Units del 1962 al 1964, i posteriorment es va tornar a matricular en el MIT per cursar un màster en Ciències. Durant trenta-cinc anys, John Reed va treballar a Citibank/Citicorp i Citigroup, setze dels quals com a President. Es va jubilar el mes d'abril de l'any 2000.

Del setembre de 2003 a l'abril de 2005 va tornar a treballar com a President de la Borsa de Nova York i va ocupar el càrrec de President de la Corporació del MIT (2010-2014).

John Reed és membre del Consell d'Administració d'MDRC, el Museu Isabella Stewart Gardner, el Boston Athenaeum i el NBER i Supervisor de la Boston Symphony Orchestra. Així mateix, és membre de la Junta de l'Acadèmia Americana de Lletres i Ciències i de la Societat Filosòfica Americana. És Director del Social Science Research Council.

Nom o denominació del Conseller:

SENYOR FRANCESC XAVIER VIVES TORRENTS

Perfil:

Xavier Vives Torrents, nascut a Barcelona el 1955, és membre del Consell d'Administració de CaixaBank des de l'any 2008.

És professor d'Economia i Finances d'IESE Business School. Doctor en Economia per la Universitat de Califòrnia (Berkeley).

Ha estat catedràtic d'Estudis Europeus a INSEAD el període 2001-2005; Director de l'Institut d'Anàlisi Econòmica del Consell Superior d'Investigacions Científiques el període 1991-2001; i professor visitant a les universitats de Califòrnia (Berkeley), Harvard, Nova York (càtedra Rei Joan Carles I el 1999-2000) i Pennsilvània, així com a la Universitat Autònoma de Barcelona i a la Universitat Pompeu Fabra.

Ha assessorat, entre altres institucions, el Banc Mundial, el Banc Interamericà de Desenvolupament, el Banc de la Reserva Federal de Nova York, la Comissió Europea –sent conseller especial del vicepresident de la UE i Comissari de la Competència, Joaquín Almunia–, la Generalitat de Catalunya com a membre del CAREC (Consell Assessor per a la Reactivació Econòmica i el Creixement) i empreses internacionals. També ha estat president de l'Associació Espanyola d'Economia, 2008 i vicepresident de l'Associació Espanyola d'Economia Energètica, 2006-2009, així com Duisenberg Fellow del Banc Central Europeu el 2015.

Actualment és Conseller d'Aula Escola Europea; membre de l'Acadèmia Europea de Ciències i Arts, i de l'Acadèmia Europaea; Research Fellow del CESifo i del Center for Economic Policy Research; Fellow de l'European Economic Association des del 2004 i de l'Econometric Society des del 1992.

Ha publicat nombrosos articles en revistes internacionals i ha dirigit la publicació de diversos llibres. Ha estat Premi Nacional «Rey Don Juan Carlos I» d'Investigació en Ciències Socials, 1988; Premi Societat Catalana d'Economia, 1996; Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya, 2002; i Premi Catalunya d'Economia, 2005; Premi IEF a l'excel·lència acadèmica en la carrera professional 2012; beneficiari de l'European Research Council Advanced Grant, 2009-2013, i Premi Rey Jaime I d'Economia, 2013.

Nombre total de Consellers independents	6
% sobre el total del Consell	35,29%

Indiqui si algun Conseller qualificat d'independent percep de la Societat, o del seu mateix grup, qualsevol quantitat o benefici per un concepte diferent de la remuneració de Conseller, o manté o ha mantingut, durant l'últim exercici, una relació de negocis amb la Societat o amb qualsevol Societat del seu grup, ja sigui en nom propi o com a Accionista significatiu, Conseller o Alt Directiu d'una entitat que mantingui o hagi mantingut aquesta relació.

Cap Conseller qualificat d'independent percep de la Societat, o del mateix Grup, cap quantitat o benefici per un concepte diferent de la remuneració de Conseller, ni han mantingut, durant l'últim exercici, una relació de negocis amb la Societat o amb qualsevol societat del seu Grup, ja sigui en nom propi o com a accionista significatiu, conseller o alt directiu d'una entitat que mantingui o hagi mantingut aquesta relació.

Si escau, cal incloure una declaració motivada del Consell sobre les raons per les quals considera que aquest Conseller pot exercir les seves funcions en qualitat de conseller independent.

ALTRES CONSELLERS EXTERNES

S'identificarà els altres Consellers externs i es detallaran els motius pels quals no es puguin considerar dominicals o independents i els seus vincles, ja sigui amb la societat, els seus directius o els seus accionistes:

Indiqui les variacions que, si escau, s'hagin produït durant el període en la categoria de cada Conseller:

C.1.4 Completi el quadre següent amb la informació relativa al nombre de Conselleres durant els últims 4 exercicis, així com el caràcter d'aquestes Conselleres:

	Nombre de Conselleres				% sobre el total de Consellers de cada tipologia			
	Exercici 2015	Exercici 2014	Exercici 2013	Exercici 2012	Exercici 2015	Exercici 2014	Exercici 2013	Exercici 2012
Executiva	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Dominical	3	3	3	3	33,33%	30,00%	27,27%	27,27%
Independent	1	1	1	2	16,66%	16,66%	25,00%	40,00%
Altres d'externes	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Total:	4	4	4	5	23,53%	21,05%	22,22%	26,32%

C.1.5 Expliqui les mesures que, si escau, s'hagin adoptat per procurar incloure en el Consell d'Administració un nombre de dones que permeti assolir una presència equilibrada de dones i homes.

Explicació de les mesures

Al tancament de l'exercici 2015, el Consell d'Administració de la Societat estava integrat per 4 dones d'un total de 19 Consellers, i hi havia 2 vacants.

El percentatge de presència de dones en el Consell de CaixaBank, malgrat no ser paritari i clarament millorable, està a la franja alta de percentatge de presència femenina en els Consells d'Administració de les empreses de l'IBEX 35.

La Comissió de Nomenaments, en analitzar i proposar els perfils de candidats per proveir els llocs del Consell d'Administració, té en compte els criteris d'honorabilitat, coneixements i experiència professional per complir les exigències d'idoneïtat per al lloc de membre de Consell d'Administració d'una entitat de crèdit, tal com estableix la normativa vigent, a més de les qüestions de diversitat de gènere, encara que en aquest moment estigui pendent encara de fixar-se l'objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració.

C.1.6 Expliqui les mesures que, si escau, hagi acordat la Comissió de Nomenaments perquè els procediments de selecció no pateixin de biaixos implícits que obstaculitzin la selecció de Conselleres, i que la companyia cerqui deliberadament i inclogui entre els candidats potencials dones que reuneixin el perfil professional buscat:

Explicació de les mesures

Els procediments de selecció de membres del Consell d'Administració no presenten cap biaix que obstaculitzi la selecció de dones per a aquests càrrecs dins la Societat. Així mateix, l'article 14 del Reglament del Consell d'Administració estableix com una de les funcions assignades a la Comissió de Nomenaments la d'informar el Consell sobre les qüestions de diversitat de gènere, vetllant perquè els procediments de selecció dels seus membres afavoreixin la diversitat d'experiències, coneixements, i facilitin la selecció de Conselleres, i establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració, així com elaborar les orientacions sobre com s'ha d'assolir aquest objectiu.

Quan, malgrat les mesures que, si escau, s'hagin adoptat, sigui escàs o nul el nombre de Conselleres, expliqui els motius que ho justifiquin:

Explicació dels motius

Al tancament de l'exercici un 23,53% del Consell d'Administració de la Societat estava format per dones. Les dones representen el 16,66% dels Consellers independents i el 33,33% dels Consellers dominicals.

El 25% dels membres de la Comissió Executiva són dones, la presidència de la Comissió de Retribucions està ocupada per una Consellera que, a més, integra la Comissió de Riscos, i en la Comissió de Nomenaments les dones són majoria.

Per tant, el nombre de Conselleres en la Societat, malgrat no ser paritari, no es considera que sigui escàs o nul.

C.1.6 bis Expliqui les conclusions de la Comissió de Nomenaments sobre la verificació del compliment de la política de selecció de Consellers. I, en particular, sobre com aquesta política promou l'objectiu que l'any 2020 el nombre de Conselleres representi, almenys, el 30% del total de membres del Consell d'Administració.

Explicació de les conclusions

La Comissió de Nomenaments, en compliment del que disposa l'apartat 7 de la Política de selecció de consellers, aprovada pel Consell el dia 19 de novembre de 2015, deixa constància que ha verificat el compliment d'aquesta Política en els acords adoptats referents als nomenaments de Consellers, tant pel que fa a acords posteriors a l'aprovació d'aquesta Política com a acords anteriors a aquesta aprovació, que també s'han ajustat als principis i les directrius plasmats posteriorment en aquesta, i que el percentatge del sexe menys representat se situarà, quan s'executi la proposta de nomenament ja acordada, en el 26,3%, percentatge que pot augmentar al 27,7% si s'amortitza la plaça del conseller vacant per la renúncia del Professor Li, la qual cosa fa s'estigui a prop ja de l'objectiu d'assolir el 30%.

C.1.7 Expliqui la forma de representació en el Consell dels Accionistes amb participacions significatives.

La Fundació Bancària "la Caixa" com a accionista significatiu de CaixaBank i en representació de la seva sola participació ha proposat el nomenament de vuit (8) Consellers, entre els quals hi ha:

SENYOR ISIDRE FAINÉ CASAS – PRESIDENT – DOMINICAL
SENYOR ANTONIO MASSANELL LAVILLA- VICEPRESIDENT - EXECUTIU/DOMINICAL
SENYORA EVA AURÍN PARDO - VOCAL - DOMINICAL
SENYORA MARÍA TERESA BASSONS BONCOMPTE - VOCAL – DOMINICAL
SENYOR SALVADOR GABARRÓ SERRA - VOCAL - DOMINICAL
SENYOR JAVIER IBARZ ALEGRÍA - VOCAL – DOMINICAL
SENYOR JUAN JOSÉ LÓPEZ BURNIOL - VOCAL – DOMINICAL
SENYORA MARIA DOLORS LLOBET - VOCAL - DOMINICAL

Així mateix, en el marc de la fusió per absorció de Banca Cívica per CaixaBank, l'1 d'agost de 2012 Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (actualment Fundació Bancària "la Caixa"), i Caja Navarra (actualment Fundación Caja Navarra), Cajasol (actualment Fundación Cajasol), Caja Canarias (actualment Fundación Caja Canarias), i Caja de Burgos (actualment Fundación Caixa Burgos, Fundación Bancària), («les Fundacions», d'ara endavant), van subscriure un Pacte d'Accionistes que, entre altres coses, va establir el compromís de la Fundació Bancària "la Caixa" de votar a favor del nomenament de dos (2) membres del Consell d'Administració de CaixaBank a proposta de «les Fundacions», i que són els següents:

FUNDACIÓN CAJA NAVARRA (representada per Juan Franco Pueyo) - VOCAL – DOMINICAL
FUNDACIÓN CAJASOL (representada per Guillermo Sierra Molina) - VOCAL – DOMINICAL

C.1.8 Expliqui, si escau, les raons per les quals s'han nomenat Consellers dominicals a instàncies d'accionistes la participació accionarial dels quals és inferior al 3% del capital:

Nom o denominació social de l'Accionista:

FUNDACIÓN BANCARIA CAJA NAVARRA

Justificació:

Després de la fusió per absorció de Banca Cívica per CaixaBank, els Accionistes: Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (actualment Fundació Bancària "la Caixa"), i Caja Navarra (actualment Fundació Caja Navarra), Cajasol (actualment Fundació Cajasol), Caja Canarias (actualment Fundació Caja Canarias), i Caja de Burgos (actualment Fundació Caixa Burgos, Fundació Bancària), («les Fundacions», d'ara endavant) van subscriure l'1 d'agost de 2012 el Pacte d'Accionistes l'objecte del qual és regular les relacions de «les Fundacions» i la Fundació Bancària "la Caixa" com a accionistes de CaixaBank, i les seves recíproques relacions de cooperació, així com amb CaixaBank, a fi de reforçar les seves respectives actuacions al voltant d'aquest i donar suport en el seu control a la Fundació Bancària "la Caixa". Així mateix, es va pactar el nomenament de 2 membres del Consell d'Administració de CaixaBank a proposta de «les Fundacions» i, amb la finalitat de donar estabilitat a la seva participació en el capital social de CaixaBank, «les Fundacions» van assumir un compromís de no-disposició de la seva participació durant el termini de quatre anys, així com un compromís de dret d'adquisició durant dos anys a favor de les altres Fundacions, en primer lloc, i subsidiàriament de la Fundació Bancària "la Caixa", en el supòsit que qualsevol de «les Fundacions» volgués transmetre la totalitat o part de la seva participació, un cop transcorregut el termini de vigència del compromís de no-disposició.

Nom o denominació social de l'Accionista:

FUNDACIÓN CAJASOL

Justificació:

Després de la fusió per absorció de Banca Cívica per CaixaBank, els Accionistes: Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (actualment Fundació Bancària "la Caixa"), i Caja Navarra (actualment Fundació Caja Navarra), Cajasol (actualment Fundació Cajasol), Caja Canarias (actualment Fundació Caja Canarias), i Caja de Burgos (actualment Fundació Caixa Burgos, Fundació Bancària), («les Fundacions», d'ara endavant) van subscriure l'1 d'agost de 2012 el Pacte d'Accionistes l'objecte del qual és regular les relacions de «les Fundacions» i la Fundació Bancària "la Caixa" com a accionistes de CaixaBank, i les seves recíproques relacions de cooperació, així com amb CaixaBank, a fi de reforçar les seves respectives actuacions al voltant d'aquest i donar suport en el seu control a la Fundació Bancària "la Caixa". Així mateix, es va pactar el nomenament de 2 membres del Consell d'Administració de CaixaBank a proposta de «les Fundacions» i, amb la finalitat de donar estabilitat a la seva participació en el capital social de CaixaBank, «les Fundacions» van assumir un compromís de no-disposició de la seva participació durant el termini de quatre anys, així com un compromís de dret d'adquisició durant dos anys a favor de les altres Fundacions, en primer lloc, i subsidiàriament de la Fundació Bancària "la Caixa", en el supòsit que qualsevol de «les Fundacions» volgués transmetre la totalitat o part de la seva participació, un cop transcorregut el termini de vigència del compromís de no-disposició.

Nom o denominació social de l'Accionista:

FUNDACIÓN CAJA CANARIAS

Justificació:

Després de la fusió per absorció de Banca Cívica per CaixaBank, els Accionistes: Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (actualment Fundació Bancària "la Caixa"), i Caja Navarra (actualment Fundació Caja Navarra), Cajasol (actualment Fundació Cajasol), Caja Canarias (actualment Fundació Caja Canarias), i Caja de Burgos (actualment Fundació Caixa Burgos, Fundació Bancària), («les Fundacions», d'ara endavant) van subscriure l'1 d'agost de 2012 el Pacte d'Accionistes l'objecte del qual és regular les relacions de «les Fundacions» i la Fundació Bancària "la Caixa" com a accionistes de CaixaBank, i les seves recíproques relacions de cooperació, així com amb CaixaBank, a fi de reforçar les seves respectives actuacions al voltant d'aquest i donar suport en el seu control a la Fundació Bancària "la Caixa". Així mateix, es va pactar el nomenament de 2 membres del Consell d'Administració de CaixaBank a proposta de «les Fundacions» i, amb la finalitat de donar estabilitat a la seva participació en el capital social de CaixaBank, «les Fundacions» van assumir un compromís de no-disposició de la seva participació durant el termini de quatre anys, així com un compromís de dret d'adquisició durant dos anys a favor de les altres Fundacions, en primer lloc, i subsidiàriament de la Fundació Bancària "la Caixa", en el supòsit que qualsevol de «les Fundacions» volgués transmetre la totalitat o part de la seva participació, un cop transcorregut el termini de vigència del compromís de no-disposició.

Nom o denominació social de l'Accionista:

FUNDACIÓN CAJA DE BURGOS, FUNDACIÓN BANCARIA

Justificació:

Després de la fusió per absorció de Banca Cívica per CaixaBank, els Accionistes: Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (actualment Fundació Bancària "la Caixa"), i Caja Navarra (actualment Fundación Caja Navarra), Cajasol (actualment Fundación Cajasol), Caja Canarias (actualment Fundación Caja Canarias), i Caja de Burgos (actualment Fundación Caixa Burgos, Fundación Bancària), («les Fundacions», d'ara endavant) van subscriure l'1 d'agost de 2012 el Pacte d'Accionistes l'objecte del qual és regular les relacions de «les Fundacions» i la Fundació Bancària "la Caixa" com a accionistes de CaixaBank, i les seves recíproques relacions de cooperació, així com amb CaixaBank, a fi de reforçar les seves respectives actuacions al voltant d'aquest i donar suport en el seu control a la Fundació Bancària "la Caixa". Així mateix, es va pactar el nomenament de 2 membres del Consell d'Administració de CaixaBank a proposta de «les Fundacions» i, amb la finalitat de donar estabilitat a la seva participació en el capital social de CaixaBank, «les Fundacions» van assumir un compromís de no-disposició de la seva participació durant el termini de quatre anys, així com un compromís de dret d'adquisició durant dos anys a favor de les altres Fundacions, en primer lloc, i subsidiàriament de la Fundació Bancària "la Caixa", en el supòsit que qualsevol de «les Fundacions» volgués transmetre la totalitat o part de la seva participació, un cop transcorregut el termini de vigència del compromís de no-disposició.

Indiqui si no s'han atès peticions formals de presència en el Consell procedents d'Accionistes amb una participació accionarial igual o superior a la d'altres a instàncies dels quals s'hagin designat Consellers dominicals. Si escau, expliqui les raons per les quals no s'hagin atès:

Sí No

C.1.9 Indiqui si algun Conseller ha cessat en el seu càrrec abans de l'acabament del seu mandat, si ha explicat les seves raons i a través de quin mitjà, al Consell, i, en cas que ho hagi fet per escrit a tot el Consell, expliqui a continuació almenys els motius que ha donat:

Nom del Conseller:

SENYOR LEOPOLDO RODÉS CASTAÑÉ

Motiu del cessament:

CaixaBank va comunicar el 8 de juliol de 2015 el cessament del Conseller senyor Leopoldo Rodés per la seva defunció aquell mateix dia.

Nom del Conseller:

SENYOR ARTHUR K. C. LI

Motiu del cessament:

El 31 de desembre de 2015 CaixaBank va informar que el senyor Arthur K. C. Li va presentar la renúncia a la condició de vocal del Consell d'Administració amb efectes d'aquell mateix dia, pels seus nombrosos compromisos professionals a Hong Kong.

Nom del Conseller:

FUNDACIÓN MONTE SAN FERNANDO

Motiu del cessament:

El 18 de juny de 2015 CaixaBank va informar que la Fundación Monte San Fernando va cessar com a membre del Consell d'Administració com a conseqüència de la seva extinció per haver estat absorbida per la Fundación Privada Monte de Piedad y Caja d'Ahorros San Fernando de Huelva, Jerez i Sevilla (Fundación Cajasol).

C.1.10 Indiqui, en cas que en tinguin, les facultats que tenen delegades el Conseller o els Conseller/s delegat/s:

Nom o denominació social del Conseller:

GONZALO GORTÁZAR ROTAECHE

Breu descripció:

Es deleguen totes les facultats legalment i estatutàriament delegables, sense perjudici de les limitacions establertes en el Reglament del Consell d'Administració per a la delegació de facultats que, en tot cas, apliquen a efectes interns.

C.1.11 Identifiqui, si escau, els membres del Consell que assumeixin càrrecs d'Administradors o Directius en altres societats que formin part del grup de la societat cotitzada:

Nom o denominació social del Conseller	Denominació social de l'entitat del Grup	Càrrec	Té funcions executives?
SENYORA MARIA DOLORS LLOBET MARIA	VidaCaixa, SA, de Seguros y Reaseguros	Conseller	NO
SENYOR GONZALO GORTÁZAR ROTAECHE	VidaCaixa, SA, de Seguros y Reaseguros.	President	NO
SENYORA EVA AURÍN PARDO	VidaCaixa, SA, de Seguros y Reaseguros.	Conseller	NO
SENYOR JAVIER IBARZ ALEGRÍA	VidaCaixa, SA, de Seguros y Reaseguros	Conseller	NO

C.1.12 Detalli, si escau, els Consellers de la seva Societat que siguin membres del Consell d'Administració d'altres entitats cotitzades en mercats oficials de valors diferents del seu Grup, que hagin estat comunicades a la Societat:

Nom o denominació social del Conseller	Denominació social de l'entitat del Grup	Càrrec
SENYOR ALAIN MINC	PROMOTORA DE INFORMACIONES,	CONSELLER
SENYOR ISIDRE FAINÉ CASAS	SUEZ ENVIRONNEMENT	CONSELLER
SENYOR ISIDRE FAINÉ CASAS	BANCO BPI, SA	CONSELLER
SENYOR ISIDRE FAINÉ CASAS	TELEFÓNICA, SA	VICEPRESIDENT
SENYOR ISIDRE FAINÉ CASAS	REPSOL, SA	VICEPRESIDENT 1r
SENYOR ISIDRE FAINÉ CASAS	THE BANK OF EAST ASIA, LIMITED	CONSELLER
SENYOR SALVADOR GABARRÓ SERRA	GAS NATURAL SDG, SA	PRESIDENT
SENYOR ANTONIO MASSANELL LAVILLA	TELEFÓNICA, SA	CONSELLER
SENYOR JUAN ROSELL LASTORTRAS	GAS NATURAL SDG, SA	CONSELLER
SENYORA MARÍA AMPARO MORALEDA MARTÍNEZ	FAURECIA, SA	CONSELLER

Nom o denominació social del Conseller	Denominació social de l'entitat del Grup	Càrrec
SENYORA MARÍA AMPARO MORALEDA MARTÍNEZ	SOLVAY, SA	CONSELLER
SENYOR GONZALO GORTÁZAR ROTAECHE	GRUPO FINANCIERO INBURSA	CONSELLER
SENYOR ISIDRE FAINÉ CASAS	GAS NATURAL SDG, SA	CONSELLER
SENYOR ANTONIO MASSANELL	Erste Group Bank, AG	CONSELLER
SENYOR GONZALO GORTÁZAR ROTAECHE	Erste Group Bank, AG	CONSELLER
SENYOR GONZALO GORTÁZAR ROTAECHE	REPSOL, SA	CONSELLER
SENYORA MARÍA AMPARO MORALEDA MARTÍNEZ	AIRBUS GROUP, SE	CONSELLER

C.1.13 Indiqui i, si escau, expliqui, si la Societat ha establert regles sobre el nombre de consells de què puguin formar part els seus Consellers:

Sí

No

Explicació de les regles

Segons estableix l'article 31. 4 del Reglament del Consell d'Administració, els Consellers de CaixaBank hauran d'observar les limitacions relatives a la pertinença a consells d'administració que estableixi la normativa vigent de d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit.

C.1.14 Apartat derogat.

C.1.15 Indiqui la remuneració global del Consell d'Administració:

Remuneració del Consell d'Administració (milers d'euros)	7.754
Import dels drets acumulats pels Consellers actuals en matèria de pensions (milers d'euros)	15.250
Import dels drets acumulats pels Consellers antics en matèria de pensions (milers d'euros)	289

C.1.16 Identifiqui els membres de l'Alta Direcció que no siguin al seu torn Consellers executius, i indiqui la remuneració total meritada al seu favor durant l'exercici:

Nom o denominació social	Càrrec
SENYOR PABLO FORERO CALDERÓN	DIRECTOR GENERAL DE RISCOS
SENYOR JORGE MONDÉJAR LÓPEZ	DIRECTOR EXECUTIU D'INTERVENCIÓ, CONTROL DE GESTIÓ I CAPITAL
SENYOR JOAQUIN VILAR BARRABEIG	DIRECTOR GENERAL ADJUNT D'AUDITORIA
SENYOR JAVIER PANO RIERA	DIRECTOR EXECUTIU DE FINANCES
SENYOR FRANCESC XAVIER COLL ESCURSELL	DIRECTOR GENERAL DE RECURSOS HUMANS I ORGANITZACIÓ
SENYOR JORGE FONTANALS CURIEL	DIRECTOR EXECUTIU DE MITJANS
SENYOR TOMÁS MUNIESA ARANTEGUI	DIRECTOR GENERAL D'ASSEGURANCES I GESTIÓ D'ACTIUS
SENYOR ÓSCAR CALDERÓN DE OYA	SECRETARI GENERAL
SENYOR JUAN ANTONIO ALCARAZ GARCIA	DIRECTOR GENERAL DE NEGOCI
SENYORA MARIA VICTORIA MATIA AGELL	DIRECTORA EXECUTIVA DE BANCA INTERNACIONAL

Remuneració total alta direcció (milers d'euros)	9.438
--	-------

C.1.17 Indiqui, si escau, la identitat dels membres del Consell que siguin, al seu torn, membres del Consell d'Administració de societats d'accionistes significatius i/o en entitats del seu grup:

Nom o denominació social del Conseller	Denominació social de l'Accionista significatiu	Càrrec
MARIA DOLORS LLOBET MARIA	SABA INFRAESTRUCTURAS, SA	CONSELLER
ISIDRE FAINÉ CASAS	CRITERIA CAIXA, SAU	PRESIDENT
ISIDRE FAINÉ CASAS	FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA	PRESIDENT
JUAN JOSÉ LÓPEZ BURNIOL	CRITERIA CAIXA, SAU	CONSELLER
JUAN JOSÉ LÓPEZ BURNIOL	FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA	CONSELLER
SALVADOR GABARRÓ SERRA	CRITERIA CAIXA, SAU	VICEPRESIDENT 3r
ANTONIO MASSANELL LAVILLA	MEDITERRANEA BEACH & GOLF COMMUNITY, SA	VICEPRESIDENT
MARÍA TERESA BASSONS BONCOMPTE	FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA	CONSELLER

Detalli, si escau, les relacions rellevants diferents de les que mostra l'epígraf anterior, dels membres del Consell d'Administració que els vinculin amb els Accionistes significatius i/o en entitats del seu grup:

C.1.18 Indiqui si s'ha produït durant l'exercici alguna modificació en el Reglament del Consell:

Sí

No

Descripció modificacions

En la sessió del 12 de març de 2015, el Consell d'Administració de Caixabank, SA va aprovar modificar el Reglament del Consell per adaptar-lo a la reforma de la Llei de societats de capital, introduïda per la Llei 31/2014, de 3 de desembre, adaptar-lo a la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, i al Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, que desplega aquesta última, i fer millores tècniques, ajustant-ne la redacció al text dels articles dels Estatuts Socials la proposta de modificació dels quals va ser acordada pel Consell en la mateixa sessió de 12 de març i posteriorment aprovada per la Junta General d'Accionistes el 23 d'abril de 2015.

Les modificacions del Reglament del Consell van entrar en vigor en el moment de l'entrada en vigor, al seu torn, de les modificacions estatutàries aprovades per la Junta General d'Accionistes el 23 d'abril de 2015.

En compliment del que disposa l'article 529 de la Llei de societats de capital, les modificacions van ser comunicades a la Comissió Nacional del Mercat de Valors ("CNMV"), elevades a públic i inscrites en el Registre Mercantil. Un cop inscrites en el Registre Mercantil, els textos complets van ser publicats per la CNMV i per Caixabank, SA en el web corporatiu (www.CaixaBank.com).

C.1.19 Indiqui els procediments de selecció, nomenament, reelecció, avaluació i remoció dels Consellers. Detalli els òrgans competents, els tràmits a seguir i els criteris que s'han d'emprar en cada un dels procediments.

D'acord amb el que estableixen l'article 529 decies, del Reial decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de societats de capital, i els articles 5 i 17 a 20 del Reglament del Consell d'Administració, les propostes de nomenament de Consellers que sotmeti el Consell d'Administració a la consideració de la Junta General i els acords de nomenament que adopti el mateix Consell en virtut de les facultats de cooptació que té legalment atribuïdes hauran d'estar precedides de la corresponent proposta de la Comissió de Nomenaments, quan es tracti de Consellers independents i d'un informe en el cas dels altres Consellers. Les propostes de nomenaments o de reelecció de Consellers hauran d'anar acompanyades d'un informe justificatiu del Consell d'Administració en el qual es valori la competència, l'experiència i els mèrits del candidat proposat. Així mateix, el Consell d'Administració, en l'exercici de les seves facultats de proposta a la Junta General i de cooptació

per a la cobertura de vacants, vetllarà perquè, en la composició d'aquest òrgan, els Consellers externs o no executius representin majoria sobre els Consellers executius i que aquests siguin el mínim necessari.

També procurarà que dins el grup majoritari dels Consellers no executius, s'integrin els titulars o els representants dels titulars de participacions significatives establertes en el capital de la Societat o els accionistes que hagin estat proposats com a Consellers encara que la seva participació accionarial no sigui una participació significativa (Consellers dominicals) i professionals de reconegut prestigi que puguin exercir les funcions sense que estiguin condicionats per relacions amb la Societat o el Grup, els directius o els accionistes significatius (Consellers independents).

Per a la qualificació dels Consellers s'utilitzen les definicions establertes en la normativa aplicable i que estan recollides en l'article 18 del Reglament del Consell d'Administració.

Així mateix, vetllarà perquè, dins dels Consellers externs, la relació entre dominicals i independents reflecteixi la proporció que hi ha entre el capital de la Societat representat per dominicals i la resta del capital i que els Consellers independents representin, almenys, un terç total de Consellers.

Els Consellers exerciran el càrrec durant el termini previst pels Estatuts mentre la Junta General no n'acordi la separació ni renunciïn al càrrec, i podran ser reelegits, una o diverses vegades per períodes de la mateixa durada. No obstant això, els Consellers independents no es poden mantenir com a tals durant un període continuat superior a 12 anys.

Els designats per cooptació exerciran el càrrec fins a la data de la següent reunió de la Junta General o fins que transcorri el terme legal per a la celebració de la Junta que hagi de resoldre sobre l'aprovació dels comptes de l'exercici anterior, però si la vacant es produeixi una vegada convocada la Junta General i abans de la celebració, el nomenament del Conseller per cooptació pel Consell per cobrir aquesta vacant tindrà efectes fins a la celebració de la Junta General següent.

Tal com s'indica a l'article 529 nonies, del Reial decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, i a l'article 15.7 del Reglament del Consell, almenys un cop a l'any el Consell en ple avaluarà la qualitat i l'eficiència del seu funcionament, l'acompliment de les seves funcions per part del President del Consell i pel primer executiu de la Societat, i el funcionament de les comissions, i proposarà, sobre la base del resultat, un pla d'acció que corregeixi les deficiències detectades.

CONTINUA A L'APARTAT H.

C.1.20 Expliqui en quina mesura l'avaluació anual del Consell ha donat lloc a canvis importants en la seva organització interna i sobre els procediments aplicables a les seves activitats:

Descripció modificacions

El Consell d'Administració ha procedit durant l'exercici a realitzar una avaluació de la seva activitat. Tot i així, aquesta avaluació no ha donat lloc a canvis importants en l'organització interna i sobre els procediments aplicables a les seves activitats.

C.1.20.bis Descriu el procés d'avaluació i les àrees avaluades que ha fet el Consell d'Administració auxiliat, si escau, per un consultor extern, respecte de la diversitat en la composició i competències, el funcionament i la composició de les comissions, l'acompliment del president del Consell d'Administració i el primer executiu de la Societat i l'acompliment i l'aportació de cada Conseller.

El Consell d'Administració fa anualment l'avaluació prevista en l'article 529 nonies de la Llei de societats de capital i en l'apartat setè de l'article 15 del Reglament del Consell d'Administració. Així mateix, es té en compte l'actual Codi de Bon Govern de febrer de 2015, que recull, en la Recomanació 36, l'autoavaluació periòdica de l'acompliment del Consell d'Administració i el de les seves Comissions.

Per fer aquesta avaluació es remet un qüestionari a cada Conseller en què se li sol·licita la seva opinió sobre el funcionament del Consell d'Administració i de les Comissions durant l'exercici en qüestió. El President del Consell d'Administració i de la Comissió Executiva, de la qual també forma part, habitualment no es pronuncia en relació amb l'avaluació del Consell d'Administració i de la Comissió Executiva, atès que l'àmbit d'aquest qüestionari està directament relacionat amb les principals funcions inherents al seu càrrec.

Davant les respostes rebudes i els informes d'activitat elaborats per cadascuna de les Comissions, el Consell d'Administració avalua la qualitat i l'eficiència del funcionament del Consell d'Administració i de les seves Comissions durant l'exercici en qüestió. En aquest sentit, amb caràcter general, el Consell d'Administració ha avaluat favorablement la qualitat i l'eficiència del seu funcionament i el de les seves Comissions durant l'exercici 2015, i considera adequada la seva composició quantitativa i qualitativa, que s'ha fet un nombre prou ampli de reunions i que les propostes han estat adequades.

Pel que fa a l'acompliment de les seves funcions per part del President i del Conseller Delegat de la Societat, en el qüestionari que es remet a cada Conseller sol·licitant-li la seva opinió sobre el funcionament del Consell d'Administració i de les Comissions durant l'exercici, també se'ls sol·licita l'opinió sobre l'acompliment de les seves funcions per part del President del Consell i del Conseller Delegat. I és el Consell, amb l'informe previ de la Comissió de Nomenaments, el que emet la seva avaluació sobre l'acompliment del President i del Conseller Delegat durant cada exercici.

Davant les respostes rebudes en els qüestionaris remesos a cadascun dels membres del Consell, en què, a més de qüestions relatives al funcionament del Consell, se'ls sol·licitava la seva opinió sobre l'acompliment de les seves funcions per part del President del Consell i del Conseller Delegat, el Consell d'Administració, amb l'informe previ favorable de la Comissió de Nomenaments, ha considerat que durant l'exercici 2015, tant l'un com l'altre han exercit les seves funcions a satisfacció del

Consell.

Respecte de l'avaluació de l'aportació de cada Conseller, no es fa una anàlisi individualitzada dels membres del Consell per avaluar en cada cas el seu acompliment i l'aportació a l'òrgan col·legiat o a la Societat, i per aquesta sola raó es diu que es compleix parcialment la Recomanació 36 del Codi de Bon Govern.

C.1.20.ter Desglossament, si escau, de les relacions de negoci que el consultor o qualsevol societat del seu grup mantinguin amb la societat o qualsevol societat del grup.

El procés d'avaluació es duu a terme sense col·laboració externa.

C.1.21 Indiqui els supòsits en què estan obligats a dimitir els Consellers.

De conformitat amb el que estableix l'article 20.2 del Reglament del Consell d'Administració, els Consellers hauran de posar el càrrec a disposició del Consell i formalitzar, si aquest ho considera convenient, la corresponent dimissió en els casos següents:

- (a) quan cessin en els llocs, els càrrecs o les funcions executives als quals estigui associat el seu nomenament com a Conseller;
- (b) quan estiguin sotmesos en algun dels supòsits d'incompatibilitat o prohibició legalment previstos o deixin de reunir els requisits d'idoneïtat exigits per la normativa vigent;
- (c) quan resultin processats per un fet presumptament delictiu o siguin objecte d'un expedient disciplinari per falta greu o molt greu instruït per les autoritats supervisores;
- (d) quan la seva permanència en el Consell pugui posar en risc els interessos de la Societat o quan desapareguin les raons per les quals van ser nomenats. En particular, en el cas dels Consellers dominicals, quan l'accionista a qui representin transmeti íntegrament la seva participació accionarial. També ho hauran de fer quan aquest accionista rebaixi la seva participació accionarial fins a un nivell que exigeixi la reducció del nombre de Consellers dominicals;
- (e) quan es produeixin canvis significatius en la seva situació professional o en les condicions en virtut de les quals hagi estat nomenat Conseller; i
- (f) quan per fets imputables al Conseller la seva permanència en el Consell causi un dany greu al patrimoni o reputació socials segons el parer d'aquest òrgan.

En el cas que una persona física representant d'una persona jurídica Conseller incorri en algun dels supòsits previstos anteriorment, el representant persona física haurà de posar el càrrec a disposició de la persona jurídica que l'hagi nomenat. Si aquesta decideix mantenir el representant per a l'exercici del càrrec de Conseller, el Conseller persona jurídica haurà de posar el càrrec de Conseller a disposició del Consell d'Administració.

C.1.22 Apartat derogat.

C.1.23 S'exigeixen majories reforçades, diferents de les legals, en algun tipus de decisió?:

Sí

No

Si escau, descriu les diferències.

C.1.24 Expliqui si hi ha requisits específics, diferents dels relatius als Consellers, per ser nomenat president del Consell d'Administració.

Sí

No

C.1.25 Indiqui si el president té vot de qualitat:

Sí No

Matèries en les quals hi ha vot de qualitat
--

D'acord amb el que s'estableix als articles 35. 4. (v) dels Estatuts Socials i 16.4 del Reglament del Consell, correspon al President el vot de qualitat, en cas d'empat, en les sessions del Consell d'Administració que presideixi.

C.1.26 Indiqui si els Estatuts o el Reglament del Consell estableixen algun límit a l'edat dels Consellers:

Sí No

C.1.27 Indiqui si els Estatuts o el Reglament del Consell estableixen un mandat limitat per als Consellers independents, diferent de l'establert en la normativa:

Sí No

C.1.28 Indiqui si els Estatuts o el Reglament del Consell d'Administració estableixen normes específiques per a la delegació del vot en el Consell d'Administració, la forma de fer-ho i, en particular, el nombre màxim de delegacions que pot tenir un Conseller, així com si s'ha establert alguna limitació pel que fa a les categories en les quals és possible delegar, més enllà de les limitacions imposades per la legislació. Si escau, detalli aquestes normes breument.

Respecte a les normes sobre la delegació de vot, hi ha la previsió de l'article 16 del Reglament del Consell, que estableix que els Consellers hauran d'assistir personalment a les reunions del Consell. No obstant això, quan no ho puguin fer personalment, procuraran atorgar la seva representació per escrit i amb caràcter especial per a cada sessió a un altre membre del Consell incloent-hi les instruccions oportunes. I, a més, estableix que els Consellers no executius només ho podran fer en un altre Conseller no executiu.

Així mateix es disposa en la regulació interna que la representació es podrà conferir per qualsevol mitjà postal, electrònic o per fax sempre que quedi assegurada la identitat del Conseller.

No obstant tot això, per tal que el representant es pugui atènyer al resultat del debat en el Consell, és habitual que les representacions quan es donen, sempre d'acord amb els condicionaments legals, no es produeixen, en general, amb instruccions específiques. Aquesta situació té lloc de manera coherent amb el que estableix la Llei sobre les facultats del President del Consell, al qual s'atribueix, entre altres, la d'estimular el debat i la participació activa dels Consellers durant les sessions, salvaguardant la seva lliure presa de posició.

C.1.29 Indiqui el nombre de reunions que ha mantingut el Consell d'Administració durant l'exercici. Així mateix assenyali, si escau, les vegades que s'ha reunit el Consell sense l'assistència del President. En el còmput es consideraran assistències les representacions fetes amb instruccions específiques.

Nombre de reunions del Consell	15
Nombre de reunions del Consell sense l'assistència del President	0

Si el president és Conseller executiu, indiqui el nombre de reunions efectuades, sense assistència ni representació de cap Conseller executiu i amb la presidència del Conseller coordinador

Nombre de reunions	0
---------------------------	---

Indiqui el nombre de reunions que han mantingut en l'exercici les diferents Comissions del Consell:

Comissió	Nre. de reunions
COMISSIÓ D'AUDITORIA I CONTROL	12
COMISSIÓ DE NOMENAMENTS	14

Comissió	Nre. de reunions
COMISSIÓ DE RETRIBUCIONS	9
COMISSIÓ DE RISCOS	14
COMISSIÓ EXECUTIVA	22

C.1.30 Indiqui el nombre de reunions que ha mantingut el Consell d'Administració durant l'exercici amb l'assistència de tots els seus membres. En el còmput es consideraran assistències les representacions fetes amb instruccions específiques:

Nombre de reunions amb les assistències de tots els Consellers	7
% d'assistències sobre el total de vots durant l'exercici	94,83%

C.1.31 Indiqui si estan prèviament certificats els comptes anuals individuals i consolidats que es presenten al Consell per fer-ne l'aprovació:

Sí

No

Identifiqui, si escau, la persona o les persones que han certificat els comptes anuals individuals i consolidats de la Societat, perquè el Consell en faci la formulació:

C.1.32 Expliqui, si n'hi ha, els mecanismes establerts pel Consell d'Administració per evitar que els comptes individuals i consolidats formulats per ell es presentin a la Junta General amb excepcions en l'informe d'auditoria.

Amb caràcter general, la Comissió d'Auditoria i Control és l'encarregada de vetllar per la correcta elaboració de la informació financera i entre les seves funcions trobem les següents, les quals, entre d'altres, porten implícit evitar l'existència d'informes d'auditoria amb excepcions:

* servir de canal de comunicació entre el Consell d'Administració i els auditors, avaluar els resultats de cada auditoria i les respostes de l'equip de gestió a les seves recomanacions i mitjançar en els casos de discrepàncies entre aquells i aquest en relació amb els principis i els criteris aplicables en la preparació dels estats financers, així com examinar les circumstàncies que, si s'escau, hagin motivat la renúncia de l'auditor;

* establir les oportunes relacions amb l'auditor de comptes per rebre informació sobre les qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquest, per al seu examen per part de la Comissió d'Auditoria i Control, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes, així com aquelles altres comunicacions previstes en la legislació d'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria;

* supervisar el compliment del contracte d'auditoria, procurant que l'opinió sobre els Comptes Anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria siguin redactats de manera clara i precisa;

* revisar els comptes de la Societat i informar, amb caràcter previ, el Consell d'Administració sobre la informació financera que la Societat hagi de fer pública periòdicament als mercats i als seus òrgans de supervisió, i en general, vigilar el compliment dels requisits legals en aquesta matèria i l'aplicació correcta dels principis de comptabilitat generalment acceptats, així com informar les propostes de modificació de principis i els criteris comptables suggerits per la direcció, per tal de garantir la integritat dels sistemes d'informació comptable i financera, inclosos el control financer i operatiu, i el compliment al respecte de la legislació aplicable.

C.1.33 El Secretari del Consell té la condició de Conseller?

Sí

No

Si el secretari no té la condició de Conseller, completi el quadre següent:

Nom o denominació social del Secretari	Representant
SENYOR ALEJANDRO GARCÍA-BRAGADO DALMAU	

C.1.34 Apartat derogat.

C.1.35 Indiqui, en cas que n'hi hagi, els mecanismes establerts per la Societat per preservar la independència dels auditors externs, dels analistes financers, dels bancs d'inversió i de les agències de qualificació.

La Comissió d'Auditoria i Control, a més de la funció d'elevat al Consell d'Administració, per a la seva submissió a la Junta General d'Accionistes, la propostes de selecció, nomenament, reelecció i substitució de l'auditor extern, està encarregada d'establir les oportunes relacions amb l'auditor de comptes per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquest, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes. En qualsevol cas, la Comissió d'Auditoria i Control haurà de rebre anualment dels auditors externs la declaració de la seva independència en relació amb la Societat o les entitats vinculades a aquesta directament o indirectament, així com la informació dels serveis addicionals de qualsevol classe oferts a aquestes entitats per l'esmentat auditor extern, o per les persones o entitats vinculades a aquest d'acord amb el que disposa la legislació sobre auditoria de comptes. Així mateix, la Comissió d'Auditoria i Control emetrà anualment, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, un informe en què s'expressarà una opinió sobre la independència de l'auditor de comptes. Aquest informe haurà de contenir, en qualsevol cas, la valoració de la prestació dels serveis addicionals esmentats anteriorment, individualment considerats i en el seu conjunt, diferents de l'auditoria legal i en relació amb el règim d'independència o amb la normativa reguladora d'auditoria.

Com a mecanisme addicional per assegurar la independència de l'auditor, l'article 45. 4 dels Estatuts Socials estableix que la Junta General no pot revocar els auditors abans que finalitzi el període per al qual van ser nomenats, excepte en cas de justa causa. Així mateix, amb l'objectiu de garantir el compliment de la normativa aplicable i la independència dels treballs d'auditoria, la Societat disposa d'unes Polítiques de Relació amb l'Auditor Extern, aprovades per la Comissió d'Auditoria i Control.

Pel que fa a les relacions amb els subjectes que intervenen en els mercats, la Societat actua sota els principis de transparència i no discriminació presents en la legislació que li és aplicable i segons el que disposa el Reglament del Consell d'Administració, que estableix que s'ha d'informar el públic de manera immediata sobre tota informació rellevant a través de les comunicacions a la CNMV i del web corporatiu. Quant a la relació amb analistes i bancs d'inversió, el Departament de Relació amb Inversors coordina la relació de la Societat amb analistes, accionistes i inversors institucionals gestionant les seves peticions d'informació per tal d'assegurar a tothom un tracte equitatiu i objectiu.

En aquest sentit d'acord amb la Recomanació 4 del nou Codi de Bon Govern de les Societats Cotitzades, el Consell d'Administració de la Societat, en el marc de la seva competència general de determinar les polítiques i estratègies generals de la Societat, va aprovar, en la sessió de 30 de juliol de 2015, la Política d'informació, comunicació i contactes amb accionistes, inversors institucionals i assessors de vot, disponible en el web corporatiu de la Societat.

Entre les competències atribuïdes legalment i d'acord amb la normativa interna al ple del Consell d'Administració, hi consta específicament la supervisió del procés de divulgació d'informació i les comunicacions relatives a la Societat; per tant, correspon al Consell la gestió i supervisió al més alt nivell de la informació subministrada als accionistes, als inversors institucionals i als mercats en general. En aquest sentit, el Consell d'Administració, a través dels òrgans i els departaments corresponents, procura tutelar, protegir i facilitar l'exercici dels drets dels accionistes, dels inversors institucionals i dels mercats en general en el marc de la defensa de l'interès social, de conformitat amb els principis següents:

Transparència, igualtat de tracte i no-discriminació, informació contínua, afinitat amb l'interès social, avantguarda en l'ús de les noves tecnologies i compliment de la llei i de la normativa interna de CaixaBank.

Els anteriors principis són aplicables a la informació facilitada i a les comunicacions de la Societat amb els accionistes, inversors institucionals i a les relacions amb els mercats i amb les altres parts interessades, com ara, entre d'altres, entitats financeres intermediàries, gestores i dipositàries de les accions de la Societat, analistes financers, organismes de regulació i supervisió, assessors de vot (proxy advisors), agències d'informació i agències de qualificació creditícia (*rating*). Pel que fa a aquestes últimes, tant en els processos d'obtenció com de revisió de qualificació, la Comissió d'Auditoria i Control està degudament informada.

En particular, la Societat tindrà present de manera especial les regles sobre tractament de la informació privilegiada i de la informació rellevant que recullen tant la normativa aplicable com les normes de la Societat respecte a relacions amb els accionistes i la comunicació amb els mercats de valors que contenen el Codi Ètic i Principis d'Actuació de CaixaBank, el Reglament Intern de Conducta de CaixaBank, SA en l'àmbit del mercat de valors i el Reglament del Consell d'Administració de la Societat (també disponibles en el web corporatiu de la Societat).

C.1.36 Indiqui si durant l'exercici la Societat ha canviat d'auditor extern. Si escau, identifiqui l'auditor entrant i sortint:

Sí

No

En cas que hi hagi hagut desacords amb l'auditor sortint, expliqui'n el contingut:

C.1.37 Indiqui si la firma d'auditoria fa altres treballs per a la Societat i/o el seu grup diferents dels d'auditoria i, en aquest cas, declari l'import dels honoraris rebuts per aquests treballs i el percentatge que suposa sobre els honoraris facturats a la Societat i/o el seu grup:

Sí

No

	Societat	Grup	Total
Import d'altres treballs diferents dels d'auditoria (milers d'euros)	2.280	1.090	3.370
Import treballs diferents dels d'auditoria / Import total facturat per la firma d'auditoria	37,12%	29,81%	34,39%

C.1.38 Indiqui si l'informe d'auditoria dels comptes anuals de l'exercici anterior presenta reserves o excepcions. Si escau, indiqui les raons donades pel President del Comitè d'Auditoria per explicar el contingut i l'abast d'aquestes reserves o excepcions.

Sí

No

C.1.39 Indiqui el nombre d'exercicis que fa que la firma actual d'auditoria audita, de manera ininterrompuda, els comptes anuals de la Societat i/o el seu grup. Així mateix, indiqui el percentatge que representa el nombre d'exercicis auditats per l'actual firma d'auditoria sobre el nombre total d'exercicis en què els comptes anuals han estat auditats:

	Societat	Grup
Nombre d'anys ininterromputs	14	14
Nombre d'exercicis auditats per la firma actual d'auditoria / Nombre d'exercicis que la Societat ha estat auditada (en %)	87,50%	87,50%

C.1.40 Indiqui i, si escau, detalli si hi ha un procediment perquè els Consellers puguin disposar d'assessorament extern:

Sí

No

Detallí el procediment

El Reglament del Consell d'Administració, a l'article 22, preveu expressament la possibilitat que els Consellers no executius sol·licitin assessorament extern a càrrec de la Societat per a assumptes de cert relleu i complexitat que es presentin en l'acompliment del càrrec.

La decisió de contractar ha de ser comunicada al President, si té caràcter executiu, i si no al Conseller Delegat, i només pot ser vetada pel Consell d'Administració, sempre que s'acrediti:

* que no es requereix per al cabal compliment de les funcions encomanades als Consellers no executius;

* que el seu cost no és raonable en vista de la importància del problema i dels actius i ingressos de la Societat;

* que l'assistència tècnica que es reclama pot ser dispensada adequadament per experts i tècnics de la Societat; o

* pot suposar un risc per a la confidencialitat de la informació amb què es treballi.

C.1.41 Indiqui i, si escau, detalli si hi ha un procediment perquè els Consellers puguin tenir la informació necessària per preparar les reunions dels òrgans d'administració amb prou temps:

Sí

No

Detalli el procediment

De conformitat amb el que estableix l'article 21 del Reglament del Consell, en l'acompliment de les seves funcions, el Conseller té el deure d'exigir i el dret de reclamar de la Societat la informació necessària que li serveixi per al compliment de les seves obligacions. Per fer-ho, el Conseller haurà de sol·licitar informació sobre qualsevol aspecte de la Societat i examinar els seus llibres, registres, documents i altra documentació. El dret d'informació s'estén a les societats participades sempre que això sigui possible

La sol·licitud s'ha de dirigir al President del Consell, si té caràcter executiu, i si no al Conseller Delegat, el qual l'ha de fer arribar a l'interlocutor apropiat, i en cas que consideri que es tracta d'informació confidencial, haurà d'advertir el Conseller d'aquesta circumstància així com del seu deure de confidencialitat.

Independentment d'això, en general, els documents que han de ser aprovats pel Consell i especialment aquells que per la seva extensió no es poden assimilar durant la sessió es remetent als membres del Consell amb antelació a les reunions de l'òrgan d'administració.

C.1.42 Indiqui i, si escau, detalli si la Societat ha establert regles que obliguin els Consellers a informar i, si escau, dimitir en aquells supòsits que puguin perjudicar el crèdit i la reputació de la Societat:

Sí

No

Expliqui les regles

Adicionalment al que disposa l'apartat C.1.21, segons el que es recull a l'article 20 del Reglament del Consell, el Conseller ha de posar el seu càrrec a disposició del Consell d'Administració i formalitzar, si aquest òrgan ho considera convenient, la dimissió corresponent quan per fets imputables al Conseller la seva permanència en el Consell causi un dany greu al patrimoni o reputació social, segons el parer d'aquest últim.

C.1.43 Indiqui si algun membre del Consell d'Administració ha informat la Societat que ha resultat processat o que s'ha dictat contra ell una interlocutòria d'obertura de judici oral, per algun dels delictes assenyalats en l'article 213 de la Llei de societats de capital:

Sí

No

Indiqui si el Consell d'Administració ha analitzat el cas. Si la resposta és afirmativa, expliqui de forma raonada la decisió presa sobre si és procedent o no que el Conseller continuï en el seu càrrec o, si escau, exposi les actuacions efectuades pel Consell d'Administració fins a la data d'aquest informe o que tingui previst efectuar.

C.1.44 Detalli els acords significatius a què hagi arribat la Societat i que entrin en vigor, siguin modificats o conclouguin en cas de canvi de control de la Societat arran d'una oferta pública d'adquisició, i els seus efectes.

No aplicable.

C.1.45 Identifiqui de forma agregada i indiqui, de manera detallada, els acords entre la Societat i els seus càrrecs d'administració i direcció o empleats que disposin indemnitzacions, clàusules de garantia o blindatge, quan aquests dimiteixin o siguin acomiadats de manera

improcedent o si la relació contractual arriba a la seva fi amb motiu d'una oferta pública d'adquisició o un altre tipus d'operacions.

Nombre de beneficiaris: 54

Tipus de beneficiari:

2 Consellers Executius, 10 membres del Comitè de Direcció, 13 Directius// 29 Empleats – especialistes i comandaments intermedis

Descripció de l'acord:

2 Consellers Executius:

Tal com es va aprovar en la política de remuneració del Consell d'Administració, en la Junta General d'Accionistes del 23 d'abril de 2015, els Consellers Executius de CaixaBank tenen dret a percebre una indemnització de 2 vegades la suma dels components fixos anuals bruts de la remuneració (retribució fixa i aportació anual al sistema de previsió complementari), una vegada reduït l'import dels fons acumulats a favor seu en la pòlissa que instrumenti els compromisos per pensions o altres sistemes d'estalvi a llarg termini per qualsevol de les causes següents:

- Extinció unilateral per part del Conseller per incompliment greu de la Societat de les obligacions contractuals,
- Extinció unilateral per part de la Societat sense una causa justa,
- Cessament o no-renovació del seu lloc com a membre del Consell d'Administració i de les seves funcions executives sense una causa justa, o
- Adquisició del control de la Societat per una entitat diferent de "la Caixa", en el sentit que preveu l'article 42 del Codi de Comerç, o cessió o transmissió de tot o d'una part rellevant de la seva activitat o dels seus actius i passius a un tercer o integració en un altre grup empresarial que adquireixi el control de la Societat.

10 membres del Comitè de Direcció:

Els membres del Comitè de Direcció tenen dret a percebre una indemnització d'entre 2 i 7 anualitats de retribució fixa o retribució fixa i variable, segons condicions contractuals, una vegada reduït l'import dels fons acumulats a favor seu en la pòlissa que instrumenti els compromisos per pensions o altres sistemes d'estalvi a llarg termini per qualsevol de les causes següents:

- Per desistiment lliure de CaixaBank, sense incompliment previ de l'Alt Directiu,
- Modificacions substancials en les condicions de treball que redundin notòriament en perjudici de la seva formació professional, en menyscabament de la seva dignitat o siguin decidides amb greu transgressió de la bona fe, per part de l'Entitat.
- La manca de pagament o el retard continuat en l'abonament del salari pactat.
- Qualsevol altre incompliment greu de les seves obligacions contractuals, per part de l'Entitat, llevat dels pressupòsits de força major, en què no és procedent l'abonament de les indemnitzacions.
- La successió d'empresa o un canvi important en la seva titularitat, que tingui per efecte una renovació dels seus òrgans rectors o en el contingut i plantejament de la seva activitat principal, sempre que l'extinció es produeixi dins els tres mesos següents a la producció d'aquests canvis.

13 Directius:

Entre 2 i 3,5 anualitats de retribució fixa o retribució fixa i retribució variable, segons condicions contractuals, per cessament o rescissió anticipada declarada improcedent una vegada reduït l'import dels fons acumulats a favor seu en la pòlissa que instrumenti els compromisos per pensions o altres sistemes d'estalvi a llarg termini.

Col·lectiu de 29 empleats – especialistes i comandaments intermedis:

Entre 0,25 i 2,4 anualitats (retribució fixa o retribució fixa i variable, segons condicions contractuals). Alguns comandaments intermedis tenen clàusula d'indemnització per al cas d'acomiadament improcedent els imports dels quals es calculen en funció de les condicions salarials i professionals de cadascun d'ells.

Indiqui si aquests contractes han de ser comunicats i/o aprovats pels òrgans de la Societat o del seu grup:

	Consell d'Administració	Junta General
Òrgan que autoritza les clàusules	Sí	No

	Sí	No
S'informa la Junta General sobre les clàusules?		X

C.2 Comissions del Consell d'Administració

C.2.1 Detalli totes les comissions del Consell d'Administració, els seus membres i la proporció de Consellers executius, dominicals, independents i altres d'externs que les integren:

COMISSIÓ D'AUDITORIA I CONTROL

Nom	Càrrec	Categoria
SENYOR ALAIN MINC	PRESIDENT	Independent
SENYOR SALVADOR GABARRÓ SERRA	VOCAL	Dominical
SENYOR FRANCESC XAVIER VIVES TORRENTS	VOCAL	Independent

% de Consellers dominicals	33,33%
% de Consellers independents	66,67%
% d'altres d'externs	0,00%

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta Comissió, descriu els procediments i les regles d'organització i funcionament i resumeixi les actuacions més importants durant l'exercici.

Per limitació d'espai, vegeu la resposta a l'"Annex a l'IAGC 2015" adjunt a l'apartat H.

Identifiqui el Conseller membre de la Comissió d'Auditoria que hagi estat designat tenint en compte els coneixements i l'experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o en ambdues, i informi sobre el nombre d'anys que el President d'aquesta Comissió porta en el càrrec.

Nom del Conseller amb experiència	SENYOR ALAIN MINC
Nombre d'anys del President en el càrrec	0

COMISSIÓ DE NOMENAMENTS

Nom	Càrrec	Categoria
SENYOR ANTONIO SÁINZ DE VICUÑA Y BARROSO	PRESIDENTE	Independent
SENYORA MARÍA AMPARO MORALEDA MARTÍNEZ	VOCAL	Independent
SENYORA MARÍA TERESA BASSONS BONCOMPTE	VOCAL	Dominical

% de Consellers dominicals	33,33%
% de Consellers independents	66,67%
% d'altres d'externs	0,00%

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta Comissió, descriu els procediments i les regles d'organització i funcionament i resumeixi les actuacions més importants durant l'exercici.

Per limitació d'espai, vegeu la resposta a l'"Annex a l'IAGC 2015" adjunt a l'apartat H.

COMISSIÓ DE RETRIBUCIONS

Nom	Càrrec	Categoria
SENYOR ALAIN MINC	VOCAL	Independent
SENYOR SALVADOR GABARRÓ SERRA	VOCAL	Dominical
SENYORA MARÍA AMPARO MORALEDA MARTÍNEZ	PRESIDENT	Independent

% de Consellers dominicals	33,33%
% de Consellers independents	66,67%
% d'altres d'externs	0,00%

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta Comissió, descriu els procediments i les regles d'organització i funcionament i resumeixi les actuacions més importants durant l'exercici.

Per limitació d'espai, vegeu la resposta a l'"Annex a l'IAGC 2015" adjunt a l'apartat H.

COMISSIÓ DE RISCOS

Nom	Càrrec	Categoria
SENYOR ANTONIO SÁINZ DE VICUÑA Y BARROSO	PRESIDENT	Independent
SENYOR JUAN JOSÉ LÓPEZ BURNIOL	VOCAL	Dominical
SENYOR JUAN ROSELL LASTORTRAS	VOCAL	Independent
SENYORA MARÍA AMPARO MORALEDA MARTÍNEZ	VOCAL	Independent
SENYOR JAVIER IBARZ ALEGRÍA	VOCAL	Dominical

% de Consellers dominicals	40,00%
% de Consellers independents	60,00%
% d'altres d'externs	0,00%

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta Comissió, descriu els procediments i les regles d'organització i funcionament i resumeixi les actuacions més importants durant l'exercici.

Per limitació d'espai, vegeu la resposta a l'"Annex a l'IAGC 2015" adjunt a l'apartat H.

COMISSIÓ EXECUTIVA

Nom	Càrrec	Categoria
SENYOR ANTONIO SÁINZ DE VICUÑA Y BARROSO	VOCAL	Independent
SENYORA MARIA DOLORS LLOBET MARIA	VOCAL	Dominical
SENYOR ISIDRO FAINÉ CASAS	PRESIDENT	Dominical
SENYOR JUAN JOSÉ LÓPEZ BURNIOL	VOCAL	Dominical
SENYOR ANTONIO MASSANELL LAVILLA	VOCAL	Executiu
SENYORA MARÍA AMPARO MORALEDA MARTÍNEZ	VOCAL	Independent
SENYOR GONZALO GORTÁZAR ROTAECHE	VOCAL	Executiu
SENYOR JAVIER IBARZ ALEGRÍA	VOCAL	Dominical

% de Consellers executius	25,00%
% de Consellers dominicals	50,00%
% de Consellers independents	25,00%
% d'altres d'externs	0,00%

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta Comissió, descriui els procediments i les regles d'organització i funcionament i resumeixi les actuacions més importants durant l'exercici.

Per limitació d'espai, vegeu la resposta a l'"Annex a l'IAGC 2015" adjunt a l'apartat H.

Indiqui si la composició delegada o executiva reflecteix la participació en el Consell dels diferents Consellers en funció de la seva categoria:

Sí

No

C.2.2 Completi el quadre següent amb la informació relativa al nombre de Conselleres que integren les Comissions del Consell d'Administració durant els últims quatre exercicis:

	Nombre de Conselleres							
	Exercici 2015		Exercici 2014		Exercici 2013		Exercici 2012	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
COMISSIÓ D'AUDITORIA I CONTROL	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
COMISSIÓ DE NOMENAMENTS	2	66,67%	2	66,67%	2	66,67%	2	66,67%
COMISSIÓ DE RETRIBUCIONS	1	33,33%	1	25,00%	0	0,00%	0	0,00%
COMISSIÓ DE RISCOS	1	20,00%	1	20,00%	0	0,00%	0	0,00%
COMISSIÓ EXECUTIVA	2	25,00%	2	25,00%	2	33,33%	3	42,86%

C.2.3 Apartat derogat.

C.2.4 Apartat derogat.

C.2.5 Indiqui, si escau, l'existència de regulació de les comissions del Consell, el lloc on estan disponibles per a consulta i les modificacions que s'hi hagin fet durant l'exercici. Al seu torn, cal indicar si de manera voluntària s'ha elaborat algun informe anual sobre les activitats de cada Comissió.

COMISSIÓ EXECUTIVA.

Breu descripció

No hi ha reglaments específics de les Comissions del Consell. La Comissió Executiva es regeix pel que estableixen la Llei, els Estatuts Socials i el Reglament del Consell d'Administració. En el que no està previst especialment per a la Comissió Executiva, s'han d'aplicar les normes de funcionament establertes pel Reglament del Consell per al funcionament mateix del Consell, disponible en el web corporatiu de CaixaBank (www.CaixaBank.com).

No hi ha en la regulació societària una previsió expressa sobre un informe d'activitats de la Comissió. No obstant això, en la reunió del 18 de febrer de 2016 va aprovar el seu informe anual d'activitats que recull els principals aspectes de regulació de la Comissió en els diferents documents societaris, així com l'avaluació del seu funcionament durant l'exercici 2015.

COMISSIÓ D'AUDITORIA I CONTROL.

Breu descripció

No hi ha reglaments específics de les Comissions del Consell. L'organització i funcions de la Comissió d'Auditoria i Control estan recollides en el Reglament del Consell que està disponible en el web corporatiu de CaixaBank (www.CaixaBank.com), així com la seva composició i estructura.

En compliment del que estableixen l'article 13.3 (e) del Reglament del Consell i la normativa aplicable, la Comissió d'Auditoria i Control, en la reunió de 25 de febrer de 2016, va aprovar el seu informe anual sobre el seu funcionament destacant les principals incidències sorgides, si n'hi ha, en relació amb les funcions que li són pròpies, així com l'avaluació del seu funcionament durant l'exercici 2015.

COMISSIÓ DE RISCOS

Breu descripció

No hi ha reglaments específics de les Comissions del Consell. L'organització i funcions de la Comissió de Riscos estan recollides en el Reglament del Consell que està disponible en el web corporatiu de CaixaBank (www.CaixaBank.com), així com la seva composició i estructura.

En compliment del que estableixen l'article 13.3 (e) del Reglament del Consell i la normativa aplicable, la Comissió de Risc, en la reunió de 18 de febrer de 2016, va aprovar l'informe anual sobre el seu funcionament destacant les principals incidències sorgides, si n'hi ha, en relació amb les funcions que li són pròpies, així com l'avaluació del seu funcionament durant l'exercici 2015.

COMISSIÓ DE NOMENAMENTS

Breu descripció

No hi ha reglaments específics de les Comissions del Consell. L'organització i funcions de la Comissió de Nomenaments estan recollides en el Reglament del Consell que està disponible en el web corporatiu de CaixaBank (www.CaixaBank.com), així com la seva composició i estructura.

En compliment del que estableix la normativa aplicable, en la reunió del 24 de febrer de 2016, la Comissió de Nomenaments va aprovar el seu informe anual d'activitats, que recull l'avaluació del seu funcionament durant l'exercici 2015.

COMISSIÓ DE RETRIBUCIONS

Breu descripció

No hi ha reglaments específics de les Comissions del Consell. L'organització i funcions de la Comissió de Retribucions estan recollides en el Reglament del Consell que està disponible en el web corporatiu de CaixaBank (www.CaixaBank.com), així com la seva composició i estructura.

En compliment del que estableix la normativa aplicable, en la reunió del 17 de febrer de 2016, la Comissió de Nomenaments va aprovar el seu informe anual d'activitats, que recull l'avaluació del seu funcionament durant l'exercici 2015.

C.2.6 Apartat derogat.

D OPERACIONS VINCULADES I OPERACIONS INTRAGRUP

D.1 Expliqui, si escau, el procediment per a l'aprovació d'operacions amb parts vinculades i intragrup.

Procediment per informar l'aprovació d'operacions vinculades

Correspon al Ple del Consell aprovar, amb l'informe previ de la Comissió d'Auditoria i Control, les operacions que la Societat o societats del Grup facin amb Consellers, en els termes que disposa la Llei, o quan la seva autorització correspongui al Consell d'Administració, amb accionistes titulars (de manera individual o concertadament amb d'altres) d'una participació significativa, incloent-hi accionistes representats en el Consell d'Administració de la Societat o d'altres societats que formin part del mateix grup o amb persones que hi estiguin vinculades (Operacions Vinculades). S'exceptuen de la necessitat d'aquesta aprovació les operacions que reuneixin simultàniament les tres característiques següents:

- que es facin en virtut de contractes les condicions dels quals estiguin estandarditzades i s'apliquin en massa a un elevat nombre de clients;
- que es facin a preus o tarifes establerts amb caràcter general per qui actui com a administrador del bé o servei de què es tracti; i
- que la seva quantia no superi l'u per cent (1%) dels ingressos anuals de la Societat.

Per tant, és el Consell d'Administració o si no els òrgans o les persones delegades (per raons d'urgència degudament justificades i a l'empara de la delegació conferida, cas en què la decisió ha de ser sotmesa a la posterior ratificació en el primer Consell que se celebri després de la seva adopció) el que aprova les operacions vinculades amb l'informe favorable previ de la Comissió d'Auditoria i Control. Els Consellers que siguin afectats per l'aprovació d'aquestes operacions s'hauran d'abstenir d'intervenir en la deliberació i de votar l'acord sobre aquestes operacions.

Respecte a les operacions intragrup, aquestes estan regulades en el Protocol Intern de Relacions entre la Fundació Bancària, "la Caixa" i CaixaBank (disponible en el web corporatiu de CaixaBank) que, entre altres temes, fixa els criteris generals per a la realització d'operacions o la prestació de serveis intragrup en condicions de mercat, així com identifica els serveis que Fundació Bancària "la Caixa" presta i prestarà a CaixaBank i les Societats del Grup CaixaBank i els que CaixaBank i/o les Societats del Grup CaixaBank presten o prestaran, al seu torn, a Fundació Bancària "la Caixa" i a les Societats del Grup Fundació Bancària "la Caixa".

El Protocol estableix els supòsits i les condicions de l'aprovació de les operacions intragrup que, en general, tenen com a òrgan competent per a la seva aprovació el Consell d'Administració.

Cal esmentar que en determinats supòsits previstos a la clàusula 4.3 del Protocol, certes operacions intragrup, per la seva importància, estaran subjectes a l'aprovació prèvia del Consell d'Administració de CaixaBank, que haurà de disposar d'un informe de la Comissió d'Auditoria i Control de CaixaBank i del Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa".

D.2 Detalli les operacions significatives pel que fa a la quantia o rellevants pel que fa a la matèria realitzades entre la Societat o entitats del seu grup i els accionistes significatius de la Societat:

Nom o denominació social de l'accionista significatiu	Nom o denominació social de la Societat o entitat del seu grup	Naturalesa de la relació	Tipus de l'operació	Import (milers d'euros)
FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA	CAIXABANK, SA	Societària	Dividends i altres beneficis distribuïts	533.964
CRITERIA CAIXA, SAU	CAIXABANK, SA	Comercial	Acords de finançament: préstecs	1.950.000
CRITERIA CAIXA, SAU	CAIXABANK, SA	Comercial	Altres instruments que poden implicar una transmissió de recursos o d'obligacions entre la Societat i la part vinculada	1.900.000
FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA	CAIXABANK, SA		Acords sobre llicències	1.600

D.3 Detalli les operacions significatives pel que fa a la quantia o rellevants pel que fa a la matèria dutes a terme entre la Societat o entitats del seu grup i els administradors o directius de la Societat:

D.4 Informi de les operacions significatives dutes a terme per la Societat amb altres Entitats pertanyents al mateix grup, sempre que no s'eliminin en el procés d'elaboració d'estats financers consolidats i no formin part del tràfic habitual de la Societat pel que fa al seu objecte i condicions.

En tot cas, cal informar de qualsevol operació intragrup efectuada amb entitats establertes en països o territoris que tinguin la consideració de paradís fiscal:

Denominació social de l'entitat del seu grup:

BARCLAYS BANK, SAU

Import (milers d'euros): 60.000

Breu descripció de l'operació:

Compra a Barclays Bank, SAU el negoci de gestió d'actius.

Denominació social de l'entitat del seu grup:

BARCLAYS BANK, SAU

Import (milers d'euros): 33.000

Breu descripció de l'operació:

Compra a Barclays Bank, SAU el negoci de *factoring* i confirmació.

Denominació social de l'entitat del seu grup:

BARCLAYS BANK, SAU

Import (milers d'euros): 80.000

Breu descripció de l'operació:

Compra a Barclays Bank, SAU el negoci de gestió de targetes.

Denominació social de l'entitat del seu grup:

SegurCaixa ADESLAS

Import (milers d'euros): 47.000

Breu descripció de l'operació:

Cobrament addenda contracte d'agència.

D.5 Indiqui l'import de les operacions fetes amb altres parts vinculades.

0 (en milers d'euros).

D.6 Detalli els mecanismes establerts per detectar, determinar i resoldre els possibles conflictes d'interessos entre la Societat i/o el seu grup i els seus consellers, directius o accionistes significatius.**Consellers i Directius**

L'article 28 del Reglament del Consell d'Administració regula el deure de no competència dels membres del Consell d'Administració. L'obligació de no competir amb la Societat només podrà ser objecte de dispensa en el cas que no s'esperí un perjudici per a la societat o que el que s'esperí quedi compensat pels beneficis que es preveu obtenir de la dispensa. Serà aplicable al Conseller que hagi obtingut la dispensa de la Junta General, l'obligació de complir les condicions i les garanties que prevegi l'acord de dispensa i, en qualsevol cas, l'obligació d'abstenir-se de participar en les deliberacions i votacions en les quals tingui conflicte d'interès, tot això de conformitat amb el que disposa la normativa vigent

L'article 29 d'aquest Reglament regula les situacions de conflicte aplicables a tots els Consellers, establint l'obligació genèrica d'evitar les situacions que puguin suposar un conflicte d'interès entre la Societat i el Conseller o les seves persones vinculades, adoptant per a això les mesures que siguin necessàries. En qualsevol cas, els Consellers hauran de comunicar al Consell d'Administració les situacions de conflicte, directe o indirecte, que ells o les persones vinculades a ells puguin tenir amb l'interès de la Societat i que seran objecte d'informació en la memòria.

D'altra banda, el Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del mercat de valors de CaixaBank estableix al seu article 1 que són Persones Subjectes, entre d'altres, els membres del Consell d'Administració i els Alts Directius i membres del Comitè de Direcció de la Societat. La secció VI del Reglament estableix la Política de Conflictes d'Interès de la Societat, i al seu article 36 s'enumeren els deures davant els conflictes d'interessos personals o familiars de les Persones Subjectes, entre els quals hi ha el d'actuar amb lleialtat a CaixaBank, abstenint-se d'intervenir o influir en la presa de decisions que puguin afectar les persones o entitats amb les quals hi ha conflictes i el d'informar l'Òrgan de Seguiment sobre aquests últims.

Accionistes significatius

Per tal de reforçar la transparència i bon govern de la Societat i en línia amb la recomanació segona del Codi Unificat de Bon Govern, CaixaBank i la Fundació Bancària "la Caixa", com el seu accionista de control, van subscriure un Protocol Intern de Relacions que va ser modificat successivament, les novacions del qual van ser degudament notificades a la CNMV.

El Protocol actualment en vigor té com a objecte principalment: desenvolupar els principis bàsics que regeixen les relacions entre la Fundació Bancària "la Caixa" i CaixaBank, definir els paràmetres generals que governen les eventuais relacions de negoci o de serveis que CaixaBank i el seu grup tenen amb Fundació Bancària "la Caixa" i les altres societats del seu grup (del qual CaixaBank és part), així com regular el flux d'informació adequat que permet a la Fundació Bancària "la Caixa" i a CaixaBank l'elaboració dels seus estats financers i el compliment d'obligacions d'informació periòdica i de supervisió davant el Banc d'Espanya, la CNMV i altres organismes reguladors.

CaixaBank i la Fundació Bancària "la Caixa" reiteren en el Protocol la subordinació de les seves relacions a les previsions que sobre conflictes d'interès, relacions amb accionistes significatius, operacions vinculades i informació privilegiada, entre altres matèries, s'estableixen en la legislació aplicable vigent en cada moment.

D.7 Cotitza més d'una societat del Grup a Espanya?

Sí

No

Identifiqui les Societats filials que cotitzen a Espanya:

Societat filial cotitzada

Indiqui si han definit públicament amb precisió les respectives àrees d'activitat i eventuales relacions de negoci entre elles, així com les de la Societat dependent cotitzada amb la resta d'empreses del grup:

Defineixi les eventuales relacions de negoci entre la Societat matriu i la Societat filial cotitzada, i entre aquesta i les altres empreses del grup

Identifiqui els mecanismes previstos per resoldre els eventuales conflictes d'interessos entre la filial cotitzada i les altres empreses del grup:

Mecanismes per resoldre els eventuales conflictes d'interessos

E SISTEMES DE CONTROL I GESTIÓ DE RISCOS

E.1 Expliqui l'abast del Sistema de Gestió de Riscos de la Societat, inclosos els de matèria fiscal.

D'acord amb la sol·licitud existent a la Circular 7/2015 de la CNMV, de 22 de desembre, la Societat expressa que de les descripcions que hi consten, la que s'ajusta més a l'abast del seu Sistema de Gestió de Riscos és la número 1, és a dir:

“... El Sistema de Gestió de Riscos funciona de manera integral, contínua, i consolida aquesta gestió per àrea o unitat de negoci o activitat, filials, zones geogràfiques i àrees de suport (com per exemple recursos humans, màrqueting o control de gestió) en l'àmbit corporatiu...”

En altres paraules, el control dels riscos està plenament integrat en la gestió i l'organització està implicada a posar-lo en pràctica. El mateix Consell d'Administració, amb l'assessorament i la revisió més profunda i freqüent de la Comissió de Riscos, és qui determina les polítiques i les estratègies de control i gestió de riscos.

L'Alta Direcció participa directament en aquest acompliment, en el manteniment del marc de control intern, que l'Entitat assegura en una execució prudent, i en processos continus de gestió i planificació estratègica i financera, que garanteixen l'adequació al perfil i apetit de risc de l'Entitat. El Sistema de Gestió de Riscos funciona de manera integral i exhaustiva, amb una translació adaptada i racionalitzada a les filials i unitats de negoci, segons criteris de materialitat i raonabilitat.

El Sistema de Gestió de Riscos està format pels elements següents:

- Catàleg de Riscos Corporatiu, formalitzat pel Consell d'Administració el març de 2014 en el marc del Mapa de Riscos Corporatiu (més informació sobre aquest aspecte en el punt E.3), que classifica els riscos per categories i en facilita la valoració, contribuint a la determinació del perfil de risc del Grup, a la formalització d'un Marc d'Apetit al Risc, unifica nomenclatures dels riscos i facilita l'adaptació al report de riscos requerit pel Mecanisme Únic de Supervisió (MUS/SSM)
- Marc d'apetit al risc (MAR), com a eina integral i prospectiva, amb què el Consell d'Administració de Grup CaixaBank ha determinat la tipologia i els llindars de risc que està disposat a acceptar, en la consecució dels objectius estratègics i de rendibilitat del conglomerat financer.
- Polítiques, que són el marc normatiu que defineix el funcionament general de les activitats de risc per tal de controlar i gestionar els riscos en l'àmbit corporatiu.
- Procediments, metodologies i eines de suport, que permeten articular les polítiques i complir el principi d'«homogeneïtat, globalitat i consistència».
- Cultura de risc en l'organització: En desenvolupament continu. Es plasma en la (i) Formació, exemplificada aquest 2015 en la creació de la denominada «Escola de Riscos» amb els objectius de donar suport a les àrees de negoci en els temes de risc, servir d'element de transmissió d'aquesta cultura de risc i de les polítiques per a la seva adequada gestió (via cursos de formació, tant presencials com virtuals, a través dels mitjans telemàtics disponibles); (ii) informació –publicació dels principis generals de gestió del risc, normes, circulars i manuals en aquest sentit, comunicacions en les reunions mensuals del Conseller Delegat i l'Alta Direcció amb els màxims responsables de la xarxa i de Serveis Centrals...–, i (iii) incentius –actualment, impacte en la retribució variable de determinats nivells Directius relacionats amb l'originació i la gestió de risc–.
- Un sistema de control i seguiment dels riscos plenament integrat en la gestió, per (i) mitigar pèrdues operacionals, sobre límits, consums i posicions de risc per (ii) evitar sobreexposicions i garantir la integritat de la informació de *reporting*, sobre càlculs i mètriques de risc per (iii) garantir la seva fiabilitat en el mesurament dels riscos i sobre les dades de què s'alimenten les aplicacions de riscos perquè (iv) no faltin dades clau o continguin informació inexacta o desactualitzada que no permeti avaluar de manera correcta el risc del client.

- Un Model de Control Intern que proporciona un grau de seguretat raonable en la consecució dels objectius del Grup i que evoluciona, en línia amb les directrius dels reguladors i les millors pràctiques del sector, cap al model de les 3 línies de defensa: la primera línia de defensa formada per les unitats de negoci i de suport del Grup; la segona està formada principalment per les funcions de Gestió de Riscos, Compliment i Control intern, és independent de les unitats de negoci i la seva funció és identificar, valorar, monitorar i reportar tots els riscos materials del Grup, així com desenvolupar els sistemes per a la seva gestió i control; la 3a línia de defensa, constituïda per Auditoria Interna, avalua l'eficàcia i eficiència de la gestió i control dels riscos.

Per a més informació, vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

E.2 Identifiqui els òrgans de la Societat responsables de l'elaboració i l'execució del Sistema de Gestió de Riscos, inclòs el fiscal.

Òrgans d'administració

El Consell d'Administració de CaixaBank és l'òrgan màxim que determina l'estratègia de risc de l'Entitat. En aquest sentit el mateix Consell es va reservar unes matèries de decisió respecte de la gestió de riscos:

- Adopció i seguiment dels mètodes per mesurar els riscos i calcular els requeriments regulatoris de capital que comporten.
- Organització al màxim nivell de les funcions de control.
- Establiment de límits globals de risc.

Dictamen de les polítiques generals d'actuació de l'Entitat en matèria de riscos i coneixement de la seva evolució. En

l'àmbit general, les funcions del Consell d'Administració serien:

- Definir els principis generals de gestió del risc.
- Establir la distribució de funcions al si de l'organització i els criteris per a la prevenció de conflictes d'interès.
- Aprovar i revisar periòdicament les estratègies i polítiques d'acompliment, gestió, control i reducció dels riscos.
- Aprovar les estratègies i procediments generals de control intern.
- Conèixer els resultats de la funció de gestió i control dels riscos i de la situació de control intern.

El Consell ha delegat algunes matèries en les comissions delegades, el funcionament de les quals és regulat en el Reglament del Consell d'Administració (articles 11 i seg.). Concretament es tracta de la Comissió de Riscos, encarregada del seguiment recurrent de la gestió de riscos, les funcions concretes i composició de la qual han estat introduïdes en el punt C.2.4. i, com a últim garant dels mecanismes de control, sense perjudici de les funcions del Consell d'Administració en matèria de gestió i control de riscos, la Comissió d'Auditoria i Control, igualment detallada a l'apartat C.2.4 d'aquest mateix informe.

Cal destacar que la Comissió de Riscos s'ha reunit 14 vegades durant aquest 2015, i ha analitzat els diferents tipus de riscos inclosos en el Catàleg de Riscos Corporatiu (per exemple actuarial, operacional, de mercat, de crèdit, de liquiditat, regulatori), el marc d'apetit al risc i el quadre de comandament de riscos, com a temes principals.

Òrgans de Direcció

L'Alta Direcció actua en el marc de les atribucions delegades pel Consell d'Administració, tant de manera col·legiada (Comitè de Direcció) com individualment a través de la figura del Director General de Risc. CaixaBank disposa d'una Direcció General responsable del correcte funcionament del Sistema de Gestió de Riscos del Grup. Queden fora de la seva responsabilitat directa el risc reputacional (gestionat per la Direcció Corporativa de Comunicació, Relacions Institucionals, Marca i Responsabilitat Corporativa), el risc legal/regulatori, incloent-hi risc fiscal (que depèn de la Secretaria General) i el de compliment normatiu (que depèn de la Subdirecció General de Control i Compliment).

L'Alta Direcció del Grup CaixaBank integra els comitès de gestió del risc, que estableixen polítiques generals d'actuació, concedeixen operacions al màxim nivell i gestionen els riscos de negoci del Grup. Aquests comitès són:

- Comitè Global del Risc
- Comitè de Gestió d'Actius i Passius (ALCO)
- Comitè Permanent de Crèdits
- Comitè de Plans de Recuperació i Resolució
- Comitè de Polítiques de Risc
- Comitè de Polítiques de Risc de Filials
- Comitè de Valoració i Adquisició d'Actius Immobiliaris
- Comitè de Risc Operacional

- Comitè de Models i Paràmetres
- Comitè de Recuperacions i Morositat
- Comitè de Nous Productes d'Inversió
- Comitè de *Rating* Corporatiu
- Comitè de Grans Subhastes
- Comitè de Dacions
- Comitè de Provisions

Per a més informació sobre aquest aspecte, vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

E.3 Assenyali els principals riscos, inclosos els fiscals, que poden afectar la consecució dels objectius de negoci.

La recent evolució del sistema financer i la ràpida transformació del marc regulatori posen de manifest la creixent rellevància de l'avaluació dels riscos i del seu entorn de control. En aquest marc, el Grup CaixaBank disposa d'un "Mapa de Riscos Corporatiu" per a la identificació, el mesurament, el seguiment, el control i el *reporting* dels riscos.

El Mapa de Riscos Corporatiu va incloure la formalització d'un Catàleg de Riscos Corporatiu el març de 2014 (comentat al punt E.1), que facilita el seguiment i el *reporting*, intern i extern, dels riscos de l'Entitat

Els principals riscos que es reporten de manera periòdica a la Direcció i als òrgans de govern són:

- Crèdit: pèrdua de valor dels actius del Grup CaixaBank davant una contrapartida pel deteriorament de la capacitat d'aquesta per fer front als seus compromisos.
- Mercat: Pèrdua de valor dels actius o increment de valor dels passius de la cartera de negociació del Grup, per fluctuacions dels tipus o preus en els mercats on es negocien aquests actius/passius.
- Liquiditat: Dèficit d'actius líquids per satisfer els venciments contractuals dels passius, els requisits regulatoris o les necessitats del negoci.
- Estructural de tipus (interès i canvi): efecte negatiu sobre el valor econòmic del balanç o sobre els resultats, derivat de canvis en l'estructura de la corba de tipus d'interès o fluctuacions del tipus de canvi.
- Actuarial: increment del valor dels compromisos contrets per contractes d'assegurança amb clients i per pensions amb empleats arran de la divergència entre les estimacions de sinistralitat i tipus i l'evolució real d'aquestes magnituds.
- Situació de recursos propis: restricció de la capacitat del Grup CaixaBank per adaptar el seu volum de recursos propis a les exigències normatives o a la modificació del seu perfil de risc.
- Legal/Regulatori: pèrdua o disminució de rendibilitat del Grup CaixaBank a conseqüència de modificacions en el marc regulatori o d'errades judicials desfavorables per a l'Entitat.
- Compliment: deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.
- Operacional: pèrdues derivades de la inadequació o fallada de processos interns, persones i sistemes, o degudes a successos externs. Inclou les categories de risc que estableix la normativa.
- Reputacional: menyscabament de la capacitat competitiva per deteriorament de la confiança en CaixaBank d'algun dels seus grups d'interès, a partir de l'avaluació que aquests grups efectuen de les actuacions o omissions, realitzades o atribuïdes, de l'Entitat, la seva Alta Direcció o els seus òrgans de govern.

Per a més informació, vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

E.4 Identifiqui si l'entitat disposa d'un nivell de tolerància al risc, inclòs el fiscal.

L'Entitat té nivells de tolerància al risc, englobats en el denominat marc d'apetit al risc (ja introduït en el Punt E.1, com a part integrant del seu Sistema de Gestió del Risc).

El marc d'apetit al risc de CaixaBank consta de declaracions qualitatives i quantitatives.

- Declaració d'apetit al risc, que transmet el perfil de risc objectiu mitjançant quatre dimensions clau

1. Protecció de pèrdues: Es vol mantenir un perfil de risc mitjà-baix i una adequació confortable de capital
2. Liquiditat i finançament: Amb el propòsit de tenir una base de finançament estable i diversificada, es vol tenir la certesa d'estar en condicions de complir les obligacions i necessitats de finançament, fins i tot en condicions adverses de mercat.

3. Composició de negoci: S'aspira a mantenir una posició de lideratge en el mercat de banca detallista i aconseguir una generació d'ingressos i de capital de manera equilibrada i diversificada.

4. Riscos per a la franquícia: el Grup es compromet amb els estàndards més alts ètics i de governança en la seva activitat, fomentant la sostenibilitat i l'acció social responsable i vetllant activament per assegurar la seva pròpia excel·lència operativa.

• Mètriques quantitatives, que es resumeixen en quadres de comandament:

1. Mètriques primàries, els llistats d'apetit i tolerància de les quals els fixa el Consell d'Administració.

2. Indicadors complementaris, per desglossar o complementar la monitorització dels riscos que duu a terme l'equip directiu.

• Palanques de gestió, per assegurar un trasllat coherent i eficaç a la gestió del negoci i els seus riscos. Plasmades a través de:

1. Formació i comunicació

2. Metodologies de mesurament i valoració de riscos

3. Límits, polítiques i facultats

4. Incentius i nomenaments

5. Eines i processos

Per a cadascuna de les dimensions clau definides, s'estableixen, addicionalment a les declaracions qualitatives, diverses mètriques quantitatives amb l'apetit que es pretén mantenir i els límits de tolerància; això, juntament amb les palanques de gestió, permet direccionar el perfil de risc que pot assumir l'equip directiu.

Es fixen nivells d'«apetit» i de «tolerància» per a cadascuna de les mètriques a través d'un sistema de semàfors d'alerta:

• «Semàfor verd»: objectiu de risc

• «Semàfor ambre»: alerta precoç

• «Semàfor vermell»: incompliment

Addicionalment, i per a una selecció de mètriques que també estan recollides en el Recovery Plan (presentat a continuació), s'ha definit un «semàfor negre» que, si s'activés, desencadenaria uns processos de comunicació i de governança propis, d'acord amb la gravetat de les situacions definides.

Finalment, i en línia amb la Directiva 2014/59/UE, de 15 de maig de 2014, per la qual s'estableix un marc per a la reestructuració i resolució d'entitats de crèdit, CaixaBank manté actualitzat un Pla de Recuperació (Recovery Plan).

El Pla de Recuperació pretén facilitar la implantació de mesures de recuperació per part de l'Entitat, amb l'objectiu de restablir la seva posició financera després d'un deteriorament rellevant d'aquesta. El Pla de Recuperació pretén donar resposta a situacions de deteriorament greu de l'Entitat en termes de solvència i liquiditat. Per a tot el que fa referència a la gestió del Pla de Recuperació, s'ha creat el Comitè de Plans de Recuperació i Resolució (CPRR).

En el procés d'elaboració del Pla de Recuperació, el CPRR determina l'abast del Pla i les àrees implicades, en proposa l'actualització com a freqüència mínima anual d'acord amb la normativa aplicable i dirigeix el projecte, supervisant i controlant el procés d'elaboració, que correspon a l'Oficina del Projecte.

En el procés d'aprovació del Pla de Recuperació, el CPRR valida l'Informe proposat per l'Oficina del Projecte i l'eleva al Comitè de Direcció.

En relació amb els indicadors de recuperació, el CPRR revisa trimestralment l'informe que elabora l'Oficina del Projecte i l'eleva al Comitè de Direcció.

S'actualitza com a mínim anualment, i la seva aprovació correspon al Consell d'Administració. L'activació del Pla de Recuperació, en cas que s'implanti alguna mesura inclosa en aquest, també correspon al Consell d'Administració.

Per a una selecció de mètriques recollides en aquest Pla de Recuperació s'ha definit un «semàfor negre» que, si s'activés, desencadenaria els processos de comunicació i governança estipulats.

Amb això, s'assegura un procés integral de monitorització i escalat de potencials deterioraments en el perfil de risc de l'Entitat, i que regula la involucració oportuna i selectiva dels òrgans d'administració.

Finalment, en l'àmbit dels plans de resolució, el CPRR coordina les peticions d'informació de les autoritats de resolució nacionals (Banc d'Espanya/FROB) i europea (Mecanisme Únic de Resolució).

Per a més informació (procés d'avaluació de riscos, per exemple) vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

E.5 Indiqui quins riscos, inclosos els fiscals, s'han materialitzat durant l'exercici.

Els riscos, identificats a través del Catàleg de Riscos Corporatiu, s'han detallat en el punt E.3; l'eina integral (de gestió, control, etc.) i prospectiva és el Marc d'Apetit al Risc (descriu en el punt E.1); alguna de les mètriques primàries allà definides ha superat els límits d'apetit al risc durant 2015, per bé que ha romàs dins els nivells de tolerància.

En concret, s'han materialitzat pèrdues per deteriorament de la cartera creditícia i s'han acumulat actius immobiliaris i no estratègics en el balanç consolidat de l'Entitat per imports superiors als desitjats, en un context de crisi econòmica prolongada a Espanya, de despallanquejament del sector privat i d'estancament del mercat immobiliari.

Les iniciatives adoptades i els plans d'acció en curs han de permetre la reconducció dels nivells de risc als estipulats com a apetit de l'Entitat.

A títol informatiu, es resum les xifres principals que han caracteritzat el risc de crèdit el 2015:

- Morositat. A 31 de desembre de 2015, els deutors morosos del Grup s'han situat en 17.100 milions d'euros (7,9%). A tancament de 2014 eren 20.110 milions (9,7%).
- La ràtio de mora de CaixaBank es compara molt favorablement amb la del sector privat resident del total del sistema, que en onze mesos ha passat del 12,9% (31 de desembre de 2014) al 10,1% (31 de desembre de 2015).
- Promoció immobiliària i actius adquirits en pagament de deutes. A 31 de desembre de 15, l'import brut del finançament destinat a la promoció immobiliària del Grup era de 9.825 milions d'euros (14.069 a 31 de desembre de 2014) i el valor comptable net dels actius adjudicats en pagament de deutes (cartera disponible per a la venda) 7.259 milions d'euros (6.719 milions a 31 de desembre de 14).
- Per a la cobertura de la morositat, el Grup ha comptabilitzat el 2015 unes dotacions per a insolvències de 1.593 milions d'euros (2.084 el 2014), descomptades les recuperacions. Incloent-hi aquestes dotacions, els fons totals per a insolvències de crèdit eren de 9.512 milions d'euros a tancament de 2015 (11.120 a tancament de 2014).
- Tot això culmina en un cost de risc (*Cost of Risk*) del 0,7% el 2015 vs. un 1,0% el 2014 i una pèrdua esperada de 7.438 milions d'euros a tancament de 2015 (8.687 a tancament de 2014).

Funcionament dels sistemes de control

La capacitat de generació de valor del Grup a llarg termini no s'ha vist afectada. Els sistemes de control han funcionat correctament i això n'ha permès una gestió adequada. S'ha informat de la seva evolució al Consell d'Administració del Grup.

Destacar que com a sistema de control el Marc també s'ha utilitzat en els processos de planificació interna i de simulació davant potencials escenaris d'estrès. El 2015 s'ha integrat concretament en:

- El Pla estratègic 2015-2018, publicat el primer trimestre de l'any, la qual coherència del qual des del punt de vista qualitatiu i quantitatiu amb el compliment de les declaracions i les mètriques de nivell 1 del Marc va ser garantida.
- L'Informe d'autoavaluació de capital, l'Informe d'autoavaluació de liquiditat i els corresponents escenaris d'estrès: comprovació que cap de les mètriques de nivell 1 passava a estar en incompliment (vermell) en els escenaris central, debilitat o debilitat extrema.

Per a més informació, vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

E.6 Expliqui els plans de resposta i supervisió per als principals riscos de l'Entitat, inclosos els fiscals.

Per limitació d'espai, vegeu la resposta a l'"Annex a l'IAGC 2015" adjunt a l'apartat H.

F SISTEMES INTERNS DE CONTROL I GESTIÓ DE RISCOS EN RELACIÓ AMB EL PROCÉS D'EMISSIÓ DE LA INFORMACIÓ FINANCERA (SCIIF)

Descrigui els mecanismes que componen els sistemes de control i gestió de riscos en relació amb el procés d'emissió d'informació financera (SCIIF) de la seva Entitat.

F.1 Entorn de control de l'Entitat

Informi, assenyalant-ne les principals característiques, d'almenys:

F.1.1. Quins òrgans i/o funcions són els responsables de: (i) l'existència i el manteniment d'un SCIIF adequat i efectiu; (ii) la implantació d'aquest sistema, i (iii) la seva supervisió.

El Consell d'Administració de CaixaBank ha assumit formalment la responsabilitat de l'existència d'un SCIIF adequat i eficaç i ha delegat en la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital de l'Entitat, el seu disseny, implantació i funcionament.

A l'article 40.3 dels Estatuts de CaixaBank s'estableix que la Comissió d'Auditoria i Control es responsabilitzarà, entre altres funcions, de:

- Supervisar l'eficàcia de control intern de la Societat, l'auditoria interna i els sistemes de gestió de riscos, així com discutir amb els auditors de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.
- Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada".

Per la seva banda, la Comissió d'Auditoria i Control ha assumit la supervisió de l'SCIIF. La seva activitat consisteix a vetllar per la seva eficàcia i obtenir evidències suficients del seu disseny i funcionament correctes.

Aquesta atribució de responsabilitats ha estat difosa a l'organització mitjançant la Norma de caràcter intern "Sistema de control intern sobre la informació financera", aprovada pel Comitè de Direcció i el Consell d'Administració, i que exerceix la Funció de Control Intern sobre la Informació Financera (d'ara endavant, CIIF) que, en dependència directa del Director Executiu d'Intervenció, Control de Gestió i Capital de l'Entitat, és responsable de:

- Supervisar que les pràctiques i els processos desenvolupats a l'Entitat per elaborar la informació financera garanteixen la seva fiabilitat i la conformitat amb la normativa aplicable.
- Avaluar que la informació financera elaborada per les diferents entitats que constitueixen el Grup CaixaBank compleix els principis següents:

- i. Les transaccions, els fets i altres esdeveniments recollits per la informació financera efectivament hi són i s'han registrat en el moment adequat (existència i ocurrència).
- ii. La informació reflecteix la totalitat de les transaccions, els fets i altres esdeveniments en els quals l'Entitat és part afectada (integritat).
- iii. Les transaccions, els fets i altres esdeveniments es registren i valoren de conformitat amb la normativa aplicable (valoració).
- iv. Les transaccions, els fets i altres esdeveniments es classifiquen, presenten i revelen en la informació financera d'acord amb la normativa aplicable (presentació, desglossament i comparabilitat).
- v. La informació financera reflecteix, en la data corresponent, els drets i obligacions a través dels corresponents actius i passius, de conformitat amb la normativa aplicable (drets i obligacions).

Així mateix, la Norma regula les responsabilitats dels centres responsables comptables i de les àrees de negoci involucrades en l'elaboració de la informació financera. Les seves responsabilitats en aquesta matèria suposen la certificació, amb la periodicitat requerida, de l'execució efectiva dels controls clau identificats, així com la col·laboració en la identificació i formalització dels riscos, controls i activitats dels processos que afecten la generació de la informació financera.

F.1.2. Si hi ha, especialment en el que fa referència al procés d'elaboració de la informació financera, els elements següents:

- Departaments i/o mecanismes encarregats: (i) del disseny i revisió de l'estructura organitzativa; (ii) de definir clarament les línies de responsabilitat i autoritat, amb una distribució adequada de tasques i funcions, i (iii) que hi hagi prou procediments perquè siguin difoses correctament en l'Entitat.

La revisió i aprovació de l'estructura organitzativa i de les línies de responsabilitat i autoritat la duu a terme el Consell d'Administració de CaixaBank, a través del «Comitè de Direcció» i el «Comitè de Nomenaments». L'Àrea d'Organització i Cultura dissenya l'estructura organitzativa de CaixaBank i proposa als òrgans de l'Entitat els canvis organitzatius necessaris. Posteriorment, la Direcció General Adjunta de Recursos Humans i Organització proposa els nomenaments per exercir les responsabilitats definides.

En l'elaboració de la informació financera estan clarament definides les línies d'autoritat i responsabilitat. Així mateix, es duu a terme una planificació exhaustiva, que preveu, entre altres qüestions, l'assignació de tasques, les dates clau i les diferents revisions que ha de fer cada un dels nivells jeràrquics. Tant les línies d'autoritat i responsabilitat com la planificació esmentada s'han documentat i distribuït entre tots aquells que intervenen en el procés d'elaboració de la informació financera.

Cal destacar, així mateix, que totes les entitats del Grup CaixaBank que tenen implantat un model SCIIF actuen de manera coordinada. En aquest sentit, la Norma de caràcter intern esmentada ha permès difondre a totes elles la metodologia de treball vinculada a l'SCIIF.

- Codi de conducta, òrgan d'aprovació, grau de difusió i instrucció, principis i valors inclosos (indicant-hi si hi ha mencions específiques al registre d'operacions i elaboració d'informació financera), òrgan encarregat d'analitzar incompliments i de proposar accions correctores i sancions.

CaixaBank disposa d'un Codi Ètic i Principis d'Actuació, aprovat pel Consell d'Administració, que estableix els valors i principis ètics que inspiren la seva actuació i que han de regir l'activitat de tots els empleats, directius i membres dels seus òrgans d'administració. El seu grau de difusió és universal a través de la Intranet corporativa. Així mateix, pot ser consultat pels accionistes, clients, proveïdors i altres parts interessades en la pàgina web de CaixaBank, en l'apartat de Responsabilitat Corporativa.

Els valors i principis d'actuació que recull el Codi són els següents: el compliment de les lleis, el respecte, la integritat, la transparència, l'excel·lència, la professionalitat, la confidencialitat i la responsabilitat social.

En relació amb la informació que l'Entitat facilita a clients i accionistes, el Codi Ètic estableix que aquesta informació ha de ser precisa, veraç i comprensible quant a les seves operacions, comissions i procediments per tal de canalitzar reclamacions i resoldre incidències.

Així mateix, indica que es posarà a disposició dels accionistes tota la informació financera i corporativa rellevant, de conformitat amb la normativa vigent.

El Codi Ètic és subscrit per les noves incorporacions a la plantilla de CaixaBank.

L'anàlisi dels possibles incompliments i les propostes d'actuacions correctores i de sancions correspon al Comitè del Canal de Consultes i Denúncies, format per Compliment Normatiu, Secretaria General, Assessoria Jurídica i Recursos Humans. Complementàriament, i derivat de la normativa vigent, o bé mitjançant acords d'autoregulació impulsats per la Direcció i els òrgans de govern, hi ha altres normes que regulen la conducta dels empleats sobre matèries concretes. Aquestes són:

I. Reglament intern de conducta en l'àmbit del mercat de valors (RIC).

Aprovat pel Consell d'Administració, el seu objectiu és ajustar les actuacions de CaixaBank, dels seus òrgans d'administració, empleats i representants a les normes de conducta que contenen la Llei del mercat de valors i les seves disposicions de desplegament. Així mateix, el RIC conté, d'acord amb la normativa abans esmentada, una política de conflictes d'interès.

El compliment del RIC permet fomentar la transparència en els mercats i preservar, en qualsevol moment, l'interès legítim dels inversors.

El seu grau de difusió és universal, a través del portal de Compliment Normatiu de la Intranet corporativa, i les persones que hi estan subjectes tenen l'obligació de subscriure'l formalment. A més, també està disponible per a la resta de grups d'interès al web corporatiu de CaixaBank.

L'anàlisi dels possibles incompliments i les propostes d'actuacions correctores i de sancions corresponen a un òrgan col·legiat (l'Òrgan de Seguiment del RIC). Així mateix, les consultes que es puguin suscitar en relació amb el que s'ha regulat en el RIC es poden elevar, depenent de la matèria, a la Secretaria de l'Òrgan de Seguiment o a l'Àrea de Compliment Normatiu.

II. Codi de Conducta Telemàtic

Aprovat pel Comitè de Direcció, desenvolupa les conductes i bones pràctiques relacionades amb l'accés a les dades i sistemes d'informació de l'Entitat.

És aplicable a tots els empleats de CaixaBank i el seu grau de difusió és intern, a través del portal de Compliment Normatiu, a la Intranet corporativa.

El Codi de Conducta Telemàtic és subscrit per les noves incorporacions a la plantilla de CaixaBank i les noves versions són comunicades oportunament a través de la Intranet.

L'anàlisi dels possibles incompliments i les propostes d'actuacions correctores i de sancions correspon al Comitè del Canal de Consultes i Denúncies, format per Compliment Normatiu, Secretaria General, Assessoria Jurídica i Recursos Humans

Finalment, cal assenyalar que hi ha un Canal confidencial intern de consultes a través del qual es poden exposar els dubtes que pugui suscitar la interpretació o aplicació del Codi Ètic i del Codi de Conducta Telemàtic. Aquest canal està habilitat per a tots els empleats a través de la Intranet. Les consultes són resoltes per l'Àrea de Compliment Normatiu, en el cas del Codi Ètic, i per l'Àrea de Seguretat Informàtica, en el cas del Codi de Conducta Telemàtic.

Com ja s'ha esmentat, les consultes relacionades amb el RIC es poden adreçar, depenent de la matèria, a l'Òrgan de Seguiment del RIC o a l'Àrea de Compliment Normatiu.

Totes i cadascuna d'aquestes matèries s'inclouen en la Formació Normativa de l'Entitat, i són d'obligada realització per part dels empleats. Per a la seva validació formal, cada treballador ha d'aprovar un test de coneixements en finalitzar el curs.

En concret, els cursos que hi ha avui dia són els següents:

- Curs sobre el Codi Ètic i el Canal confidencial de consultes relatiu al Codi Ètic i al Codi de Conducta Telemàtic i el Canal confidencial de denúncies. El curs, en format e-learning, té una durada aproximada d'una hora i mitja.
- Curs sobre Seguretat de la Informació, en què es proporcionen coneixements sobre les mesures i els criteris de protecció que cal adoptar sobre la informació, i el contingut del qual inclou les pautes d'actuació regulades en el Codi de Conducta Telemàtic. El curs, també en format e-learning, té una durada aproximada d'una hora.
- Addicionalment, l'Entitat disposa de dos cursos de formació en format e-learning en matèria del RIC (Reglament Intern de Conducta):

o Un d'adreçat a les persones adherides al Reglament i;

o un segon curs adreçat a la totalitat dels empleats, enfocat a la detecció i comunicacions d'operacions sospitoses d'abús de mercat, la política de conflictes d'interès i els deures generals en relació amb la informació privilegiada.

El 2015 s'han convocat els nous empleats per a la realització d'aquests cursos, incloent-hi els empleats que s'han incorporat després de la integració amb Barclays Bank, SAU.

- Canal de denúncies, que permeti la comunicació al Comitè d'Auditoria d'irregularitats de caràcter financer i comptable, en addició a eventuals incompliments del codi de conducta i activitats irregulars en l'organització. Si és de caràcter confidencial, se n'ha d'informar.

Les comunicacions sobre possibles incompliments del Codi Ètic i del Codi de Conducta, així com les denúncies relacionades amb possibles irregularitats relacionades amb la informació financera i comptable, s'han de remetre a l'Àrea de Compliment Normatiu a través del Canal Confidencial de Denúncies, implantat a CaixaBank a través de la intranet i disponible per a tots els empleats.

Aquesta Àrea és la responsable de la seva gestió, mentre que la resolució de les denúncies és competència d'un òrgan intern col·legiat, que les traslladarà a les àrees competents per a la seva aplicació.

Aquest òrgan col·legiat, format per la Secretaria General i les àrees de Recursos Humans, Compliment Normatiu i Assessoria Jurídica, és l'encarregat d'informar la Comissió d'Auditoria i Control sobre les denúncies relacionades amb la informació financera i comptable, d'acord amb la normativa de l'SCIIF.

Es tracta d'un canal intern (exclusiu per als empleats) i visible (és accessible a través de diversos enllaços des de la Intranet de l'Entitat). Les comunicacions són personals i confidencials, i se salvaguarda la identitat del denunciant, que només serà revelada a les àrees que duguin a terme la investigació si és imprescindible i únicament amb l'autorització prèvia del denunciant. A més, es garanteix la indemnitat del denunciant, excepte en els casos de denúncia dolosa o de participació en els fets denunciats.

Cal destacar que durant 2015 l'Entitat ha fet formació sobre l'existència i l'ús d'aquest canal (vegeu l'apartat anterior).

- Programes de formació i actualització periòdica per al personal involucrat en la preparació i la revisió de la informació financera, així com en l'avaluació de l'SCIIF, que cobreixin, almenys, normes comptables, auditoria, control intern i gestió de riscos.

CaixaBank i les seves societats filials vetllen per proporcionar un Pla de formació continuat en matèria comptable i financera, adaptat a cadascun dels llocs i les responsabilitats del personal involucrat en la preparació i la revisió de la informació financera.

Durant l'exercici 2015, la formació realitzada s'ha centrat, principalment, en les temàtiques següents:

- Comptabilitat
- Auditoria
- Control Intern
- Jurídica/Fiscal
- Gestió de Riscos
- Compliment Normatiu
- Riscos

Aquestes accions formatives s'han adreçat a persones que duen a terme les seves funcions en la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital, Direcció General Adjunta d'Auditoria, Control and Compliance, Morositat i Recuperacions, Riscos i Compliment Normatiu, així com als membres que formen l'Alta Direcció de l'Entitat. S'estima que s'han impartit prop de 3.610 hores en aquest tipus de formació, fet que suposa un augment d'un 44% respecte al 2014.

Respecte a la formació sobre el SCIIF, cal destacar que en l'últim trimestre de 2015 s'ha relançat el curs de formació en línia sobre aquesta matèria. La convocatòria s'ha adreçat a 81 empleats d'Assessoria Jurídica, Intervenció i Comptabilitat, Control Intern i Riscos, entre d'altres, que se sumen als 64 que van ser convocats el 2014 i als 236 el 2013.

El curs, amb una durada aproximada de dues hores, té com a objectiu donar a conèixer als empleats que intervenen (directament o indirectament) en el procés d'elaboració de la informació financera la rellevància d'establir mecanismes que en garanteixin la fiabilitat, així com el seu deure de vetllar pel compliment de les normes aplicables. Disposa d'un primer bloc dedicat a la Normativa aplicable a l'SCIIF, i posa l'accent en la Guia de Recomanacions emesa per la CNMV el juny de 2010.

Posteriorment hi ha un segon bloc, que aborda la metodologia implantada en el Grup CaixaBank per aconseguir els requeriments normatius vigents en matèria de SCIIF.

Així mateix, la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital està subscripta a diverses publicacions, revistes i webs d'àmbit comptable/financer, tant nacional com internacional, amb uns continguts i comunicats que es revisen periòdicament, assegurant així que en l'elaboració de la informació financera es consideren les novetats en aquesta matèria.

En el marc del Pla Estratègic 2015-2018 de CaixaBank s'inclou com a element estratègic "aconseguir ser líders en qualitat de servei i disposar de l'equip humà més preparat i dinàmic, a més de desenvolupar les capacitats professionals dels empleats de la Xarxa d'Oficines i dels Serveis Centrals".

El 2015 s'ha posat en marxa l'Escola de Riscos, en col·laboració amb l'Institut d'Estudis Borsaris (IEB), la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). L'objectiu principal és donar suport a la formació de capacitats professionals crítiques, així com impulsar un model de descentralització en la gestió on cada vegada els empleats disposin de més facultats per a l'aprovació d'operacions d'actiu.

L'Escola de Riscos disposa de quatre nivells de dificultat i la formació s'adapta als diferents perfils dels empleats de CaixaBank, segons les seves funcions i necessitats professionals. Es desenvolupa, bàsicament, amb continguts virtuals a través de la plataforma corporativa Virtaula, complementada amb algunes sessions presencials impartides per formadors interns. La formació està certificada per experts externs de la UPF.

La primera promoció arriba a un total de 1.893 empleats de diferents nivells. S'espera que durant els propers quatre anys tota la plantilla de CaixaBank es formi en algun dels quatre nivells que té l'Escola de Riscos.

Una altra de les iniciatives rellevants en matèria de formació és l'acord que CaixaBank va assolir amb la UPF Barcelona School of Management i el CISI (Chartered Institute for Securities & Investment) perquè ambdues institucions certifiessin la formació dels empleats després d'un únic i exigent examen, d'acord amb les normes europees en formació especialitzada per als empleats de banca. L'objectiu d'aquesta iniciativa de formació és que els directors d'oficines i gestors de banca premier, així com els assessors de banca privada de CaixaBank ofereixin el millor servei als clients. D'aquesta manera, CaixaBank s'anticipa a les exigències regulatòries europees que es produiran amb l'entrada en funcionament de la Unió Bancària i es converteix en la primera entitat financera espanyola que certifica la formació dels seus empleats amb un diploma de postgrau universitari en Assessorament Financer i amb un certificat internacional de gran prestigi en el sector financer. El 2015, 762 empleats, entre directors d'oficina i gestors de Banca Premier, van fer els exàmens per obtenir la doble titulació de Postgrau en Assessorament Financer i la certificació internacional CISI, que se sumen als més de 6.000 professionals de CaixaBank ja acreditats anteriorment.

Pel que fa als programes i carreres de desenvolupament professional, aquests s'han orientat bàsicament, igual que el 2014, a la segmentació del negoci, amb la definició dels perfils i funcions competencials que permetin assolir els reptes formulats.

S'ha efectuat també formació específica als màngers en el Centre de Desenvolupament Directiu, amb la continuïtat dels programes de lideratge per als Directors d'Àrea de Negoci, i amb la definició d'activitats de desenvolupament dirigides als directius de Serveis Centrals i a les diferents divisions de negoci. S'ha continuat també treballant en els programes de detecció i gestió del talent.

En relació amb la formació impartida als membres del Comitè de Direcció, la Comissió d'Auditoria i Control i la Comissió de Nomenaments, durant el 2015 s'han impartit, per part d'una empresa d'auditoria i consultoria, 12 sessions de 2 hores cada una, de formació específica relacionada amb la gestió de riscos, auditoria interna i externa, instruments de capital, mercat de valors i negoci bancari, entre altres.

A l'Entitat s'ha impartit formació i s'ha donat cobertura, entre altres continguts, a les normes comptables, auditoria, control intern i gestió de riscos, combinant la formació presencial amb la virtual. En aquest últim àmbit destaca la clara aposta de CaixaBank per la formació transversal a través de la plataforma d'e-learning, «Virtaula», on els empleats comparteixen coneixement.

F.2Avaluació de riscos de la informació financera

Informe, almenys, de:

F.2.1. Quines són les principals característiques del procés d'identificació de riscos, incloent-hi els d'error o frau, pel que fa a:

F.2.2.

- Si el procés existeix i està documentat.

El procés seguit per l'Entitat amb relació a la identificació de riscos és el següent:

1. Selecció de l'abast de la revisió, que inclou la selecció de la informació financera, epígrafs rellevants i entitats del Grup que la generen, partint de criteris quantitatius i qualitatius. El 2015, aquesta activitat s'ha fet a principis d'any amb dades de tancament de desembre de 2014 i s'ha revisat a principis del segon semestre, amb dades de tancament de juny de 2015.
2. Documentació dels processos, aplicacions i àrees que intervenen directament i indirectament en l'elaboració de la informació financera.
3. Identificació i avaluació de riscos. Associació dels processos amb els riscos que puguin provocar errors en la informació financera; es defineix un mapa de riscos d'informació financera.
4. Documentació de les activitats de control existents per mitigar els riscos crítics identificats.
5. Avaluació contínua de l'eficàcia del sistema de control intern sobre la informació financera. Emissió d'informes.

Tal com s'indica a la Norma de caràcter intern que desenvolupa la Funció de Control Intern sobre la Informació Financera, l'Entitat disposa d'una Política d'identificació de processos, àrees rellevants i riscos associats a la informació financera, inclosos els d'error o frau.

La Política desenvolupa la metodologia d'identificació de les àrees materials i processos significatius de la informació financera relatives al procés d'identificació de riscos, mitjançant:

- L'establiment de pautes específiques pel que fa a responsabilitats i moment de la seva execució i actualització.
- l'establiment dels criteris que s'han de seguir en el procés d'identificació, considerant tant criteris quantitius com qualitius. Les diferents combinacions a què pot donar lloc la consideració de tots dos criteris (qualitius i quantitius) dona com a resultat la determinació que un determinat epígraf dels Estats Financers o un procés sigui o no significatiu i,
- Les fonts d'informació que cal utilitzar.

La funció de CIIF revisa, amb periodicitat, com a mínim anual, tots els riscos dins l'abast del SCIIF, i les activitats de control dissenyades per mitigar-los. Aquest procés es fa en col·laboració amb les diferents àrees involucrades. No obstant això, si en el transcurs de l'exercici es posen de manifest circumstàncies que afectin l'elaboració de la informació financera, CIIF avalua l'existència de riscos que s'hagin d'afegir a aquells ja identificats.

Els riscos es refereixen a possibles errors amb impacte potencial material, intencionats o no, en el marc dels objectius de la informació financera: existència i ocurrència; integritat; valoració; presentació, desglossament i comparabilitat, i drets i obligacions.

El procés d'identificació de riscos pren en consideració tant les transaccions rutinàries com aquelles menys freqüents i potencialment més complexes, així com l'efecte d'altres tipologies de riscos (operatius, tecnològics, financers, legals, reputacionals, mediambientals, etc.).

En particular, hi ha un procés d'anàlisi, dut a terme per part de les diferents àrees que lideren les transaccions i les operacions corporatives, operacions no recurrents i/o especials, en què s'estudien els efectes comptables i financers d'aquestes operacions, i els seus impactes es comuniquen oportunament.

D'altra banda, el perímetre de consolidació és avaluat amb periodicitat mensual per part de la Funció de Consolidació, integrada en l'Àrea d'Intervenció i Comptabilitat.

Per a cadascun dels processos vinculats a la generació de la informació financera, s'analitza l'impacte dels esdeveniments de risc en la seva fiabilitat. Els òrgans de govern i la Direcció reben informació periòdica sobre els principals riscos en matèria d'informació financera, i la Comissió d'Auditoria i Control supervisa els processos de generació, elaboració i revisió de la informació financera basant-se en la feina d'Auditoria Interna i en les opinions de l'Auditoria Externa i dels organismes supervisors.

- Si el procés cobreix la totalitat d'objectius de la informació financera (existència i ocurrència; integritat; valoració; presentació, desglossament i comparabilitat, i drets i obligacions), si s'actualitza i amb quina freqüència.

Vegeu l'explicació del primer apartat.

- L'existència d'un procés d'identificació del perímetre de consolidació, tenint en compte, entre altres aspectes, la possible existència d'estructures societàries complexes, entitats instrumentals o de propòsit especial.

Vegeu l'explicació del primer apartat.

- Si el procés té en compte els efectes d'altres tipologies de riscos (operatius, tecnològics, financers, legals, reputacionals, mediambientals, etc.) en la mesura que afectin els estats financers.

Vegeu l'explicació del primer apartat.

- Quin òrgan de govern de l'Entitat supervisa el procés.

Vegeu l'explicació del primer apartat.

Informi, assenyalant-ne les principals característiques, si disposa almenys de:

F.3.1. Procediments de revisió i autorització de la informació financera i la descripció de l'SCIIF, a publicar en els mercats de valors, indicant-ne els responsables, així com de documentació descriptiva dels fluxos d'activitats i controls (incloent-hi els relatius a risc de frau) dels diferents tipus de transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers, incloent-hi el procediment de tancament comptable i la revisió específica dels judicis, estimacions, valoracions i projeccions rellevants.

La generació, l'elaboració i la revisió de la informació financera es duu a terme des de la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital de l'Entitat, que sol·licita a la resta d'àrees de l'Entitat la col·laboració necessària per obtenir el nivell de detall d'aquesta informació que es considera adequat.

La informació financera constitueix un element essencial en el procés de seguiment i presa de decisions dels màxims òrgans de govern i de Direcció de l'Entitat.

La generació i la revisió de la informació financera es fonamenten en uns mitjans humans i tècnics adequats que permeten a l'Entitat facilitar informació precisa, veraç i comprensible de les seves operacions, de conformitat amb la normativa vigent.

En particular, el perfil professional de les persones que intervenen en el procediment de revisió i autorització de la informació financera és l'adequat, amb amplis coneixements i experiència en matèria de comptabilitat, auditoria i/o gestió de riscos. D'altra banda, els mitjans tècnics i els sistemes d'informació garanteixen, mitjançant l'establiment de mecanismes de control, la fiabilitat i integritat de la informació financera. En tercer lloc, la informació financera és objecte de supervisió pels diferents nivells jeràrquics de la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital, i de contrast, si s'escau, amb altres àrees de l'Entitat. Finalment, la informació financera rellevant publicada en el mercat és examinada i, si escau, aprovada, per part dels màxims òrgans de govern (Consell d'Administració i Comissió d'Auditoria i Control) i la Direcció de l'Entitat.

L'Entitat té establerts mecanismes de control i supervisió, a diferents nivells, de la informació financera que s'elabora:

- Hi ha un primer nivell de control, desenvolupat per les diferents Àrees que generen la informació financera, que té com a objectiu garantir la imputació correcta de saldos en comptabilitat.
- La Intervenció d'Àrees constitueix el segon nivell de control. La seva funció bàsica és l'execució del control comptable, referit a les aplicacions de negoci gestionades per les diferents àrees de l'Entitat, que permet validar i assegurar tant el correcte funcionament comptable de les aplicacions com el fet que aquestes comptabilitzin, d'acord amb els circuits comptables definits, els principis comptables generalment acceptats i les normes comptables aplicables.

Les funcions i responsabilitats en matèria de control comptable corresponents a aquests dos nivells de control estan formalitzades mitjançant una Norma interna.

Així mateix, s'han establert procediments mensuals de revisió, com ara la realització d'anàlisis comparatives del rendiment real amb el previst i l'elaboració d'indicadors de l'evolució dels negocis i de la posició financera.

- Finalment, el tercer nivell de control és el de la Funció de Control Intern sobre la Informació financera, que avalua que les pràctiques i els processos desenvolupats a l'Entitat per elaborar la informació financera garanteixen la seva fiabilitat i la seva conformitat amb la normativa aplicable. En concret, s'avalua que la informació financera elaborada per les diferents àrees i entitats que constitueixen el Grup CaixaBank compleix els principis següents:

- i. Les transaccions, els fets i altres esdeveniments recollits per la informació financera efectivament hi són i s'han registrat en el moment adequat (existència i ocurrència).
- ii. La informació reflecteix la totalitat de les transaccions, fets i altres esdeveniments en els quals l'Entitat és part afectada (integritat).
- iii. Les transaccions, els fets i altres esdeveniments es registren i valoren de conformitat amb la normativa aplicable (valoració).
- iv. Les transaccions, els fets i altres esdeveniments es classifiquen, presenten i revelen en la informació financera d'acord amb la normativa aplicable (presentació, desglossament, i comparabilitat).
- v. La informació financera reflecteix, en la data corresponent, els drets i obligacions a través dels corresponents actius i passius, de conformitat amb la normativa aplicable (drets i obligacions).

Pel que fa a les activitats i controls relacionats directament amb transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers, l'Entitat té establert un procés continu de revisió de la documentació i formalització de les activitats, els riscos en els quals es pot incórrer en l'elaboració de la informació financera i els controls necessaris que mitiguin els riscos crítics, que permet assegurar que la mateixa és completa i està actualitzada.

En aquest sentit, en la documentació dels processos crítics i les activitats de control es detalla la informació següent:

- Descripció dels processos i subprocessos associats.
- Descripció dels riscos d'informació financera juntament amb les seves assercions financeres i la possibilitat de risc per frau. En aquest sentit, cal destacar que els riscos es concreten segons categories de risc i models de risc que formen part del Mapa de Riscos Corporatiu de l'Entitat, gestionat per l'Àrea de Control Intern.
- Activitats de control dutes a terme per mitigar el risc amb les seves característiques:

- o Importància: clau / estàndard

- o Finalitat: preventiu / detectiu / correctiu
- o Automatització – Manual / automàtic / semiautomàtic o freqüència – periodicitat de l'execució del control
- o Evidència: evidència / prova del funcionament correcte del control.
- o Component COSO – Tipus d'activitat del control, segons classificació COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission)
- o Sistema – Aplicacions o programes informàtics involucrats en el control o executor del control – Persona responsable de fer el control
- o Validador del control: persona que supervisa l'execució correcta del control.

Les activitats i els controls es dissenyen per garantir el registre, la valoració, la presentació i el desglossament adequats de les transaccions esdevingudes.

CaixaBank compta amb un procés de certificació interna ascendent de controls clau identificats, que té com a objectiu garantir la fiabilitat de la informació financera coincidint amb la seva publicació en el mercat. Per fer-ho, cadascun dels responsables dels controls clau identificats ha de certificar, per al període establert, l'execució eficaç dels controls. El procés es fa amb una periodicitat mínima trimestral, per bé que es fan certificacions ad hoc en els casos en què les activitats de control sobre la informació financera es fan en un període diferent.

El Director Executiu d'Intervenció, Control de Gestió i Capital presenta al Comitè de Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control el resultat obtingut en el procés de certificació. Així mateix, remet aquest resultat al Consell d'Administració, perquè en tingui coneixement.

Durant l'exercici 2015, l'Entitat ha dut a terme 6 vegades (4 de trimestrals i 2 ad-hoc) el procés de certificació, i en cap d'elles no s'han posat de manifest incidències significatives que poguessin afectar de manera material la fiabilitat de la informació financera.

Per la seva part, Auditoria Interna duu a terme funcions de supervisió segons el que es descriu en els apartats F.5.1 i F.5.2.

En l'elaboració dels estats financers s'utilitzen judicis, estimacions i assumpcions efectuats per l'Alta Direcció per quantificar actius, passius, ingressos, despeses i compromisos. Aquestes estimacions es fan en funció de la millor informació disponible en la data d'elaboració dels estats financers, tot emprant mètodes i tècniques generalment acceptats i dades i hipòtesis observables i contrastades.

Els procediments de revisió i aprovació dels judicis i estimacions han estat formalitzats mitjançant la Política de revisió i aprovació de judicis i estimacions, document que forma part de la Norma de caràcter intern sobre SCIF, aprovada pel Comitè de Direcció i el Consell d'Administració.

En aquest exercici s'han abordat, principalment:

- Les pèrdues per deteriorament de determinats actius financers, i del valor raonable de les garanties que hi estan associades.
- La valoració dels fons de comerç i dels actius intangibles.
- La vida útil i les pèrdues per deteriorament d'altres actius intangibles i actius materials.
- Les pèrdues per deteriorament dels actius no corrents en venda.
- La valoració de les participacions en entitats multigrup i associades.
- Hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul dels passius per contractes d'assegurança.
- Hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul de passius i compromisos postocupació.
- El valor raonable de determinats actius i passius financers.
- La valoració de les provisions necessàries per a la cobertura de contingències laborals, legals i fiscals.
- El valor raonable dels actius, passius i passius contingents en el context de l'assignació del preu pagat en les combinacions de negoci.
- La despesa de l'impost de societats determinat sobre el tipus impositiu esperat a final d'any, i l'activació dels crèdits fiscals i la seva recuperabilitat.
- La determinació dels resultats de les participacions en societats associades.

Quan la complexitat de les transaccions i el seu impacte comptable són rellevants, aquestes transaccions se sotmeten a l'examen de la Comissió d'Auditoria i Control i a l'aprovació del Consell d'Administració.

F.3.2. Polítiques i procediments de control intern sobre els sistemes d'informació (entre altres, sobre seguretat d'accés, control i operació de canvis, continuïtat operativa i segregació de funcions) que suportin els processos rellevants de l'Entitat en relació amb l'elaboració i la publicació de la informació financera.

Els sistemes d'informació que fan de suport dels processos en què es basa la informació financera estan subjectes a polítiques i procediments de control intern per garantir la integritat de l'elaboració i publicació de la informació financera.

En concret, l'Entitat disposa de les següents polítiques en relació amb:

- I. Sistema de Gestió de Seguretat de la Informació: CaixaBank disposa d'un Sistema de Gestió de la Seguretat de la Informació (SGSI) basat en les millors pràctiques internacionals. Aquest SGSI ha obtingut i renovat anualment la certificació ISO 27001:2013 (BSI). Aquest sistema defineix, entre altres polítiques, les d'accés als sistemes d'informació i els controls (interns i externs) que permeten garantir l'aplicació correcta de totes i cadascuna de les polítiques definides.

II. Continuitat operativa i de negoci: l'Entitat disposa d'un complet Pla de Contingència Tecnològica capaç d'afrontar les situacions més difícils per garantir la continuïtat dels serveis informàtics. S'han desenvolupat estratègies que permeten la recuperació de la informació en el menor temps possible. Addicionalment, The British Standards Institution (BSI) ha certificat el compliment del Sistema de Gestió de la Continuitat de Negoci de CaixaBank de conformitat amb la Norma ISO 22301:2012. El certificat acredita:

- El compromís de l'Alta Direcció de CaixaBank amb la Continuitat de Negoci.
- La realització de les millors pràctiques respecte de la gestió de la Continuitat de Negoci.
- L'existència d'un procés cíclic amb la millora contínua com a meta.
- Que CaixaBank té implantat i operatiu un Sistema de Gestió de la Continuitat de Negoci, d'acord amb aquesta norma internacional.

I aporta:

- Confiança als nostres clients, inversors, empleats i a la societat en general sobre la capacitat de resposta de l'Entitat davant d'incidents greus que afectin les operacions de negoci.
  - Compliment de les recomanacions dels reguladors –Banc d'Espanya, MiFID, Basilea III– en aquesta matèria.
  - Beneficis en la imatge i la reputació de l'Entitat.
- Auditories anuals, internes i externes, que comproven que el nostre sistema de gestió es manté actualitzat.

III. Govern de Tecnologies de la Informació (TI): El model de Govern de TI de CaixaBank garanteix que els seus serveis informàtics estan alineats amb l'estratègia de negoci de l'organització, i donen resposta als requisits regulatoris, operatius o del negoci. El Govern de TI constitueix una part essencial del govern en el seu conjunt i aglutina l'estructura organitzativa i directiva necessària per assegurar que TI suporta i facilita el desenvolupament dels objectius estratègics definits. El model de Govern ha estat dissenyat i desenvolupat seguint la norma ISO 38500:2008, tal com va certificar Deloitte Advisory, SL el juliol de 2014.

Aquest disseny dels serveis informàtics de CaixaBank dona resposta a les necessitats del negoci, i garanteix, entre altres temes:

- Segregació de funcions;
- Gestió de canvis;
- Gestió d'incidents;
- Gestió de la qualitat TI;
- Gestió dels riscos: Operacionals, fiabilitat de la informació financera, etc.;
- Identificació, definició i seguiment d'indicadors (quadre de comandament);
- Existència de comitès de Govern, Gestió i Seguiment;
- Report periòdic a la Direcció;
- Controls interns severs que inclouen auditories internes i externes amb caràcter anual.

F.3.3. Polítiques i procediments de control intern destinats a supervisar la gestió de les activitats subcontractades a tercers, així com d'aquells aspectes d'avaluació, càlcul o valoració encomanats a experts independents, que puguin afectar de manera material els estats financers.

El Grup CaixaBank disposa d'una política de compres i contractació que vetlla per la transparència i el compliment rigorós del marc legal establert. Sobre aquests principis s'assenten les relacions entre les entitats del Grup CaixaBank i els seus col·laboradors.

La totalitat dels processos que s'estableixen entre les entitats del Grup i els seus proveïdors estan gestionats i informatitzats mitjançant aplicacions que recullen totes les seves actuacions, i és el Comitè d'Eficiència l'òrgan encarregat d'assegurar que l'execució material del pressupost s'efectuï seguint la normativa.

La Política de compres i contractació queda recollida en una Norma de caràcter intern en què es regulen, principalment, els processos relatius a:

- L'elaboració, aprovació, gestió i liquidació del pressupost.
- L'execució del pressupost: compres i contractació de serveis
- El pagament de factures a proveïdors.

Addicionalment, la Mesa de Compres és l'òrgan col·legiat del Comitè d'Eficiència que ratifica tots aquells acords presos pels comitès de despesa de les respectives àrees/filials que signifiquin o puguin significar futures obligacions de compres o contractes de serveis i inversió. Tal com s'indica en el Codi Ètic de l'Entitat, la compra de béns o la contractació de serveis s'ha de fer amb objectivitat i transparència, eludint situacions que puguin afectar l'objectivitat de les persones que hi participen. Per això, les modalitats de contractació acceptades per la Mesa de Compres són les subhasta i les peticions de pressupost. Serà obligatori haver acarat un mínim de tres ofertes de proveïdors.

El Grup CaixaBank disposa d'un Portal de Proveïdors que permet establir un canal de comunicació senzill i àgil entre proveïdors i empreses del Grup. Mitjançant aquest Portal, les empreses subcontractades poden aportar tant la documentació imprescindible per optar a qualsevol procés de negociació, com la documentació necessària en funció dels serveis una vegada contractats. D'aquesta manera, se segueix garantint el compliment de la normativa interna de Compres alhora que se'n faciliten la gestió i el control.

CaixaBank disposa d'una política d'externalització de Serveis que estableix el marc metodològic i els criteris a considerar en la subcontractació d'activitats per part de l'Entitat. La política determina els rols i les responsabilitats per a cada activitat i exigeix que les externalitzacions es valorin per la seva criticitat, definint diferents nivells de control i supervisió d'acord amb la seva classificació.

L'empresa de serveis professionals Deloitte Consulting, SLU ha certificat el compliment del disseny i la redacció del govern de l'externalització de conformitat amb la Norma ISO 37500:2014, que acredita:

- El compromís de l'Alta Direcció de CaixaBank amb el govern de l'externalització.
- La realització de les millors pràctiques respecte a la gestió de les iniciatives d'externalització.
- L'existència d'un procés cíclic de millora contínua.

• La formalització d'aquesta política suposa:

- Confiança en els nostres clients, inversors, empleats i la resta de stakeholders, sobre el procés de decisió i control de les iniciatives d'externalització.
- Compliment de les recomanacions dels reguladors, com ara Banc d'Espanya, MiFID i, Basilea III, en aquesta matèria.
- Beneficis en la imatge i la reputació de l'Entitat.

CaixaBank vetlla perquè la futura externalització no suposi una pèrdua de capacitat de supervisió, anàlisi i exigència del servei o activitat objecte de contracte. Quan es produeix una nova iniciativa d'externalització, se segueix el procediment següent:

- Anàlisi d'aplicabilitat del model d'externalització al proveïdor.
- Valoració de l'externalització.
- Contractació del proveïdor.
- Traspàs del servei al proveïdor extern.
- Seguiment i monitorització de l'activitat o el servei prestat.

Totes les activitats subcontractades disposen de mesures de control basades, fonamentalment, en indicadors de rendiment. Cada responsable d'una externalització a l'Entitat sol·licita al proveïdor l'actualització i el report dels seus indicadors, que són internament revisats de manera periòdica.

En l'exercici 2015, les activitats encomanades a tercers relacionades amb valoracions i càlculs d'experts independents han estat relacionades, principalment, amb:

- Determinats serveis d'auditories internes i tecnològiques
- Determinats serveis de consultories financeres i de business intelligence
- Determinats serveis de màrqueting i compres diverses
- Determinats serveis informàtics i tecnològics
- Determinats serveis financers
- Determinats serveis d'assessorament Financer, Fiscal i Legal
- Determinats processos relacionats amb recursos humans i compres diverses.
- Determinats processos relacionats amb els sistemes d'informació

F.4 Informació i comunicació

Informi, assenyalant-ne les principals característiques, si disposa almenys de:

- F.4.1. Una funció específica encarregada de definir, mantenir actualitzades, les polítiques comptables (àrea o departament de polítiques comptables) i resoldre dubtes o conflictes derivats de la seva interpretació, mantenint una comunicació fluida amb els responsables de les operacions en l'organització, així com un manual de polítiques comptables actualitzat i comunicat a les unitats a través de les quals opera l'Entitat.

La responsabilitat de la definició dels criteris comptables de l'Entitat recau en l'Àrea d'Intervenció i Comptabilitat – Departament de Polítiques i Circuits Comptables, integrada en la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital.

Aquests criteris es determinen i documenten partint de les característiques del producte/operació, definides per les àrees de negoci implicades i, a la normativa comptable que li és aplicable, concretant-se en la creació o modificació d'un circuit comptable. Els diferents documents que componen un circuit comptable expliquen el detall de tots els esdeveniments possibles pels quals pot transitar el contracte o l'operació i descriuen les principals característiques de l'operativa administrativa, la normativa fiscal i els criteris i normes comptables aplicats.

El departament esmentat és l'encarregat de resoldre qualsevol qüestió comptable no recollida en un circuit o que presenti dubtes sobre la seva interpretació. Les altes i modificacions en els circuits comptables es comuniquen immediatament a l'organització i la majoria es poden consultar a la Intranet de l'Entitat.

Els criteris comptables són actualitzats de manera contínua davant de qualsevol nova tipologia de contracte o operació o qualsevol canvi normatiu. El procés es caracteritza per l'anàlisi de tots els nous esdeveniments que es comuniquen al departament, i que poden tenir impactes comptables, tant a escala de l'Entitat individual com en l'elaboració de la informació consolidada. La revisió es produeix de manera conjunta entre les diferents àrees implicades en els nous esdeveniments. Les conclusions de les revisions efectuades es traslladen i s'implementen en els diferents circuits comptables i, en cas necessari, en els diferents documents que integren el conjunt de documentació comptable. La comunicació a les àrees afectades es duu a terme a través dels mecanismes existents, principalment a través de la Intranet i del manual de polítiques comptables. Addicionalment, per a les operacions singulars, es prepara una documentació relativa a la seva anàlisi comptable que custodia el Departament de Polítiques Comptables. Durant el 2015 s'ha efectuat, dins un pla de treball, una revisió de les polítiques comptables.

F.4.2. Mecanismes de captura i preparació de la informació financera amb formats homogenis, d'aplicació i utilització per totes les unitats de l'Entitat o del Grup, que facin de suport dels estats financers principals i les notes, així com la informació que es detalli sobre l'SCIIF.

CaixaBank disposa d'eines informàtiques desenvolupades internament que assegurin la integritat i l'homogeneïtat en els processos de captura i elaboració de la informació financera. Així mateix, totes les aplicacions disposen de mecanismes de contingència tecnològica, de manera que s'assegura la conservació i l'accessibilitat de les dades davant qualsevol circumstància.

Cal destacar que l'Entitat està immersa en un projecte de millora de l'arquitectura de la informació comptable, que té per objecte l'increment en la qualitat, integritat, immediatesa i accés a les dades que proporcionen les aplicacions de negoci. De manera gradual, les diferents aplicacions informàtiques s'estan incloent dins l'abast del projecte.

A l'efecte d'elaborar la informació consolidada, tant CaixaBank com les societats que conformen el perímetre del Grup fan servir, a través d'eines especialitzades, mecanismes de captura, anàlisi i preparació de les dades amb formats homogenis.

Així mateix, el pla de comptes comptables, integrat en l'aplicació de consolidació, s'ha definit per complir els requeriments dels diferents reguladors.

En relació amb els sistemes utilitzats per a la gestió del SCIIF, l'Entitat té implantada l'eina SAP Governance, Risk and Compliance (SAP GRC) a fi de garantir la seva integritat, reflectint de manera uniforme la totalitat de processos i sub processos i associant-los als riscos i controls existents. L'eina també suporta el mapa de riscos corporatiu (MRC) i els indicadors de risc operacional (KRI), responsabilitat de l'Àrea de Control Intern i de l'Àrea de Models de Risc de Crèdit, respectivament.

El 2015 i, després d'assolir el 2014 la plena operativitat de l'eina, s'han dut a terme tasques evolutives sobre el Sistema, relacionades bàsicament amb la millora de la usabilitat d'aquesta per als usuaris finals i els administradors. Durant 2016 se seguirà treballant en la implantació de millores a SAP GRC.

F.5 Supervisió del funcionament del sistema

Informi, assenyalant-ne les principals característiques, almenys de:

F.5.1. Les activitats de supervisió del SCIIF dutes a terme pel Comitè d'Auditoria, així com si l'Entitat disposa d'una funció d'auditoria interna que tingui com a competència el suport al Comitè en la tasca de supervisió del sistema de control intern, incloent-hi el SCIIF. Així mateix, cal informar de l'abast de l'avaluació de l'SCIIF duta a terme en l'exercici i del procediment pel qual l'encarregat d'executar l'avaluació comunica els seus resultats, si l'Entitat disposa d'un pla d'acció que detalli les eventuais mesures correctores, i si s'ha considerat el seu impacte en la informació financera.

Sense perjudici de les funcions del Consell d'Administració en matèria de gestió i control de riscos, correspon a la Comissió d'Auditoria i Control supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada i l'eficàcia dels sistemes de control interns i de gestió de riscos de l'Entitat, així com discutir amb els auditors de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern en cas que es detectin en el desenvolupament de l'auditoria.

Aquestes funcions i activitats de la Comissió d'Auditoria i Control relacionades amb la supervisió del procés d'elaboració i presentació de la informació financera s'expliquen amb detall en l'epígraf F 1.1.

Respecte de la supervisió del procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada, la Comissió d'Auditoria i Control duu a terme, entre d'altres, les activitats següents:

- Aprovació del Pla Anual d'Auditoria Interna, avaluant que el seu abast sigui suficient per donar una cobertura adequada als principals riscos a què està exposada l'Entitat.
- La revisió i avaluació de les conclusions de les auditories efectuades i el seu impacte en la informació financera, si escau.
- El seguiment continuat de les accions correctores, considerant la prioritització atorgada a cadascuna.

La funció d'auditoria interna, integrada en la Direcció General Adjunta d'Auditoria, es regeix pels principis establerts en l'Estatut d'Auditoria Interna de l'Entitat, aprovat pel Comitè de Direcció i pel Consell d'Administració de CaixaBank. La seva missió és garantir una supervisió eficaç del sistema de control intern mitjançant una avaluació continuada dels riscos i controls de l'organització i donar suport a la Comissió d'Auditoria i Control mitjançant l'elaboració d'informes i el report periòdic dels resultats dels treballs executats. A l'apartat E.6 d'aquest informe es realitza una descripció de la funció d'Auditoria Interna, així com del conjunt de funcions que duu a terme la Direcció General Adjunta d'Auditoria.

Auditoria Interna disposa d'auditors distribuïts en diferents equips de treball especialitzats en la revisió dels principals riscos als quals està exposada l'Entitat. Entre aquests equips hi ha la Direcció d'Auditoria Financera, Participades i Compliment Normatiu on hi ha un grup assignat a la supervisió dels processos de la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital, responsable de l'elaboració de la informació financera i comptable de l'Entitat. El Pla Anual d'Auditoria Interna inclou la revisió, en base plurianual, dels riscos i controls de la informació financera en tots els treballs d'auditoria on aquests riscos són rellevants.

En cada treball, Auditoria Interna:

- Identifica els controls necessaris per mitigar els riscos associats a les activitats pròpies del procés revisat.
- Analitza l'efectivitat dels controls existents a partir del seu disseny.
- Verifica l'aplicació d'aquests controls.
- Comunica les conclusions de la revisió i emet una opinió sobre l'entorn de control.
- Formula recomanacions en les quals es proposen accions correctores.

Auditoria Interna ha desenvolupat un programa de treball específic per a la revisió del SCIIF que se centra en la revisió periòdica dels processos rellevants (transversals i de negoci) definits per l'equip CIIF (Control Intern sobre la Informació Financera), complementat amb la revisió dels controls existents en auditories d'altres processos. Actualment aquest programa de treball es complementa amb la revisió contínua de les evidències d'execució efectiva dels controls. Amb tot això, Auditoria emet anualment un informe global en el qual s'inclou una avaluació del funcionament del SCIIF durant l'exercici.

L'avaluació anual del SCIIF a 31.12.2015, s'ha centrat en:

- Revisió de l'aplicació del Marc de Referència definit en el document «Control Intern sobre la informació financera en les entitats cotitzades» promogut per la CNMV com un estàndard de bones pràctiques en la matèria.
- Verificació l'aplicació de la metodologia recollida en la Norma de caràcter intern "Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera" per garantir que el SCIIF a escala de Grup és adequat i eficaç.
- La valoració del funcionament del procés de certificació interna ascendent dels controls clau.
- L'avaluació de la documentació descriptiva dels processos, riscos i controls rellevants en l'elaboració de la informació financera.

Adicionalment, en l'exercici 2015, Auditoria Interna ha fet diferents revisions de processos que afecten la generació, elaboració i presentació de la informació financera centrats en els àmbits financerocomptables, instruments financers, legal i de compliment normatiu, sistemes d'informació, i els negocis assegurador i mitjans de pagament, entre d'altres.

Els resultats de l'avaluació de l'SCIIF es comuniquen a la Comissió d'Auditoria i Control, i a l'Alta Direcció. En els informes que contenen l'avaluació efectuada s'inclou un pla d'acció que detalla les mesures correctores, la seva criticitat per mitigar els riscos en la informació financera i el termini de resolució.

F.5.2. Si disposa d'un procediment de discussió mitjançant el qual l'Auditor de Comptes (d'acord amb el que estableixen les NTA), la funció d'Auditoria Interna i altres experts puguin comunicar a l'Alta Direcció i al Comitè d'Auditoria o Administradors de l'Entitat les debilitats significatives de control intern identificades durant els processos de revisió dels comptes anuals o aquells altres que els hagin estat encomanats. Així mateix, cal informar de si disposa d'un pla d'acció que tracti de corregir o mitigar les debilitats observades.

L'Entitat disposa de procediments diaris de discussió amb l'Auditor de Comptes. L'Alta Direcció està permanentment informada de les conclusions que s'assoleixen en els processos de revisió dels comptes anuals. L'auditor assisteix la Comissió d'Auditoria i Control, en la qual informa tant del pla d'auditoria com de les conclusions preliminars assolides abans de la publicació de resultats i de les conclusions finals abans de la formulació de els comptes incloent-hi, si apliqués, les debilitats de control intern. Així mateix, en el marc del treball de revisió de la informació financera semestral, s'informa la Comissió d'Auditoria i Control del treball dut a terme i de les conclusions obtingudes.

D'altra banda, les revisions d'Auditoria Interna, en els seus diferents àmbits d'actuació, conclouen amb l'emissió d'un informe que avalua els riscos rellevants i l'efectivitat del control intern dels processos i les operacions que són objecte d'anàlisi, i que identifica i valora les possibles debilitats i mancances de control, formulant recomanacions per a la seva esmena. Els informes d'Auditoria Interna es remeten a l'Alta Direcció. A més, existeix un *reporting* mensual recurrent a la Comissió d'Auditoria i Control sobre les activitats desenvolupades per l'àrea d'Auditoria Interna, amb informació específica sobre aquelles debilitats significatives que s'han detectat en les revisions efectuades durant el període de *reporting*.

Auditoria Interna fa un seguiment continuat del compliment de totes les recomanacions emeses, amb especial èmfasi a les referides a debilitats de risc alt i crític, que es reporten periòdicament. Aquesta informació de seguiment, així com les incidències rellevants identificades en les revisions d'Auditoria es comuniquen a la Comissió d'Auditoria i Control i a l'Alta Direcció.

F.6 Altra informació rellevant

Sense informació rellevant addicional.

F.7 Informe de l'auditor

extern

Informe de:

F.7.1. Si la informació de l'SCIIF remesa als mercats ha estat sotmesa a revisió per part de l'auditor extern, cas en el qual l'Entitat hauria d'incloure l'informe corresponent com a annex. En cas contrari, hauria d'informar-ne dels motius.

En aplicació de la recomanació inclosa en la Guia d'Actuació sobre l'Informe de l'Auditor referida a la informació relativa al Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera de les entitats cotitzades, publicada per la Comissió Nacional del Mercat de Valors en la seva pàgina web, CaixaBank ha sotmès a revisió per part de l'auditor de comptes anuals el contingut de la informació relativa al Sistema de Control Intern de la Informació Financera. En l'informe resultant es conclou que, com a resultat dels procediments aplicats sobre la informació relativa al SCIIF, no s'han posat de manifest inconsistències o incidències que la puguin afectar.

L'informe s'inclou com a annex a aquest Informe Anual de Govern Corporatiu.

G GRAU DE SEGUIMENT DE LES RECOMANACIONS DE GOVERN CORPORATIU

Indiqui el grau de seguiment de la Societat respecte a les recomanacions del Codi de bon govern de les Societats cotitzades.

En cas que alguna recomanació no se segueixi o se segueixi parcialment, s'haurà d'incloure una explicació detallada dels motius de manera que els accionistes, els inversors i el mercat en general tinguin informació suficient per valorar la manera de procedir de la Societat. No són acceptables explicacions de caràcter general.

1. Que els Estatuts de les Societats cotitzades no limitin el nombre màxim de vots que pugui emetre un mateix Accionista, ni continguin altres restriccions que dificultin la presa de control de la Societat mitjançant l'adquisició de les seves accions en el mercat.

Compleix

Expliqui

2. Que quan cotitzin la Societat matriu i una Societat dependent, les dues defineixin públicament amb precisió:

a) Les respectives àrees d'activitat i eventuais relacions de negoci entre aquestes, així com les de la Societat dependent cotitzada amb les altres empreses del Grup.

b) els mecanismes previstos per resoldre els eventuais conflictes d'interès que es puguin presentar.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

3. Que durant la celebració de la Junta General ordinària, com a complement de la difusió per escrit de l'informe anual de govern corporatiu, el president del Consell d'Administració informe verbalment als Accionistes, amb suficient detall, dels aspectes més rellevants del govern corporatiu de la Societat i, en particular:

a) Dels canvis esdevinguts des de l'anterior Junta General ordinària.

b) Dels motius concrets pels quals la companyia no segueix alguna de les recomanacions del Codi de Govern Corporatiu i, si n'hi ha, de les regles alternatives que apliqui en aquesta matèria.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

4. Que la Societat defineixi i promogui una política de comunicació i contactes amb Accionistes, inversors institucionals i assessors de vot, que sigui plenament respectuosa amb les normes contra l'abús de mercat i doni un tracte semblant als Accionistes que estan en la mateixa posició.

I que la Societat faci pública aquesta política a través de la seva pàgina web, incloent-hi informació relativa a la manera com aquesta s'ha posat en pràctica i identificant els interlocutors o els responsables de portar-la a terme.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

5. Que el Consell d'Administració no elevi a la Junta General una proposta de delegació de facultats, per emetre accions o valors convertibles a exclusió del dret de subscripció preferent, per un import superior al 20% del capital en el moment de la delegació.

I que quan el Consell d'Administració aprovi qualsevol emissió d'accions o de valors convertibles amb l'exclusió del dret de subscripció preferent, la Societat publiqui immediatament a la pàgina web els informes sobre aquesta exclusió a què fa referència la legislació mercantil.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

6. Que les Societats cotitzades que elaborin els informes que s'esmenten a continuació, ja sigui de forma preceptiva o voluntària, els publiquin a la seva pàgina web amb antelació suficient a la celebració de la Junta General ordinària, encara que la seva difusió no sigui obligatòria:

a) Informe sobre la independència de l'auditor.

b) Informes de funcionament de les comissions d'Auditoria i de Nomenaments i Retribucions.

c) Informe de la Comissió d'Auditoria sobre operacions vinculades.

d) Informe sobre la política de responsabilitat social corporativa.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

7. Que la Societat transmeti en directe, a través de la pàgina web, la celebració de les Juntes Generals d'Accionistes.

Compleix Expliqui

8. Que la Comissió d'Auditoria vetlli perquè el Consell d'Administració procuri presentar els comptes a la Junta General d'Accionistes sense limitacions ni excepcions en l'Informe d'auditoria i que, en els casos excepcionals en què hi hagi excepcions, tant el President de la Comissió d'Auditoria com els auditors expliquin amb claredat als accionistes el contingut i l'abast d'aquestes limitacions o excepcions.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

9. Que la Societat faci públics a la pàgina web, de manera permanent, els requisits i els procediments que acceptarà per acreditar la titularitat d'accions, el dret d'assistència a la Junta General d'Accionistes i l'exercici o delegació del dret de vot.

I que aquests requisits i procediments afavoreixin l'assistència i l'exercici dels seus drets als Accionistes i s'apliquin de manera no discriminatòria.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

10. Que quan algun accionista legitimat hagi exercit, amb anterioritat a la celebració de la Junta General d'Accionistes, el dret a completar l'ordre del dia o a presentar noves propostes d'acord, la Societat:

- a) Difongui immediatament aquests punts complementaris i noves propostes d'acord.
- b) Faci públic el model de targeta d'assistència o formulari de delegació de vot o vot a distància amb les modificacions necessàries perquè es puguin votar els nous punts de l'ordre del dia i les propostes alternatives d'acord en els mateixos termes que els proposats pel Consell d'Administració.
- c) Sotmeti tots aquests punts o propostes alternatives a votació i els apliqui les mateixes regles de vot que a les formulades pel Consell d'Administració, incloses, en particular, les presumpcions o deduccions sobre el sentit del vot.
- d) Amb posterioritat a la Junta General d'Accionistes, comuniqui el desglossament del vot sobre aquests punts complementaris o propostes alternatives.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

Es compleix parcialment aquesta Recomanació, atès que arran del que disposa el Reglament de la Junta General d'Accionistes en el supòsit de les propostes de votació formulades per algun accionista legitimat per fer-ho, no s'apliquen les mateixes regles de vot que a les propostes formulades pel Consell d'Administració.

La diferència està en com es comporten els accionistes que, tot i ser presents en el moment de constitució de la Junta General, s'han absentat sense deixar constància de la seva absència, podent-ho fer a través dels mitjans establerts per a això.

Per aquestes situacions i per evitar que es produeixin votacions d'un en un de tots els accionistes (que poden ser molt nombrosos i dificultar les votacions) requereix atribuir un sentit al seu vot. Com que no es pot atribuir al mateix accionista sentits oposats per als seus vots, s'opta per la presumpció de vot a favor dels acords proposats pel Consell d'Administració. Perquè han tingut l'oportunitat de deixar constància de la seva absència perquè no es compti el seu vot i també de votar anticipadament pels mecanismes establerts a aquest efecte.

11. Que, en el cas que la Societat tingui previst pagar primes d'assistència a la Junta General d'Accionistes, estableixi, amb anterioritat, una política general sobre aquestes primes i que aquesta política sigui estable.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

12. Que el Consell d'Administració exerceixi les seves funcions amb unitat de propòsit i independència de criteri, dispensi el mateix tracte a tots els Accionistes que estiguin en la mateixa posició i es guïï per l'interès social, entès com la consecució d'un negoci rendible i sostenible a llarg termini, que promogui la continuïtat i la maximització del valor econòmic de l'empresa.

I que en la cerca de l'interès social, a més del respecte de les lleis i els reglaments i d'un comportament basat en la bona fe, l'ètica i el respecte als usos i les bones pràctiques comunament acceptades, procuri conciliar l'interès social amb, segons que correspongui, els interessos legítims dels seus empleats, proveïdors, els clients i els de la resta de grups d'interès que es puguin veure afectats, així com l'impacte de les activitats de la companyia en la comunitat en el seu conjunt i en el medi ambient.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

13. Que el Consell d'Administració tingui la dimensió necessària per aconseguir un funcionament eficaç i participatiu, la qual cosa fa aconsellable que tingui entre cinc i quinze membres.

Compleix Expliqui

Al tancament de l'exercici, el Consell d'Administració estava integrat per 19 membres (i n'hi havia 2 de vacants).

La dimensió del Consell es considera adequada per assegurar-li un funcionament eficaç, participatiu i amb riquesa de punts de vista.

Així mateix, la dimensió del Consell es considera l'adequada a causa dels antecedents històrics del Banc, que prové d'una caixa d'estalvis, el Consell d'Administració de la qual estava format per 21 membres.

La mida i composició actuals del Consell també es justifiquen per la necessitat d'incorporar un determinat nombre de Consellers Independents i per acomplir el pacte de socis derivat de la fusió amb Banca Cívica, pel qual va caldre incorporar 2 Consellers addicionals en representació de les caixes d'estalvis (actualment fundacions bancàries) provinents d'aquesta fusió.

Addicionalment, i a causa de la participació en el BEA (The Bank of East Asia), primer banc independent de Hong Kong i un dels bancs estrangers més ben posicionats a la Xina, es va considerar adequat incorporar una persona que formés part del Consell del BEA, i per aquesta raó, a CaixaBank té la categoria d'Un altre Conseller Extern, fins al seu cessament el 31 de desembre de 2015.

Finalment, i en compliment dels nous requeriments legals, l'existència de 5 Comissions del Consell requereix un nombre de Consellers suficient per evitar, en la mesura del que sigui possible, duplicitats en la seva composició i, per tant, malgrat excedir el nombre de Consellers recomanat, es considera que això aporta un funcionament eficaç, participatiu i amb riquesa de punts de vista no només en l'àmbit del Consell sinó també en el de les seves Comissions.

14. Que el Consell d'Administració aprovi una política de selecció de Consellers que:

- a) Sigui concreta i verificable.
- b) Asseguri que les propostes de nomenament o reelecció es fonamentin en una anàlisi prèvia de les necessitats del Consell d'Administració.
- c) Afavoreixi la diversitat de coneixements, experiències i gènere.

Que el resultat de l'anàlisi prèvia de les necessitats del Consell d'Administració es reculli en l'informe justificatiu de la Comissió de Nomenaments que es publiqui en convocar la Junta General d'Accionistes a la qual se sotmeti la ratificació, el nomenament o la reelecció de cada Conseller.

I que la política de selecció de Consellers promogui l'objectiu que l'any 2020 el nombre de Conselleres representi, almenys, el 30% del total de membres del Consell d'Administració.

La Comissió de Nomenament verificarà anualment el compliment de la política de selecció de Consellers i se n'informarà en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

15. Que els Consellers dominicals i independents constitueixin una àmplia majoria del Consell d'Administració i que el nombre de Consellers executius sigui el mínim necessari, tenint en compte la complexitat del grup societari i el percentatge de participació dels Consellers executius en el capital de la Societat.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

16. Que el percentatge de Consellers dominicals sobre el total de Consellers no executius no sigui superior a la proporció entre el capital de la Societat representat per aquests Consellers i la resta del capital.

Aquest criteri es podrà atenuar:

- a) En Societats d'elevada capitalització en les quals siguin escasses les participacions accionaries que tinguin legalment la consideració de significatives.
- b) Quan es tracti de societats en què hi hagi una pluralitat d'accionistes representats en el Consell d'Administració i no hi hagi vincles entre si.

Compleix

Expliqui

17. Que el nombre de Consellers independents representi, almenys, la meitat del total de Consellers.

Que, tanmateix, quan la Societat no sigui d'elevada capitalització o quan, fins i tot sent-ho, tingui un accionista o diversos actuant concertadament, que controlin més del 30% del capital social, el nombre de Consellers independents representi, almenys, un terç del total de Consellers.

Compleix

Expliqui

18. Que les Societats facin pública a través de la seva pàgina web, i mantinguin actualitzada, la informació següent sobre els seus Consellers:

- a) Perfil professional i biogràfic.
- b) Altres consells d'administració als quals pertanyin, tant si es tracta com si no de societats cotitzades, així com sobre les altres activitats retribuïdes que faci sigui quin sigui la seva naturalesa.
- c) Indicació de la categoria de Conseller a la qual pertanyin, assenyalant, en el cas de Consellers dominicals, l'accionista al qual representin o amb qui tinguin vincles.
- d) Data del seu primer nomenament com a Conseller en la Societat, així com de les posteriors reeleccions.
- e) Accions de la companyia, i opcions sobre elles, de les quals siguin titulars.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

19. Que en l'informe anual de govern corporatiu, prèvia verificació per la Comissió de Nomenaments, s'expliquin les raons per les quals s'hagin nomenat Consellers dominicals a instàncies d'Accionistes la participació accionarial dels quals sigui inferior al 3% del capital; i s'exposin les raons per les quals no s'hagin atès, si escau, peticions formals de presència en el Consell procedents d'Accionistes amb una participació accionarial igual o superior a la d'altres a instàncies dels quals s'hagin designat Consellers dominicals.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

20. Que els Consellers dominicals presentin la dimissió quan l'accionista al qual representen transmeti íntegrament la participació accionarial. I que també ho facin, en el nombre que correspongui, quan aquest Accionista rebaixi la seva participació accionarial fins a un nivell que exigeixi la reducció del nombre dels seus Consellers dominicals.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

21. Que el Consell d'Administració no proposi la separació de cap Conseller independent abans del compliment del període estatutari per al qual hagi estat nomenat, excepte quan hi concorri una causa justa, apreciada pel Consell d'Administració amb l'informe previ de la Comissió de Nomenaments. En particular, s'entendrà que hi ha una causa justa quan el Conseller passi a ocupar nous càrrecs o contregui noves obligacions que li impedeixin dedicar el temps necessari a l'acompliment de les funcions pròpies del càrrec de Conseller, incompleixi els deures inherents al càrrec o incorri en algunes de les circumstàncies que li facin perdre la condició d'independent, d'acord amb el que estableix la legislació aplicable.

També es podrà proposar la separació de Consellers independents com a conseqüència d'ofertes públiques d'adquisició, fusions o altres operacions corporatives similars que suposin un canvi en l'estructura de capital de la Societat, quan aquests canvis en l'estructura del Consell d'Administració estiguin propiciats pel criteri de proporcionalitat assenyalat a la recomanació 16.

Compleix

Expliqui

22. Que les Societats estableixin regles que obliguin els Consellers a informar i, si escau, dimitir en els supòsits que puguin perjudicar el crèdit i la reputació de la Societat i, en particular, els obliguin a informar el Consell d'Administració de les causes penals en les quals constin com a imputats, així com de les seves posteriors vicissituds processals.

I que si un Conseller resulta processat o es dicta en contra seva una acta d'obertura de judici oral per algun dels delictes assenyalats a la legislació societària, el Consell d'Administració examini el cas tan aviat com sigui possible i, a la vista de les circumstàncies concretes, decideixi si pertoca o no que el Conseller continuï en el càrrec. I que de tot això el Consell d'Administració en doni compte, de manera raonada, en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix Compleix parcialment

Expliqui

23. Que tots els Consellers expressin clarament la seva oposició quan considerin que alguna proposta de decisió sotmesa al Consell d'Administració pot ser contrària a l'interès social. I que també ho facin, especialment, els independents i altres Consellers als quals no afecti el potencial conflicte d'interessos, quan es tracti de decisions que puguin perjudicar els Accionistes no representats en el Consell d'Administració.

I que quan el Consell d'Administració adopti decisions significatives o reiterades sobre les quals el Conseller hagi formulat serioses reserves, aquest tregui les conclusions que siguin procedents i, si opta per dimitir, expliqui les raons a la carta a què es refereix la recomanació següent.

Aquesta recomanació també afecta el secretari del Consell d'Administració, encara que no tingui la condició de Conseller.

Compleix Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

24. Que quan, tant si és per dimissió o com per un altre motiu, un Conseller cessi en el càrrec abans del terme del seu mandat, n'expliqui les raons en una carta que remetrà a tots els membres del Consell d'Administració. I que, sense perjudici que aquest cessament es comuniqui com a fet rellevant, del motiu del cessament s'informi en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

25. Que la Comissió de Nomenaments s'asseguri que els Consellers no executius tenen suficient disponibilitat de temps per exercir correctament les seves funcions.

I que el Reglament del Consell estableixi el nombre màxim de consells de Societats dels quals poden formar part els Consellers.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

26. Que el Consell d'Administració es reuneixi amb la freqüència necessària per exercir amb eficàcia les seves funcions i, almenys, vuit vegades a l'any, seguint el programa de dates i assumptes que estableixi a l'inici de l'exercici, i cada Conseller pot proposar individualment altres punts de l'ordre del dia inicialment no previstos.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

27. Que les inassistències dels Consellers es redueixin als casos indispensables i es quantifiquin en l'informe anual de govern corporatiu. I que, quan s'hagin de produir, s'atorgui representació amb instruccions.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

Les inassistències es produeixen en els casos d'impossibilitat d'assistir-hi, i les representacions, quan es donen, no es produeixen, en general, amb instruccions específiques perquè el representant pugui atènyer-se al resultat del debat en el Consell.

Això, a més, està en línia amb el que estableix la Llei sobre les facultats del President del Consell, al qual s'atribueix entre d'altres la d'estimular el debat i la participació activa dels Consellers durant les sessions, salvaguardant la seva lliure presa de posició.

28. Que quan els Consellers o el Secretari manifestin preocupació sobre alguna proposta o, en el cas dels Consellers, sobre la marxa de la Societat i aquestes preocupacions no quedin resoltes en el Consell d'Administració, a petició de qui les hagi manifestat, se'n deixi constància a l'acta.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

29. Que la Societat estableixi els cursos adequats perquè els Consellers puguin obtenir l'assessorament necessari per a l'exercici de les seves funcions incloent-hi, si ho exigeixen les circumstàncies, assessorament extern amb càrrec a l'empresa.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

30. Que, independentment dels coneixements que s'exigeixin als Consellers per a l'exercici de les seves funcions, les Societats també ofereixin als Consellers programes d'actualització de coneixements quan les circumstàncies ho aconsellin.

Compleix Expliqui No aplicable

31. Que l'ordre del dia de les sessions indiqui amb claredat els punts sobre els quals el Consell d'Administració haurà d'adoptar una decisió o acord perquè els Consellers puguin estudiar o reclamar, amb caràcter previ, la informació necessària per a la seva adopció.

Quan, excepcionalment, per raons d'urgència, el president vulgui sotmetre a l'aprovació del Consell d'Administració decisions o acords que no constin a l'ordre del dia, caldrà el consentiment previ i exprés de la majoria dels Consellers presents, de la qual cosa es deixarà la deguda constància a l'acta.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

Al President o a qualsevol membre del Consell, independentment del seu càrrec o categoria, se li apliquen les mateixes regles per sotmetre a l'aprovació del Consell decisions o acords que no constin a l'ordre del dia. Així mateix, aquesta Recomanació pot ser contradictòria amb el que disposa la Recomanació 26.

32. Que els Consellers siguin periòdicament informats dels moviments en l'accionariat i de l'opinió que els Accionistes significatius, els inversors i les agències de qualificació tinguin sobre la Societat i el Grup.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

33. Que el president, com a responsable del funcionament eficaç del Consell d'Administració, a més d'exercir les funcions que té legalment i estatutàriament atribuïdes, prepari i sotmeti al Consell d'Administració un programa de dates i assumptes a tractar; organitzi i coordini l'avaluació periòdica del Consell, així com, si escau, la del primer executiu de la Societat; sigui responsable de la direcció del Consell i de l'efectivitat del seu funcionament; s'asseguri que es dedica suficient temps de discussió a les qüestions estratègiques, i acordi i revisi els programes d'actualització de coneixements per a cada Conseller, quan les circumstàncies ho aconsellin.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

34. Que quan hi hagi un Conseller coordinador, els estatuts o el reglament del Consell d'Administració, a més de les facultats que li corresponen legalment, li atribueixi les següents: presidir el Consell d'Administració en absència del president i dels vicepresidents, en el cas que n'hi hagi; fer-se ressò de les preocupacions dels Consellers no executius; mantenir contactes amb inversors i Accionistes per conèixer els seus punts de vista a l'efecte de formar-se una opinió sobre les seves preocupacions, en particular, en relació amb el govern corporatiu de la Societat; i coordinar el Pla de successió del President.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

35. Que el secretari del Consell d'Administració vetlli especialment perquè en les seves actuacions i decisions, el Consell d'Administració tingui presents les recomanacions sobre bon govern contingudes en aquest Codi de bon govern que siguin aplicables a la Societat.

Compleix Expliqui

36. Que el Ple del Consell d'Administració avaluï un cop a l'any i adopti, si escau, un pla d'acció que corregeixi les deficiències detectades respecte a:

- a) La qualitat i l'eficiència del funcionament del Consell d'Administració.
- b) El funcionament i la composició de les seves comissions.
- c) La diversitat en la composició i competències del Consell d'Administració.
- d) L'acompliment del President del Consell d'Administració i del primer executiu de la Societat.
- e) L'acompliment i l'aportació de cada Conseller, posant especial atenció als responsables de les diferents comissions del Consell.

Per a la realització de l'avaluació de les diferents comissions, es partirà de l'informe que aquestes elevin al Consell d'Administració, i per a la d'aquest últim, del que li elevi la Comissió de Nomenaments.

Cada tres anys, el Consell d'Administració serà auxiliat per a la realització de l'avaluació per un consultor extern, la independència del qual serà verificada per la Comissió de Nomenaments.

Les relacions de negoci que el consultor o qualsevol Societat del grup mantinguin amb la Societat o qualsevol Societat del seu grup, hauran de ser desglossades en l'informe anual de govern corporatiu.

El procés i les àrees avaluades seran objecte de descripció en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

El Consell d'Administració en ple un cop a l'any fa la seva autoavaluació, en què es valoren la qualitat i l'eficiència del seu funcionament, la diversitat en la seva composició, les seves competències com a òrgan col·legiat, l'acompliment del President i del Conseller Delegat i el funcionament i la composició de les seves comissions. No obstant això, no es fa una anàlisi individualitzada dels membres del Consell per avaluar en cada cas el seu acompliment i aportació a l'òrgan col·legiat o a la Societat. Per aquesta sola raó es diu que es compleix parcialment aquesta recomanació.

37. Que quan hi hagi una Comissió Executiva, l'estructura de participació de les diferents categories de Consellers sigui similar a la del mateix Consell d'Administració i el seu Secretari sigui el d'aquest últim.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

38. Que el Consell d'Administració tingui sempre coneixement dels assumptes tractats i de les decisions adoptades per la Comissió Executiva i que tots els membres del Consell d'Administració rebin còpia de les actes de les sessions de la Comissió Executiva.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

39. Que els membres de la Comissió d'Auditoria, i especialment el President, es designin tenint en compte els seus coneixements i experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o gestió de riscos, i que la majoria d'aquests membres siguin Consellers independents.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

40. Que amb la supervisió de la Comissió d'Auditoria, es disposi d'una unitat que assumeixi la funció d'auditoria interna que vetlli pel bon funcionament dels sistemes d'informació i control intern i que funcionalment depengui del president no executiu del Consell o del de la Comissió d'Auditoria.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

41. Que el responsable de la unitat que assumeixi la funció d'auditoria interna presenti a la Comissió d'Auditoria el pla anual de treball, informi directament de les incidències que es presentin en el seu desenvolupament i sotmeti al final de cada exercici un informe d'activitats.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

42. Que, a més de les previstes en la llei, corresponguin a la Comissió d'Auditoria les funcions següents:

1. En relació amb els sistemes d'informació i control intern:

a) Supervisar el procés d'elaboració i la integritat de la informació financera relativa a la Societat i, si escau, al Grup, revisant el compliment dels requisits normatius, l'adequada delimitació del perímetre de consolidació i la correcta aplicació dels criteris comptables.

b) Vetllar per la independència de la unitat que assumeix la funció d'auditoria interna; proposar la selecció, el nomenament, la reelecció i el cessament del responsable del servei d'auditoria interna; proposar el pressupost d'aquest servei; aprovar l'orientació i els seus plans de treball, assegurant-se que la seva activitat estigui enfocada principalment cap als riscos rellevants de la Societat; rebre informació periòdica sobre les seves activitats; i verificar que l'Alta Direcció tingui en compte les conclusions i les recomanacions dels informes.

c) Establir i supervisar un mecanisme que permeti als empleats comunicar, de manera confidencial i, si és possible i es considera apropiat, anònima, les irregularitats de potencial transcendència, especialment financeres i comptables, que adverteixin al si de l'empresa.

2. En relació amb l'auditor extern:

- a) En cas de renúncia de l'auditor extern, examinar les circumstàncies que l'hagin motivat.
- b) Vetllar perquè la retribució de l'auditor extern pel seu treball no comprometi la seva qualitat ni independència.
- c) Supervisar que la Societat comuniqui com a fet rellevant a la CNMV el canvi d'auditor i l'acompanyi d'una declaració sobre l'eventual existència de desacords amb l'auditor sortint i, si n'hi han hagut, del seu contingut.
- d) Assegurar que l'auditor extern mantingui anualment una reunió amb el Ple del Consell d'Administració per informar-lo sobre la feina feta i sobre l'evolució de la situació comptable i de riscos de la Societat.
- e) Assegurar que la Societat i l'auditor extern respecten les normes vigents sobre prestació de serveis diferents dels d'auditoria, els límits a la concentració del negoci de l'auditor i, en general, les altres normes sobre independència dels auditors.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

43. Que la Comissió d'Auditoria pugui convocar qualsevol empleat o directiu de la Societat, i fins i tot disposar que compareguin sense presència de cap altre directiu.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

44. Que la Comissió d'Auditoria sigui informada sobre les operacions de modificacions estructurals i corporatives que projecti fer la Societat per a la seva anàlisi i informe previ al Consell d'Administració sobre les condicions econòmiques i l'impacte comptable i, en especial, si escau, sobre l'equació de canvi proposta.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

45. Que la política de control i gestió de riscos identifiqui, almenys:

- a) Els diferents tipus de risc, financers i no financers (entre altres, els operatius, tecnològics, legals, socials, mediambientals, polítics i reputacionals) als quals s'enfronta la Societat, incloent-hi, entre els financers o econòmics, els passius contingents i altres riscos fora de balanç.
- b) La fixació del nivell de risc que la Societat consideri acceptable.
- c) Les mesures previstes per mitigar l'impacte dels riscos identificats, en cas que arribin a materialitzar-se.
- d) Els sistemes d'informació i control intern que s'utilitzaran per controlar i gestionar aquests riscos, incloent-hi els passius contingents o riscos fora de balanç.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

46. Que amb la supervisió directa de la Comissió d'Auditoria o, si escau, d'una comissió especialitzada del Consell d'Administració, hi hagi una funció interna de control i gestió de riscos exercida per una unitat o departament intern de la Societat que tingui atribuïdes expressament les funcions següents:

- a) Assegurar el bon funcionament dels sistemes de control i gestió de riscos i, en particular, que s'identifiquen, es gestionen i es quantifiquen adequadament tots els riscos importants que afectin la Societat.
- b) Participar activament en l'elaboració de l'estratègia de riscos i en les decisions importants sobre la seva gestió.
- c) Vetllar perquè els sistemes de control i gestió de riscos mitiguin els riscos adequadament en el marc de la política definida pel Consell d'Administració.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

47. Que els membres de la Comissió de Nomenaments i de Retribucions –o de la Comissió de Nomenaments i la Comissió de Retribucions, si estan separades– es designin procurant que tinguin els coneixements, les aptituds i l'experiència adequats a les funcions que estiguin cridats a exercir i que la majoria d'aquests membres siguin Consellers independents.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

48. Que les Societats d'elevada capitalització tinguin una Comissió de Nomenaments i amb una Comissió de Remuneracions separades.

Compleix Expliqui No aplicable

49. Que la Comissió de Nomenaments consulti el President del Consell d'Administració i el primer executiu de la Societat, especialment quan es tracti de matèries relatives als Consellers executius.

I que qualsevol Conseller pugui sol·licitar a la Comissió de Nomenaments que prengui en consideració, per si els troba idonis al seu judici, potencials candidats per cobrir vacants de Conseller.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

50. Que la Comissió de Retribucions exerceixi les funcions amb independència i que, a més de les funcions que li atribueixi la llei, li corresponguin les següents:

- a) Proposar al Consell d'Administració les condicions bàsiques dels contractes dels alts directius.
- b) Comprovar l'observança de la política retributiva establerta per la Societat.
- c) Revisar periòdicament la política de remuneracions aplicada als Consellers i Alts Directius, inclosos els sistemes retributius amb accions i la seva aplicació, així com garantir que la seva remuneració individual sigui proporcionada a la que es pagui als altres Consellers i Alts Directius de la Societat.
- d) Vetllar perquè els eventuais conflictes d'interessos no perjudiquin la independència de l'assessorament extern prestat a la Comissió.
- e) Verificar la informació sobre remuneracions dels Consellers i Alts directius continguda en els diferents documents corporatius, inclòs l'informe anual sobre remuneracions dels Consellers.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

51. Que la Comissió de Retribucions consulti al President i al primer executiu de la Societat, especialment quan es tracti de matèries relatives als Consellers executius i alts directius.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

52. Que les regles de composició i funcionament de les comissions de supervisió i control figurin en el Reglament del Consell d'Administració i que siguin consistents amb les aplicables a les comissions legalment obligatòries de conformitat amb les recomanacions anteriors, incloent-hi:

- a) Que estiguin compostes exclusivament per Consellers no executius, amb majoria de Consellers independents.
- b) Que els seus Presidents siguin Consellers independents.
- c) Que el Consell d'Administració designi els membres d'aquestes comissions tenint presents els coneixements, les aptituds i l'experiència dels Consellers i les tasques de cada Comissió, deliberi sobre les seves propostes i informes; i que reti comptes, en el primer ple del Consell d'Administració posterior a les seves reunions, de la seva activitat i que responguin de la feina feta.
- d) Que les comissions puguin reclamar assessorament extern quan ho considerin necessari per a l'exercici de les seves funcions.
- e) Que de les seves reunions se n'estengui acta, que es posarà a disposició de tots els Consellers.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

53. Que la supervisió del compliment de les regles de govern corporatiu, dels codis interns de conducta i de la política de responsabilitat social corporativa s'atribueixi a una comissió o es reparteixi entre diverses comissions del Consell d'Administració que podran ser la Comissió d'Auditoria, la de Nomenaments, la Comissió de Responsabilitat Social Corporativa, en el cas que n'hi hagi, o una comissió especialitzada que el Consell d'Administració, en l'exercici de les seves facultats d'autoorganització, decideixi crear a aquest efecte, a les quals específicament s'atribueixin les funcions mínimes següents:

- a) La supervisió del compliment dels codis interns de conducta i de les regles de govern corporatiu de la Societat.
- b) La supervisió de l'estratègia de comunicació i relació amb accionistes i inversors, incloent-hi els petits i mitjans accionistes.
- c) L'avaluació periòdica de l'adequació del sistema de govern corporatiu de la Societat, a fi que compleixi la missió de promoure l'interès social i tingui en compte, segons correspongui, els legítims interessos dels altres grups d'interès.
- d) La revisió de la política de responsabilitat corporativa de la Societat, vetllant perquè estigui orientada a la creació de valor.
- e) El seguiment de l'estratègia i les pràctiques de responsabilitat social corporativa i l'avaluació del grau de compliment.
- f) La supervisió i avaluació dels processos de relació amb els diferents grups d'interès.
- g) L'avaluació de tot el relatiu als riscos no financers de l'empresa –incloent-hi els operatius, tecnològics, legals, socials, mediambientals, polítics i reputacionals.
- h) La coordinació del procés de report de la informació no financera i sobre diversitat, de conformitat amb la normativa aplicable i els estàndards internacionals de referència.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

54. Que la política de responsabilitat social corporativa inclogui els principis o compromisos que l'empresa assumeixi voluntàriament en la seva relació amb els diferents grups d'interès i identifiqui almenys:

- a) Els objectius de la política de responsabilitat social corporativa i el desenvolupament d'instruments de suport.
- b) L'estratègia corporativa relacionada amb la sostenibilitat, el medi ambient i les qüestions socials.
- c) Les pràctiques concretes en qüestions relacionades amb: accionistes, empleats, clients, proveïdors, qüestions socials, medi ambient, diversitat, responsabilitat fiscal, respecte dels drets humans i prevenció de conductes il·legals.
- d) Els mètodes o sistemes de seguiment dels resultats de l'aplicació de les pràctiques concretes assenyalades en la lletra anterior, els riscos associats i la seva gestió.
- e) Els mecanismes de supervisió del risc no financer, l'ètica i la conducta empresarial.
- f) Els canals de comunicació, participació i diàleg amb els grups d'interès.
- g) Les pràctiques de comunicació responsable que evitin la manipulació informativa i protegeixin la integritat i l'honor.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

55. Que la Societat informi, en un document separat o en l'informe de gestió, sobre els assumptes relacionats amb la responsabilitat social corporativa, utilitzant per a això alguna de les metodologies acceptades internacionalment.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

56. Que la remuneració dels Consellers sigui la necessària per atreure i retenir els Consellers del perfil desitjat i per retribuir la dedicació, qualificació i responsabilitat que el càrrec exigeixi, però no tan elevada com per comprometre la independència de criteri dels Consellers no executius.

Compleix Expliqui

57. Que se circumscriuin als Consellers executius les remuneracions variables lligades al rendiment de la Societat i a l'acompliment personal, així com la remuneració mitjançant entrega d'accions, opcions o drets sobre accions o instruments referenciats al valor de l'acció i els sistemes d'estalvi a llarg termini com ara plans de pensions, sistemes de jubilació o altres sistemes de previsió social.

Es podrà tenir en compte el lliurament d'accions com a remuneració als Consellers no executius quan es condicioni al fet que les mantinguin fins al seu cessament com a Consellers. Això no és aplicable a les accions que el Conseller necessiti alienar, si escau, per satisfer els costos relacionats amb la seva adquisició.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

58. Que en el cas de remuneracions variables, les polítiques retributives incorporin els límits i les cauteles tècniques necessàries per assegurar que les remuneracions guarden relació amb el rendiment professional dels beneficiaris i no deriven només de l'evolució general dels mercats o del sector d'activitat de la companyia o d'altres circumstàncies similars.

I, en particular, que els components variables de les remuneracions:

- a) Estiguin vinculats a criteris de rendiment que siguin predeterminats i mesurables i que aquests criteris considerin el risc assumit per a l'obtenció d'un resultat.
- b) Promoguin la sostenibilitat de l'empresa i incloguin criteris no financers que siguin adequats per a la creació de valor a llarg termini, com el compliment de les regles i els procediments interns de la Societat i de les seves polítiques per al control i la gestió de riscos.
- c) Es configurin sobre la base d'un equilibri entre el compliment d'objectius a curt, mitjà i llarg termini, que permetin remunerar el rendiment per un acompliment continuat durant un període de temps suficient per apreciar la seva contribució a la creació sostenible de valor, de manera que els elements de mesura d'aquest rendiment no girin únicament al voltant de fets puntuals, ocasionals o extraordinaris.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

59. Que el pagament d'una part rellevant dels components variables de la remuneració es difereixi per un període de temps mínim suficient per comprovar que s'han complert les condicions de rendiment prèviament establertes.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

60. Que les remuneracions relacionades amb els resultats de la Societat tinguin en compte les eventuales excepcions que constin en l'informe de l'auditor extern i minorin aquests resultats.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

61. Que un percentatge rellevant de la remuneració variable dels Consellers executius estigui vinculat al lliurament d'accions o d'instruments financers referenciats al seu valor.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

62. Que una vegada atribuïdes les accions o les opcions o drets sobre accions corresponents als sistemes retributius, els Consellers no puguin transferir la propietat d'un nombre d'accions equivalent a dues vegades la seva remuneració fixa anual, ni puguin exercir les opcions o drets fins a transcorregut un termini de, almenys, tres anys des de la seva atribució.

Això no és aplicable a les accions que el Conseller necessiti alienar, si escau, per satisfer els costos relacionats amb la seva adquisició.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

Les accions que es lliuren com a part de la liquidació del bonus anual, i que té lloc amb un ajornament de 3 anys, tenen una retenció de 12 mesos des del lliurament i no han de mantenir cap import mínim una vegada superat aquest període.

63. Que els acords contractuals incloguin una clàusula que permeti a la Societat reclamar el reemborsament dels components variables de la remuneració quan el pagament no hagi estat ajustat a les condicions de rendiment o quan s'hagin abonat tenint en compte dades la inexactitud de les quals quedi acreditada amb posterioritat.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

64. Que els pagaments per resolució del contracte no superin un import establert equivalent a dos anys de la retribució total anual i que no s'abonin fins que la Societat hagi pogut comprovar que el Conseller ha complert els criteris de rendiment prèviament establerts.

Complex Complex parcialment Expliqui No aplicable

H ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

1. Si hi ha algun aspecte rellevant en matèria de govern corporatiu a la Societat o a les Entitats del grup que no s'hagi recollit a la resta d'apartats d'aquest informe, però que calgui incloure per recollir una informació més completa i raonada sobre l'estructura i les pràctiques de govern a l'Entitat o el seu grup, detal·leu-lo breument.
2. Dins d'aquest apartat, també s'hi pot incloure qualsevol altra informació, aclariment o matís relacionat amb els anteriors apartats de l'informe en la mesura que siguin rellevants i no reiteratius.

En concret, cal indicar si la Societat està sotmesa a una legislació diferent de l'espanyola en matèria de govern corporatiu i, si escau, cal incloure aquella informació que estigui obligada a subministrar i sigui diferent de l'exigida en aquest informe.

3. La Societat també pot indicar si s'ha adherit voluntàriament a altres codis de principis ètics o de bones pràctiques, internacionals, sectorials o d'un altre àmbit. Si escau, s'ha d'identificar el codi en qüestió i la data d'adhesió.

A.2 – Respecte a la situació de la participació de Fundació Bancària "la Caixa" a CaixaBank, cal informar que l'Assemblea General de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona ("la Caixa"), celebrada el 22 de maig de 2014, va aprovar la seva transformació en fundació bancària, manifestant la voluntat que la Fundació Bancària "la Caixa" adoptés un acord de segregació

a favor de Critería CaixaHolding, SAU (actualment denominada Critería Caixa, SAU i en endavant, Critería Caixa) de les emissions de títols de deute en què "la Caixa" tingui la condició d'emissor i de la seva participació a CaixaBank, que la Fundació Bancària tenia llavors de manera directa. El 14 d'octubre de 2014, es va inscriure l'escriptura de segregació a favor de Critería Caixa de les emissions de títols de deute i d'altres actius i passius i de la participació a CaixaBank, de manera que la Fundació Bancària "la Caixa" va passar a tenir la seva participació a CaixaBank a través de Critería Caixa.

Després d'aquest procés i a tancament de l'exercici 2015, la Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona ("la Caixa") té a través de Critería Caixa (societat controlada al 100% per la Fundació Bancària) 3.305.666.049 accions de CaixaBank. Així mateix, cal deixar constància que, de conformitat amb la disposició addicional 8a de la Llei 26/2013, de 27 de desembre de 2013, de caixes d'estalvis i fundacions bancàries, les fundacions bancàries que acudeixin a processos d'ampliació de capital de l'entitat de crèdit participada no podran exercir els drets polítics corresponents a aquella part del capital adquirit que els permeti mantenir una posició igual o superior al 50% o de control, per això, la Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona ("la Caixa") de la totalitat d'accions de CaixaBank controlades a tancament de 2015 (3.305.666.049 accions) només pot exercir els drets de vot referents a 3.271.232.029 accions.

Per això també es deixa constància que el 3 de desembre de 2015 es va registrar a la CNMV la comunicació del Fet rellevant per part de Caixabank, SA sobre la formalització d'un contracte de permuta amb el seu Accionista de control, CriteríaCaixa, en

virtut del qual Caixabank, SA transmetrà a CriteríaCaixa totes les seves accions en Grupo Financiero Inbursa, SAB de C.V. (representatives del 9,01% de GFI) i de The Bank of East Asia, Limited (representatives del 17,24% de BEA) i al seu torn rebrà de CriteríaCaixa, accions de Caixabank, SA (representatives del 9,9% del capital social) i un import en efectiu. Així mateix, s'informava que el tancament de la permuta es preveu per al primer trimestre de 2016 i que el Consell d'Administració de CaixaBank té previst proposar a la propera Junta General de CaixaBank l'amortització d'un nombre d'accions pròpies que representin com a mínim les accions que adquireixi de CriteríaCaixa sota la Permuta (9,9%) i com a màxim el 10% del capital social que CaixaBank arribi a tenir en autocartera en aquest moment.

A.6.1 - El capital social afectat pel Pacte parasocial comunicat a la Societat és del 80,597%. Aquest percentatge és el que representaven les accions de CaixaBank titularitat de: Caja Navarra (actualment Fundació Bancària Caja Navarra), Cajasol (actualment Fundació Cajasol), Caja Canarias (actualment Fundació Caja Canarias), i Caja de Burgos (actualment Fundació Caja de Burgos, Fundació Bancària), («les Fundacions») i Fundació Bancària "la Caixa", a 1 d'agost de 2012, data de la signatura del Pacte.

Es tracta d'una dada no actualitzada atès que, entre els signants d'aquest Pacte, dues de les fundacions no són membres del Consell d'Administració de CaixaBank (a saber: Fundació Caja Canarias i Fundació Caja Burgos, Fundació Bancària) i, per tant, no tenen l'obligació legal de fer públic i de forma actualitzada la seva participació en CaixaBank en els mateixos termes que els membres del Consell de societat cotitzada (com les altres fundacions signants del Pacte, les participacions actualitzades de les quals estan disponibles als webs de la CNMV i de CaixaBank), i, per tant, el percentatge esmentat anteriorment és l'última dada consolidada disponible per la Societat.

Continuació de «Breu descripció del pacte»:

Així mateix, es va pactar el compromís de la Fundació Bancària "la Caixa" de votar a favor del nomenament de 2 membres del Consell d'Administració de CaixaBank a proposta de «les Fundacions» i, amb la finalitat de donar estabilitat a la seva participació en el capital social de CaixaBank, «les Fundacions» van assumir un compromís

de no disposició de la seva participació durant el termini de quatre anys, així com un compromís de dret d'adquisició durant dos anys a favor de les altres Fundacions en primer lloc i subsidiàriament de la Fundació Bancària "la Caixa", en el supòsit que qualsevol de «les Fundacions» volgués transmetre tota o una part de la seva participació, un cop transcorregut el termini de vigència del compromís de no disposició.

A.7 - Continuació d'«Observacions»:

El Protocol inicial va ser signat amb motiu de la sortida a borsa de la Societat (anteriorment denominada Criteria CaixaCorp, SA), va ser substituït per un nou Protocol, signat arran de les operacions de reorganització del grup "la Caixa", conseqüència d'aquestes operacions CaixaBank era el banc per mitjà del qual "la Caixa" exercia la seva activitat financera de manera indirecta.

Posteriorment, arran de la fusió de CaixaBank per absorció de Banca Cívica i com a conseqüència de la transmissió de l'activitat del Mont de Pietat a CaixaBank, el Protocol va ser modificat via Acord de Novació per tal de suprimir la referència a l'excepció del Mont de Pietat a l'exercici indirecte.

El Protocol tenia com a objecte principal desenvolupar els principis bàsics que regien les relacions entre "la Caixa" i CaixaBank, i delimitar les principals àrees d'activitat de CaixaBank, tenint en compte que CaixaBank era l'instrument per a l'exercici indirecte de l'activitat financera de "la Caixa", definint els paràmetres generals que governaven les eventuais relacions de negoci o de serveis que CaixaBank i el seu grup tenien amb "la Caixa" i les altres societats del grup "la Caixa", així com regular el flux d'informació adequat que permetia a "la Caixa" i a CaixaBank l'elaboració dels seus estats financers i el compliment d'obligacions d'informació periòdica i de supervisió davant el Banc d'Espanya, la CNMV i altres organismes reguladors.

Com a conseqüència de l'entrada en vigor de la Llei 26/2013, de 27 de desembre, de caixes d'estalvis i fundacions bancàries, en la mesura que la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "la Caixa" era titular de més d'un 10% del capital social i dels drets de vot de CaixaBank, havia de transformar-se en una fundació bancària l'activitat principal de la qual havia de consistir en l'atenció i el desenvolupament de l'Obra Social i l'adequada gestió de la seva participació a CaixaBank, extingint-se per tant el règim d'exercici indirecte de l'activitat financera de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "la Caixa" a través de CaixaBank.

La inscripció de la Fundació Bancària "la Caixa" en el Registre de Fundacions va comportar l'extinció del règim d'exercici indirecte de l'activitat d'aquesta a través de CaixaBank i, per tant, l'extinció del Protocol, motiu pel qual ha calgut modificar el Protocol per tal de prorrogar-ne la vigència en totes aquelles qüestions que no estiguessin relacionades amb l'exercici indirecte de l'activitat financera de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa", fins a la subscripció d'un nou protocol de relacions que prevegi la nova estructura del Grup "la Caixa".

En virtut de tot el que s'acaba d'exposar, les parts van celebrar un Acord de Novació Modificativa del Protocol el 16 de juny de 2014, que va ser comunicat a la CNMV l'endemà de ser signat.

La Llei 26/2013, de caixes d'estalvis i fundacions bancàries, estableix l'obligació a les fundacions bancàries d'aprovar, en el termini de dos mesos des de la seva constitució, un protocol de gestió de la participació financera. Aquest protocol s'haurà de referir, almenys, als criteris estratègics de gestió de la participació, les relacions entre el patronat i els òrgans de govern del banc, especificant els criteris per a les propostes de nomenaments de Consellers i els criteris generals per a la realització d'operacions entre la fundació bancària i l'entitat de crèdit participada, així com els mecanismes per evitar possibles conflictes d'interès. La Fundació Bancària "la Caixa" va aprovar el 24 de juliol de 2014 el seu Protocol de gestió de la participació financera en CaixaBank, que va ser comunicat a la CNMV el 9 de desembre de 2014 després d'haver estat aprovat pel Banc d'Espanya.

A.8 – En el marc de l'autorització per a l'adquisició d'accions pròpies, atorgada per la Junta General d'Accionistes de CaixaBank, el Consell d'Administració del 29 de juliol de 2010, amb la finalitat d'afavorir la liquiditat de les accions en el mercat i la regularitat de la cotització de les seves accions, va acordar autoritzar l'adquisició d'accions de la Societat fins a assolir un saldo net màxim de 50 milions d'accions, sempre que la inversió neta no arribés als 200 milions d'euros. Aquesta autorització incloïa també la facultat de disposició, tot plegat en funció de les condicions de mercat que hi hagués en cada moment.

Així mateix, el 8 de març de 2012 el Consell d'Administració va acordar ampliar el límit d'autocartera per a liquiditat establert el 2010 a 75 milions d'accions. Posteriorment, el 22 de maig de 2012, va acordar deixar sense efecte el límit que s'havia autoimposat de 75 milions, amb la qual cosa l'operativa d'autocartera quedava subjecta únicament als límits establerts en l'acord de la Junta General del 2012, el qual va concedir una nova autorització al Consell d'Administració de la Societat, per un termini de cinc anys des de l'adopció de l'acord el 19 d'abril de 2012, i en la Llei de societats de capital, establint l'obligació que s'informi cada 3 mesos el Consell sobre l'evolució de l'autocartera i el resultat econòmic de l'operativa amb accions pròpies. Sens perjudici que mensualment l'àrea separada encarregada de la gestió d'autocartera reporti a la Comissió d'Auditoria i Control de manera que la Comissió pugui fer un seguiment del compliment de la política d'autocartera fixada pel Consell i, si s'escau, dels criteris d'actuació impartits pel Consell a l'Àrea dins d'aquesta política.

De la informació traslladada per l'Àrea Separada a la Comissió d'Auditoria i Control, se n'ha d'informar el Consell en els aspectes essencials, a través del Conseller Delegat, o, si s'escau, del Secretari del Consell d'Administració, sens perjudici de la informació que, si s'escau, consideri convenient subministrar al Consell el President de la Comissió d'Auditoria i Control.

El Consell d'Administració en la seva reunió del 30 de gener de 2014 va acordar modificar el Reglament Intern de Conducta i la Norma interna de conducta per a les operacions d'Autocartera de CaixaBank per prendre en consideració les recomanacions establertes en els «Criteris de la CNMV per a l'operativa discrecional d'autocartera», del 18 de juliol de 2013. Els dos documents estan disponibles en el web corporatiu de CaixaBank.

A.10 – No hi ha cap restricció a la transmissibilitat de les accions i/o cap restricció al dret de vot. Sense perjudici d'això, cal tenir en compte que l'article 16 i següents de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, estableixen que qui pretengui adquirir una participació significativa (en els termes de l'article 16 de la norma) en el capital o en els drets de vot de l'entitat o bé incrementar, directament o indirectament, la participació en aquesta de manera que, o el percentatge de drets de vot o de capital

posseït resulti igual o superior al 20, 30 o 50% o que en virtut de l'adquisició pugui arribar a controlar l'entitat de crèdit, ho ha de notificar prèviament al Banc d'Espanya.

Respecte de restriccions legals o estatutàries a l'exercici del dret de vot, a CaixaBank tampoc no hi ha aquestes restriccions. Tanmateix, tal com s'explica a continuació a la Nota B.5, els Estatuts Socials i el Reglament de la Junta General de CaixaBank estableixen que podran assistir físicament a la Junta General els Accionistes que, a títol individual o en agrupació amb altres Accionistes, acreditin la titularitat de, almenys, mil (1.000) accions i en tinguin inscrita la titularitat en el registre d'anotacions en compte amb cinc dies d'antelació, almenys, a aquell en què s'hagi de celebrar la Junta.

A la Junta General Ordinària celebrada el 19 d'abril de 2012 es van aprovar certes modificacions dels Estatuts Socials. Entre d'altres, la d'especificar que, atès que la Societat permet als seus Accionistes l'exercici dels seus drets de vot i representació per mitjans de comunicació a distància, la necessitat de ser titular d'un nombre mínim de mil accions de la Societat s'aplicarà únicament als Accionistes que decideixin assistir físicament a la Junta General.

Per tant, arran d'aquesta modificació, tots i cadascun dels Accionistes poden participar a la Junta General exercint els seus drets de representació i de vot per mitjans de comunicació a distància, sense que sigui exigible la titularitat d'un nombre mínim d'accions per a l'exercici d'aquests drets per aquests mitjans.

B.1 i B.2 – A CaixaBank no hi ha diferències amb el règim de mínims respecte al quòrum de constitució de la Junta General ni respecte al règim per a l'adopció d'acords socials previstos a la Llei de societats de capital (LSC). No obstant això, cal esmentar que de conformitat amb el que estableix la disposició addicional desena de la Llei 26/2013, de 27 de desembre, de caixes d'estalvis i fundacions bancàries, els acords de repartiment de dividendes en les entitats de crèdit controlades per una fundació bancària de conformitat amb el que preveu l'article 44.3 d'aquesta Llei estaran subjectes al quòrum de constitució reforçat el que estableix l'article 194 del Text refós de la Llei de societats de capital, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, i s'hauran d'adoptar per majoria d'almenys dos terços del capital present o representat a la Junta. I els estatuts de l'entitat participada podran elevar aquesta majoria. Per tant, en el cas de CaixaBank, per imposició de la Llei de caixes d'estalvis i fundacions bancàries, al supòsit específic de repartiment de dividendes (que no està expressament establert entre els supòsits de l'article 194.1 de la Llei de societats de capital) també s'aplica el quòrum de constitució reforçat i el corresponent règim de majoria per a l'adopció de l'acord.

B.5 – Els Estatuts Socials i el Reglament de la Junta General de CaixaBank estableixen que podran assistir físicament a la Junta General els Accionistes que, a títol individual o en agrupació amb altres Accionistes, acreditin la titularitat de, almenys, mil (1.000) accions, a títol individual o en agrupació amb altres Accionistes i en tinguin inscrita la titularitat en el registre d'anotacions en compte amb cinc dies d'antelació, almenys, a aquell en què s'hagi de celebrar la Junta.

C.1.2 Fundació Monte San Fernando va ser membre del Consell de CaixaBank des del setembre de 2012 fins al juny de 2015, quan va ser absorbida per Fundació Cajasol, la qual va ser nomenada per cooptació el novembre de 2015.

Per limitacions informàtiques, s'esmenta a l'Informe que la data de cessament del senyor Arthur K. C. va ser el 30 de desembre de 2015. No obstant això, la data correcta és el 31 de desembre de 2015, tal com va ser comunicat a la CNMV mitjançant Fet Relevant.

C.1.3 Antonio Massanell Lavilla, per la seva condició d'executiu de la Societat i d'acord amb el que s'estableix en la Llei de societats de capital, de 2 de juliol de 2010, sobre tipus de consellers, està considerat Conseller Executiu. Tanmateix, atès que va ser nomenat en representació de la participació de la Fundació Bancària "la Caixa" a CaixaBank també es considera Conseller Dominical.

C.1.11 - La informació sobre consellers i càrrecs ocupats en consells d'altres societats del Grup es refereix al tancament de l'exercici. S'inclouen en aquest apartat les Societats del Grup i Multigrup, a tancament de l'exercici social.

C.1.12 - La informació sobre consellers i càrrecs ocupats en consells d'altres societats cotitzades es refereix al tancament de l'exercici. Respecte als càrrecs dels senyors Gonzalo Gortázar Rotaeché i Antonio Massanell Lavilla a Erste Group Bank, AG, la nomenclatura precisa és Membre del Consell de Vigilància. No obstant això, per limitacions del formulari electrònic, estan indicats com a Consellers.

C.1.15 - La remuneració dels consellers de l'exercici 2015 que s'informa en aquest apartat té en compte els aspectes següents:

- A 31 de desembre de 2015, el Consell d'Administració està compost per 19 membres (2 són vacants).
- El 18 de juny de 2015 es va produir el cessament de la Fundació de caràcter especial Monte San Fernando, en haver estat absorbida per la Fundació Privada Monte de Piedad y Caja de Ahorros de San Fernando de Huelva, Jerez y Sevilla (Fundación Cajasol)
- El 8 de juliol de 2015, es va produir el cessament del senyor Leopoldo Rodés Castañe per la seva defunció en aquesta mateixa data.
- El 19 de novembre del 2015 el Consell d'Administració va acordar el nomenament per cooptació amb el caràcter de "dominical" de FFundación Privada Monte de Piedad y Caja de Ahorros de San Fernando de Huelva, Jerez y Sevilla (Fundación Cajasol, d'ara endavant), com a membre del Consell d'Administració per cobrir la vacant produïda pel cessament de la Fundació de caràcter especial Monte San Fernando, en haver estat absorbida per la Fundación Cajasol, i fins que es reuneixi la propera Junta General
- El 31 de desembre de 2015, CaixaBank va comunicar que el senyor Arthur K. C. Li va presentar la renúncia a la condició de vocal del Consell d'Administració amb efectes des d'aquesta mateixa data.

La xifra de remuneració del Consell d'Administració no inclou l'import de les aportacions al sistema d'estalvi durant l'exercici, que puja a 358 mil euros, ni les primes d'assegurances de vida pagades durant l'exercici, que puguen a 76 mil euros.

C.1.16 – L'Alta Direcció de CaixaBank està integrada, a 31 desembre de 2015, per 10 persones, que ocupen els següents càrrecs en l'Entitat: Directors Generals (4), Directors Generals Adjunts (1), Directors Executius (4) i Secretari General (1).

L'import que es recull inclou la retribució fixa, en espècie, i variable total assignada a l'Alta Direcció, tant en efectiu com en accions a rebre linealment durant els propers tres anys.

La remuneració percebuda durant l'exercici 2015 per l'Alta Direcció de CaixaBank per la seva activitat de representació de l'Entitat dominant en els Consells d'Administració de societats cotitzades i d'altres societats en les quals aquella tingui una presència o representació significativa i que siguin societats del perímetre de CaixaBank, ascendeix a 577 milers d'euros, i està registrada en els comptes de pèrdues i guanys de les esmentades societats.

Hi ha pactes amb els membres del Comitè de Direcció sobre indemnitzacions en cas de cessament o rescissió anticipada dels contractes.

C.1.17 - Per limitació del formulari electrònic, en què apareix el càrrec de «Conseller» per a la Fundació Bancària "la Caixa" (a saber: Juan José López Burniol i María Teresa Bassons Boncompte), s'ha d'entendre com a membre del Patronat en aquesta Fundació.

C.1.19 – Continuació d'«Indiqui els procediments de selecció, nomenament, reelecció, avaluació i remoció dels Consellers. Detalli els òrgans competents, els tràmits a seguir i els criteris que s'han d'emprar en cada un dels procediments»:

El 19 de novembre de 2015, el Consell d'Administració va aprovar la Política de Selecció de Consellers de CaixaBank, SA (la «Política», d'ara endavant), que forma part del sistema de govern corporatiu de la Societat, i que recull els principals aspectes i compromisos de la Societat i el seu Grup en matèria de nomenament i selecció de consellers.

La «Política» té per objecte establir els criteris que el Consell d'Administració de CaixaBank tindrà en compte en els processos de selecció relatius al nomenament o la reelecció dels membres del Consell d'Administració de CaixaBank, tot això de conformitat amb la normativa aplicable i les millors pràctiques de govern corporatiu.

En els processos de selecció dels membres del Consell d'Administració els òrgans responsables hauran de tenir present en tot moment el principi de diversitat de coneixements, gènere i experiències. Addicionalment, en els processos de selecció de Consellers es respectarà el principi de no discriminació i igualtat de tracte, vetllant perquè pel que fa als candidats proposats per al nomenament o la reelecció com a membres del Consell d'Administració, es faciliti la selecció de candidats del sexe menys representat i s'eviti qualsevol classe de discriminació en aquest sentit.

Els acords adoptats en el marc de la «Política», respectaran en tot moment la legislació vigent, el sistema i les normes de govern corporatiu de CaixaBank, així com les recomanacions i els principis de bon govern assumits per aquesta.

Els membres del Consell d'Administració hauran de reunir les competències, els coneixements i l'experiència necessaris per a l'exercici del càrrec, tenint en compte les necessitats al si del Consell d'Administració i la composició d'aquest en el seu conjunt. En particular, la composició del Consell d'Administració en el seu conjunt haurà de reunir els coneixements, competències i experiència suficients en el govern d'entitats de crèdit per comprendre adequadament les activitats de la Societat, inclosos el seu principals riscos, així com assegurar la capacitat efectiva del Consell d'Administració per prendre decisions de forma independent i autònoma en interès de la Societat.

En línia amb això, i respectant el que, si escau, s'estableixi en la Política de Govern Corporatiu de la Societat, els candidats hauran de (i) ser persones de reconeguda honorabilitat comercial i professional; (ii) tenir els coneixements i l'experiència adequats per exercir el càrrec; i (iii) estar en disposició d'exercir un bon govern de CaixaBank.

El procediment de selecció dels membres del Consell que s'estableix en la «Política» es complementarà, en els aspectes que hi siguin aplicables, amb el que preveu el Protocol de Procediments de Selecció i Avaluació de la Idoneïtat de Càrrecs (el «Protocol d'Idoneïtat», d'ara endavant) o norma interna equivalent existent en cada moment.

En el Protocol d'Idoneïtat s'estableixen les unitats i els procediments interns de la Societat per dur a terme la selecció i l'avaluació contínua dels membres del seu Consell d'Administració, els directors generals i assimilats, els responsables de les funcions de control intern i altres llocs clau de CaixaBank, tal com es defineixen en la legislació aplicable. De

acord amb el "Protocol d'Idoneïtat", és al Ple del Consell d'Administració a qui correspon avaluar la idoneïtat per a l'exercici del càrrec de Conseller, que ho fa partint de la proposta d'informe que elabora la Comissió de Nomenaments.

A més del procediment previst per a l'avaluació prèvia al nomenament com a Conseller, el Protocol d'Idoneïtat també estableix els procediments per a una avaluació continuada del Conseller i per a una avaluació per circumstàncies sobrevingudes que puguin afectar la seva idoneïtat per a l'exercici del càrrec.

Els Consellers han de cessar en el càrrec quan hagi transcorregut el període per al qual van ser nomenats, quan ho decideixi la Junta General en ús de les atribucions que té conferides legalment o estatutàriament i quan hi renunciïn.

Els Consellers hauran de posar el càrrec a disposició del Consell d'Administració en els supòsits enumerats a l'apartat

C.1.21 següent i formalitzar, si aquest ho considera convenient, formalitzar la dimissió corresponent.

Si un Conseller cessa en el seu càrrec abans del terme del mandat ha d'explicar-ne les raons en una carta que haurà de remetre a tots els membres del Consell d'Administració.

C.1.30 - A CaixaBank, durant l'exercici 2015, el nombre total de no-assistències de Consellers es va limitar a 14 absències, havent considerat com a no-assistència les delegacions sense instruccions específiques. Les inassistències es produeixen en els casos d'impossibilitat d'assistir-hi, i les representacions, quan es donen, no es produeixen, en general, amb instruccions específiques perquè el representant pugui atènyer-se al resultat del debat en el Consell.

Per tant, el percentatge de no assistències sobre el total de vots durant l'exercici 2015 és del 5,17%, tenint en

compte que s'han considerat com a no assistència, les delegacions sense instruccions específiques.

C.1.31 - Sense perjudici de la resposta donada a l'apartat, es fa constar que en el procés del Sistema Intern de Control de la Informació Financera (SCIIF), els estats financers a 31 de desembre de 2015, que formen part dels comptes anuals, són objecte de certificació pel Director Executiu d'Intervenció, Control de Gestió i Capital de la Societat

C.1.45 – Correspon al Ple del Consell aprovar, amb l'informe previ de la Comissió de Retribucions, dins el sistema previst en els Estatuts, la retribució dels Consellers, així com, en el cas dels executius, la retribució addicional per les seves funcions executives i altres condicions que hagin de respectar els seus contractes i el nomenament i eventual cessament dels Alts Directius, així com les clàusules d'indemnització. Per tant, del llistat de beneficiaris de clàusules de blindatge, el Consell d'Administració aprova les clàusules de blindatge dels 2 Consellers Executius i dels 10 membres del Comitè de Direcció, atès que per als altres directius (13 beneficiaris) que no són considerats alta direcció l'impacte és irrellevant tenint en compte que en aquests casos les clàusules acaben sent absorbides pel sistema de pensions.

C.2.2 - Respecte a la informació sobre la participació de Conselleres en la Comissió de Nomenaments, en la Comissió de Retribucions i en la Comissió de Riscos, cal informar que fins al 25 de setembre de 2014 hi havia tres comissions del Consell d'Administració, que són: la Comissió de Nomenaments i Retribucions, la Comissió d'Auditoria i Control i la Comissió Executiva. A partir d'aquesta data i per acomplir el que disposa la Llei 10/2014, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit, el Consell d'Administració de CaixaBank va acordar la transformació de la fins llavors Comissió de Nomenaments i Retribucions en Comissió de Nomenaments, la creació de la Comissió de Retribucions, la creació de la Comissió de Riscos i la modificació del Reglament del Consell per tal de recollir en seu de normativa interna el que disposa la nova llei i establir les funcions de les noves comissions del Consell. D'aquesta manera queda fixat en 5 el nombre de comissions del Consell, a saber: Comissió de Nomenaments, Comissió de Retribucions, Comissió de Riscos, Comissió d'Auditoria i Control i Comissió Executiva.

Per tant, la informació relativa a la presència de dones en les Comissions del Consell té en compte els canvis anteriorment esmentats i per això, en relació amb la Comissió de Nomenaments, atès que el seu origen és la Comissió de Nomenaments i Retribucions, les dades de participació de Conselleres en aquesta comissió que consten a la taula per als exercicis 2013 i 2012 són les dades de participació de Conselleres a l'antiga Comissió de Nomenaments i Retribucions que el 2014 es va convertir en l'actual Comissió de Nomenaments.

En el cas de la Comissió de Retribucions i de la Comissió de Riscos, ambdues de nova creació en l'exercici 2014, les dades de participació de Conselleres en aquestes comissions per als exercicis 2013 i 2012 és ZERO, no obstant això atès que aquestes comissions no existien en aquests exercicis, en les caselles corresponents a aquests anys hauria de constar el text NO APLICA. Finalment, només per deixar constància, la informació sobre participació de dones en la Comissió d'Auditoria i Control per als exercicis 2015, 2014, 2013 i 2012 del qual dada és ZERO, reflecteix de forma fidel la situació real, és a dir, l'absència de dones en aquesta Comissió en els exercicis 2015, 2014, 2013, 2012.

D.2 - El 3 de desembre es va signar un acord de permuta entre CaixaBank i Criteria Caixa en virtut del qual CaixaBank s'obligava a transmetre a Criteria Caixa el 17,24% del capital social de The Bank of East Asia (BEA) i el 9,01% del capital social de Grupo Financiero Inbursa (GFI) i Criteria Caixa, en contrapartida, accions de CaixaBank representatives del 9,9% del seu capital social i efectiu per un import de 642 milions d'euros. Vegeu Nota de l'apartat A.2.

L'operació no s'ha executat encara, ja que és pendent d'autorització. En la Nota 1 de la Memòria dels comptes anuals de l'exercici 2015, així com en el Fet Relevant de CaixaBank de 3 de desembre de 2015, es pot trobar més informació sobre aquesta operació.

En la Nota 41 dels comptes anuals consolidats apareixen de manera agregada els saldos amb societats del Grup Criteria i Fundació Bancària "la Caixa", així com desglossaments addicionals de l'exercici 2015.

D.3 – No hi ha operacions que siguin diferents del tràfic ordinari ni a les condicions que no siguin de mercat. En la nota 41 dels comptes anuals consolidats apareixen de forma agregada els saldos amb administradors i directius de l'exercici 2015.

D.4 - En la nota 41 dels comptes anuals consolidats apareixen de forma agregada els saldos amb societats associades i multigrup del Grup CaixaBank, així com desglossaments addicionals de l'exercici 2015.

D.5 – No hi ha operacions que siguin diferents del trànsit ordinari ni a condicions que no siguin de mercat. En la nota 41 dels comptes anuals consolidats apareixen de forma agregada els saldos amb administradors i directius de l'exercici 2015.

G.2 – Malgrat que l'Accionista de control no és una societat cotitzada, s'han definit les respectives àrees d'activitat i eventuais relacions de negoci, així com els mecanismes previstos per resoldre els eventuais conflictes d'interès, tal com s'explica a l'apartat D.6.

G.26 - Segons el que s'estableix l'article 7.2 del Reglament de Consell, correspon al President la facultat ordinària de formar l'ordre del dia de les reunions del Consell i de dirigir els seus debats.

Dit això, cada Conseller pot sol·licitar incloure altres punts a l'ordre del dia que no estaven inicialment previstos.

G.29 – De conformitat amb el que estableix l'article 33. 2 dels Estatuts Socials de CaixaBank, el càrrec de Conseller és renunciable, revocable i reelegible, sense cap tipus de distinció per categoria de Consellers. Tanmateix, a l'article 19.1 del Reglament del Consell d'Administració s'estableix, de conformitat amb la normativa aplicable, que els Consellers independents no romandran com a tals durant un període continuat superior a dotze (12) anys.

L'article 20 del Reglament del Consell d'Administració precisa els supòsits generals i específics per a cada tipus de conseller en què el Conseller ha de posar el seu càrrec a disposició del Consell i formalitzar la seva dimissió, si aquest òrgan ho considera convenient.

G.56 - La dedicació exigida, les limitacions d'altres activitats professionals, les responsabilitats que comporten l'exercici del càrrec i les exigències d'experiència i coneixements han de ser degudament recompensades en

l'aspecte remuneratori. No obstant això, la limitació d'altres activitats per als Consellers de les entitats bancàries, les exigències de dedicació i la responsabilitat, si no van acompanyades d'una compensació adequada, es poden convertir en un important obstacle que cal esquivar en el procés de selecció i incorporació de professionals com a membres de Consells d'Administració d'entitats bancàries de gran complexitat.

D'altra banda, un nivell de retribució d'acord amb la qualificació, la dedicació i la responsabilitat exigides pel càrrec de Conseller podria comprometre en algun cas la seva independència, pel fet que aquesta representa una part important dels seus ingressos.

Aquest informe anual de govern corporatiu ha estat aprovat pel Consell d'Administració de la societat, en la sessió de data 25/02/2016.

Indiqui si hi ha hagut Consellers que hi hagin votat en contra o s'hagin abstingut.

Sí

No

CAIXABANK, SA

ANNEX IAGC 2015

C.2.1. Detalli totes les comissions del Consell d'Administració, els seus membres i la proporció de consellers dominicals i independents que les integren: Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta Comissió, descriu els procediments i les regles d'organització i el funcionament, i resumeixi les actuacions més importants durant l'exercici:*...

COMISSIÓ D'AUDITORIA I CONTROL

Breu descripció

La Comissió d'Auditoria i Control, la seva organització i funcions estan regulats bàsicament en els articles 40 dels Estatuts Socials i 13 del Reglament del Consell d'Administració i en la normativa aplicable.

1) Organització i funcionament

La Comissió d'Auditoria i Control estarà formada exclusivament per Consellers no executius en el nombre que determini el Consell d'Administració, entre un mínim de tres (3) i un màxim de set (7) membres. Dos dels quals, almenys, hauran de ser Consellers independents i un d'ells serà designat tenint en compte els seus coneixements i experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o en ambdues.

La Comissió d'Auditoria i Control es reunirà, d'ordinari, trimestralment, per tal de revisar la informació financera preceptiva que s'hagi de remetre a les autoritats borsàries, així com la informació que el Consell d'Administració ha d'aprovar i incloure dins la seva documentació pública anual.

La Comissió d'Auditoria i Control designarà del seu si un President. El President serà un Conseller independent. El President haurà de ser substituït cada quatre (4) anys, i podrà ser reelegit un cop transcorregut el termini d'un (1) any des del cessament. Així mateix designarà un Secretari i podrà designar un Vicesecretari, els quals pot ser que no en siguin membres. En cas de no fer aquestes designacions actuarà com a tal el del Consell.

Els membres de l'equip directiu o del personal de la Societat estaran obligats a assistir a les sessions de la Comissió d'Auditoria i Control i a prestar-li la seva col·laboració i accés a la informació de què disposin quan la Comissió així ho sol·liciti. La Comissió podrà igualment requerir l'assistència a les seves sessions dels auditors de comptes de la Societat.

Es reunirà amb la freqüència que calgui per al compliment de les seves funcions i serà convocada pel President de la Comissió en qüestió, ja sigui a iniciativa pròpia o bé a requeriment del President del Consell d'Administració o de dos (2) membres de la mateixa Comissió. La convocatòria s'enviarà per carta, telegrama, telefax, correu electrònic o qualsevol altre mitjà que permeti tenir constància de la recepció;

(ii) El Secretari s'ocuparà de convocar-la i d'arxivar les actes i la documentació presentada a la Comissió;

(iii) Quedarà vàlidament constituïda quan hi concorrin, presents o representats, la majoria dels seus membres. Els acords s'adoptaran per majoria de membres concurrents, presents o representats, i s'aixecarà acta dels acords adoptats en cada sessió, dels quals es donarà compte al ple del Consell, remetent o lliurant una còpia de l'acta a tots els membres del Consell;

(iv) A través del seu President, la Comissió donarà compte al Consell de la seva activitat i de la tasca realitzada, en les reunions previstes a l'efecte, o en la immediatament posterior quan el President ho consideri necessari.

(v) Elaborarà un informe anual sobre el seu funcionament, en què destacarà les principals incidències sorgides, si n'hi ha, en relació amb les funcions que li són pròpies, que servirà com a base, entre altres, si escau, de l'avaluació del Consell d'Administració. A més, quan la Comissió ho consideri oportú, inclourà en aquest informe propostes de millora.

2) Responsabilitats

Sense perjudici de qualssevol altres funcions que li puguin ser assignades en cada moment pel Consell d'Administració, la Comissió d'Auditoria i Control ha d'exercir les funcions bàsiques següents:

(i) informar la Junta General d'Accionistes sobre les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèria de la seva competència;

(ii) elevar al Consell d'Administració, perquè les sotmeti a la Junta General d'Accionistes, les propostes de selecció, nomenament, reelecció i substitució de l'auditor extern d'acord amb la normativa aplicable a la Societat, així com les condicions de la seva contractació i l'abast del seu mandat professional, i demanar-li regularment informació sobre el pla d'auditoria i la seva execució, a més de preservar la seva independència en l'exercici de les seves funcions;

(iii) supervisar els serveis d'auditoria interna, comprovant-ne l'adequació i integritat, i proposar la selecció, designació i substitució dels seus responsables; proposar el pressupost d'aquests serveis i verificar que l'Alta Direcció té en compte les conclusions i recomanacions dels seus informes. Auditoria interna dependrà funcionalment del President de la Comissió d'Auditoria i Control, sense perjudici que hagi de reportar al President del Consell d'Administració per al compliment adequat per part d'aquest de les seves funcions.

(iv) servir de canal de comunicació entre el Consell d'Administració i els auditors, avaluar els resultats de cada auditoria i les respostes de l'equip de gestió a les seves recomanacions i mitjançar en els casos de discrepàncies entre aquells i aquest en relació amb els principis i criteris aplicables en la preparació dels estats financers, així com examinar les circumstàncies que, si escau, hagin motivat la renúncia de l'auditor;

(v) supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera preceptiva i l'eficàcia dels sistemes de control intern i de gestió de riscos de la Societat, incloent-hi els fiscals; així com discutir amb els auditors de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern que, si escau, es detectin en el desenvolupament de l'auditoria;

(vi) establir les oportunes relacions amb l'auditor de comptes per rebre informació sobre les qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquest, per al seu examen per part de la Comissió d'Auditoria i Control, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes, així com aquelles altres comunicacions

previstes en la legislació d'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria.

En qualsevol cas, la Comissió d'Auditoria i Control haurà de rebre anualment dels auditors externs la declaració de la seva independència en relació amb la Societat o entitats vinculades a aquesta directament o indirectament, així com la informació dels serveis addicionals de qualsevol classe prestats i els corresponents honoraris percebuts d'entitats per l'auditor extern o per les persones o entitats vinculades a aquest d'acord amb el que disposa la legislació sobre auditoria de comptes.

Així mateix, la Comissió d'Auditoria i Control emetrà anualment, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, un informe en què s'expressarà una opinió sobre la independència de l'auditor de comptes. Aquest informe haurà de contenir, en qualsevol cas, la valoració de la prestació dels serveis addicionals a què fa referència el paràgraf anterior, individualment considerats i en el seu conjunt, diferents de l'auditoria legal i en relació amb el règim d'independència o amb la normativa reguladora d'auditoria;

(vii) supervisar el compliment del contracte d'auditoria, procurant que l'opinió sobre els comptes anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria siguin redactats de manera clara i precisa;

(viii) revisar els comptes de la Societat i informar, amb caràcter previ, el Consell d'Administració sobre la informació financera que la Societat hagi de fer pública periòdicament als mercats i als seus òrgans de supervisió i, en general, vigilar el compliment dels requisits legals en aquesta matèria i l'aplicació correcta dels principis de comptabilitat generalment acceptats, així com informar de les propostes de modificació de principis i criteris comptables suggerits per la Direcció, per tal de garantir la integritat dels sistemes d'informació comptable i financera, inclosos el control financer i l'operatiu, i el compliment al respecte de la legislació aplicable;

(ix) supervisar el compliment de la normativa respecte de les operacions vinculades i informar, amb caràcter previ, el Consell d'Administració sobre aquestes operacions. En particular ha de vetllar perquè es comuniqui al mercat la informació sobre aquestes operacions, en compliment del que estableix la normativa vigent, i informar sobre les transaccions que impliquin o puguin implicar conflictes d'interès i, en general, sobre les matèries establertes en el capítol IX del Reglament del Consell;

(x) supervisar el compliment del Reglament Intern de Conducta en Matèries Relatives al Mercat de Valors i, en general, de les regles de govern corporatiu;

(xi) informar, amb caràcter previ, el Consell d'Administració sobre la creació o adquisició de participacions en entitats de propòsit especial o domiciliades en països o territoris que tinguin la consideració de paradisos fiscals, així com qualssevol altres transaccions o operacions de naturalesa anàloga que, per la seva complexitat, puguin menyscabar la transparència de la Societat o del grup al qual pertany;

(xii) considerar els suggeriments que li facin arribar el President del Consell d'Administració, els membres del Consell, els directius i els accionistes de la Societat, i establir i supervisar un mecanisme que permeti als empleats de la Societat, o del grup al qual pertany, de manera confidencial i, si es considera apropiat, anònima, les irregularitats de transcendència potencial, especialment financeres i comptables, que adverteixin al si de la Societat;

(xiii) rebre informació i, si escau, emetre informe sobre les mesures disciplinàries que es

pretenguin imposar a membres de l'alt equip directiu de la Societat;

(xiv) la supervisió del compliment del protocol intern de relacions entre l'Accionista majoritari i la Societat i les societats dels seus respectius grups, així com la realització de qualssevol altres actuacions establertes en el protocol mateix per al millor compliment de l'esmentada funció de supervisió; i

(xv) qualssevol altres que li siguin atribuïdes en virtut de la Llei, els Estatuts, el Reglament del Consell i altra normativa aplicable a la Societat.

3) Actuacions durant l'exercici

Hi ha matèries recurrents que són analitzades per la Comissió, com ara les referides a la informació financera preceptiva que se sotmet al Consell d'Administració per a la seva aprovació o les operacions que són analitzades per la Comissió com a conseqüència de la regulació establerta en el Protocol Intern de Relacions entre CaixaBank i Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa") (d'ara endavant, el «Protocol»).

La Comissió ha dedicat especial atenció a la supervisió del procés d'elaboració i presentació de la informació financera preceptiva i de la resta d'informació posada a disposició del mercat de l'exercici 2015. La persona responsable de la informació financera ha comparegut en diverses de les sessions que ha dut a terme la Comissió durant l'exercici 2015, la qual cosa li ha permès conèixer, amb prou antelació, el procés d'elaboració i consolidació de la informació financera intermèdia i dels comptes anuals individuals i consolidats, comprovar amb l'ajuda de l'auditor extern la seva adequació a la normativa i als principis comptables aplicables i assegurar, per tant, el procedent reflex en aquests estats del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de CaixaBank i del seu Grup.

Així mateix, dins les seves competències ordinàries, la Comissió ha debatut, ha examinat, ha pres acords o emès informes sobre:

- Contractació de l'auditor extern, la seva independència i els informes que ell ha emès;
- Aprovació del Pla d'Auditoria Interna de l'exercici 2015, seguiment del seu grau d'execució i de les seves conclusions principals;
- Informes d'auditoria interna emesos en el Grup i seguiment de les seves recomanacions;
- Supervisió de l'eficàcia dels Sistemes de Control Intern, incloent-hi el control intern sobre la Informació Financera (SCIIF);
- Seguiment de l'activitat de l'Àrea de Compliment Normatiu;
- Supervisió del funcionament dels mecanismes de la Societat que permeten que els seus empleats puguin reportar de manera confidencial les irregularitats de potencial transcendència que adverteixin al si de la Societat (Canal de Denúncies);
- Supervisió del que estableix el Reglament Intern de Conducta en matèries relatives al mercat de valors;
- Supervisió de l'eficàcia dels sistemes de gestió de riscos a CaixaBank, i
- Informació sobre les transaccions que impliquin o puguin implicar un conflicte d'interès entre CaixaBank i els Consellers o les persones que hi estan vinculades.

LA COMISSIÓ DE NOMENAMENTS I LA COMISSIÓ DE RETRIBUCIONS.

Breu descripció

La Comissió de Nomenaments i la Comissió de Retribucions, la seva organització i funcions es regulen bàsicament en els articles 40 dels Estatuts Socials i 14 del Reglament del Consell d'Administració i en la normativa aplicable.

1) Organització i funcionament

La Comissió de Nomenaments i la Comissió de Retribucions estaran formades cadascuna d'elles exclusivament per Consellers que no exerceixin funcions executives, en el nombre que determini el Consell d'Administració, amb un mínim de tres (3) i un màxim de cinc (5). Almenys un terç dels membres ha de ser conseller independent i en cap cas el nombre de consellers independents no pot ser inferior a dos (2). El President el nomenarà la mateixa Comissió entre els consellers independents que en formin part.

Tant la Comissió de Nomenaments com la Comissió de Retribucions podran regular el seu propi funcionament, escolliran el seu President i podran designar també un Secretari, i en cas de falta de designació específica d'aquest per la Comissió, actuarà com a tal el Secretari del Consell o, si no, qualsevol dels Vicesecretaris del Consell.

Tant la Comissió de Nomenaments com la de Retribucions:

(i) Es reuniran sempre que sigui convenient per al bon exercici de les seves funcions i les convocarà el President de la Comissió, o bé a iniciativa pròpia, o bé a requeriment de dos (2) membres de la Comissió, i ho ha de fer sempre que el Consell o el seu President sol·liciti l'emissió d'un informe o l'adopció d'una proposta;

(ii) La convocatòria s'enviarà per carta, telegrama, telefax, correu electrònic o qualsevol altre mitjà que permeti tenir constància de la seva recepció;

(iii) El Secretari de cadascuna de les Comissions s'ocuparà de la seva convocatòria i de l'arxivament de les actes i la documentació presentades a la Comissió.

(iv) S'aixecarà acta dels acords adoptats en cada sessió, dels quals es donarà compte al Ple del Consell, i les actes estaran a disposició de tots els membres del Consell en la Secretaria d'aquest, però no seran objecte de remissió o lliurament per raons de discrecionalitat, llevat que el President de la Comissió disposi el contrari;

(v) Les Comissions quedaran vàlidament constituïdes quan hi concorrin, presents o representats, la majoria dels seus membres i els acords s'adoptaran per majoria de membres concurrents, presents o representats.

(vi) Elaboraran un informe anual sobre el seu funcionament, en què es destacaran les principals incidències sorgides, si n'hi ha, en relació amb les funcions que li són pròpies, que servirà com a base, entre altres, si escau, de l'avaluació del Consell d'Administració. A més, quan la Comissió en qüestió ho consideri oportú, inclourà en aquest informe propostes de millora.

2) Responsabilitats

Sense perjudici d'altres funcions que li pugui assignar el Consell d'Administració, la Comissió de Nomenaments tindrà les responsabilitats bàsiques següents:

- (i) Avaluar i proposar al Consell d'Administració l'avaluació de les competències, coneixements i experiència necessaris dels membres del Consell d'Administració i del personal clau de la Societat.
- (ii) Elevar al Consell d'Administració les propostes de nomenament de consellers independents per a la seva designació per cooptació o perquè siguin sotmeses a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les propostes per a la reelecció o separació d'aquests consellers per la Junta General d'Accionistes.
- (iii) Informar de les propostes de nomenament de la resta de consellers per a la seva designació per cooptació o perquè siguin sotmeses a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com de les propostes per a la seva reelecció o separació per la Junta General d'Accionistes.
- (iv) Informar de les propostes de nomenament i, si escau, cessament del Secretari i dels Vicesecretaris perquè siguin sotmeses a l'aprovació del Consell d'Administració.
- (v) Avaluar el perfil de les persones més idònies per formar part de les diferents Comissions, d'acord amb els seus coneixements, aptituds i experiència, i elevar al Consell les propostes corresponents.
- (vi) Informar de les propostes de nomenament o separació dels alts directius, podent procedir a fer aquestes propostes directament quan es tracti d'alts directius que per les seves funcions, ja siguin de control o bé de suport al Consell o les seves Comissions, consideri la Comissió que ha de prendre aquesta iniciativa. Proposar, si ho considera convenient, condicions bàsiques en els contractes dels alts directius, alienes als aspectes retributius, i informar-ne quan s'hagin establert.
- (vii) Examinar i organitzar, en col·laboració amb el President del Consell d'Administració, la seva successió, així com la del primer executiu de la Societat i, si escau, formular propostes al Consell d'Administració perquè aquesta successió es produeixi de manera ordenada i planificada.
- (viii) Informar el Consell sobre les qüestions de diversitat de gènere; vetllar perquè els procediments de selecció dels seus membres afavoreixin la diversitat d'experiències, coneixements i facilitin la selecció de conselleres, i establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració, així com elaborar les orientacions sobre com s'ha d'assolir aquest objectiu.
- (ix) Avaluar periòdicament, i almenys un cop l'any, l'estructura, la mida, la composició i l'actuació del Consell d'Administració i de les seves Comissions, el seu President, Conseller Delegat i Secretari, fent-li recomanacions sobre possibles canvis. Avaluar la composició del Comitè de Direcció, així com les seves taules de reemplaçament per a la previsió adequada de les transicions.
- (x) Avaluar, amb la periodicitat exigida per la normativa, la idoneïtat dels diversos membres del Consell d'Administració i d'aquest en el seu conjunt, i informar-ne el Consell d'Administració en conseqüència.
- (xi) Revisar periòdicament la política del Consell d'Administració en matèria de selecció i nomenament dels membres de l'Alta Direcció i formular-li recomanacions.
- (xii) Considerar els suggeriments que li faci arribar el President, els membres del Consell, els directius o els accionistes de la Societat.
- (xiii) Supervisar i controlar el bon funcionament del sistema de govern corporatiu de la

Societat, i, si escau, fer les propostes que consideri per a la seva millora.

(xiv) Controlar la independència dels Consellers independents.

(xv) Proposar al Consell l'Informe Anual de Govern Corporatiu.

(xvi) Supervisar l'actuació de la Societat en relació amb els temes de responsabilitat social corporativa i elevar al Consell les propostes que consideri oportunes en aquesta matèria.

(xvii) Avaluar l'equilibri de coneixements, capacitat, diversitat i experiència del Consell d'Administració i elaborar una descripció de les funcions i aptituds necessàries per a un nomenament concret, valorant la dedicació de temps prevista per exercir el lloc.

Sense perjudici d'altres funcions que li pugui assignar el Consell d'Administració, la Comissió de Retribucions tindrà les responsabilitats bàsiques següents:

(i) Preparar les decisions relatives a les remuneracions i, en particular, informar i proposar al Consell d'Administració la política de retribucions, el sistema i la quantia de les retribucions anuals dels Consellers i Alts Directius, així com la retribució individual dels Consellers executius i Alts Directius i les altres condicions dels seus contractes, especialment de tipus econòmic i sense perjudici de les competències de la Comissió de Nomenaments pel que fa a condicions que aquesta hagi proposat i alienes a l'aspecte retributiu.

(ii) Vetllar per l'observança de la política de retribucions de Consellers i Alts Directius, així com informar sobre les condicions bàsiques establertes en els contractes subscrits amb aquests i el seu compliment.

(iii) Informar i preparar la política general de remuneracions de la Societat, i en especial les polítiques que es refereixen a les categories de personal les activitats professionals de les quals incideixin de manera significativa en el perfil de risc de la Societat, i les que tenen per objectiu evitar o gestionar els conflictes d'interès amb els clients de la Societat.

(iv) Analitzar, formular i revisar periòdicament els programes de retribució ponderant-ne l'adequació i els rendiments, i vetllar per la seva observança.

(v) Proposar al Consell l'aprovació dels informes o polítiques de remuneracions que aquest hagi de sotmetre a la Junta General d'Accionistes, així com informar el Consell sobre les propostes que tinguin relació amb la remuneració que, si escau, aquest proposarà a la Junta General.

(vi) Considerar els suggeriments que li faci arribar el President, els membres del Consell, els Directius o els Accionistes de la Societat.

3) Actuacions durant l'exercici

3.1) Respecte de la Comissió de Nomenaments:

Dins les seves competències ordinàries, la Comissió ha debatut, ha examinat, ha pres acords o ha emès informes sobre matèries de la seva competència referides a l'avaluació d'idoneïtat, nomenaments de membres del Consell, de comissions i de consells assessors, verificació del caràcter dels consellers, diversitat de gènere, protocol de procediments de

selecció i avaluació de la idoneïtat de càrrecs, política de selecció de Consellers i dels membres de l'Alta Direcció i altres llocs clau, política de govern corporatiu, incidències per canvis normatius, documentació de Govern Corporatiu que cal presentar referent a l'exercici 2014, el que estableix l'article 14 del Reglament del Consell i la Formació dels Consellers.

3.2) Respecte de la Comissió de Retribucions:

Hi ha matèries recurrents que són analitzades per la Comissió, com ara les referides a les retribucions anuals, la política salarial i els sistemes de remuneració i Govern Corporatiu.

Així mateix, dins les seves competències ordinàries, la Comissió ha debatut, ha examinat, ha pres acords o ha emès informes sobre les propostes de valoració dels reptes individuals i col·lectius de l'any 2014, l'IAGC 2014, el Pla d'Incentiu a Llarg Termini 2015-2018 i la Política de Remuneració del Consell, entre altres.

LA COMISSIÓ DE RISCOS

Breu descripció

La Comissió de Riscos, la seva organització i funcions es regulen bàsicament en els articles 40 dels Estatuts i 13 del Reglament del Consell d'Administració.

1) Organització i funcionament

La Comissió de Riscos estarà composta exclusivament per Consellers no executius i que posseeixin els oportuns coneixements, capacitat i experiència per entendre plenament i controlar l'estratègia de risc i la propensió al risc de l'Entitat, en el nombre que determini el Consell d'Administració, amb un mínim de tres (3) i un màxim de sis (6). Almenys un terç d'aquests membres, i en tot cas el President, han de ser Consellers Independents.

Es reunirà amb la freqüència que calgui per al compliment de les seves funcions i serà convocada pel President de la Comissió, ja sigui a iniciativa pròpia o bé a requeriment del President del Consell d'Administració o de dos (2) membres de la mateixa Comissió. La convocatòria s'ha de cursar per carta, telegrama, telefax, correu electrònic o qualsevol altre mitjà que permeti tenir constància de la recepció.

El Secretari s'ocuparà de convocar-la i d'arxivar les actes i la documentació presentada a la Comissió.

Quedarà vàlidament constituïda quan hi concorrin, presents o representats, la majoria dels seus membres. Els acords s'adoptaran per majoria de membres concurrents, presents o representats, i s'aixecarà acta dels acords adoptats en cada sessió, dels quals es donarà compte al ple del Consell, remetent o lliurant còpia de l'acta a tots els membres del Consell.

A través del seu President, la Comissió donarà compte al Consell de la seva activitat i de la tasca realitzada, a les reunions previstes a l'efecte, o en la immediatament posterior quan el President ho consideri necessari.

Elaborarà un informe anual sobre el seu funcionament en què es destacaran les principals incidències sorgides, si n'hi ha, en relació amb les funcions que li són pròpies, que servirà com a base, entre altres, si escau, de l'avaluació del Consell d'Administració. A més, quan

la Comissió ho consideri oportú, inclourà en aquest informe propostes de millora.

Per a l'exercici adequat de les seves funcions, l'Entitat garantirà que la Comissió delegada de Riscos pugui accedir sense dificultats a la informació sobre la situació de risc de l'Entitat i si calgués a l'assessorament extern especialitzat, inclusivament dels auditors externs i organismes reguladors.

La Comissió de Riscos podrà sol·licitar l'assistència a les sessions de les persones que, dins l'organització, tinguin comeses relacionades amb les seves funcions, i disposar dels assessoraments que calguin per formar criteri sobre les qüestions de la seva competència, la qual cosa es farà a través de la Secretaria del Consell.

2) Responsabilitats

Sens perjudici de qualssevol altres comeses que li puguin ser assignades en cada moment pel Consell d'Administració, la Comissió de Riscos exercirà les funcions bàsiques següents:

(i) Assessorar el Consell d'Administració sobre la propensió global al risc, actual i futura, de la Societat i la seva estratègia en aquest àmbit, informant sobre el marc d'apetit al risc, assistint en la vigilància de l'aplicació d'aquesta estratègia, vetllant perquè les actuacions del Grup siguin consistents amb el nivell de tolerància del risc prèviament decidit i efectuant el seguiment del grau d'adequació dels riscos assumits al perfil establert.

(ii) Proposar al Consell la política de riscos del Grup, que haurà d'identificar, en particular:

(a) Els diferents tipus de risc (operatius, tecnològics, financers, legals i reputacionals, entre altres) als quals s'enfronta la Societat, incloent-hi entre els financers o econòmics els passius contingents i altres fora del balanç.

(b) Els sistemes d'informació i control intern que s'utilitzaran per controlar i gestionar els riscos esmentats.

(c) La fixació del nivell de risc que la Societat consideri acceptable.

(d) Les mesures previstes per mitigar l'impacte dels riscos identificats, en cas que s'arribin a materialitzar.

(iii) Vigilar que la política de preus dels actius i els passius que s'ofereixen als clients tingui plenament en compte el model empresarial i l'estratègia de risc de la Societat. En cas contrari, la Comissió de Riscos presentarà al Consell d'Administració un pla per esmenar-la.

(iv) Determinar, juntament amb el Consell d'Administració, la naturalesa, la quantitat, el format i la freqüència de la informació sobre riscos que hagi de rebre el Consell d'Administració i fixar la que la Comissió ha de rebre.

(v) Revisar regularment exposicions amb els clients principals, sectors econòmics d'activitat, àrees geogràfiques i tipus de risc.

(vi) Examinar els processos d'informació i control de riscos del Grup, així com els sistemes d'informació i indicadors, que hauran de permetre:

(a) La idoneïtat de l'estructura i funcionalitat de la gestió del risc en tot el Grup.

(b) Conèixer l'exposició del risc en el Grup per valorar si aquesta s'adequa al perfil decidit

per la Institució.

(c) Disposar d'informació suficient per al coneixement precís l'exposició al risc per a la presa de decisions.

(d) El funcionament adequat de les polítiques i procediments que mitiguin els riscos operacionals.

(vii) Valorar el risc de compliment normatiu en el seu àmbit d'actuació i decisió, entès com la gestió del risc de sancions legals o normatives, pèrdua financera, material o reputacional que la societat pugui tenir com a resultat de l'incompliment de lleis, normes, estàndards de regulació i codis de conducta, detectant qualsevol risc d'incompliment i fent-ne el seguiment i l'examen de possibles deficiències amb els principis de deontologia.

(viii) Informar sobre els nous productes i serveis o de canvis significatius en els existents, amb l'objectiu de determinar:

(a) Els riscos als quals s'enfronta la Societat per emetre'ls i comercialitzar-los en els mercats, així com dels canvis significatius en els ja existents.

(b) Els sistemes d'informació i control intern per a la gestió i control d'aquests riscos.

(c) Les mesures correctores per limitar l'impacte dels riscos identificats, en cas que s'arribin a materialitzar.

(d) Els mitjans i els canals adequats per a la seva comercialització amb l'objectiu de minimitzar els riscos reputacionals i de comercialització defectuosa.

(ix) Col·laborar amb la Comissió de Retribucions per a l'establiment de polítiques i pràctiques de remuneració racionals. A aquests efectes, la Comissió de Riscos examinarà, sense perjudici de les funcions de la Comissió de Retribucions, si la política d'incentius prevista en els sistemes de remuneració té en consideració el risc, el capital, la liquiditat i la probabilitat i l'oportunitat dels beneficis.

(x) Assistir el Consell d'Administració, en particular, respecte de (i) l'establiment de canals eficaços d'informació al mateix Consell sobre les polítiques de gestió de riscos de la Societat i tots els riscos importants a què s'enfronta; (ii) vetllar perquè s'assignin recursos adequats per a la gestió de riscos, i intervenir, en particular, en la valoració dels actius, l'ús de qualificacions creditícies externes i els models interns relatius a aquests riscos, i (iii) aprovar i revisar periòdicament les estratègies i polítiques d'assumpció, gestió, supervisió i reducció dels riscos a què la Societat estigui o pugui estar exposada, inclosos els que presenti la conjuntura macroeconòmica en què opera en relació amb la fase de cicle econòmic.

(xi) Qualsevol altres que se li atribueixin en virtut de la Llei, els Estatuts Socials, aquest Reglament i altra normativa aplicable a la Societat.

3) Actuacions durant l'exercici

Dins les seves competències ordinàries, la Comissió ha debatut, ha examinat, ha pres acords o ha emès informes sobre matèries de la seva competència referides al Mapa d'Apetit al Risc (RAF), al Recovery Plan, a la Política de Riscos del Grup, al Quadre de comandament de riscos, a la revisió per tipus de riscos, al risc de compliment normatiu i al Comitè Global de Risc.

COMISSIÓ EXECUTIVA

Breu descripció

La Comissió Executiva, la seva organització i funcions estan regulades bàsicament a l'article 39 dels Estatuts Socials i als articles 11 i 12 del Reglament del Consell d'Administració.

1) Organització i funcionament

Les facultats d'aquesta Comissió seran les que, en cada cas, li delegui el Consell, amb els límits previstos en la Llei, en els Estatuts Socials i en aquest Reglament.

La Comissió Executiva es reunirà totes les vegades que sigui convocada pel seu President o qui l'hagi de substituir a falta d'aquest, com és en els casos de vacant, absència o impossibilitat, i s'entendrà vàlidament constituïda quan concorrin a les seves reunions, presents o representats, la majoria dels seus membres.

La designació de membres de la Comissió Executiva i la delegació permanent de facultats del Consell en aquesta requeriran el vot favorable d'almenys dos terços dels membres del Consell d'Administració.

La Comissió Executiva haurà d'informar el Consell dels principals assumptes tractats i de les decisions que s'hagin pres en les seves sessions.

Seràn el President i el Secretari de la Comissió Executiva els qui al seu torn ho siguin del Consell d'Administració.

Els acords de la Comissió s'adoptaran per majoria dels membres concurrents presents o representats i seran vàlids i vinculants sense necessitat de ratificació posterior pel Ple del Consell d'Administració, sense perjudici del que preveu l'article 4.5 del Reglament del Consell.

2) Responsabilitats

La Comissió Executiva té delegades pel Consell totes les competències i facultats legalment i estatutàriament delegables. A efectes interns, té les limitacions que estableix l'article 4.5 del Reglament del Consell.

3) Actuacions durant l'exercici

Hi ha matèries recurrents que es tracten en la Comissió, com ara:

- Informació sobre la situació econòmica general i les dades més rellevants sobre CaixaBank, entre les quals s'inclouen el seguiment del Pla Estratègic 2015-2018, dels resultats comptables, de l'evolució de l'activitat comercial i financera, de la cotització borsària, de les reaccions d'inversors i analistes a les diferents decisions de la Societat, dels acords adoptats sobre temes de personal, nomenaments i altres variacions produïdes en la plantilla i de les operacions de valors efectuades

des de l'última reunió de la Comissió.

- Concessió de crèdits i avals.

- Vendes d'immobles.
- Acords relatius a les societats participades, entre altres: aportacions de capital, modificació d'estatuts socials, repartiment de reserves, modificacions en la composició dels òrgans de govern, concessió de poders, compravenda d'accions o participacions, dissolució i extinció de societats i delegacions per a l'assistència a juntes.
- Anàlisi d'operacions corporatives d'inversió o desinversió.
- Informació sobre la situació econòmica general i les dades més rellevants sobre CaixaBank, entre les quals s'inclouen el seguiment dels seus resultats comptables, de l'evolució de la seva activitat comercial i financera, de la seva cotització borsària, de les reaccions d'inversors i analistes a les diferents decisions, del Pla Estratègic, els acords adoptats sobre temes de personal, nomenaments i altres variacions produïdes en la plantilla i les operacions de valors efectuades des de l'última reunió de la Comissió.
- Concessió de crèdits i avals.
- Vendes d'immobles.
- Acords relatius a les societats participades, entre altres: aportacions de capital, modificació d'estatuts socials, repartiment de reserves, modificacions en la composició dels seus òrgans de govern, concessió de poders, compravenda d'accions o participacions, dissolució i extinció de societats, i delegacions per a l'assistència a Juntes.
- Anàlisi d'operacions corporatives d'inversió o desinversió.

Respecte a la resta de matèries tractades per la Comissió durant l'exercici 2015, convé destacar: el seguiment de l'OPA sobre BPI, diverses operacions societàries intragrup i la fixació dels termes de l'augment de capital alliberat aprovat per la JGA 2015, entre altres.

E.6 Expliqui els plans de resposta i supervisió per als principals riscos de l'entitat, inclosos els fiscals.

Els principals riscos de l'Entitat són, com ja s'ha comentat anteriorment, els inclosos en el catàleg de riscos corporatiu.

Per a tots ells s'han establert clarament les responsabilitats de supervisió i, si escau, resposta dins el marc d'apetit al risc.

El **Consell d'Administració** és l'òrgan responsable de definir i supervisar el perfil de risc del Grup, actualitzar anualment el marc i monitorar el perfil de risc efectiu.

La **Comissió de Riscos** assessora el Consell d'Administració sobre la propensió global de l'Entitat al risc, quant a la situació actual i a la previsible, i sobre les línies estratègiques en aquest àmbit.

El **Comitè Global del Risc** és un òrgan executiu que reporta directament a la Comissió de Riscos. Monitora amb periodicitat mínima mensual el compliment efectiu del marc. Si

s'excedeixen els nivells establerts, s'adopten en la gestió les mesures necessàries per reconduir la situació.

Per atendre les necessitats d'informació, gestió i control dels òrgans abans esmentats, s'ha definit el sistema de reporting mínim següent:

- **Presentació mensual** en el **Comitè Global de Risc**, indicant-hi la situació del mes anterior i la tendència de les mètriques de primer nivell. En cas que els nivells de riscos siguin superiors al llindar de:
  - **Apetit:** s'assigna un “semàfor ambre o alerta primerenca” a l'indicador, i es designa el responsable o comitè directiu encarregats de preparar un pla de resposta (denominats pla d'acció) per tornar a la zona “verda”, amb indicació del calendari.
  - **Tolerància:** s'assigna un «semàfor vermell», amb una explicació del motiu de la ineficàcia del pla d'acció anterior, així com una proposta d'accions correctives o mitigants per reduir l'exposició, que ha d'aprovar la Comissió de Riscos.
  - Informe d'indicadors de recuperació, enquadrat en el **Pla de Recuperació** (introduït a la resposta al punt E.4).
- **Presentació trimestral** a la **Comissió de Riscos**, sobre la situació, plans d'acció i previsions per a les mètriques de primer nivell.
- **Presentació al Consell d'Administració amb periodicitat semestral**, sobre la situació, plans d'acció i previsions per a cadascuna de les mètriques de primer nivell.

En aquestes sessions, el Consell podria establir la modificació o actualització de les mètriques i dels llindars prèviament assignats.

Així mateix, i en cas que en algun dels riscos se superi el nivell de tolerància definit i això pugui suposar una amenaça per a la viabilitat del Grup, el Consell podria activar alguna de les accions establertes en el Pla de Recuperació.

Com a exemple de “Pla de Resposta”; podem esmentar el “Pla de Contingència de Liquiditat”, elaborat per la Direcció d'Anàlisi i Seguiment de Balanç i ratificat pel Consell d'Administració. Aquest Pla disposa de:

- Marc de governança detallat on es distingeixen les fases d'activació (definició i seguiment d'alertes, avaluació de l'impacte / escenari / severitat i activació formal del pla de contingència), execució (pla de comunicació, quantificació necessitats de liquiditat i mesures de liquiditat i plans d'acció) i cessament (avaluació d'alertes i límits i cessament);
- Inventari de mesures factibles a cadascun dels escenaris de crisi en què es valoren totes les mesures d'obtenció de liquiditat indicant per a cada escenari si aquesta és possible, el termini d'execució, el venciment de la font de finançament, el cost i la freqüència amb què es pot utilitzar i
- Descripció de plans d'acció en tres àmbits (comunicació, mercats majoristes i mercats detallistes) i en dos moments temporals (curt termini i llarg termini).

Adicionalment, en aquest Pla de Contingència de liquiditat s'expliquen les diferències entre aquest i el Pla de recuperació amb relació a la governança i la intensitat de la crisi.

Pel que fa al risc fiscal (introduït específicament aquest any en el formulari), cal comentar que durant el 2015 s'ha impulsat la formalització de l'Estratègia Fiscal (que recull els principis tributaris estratègics) i de la Política de Control i Gestió del Risc Fiscal, pels òrgans de govern del Grup.

Així mateix aquest any s'ha formalitzat l'adhesió al Codi de Bones Pràctiques Tributàries.

Per a més informació, vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015

A continuació es descriuen les principals àrees de gestió, control i supervisió de riscos (2a i 3a línies de defensa, d'acord amb el Model de Control Intern del Grup):

- **Gestió Global del Risc**
- **Validació Interna**
- **Control Intern**

- **Compliment Normatiu**
- **Auditoria**

Gestió Global del Risc

La Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc, que depèn de la Direcció General responsable dels riscos del Grup, és la responsable de vetllar per l'adequació dels principis generals de gestió del risc al perfil de risc de l'Entitat, de les polítiques de risc, de l'organització de la funció de riscos (estructura, límits i delegació, i comitès), de l'ús de metodologies de mesurament ajustades a la complexitat d'aquells, del seguiment de les posicions i de la solvència dels acreditats, i dels sistemes i procediments per a la informació, la gestió i el control dels riscos.

Tal com s'ha comentat prèviament, el 2014, es va aprovar el marc d'apetit al risc com a eina integral i prospectiva, amb què el Consell d'Administració determina la tipologia i els llindars de risc que està disposat a acceptar. Des de la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc es dinamitza el desenvolupament i la implantació i seguiment d'aquesta eina.

Per atendre les necessitats d'informació, gestió i control adequat dels diferents llindars establerts, s'ha definit un sistema de reporting sistemàtic i periòdic adreçat als diferents òrgans de govern.

Adicionalment, des del Departament de Riscos de l'Operativa en Mercats, integrada organitzativament en la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc, es desenvolupa la funció de control independent del risc estructural de tipus (interès, IRRBB) i liquiditat.

Per a més informació, vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

Validació Interna

L'Acord de Capital de Basilea està orientat a determinar els requeriments mínims de capital de cada entitat en funció del seu perfil de risc. En l'àmbit dels riscos de crèdit, mercat i operacional permet a les entitats la utilització de models interns de risc per determinar les necessitats de recursos propis.

La importància del procés de gestió de risc i de la determinació del capital exigeix disposar d'entorns de control adequats que garanteixin la fiabilitat de les estimacions. El Banc d'Espanya estableix la validació interna com un requisit ineludible previ a la validació supervisora, i exigeix que la dugui a terme un departament independent i especialitzat dins la mateixa entitat. Així mateix, cal que es faci de manera contínua en les entitats, tot complementant les funcions de control tradicionals (auditoria interna i supervisió).

La funció de validació a CaixaBank la duu a terme Validació de Models de Risc, depèn

directament de la Direcció General de Risc i es garanteix la independència pel que fa als equips de desenvolupament i implantació de models interns.

Per a més informació, vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

Control Intern

L'Àrea de Control Intern té la missió d'assegurar, raonablement, a la Direcció i als òrgans de govern, l'existència i el disseny adequat dels controls necessaris per a la gestió dels riscos del Grup.

Les seves principals funcions són: la coordinació del Mapa de Riscos Corporatiu i l'assessorament i reporting sistemàtic i periòdic a l'Alta Direcció i als òrgans de govern sobre l'entorn de control del Grup. Així mateix, proporciona una visió transversal dels principals riscos assumits pel Grup i avalua el seu entorn de control.

Per a més informació, vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

Compliment Normatiu

L'objectiu del Grup CaixaBank és, d'una banda, minimitzar la probabilitat que es materialitzi el risc de compliment (definit en el punt E.2) i, de l'altra, en cas que es pugui materialitzar, que les deficiències siguin detectades, reportades i solucionades amb celeritat.

L'Àrea de Compliment Normatiu duu a terme, en una segona línia de control, revisions sobre els procediments interns amb l'objecte de contrastar que estan degudament actualitzats i, si escau, identificar situacions de risc per a les quals s'insta les àrees afectades que desenvolupin i implantin les accions de millora necessàries. Per fer-ho, es compromet un calendari d'implantació raonable i Compliment Normatiu en realitza un seguiment periòdic, els resultats del qual es reporten als òrgans d'administració i direcció.

Compliment Normatiu també és responsable d'assessorar l'Alta Direcció en aquesta matèria i de promoure una cultura de compliment en l'Entitat.

Per a més informació, vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

Auditoria Interna

Auditoria Interna es responsabilitza d'assegurar l'adequada supervisió del Model de Control Intern de CaixaBank.

Sota els principis d'independència i objectivitat, i aplicant un enfocament sistemàtic i disciplinat, Auditoria Interna actua com a tercera línia de defensa en el Marc de Control Intern de CaixaBank, supervisant les actuacions de les línies primera i segona.

Per a més informació, vegeu la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

H. Altres informacions d'interès

3. La Societat també pot indicar si s'ha adherit voluntàriament a altres codis de principis ètics o de bones pràctiques, internacionals, sectorials o d'un altre àmbit. Si escau, s'ha d'identificar el codi en qüestió i la data d'adhesió.

CaixaBank participa en nombroses aliances i iniciatives, tant internacionals com nacionals, que tenen com a objectiu l'avenç conjunt en temes de responsabilitat corporativa i l'intercanvi de bones pràctiques en la matèria.

Pacte Mundial de Nacions Unides

L'Entitat dóna suport al Pacte Mundial i treballa per a la difusió dels seus deu principis, basats en drets humans, laborals, mediambientals i de lluita contra la corrupció. Adherits des del 2005, CaixaBank ocupa des de l'any 2012 la presidència de la Xarxa Espanyola del Pacte Mundial (per als quatre anys següents), ampliant així el seu compromís en la difusió i la implantació dels principis entre les empreses i institucions espanyoles.

Principis d'Equador

Signants dels Principis d'Equador des de l'any 2007. Representa el compromís de considerar i gestionar els riscos socials i mediambientals en l'avaluació i finançament de projectes d'inversió superiors a 10 milions de dòlars, així com de préstecs corporatius lligats a projectes amb un import global superior a 100 milions de dòlars.

Carbon Disclosure Project

CaixaBank és signant, des del 2012, del Carbon Disclosure Project (CDP). El CDP és una organització independent i sense ànim de lucre que treballa per la reducció de les emissions de gas hivernacle i per un ús sostenible de l'aigua. D'acord amb aquesta adhesió, i com a mostra del seu compromís amb l'entorn, CaixaBank es compromet a mesurar, fer pública, gestionar i compartir la seva informació ambiental.

Women's Empowerment Principles

L'any 2013, CaixaBank s'adhereix a la iniciativa de l'ONU Dones i el Pacte Mundial de les Nacions Unides: Women's Empowerment Principles. Amb aquesta signatura assumeix el compromís públic d'alinear les seves polítiques per fer avançar la igualtat entre els gèneres.

Global Reporting Initiative

CaixaBank elabora un Informe Corporatiu Integrat en què s'inclouen els indicadors sobre actuació en matèria social, ambiental i de govern corporatiu del GRI.

Principis d'Inversió Responsable de Nacions Unides – UNPRI

VidaCaixa, companyia dedicada a la comercialització d'assegurances de vida i a la gestió de plans de pensions, integrada a CaixaBank, està adherida des de l'octubre de 2009 a aquests principis d'inversió socialment responsable i els ha adoptat com a guia de totes les seves inversions.

Directrius de l'OCDE per a empreses internacionals

CaixaBank segueix aquestes guies, que promouen una conducta empresarial sostenible i responsable.

The Conference Board

L'Entitat participa en aquesta associació empresarial d'investigació, que té com a missió compartir amb les organitzacions mundials líders els coneixements pràctics que aquestes necessiten per millorar la seva actuació i servir millor la societat.

Codi de Bones Pràctiques per a la reestructuració viable dels deutes amb garantia hipotecària sobre la residència habitual

El 15 de març de 2012, CaixaBank es va adherir al Codi de Bones Pràctiques per a la reestructuració viable dels deutes amb garantia hipotecària sobre l'habitatge habitual aprovat pel Govern espanyol. Aquesta adhesió respon al fet que el Codi atén un dels seus objectius fundacionals: la seva tradicional lluita contra l'exclusió social i financera.

Pla Nacional d'Educació

Des del 2010 CaixaBank està adherida al Pla Nacional d'Educació Financera promogut pel Banc d'Espanya i la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), que té com a objectiu millorar el coneixement financer de la població.

Iniciativa RSE-PIME

Col·labora amb l'ICO i la Xarxa Espanyola del Pacte Mundial en la difusió de la responsabilitat corporativa entre les pimes espanyoles.

Carta de la diversitat

La "Carta de la diversitat" és un codi que signen amb caràcter voluntari les empreses i institucions per fomentar el seu compromís amb els principis fonamentals d'igualtat, el comportament respectuós al dret d'inclusió de totes les persones a l'entorn laboral i social, el reconeixement dels beneficis que brinda la diversitat cultural, demogràfica i social en les organitzacions, la implementació de polítiques concretes per afavorir un entorn laboral lliure de prejudicis en matèria d'ocupació, formació i promoció i el foment de programes de no discriminació envers grups desfavorits. CaixaBank s'hi va adherir l'any 2012.

Acords voluntaris per incrementar la presència i participació de les dones en els llocs de direcció de les empreses.

Signant, amb el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, d'aquesta iniciativa pionera i un dels compromisos més importants i de més rellevància entre el Govern d'Espanya i el sector empresarial per avançar cap a una participació més equilibrada de dones i homes

en els llocs d'alta responsabilitat.

Principis dels Bons Verds

CaixaBank és signant des de 2015 d'aquests principis. Es tracta d'unes guies d'aplicació voluntària per als participants en l'emissió de bons (asseguradores, emissors i inversors) que categoritzen els diferents tipus de bons verds.

Programa d'acords voluntaris per a la reducció de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH)

El 2015, a través d'aquest programa, impulsat per l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic, CaixaBank s'ha compromès voluntàriament a fer el seguiment de les seves emissions i a establir mesures que contribueixin a la seva reducció, més enllà del que obliga la normativa.

Codi de Bones Pràctiques Tributàries

El Consell d'Administració, en la sessió de 12 de març de 2015, va acordar el compliment i l'adhesió de CaixaBank, SA al Codi de Bones Pràctiques Tributàries, elaborat en el marc del Fòrum de Grans Empreses en col·laboració amb l'Agència Tributària.

Per a més informació, es pot accedir a l'apartat de «Responsabilitat Corporativa» situat dins la Secció d'«Informació Corporativa» del web corporatiu de CaixaBank, o directament a l'enllaç següent:

http://www.caixabank.com/responsabilidadcorporativa/modelofinanzasresponsables/iniciativasyalianzas_es.html

INFORME D'AUDITOR REFERIT A LA "INFORMACIÓ RELATIVA AL SISTEMA DE CONTROL INTERN SOBRE LA INFORMACIÓ FINANCIERA (SCIIF)" DE CAIXABANK, S.A. CORRESPONDENT A L' EXERCICI 2015

Als Administradors de CaixaBank, S.A.,

D'acord amb la sol·licitud del Consell d'Administració de CaixaBank, S.A. (d'ara endavant, l'Entitat), i amb la nostra carta proposta de data 15 de desembre de 2015, hem aplicat determinats procediments sobre la "Informació relativa al SCIIF" adjunta a l'Apartat "Sistemes Interns de Control y Gestió de Riscos en relació amb el Procés d'Emissió de la Informació Financera (SCIIF)" de l'Informe Anual de Govern Corporatiu de l'Entitat corresponent a l'exercici 2015, en el qual es resumeixen els procediments de control intern de l'Entitat en relació amb la informació financera anual.

El Consell d'Administració és responsable d'adoptar les mesures oportunes per garantir raonablement la implantació, manteniment i supervisió d'un sistema de control intern adequat, com també del desenvolupament de millores de l'esmentat sistema i de la preparació i establiment del contingut de la informació relativa al SCIIF adjunta.

En aquest sentit, cal tenir en compte que, amb independència de la qualitat del disseny i operativitat del sistema de control intern adoptat per l'Entitat, en relació amb la informació financera anual, aquest només pot permetre una seguretat raonable, però no absoluta, en relació amb els objectius que persegueix, degut a les limitacions inherents a tot sistema de control intern.

En el curs del nostre treball d'auditoria dels comptes anuals, i d'acord amb les Normes Tècniques d'Auditoria, la nostra avaluació del control intern de l'Entitat ha tingut com a únic propòsit el fet de permetre'ns establir l'abast, la naturalesa i el moment de realització dels procediments d'auditoria dels comptes anuals de l'Entitat. En conseqüència, la nostra avaluació del control intern, realitzada a l'efecte d'aquesta auditoria de comptes, no ha tingut l'extensió suficient per permetre'ns emetre una opinió específica sobre l'eficàcia d'aquest control intern sobre la informació financera anual regulada.

A l'efecte de l'emissió d'aquest informe, hem aplicat exclusivament els procediments específics descrits tot seguit i indicats a la *Guia d'Actuació sobre l'Informe de l'auditor referit a la Informació relativa al Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera de les entitats cotitzades*, publicada per la Comissió Nacional del Mercat de Valors en la seva pàgina web, que estableix el treball a realitzar, l'abast mínim del mateix, així com el contingut d'aquest informe. Com que el treball resultant dels esmentats procediments té, en qualsevol cas, un abast reduït i substancialment menor que el d'una auditoria o una revisió sobre el sistema de control intern sobre la informació financera, no expressem una opinió sobre la seva efectivitat, ni sobre el seu disseny i la seva eficàcia operativa, en relació amb la informació financera anual de l'Entitat corresponent a l'exercici 2015 que es descriu a la Informació relativa al SCIIF adjunta. En conseqüència, si haguéssim aplicat procediments addicionals als determinats per la citada Guia, o haguéssim realitzat una auditoria o una revisió sobre el sistema de control intern en relació amb la informació financera anual regulada, es podrien haver posat de manifest altres fets o aspectes sobre els quals els hauríem informat.

Així mateix, com que aquest treball especial no constitueix una auditoria de comptes ni es troba sotmès a la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya, no expressem una opinió d'auditoria en els termes que preveu l'esmentada normativa.

Tot seguit s'esmenten els procediments aplicats:

1. Lectura i comprensió de la informació preparada per l'Entitat en relació amb el SCIIF – informació de desglossament inclosa a l'Informe de Gestió – i avaluació de si l'esmentada informació tracta la totalitat de la informació requerida que seguirà el contingut mínim descrit en l'apartat F, relativa a la descripció del SCIIF, del model de l'IAGC segons s'estableix a la Circular nº7/2015 de la CNMV de data 22 de desembre de 2015.
2. Preguntes al personal encarregat de l'elaboració de la informació detallada en el punt 1 anterior, per tal de: (i) obtenir una comprensió del procés seguit en la seva elaboració; (ii) obtenir informació que permeti avaluar si la terminologia utilitzada s'ajusta a les definicions del marc de referència; (iii) obtenir informació sobre si els procediments de control descrits estan implantats i en funcionament a l'Entitat.
3. Revisió de la documentació explicativa suport de la informació detallada en el punt 1 anterior, i que comprendrà, principalment, aquella directament posada a disposició dels responsables de formular la informació descriptiva del SCIIF. En aquest sentit, l'esmentada documentació inclou informes preparats per la funció d'auditoria interna, alta direcció i altres especialistes interns o externs en les seves funcions de suport a la Comissió d'Auditoria i Control.
4. Comparació de la informació detallada en el punt 1 anterior amb el coneixement del SCIIF de l'Entitat, obtingut com a resultat de l'aplicació dels procediments realitzats en el marc dels treballs de l'auditoria de comptes anuals.
5. Lectura d'actes de reunions del Consell d'Administració, Comissió d'Auditoria i Control i altres comissions de l'Entitat, a l'efecte d'avaluar la consistència entre els assumptes que s'hi empenen en relació amb el SCIIF i la informació detallada en el punt 1 anterior.
6. Obtenció de la carta de manifestacions relativa al treball realitzat adequadament signada pels responsables de la preparació i formulació de la informació detallada en el punt 1 anterior.

Com a resultat dels procediments aplicats sobre la informació relativa al SCIIF no s'han posat de manifest inconsistències o incidències que puguin afectar a la mateixa.

Aquest informe ha estat preparat exclusivament en el marc dels requeriments establerts per l'article 540 del Text Refós de la Llei de Societats de Capital i per la Circular nº7/2015 de data 22 de desembre de la Comissió Nacional del Mercat de Valors a l'efecte de la descripció del SCIIF als Informes Anuals de Govern Corporatiu.

DELOITTE, S.L.

Francisco Ignacio Ambrós

26 de febrer de 2016